Bundel - Raadsvergadering van 13 juli 2023

Agenda bijlagen

Agenda Raadsvergadering 13 juli 2023

1 Opening

2 Vragenuur
Aangemelde vragen
Mevr. Roozendaal (GroenLinks) inzake Herontwikkeling Plasmolen
a) Dhr. Broekmans (PvdA) inzake kruimelverordening ivm parkeerplaats Jumbo en Broekweg Plasmolen
b) Dhr. Broekmans (PvdA) inzake Broekweg Plasmolen
Mevr. De Vito (VVD) inzake Flyer in Molenhoek

3 Vaststelling agenda d.d. 13 juli 2023

4.a Vaststelling besluitenlijst d.d. 15 juni 2023

Concept_Besluitenlijst raadsvergadering 15 juni 2023_versie 2
Bijlage 1 tekst toelichting petitie
Bijlage 2 Rapport commissie onderzoek vereisten commissielidmaatschap_ondertekend
Bijlage 3 Tekst belofte Benoemen commissielid
Bijlage 4 12.a Motie VREEMD Inzicht kosten bestemming Spoorzone_VVD_AANGENOMEN
Bijlage 5 12.b Motie VREEMD Beter groen dan grijs_GroenLinks_VERWORPEN

4.b Ter kennisneming de adviezenlijst van de Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting & Rekening d.d. 6 juli 2023commissie

Concept-Adviezenlijst_Combinatievergadering_Algemene_commissie_en_Begroting_en_Rekening_6_juli_2023
Bijlage 1 - Toezeggingen combinatievergadering Algemene commissie en Begroting en Rekening 6 juli 2023

5 Controlelijst

Moties aangenomen en openstaand per 070723
Toezeggingen - openstaand 07072023

6 Lijst van ingekomen stukken

Raadsmemo's (09062023 - 07072023)
Artikel_44_vragen (09062023 - 07072023)
Ingekomen_stukken (09062023 - 07072023)

7 Mededelingen

8 Stand van zaken samenwerking

9 Hamerstukken

9.1 Bestuurlijke planning 2024

concept bestuurlijke agenda 2024 versie raad (13-7-23).pdf

10 Bespreekstukken

10.1 Vaststelling bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert

Raadsvoorstel Vaststellen bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert_ondertekend.pdf
Raadsbesluit Vaststellen bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert.docx
Bijlage 1.1 ontwerp BP Volkstuinen Middelwaert - Toelichting en regels.pdf
Bijlage 1.2 ontwerp BP Volkstuinen Middelwaert - verbeelding.pdf
Bijlage 1.3 toelichting_Bijlage 1_Historisch bodemonderzoek.pdf
Bijlage 1.4 toelichting_Bijlage 2_Quickscan ecologie.pdf
Bijlage 1.5 toelichting_Bijlage 3_Stikstofdepositieonderzoek.pdf
Bijlage 1.6 regels_Bijlage 1_Werken en werkzaamheden.pdf
Bijlage 2 - zienswijzennota ontwerpbp Middelwaert geannonimmiseerd.pdf

10.2 Jaarstukken 2022
Behandeling van de jaarstukken 2022 is aangehouden in de raadsvergadering van 15 juni 2023.
Besluitvorming staat geagendeerd voor de raadsvergadering van 13 juli 2023.
Toelichting bijlagen:
Raadsvoorstel bestaat uit 1. raadsvoorstel en 2. aanvulling raadsvoorstel.
Ter vaststelling is voorgelegd het document 4. Jaarstukken versie 13 juli, waarin de errata zijn verwerkt.
De bijgevoegde erratalijst onder 5 betreft de wijzigingen in de jaarstukken versie 8 juni (Commissie B&R) ten opzichte van de definitieve Jaarstukken versie 13 juli.
Het accountsverslag, de controleverklaring en gewaarmerkte jaarrekening treft u aan als bijlagen 6, 7 en 8.

1. Raadsvoorstel Jaarstukken 2022 (versie raad 2023-06-15) (ondertekend)
2. Aanvulling raadsvoorstel (versie raad 2023-06-15)def
3. Raadsbesluit Jaarstukken 2022 (versie raad 2023-07-13)
4. Jaarstukken 2022 (definitieve versie tbv raad 2023-07-13 - incl errata)
5. Errata Jaarstukken 2022 (versie raad 2023-07-13)
6. 2022 Accountantsverslag Gemeente Mook en Middelaar (ondertekend)
7. 2022 Controleverklaring Gemeente Mook en Middelaar (ondertekend)
8. 2022 Gewaarmerkte jaarrekening Gemeente Mook & Middelaar

10.3 Zomerrapportage 2023

Raadsvoorstel Zomerrapportage 2023 14-06-2023 def_ondertekend.pdf
Bijlage 2 Format vragen fracties Zomerrapportage 2023.pdf
Bijlage 3 RB Zomerrapportage 2023 (aangepast).docx
_Zomerrapportage 2023 - Raad Definitief incl. errata (2023-07-13).docx
Antwoorden Zomerrapportage 2023_ondertekend.pdf
Correctie raadsbeluit Verordening tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties dd 2 februari 2023
Amendement Zomerrapportage 2023 - afval_VVD_PvdA versie 1

10.4 Kaderbrief 2024

De fracties houden beschouwingen bij de kaderbrief, 5 -10 minuten per fractie.

Raadsvoorstel Kaderbrief 2024 (versie raad 2023-07-13)_ondertekend.pdf
Bijlage 1 Kaderbrief 2024 (versie raad 2023-07-13).pdf
Bijlage 2 Raadsbesluit Kaderbrief 2024 (versie raad 2023-07-13).pdf
Bijlage 3 Format vragen fracties Kaderbrief 2024 (versie raad 2023-07-13).pdf
Antwoorden Kaderbrief 2024_ondertekend.pdf
Antwoorden Kaderbrief 2024_ondertekend_landscape versie
Motie 1 bij Kaderbrief - Heikantseweg VVD-DGP - versie 2
Motie 2 DGP_SPUK regeling_DGP versie 1
Motie 3 PvdA toeristenbelasting_PvdA versie 1
Motie 4 boa bij Kaderbrief 2024_GroenLinks_PvdA versie 1

10.4.1 Beschouwingen bij Kaderbrief 2024

Beschouwingen kaderbrief 2024 VVD
Beschouwingen kaderbrief 2024 DGP
Beschouwingen kaderbrief 2024 PvdA
Beschouwingen kaderbrief 2024 GroenLinks

10.5 Controleprotocol en Normenkader 2023

Raadsvoorstel Controleprotocol en Normenkader 2023_ondertekend
Raadsbesluit_Controleprotocol en Normenkader 2023
Bijlage 1 Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026
Bijlage 2 Normenkader Mook en Middelaar 2023
Nagezonden - Erratum Controleprotocol (versie commissie 2023-07-06).pdf
Nagezonden - Bijlage 1 Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026 (versie raad 2023-07-13 incl erratum).pdf

11 Motie vreemd (optioneel)

Optioneel agendapunt.

11.1 Motie VREEMD - MGR zelfreflectie en wijzigingen Gemeenschappelijke regelingen

Motie VREEMD - MGR zelfreflectie en wijzigingen Gemeenschappelijke regelingen_versie 2
Bijlage bij motie vreemd MGR Brief advies regionale adviescommissie ID 3177

12 Sluiting

Gemeente Mook en Middelaar

Agenda Raadsvergadering

Subtitel	Inclusief zomerrapportage, kaderbrief, jaarstukken 2022
Datum	13-07-2023
Tijd	19:30 - 22:30
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	Burgemeester mr. drs. W. Gradisen

1	**Opening**
2	**Vragenuur**
3	**Vaststelling agenda d.d. 13 juli 2023**
4.a	**Vaststelling besluitenlijst d.d. 15 juni 2023**
4.b	**Ter kennisneming de adviezenlijst van de Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting & Rekening d.d. 6 juli 2023commissie**
5	**Controlelijst**
6	**Lijst van ingekomen stukken**
7	**Mededelingen**
8	**Stand van zaken samenwerking**
9	**Hamerstukken**
9.1	**Bestuurlijke planning 2024**
10	**Bespreekstukken**
10.1	**Vaststelling bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert**
10.2	**Jaarstukken 2022** Behandeling van de jaarstukken 2022 is aangehouden in de raadsvergadering van 15 juni 2023. Besluitvorming staat geagendeerd voor de raadsvergadering van 13 juli 2023. Toelichting bijlagen: • Raadsvoorstel bestaat uit 1. raadsvoorstel en 2. aanvulling raadsvoorstel. • Ter vaststelling is voorgelegd het document 4. Jaarstukken versie 13 juli, waarin de errata zijn verwerkt. • De bijgevoegde erratalijst onder 5 betreft de wijzigingen in de jaarstukken versie 8 juni (Commissie B&R) ten opzichte van de definitieve Jaarstukken versie 13 juli.

- Het accountsverslag, de controleverklaring en gewaarmerkte jaarrekening treft u aan als bijlagen 6, 7 en 8.

10.3 Zomerrapportage 2023

10.4 Kaderbrief 2024

De fracties houden beschouwingen bij de kaderbrief, 5 -10 minuten per fractie.

10.5 Controleprotocol en Normenkader 2023

11 Motie vreemd (optioneel)

Optioneel agendapunt.

12 Sluiting

Gemeente Mook en Middelaar

Besluitenlijst raadsvergadering 15 juni 2023

Presentielijst

Raadsleden:	de heer S.H. Brinkhoff (VVD) de heer A.J.W.M. Broekmans (PvdA) mevrouw D.J.W.A.H.M. van Brunschot (VVD) de heer R.T.P. Eeren (DGP) mevrouw Y.P.M. Janssen Groesbeek – Cremers (DGP) mevrouw W. van Keulen (GroenLinks) de heer L.G. van der Linden (DGP) mevrouw J.E.M. Mulders (DGP) mevrouw M.S. Pieks (PvdA) mevrouw H. Roozendaal (GroenLinks) de heer drs. E.P.M. Scheltinga (PvdA) mevrouw S.M.S. De Vito – van den Bouwhuijsen (VVD)
Voorzitter:	de heer mr. drs. W. Gradisen
Griffier:	mevrouw mr. M.A.M. van Arensbergen
Portefeuillehouders:	wethouder F.N. Dillerop wethouder A.F. Herings wethouder H. Rodoe
Gemeentesecretaris:	de heer drs. W. Mariman
Genodigden:	de heer D. Veenvliet (agendapunt 11.1)

Aanvangstijd: 19.30 uur Sluitingstijd: 22:50 uur

CONCEPT

Geluidsopnamen

Geluidsopnamen van de vergadering zijn per agendapunt terug te luisteren op https://www.mookenmiddelaar.nl/gemeenteraad onder agenda's en stukken.

1 Opening

- De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom.
- Een bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Van den Bergh-Visser (VVD).

2 Petitie uitbreiding parkeerplaatsen Jumbo

Betreft een petitie tegen de uitbreiding van de parkeerplaatsen bij de Jumbo Supermarkt in Mook. De petitie staat bij de ingekomen stukken onder 3215 en 3255.

- Mevrouw Buijs dient namens een groep bezorgde inwoners van Mook de petitie in en licht deze toe (bijlage 1). De petitie is ondertekend door 484 inwoners. De petitie wordt aangeboden aan de voorzitter.
- De voorzitter geeft aan dat de aanbieders van de petitie er eerder al op zijn gewezen dat de verlening van de omgevingsvergunning formeel een bevoegdheid is van het college; de raad deelt de inhoud van de petitie met het college.
- De petitie ligt voor de raadsleden ter inzage in de fractiekamer.

3 Vragenuur

De volgende vragen zijn aangemeld:

- Mevr. Van Keulen (GroenLinks) inzake de verhuizing van Middelwaert naar hun nieuwe locatie aan de Startsedijk; reactie wethouder Herings.
- Dhr. Broekmans (PvdA) inzake het collegebesluit “extra” werkzaamheden aan de Stationsstraat; reactie wethouder Rodoe.
- Mevr. Van Brunschot (VVD) inzake de ingediende en toegelichte petitie over het parkeren en bouwen bij de Jumbo; reactie wethouder Herings
- Mevr. Van Brunschot (VVD) inzake Proef Plasmolen; reactie wethouder Rodoe.
- Mevr. Van Brunschot (VVD) inzake handhaving bij snelheidsovertredingen, wie is bevoegd politie of gemeente; reactie burgemeester.

4 Vaststelling agenda d.d. 15 juni 2023

- De startfractie is de fractie van de VVD
- Mevr. Roozendaal (GroenLinks) stelt voor bespreekstuk 11.3 *Zienswijze jaarstukken 2022 en begroting 2024 Groene Metropoolregio* als hamerstuk te behandelen; de raad is hiermee akkoord.
- Mevr. Van Brunschot deelt mee dat VVD bij hamerstuk 10.3 een stemverklaring wil afgeven.
- Mevr. Van Brunschot kondigt aan dat de VVD een *Motie vreemd aan de orde van de dag* wil indienen; dit wordt agendapunt 12.a.
- Mevr. Roozendaal kondigt aan dat GroenLinks een *Motie vreemd aan de orde van de dag* wil indienen; dit wordt agendapunt 12.b.

De agenda wordt met inachtneming van bovenstaande gewijzigd vastgesteld.

5.a Vaststelling besluitenlijst raadsvergadering 20 april 2023

Betreft de vaststelling van de besluitenlijst van de raadsvergadering van 20 april 2023 en de besluitenlijst van de besloten raadsvergadering van 20 april 2023.

- Tekstueel en naar aanleiding van zijn er geen opmerkingen.
- De besluitenlijst van de raadsvergadering van 20 april 2023 wordt ongewijzigd vastgesteld.

CONCEPT

- De besluitenlijst van de besloten raadsvergadering van 20 april 2023 wordt ongewijzigd vastgesteld

5.b **Ter kennisneming de adviezenlijst van de Algemene commissie en Commissie Begroting & Rekening van 7 en 8 juni**

- De adviezenlijsten worden voor kennisgeving aangenomen.

6 **Controlelijst**

Ter kennisneming zijn de overzichten:

- Moties aangenomen en openstaand
- Toezeggingen afgedaan – inclusief de toezeggingen 231 en 232
- Toezeggingen openstaand

- Er zijn geen vragen of opmerkingen.
- De controlelijst wordt voor kennisgeving aangenomen.

7 **Lijst van ingekomen stukken**

Ter vaststelling zijn de overzichten:

- Art 44 vragen, inclusief de beantwoording van de vragen over de anti-discriminatievoorziening (ID50)
- Raadsmemo's
- Ingekomen stukken
- Ingekomen stukken AVG

- De lijst ingekomen stukken, de lijst ingekomen stukken AVG en wijze van afdoening wordt met in achtneming van bovenstaande ongewijzigd vastgesteld.

8 **Mededelingen**

- Wethouder Rodoe inzake de participatieavonden Duurzaamheid; verzoek aan raads- en commissieleden om de avond met jongeren niet bij te wonen, om avond voor jongeren laagdrempelig te laten zijn.
- Wethouder Herings inzake de ontwikkelingen mbt de opvang van Oekraïense ontheemden op het schip, oa aanbesteding, kosten/financiering, communicatie met aanwonenden, vergunningen en energievoorziening van het schip.

9 **Stand van zaken samenwerking**

- Mevr. Roozendaal (GroenLinks) – delegatielid RAC Groene Metropoolregio
  - regiobijeenkomsten voor raadsleden worden twee keer per jaar georganiseerd; oproep aan raad om wensen en ideeën mee te geven aan de delegatieleden voor de organisatie van de regioraadsbijeenkomst op 6 oktober as. Wensen en ideeën kunnen aangeleverd worden vóór 23 juni via griffier@mookenmiddelaar.nl. In de agendacommissie op 26 juni worden de reacties uitgewisseld.
  - Het verslag van de RAC GMR staat altijd bij de ingekomen stukken in iBabs.
  - Oproep om vergaderingen van de RAC MGR bij te wonen door raadsleden; ook interessant voor Mook en Middelaar.
- Dhr. Brinkhoff (VVD) – Euregioraadslid
  - Terugkoppeling van de Euregioraadsvergadering van 15 juni; oa Euregioprofielscholen, TRAM-arbeidsmigranten (TRransnationale

CONCEPT

ArbeidsMigranten in de Euregio Rijn-Waal), Subsidiering van Euregioprojecten.
- Verslagen van Euregioraadsvergaderingen staan in iBabs bij de ingekomen stukken.

10 Hamerstukken

10.1 Zienswijze ontwerpbegroting MGR

Voorstel om te besluiten:

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2022 inclusief resultaatsbestemming en bijgaande zienswijze van het college.
2. In te stemmen met de begroting 2024 en de bijgestelde begroting 2023 en bijgaande zienswijze in te dienen
3. De meerjarenbegroting 2025-2027 voor kennisgeving aan te nemen.
4. Voornoemde zienswijzen in één brief te vervatten.

Besluitvorming:
Aantal stemmen voor: 12
Aantal stemmen tegen: 0
Resultaat: besluit is unaniem aangenomen

10.2 Zienswijze jaarrekening 2022 en begroting 2024 GR MARN

Voorstel om te besluiten:

1. De zienswijze over voorliggende jaarrekening 2022, begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 van de GR MARN vast te stellen, waarin we aangeven :
   1.1. In te stemmen met de concept Jaarrekening 2022 van de GR MARN;
   1.2. In te stemmen met het voorstel om het te bestemmen resultaat van € 115.004 toe te voegen aan de winstreserve;
   1.3. In te stemmen om de vrijval over 2022 uit de bestemmingsreserve (€466.545) én de uitkering van het ontvangen dividend ARN B.V. over 2021 (€510.000) minus een reservering voor MARN+ (€100.000) aan gemeenten uit te keren in twee delen (juli en oktober 2023);
   1.4. In te stemmen met de concept Begroting 2024 en de Meerjarenraming 2025-2027 op voorwaarde dat het Algemeen Bestuur toeziet dat de aangegeven aanpassingen van de Adviesfunctie op de meerjarenbegroting 2024 correct worden doorgevoerd;
2. De brief aan het Algemeen Bestuur van de GR MARN met de zienswijzen vast te stellen.

Besluitvorming:
Aantal stemmen voor: 12
Aantal stemmen tegen: 0
Resultaat: besluit is unaniem aangenomen

10.3 Afhandeling bezwaarschrift komgrens N271

Voorstel om te besluiten:

1. Het bezwaarschrift d.d. 9 januari 2023, dat namens de camping de Geuldert is ingediend tegen ons besluit d.d. 15 december 2023, ongegrond te verklaren.
2. Ons besluit van 15 december 2022 in stand te laten onder aanvulling van de motivering zoals opgenomen in het verweerschrift dat namens de gemeenteraad is ingediend tijdens de hoorzitting d.d. 13 maart 2023 en het advies van de commissie bezwaarschriften d.d. 24 maart 2023.

CONCEPT

Stemverklaring VVD
"Het is ook onze wens om, zoals het bezwaarschrift aangeeft, de snelheid te laten verlagen vanaf het kruispunt Rijksweg / Pastoorsdijk. Maar door de eerdere toezegging die de wethouder vorig jaar heeft gedaan; over twee jaar wordt een evaluatie uitgevoerd waarbij wordt beoordeeld of de 80 km per uur terecht is stemmen wij nu niet tegen."

Besluitvorming:
Aantal stemmen voor: 12
Aantal stemmen tegen: 0
Resultaat: besluit is unaniem aangenomen

10.4 Coördinatieregeling Heikantseweg 30/Bouwsteeg 17 Middelaar

Voorstel om te besluiten:
1. Akkoord gaan met de toepassing van de coördinatieregeling voor de ruimtelijke procedure voor de locatie aan de Heikantseweg 30/Bouwsteeg 17 te Middelaar.

Besluitvorming:
Aantal stemmen voor: 12
Aantal stemmen tegen: 0
Resultaat: besluit is unaniem aangenomen

10.5 Deelsubsidieverordening leefomgeving 2023

Voorstel om te besluiten:
1. vast te stellen de Deelsubsidieverordening Leefomgeving Mook en Middelaar 2023

Besluitvorming:
Aantal stemmen voor: 12
Aantal stemmen tegen: 0
Resultaat: besluit is unaniem aangenomen

10.6 Wegsleepverordening gemeente Mook en Middelaar 2023

Voorstel om te besluiten:
1. vast te stellen de volgende verordening: Wegsleepverordening gemeente Mook en Middelaar 2023

(inclusief erratum)

Besluitvorming:
Aantal stemmen voor: 12
Aantal stemmen tegen: 0
Resultaat: besluit is unaniem aangenomen

11 Bespreekstukken

11.1 Benoemen commissielid de heer Veenvliet DGP

Voorstel om te besluiten:

CONCEPT

De heer D. Veenvliet te benoemen tot lid, niet zijnde raadslid, van de raadscommissies Algemene commissie en Commissie Begroting & Rekening en de Raadsinformatieavond namens de fractie van de DGP

De voorzitter licht de procedure toe voor de benoeming van commissieleden. Dat zijn:

- Maximaal vier niet-raadsleden per fractie als commissielid.
- Commissieleden worden door de gemeenteraad benoemd.
- De vereisten voor het commissielidmaatschap zijn gelijk aan het raadslidmaatschap, behoudens gekozen door de kiezers.
- Er geldt een verplichte ondertekening van een geheimhoudingsverklaring.
- Een commissielid legt de eed of belofte af.
- Vergelijkbaar met de toelating van een raadslid, stelt de raad op voordracht van de voorzitter een commissie in bestaande uit drie raadsleden. Deze onderzoekt of het kandidaat commissielid voldoet aan de gestelde vereisten.
- Daarnaast betreft de benoeming *stemmen over een persoon* en dat is wettelijk een geheime stemming; dit gebeurt middels stembriefjes; hiervoor stelt de voorzitter een stembureau in, bestaande uit 3 raadsleden.

Onderzoek vereisten commissielidmaatschap
Op voorstel van de voorzitter wordt de commissie “onderzoek geloofsbrieven” ingesteld door de raad, bestaande uit dhr. Scheltinga (PvdA), mevr. Van Keulen (GroenLinks) en mevr. De Vito (VVD).

Na onderzoek rapporteert dhr. Scheltinga namens de commissie dat de bescheiden in orde zijn bevonden en adviseert de raad positief over benoeming van dhr. Veenvliet tot commissielid. (bijlage 2)

Stembureau:
In verband met de stemming over personen is stemmen geheim. Dit gebeurt middels stembriefjes. De voorzitter benoemt de volgende raadsleden tot stembureau: mevr. Pieks (PvdA), mevr. Roozendaal (GroenLinks) en dhr. Brinkhoff (VVD). Het stembureau beoordeelt de uitslag van de stemming. Mevrouw Roozendaal deelt de uitslag van de stemming mee aan de raad.

Besluitvorming
Aantal stemmen voor: 12
Aantal stemmen tegen: 0
Resultaat: besluit is unaniem aangenomen

Beëdiging
De heer Veenvliet legt vervolgens in handen van de voorzitter de belofte af (bijlage 3).

11.2 Jaarstukken 2022

De voorzitter licht toe dat in de commissie Begroting & Rekening is afgesproken dat de raad het voorstel aanhoudt aangezien er nog geen accountantsverklaring is afgegeven. Aan de raadsstukken is een aanvulling op het raadsvoorstel toegevoegd en een erratalijst.

Wethouder Herings licht de aanvulling op het raadsvoorstel toe; deze wijzigingen komen voort uit de accountantscontrole en dienen doorgevoerd te worden in verband met de rechtmatigheid.

In de raad van 13 juli zal in een derde termijn de accountantsverklaring en verslag van bevindingen behandeld worden en vindt besluitvorming plaats.

CONCEPT

De fracties geven een korte beschouwing op de Jaarstukken 2022.

De raad besluit tot het aanhouden van dit voorstel.

11.3 Zienswijze jaarstukken 2022 en begroting 2024 Groene Metropoolregio Nijmegen

Voorstel om te besluiten:

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2022, de begroting 2024, de meerjarenbegroting 2025-2027 en de jaarstukken 2022 van The Economic Board;
2. Kennis te nemen van de zienswijze van het college op de begroting 2024
3. Geen zienswijze in te dienen t.a.v. de jaarrekening 2022.
4. In te stemmen met het VNG-Gelderland-lidmaatschap van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen.

Besluitvorming vindt plaats als hamerstuk, zie hiervoor agendapunt 4 Vastelling agenda.

Besluitvorming:
Aantal stemmen voor: 12
Aantal stemmen tegen: 0
Resultaat: besluit is unaniem aangenomen

11.4 Zienswijze financiële stukken Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN) en oprichting Stichting Waarborgfonds

Voorstel om te besluiten:

1. Geen zienswijze in te dienen op de jaarrekening 2022 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord.
2. Geen zienswijze in te dienen op de eerste begrotingswijziging 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord.
3. Een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord.
4. Geen zienswijze in te dienen op het ontwerpbesluit tot het oprichten van de Stichting Waarborgfonds.

Besluitvorming:
Aantal stemmen voor: 12
Aantal stemmen tegen: 0
Resultaat: besluit is unaniem aangenomen

11.5 Krediet vervangen ballenvangers Astrantia

Voorstel om te besluiten:

1. Instemmen met het realiseren van 6 nieuwe ballenvangers achter de doelen van Astrantia te Middelaar.
2. Een krediet ter hoogte van € 30.000 beschikbaar te stellen.

Besluitvorming:
Aantal stemmen voor: 12
Aantal stemmen tegen: 0
Resultaat: besluit is unaniem aangenomen

11.6 Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning

Voorstel om te besluiten:

1. de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning gemeente Mook en Middelaar 2023 vast te stellen.

CONCEPT

Besluitvorming:
Aantal stemmen voor: 12
Aantal stemmen tegen: 0
Resultaat: besluit is unaniem aangenomen

12.a **Motie vreemd Inzicht kosten bestemming Spoorzone**

De behandeling is als volgt verlopen:

Motie vreemd Reservering bestemming Spoorzone
Ingediend door mevr. De Vito – Van den Bouwhuijsen (VVD) zie bijlage 4
➔ Ingetrokken en vervangen door:

Motie 2 vreemd 2 reservering bestemming Spoorzone
Ingediend door mevr. De Vito – Van den Bouwhuijsen (VVD) zie bijlage 4
➔ Niet in stemming gebracht, maar geamendeerd in de vergadering zie bijlage 4, dat heeft geleid tot de volgende:

Geamendeerde Motie vreemd *Inzicht kosten bestemming Spoorzone*
Ingediend door mevr. De Vito – Van den Bouwhuijsen (VVD) zie bijlage 4

Besluitvorming motie bij handopsteken:
Aantal stemmen voor: 8 (VVD-PvdA-GroenLinks)
Aantal stemmen tegen: 4 (DGP)
Resultaat: motie is aangenomen

12.b **Motie vreemd Beter groen dan grijs**

Motie vreemd Beter groen dan grijs
Ingediend door mevr. Roozendaal (GroenLinks) zie bijlage 5

Besluitvorming motie bij handopsteken:
Aantal stemmen voor: 5 (GroenLinks - PvdA)
Aantal stemmen tegen: 7 (DGP - VVD)
Resultaat: motie is verworpen

13 **Sluiting**

De voorzitter bedankt allen voor hun aanwezigheid en inbreng en sluit de vergadering om 22:50 uur.

Bijlagen:
1. Tekst toelichting petitie
2. Rapport commissie onderzoek vereisten commissielidmaatschap
3. Tekst belofte commissielid
4. Motie Vreemd VVD_aangenomen
5. Motie Vreemd_GroenLinks_verworpen

Vastgesteld in de raadsvergadering van…….

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

De griffier,
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter,
mr. drs. W. Gradisen

CONCEPT

Tekst aanbieden petitie parkeerplaatsten Jumbo 15-06-2023

De gemeente heeft twee jaar geleden helaas niet kunnen voorkomen dat er een plan kwam voor een tweede supermarkt in ons kleine dorp naast de Plus.

Ook de petitie van mevrouw Janssen Groesbeek-Creemers heeft hier niets aan kunnen veranderen en de Jumbo is inmiddels volgens plan gerealiseerd.

Hoe is de situatie nu?

- er is nog steeds schreeuwende behoefte aan woningen

- er is bewijs dat woningbouw op het perceel naast de parkeerplaats van de Jumbo goed mogelijk is

- de 110 parkeerplaatsen bij beide supermarkten blijken ruim voldoende

- de verstening van de huidige parkeerplaatsen van de supermarkten is nu al in strijd met alles wat nodig is om Mook leefbaar te houden met het opwarmende klimaat.

Met de nieuwste aanvraag wil de Jumbo ook de route van de bevoorradingswagens gaan veranderen, namelijk niet meer via de Rijksweg, maar via de Pastoor Fabritiusstraat dwars door de woonwijk. Ook dit is niet in het belang van de dorpsbewoners.

Wat ons betreft is de kruimelgevallenregeling hier niet van toepassing.

Met deze petitie vragen 484 burgers de gemeente om te kiezen voor de belangen van de bewoners, namelijk voor woningen en groen op deze plek.

Rapport commissie onderzoek vereisten commissielidmaatschap

Aan de raad van de gemeente Mook en Middelaar

Raadhuisplein 6

6585 AP Mook

De raadsleden in wier handen werden gesteld de overeenkomstig het Reglement van Orde gemeenteraad en raadscommissies gemeente Mook en Middelaar 2023 gevorderde stukken, ingezonden door:

De heer D. Veenvliet

Voorgedragen door de fractie DGP tot lid, niet zijnde raadslid, van de raadscommissies, te weten: de Algemene commissie en de Commissie Begroting & Rekening en de Raadsinformatieavond van de gemeente Mook en Middelaar,

Rapporteren aan de raad van de gemeente Mook en Middelaar,

dat zij bovengenoemde bescheiden hebben onderzocht en in orde bevonden.

Gebleken is dat de voorgedragen kandidaat aan de gestelde eisen voldoet.

De raadsleden adviseren tot zijn benoeming als commissielid van de gemeente Mook en Middelaar.

Plaats: Mook

Datum: 15 juni 2023

De raadsleden voornoemd,

De heer Scheltinga (PvdA)

Mevrouw Van Keulen (GroenLinks)

Mevrouw De Vito – Van den Bouwhuijsen (VVD)

COMMISSIELID

Gemeente Mook en Middelaar

AFLEGGEN EED OF VERKLARING EN BELOFTE

Op grond van het Reglement van orde van de gemeenteraad leggen commissieleden overeenkomstig de raadsleden op basis van artikel 14 Gemeentewet, alvorens hun functie te kunnen uitoefenen in de vergadering van de raad in handen van de voorzitter de ‘eed’ of ‘verklaring en belofte’ af.

	Afleggen eed of verklaring en belofte commissielid
Eed	**Voorzitter:** ‘Ik zweer dat ik, om tot lid van de Algemene Commissie, commissie Begroting en Rekening en de Raadsinformatieavond benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de Algemene Commissie, commissie Begroting en Rekening en de Raadsinformatieavond naar eer en geweten zal vervullen’. **Commissielid:** ‘Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!’ *De eed wordt staande afgelegd, waarbij het commissielid de twee voorste vingers van de rechterhand (tegen elkaar) opsteekt.*
Verklaring en belofte	**Voorzitter:** ‘Ik verklaar dat ik, om tot lid van de Algemene Commissie, commissie Begroting en Rekening en de Raadsinformatieavond benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de Algemene Commissie, commissie Begroting en Rekening en de Raadsinformatieavond naar eer en geweten zal vervullen’. **Commissielid:** ‘Dat verklaar en beloof ik!’ *De verklaring en belofte wordt staande afgelegd.*

Motie

Gemeente Mook en Middelaar

Vreemd aan de orde van de dag

Reservering middelen bestemming Spoorzone

De raad van de gemeente Mook en Middelaar in vergadering bijeen op 15 juni 2023

Gehoord de beraadslaging over de Jaarstukken 2022

Gehoord de reacties van verschillende partijen in de raadvergadering van 16 maart 2023 bij het agendapunt Vervolg 'Lokaal verkeersonderzoek A73-Groesbeek'

Overwegende,

- Tijdens de verkiezingen hebben, naast de VVD, zowel PvdA als GroenLinks, duidelijk uitgesproken dat de spoorzone de bestemming natuur moet krijgen.
- Tijdens de raadsvergadering van 16 maart 2023 heeft de VVD een amendement ingediend om deze verkiezingsbelofte in daden om te zetten en de spoorzone te gaan bestemmen als natuur.
- Voor PvdA en GroenLinks kwam dit amendement op 16 maart 2023 te vroeg en werd het amendement betreffende de bestemming tot natuur van de spoorzone, ondanks de uitspraken tijdens de verkiezingen, niet aangenomen
- De Jaarstukken 2022 laten een fors jaarrekeningresultaat zien.
- De VVD wil dit moment aangrijpen, nu er financiële mogelijkheden zijn, wél een eerste stap zetten, door voorbereidingen te treffen om de omzetting van bestemming naar natuurgebied in de, (nabije?) toekomst mogelijk te maken; en wil daar alvast een reservering voor treffen.
- Om een reservering te kunnen treffen is inzicht noodzakelijk in de kosten van de bestemmingswijziging en de financiële consequenties ervan, zoals gevolgen voor de boekwaarde van de gronden.

Verzoekt het college om

1. De kosten en financiële consequenties, zowel incidenteel als structureel, van de bestemmingswijziging van de Spoorzone naar natuur inzichtelijk te maken
2. Voor de benodigde reservering tevens een dekkingsvoorstel aan te leveren, met eventueel een gefaseerde aanpak.
3. De voorgenoemde stukken onder 1 en 2 medio oktober 2023 op te leveren aan de raad, zodat de reservering voor de bestemming van de Spoorzone meegenomen kan worden bij de behandeling van de Begroting 2024.

en gaat over tot de orde van de dag.

Naam en ondertekening: S.M.S. De Vito – van den Bouwhuijsen

ondertekening namens fractie VVD

Behandeld in de raadsvergadering van 15 juni 2023

De raad voornoemd,

De Griffier, De voorzitter,

☐ Aangenomen ☐ Verworpen
Stemverhouding: Tegen: *(fracties)* Voor: *(fracties)*

ingetrokken
nieuwe versie ingediend

Motie 2

Gemeente Mook en Middelaar

Vreemd aan de orde van de dag

Reservering middelen bestemming Spoorzone – met aanpassingen

De raad van de gemeente Mook en Middelaar in vergadering bijeen op 15 juni 2023

Gehoord de beraadslaging over de Jaarstukken 2022

Gehoord de reacties van verschillende partijen in de raadvergadering van 16 maart 2023 bij het agendapunt Vervolg 'Lokaal verkeersonderzoek A73-Groesbeek'

Overwegende dat,

- Er raadsbreed de wens leeft om de spoorzone te bestemmen als natuur;
- De Jaarstukken 2022 een fors jaarrekeningresultaat laten zien.
- Dit een geschikt moment is, nu er financiële mogelijkheden zijn, om een eerste stap zetten, door voorbereidingen te treffen om de omzetting van bestemming naar natuurgebied in de toekomst mogelijk te maken; en wil daar alvast een reservering voor treffen.
- Om een reservering te kunnen treffen, is inzicht noodzakelijk in de kosten van de bestemmingswijziging en de financiële consequenties ervan, zoals gevolgen voor de boekwaarde van de gronden.

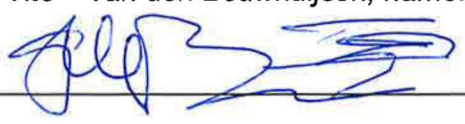
Verzoekt het college om

1. De kosten en financiële consequenties, zowel incidenteel als structureel, van de bestemmingswijziging van de Spoorzone naar natuur inzichtelijk te maken
2. Voor de benodigde reservering tevens een dekkingsvoorstel aan te leveren, met eventueel een gefaseerde aanpak.
3. De voorgenoemde stukken onder 1 en 2 medio oktober 2023 op te leveren aan de raad.

en gaat over tot de orde van de dag.

Naam en ondertekening:

S.M.S. De Vito – van den Bouwhuijsen, namens fractie VVD

Behandeld in de raadsvergadering van ...15 juni 2023.....

De raad voornoemd,

De Griffier, De voorzitter,

☐ Aangenomen ☐ Verworpen	
Stemverhouding: Tegen: *(fracties)* Voor*: (fracties)*	

aangepast

Motie 2 geamendeerd

Vreemd aan de orde van de dag

~~Reservering middelen~~ Inzicht kosten bestemming Spoorzone – met aanpassingen

De raad van de gemeente Mook en Middelaar in vergadering bijeen op 15 juni 2023

Gehoord de beraadslaging over de Jaarstukken 2022

~~Gehoord de reacties van verschillende partijen in de raadvergadering van 16 maart 2023 bij het agendapunt Vervolg 'Lokaal verkeersonderzoek A73-Groesbeek'~~

Overwegende dat,

- Er raadsbreed de wens leeft om de spoorzone te bestemmen als natuur;
- De Jaarstukken 2022 een fors jaarrekeningresultaat laten zien.
- Dit een geschikt moment is, nu er financiële mogelijkheden zijn, om een eerste stap zetten, door voorbereidingen te treffen om de omzetting van bestemming naar natuurgebied in de toekomst mogelijk te maken; en wil inzicht in de kosten ~~daar alvast een reservering voor treffen.~~
- Om een bestemmingswijziging in de toekomst mogelijk te maken als dat aan de orde is ~~reservering te kunnen treffen~~, is inzicht noodzakelijk in de kosten van eende bestemmingswijziging en de financiële consequenties ervan, zoals gevolgen voor de boekwaarde van de gronden.

Verzoekt het college om

1. De kosten en financiële consequenties, zowel incidenteel als structureel, van een ~~de~~ bestemmingswijziging van de Spoorzone naar natuur inzichtelijk te maken
2. ~~Voor de benodigde reservering tevens een dekkingsvoorstel aan te leveren, met eventueel een gefaseerde aanpak.~~
3. ~~3.~~2. De voorgenoemde stukken onder 1 ~~en 2 medio oktober 2023~~ einde van het jaar op te leveren aan de raad en de kosten van het onderzoek op te nemen in de Eindejaarsrapportage~~.~~

en gaat over tot de orde van de dag.

Naam en ondertekening:

S.M.S. De Vito – van den Bouwhuijsen, namens fractie VVD

Behandeld in de raadsvergadering van ....15. juni 2023.....

De raad voornoemd,

De Griffier, De voorzitter,

☒ Aangenomen ☐ Verworpen	
Stemverhouding:	
Tegen: *(fracties)*	4 dgp
Voor: *(fracties)*	8 VVD. PvdA. GroenLinks

Motie

Gemeente Mook en Middelaar

Vreemd aan de orde van de dag

Beter groen dan grijs

De raad van de gemeente Mook en Middelaar in vergadering bijeen op 15 juni 2023

Overwegende dat:

- De raad op 10 november 2022 de motie 'Een klimaatrobuuste gemeente' heeft aangenomen waarin het college wordt opgedragen om te werken aan klimaatadaptatieve bestrating;
- We op dit moment in Nederland te maken hebben met een wooncrisis, klimaatcrisis en een hoge inflatie;
- Het college momenteel werkt aan een duurzaamheidsvisie voor de gemeente;
- Deze duurzaamheidsvisie ook betrekking zal hebben op biodiversiteit en klimaatadaptatie;
- Bestrating en asfaltering geen ruimte meer laten voor groenontwikkeling en tevens zorgen voor hittestress;
- De omgeving van het perceel gelegen aan de hoek Kon. Julianastraat-Pr. Beatrixstraat, ook bekend als perceel 1069, al sterk versteend is;

Van oordeel dat:

- Er voldoende parkeergelegenheid is in de nabijheid van de Jumbo;
- Het college de verantwoordelijkheid heeft om bij vergunningverlening, ook in geval van een kruimelgevallenregeling, een eigenstandig oordeel te vormen, zoals vastgelegd in art. 2.12 lid 1 Wabo;
- Het niet wenselijk is om mogelijke ruimte voor woningbouw en/of groenontwikkeling op dit moment een bestemming als parkeerplaats te geven met alle bijbehorende aanpassingen als bestrating en asfalt.

Roept het college op:

- de huidige woonbestemming van perceel 1069 gelegen op de hoek van de Kon. Julianastraat – Pr. Beatrixstraat te handhaven;
- Ontwikkeling van een parkeerplaats op dit perceel niet toe te staan;
- In overleg te treden met de eigenaar met als doel ontwikkeling van dit gebied te bevorderen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Naam en ondertekening:

GroenLinks
Hanneke Roozendaal

Behandeld in de raadsvergadering van ..... 15 juni 2023 .....

De raad voornoemd,

De Griffier, De voorzitter,

☐ Aangenomen ☐ Verworpen

Stemverhouding:
Tegen: *(fracties)* 7 D8P UUD
Voor: *(fracties)* 5 GroenLinks PvdA

Gemeente Mook en Middelaar

Adviezenlijst

Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting & Rekening 6 juli 2023

Presentielijst

Commissieleden:	mevrouw King (DGP) de heer van der Linden (DGP) mevrouw Mulders (DGP) mevrouw Roozendaal (GroenLinks) de heer Broekmans (PvdA) de heer Jansen (PvdA) mevrouw Pieks (PvdA) de heer Akkerman (VVD) mevrouw van den Bergh-Visser (VVD) mevrouw De Vito-van den Bouwhuijsen (VVD)
Afwezig:	mevrouw Janssen Groesbeek-Cremers (DGP) mevrouw van Keulen (GroenLinks) mevrouw van Brunschot (VVD)
Voorzitter:	de heer Brinkhoff
Commissiegriffier:	mevrouw van Helden
Griffier:	mevrouw van Arensbergen
Portefeuillehouders:	de heer Gradisen (burgemeester) de heer Dillerop (wethouder) de heer Herings (wethouder) de heer Rodoe (wethouder)
Gemeentesecretaris:	de heer Mariman
Overige genodigden:	de heer Verploegen (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 5) mevrouw Klaassen (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 6) de heer Jansen (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 7) de heer Verbeet (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 8)
Externe ondersteuning:	

Aanvangstijd: 19.30 uur Sluitingstijd: 21:43 uur

Geluidsopnamen

Geluidsfragmenten van de vergadering zijn per agendapunt terug te luisteren op
https://ris2.ibabs.eu/Calendar/Index/MookenMiddelaar

Adviezenlijst

1 Opening

- De voorzitter opent de vergadering en heet allen van harte welkom.
- De vergadering is live te volgen via de website (alleen geluid).
- Er heeft zich een inspreker aangemeld voor agendapunt 5.
- Er zijn berichten van verhindering van mevrouw Janssen Groesbeek, mevrouw van Keulen en mevrouw van Brunschot.

2 Vragenuur

- Vraag van de heer van der Linden (DGP) n.a.v. raadsmemo 278 m.b.t. het subsidiebedrag in wijziging plan aanpak energiearmoede. Antwoord wethouder Rodoe.

3 Vaststellen agenda Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting en Rekening d.d. 6 juli 2023

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

4.a Vaststellen adviezenlijst Algemene commissie d.d. 7 juni 2023

De adviezenlijst wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

4.b Vaststellen adviezenlijst commissie Begroting en Rekening d.d. 8 juni 2023

De adviezenlijst wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

5 Vaststelling bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert

Status: om advies
Portefeuillehouder: A.F. Herings

De volgende inspreker heeft zich gemeld voor dit agendapunt:

1. De heer S. Oord namens indiener zienswijze

Voorstel om te besluiten:

1. In te stemmen met de beantwoording van de zienswijzen conform de bijgevoegde nota zienswijzen;
2. In te stemmen met de voorgestelde wijzigingen;
3. Het bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert gewijzigd vast te stellen;
4. De raad voor te stellen geen exploitatieplan vast te stellen;

Advies: Bespreekstuk voor de raad van 13 juli 2023.

6 Zomerrapportage 2023

Status: om advies
Portefeuillehouder: A.F. Herings

Voorstel om te besluiten:

1. Kennis te nemen van de Zomerrapportage 2023;
2. De exploitatiebegroting 2023 te wijzigen conform de mutaties in onderdeel 4.2 en 4.3 van de Zomerrapportage 2023;
3. Instemmen met het aantal zoeklocaties voor de ruimtelijke verkenning voor huisvesting Oekraïense ontheemden naar een tweetal locaties terugbrengen.
4. In te stemmen met het verlengen van de geldigheid van het huidige Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022) met twee jaar (tot en met 2024)

Over de volgende vragen en antwoorden zijn aanvullende vragen gesteld in de commissie:

Vraag 8	mevrouw Roozendaal (GroenLinks)
Vraag 9	de heer van der Linden (DGP)
Vraag 13	de heer van der Linden (DGP)
Vraag 14	mevrouw Roozendaal (GroenLinks)
Vraag 15	mevrouw Roozendaal (GroenLinks)
Vraag 29	de heer van der Linden (DGP)
Vraag 38	mevrouw Roozendaal (GroenLinks) en mevrouw van den Bergh (VVD)
Vraag 44	mevrouw Roozendaal (GroenLinks)
Vraag 47	mevrouw Roozendaal (GroenLinks)
Vraag 48	mevrouw Roozendaal (GroenLinks)
Vraag 50	mevrouw Roozendaal (GroenLinks)

Advies: Bespreekstuk voor de raad van 13 juli 2023.

7 Kaderbrief 2024

Status: om advies
Portefeuillehouder: A.F. Herings

Voorstel om te besluiten:
1. De Kaderbrief 2024 vast te stellen.

Vraag van de heer Jansen (PvdA) over de toeristenbelasting en forfaitaire belastingen.
Toezegging wethouder Herings (zie bijlage 1)

Advies: Bespreekstuk voor de raad van 13 juli 2023.

8 Controleprotocol en Normenkader 2023

Status: om advies
Portefeuillehouder: A.F. Herings

Voorstel om te besluiten:
1. Het Controleprotocol Mook en Middelaar 2023 vast te stellen;
2. Het Normenkader Mook en Middelaar 2023 vast te stellen.

Advies: Bespreekstuk voor de raad van 13 juli 2023.

9 Bestuurlijke planning 2024

Status: om advies
Portefeuillehouder: mr. drs. W. Gradisen

Advies: Hamerstuk voor de raad van 13 juli 2023.

10 Sluiting

De voorzitter dankt iedereen voor zijn of haar aanwezigheid en sluit de vergadering 21.43 uur.

Bijlagen:
1. Toezeggingen Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting en Rekening 6 juli 2023

Aldus ongewijzigd vastgesteld door de … 2023.

Gemeente Mook en Middelaar

ID	Titel	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder
234	Uitleg forfaitaire heffing van toeristenbelasting	Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting en Rekening 06-07-2023 7. Kaderbrief 2024	De wethouder zegt toe via een memo schriftelijk uitleg te geven over de forfaitaire heffing van de toeristenbelasting.	A.F. Herings

Gemeente Mook en Middelaar

ID	Agendapunt	Titel	Status	Raadsleden	Portefeuille houder	Toelichting	Deadline	Stand van zaken	Afgedaan
31	Raadsvergadering 15-06-2023 12. Motie vreemd (optioneel)	Motie vreemd VVD Inzicht kosten bestemming Spoorzone - met aanpassingen	Aangenomen	Vito De S. (VVD)					Nee
25	Raadsvergadering 10-11-2022 10.1. Programmabegroting 2023	Motie 1 Programmabegroting 2023 verkrotting en leegstand - PvdA - GroenLinks - VVD - DGP	Aangenomen	Bergh van den - Visser C.A.M (VVD) Roozendaal H. (GroenLinks) Linden van der L.G. (DGP) Broekmans A.J.W.M. (PvdA)	A.F. Herings				Nee

Openstaande motie raadsperiode 2018-2022

ID	Agendapunt	Titel	Status	Raadsleden	Portefeuillehouder	Stand van zaken	Afgedaan	Datum afdoening
16	Raadsvergadering 18-11-2020 10.2. Startnotitie Ecozone Molenhoek	Motie ECOZONE 18-11-2020_DGP_PvdA	Aangenomen	Tonnaer L.J.G.J.M.I. (PvdA) Herings A.F. (DGP)	G.J.M. Wienhoven	Project is lopend. Zie https://www.mookenmiddelaar.nl/project-ecozone-molenhoek	Nee	

Gemeente Mook en Middelaar

ID	Titel	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille houder	Dead line	Stand van zaken	Afge daan
234	Uitleg forfaitaire heffing van toeristenbelasting	Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting en Rekening 06-07-2023 7. Kaderbrief 2024	De wethouder zegt toe via een memo schriftelijk uitleg te geven over de forfaitaire heffing van de toeristenbelasting.	A.F. Herings			Nee
233	Uitleg griffie werkwijze declaratie fractievergoedingen	Algemene commissie 07-06-2023 14. Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning	De griffier zegt toe n.a.v. van vraag van de heer Broekmans (PvdA) uitleg te geven over de werkwijze van de declaraties van de fractievergoedingen.				Nee
230	Gesprek inwoners Heikantseweg wateroverlast	Algemene commissie 07-06-2023 2. Vragenuur	De wethouder zegt n.a.v. van de vraag van mw. Smits (DGP) toe het gesprek aan te gaan met inwoners van de Heikantseweg ivm de ervaren wateroverlast. Zodra werkzaamheden aan de N271 zijn afgerond wordt in gesprek gegaan met inwoners of er maatregelen zijn om de snelheid te beperken met de kanttekening dat de weg niet opnieuw wordt ingericht, daarvoor zijn geen middelen en de weg is ook niet opgenomen in het Wegenverkeersplan.	H. Rodoe			Nee
226	Betrekken inwoners bij straatnaamgeving Molenhoek Zuid	Algemene commissie 12-04-2023 5. Bestemmingsplan Molenhoek Zuid	Naar aanleiding van de vraag van de PvdA en GroenLinks met betrekking tot de naamgeving van de wijk en straten van Molenhoek Zuid zegt wethouder Herings toe voornemens te zijn inwoners te betrekken bij straatnaamgeving.	A.F. Herings		Bewoners worden betrokken bij de straatnaamgeving. Dit volgt in de 2e helft van 2023 / begin 2024.	Nee

Gemeente Mook en Middelaar

223	Verdiepingsslag en participatie bij middellange en lange termijnmaatregelen	Raadsvergadering 16-03-2023 10.2. Vervolg 'Lokaal verkeersonderzoek A73-Groesbeek'	De wethouder zegt toe als er middellange of lange termijn maatregelen komen, na gesprekken met de regio, er een verdiepingsslag nodig is van de maatregelen die dan worden voorgesteld, waarbij ook de participatie wordt aangaan met de omwonenden die de maatregelen betreffen. Dus als eenrichtingsverkeer op de Lindenlaan wordt voorgesteld als maatregel, dan wordt daar een verdiepingsslag op gemaakt en dan worden de bewoners van de Lindenlaan daarbij actief betrokken.	H. Rodoe		Na de consultatie van de regio en de provincies wordt de raad nader geïnformeerd en worden mogelijk voorstellen gedaan voor maatregelen. Bij de eventuele uitvoering van de maatregelen volgt de verdiepingsslag en participatie.	Nee
221	Bezichtiging schip door raad en omwonenden	Raadsvergadering 16-03-2023 10.1. Opvang Oekraïense ontheemden op passagiersschip	De wethouder zegt toe de raad uit te nodigen het schip te bezichtigen voordat het bewoond gaat worden om zich hierover te laten informeren en het te ervaren ook de omwonenden worden uitgenodigd om het schip te bezichtigen.	A.F. Herings			Nee

Gemeente Mook en Middelaar

ID	Datum	Onderwerp	Portefeuillehouder
282	27-06-2023	Raadsmemo Voortgang Wells meer_ondertekend	H. Rodoe
281	26-06-2023	Raadsmemo Jaarrekening 2022 en begroting 2024 RUD en Jaarverslag VTH 2022	mr. drs. W. Gradisen
280	21-06-2023	Raadsmemo De eerste resultaten van het vernieuwde afvalinzamelsysteem	H. Rodoe
279	13-06-2023	Raadsmemo grootverbruik aansluiting opvang Oekraïners op passagiersschip kade Mook	A.F. Herings
278	13-06-2023	Raadsmemo wijziging plan van aanpak energiearmoede	H. Rodoe

Gemeente Mook en Middelaar

ID	Datum vraag	Onderwerp	Afgedaan	Deadline	Datum antwoord
52	30-06-2023	Artikel 44 vragen Stroomvoorziening Molenhoek Zuid_VVD	Nee	30-07-2023	
51	01-06-2023	Art 44 vragen_Gronden in bezit van gemeente_GroenLinks	Nee	01-07-2023	
50	30-05-2023	Art 44 vragen Anti-discriminatievoorziening_GroenLinks	Ja	29-06-2023	12-06-2023
49	24-05-2023	Art 44 vragen Leisurelands koopt stikstofrechten_GroenLinks	Ja	23-06-2023	21-06-2023
48	17-05-2023	Art 44 vragen_ Rijksweg 37 Mook en Energielandgoed Wells Meer Meer_PvdA	Ja	16-06-2023	26-06-2023

Gemeente Mook en Middelaar

ID	Onderwerp	Datum	Afzender	Toelichting	Advies afdoening	Rubriek
3372	Besluitenlijst Collegevergadering 2023-06-20	04-07-2023	College van B&W		V.K.A.	Besluitenlijst B&W
3355	Besluitenlijst Collegevergadering 2023-06-12	27-06-2023	College van B&W		V.K.A.	Besluitenlijst B&W
3338	Besluitenlijst Collegevergadering 2023-06-06	14-06-2023	College van B&W		V.K.A.	Besluitenlijst B&W
3377	Informatiebrief ontwikkelingen WerkBedrijf - pand Boekweitweg	04-07-2023	Dagelijks Bestuur Modulaire gemeenschappelijke regeling , Rijk van Nijmegen,		V.K.A.	Gemeenschappelijke regelingen
3367	Verslag regioagendacommissie 26 juni 2023	04-07-2023	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen		V.K.A.	Gemeenschappelijke regelingen
3357	Reactie op ingediende zienswijze - 1e begrotingswijziging 2023/begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027	27-06-2023	BsGW		V.K.A.	Gemeenschappelijke regelingen
3351	Raadsmemo Euregio	27-06-2023	Euregioraad		V.K.A.	Gemeenschappelijke regelingen
3335	Brief GR MARN aanpassing jaarrekening 2022, begroting 2024, meerjarenraming 2025-2027	13-06-2023	MARN		V.K.A.	Gemeenschappelijke regelingen
3374	Input voor raadsinformatieavond 4 juli 2023	04-07-2023	Energiecafé Mook en Middelaar en andere initiatieven		V.K.A.	Inwoners
3373	Brief aan gemeenteraad over burgerparticipatie rond Omgevingswet 1-7-2023	05-07-2023	Adviesraad Natuur en Milieu en Erfgoedplatform		Ter afdoening naar B&W	Inwoners
3378	Toekomstbeeld Nederland 2040	04-07-2023	VNG		V.K.A.	Ledenbrieven VNG

Gemeente Mook en Middelaar

3385	Dorpskrant 57	05-07-2023	Dorpskrant Middelaar en Plasmolen		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3384	Nieuwsbrief Arbeidsmarkt Midden-Gelderland en Rijk van Nijmegen	05-07-2023	UWV		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3383	Brandbrief ambtenaren grote zorgen over aanpak klimaat en ecologie	05-07-2023	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3381	@Beeldspraak juli 2023	05-07-2023	Gelders Genootschap		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3380	TER SPRAKE weeknummer 27-2023	04-07-2023	Gemeente Mook en Middelaar		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3379	Nieuwsbrief 5	04-07-2023	Gezondste Regio Noord-Limburg		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3376	Geen bemoeienis werkgever over raadslidmaatschap	04-07-2023	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3370	Raadsledennieuwsbrief - juni 2023	04-07-2023	VNG		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3368	Nieuwsbrief zomer 2023	04-07-2023	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3365	TER SPRAKE weeknummer 25-2023	27-06-2023	Gemeente Mook en Middelaar		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3364	Nieuwsbrief - Gratis online oefenavond 'Spreken in 4 kleuren'. Doe mee!	27-06-2023	Nederlands Debat Instituut		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3361	Gemeenten hebben deze extra tool hard nodig	27-06-2023	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3350	Nieuwsbrief Economisch Netwerk Lancering programma Circulair Bouwend bij Top ENZuid	21-06-2023	Economisch Netwerk Zuid-Nederland		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3348	Nieuwsbrief 17-06-2023 - Op naar de vakantie....	21-06-2023	Dorpsraad Molenhoek		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3347	Wekelijkse nieuwsbrief - 'Het was minder uitgewerkt dan we dachten'	21-06-2023	Binnenlands Bestuur			Nieuwsbrieven
3346	TER SPRAKE weeknummer 24-2023	20-06-2023	gemeente Mook en Middelaar		V.K.A.	Nieuwsbrieven

Gemeente Mook en Middelaar

3345	Special VNG-jaarcongres Uit confrontatie naar verbinding'	20-06-2023	Binnenlands Bestuur		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3343	TER SPRAKE weeknummer 23-2023	14-06-2023	Gemeente Mook en Middelaar		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3342	Nieuwsbrief voor bestuur en samenwerkingspartners - juni 2023	14-06-2023	GGD Gelderland-Zuid		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3341	Nieuws over mobiliteit en logistiek in Noord-Limburg - juni 2023	14-06-2023	Trendsportal		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3340	Onderhandelen: Bereid onderhandelingen goed voor en streef overeenstemming na!	14-06-2023	Competentiescan - Nederlandse Vereniging voor Raadsleden		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3337	Lbr 23-2023 - Derde nazending ALV met bericht Taskforce taken en middelen	14-06-2023	VNG		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3336	Veel vertrouwen in gegevensbeheer gemeente	14-06-2023	Binnenlands Bestuur Wekelijks		V.K.A.	Nieuwsbrieven
3382	Motie Eindtoets Carnavalsperiode	05-07-2023	Gem. Kerkrade	Kenmerk registratie raad CM23.1821.	V.K.A.	Overheidsorganisaties
3371	Brief advies regionale adviescommissie	04-07-2023	Regio Rijk van Nijmegen		V.K.A.	Overheidsorganisaties
3360	Uitnodiging lancering Kunstroute in gemeenten Bergen Gennep Mook en Middelaar	27-06-2023	Gemeente Mook en Middelaar		V.K.A.	Overheidsorganisaties
3353	Motie Regionaal Beleidsplan Politie Limburg 2024-2027	27-06-2023	Gem. Horst aan de Maas		V.K.A.	Overheidsorganisaties
3352	Motie Regionaal Beleidsplan Politie Limburg 2024-2027	27-06-2023	Gem. Horst aan de Maas	Kenmerk registratie raad CM23.1709.	V.K.A.	Overheidsorganisaties
3344	Motie vreemd raad Heumen ter kennisname	14-06-2023	Gemeente Heumen		V.K.A.	Overheidsorganisaties

Gemeente Mook en Middelaar

3375	Oproep tot reactie inzake voorgenomen koers sector Vrijetijdseconomie	04-07-2023	Bestuur Visit Noord-Limburg		Ter afdoening naar B&W	Overig
3369	Oproep snel meer opvang nodig voor jongeren op de vlucht	04-07-2023	Coa en Nidos		V.K.A.	Overig
3359	Onderzoeksrapport dak- en thuisloosheid_ “Ik was thuisloos en voelde me vergeten en afgedankt”	27-06-2023	Het vergeten kind		V.K.A.	Overig
3358	Maatschappelijk jaarverslag 2022	27-06-2023	Dar		V.K.A.	Overig
3356	Begeleidend schrijven jaarverslag ARN	27-06-2023	Jaarverslag ARN		V.K.A.	Overig
3354	Rusland vernietigt het Westen zonder oorlog met hen te voeren	27-06-2023	Ing. Ap J.H.G. Cloosterman		V.K.A.	Overig
3366	Toelichting centrumregeling RES NML - 14 en 21 september 2023	28-06-2023	RES NML		V.K.A.	Uitnodigingen
3363	Lifeport Festival Circulair op 26 juni 2023 ik nodig je uit om er bij te zijn!	27-06-2023	RvN		V.K.A.	Uitnodigingen
3362	Uitnodiging digitale informatiesessie wijziging gemeenschappelijke regelingen	27-06-2023	Boels Zanders Advocaten		V.K.A.	Uitnodigingen
3349	Uitnodiging digitale informatiesessie wijziging gemeenschappelijke regelingen	21-06-2023	Boels Zanders advocaten		V.K.A.	Uitnodigingen
3339	Lifeport Festival Circulair op 26 juni 2023: Heb jij je al geregistreerd?	14-06-2023	Team Lifeport mkb & ACBN Evenementenbureau		V.K.A.	Uitnodigingen
3334	Inloopavond 10 juli Plan parkeerplein Plasmolen	13-06-2023	Wethouder H. Rodoe		V.K.A.	Uitnodigingen

VERSIE 3 - VERGADERSCHEMA 2024 GEMEENTERAAD EN RAADSCOMMISSIES GEMEENTE MOOK EN MIDDELAAR (raad 13-7-2023)

DAG		DECEMBER '23		JANUARI		FEBRUARI		MAART		APRIL		MEI		JUNI		JULI		AUGUSTUS		SEPTEMBER		OKTOBER		NOVEMBER		DECEMBER
woensdag											1															
donderdag					1	Raad					2						1									
vrijdag	1				2		1				3						2						1			
zaterdag	2				3		2				4	Dodenherdenking	1				3						2			
zondag	3				4		3				5	Bevrijdingsdag	2				4		1				3		1	
maandag	4		1	nieuwjaarsdag	5		4		1	2e Paasdag	6	meivakantie	3	Auditcommissie	1		5		2	Agendacommissie			4		2	
dinsdag	5	sinterklaas	2	kerstvakantie	6		5		2	Agendacommissie	7		4	**antwoorden vragen jaarstukken naar raad**	2		6		3		1	**indienen vragen begroting**	5		3	Cie B&R
woensdag	6	Algemene commissie	3		7		6	Algemene commissie	3		8		5		3		7		4		2		6	Raad (reservedatum)	4	Algemene commissie
donderdag	7	Cie B&R	4		8		7	Raadsinformatieavond	4		9	Hemelvaartsdag	6	Cie B&R **verspreiden zorap en kaderbrief naar raad**	4	Raad, inclusief - Zomerrapportage - Kaderbrief	8		5		3		7	Raad inclusief - Begroting - Belastingverordeningen	5	sinterklaas
vrijdag	8		5		9		8		5		10		7		5		9		6		4		8		6	
zaterdag	9		6		10	carnvalsvakantie	9		6		11		8		6	Start zomervakantie	10		7		5		9		7	
zondag	10		7		11	carnaval	10		7		12	Moederdag	9		7		11		8		6		10		8	
maandag	11		8		12	carnaval	11		8		13		10		8	zomervakantie	12		9		7		11		9	
dinsdag	12		9	B&W	13	carnaval	12		9		14	B&W	11	B&W	9		13		10		8	B&W	12		10	
woensdag	13		10		14		13		10	Algemene commissie	15		12		10		14		11	Algemene commissie	9		13		11	
donderdag	14	Raad - Eindejaarsrapportage - belastingverordeningen	11		15		14	Raad	11	Raadsinformatieavond	16	**verspreiden jaarstukken naar raad**	13	Raad, inclusief - Jaarrekening	11		15		12	Raadsinformatieavond	10		14		12	Raad inclusief - Eindejaarsrapportage
vrijdag	15		12		16		15		12		17		14		12		16		13		11		15		13	
zaterdag	16		13		17		16		13		18		15		13		17		14		12		16		14	
zondag	17		14		18		17		14		19	1e Pinksterdag	16	Vaderdag	14		18		15		13		17		15	
maandag	18		15	Agendacommissie	19	Werkgeverscommissie	18	Auditcommissie	15		20	2e Pinksterdag	17	Agendacommissie	15		19		16		14	Agendacommissie	18	Werkgeverscommissie	16	
dinsdag	19		16		20	B&W	19		16		21	Agendacommissie	18	**indienen vragen zorap en kaderbrief**	16	vierdaagse	20		17		15		19	B&W	17	
woensdag	20		17		21		20		17		22		19		17	vierdaagse	21		18		16	**antwoorden begroting naar raad**	20		18	
donderdag	21		18		22		21		18	Raad	23	**technische toelichting jaarstukken**	20		18	vierdaagse	22		19	Raad **verspreiden begroting naar raad**	17		21		19	
vrijdag	22		19		23		22		19		24		21		19	vierdaagse	23		20		18		22		20	
zaterdag	23	kerstvakantie t/m 7 januari '24	20		24		23		20		25		22		20		24		21		19		23		21	
zondag	24	Kerstavond	21		25		24		21		26		23		21		25		22		20		24		22	
maandag	25	1e Kerstdag	22		26	Agendacommissie	25		22		27		24		22		26		23		21	herfstvakantie	25	Agendacommissie	23	
dinsdag	26	2e Kerstdag	23		27		26	B&W	23		28	Afscheid burgemeester organisatie **indienen vragen jaarstukken**	25	**antwoorden zorap en kaderbrief naar raad**	23		27	B&W	24		22		26		24	
woensdag	27		24	Algemene commissie	28		27		24		29	Algemene commissie	26	Algemene commissie	24		28		25		23		27		25	
donderdag	28		25	Raadsinformatieavond	29		28		25		30		27	Cie B&R	25		29		26	**technische toelichting begroting**	24		28		26	
vrijdag	29		26				29	Goede Vrijdag	26		31		28		26		30		27		25		29		27	
zaterdag	30		27				30		27	Koningsdag			29		27		31		28		26		30		28	
zondag	31	Oudjaarsdag	28				31	1e Paasdag	28				30		28				29		27				29	
maandag			29	Auditcommissie					29	meivakantie					29				30		28				30	
dinsdag			30						30						30						29				31	
woensdag			31												31						30	Algemene commissie				
donderdag																					31	Cie B&R				

B&W	**Laatste B&W voor agendacommissie**
Agendacommissie	**agendacommissie**
Algemene commissie	**commissie SL-GB**
Beeldvormend en opiniërend	**raadsinformatieavond**
Begroting & Rekening	**commissie B&R**
Auditcommissie	**Auditcommissie**
Werkgeverscommissie	**Werkgevers-commissie**

	feestdag	
	schoolvakantie	**kerst 23-12-23 t/m 7-1-24** **carnaval 10-2 t/m 18-2** **meivak.zuid 27-4 t/m 5-5 of 12/5** **zomervak.zuid 6-7 t/m 18-8** **herfstvak.zuid 19-10 t/m 27-10** **kerstvak.21-12-24 t/m 5-1-25**
	zaterdag - zondag	

Wijzigingen tov 2023:

Schriftelijke vragenronde t/m dinsdag ipv woensdag ivm benodigde tijd voor beantwoorden van de vragen

Belastingverordeningen in november

P&C documenten		
raad 13 juni	**Jaarstukken 2023**	verspreiden raad 16 mei vragenronde 16 mei t/m 28 mei technische toelichting rekening 23 mei auditcommissie 3 juni antwoorden naar raad 4 juni commissie B&R 6 juni raad - beschouwingen 13 juni
raad 4 juli	**Zomerrapportage Kaderbrief 2025**	verspreiden raad 6 juni vragenronde 6 juni t/m 18 juni antwoorden naar raad 25 juni commissie B&R 27 juni raad - beschouwingen 4 juli
raad 7 nov.	**Begroting 2025**	verspreiden begroting 19 september vragenronde 19 september t/m 1 oktober technische toelichting 26 september antwoorden vragen naar raad 16 oktober commissie B&R 31 oktober raad - algemene beschouwingen 7 november
raad 12 dec.	**Eindejaarsrapportage**	commissie B&R dinsdag 3 december raad 12 december

P&C documenten gemeenschappelijke regelingen (streefdata voor behandeling)	
raad 1 februari	**kadernota's**
raad 13 juni	**zienswijzen bij rekeningen en ontwerpbegrotingen**
	wijzigen GR'n

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	**ZM23.00399**
Onderwerp	**Vaststelling bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert**
Datum raadsvergadering	**13 juli 2023**
Raadscommissie	Samenleving
Datum raadscommissie	5 juli 2023
Programma	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
Portefeuillehouder	A.F. Herings

Vaststelling bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert

Inleiding

Het perceel waar op dit moment de volkstuinenvereniging Middelwaert is gevestigd maakt deel uit van de woningbouwplannen voor Molenhoek Zuid. De volkstuinenvereniging gaat daarom verhuizen naar een nieuwe locatie. De nieuwe locatie maakt deel uit van de voormalige woningbouwlocatie Cuijksesteeg. Het perceel zelf is gelegen aan de Startsedijk tussen nummer 3 en 5.

Het ontwerpbestemmingsplan heeft vanaf 3 maart 2023 voor een periode van zes weken ter visie gelegen. Tijdens deze periode zijn er drie zienswijzen ontvangen. De zienswijzen zijn inmiddels samengevat en van een reactie voorzien in de nota zienswijzen.

Voorstel

1. In te stemmen met de beantwoording van de zienswijzen conform de bijgevoegde nota zienswijzen;
2. In te stemmen met de voorgestelde wijzigingen;
3. Het bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaart gewijzigd vast te stellen;
4. De raad voor te stellen geen exploitatieplan vast te stellen;

Beoogd effect

De verplaatsing van de Volkstuinen aan de Halderweg naar de nieuwe locatie aan de Startsedijk planologisch mogelijk te maken.

Argumenten

1.1 De zienswijzen leiden niet tot grote wijzigingen in het bestemmingsplan
Er zijn drie zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn samengevat en van een reactie voorzien in de bijgevoegde nota zienswijzen. In de nota is weergegeven welke wijzigingen worden voorgesteld ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

2.1 Er zijn enkele aanpassingen
Naar aanleiding van de zienswijzen zijn enkele aanpassingen aan het bestemmingsplan voorgesteld. Ook ambtshalve wordt er voorgesteld om een aanpassing aan de plankaart en de regels te doen naar aanleiding van een grondruil met naastgelegen agrarisch bedrijf. Voorgesteld wordt om het agrarisch perceel toe te voegen aan het bestemmingsplan zodat de nieuwe begrenzing goed verwerkt kan worden. Daartoe dient dan ook in de regels de bestemming ‘Agrarisch met waarden – Landschappelijke en natuurwaarden’ uit het onderliggende bestemmingsplan opgenomen te worden.

3.1 Ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan is het plan op een aantal onderdelen gewijzigd
Zoals hierboven beschreven zijn er op basis van de zienswijzen en ambtshalve een aantal aanpassingen voorgesteld ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan. Aangezien hiermee het bestemmingsplan op onderdelen afwijkt van het ontwerpbestemmingsplan zoals dat ter visie heeft gelegen, is er sprake van een gewijzigde vaststelling.

4.1 De gemeente is zelf eigenaar
Aangezien de gemeente zelf eigenaar van de gronden is en opdrachtgever voor het opstellen van het bestemmingsplan is er geen exploitatieplan nodig.

Kanttekeningen

-

Financiën

In de structuurvisie Het Lierdal 2010-2020 is opgenomen dat, indien de volkstuinen moeten verplaatsen voor herontwikkeling ten behoeve van woningbouw de gemeente deze verplaatsing zal faciliteren. Indicatief is daarvoor een bedrag opgenomen van €250.000 (prijspeil 2009). De verplaatsing komt daarmee ten laste van de woningbouwontwikkeling Molenhoek Zuid.
Met de ontwikkelaars van Molenhoek Zuid zijn afspraken gemaakt voor de vergoeding van een deel van deze kosten. De overige kosten worden gedekt uit de verkoop van de gemeentelijke gronden aan de ontwikkelaars.

Communicatie

Na de (gewijzigde) vaststelling van het bestemmingsplan wordt de publicatie op de voorgeschreven wijze kenbaar gemaakt. Als een bestemmingsplan gewijzigd wordt vastgesteld moet er formeel zes weken worden gewacht voordat het besluit gepubliceerd mag worden en het vastgestelde bestemmingsplan ter visie mag worden gelegd, zodat de provincie eventueel kan reageren op de wijzigingen in het plan. Gezien de vaststellingsdatum 13 juli 2023 mag het besluit op zijn vroegst vrijdag 25 augustus 2023 worden gepubliceerd. Aangezien het onwenselijk is om een bestemmingsplan in de zomervakantie ter visie te leggen, is dit wat planning betreft geen probleem.

Uitvoering

Het vastgestelde bestemmingsplan wordt gepubliceerd en voor een periode van zes weken ter visie gelegd. Tijdens deze termijn kan iemand die een zienswijze heeft ingediend een beroep instellen

tegen het besluit en kan iedereen een beroep indienen ten aanzien van de gewijzigde onderdelen. Nadat de beroepstermijn is afgelopen, treedt het bestemmingsplan in werking, tenzij er een verzoek om een voorlopige voorziening wordt ingediend. Indien er geen beroep is ingesteld, dan is het bestemmingsplan vanaf dat moment onherroepelijk. Indien er wel een beroep wordt ingesteld hangt dit af van de behandeling van het beroep door Raad van State.

Bijlage(n)

1. Ontwerpbestemmingsplan;
2. Nota zienswijzen;

Mook, 13 juni 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

Raadsbesluit

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer **ZM23.00399**
Onderwerp **Vaststelling bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 20 juni 2023

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 5 juli 2023

Besluit:

1. In te stemmen met de beantwoording van de zienswijzen conform de bijgevoegde nota zienswijzen;
2. In te stemmen met de voorgestelde wijzigingen;
3. Het bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert gewijzigd vast te stellen;
4. De raad voor te stellen geen exploitatieplan vast te stellen;

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 13 juli 2023

De raad voornoemd,

{{esl:Signer1:capture:size(200,50)}} {{esl:Signer2:capture:size(200,50)}}

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

Volkstuinen Middelwaert

Inhoudsopgave

Toelichting **5**

Hoofdstuk 1 Inleiding **6**
1.1 Aanleiding voor het bestemmingsplan 6
1.2 Ligging plangebied 6
1.3 Geldend bestemmingsplan 7
1.4 Leeswijzer 8

Hoofdstuk 2 Gebiedsvisie **9**
2.1 Huidige situatie 9
2.2 Toekomstige situatie 10

Hoofdstuk 3 Beleidskader **11**
3.1 Rijksbeleid 11
3.2 Provinciaal beleid 13
3.3 Gemeentelijk beleid 15

Hoofdstuk 4 Milieu- & omgevingsaspecten **16**
4.1 Verkeer & parkeren 16
4.2 Bodem 16
4.3 Geluid 17
4.4 Milieuzonering 18
4.5 Luchtkwaliteit 19
4.6 Geur 21
4.7 Externe veiligheid 22
4.8 Waterhuishouding 24
4.9 Ecologie 25
4.10 Archeologie & cultuurhistorie 27
4.11 Leidingen 28
4.12 Vormvrije MER-beoordeling 29

Hoofdstuk 5 Juridische planbeschrijving **30**
5.1 Algemeen 30
5.2 Wijze van bestemmen 30

Hoofdstuk 6 Uitvoerbaarheid **31**
6.1 Economische uitvoerbaarheid 31
6.2 Overleg 31
6.3 Maatschappelijke haalbaarheid 31

Bijlagen bij toelichting **32**

Bijlage 1 Historisch bodemonderzoek **33**

Bijlage 2 Quickscan ecologie **34**

Bijlage 3 Stikstofdepositieonderzoek **35**

Regels **36**

Hoofdstuk 1 **Inleidende regels** **37**
Artikel 1 Begrippen 37
Artikel 2 Wijze van meten 40

Hoofdstuk 2 **Bestemmingsregels** **41**
Artikel 3 Recreatie - Volkstuin 41
Artikel 4 Waarde - Archeologie 43
Artikel 5 Waterstaat - Waterbergend rivierbed 45

Hoofdstuk 3 **Algemene regels** **47**
Artikel 6 Anti-dubbeltelregel 47
Artikel 7 Algemene bouwregels 47
Artikel 8 Algemene gebruiksregels 47
Artikel 9 Algemene aanduidingsregels 48
Artikel 10 Algemene afwijkingsregels 50
Artikel 11 Algemene wijzigingsregels 50

Hoofdstuk 4 **Overgangs- en slotregels** **51**
Artikel 12 Overgangsrecht 51
Artikel 13 Slotregel 51

Bijlagen bij regels **53**

Bijlage 1 **Werken en werkzaamheden** **54**

Bijlage 2 **Gemeentelijke archeologische beleidskaart** **55**

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

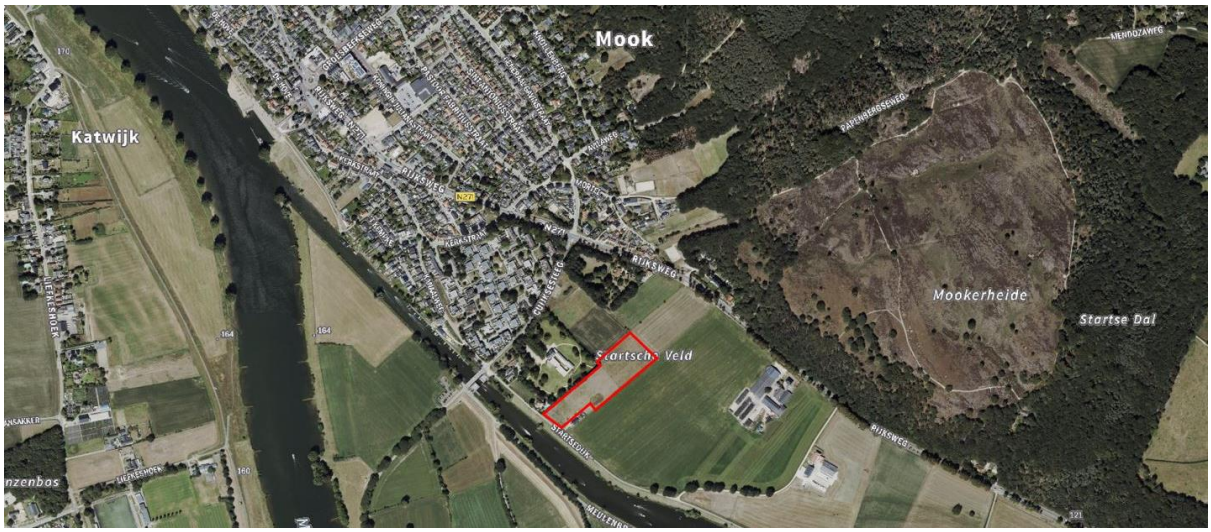
1.1 Aanleiding voor het bestemmingsplan

De gemeente Mook en Middelaar heeft het voornemen om het volkstuinencomplex Middelwaert aan de noordwestzijde van Molenhoek te verplaatsen naar de zuidzijde van de bebouwde kom van Mook. Hiermee wordt ter plaatse van de bestaande locatie plaats gemaakt voor woningbouw.

De ontwikkeling van de volkstuinen op de nieuwe locatie past niet in het geldende bestemmingsplan. Omdat het initiatief wel passend is op de locatie, wordt medewerking verleend aan een herziening van het bestemmingsplan. In dit document wordt dit toegelicht en gemotiveerd waarom dat kan volgens de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen ten zuidoosten van de kern Mook en omvat een deel van het perceel dat kadastraal bekend staat als gemeente Mook en Middelaar, sectie C, nummer 1937. Het plangebied heeft een omvang van circa 16.600 m^2 en wordt hoofdzakelijke begrenst door agrarische gronden. Langs de westzijde zijn enkele woonpercelen gelegen. Navolgende afbeeldingen tonen globaal de ligging en begrenzing van het plangebied in de omgeving. Voor de exacte begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar de verbeelding.

Globale ligging plangebied (rode omkadering)

Globale begrenzing plangebied (rode omkadering)

1.3 Geldend bestemmingsplan

Voor het plangebied geldt het bestemmingsplan 'Mookerplas e.o., 1e herziening', zoals op 9 juli 2020 is vastgesteld door de gemeenteraad van Mook en Middelaar. Ter plaatse van het plangebied geldt de enkelbestemming 'Agrarisch met waarden - Landschappelijke en natuurwaarden' ten behoeve van agrarisch gebruik en de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van aanwezige abiotische, natuurlijke, archeologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Tevens geldt ter plaatse van het plangebied de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie ', voor de bescherming en het behoud van de op en/of in deze gronden voorkomende archeologische waarden. Ook is het plangebied vanwege de ligging in het rivierbed van de Maas voorzien van de dubbelbestemming 'Waterstaat - Waterbergend rivierbed'.

Uitsnede verbeelding geldend bestemmingsplan

De beoogde ontwikkeling past niet binnen de geldende bestemmingsplannen. Vandaar dat het noodzakelijk is om een nieuw bestemmingsplan vast te stellen.

1.4 Leeswijzer

Het bestemmingsplan bestaat uit meerdere onderdelen: een verbeelding waarop de bestemmingen in het plangebied zijn aangegeven en regels waarin de bepalingen voor de op de verbeelding vermelde bestemmingen zijn opgenomen. Het bestemmingsplan gaat vergezeld van een toelichting waarin de achtergronden van het bestemmingsplan zijn beschreven. De verbeelding vormt samen met de regels het juridische bindende deel van het bestemmingsplan. In de toelichting worden de keuzes die in het bestemmingsplan worden gemaakt nader gemotiveerd en verantwoord. De toelichting kan globaal opgedeeld worden in vier delen.

Inleiding en gebiedsvisie
In hoofdstuk 1 zijn de aanleidingen en het kader voor de planherziening beschreven. Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de huidige en toekomstige situatie van het plangebied.

Verantwoording
Hoofdstukken 3 en 4 geven de achtergronden, toelichting en motivatie op de gemaakte keuzen weer die uiteindelijk hebben geleid tot de uitgewerkte planopzet. In dit planonderdeel worden onder meer het (beleids)kader en de milieuaspecten uiteengezet.

Juridische planbeschrijving
In hoofdstuk 5 wordt de juridische planopzet beschreven. Doel is een nadere onderbouwing te geven wat met het plan wordt beoogd en hoe de instrumenten regels en verbeelding hierbij worden gehanteerd.

Uitvoerbaarheid
Het laatste deel (hoofdstuk 6) gaat in op de financieel-economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan.

Hoofdstuk 2 Gebiedsvisie

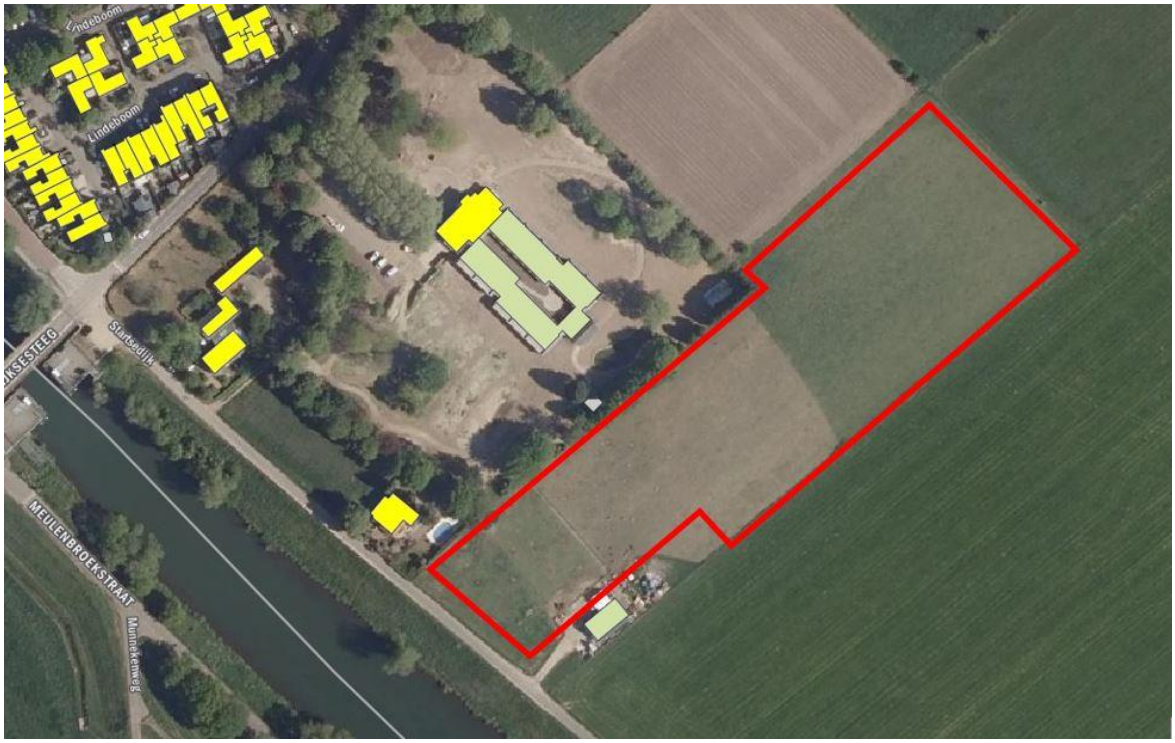
2.1 Huidige situatie

Het plangebied aan de Startsedijk ong. te Mook bestaat in de bestaande situatie uit grasland. Er zijn geen bomen of oppervlaktewater aanwezig.

Het plangebied is gelegen naast een woonperceel en een agrarisch bedrijfsperceel. In de omgeving van het plangebied is agrarisch gebied en bosgebied de Mookerheide aanwezig. Op navolgende afbeeldingen zijn impressies van het plangebied en de omliggende bestaande bebouwing weergegeven.

Impressie van het plangebied vanaf de Startsedijk

Impressie bestaande bebouwing met globale aanduiding plangebied (rode omkadering)

2.2 Toekomstige situatie

De gemeente Mook en Middelaar is voornemens om het volkstuinencomplex Middelwaert aan de noordwestzijde van Molenhoek te verplaatsen naar het plangebied. Door deze verplaatsing wordt ter plaatse van de bestaande locatie plaats gemaakt voor woningbouw.

Binnen het volkstuinencomplex is ruimte voor ongeveer 100 volkstuinen met een oppervlakte van circa 100 m^2. Per volkstuin is er de mogelijkheid om een teeltkas te realiseren.

De locatie wordt ontsloten via een nieuwe weg aan de zuidzijde van het plangebied die aansluit op de Startsedijk. Ten westen van de toegangsweg worden de parkeerplaatsen gerealiseerd. Achter de parkeerplaatsen komt een pomphuis en een gemeenschappelijke voorziening met een praothuus, berging, terras en afdak. Ook komt er een mestopslag. Deze is ongeveer 5,0 bij 7,0 m, bestaande uit stelconplaten met een betonnen opstaande rand van ongeveer 1,0 m hoog. Deze zal aan de oostzijde van het plangebied komen en afzonderlijk via de Startsedijk ontsloten worden. De volkstuinen worden via diverse paden toegankelijk gemaakt.

Hoofdstuk 3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de opvolger van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), waarin het Rijk een lange termijn visie geeft op de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De NOVI geeft richting en helpt keuzes te maken. Bij de afweging van keuzes wordt bij voorkeur gekozen voor slimme combinaties van functies, wordt uitgegaan van de specifieke kenmerken en kwaliteiten van gebieden en worden beslissingen niet uitgesteld of doorgeschoven.

De nationale belangen en opgaven waarop het Rijk wil sturen en richting wil geven, komen samen in de volgende vier prioriteiten:

- Ruimte maken voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- De economie van Nederland verduurzamen en ons groeipotentieel behouden;
- Steden en regio's sterker en leefbaarder maken;
- Het landelijk gebied toekomstbestendig ontwikkelen.

Planspecifiek
De voorgenomen ontwikkeling is niet in strijd met de prioriteiten uit de NOVI. De NOVI vormt geen belemmering voor dit plan. De ligging van het plangebied in ehet waterbergend regime van de Maas wordt in subparagraaf 3.1.2 getoetst.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) borgt een aantal van de nationale ruimtelijke belangen die deel uitmaken van het beleid, zoals beschreven in de voorganger van de NOVI, oftewel de SVIR. Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, vervalt het Barro. De regels van het Barro worden dan vervangen door het Besluit kwaliteit leefomgeving (BKL). Het BKL wordt de uitwerking, in regelgeving, van het beleid dat in de NOVI staat. Zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is, is het Barro nog van toepassing.

In het Barro, ook wel bekend als de AMvB Ruimte, zijn 14 nationale belangen opgenomen die juridische borging vereisen. Het besluit is gericht op doorwerking van de nationale belangen in provinciaal beleid en gemeentelijke bestemmingsplannen. Dat betekent dat het Barro voor de opgenomen onderwerpen regels geeft over bestemmingen en het gebruik van gronden. Daarnaast kan zij aan de gemeente opdragen in de toelichting bij een bestemmingsplan bepaalde zaken uitdrukkelijk te motiveren.

Planspecifiek

- ***Radarverstoringsgebied***

Het plangebied is gelegen in een 'radarverstoringsgebied' met een bouwbeperking voor bouwhoogtes van meer dan 90,0 m t.o.v. NAP. Aangezien de bouwhoogte van eventuele bouwwerken daar ruim onder valt, blijft dit bestemmingsplan ruim onder de maximale bouwhoogte uit het Rarro. Daarmee is geborgd dat het planvoornemen niet van invloed is op het radarbeeld van een radarstation.

- ***Obstakelbeheergebied***

Rondom militaire luchtvaartterreinen zijn zones met beperkingen opgenomen in verband met geluid en veiligheid. Ten zuidwesten van het plangebied ligt miltair luchtvaartterrein ‘Vliegbasis Volkel’. De aanvliegroute voor het vliegveld is onder andere gesitueerd over de planlocatie. Vanuit het belang van geluid en veiligheid gelden voor de aanvliegroute diverse bepalingen over de maximale bouwhoogte van gebouwen. Deze maximale hoogte is 150 meter boven NAP. Voor het bestemmingsplan vormt dit geen beperking.

- ***Waterbergend rivierbed***

Behalve binnen een radarverstoringsgebied ligt het plangebied binnen de begrenzing van het waterbergend rivierbed van de Maas en valt daarmee binnen het onderwerp 'Grote rivieren' waar een bijzonder rijksbelang van toepassing is. Bij ontwikkelingen binnen het rivierbed kan volgens het 'Besluit tegemoetkoming schade bij rampen' geen aanspraak worden gemaakt op enige compensatie bij schade, als het een bouwwerk betreft binnen het winterbed van de Maas en deze ná 19 april 1996 (inwerkingtreding van de Beleidslijn Ruimte voor de rivier) is gerealiseerd.

In titel 2.4 van het Barro is de ruimtelijke doorwerking geregeld. De artikelen 2.4.1. t/m 2.4.5 Barro stellen algemene eisen aan de inhoud van nieuwe bestemmingsplannen die betrekking hebben op gronden die niet behoren tot de zogenaamde 'artikel 6.16-gebieden' van het Waterbesluit, zoals het plangebied. De volkstuinen binnen onderhavig initiatief worden geheel gerealiseerd in het deel van het Waterbergend rivierbed waar paragraaf 6 binnen hoofdstuk 6 van het Waterbesluit op van toepassing is.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen het waterbergend rivierbed moet het veilig en doelmatig gebruik van het oppervlaktewaterlichaam gewaarborgd blijven en mogen geen feitelijke belemmeringen voor de vergroting van de afvoercapaciteit van de rivier ontstaan. De situering moet zodanig zijn dat de waterstandsverhoging en/of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is en de ecologische toestand van het oppervlaktewaterlichaam niet mag verslechteren. Het eventueel resterende waterstandseffect en de afname van het bergend vermogen dienen te worden gecompenseerd.

Nieuwe ontwikkelingen t.a.v. status rivierbed
In juni 2020 nam de minister van Infrastructuur en Waterstaat het besluit om de status rivierbed achter de dijken langs de Maas op te heffen. Enkele passages uit de brief:

- "Zodra een dijk veilig is, dat wil zeggen aan de huidige norm voldoet, en zo nodig is verlegd, vervalt de status rivierbed in het achterliggende binnendijkse gebied. Daarmee is er ook geen reden meer voor uitsluiting van de toepassing van de Wet tegemoetkoming schade bij rampen voor activiteiten vanaf 19 april 1996 en daarom ben ik voornemens deze te laten vervallen."
- "Deze lijn geldt ook voor Thorn-Wessem en de Lob van Gennep. Die gebieden maken we veiliger, maar ze houden eveneens een waterbergende functie die van belang is voor het hele Maassysteem. In het bestuurlijk overleg met de bestuurlijke partners uit de Maas is afgesproken om daar te werken met een aangepast regime van begrensde gebiedsontwikkelruimte in plaats van een individuele vergunningplicht."

De minister liet op 30 maart 2021 in een brief aan de Tweede Kamer weten dat tussen Rijk en regio overeenstemming is bereikt over de nadere uitwerking van deze ontwikkelruimte in de Lob van Gennep, waarin onderhavige locatie is gelegen. In de toekomst zijn er daardoor meer mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkeling in het gebied Lob van Gennep. De status rivierbed komt te vervallen zodra de schop de grond in gaat om de dijk te laten voldoen aan de waterveiligheidsnorm. Dat zal omstreeks 2025 gebeuren. Met het vervallen van de status rivierbed vervalt voor inwoners en bedrijven ook de individuele vergunningplicht voor bouwwerken op grond van de Waterwet. In plaats daarvan komen er randvoorwaarden in het omgevingsplan (het huidige bestemmingsplan). Dit maakt het voor inwoners en ondernemers eenvoudiger om hun woning of bedrijf te realiseren of uit te breiden. Ook komen na het vervallen van de status rivierbed alle gerealiseerde en nog te realiseren bouwwerken in aanmerking voor schadevergoeding volgens de Wet tegemoetkoming schade bij rampen. Het recht op schadevergoeding na een overstroming wordt hiermee voor iedereen gelijk."

3.1.3 Ladder voor duurzame verstedelijking

De in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte geïntroduceerde 'ladder voor duurzame verstedelijking' is als procesvereiste vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In het geval van een nieuwe stedelijke ontwikkeling moet in de toelichting een onderbouwing opgenomen worden van nut en noodzaak van de nieuwe stedelijke ruimtevraag en de ruimtelijke inpassing. Hierbij wordt uitgegaan van de 'ladder voor duurzame verstedelijking'. De ladder wordt in artikel 3.1.6, lid 2 Bro als volgt omschreven:

'De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.'

In het kader van de duurzame ladder wordt ten aanzien van de definitie van bestaand stedelijk gebied de definitie uit de Bro gehanteerd: 'bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal-culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur.' Volgens de nota van toelichting bij het Bro moet worden bekeken of door het benutten van leegstaande verstedelijkingsruimte in bestaand stedelijk gebied kan worden voorzien in de behoefte. Zoals ook volgt uit onder andere de uitspraak met het nummer 201303578/1/R4 kunnen, naar het oordeel van de Raad van State, planologische mogelijkheden waarvan nog geen gebruik is gemaakt, als leegstaande verstedelijkingsruimte worden aangemerkt. Een dergelijke locatie wordt gezien als onderdeel van het bestaand stedelijk gebied.

Planspecifiek
Dit bestemmingsplan voorziet in de realisatie van volkstuinencomplex Middelwaert. Dit betreft geen stedelijke ontwikkeling zoals deze in de Bro wordt gedefinieerd. Bovendien betreft het een verhuizing van een bestaand complex, waarbij het nieuwe complex in omvang vergelijkbaar is met het huidige. Toetsing aan de ladder voor duurzame verstedelijking is daarom niet nodig.

3.1.4 Conclusie

In het plangebied zijn geen nationale belangen in het geding.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie Limburg is op 1 oktober 2021 vastgesteld door Provinciale Staten. In de Omgevingsvisie Limburg is de lange termijn visie van de provincie Limburg beschreven. In de visie staat beschreven hoe de provincie richting wil geven aan toekomstbestendige ontwikkeling en hoe daarbij steeds de balans wordt gezocht tussen het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving.

De Omgevingsvisie richt zich op de langere termijn (2030-2050) en richt zich op drie hoofdopgaven:
- een aantrekkelijk, sociale, gezonde en veilige leefomgeving, zowel in stedelijk als in landelijk gebied;
- een toekomstbestendige, innovatieve en duurzame economie, inclusief landbouwtransitie;
- klimaatadaptie en energietransitie

Bij de afweging tussen het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving worden de zogeheten Limburgse principes gehanteerd:
- streven naar een inclusieve, gezonde en veilige samenleving. De inrichting en ontsluiting van gebieden nodigt uit tot ontmoeten, recreëren en maatschappelijke betrokkenheid;
- de kenmerken en identiteit van gebieden staan centraal. Er is ruimte voor maatwerk;
- meer stad, meer land. Uitgaan van variatie in gebieden: stedelijke functies worden geconcentreerd in compacte steden en dorpen. Landelijke gebieden worden als tegenhanger van de drukkere stedelijke gebieden ontwikkeld;
- zorgvuldige omgang met ruimte en voorraden. Ingezet wordt op een sociaaleconomische ontwikkeling zonder vraagstukken af te wentelen naar volgende generaties.

Planspecifiek
De Omgevingsvisie doet geen specifieke uitspraken die van belang zijn voor de voorliggende ontwikkeling. De Omgevingsvisie vormt daarom geen belemmering voor het mogelijk maken van het volstuinencomplex op de onderhavige locatie.

3.2.2 Omgevingsverordening Limburg 2014

De Omgevingsverordening Limburg 2014 voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

Planspecifiek

- ***Bronsgroene landschapszone***

Op basis van de Omgevingsverordening is het plangebied gelegen in de 'Bronsgroene landschapzone'. Op grond van artikel 2.7.2 dient De toelichting bij een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in de Bronsgroene landschapszone, een beschrijving te bevatten van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan en hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd.

De kernkwaliteiten in de Bronsgroene landschapszone zijn gericht op het groene karakter, het visueel-ruimtelijk karakter, het cultuurhistorisch erfgoed en het reliëf. Binnen het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg is het plangebied aageduid als een veldenlandschap in de vorm van oud bouwland. Een kwaliteitsimpuls kan behaald worden door het gebied open te houden en door langs de westzijde de erfbeplanting en groenstructuren te aan te brengen en te versterken.

Het plangebied is in de bestaande situatie open grasland. Door de realisatie van het volkstuinencomplex zal het plangebied beperkt worden bebouwd. Het betreft een gemeenschappelijke voorziening en per tuin is het mogelijk een teeltkas te realiseren. Om de omvang te beperken zijn de maximum toegestane oppervlaktes vastgelegd in de regels van dit bestemmingsplan. Zodoende zullen er zichtlijnen naar het achterliggende landschap behouden blijven. Bovendien zullen ten behoeven van de openheid op het complex in principe geen landschapselementen worden toegevoegd. Enkel ter inpassing van de gemeenschappelijke bebouwing wordt nabij de bebouwing erfbeplanting aangebracht. In de randen rondom het complex is wel verdichting mogelijk, in de vorm van bijvoorbeeld hagen (in aansluiting op het Maasheggenlandschap). Het groene karakter en visueel-ruimtelijke karakter zullen derhalve behouden blijven. Verder is het plangebied een grasland zonder reliëf of cultuurhistorische elementen. Deze worden derhalve niet aangetast. Negatieve effecten op de kernkwaliteiten van de Bronsgroene landschapszone zijn zodoende niet aan de orde.

- ***Grondwaterbeschermingsgebied***

Ook is het plangebied gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied. Het onderhavige bestemmingsplan voorziet niet in activiteiten die een negatieve invloed kunnen hebben op het grondwater.

3.2.3 Omgevingsverordening Limburg (2021)

In de aanloop naar de invoering van de Omgevingswet is een nieuwe Omgevingsverordening vastgesteld, die de Omgevingsverordening Limburg 2014 op termijn zal vervangen. De nieuwe Omgevingsverordening past binnen de kaders en het instrumentarium van de Omgevingswet. Provinciale Staten hebben de nieuwe Omgevingsverordening vastgesteld op 17 december 2021. Omdat de Omgevingsverordening Limburg (2021) is gebaseerd op de Omgevingswet kan deze niet eerder in werking treden dan de Omgevingswet zelf. De inwerkingtreding van de Omgevingswet – en daarmee de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingsverordening – is nu voorzien op 1 januari 2024.

De Omgevingsverordening Limburg (2021) is hoofdzakelijk een beleidsneutrale omzetting van de Omgevingsverordening Limburg 2014, maar kent ook enkele nieuwe of inhoudelijk gewijzigde onderwerpen. Om te voorkomen dat er een gat valt in de bescherming van de bij de nieuwe regels behartigde belangen, zijn de nieuwe regels toegevoegd aan de geldende Omgevingsverordening Limburg 2014. Provinciale Staten hebben hiertoe op 30 september 2022 een wijziging van de Omgevingsverordening Limburg 2014 vastgesteld.

Planspecifiek
In de beleidsneutrale omzetting van de Omgevingsverordening Limburg 2014 naar de Omgevingsverordening Limburg (2021) is de op het plangebied van toepassing zijnde aanduiding als 'bronsgroene landschapszone' samengevoegd met de 'zilvergroene natuurzone' tot de aanduiding 'Groenblauwe mantel'. Zodoende kan op basis van de toelichting in subparagraaf 3.2.2 geconcludeerd worden dat net als voor de 'bronsgroene landschapszone', geen negatieve effecten op de kernkwaliteiten van de 'Groenblauwe' mantel aan de orde zijn.

De vastgestelde wijziging van de Omgevingsverordening Limburg 2014 heeft betrekking op onderwerpen die nieuw zijn, dan wel aanmerkelijk inhoudelijk gewijzigd zijn, namelijk instructieregels met betrekking tot wonen, huisvesting internationale werknemers, na-ijlende effecten steenkoolwinning en zonne-energie. Deze regels hebben geen betrekking op het onderhavige planvoornemen.

3.2.4 Conclusie

In het plangebied zijn geen provinciale belangen in het geding

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Structuurvisie

Op 19 november 2009 heeft de gemeenteraad van Mook en Middelaar de ‘Structuurvisie Mookerplas e.o.’ vastgesteld. De visie voorziet in een duurzame ontwikkeling van het gebied, door ruimte te geven voor ‘economische’ vooruitgang en tegelijkertijd investeringsvoorstellen te doen voor landschap, natuur, water en recreatieve voorzieningen. De gemeente wil ruimte bieden aan de dynamiek die het gebied kent en daarmee de ruimtelijke en functionele kwaliteit ervan vergroten.

Kwaliteitsmenu Mookerplas en omgeving
Het Kwaliteitsmenu is van toepassing op ontwikkelingen die niet rechtstreeks of via een flexibiliteitbepaling zijn toegestaan in het geldende bestemmingsplan.

Voor voorzieningen zoals het onderhavige volstuinencomplex geldt maatwerk. De ontwikkeling dient naast een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing ter plaatse, per saldo bij te dragen aan een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Door het toevoegen van erfbeplanting en groenelementen wordt hierin voorzien.

3.3.2 Conclusie

In het plangebied zijn geen gemeentelijke belangen in het geding

Hoofdstuk 4 Milieu- & omgevingsaspecten

4.1 Verkeer & parkeren

4.1.1 Verkeer

Om inzicht te bieden in de mate van verkeerstoename als gevolg van de ontwikkeling, die met dit bestemmingsplan wordt gefaciliteerd, moet de verkeersaantrekkende werking worden bepaald. Daarvoor is gebruik gemaakt van de CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren'. Voor het berekenen van de verkeersgeneratie wordt uitgegaan van een gemiddelde weekdag.

Om de verkeersgeneratie van het volstuinencomplex te bepalen is gekeken naar de ligging van het plangebied. De gemeente Mook en Middelaar is qua stedelijkheidsgraad aan te merken als een 'niet stedelijk' gebied en het plangebied maakt onderdeel uit van het 'buitengebied', waardoor de verkeersgeneratie (uitgaande van het gemiddelde van de aangegeven bandbreedtes) uitkomt op:

- 1,3 voertuigbewegingen per 10 tuinen.

Voor de beoogde 100 volkstuinen betekent dit een verkeersgeneratie van (10 x 1,3 =) 13 voertuigbewegingen per etmaal.

Het plangebied wordt ontsloten op de Startsedijkt. De capaciteit van de Startsedijk is voldoende om de voertuigbewegingen als gevolg van het volkstuinencomplex op te vangen.

Het aspect 'verkeer' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.1.2 Parkeren

Voor het bepalen van de parkeerbehoefte is gebruik gemaakt van de normen zoals opgenomen in de de CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren'. De gemeente Mook en Middelaar is qua stedelijkheidsgraad aan te merken als een 'niet stedelijk' gebied en het plangebied maakt onderdeel uit van het 'buitengebied', waardoor de parkeernorm (uitgaande van het gemiddelde van de aangegeven bandbreedtes) uitkomt op:

- 1,5 parkeerplaatsen per 10 tuinen.

Voor de beoogde 100 volkstuinen betekent dit dat er (10 x 1,5 =) 15 parkeerplaatsen nodig zijn om te voldoen aan de parkeernorm. Door de aanleg van een gemeenschappelijke parkeervoorziening met ten minste 15 parkeerplaatsen zal aan de parkeernorm worden voldaan.

Het aspect 'parkeren' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.2 Bodem

4.2.1 Regelgeving

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) moet in verband met de uitvoerbaarheid van een project rekening worden gehouden met de bodemgesteldheid. Bij functiewijzigingen moet worden bekeken of de bodemkwaliteit voldoende is voor de beoogde functie en moet worden vastgesteld of er sprake is van een saneringsnoodzaak. In de Wet bodembescherming is bepaald dat indien de desbetreffende bodemkwaliteit niet voldoet aan de norm voor de beoogde functie, de grond zodanig moet worden gesaneerd, dat zij kan worden gebruikt door de desbetreffende functie (functiegericht saneren). De Wet bodembescherming heeft betrekking op landbodems; waterbodems vallen onder de Waterwet. Op grond van de Woningwet en de Bouwverordening moet voor elke individuele bouwlocatie aangetoond te worden dat de bodem geschikt is voor de beoogde bebouwing, alvorens een omgevingsvergunning verleend kan worden.

Bij het opstellen van een bestemmingsplan is de vraag of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het huidige of toekomstige gebruik van die bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Het uitgangspunt hierbij is dat eventueel aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert voor de gebruikers van de bodem en dat de bodemkwaliteit niet verslechtert door grondverzet. Dit is het zogenaamde stand still-beginsel. Het vaststellen van de bodemkwaliteit wordt bij het opstellen/wijzigen van een bestemmingsplan dan ook alleen van belang geacht voor de locaties waar ontwikkelingen gepland zijn (zoals functiewijzigingen, bouwen, graven/ophogen).

Bij nieuwe ontwikkelingen moet bekeken worden of de bodemkwaliteit een belemmering op kan leveren voor de realisering hiervan. Bijna altijd is het mogelijk om bodem geschikt te maken voor het gewenste gebruik. Het is echter mogelijk dat een plan financieel onuitvoerbaar wordt, bijvoorbeeld omdat de kosten van de sanering te hoog zijn. Bij een wijziging van de bestemming of van de functie wordt een bodemonderzoek alleen noodzakelijk geacht, indien deze wijziging tevens een meer gevoelige vorm van bodemgebruik inhoudt.

4.2.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Ter plaatse van de beoogde locatie van het volkstuinencomplex is een historisch bodemonderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is als bijlage 1 bij de toelichting gevoegd.

Op basis van het historisch kaartmateriaal heeft het plangebied voor zover bekend altijd een agrarische functie gehad (weiland). Er is geen sprake geweest van bebouwing en het plangebied is zodoende niet verdacht op het voorkomen van asbest. Ook is er geen sprake (geweest) van voormalige watergangen, dempingen en/of ophogingen. Tevens is er geen sprake van boomgaarden en/of kassen waarbij mogelijk gebruik is gemaakt van organochloorbestrijdingsmiddelen (OCB). Wel is er mogelijk sprake geweest van een voormalig weg of pad (periode 1870-1938). Er wordt vanuit gegaan dat dit een onverhard pad was, hetgeen niet als verdacht wordt aangemerkt.

Op basis van het historisch bodemonderzoek, bestaat er geen aanleiding om te vermoeden dat ter plaatse van het plangebied sprake is van een ernstige bodem- en/of asbestverontreiniging. Derhalve kan worden uitgegaan van een onverdachte locatie. Het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek en/of onderzoek naar asbest is daarom niet noodzakelijk ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging.

Het aspect 'bodem' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.3 Geluid

4.3.1 Regelgeving

Belangrijke basis voor de ruimtelijke afweging van het aspect geluid is de Wet geluidhinder (Wgh). Overeenkomstig de Wgh zijn (spoor-)wegen en industrieterreinen waar zich grote lawaaimakers kunnen vestigen voorzien van zones. Het gebied binnen deze zones geldt als akoestisch aandachtsgebied waar een toetsing uitgevoerd moet worden. Daarbij beperkt de Wgh zich tot een toetsing ter plaatse van zogenaamde geluidsgevoelige objecten. Dit zijn onder andere woningen, onderwijsgebouwen, gezondheidszorggebouwen, kinderdagverblijven, woonwagenstandplaatsen en ligplaatsen voor woonboten.

Voor de geluidsgevoelige gebouwen en terreinen die binnen bepaalde afstanden (zones) van de verschillende geluidsbronnen liggen, schrijft de Wgh voor dat een aangewezen bevoegd gezag (meestal Burgemeester en Wethouders) (maatwerk)grenswaarden bepaalt. De terminologie die de wet hiervoor hanteert is: ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting. De getalsmatige invulling van deze grenswaarden voor nieuwe of bestaande geluidgevoelige bestemmingen verschillen per locatie en per geluidssoort. Naast grenswaarden op de gevels van de geluidsgevoelige gebouwen, zijn er in de Wgh ook grenswaarden gericht op de bescherming van het akoestische klimaat binnen de bestaande gebouwen.

De grenswaarden moeten bij de aanleg, dan wel wijzigingen van een (spoor)weg of industrieterrein in acht worden genomen. Dit geldt ook bij vaststelling of herziening van een bestemmingsplan of bij een projectbesluit wanneer de betreffende gronden/gebouwen voor een geluidgevoelige functie in een geluidszone zijn gelegen. Onder bepaalde voorwaarden is een hogere geluidsbelasting dan de voorkeursgrenswaarde mogelijk (tot de maximaal toelaatbare geluidsbelasting). Hiervoor moet een 'hogere waarde procedure' worden doorlopen door het college van burgemeester en wethouders. Een uitzondering waar toetsing aan de grenswaarden niet hoeft, is wanneer een geluidsgevoelig gebouw een zogenoemde 'dove' gevel heeft. Een 'dove gevel' is een bouwkundige constructie:

- waarin geen te openen delen aanwezig zijn en met een bepaalde geluidwering;
- waarin alleen bij uitzondering te openen delen aanwezig zijn, mits de delen niet direct grenzen aan een geluidsgevoelige ruimte.

Bij ontheffing van de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting kan (in het kader van de omgevingsvergunning) een nader akoestisch onderzoek noodzakelijk zijn ten behoeve van het woon- en leefklimaat in de woning. De karakteristieke geluidwering van de gevel moet voor nieuwbouw zodanig zijn dat wordt voldaan aan de eisen uit het Bouwbesluit, zijnde het verschil tussen de geluidsbelasting op de gevel en het gewenste binnenniveau met een minimum van 20 dB.

Wegverkeerslawaai
In de Wgh en het Bgh is de zonering van wegen en het daarbij horende normenstelsel geregeld. Een zone is het akoestisch aandachtsgebied. Volgens de Wgh bevinden zich langs alle wegen wettelijke geluidzones, met uitzondering van woonerven, 30-km/uur-gebieden en wegen waarvan op grond van een door de gemeenteraad vastgestelde geluidsniveaukaart blijkt dat de geluidsbelasting op 10 m uit de meest nabij gelegen wegas 48 dB of minder bedraagt.

Bij vaststelling van een bestemmingsplan moet voor alle wegen waarvan de zone een overlap met het plangebied kent, een akoestisch onderzoek worden verricht (artikel 76 lid 1 Wgh). De breedte van deze zone is afhankelijk van het aantal rijstroken en de aard van de omgeving (stedelijk of buitenstedelijk), zie navolgende tabel.

Aantal rijstroken	Zonebreedte	
	Stedelijk gebied	Buitenstedelijk gebied
5 of meer	350 meter	600 meter
3 of 4	350 meter	400 meter
1 of 2	200 meter	250 meter

Overzicht zonebreedtes (vanaf de as van de weg tot de volgende breedte aan weerszijden van weg)

De definities van het buitenstedelijk en stedelijk gebied zijn opgenomen in artikel 1 van de Wgh. Als buitenstedelijk gebied wordt aangemerkt het gebied buiten de bebouwde kom en het gebied binnen de zone van een autoweg of autosnelweg, die binnen de bebouwde kom ligt. Voor nieuwe woningen bedraagt de wettelijke (voorkeurs)grenswaarde 48 dB.

4.3.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Voorliggend plan betreft de realisatie van een volkstuinencomplex. Een volkstuinencomplex is geen geluidsgevoelige functie. Het uitvoeren van akoestisch onderzoek is daarom niet nodig.

Het aspect 'geluid' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.4 Milieuzonering

4.4.1 Regelgeving

Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van inrichtingen en/of bedrijven worden gerealiseerd, zal een milieukundig onderzoek uit moeten wijzen in hoeverre er sprake is van mogelijke beperkingen ten gevolge van de aanwezige inrichtingen en of bedrijven. Maar ook andersom moet aandacht worden besteed aan de rechten van de aanwezige inrichtingen en/of bedrijven. Het is immers niet de bedoeling dat nieuwe ontwikkelingen de huidige bedrijfsvoering in de directe omgeving zullen beperken. Datzelfde geldt uiteraard ook voor de situatie dat inrichtingen en/of bedrijven wijzigen in de nabijheid van bestaande gevoelige functies.

Via de milieuwetgeving wordt milieuhinder zoveel mogelijk voorkomen. Alle bedrijven en inrichtingen die in potentie hinder zouden kunnen veroorzaken, moeten een vergunning hebben in het kader van de Wet milieubeheer of moeten middels een melding aantonen dat zij aan de hierin gestelde richtwaarden kunnen voldoen. De gestelde richtwaarden zijn veelal vertaald in minimale afstanden tussen de inrichtingen waar activiteiten plaatsvinden en de milieugevoelige functies in de directe omgeving. Behalve van de aard en omvang van een bedrijf of inrichting, is deze mede afhankelijk van de omgevingskarakteristiek. Voor een rustige woonomgeving gelden andere afstanden (strengere eisen) dan voor bijvoorbeeld drukke woonwijken of een gemengd gebied.

Voor het vaststellen van de genoemde minimum richtafstanden tussen inrichtingen en milieugevoelige functies worden in de regel de lijsten zoals deze zijn opgenomen in de handreiking 'Bedrijven en milieuzonering' gebruikt. Bedrijven zijn in de VNG-handreiking ingedeeld in een aantal categorieën met bijbehorende gewenste richtafstanden tot milieugevoelige functies. De categorieën geven de zwaarte van bedrijvigheid en mogelijke milieuhinder weer. De richtafstanden kunnen, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat, met één afstandstap worden verlaagd indien sprake is van omgevingstype gemengd gebied.

Milieucategorie	Richtafstand omgevingstype rustige woonwijk, rustig buitengebied	Richtafstand omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

Richtafstanden VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering'

Voorgaande tabel geeft een overzicht van de richtafstanden voor verschillende bedrijfscategorieën ten opzichte van een woonwijk en gemengd gebied. Indien de richtafstand niet wordt overschreden, kan verdere toetsing voor het aspect in beginsel achterwege blijven, inpassing is dan mogelijk.

4.4.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Een volkstuinencomplex is geen milieugevoelig object en heeft een beperkt effect op de omgeving. Volkstuinen worden in de publicatie 'Bedrijven en Milieuzonering' van de VNG niet benoemd. Het plangebied is gelegen naast een woonperceel en een agrarisch bedrijfsperceel. In de omgeving van het plangebied is agrarisch gebied en bosgebied de Mookerheide aanwezig. De volkstuinen komen op minimaal 10,0 m afstand van de naastgelegen woning. De beoogde ontwikkeling zorgt zodoende niet voor aantasting van het woon- en leefklimaat van milieugevoelige objecten.

Het aspect 'milieuzonering' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.5 Luchtkwaliteit

4.5.1 Regelgeving

Op 15 november 2007 is de wijziging van de Wet milieubeheer in werking getreden. Deze wet vervangt het 'Besluit luchtkwaliteit 2005' en is één van de maatregelen die de overheid heeft getroffen om:

- negatieve effecten op de volksgezondheid als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging aan te pakken.
- mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkeling te creëren ondanks de overschrijdingen van de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit.

De paragraaf luchtkwaliteit in de Wet milieubeheer voorziet onder meer in een gebiedsgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). De programma-aanpak zorgt voor een flexibele koppeling tussen ruimtelijke activiteiten en milieugevolgen. Van bepaalde projecten met getalsmatige grenzen is vastgesteld dat deze 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze mogen zonder toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Luchtkwaliteitseisen vormen onder de nieuwe 'Wet luchtkwaliteit' geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkeling als:

- er geen sprake is van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde.
- een project, al dan niet per saldo, niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit leidt.
- een project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging (meer dan 3 % ten opzichte van de grenswaarde). Het gaat hier bijvoorbeeld om woningbouwlocaties met één ontsluitingsweg en niet meer dan 1.500 nieuwe woningen, dan wel, in geval van twee ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling, netto niet meer dan 3.000 woningen.
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL, dat in werking is getreden nadat de EU in april 2009 derogatie heeft verleend.

Als aannemelijk kan worden gemaakt dat aan één of meerdere van de bovengenoemde criteria wordt voldaan, kan het project zonder toetsing aan de gestelde grenswaarden voor luchtkwaliteit worden uitgevoerd.

Gevoelige bestemmingen als scholen, kinderdagverblijven, bejaarden- en zorgtehuizen genieten op grond van het Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen) extra bescherming: substantiële uitbreiding of nieuwvestiging binnen 50 m van een provinciale weg of 300 m van een rijksweg is alleen toegestaan als de concentraties luchtvervuilende stoffen zich onder de grenswaarden bevinden, waardoor geen onacceptabele gezondheidsrisico's optreden. De zones worden afgemeten vanaf de rand van de weg. In de context van dit besluit worden ziekenhuizen, woningen en sportaccommodaties dus niet als gevoelige bestemming gezien.

4.5.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Met dit bestemmingsplan wordt de realisatie van een volkstuinencomplex mogelijk gemaakt. In subparagraaf 4.1.1 is bepaald hoeveel extra voertuigbewegingen dit oplevert en met de NIBM-tool is vervolgens gekeken of sprake is van een NIBM-bijdrage aan de verslechtering van de luchtkwaliteit.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit, GCN2022

	Jaar van planrealisatie	2023
Extra verkeer als gevolg van het plan		
	Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	13
	Aandeel vrachtverkeer	0,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO_2 in µg/m^3	**0,01**
	PM_{10} in µg/m^3	**0,00**
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m^3		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet-in-betekenende-mate; geen nader onderzoek nodig		

Uitvoer NIBM-tool

Uit de NIBM-tool blijkt dat ruimschoots onder de norm van 1,2 µg/m³ gebleven wordt en sprake is van een NIBM-bijdrage aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Er is ook geen sprake van de realisatie van een gevoelige bestemming zoals opgenomen in het 'Besluit gevoelige bestemmingen'. Vandaar dat onderzoek op grond van de Wet luchtkwaliteit niet noodzakelijk is.

Goede ruimtelijke ordening
Op basis van de grootschalige concentratie- en depositiekaarten Nederland (GCN en GDN) zijn de jaargemiddelde concentraties NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$, ter plaatse van het plangebied, voor het peiljaar 2020, bepaald. Uit deze kaarten blijkt dat de jaargemiddelde grenswaarden van 40 µg/m^3 (voor NO_2 en PM_{10}) en 25 µg/m^3 (voor $PM_{2,5}$) niet worden overschreden. Daarnaast is de trend dat in de toekomst de emissies en de achtergrondconcentraties van deze stoffen zullen dalen, waardoor geen overschrijdingen van de grenswaarden zijn te verwachten.

Het aspect 'luchtkwaliteit' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.6 Geur

4.6.1 Regelgeving

Wet geurhinder en veehouderij
De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) bevat het beoordelingskader voor geurhinder van veehouderijen die vergunningsplichtig zijn op basis van de Wet milieubeheer (Wm). Het beoordelingskader is als volgt:

- voor diercategorieën waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld (in de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv)) geldt een maximale geurbelasting) op een geurgevoelig object;
- voor andere diercategorieën geldt een minimale afstand van de dierenverblijven ten opzichte van geurgevoelige objecten.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen concentratiegebieden (conform Reconstructiewet) en niet-concentratiegebieden en tussen situaties binnen de bebouwde kom en buiten de bebouwde kom. De wet beschrijft in artikel 3 de maximale norm voor geurbelasting van een veehouderij ten opzichte van een gevoelig object in vier situaties, zie navolgende tabel.

		Concentratiegebied	*Niet-concentratiegebied*
Binnen bebouwde kom	diercategorieën Rgv	maximaal 3 ou_E/m^3	maximaal 2 ou_E/m^3
	andere diercategorieën	minimaal 100 m t.o.v. geurgevoelig object	minimaal 100 m t.o.v. geurgevoelig object
Buiten bebouwde kom	diercategorieën Rgv	maximaal 14 ou_E/m^3	maximaal 8 ou_E/m^3
	andere diercategorieën	minimaal 50 m t.o.v. geurgevoelig object	minimaal 50 m t.o.v. geurgevoelig object

Geurnormen Wgv
De Wgv biedt gemeenten de mogelijkheid om afwijkende geurnormen vast te stellen voor (delen van) het grondgebied. Op deze wijze kunnen gemeenten een geurhinderbeleid vaststellen dat is afgestemd op de plaatselijke situatie.

Regeling geurhinder en veehouderij
In de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) is de wijze vastgelegd waarop:

- de geurbelasting wordt bepaald;
- de afstand tussen veehouderij en geurgevoelig object) wordt gemeten.

Activiteitenbesluit
Per 1 januari 2013 zijn agrarische activiteiten onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit gebracht. In het Activiteitenbesluit zijn voor alle agrarische activiteiten, waaronder akkerbouwbedrijven en veehouderijen, eisen opgenomen. Voor de veehouderijen is aangesloten bij de systematiek uit de Wgv, dat wil zeggen dat in bepaalde gevallen een maximaal toegestane geurbelastingen geldt (diercategorieën waarvoor een geuremissiefactor is vastgesteld, bijvoorbeeld varkens en pluimvee) en in andere gevallen vaste afstandseisen gelden (diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld, waaronder melkrundvee).

Geur bij niet-agrarische bedrijven
Het voorkomen van (nieuwe) geurhinder is het algemene uitgangspunt in het rijksbeleid. Dit uitgangspunt is uitgewerkt in het landelijk informatiedocument ‘Handleiding Geur Industrie’ en beschrijft de methodiek voor de bepaling van het aanvaardbaar hinderniveau voor geur ten gevolge van bedrijfsmatige activiteiten. Vanwege het lokale aspect van geurhinder is de hoogte van het

aanvaardbaar hinderniveau niet landelijk vastgelegd. Het bevoegd gezag moet daar een eigen afweging in maken. De provincie Gelderland heeft deze afweging uitgewerkt in de ‘Beleidsregels geur bedrijven (niet-veehouderijen) Gelderland 2017’ voor de industriële bedrijven waarvoor de provincie het bevoegde gezag is. Daarin is het aanvaardbaar geurhinderniveau vertaald naar streef-, richt- en grenswaarden. De streefwaarde is de waarde waaronder geen sprake is van hinder. De grenswaarde is de waarde waarboven sprake is van ernstige hinder. Over het algemeen wordt een geurcontour die ligt tussen streef- en grenswaarde als aanvaardbaar geurhinderniveau vastgesteld en vastgelegd in de milieuvergunning voor een industrieel geurrelevant bedrijf.

4.6.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Een volkstuinencomplex kan niet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Er is bij het volkstuinencomplex geen sprake van permanent of langdurig verblijf. Zodoende is het beoogde volkstuinencomplex niet maatgevend voor de bedrijfsvoering van omliggende (niet-)agrarische bedrijven.

Het aspect 'geur' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.7 Externe veiligheid

4.7.1 Regelgeving

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's die ontstaan voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen als vuurwerk, lpg en munitie over weg, water en spoor en door buisleidingen. Het beleid rondom externe veiligheid is vastgelegd in circulaires, regelingen, AMvB's en wetten.

In Nederland worden twee maten gehanteerd voor externe veiligheidsrisico's, namelijk het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Bij het *plaatsgebonden risico (PR)* gaat het om de kans per jaar dat een denkbeeldig persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transportas bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als een contour rondom de risicovolle inrichting of de transportas.

Het *groepsrisico (GR)* is de cumulatieve kans dat een (werkelijk) aanwezige groep van 10, 100 of 1.000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico moet verantwoord worden voor het gebied waarbinnen zich de gevolgen van een incident met gevaarlijke stoffen voordoen. Dit is de zogenaamde 1 %-letaliteitsgrens; de afstand vanaf een risicobedrijf waarop nog slechts 1 % van de blootgestelde mensen in de omgeving overlijdt bij een ongeval op het risicobedrijf (invloedsgebied).

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein, bijvoorbeeld rondom chemische fabrieken, LPG-tankstations en spoorwegemplacementen waar goederentreinen met gevaarlijke stoffen rangeren. Deze bedrijven verrichten soms risicovolle activiteiten dichtbij woningen, kantoren, ziekenhuizen, scholen of winkels. Het besluit verplicht gemeenten en provincies wettelijk vanaf de inwerkingtreding van het besluit bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van ruimtelijke plannen met externe veiligheid rekening te houden. Het gaat daarbij niet alleen om het oprichten van of veranderen van inrichtingen of projecteren van nieuwe bestemmingen. Ook bij het vaststellen of herzien van een bestemmingsplan moet de externe veiligheid worden beoordeeld.

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden. Daarin wordt geregeld hoe een gemeente moet omgaan met risico’s langs relevante buisleidingen. De hogedruk gasleidingen van Gasunie zijn het meest relevant. De risico’s worden met name bepaald door de maximale druk en diameter van de leiding, maar ook door getroffen maatregelen.

Op 1 april 2015 is de regeling 'Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen' in werking getreden. Het Basisnet verhoogt de veiligheid van mensen die wonen of werken in de buurt van rijksinfrastructuur (auto-, spoor- en vaarwegen) waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Het Basisnet beheerst de afweging tussen enerzijds een noodzaak en toename van het vervoer van gevaarlijke stoffen en anderzijds een behoefte om de fysieke ruimte langs en boven de infrastructuur intensiever te benutten. In de regeling ligt vast wat de maximale risico's voor omwonenden mogen zijn. Als deze risicoruimte, de zogenaamde risicoplafonds, door een groei van het vervoer van gevaarlijke stoffen wordt overschreden of dreigt te worden overschreden, moet de minister maatregelen nemen. De risicoplafonds moeten daarnaast in acht worden genomen bij het toestaan van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van basisnetroutes. Op deze manier kan de veiligheid langs de transportroutes voor gevaarlijke stoffen in toenemende mate worden gegarandeerd.

4.7.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Het plan voorziet niet in de oprichting van een Bevi-inrichting of een andere stationaire risicobron. Hierdoor vormt het plangebied geen belemmering voor nabijgelegen woningen of andere (beperkt) kwetsbare objecten. Ook worden met het plan geen kwetsbare objecten mogelijk gemaakt.

Uitsnede risicokaart met globale aanduiding plangebied (rode omkadering)

Uit de risicokaart is op te maken dat het plangebied niet is gelegen binnen het invloedsgebied van Bevi-inrichtingen en buisleidingen. Ten zuidwesten van het plangebied, op ruim 450 m afstand ligt de Maas. Dit is een transportroute voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het plangebied ligt niet binnen het invloedsgebied van deze transportroute.

Het aspect 'externe veiligheid' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.8 Waterhuishouding

4.8.1 Regelgeving

Wettelijk kader
In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is het uitvoeren van een watertoets juridisch verplicht bij bestemmingsplannen, inpassingsplannen en projectbesluiten. Voor overige plannen, zoals een structuurvisie, wordt een watertoets uitgevoerd op basis van de afspraken uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. Het Bro regelt onder meer de verplichte waterparagraaf in de plantoelichting (art 3.1.6 Bro) en het vooroverleg met de waterbeheerder (art 3.1.1 Bro).

Watertoets
De watertoets is bedoeld om ruimtelijke plannen en besluiten meer waterbestendig te maken. Dit wordt bereikt door waterbelangen van gemeente, waterschap en eventueel andere waterbeheerders vroegtijdig en expliciet mee te nemen in de planvorming. In het ruimtelijk plan moet voldoende rekening zijn gehouden met de waterhuishouding en waterhuishoudkundige voorzieningen.

Waterparagraaf
De waterparagraaf beschrijft hoe rekening is gehouden met de eventuele gevolgen van het ruimtelijk plan voor de waterhuishouding en andersom. Onderdeel hiervan is een beschrijving van beleidsuitgangspunten en regelgeving, waterhuishoudkundige situatie en -opgaven, meest geschikte oplossingen (motiveren) en de ruimtelijke consequenties daarvan. Indien aan de orde is tevens het advies van het waterschap in de waterparagraaf verwerkt.

Beleid
Het plangebied ligt in het beheersgebied van het Waterschap Limburg. Voor het plangebied is het volgende waterhuishoudkundige beleid van toepassing:

- Rijksbeleid: Waterwet, Nationaal Waterplan 2016 - 2021, Waterbeleid in de 21^{e} eeuw en Nationaal Bestuursakkoord Water;
- Provinciaal beleid: Omgevingsvisie Limburg;
- Waterschapsbeleid:Waterbeheerprogramma 2022 - 2027 en de Keur voor waterkeringen en wateren;

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder ver- en nieuwbouwplannen, hanteert de overheid het volgende criterium met betrekking tot het duurzaam omgaan met water: Doordat een toename van het verhard oppervlak ertoe leidt dat het afvoerverloop niet meer natuurlijk is, is het beleid erop gericht het regenwater zoveel mogelijk te infiltreren naar het freatisch grondwater, waardoor een meer natuurlijk afvoerverloop ontstaat. Dit vertaalt zich in de volgende richtlijnen:

1. Nieuwe plannen moeten voldoen aan het principe van het 'hydrologisch neutraal' bouwen. Hierbij moet de hydrologische situatie, voor wat betreft de afvoer van hemelwater, minimaal gelijk blijven aan de oorspronkelijke situatie. De oorspronkelijke landelijke afvoer (naar het oppervlaktewater) mag niet overschreden worden.
2. In aansluiting op het landelijk beleid hanteert het waterschap het beleid dat bij nieuwe plannen altijd onderzocht moet worden hoe met het schone hemelwater omgegaan kan worden.
3. Bij alle nieuwbouwplannen moet (vuil) afvalwater en (schoon) hemelwater gescheiden worden behandeld. Het schone en vuile water worden daarbij apart aangeleverd aan de riolering of, indien mogelijk, wordt het schone water aan de natuur teruggegeven. Dit is ook het geval als in openbaar gebied nog steeds een gemengd rioolstelsel aanwezig is.

Bij de inrichting, het bouwen en het beheer moeten zo min mogelijk vervuilende stoffen aan het bodem- en oppervlaktewatersysteem worden toegevoegd. Hierbij verdient het materiaalgebruik speciale aandacht: uitloogbare of uitspoelbare bouwmaterialen moeten worden vermeden om watervervuiling te voorkomen.

Uitgangspunten Waterschap Limburg
Het Waterbeheerprogramma 2022 - 2027 beschrijft wat Waterschap Limburg in de planperiode 2022-2027 wil bereiken, met wie, hoe men dat wil gaan doen en waarom. In het waterbeheerprogramma zijn voor het waterbeheer de kaders gegeven en de opgaven gedefinieerd. De visie van Waterschap Limburg is vertaald in de volgende watertaken:

- Hoogwaterbescherming Maasvallei: bescherming tegen overstromingen vanuit de Maas;
- Klimaatadaptatie: balans tussen water afvoeren én water vasthouden;
- Waterkwaliteit en ecologie: het water is schoon en wateren zin natuurlik ingericht;
- Zuiveren en waterketen: zuiveren rioolwater en grondstoffen terugwinnen en gebruiken.

4.8.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Bestaande situatie
In de huidige situatie is het plangebied in gebruik als weide. Er is geen verharding aanwezig

Waterkeringen
Het plangebied ligt deels in de buitenbeschermingszone van de waterkering de Middelaar. Ter plaatse van deze zone is sprake van een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat de stabiliteit en bereikbaarheid van de waterkering niet negatief beïnvloed mag worden.

Gelet op de afstand van de buitenbeschermingszone tot de waterkering, gelden in deze zone geen specifieke beperkingen met betrekking tot het aanleggen of uitbreiden van een bouwwerk wanneer geen ontgraving plaatsvindt van meer dan 2,5 m. Hiervan is in het onderhavige initiatief geen sprake.

Watergangen
Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater in de vorm van watergangen, waterplassen of regenwaterbuffers aanwezig. In de beoogde situatie zal dit voor zover bekend ook niet het geval zijn. De uitvoeringsregels uit de Keur van het waterschap ten aanzien van werkzaamheden in of langs oppervlaktewateren zijn dus niet van toepassing.

Watercompensatie
Door de realisatie van het volkstuinencomplex zal extra verharding worden toegevoegd. Er is op eigen terrein voldoende ruimte om hemelwater in de grond te infiltreren. In een latere fase van de planontwikkeling, bij de omgevingsvergunningaanvraag voor het bouwen, zal de wijze van berging en infiltratie van het hemelwater worden uitgewerkt.

Grondwater
Het plangebied is gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied. Het beoogde volkstuinencomplex voorziet niet in activiteiten die een negatieve invloed kunnen hebben op het grondwater. In en om het plangebied is geen grondwateroverlast bekend. Ingrepen voorkomend uit dit plan zullen het functioneren van het grondwatersysteem niet beïnvloeden.

Riolering en hemelwaterafvoer
Voor de afvoer van het afvalwater is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor de rioolaansluiting. Het hemelwater wordt niet gekoppeld aan het rioolsysteem, maar wordt op het eigen perceel verwerkt. Het plangebied biedt voldoende ruimte om het hemelwater te verwerken. Het aanvullen van het grondwater met regenwater voorkomt droogteschades en draagt bij aan een klimaatbestendige inrichting.

Conclusie
Het aspect 'waterhuishouding' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.9 Ecologie

4.9.1 Regelgeving

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming behoeven. In hoofdstuk 3 van de Wnb zijn de beschermingsregimes in drie aparte paragrafen neergelegd. Per beschermingsregime is bepaald welke verboden er gelden en onder welke voorwaarden ontheffing of vrijstelling kan worden verleend door het bevoegd gezag. Het gaat om de volgende beschermingsregimes:

1. Vogels (paragraaf 3.1): alle vogels in de zin van de Vogelrichtlijn;
2. Dieren en planten (paragraaf 3.2): alle dieren en planten, genoemd in de bijlagen bij de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn;
3. Overige soorten (paragraaf 3.3): soorten genoemd in de bijlage bij de Wnb, die niet onder de reikwijdte van paragraaf 3.2 vallen.

De verboden en afwijkingsmogelijkheden die zijn opgenomen in de paragrafen 3.1 en 3.2, zijn direct overgenomen uit de genoemde richtlijnen en verdragen. Deze bepalingen zijn dus ook uitsluitend van toepassing op de soorten waarvoor dit onmiddellijk voortvloeit uit deze richtlijnen en verdragen. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien op de 'overige soorten' die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Laatstgenoemde groep is te vergelijken met de Tabel 2-soorten uit de Flora- en faunawet.

Artikel 3.1. Verboden m.b.t. van nature in Nederland in het wild levende vogels.
Het is verboden om: 1. Levende vogels opzettelijk te doden of te vangen. 2. Nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van vogels weg te nemen. 3. Eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben. 4. Vogels opzettelijk te storen. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Artikel 3.5. Verbodsbepalingen ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn.
Het is verboden om: 1. Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen. 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren. 3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen. 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen. 5. Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Artikel 3.10. Verbodsbepalingen t.a.v overige soorten (plant- en diersoorten).
Het is verboden om: c) In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. d) De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. e) Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

In de Wet natuurbescherming zijn de bevoegdheden van het rijk (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)) aan de provincies overgedragen. Zij maken dan de afwegingen voor de vergunningen en ontheffingen. De beschermde status van soorten kan per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Onder de Wet natuurbescherming geldt een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren. De zorgplicht houdt in dat werkzaamheden, die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk worden nagelaten of maatregelen genomen om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

Gebiedsbescherming
In Nederland zijn natuurgebieden aangewezen met een beschermde status. Deze natuurgebieden betreffen hoofdzakelijk Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden. Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist. Met de Voortoets wordt bepaald of de plannen mogelijk negatieve effecten hebben op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden dient een vergunning voorhanden te zijn.

Houtopstanden
Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m^2 of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten.

4.9.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Soortenbescherming
Ter plaatse van het plangebied is een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Dit onderzoek is als bijlage 2 bij de toelichting gevoegd.

Voorafgaand aan de werkzaamheden dient met aanvullend onderzoek te worden vastgesteld of het plangebied een relevante functie heeft voor de grote leeuwenklauw. Indien er sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kan bevoegd gezag onder voorwaarden een ontheffing verlenen. De voorwaarden betreffen: er is geen andere bevredigende oplossing, er is sprake van een wettelijk belang en er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (een robuust en ruim maatregelenpakket van tijdelijke en permanente voorzieningen wordt hiertoe voorgesteld en uitgevoerd). Er is geen reden om aan te nemen dat eventueel benodigde ontheffingen, mits de juiste maatregelen worden getroffen, er sprake is van een gedegen alternatievenafweging en een wettelijk belang kan worden aangevoerd, niet verkregen zouden kunnen worden.

Gebiedsbescherming
Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Sint-Jansber', circa 1,4 km ten oosten van het plangebied. Vanwege de kleinschalige aard van de ontwikkeling en de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied, worden geen significante nadelige effecten, als gevolg van verstoring door geluid, licht, trillingen en dergelijke, op de aangewezen habitatypen en doelsoorten van dit Natura 2000-gebied verwacht. Voor deze storingsfactoren is daarom geen verdere toetsing aan de natuurwetgeving nodig.

Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn op voorhand niet uit te sluiten. Vandaar dat ten aanzien van de stikstofdepositie naar stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden een stikstofdepositieonderzoek is uitgevoerd. De resultaten zijn opgenomen in bijlage 3 bij de toelichting. Voor de aanleg- en gebruiksfase is doormiddel van de AERIUS calculator vastgesteld of er sprake is van een melding- of vergunningplicht. Uit de berekeningen blijkt dat het projecteffect op de Natura 2000-gebieden ten gevolge van de aanleg- en de gebruiksfase kleiner dan of gelijk is aan 0,00 mol/ha/jaar. Bij een dergelijk projecteffect zorgt het beoogde plan niet voor een significante toename in stikstofdepositie en kunnen negatieve effecten worden uitgesloten. Op basis van het onderzoek blijkt dat er geen vergunning Wet natuurbescherming (gebiedsbescherming) benodigd is voor het aspect stikstof.

Houtopstanden
Binnen het plangebied zijn geen houtopstanden aanwezig waarvoor bij kap een meldingsplicht geldt in het kader van de Wet natuurbescherming.

Het aspect 'ecologie' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

4.10 Archeologie & cultuurhistorie

4.10.1 Regelgeving

In artikel 3.1.6 lid 5 van het Besluit ruimtelijke ordening is bepaald dat in de toelichting van een ruimtelijk plan ten minste een beschrijving wordt opgenomen van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden.

Op 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Met deze wetswijziging is de huidige Monumentenwet 1988 opgesplitst: een gedeelte (dat ziet op de fysieke leefomgeving) zal opgaan in de Omgevingswet, het overige gedeelte is opgenomen in de nieuwe Erfgoedwet. Daarbij is voorzien in overgangsrecht. De bedoeling is dat in de Erfgoedwet een betere integratie met verschillende soorten erfgoed komt. Daarnaast worden de procedures uniformer en daarmee overzichtelijker.

Onderdelen van de Monumentenwet 1988 met betrekking tot de fysieke leefomgeving, worden opgenomen in de Omgevingswet. De aanwijzing van ruimtelijk cultureel erfgoed - beschermde stads- en dorpsgezichten en cultuurlandschappen - en omgang met het cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving, komen in de Omgevingswet terecht en zijn dus niet in de Erfgoedwet geregeld. Hierbij wordt wel als vuistregel gehanteerd: omgang met het erfgoed in de Omgevingswet, duiding van het erfgoed in de Erfgoedwet.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet staat gepland voor 2021. Voor de onderdelen die in de Omgevingswet zullen worden opgenomen is een overgangsregeling in de Erfgoedwet opgenomen voor de tussengelegen periode. De bepalingen uit de Monumentenwet 1988 die naar de Omgevingswet over zullen gaan, blijven van kracht tot de Omgevingswet in werking treedt.

Het Besluit ruimtelijke ordening en de Erfgoedwet schrijven niet voor in welke mate met archeologie rekening moet worden gehouden. De gemeente heeft wat dit betreft beleidsvrijheid en kan het archeologische belang afwegen ten opzichte van andere belangen, de belangen van de burger en van de gemeente.

4.10.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Archeologie
Het plangebied heeft de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie' en is een gebied met een hoge archeologische verwachting. Hiervoor geldt een onderzoeksplicht bij bodemingrepen groter dan 250 m^2 en dieper dan 40 cm onder het maaiveld. Met voorliggend plan wordt deze drempelwaarde voor onderzoek niet overschreden. Een archeologisch onderzoek is daarom niet noodzakelijk.

De geldende archeologische dubbelbestemming blijft gehandhaafd, om de bescherming van de verwachte archeologische waarden ter plaatse van het plangebied te borgen.

Het aspect 'archeologie' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Cultuurhistorie
Binnen of rondom het plangebied zijn geen bovengrondse erfgoedbelangen in het geding. Het plangebied betreft onbebouwd weiland.

Het aspect 'cultuurhistorie' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

4.11 Leidingen

4.11.1 Regelgeving

Planologisch relevante leidingen en hoogspanningsverbindingen moeten worden gewaarborgd. Tevens moet rond dergelijke leidingen rekening worden gehouden met zones waarbinnen mogelijke beperkingen gelden. Planologisch relevante leidingen zijn leidingen waarin de navolgende producten worden vervoerd:

- gas, olie, olieproducten, chemische producten, vaste stoffen/goederen;
- aardgastransportleiding met een diameter groter of gelijk aan 18”;
- defensiebrandstoffen;
- warmte en afvalwater, ruwwater of halffabrikaat voor de drink- en industriewatervoorziening met een diameter groter of gelijk aan 18”.

4.11.2 Doorvertaling bestemmingsplan

In of in de directe omgeving van het plangebied zijn geen hoofdtransportleidingen of persleidingen van water, olie, aardgas, brandstof en/of hoogspanningsverbindingen gelegen, die in het kader van het bestemmingsplan op de verbeelding met bijbehorende bebouwingsvrije zones moeten worden opgenomen.

4.12 Vormvrije MER-beoordeling

4.12.1 Regelgeving

Op 7 juli 2017 is het gewijzigde Besluit milieueffectrapportage in werking getreden. Een belangrijke wijziging betreft het indicatief maken van de drempelwaarden in onderdeel D (betreft de m.e.r.-beoordeling) van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage. Concreet betekent dit dat, ook wanneer ontwikkelingen onder de in bijlage D opgenomen drempelwaarden blijven, het bevoegd gezag zich er nog steeds van moet vergewissen of activiteiten geen aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben, de zogenaamde 'vergewisplicht'.

De consequentie van de nieuwe regeling is dat in elk besluit of plan dat betrekking heeft op activiteiten die voorkomen op de D-lijst aandacht moet worden besteed aan m.e.r. Het komt er op neer dat voor elk besluit of plan dat betrekking heeft op activiteit(en) die beneden de drempelwaarden vallen uit de D-lijst, een toets moet worden uitgevoerd of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Voor deze toets, die dus een nieuw element is in de m.e.r.-regelgeving, wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd. Deze vormvrije m.e.r.-beoordeling kan tot twee conclusies leiden:

- belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten: er is geen m.e.r.(-beoordeling) noodzakelijk;
- belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn niet uitgesloten: er moet een m.e.r.-beoordeling plaatsvinden of er kan direct worden gekozen voor m.e.r.

4.12.2 Doorvertaling bestemmingsplan

In bijlage D van het Besluit m.e.r. is een groot aantal activiteiten genoemd waarvoor een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt. Eén van de genoemde activiteiten betreft 'de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject, met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen' (activiteit D11.2). Deze activiteit is m.e.r.-beoordelingsplichtig indien deze betrekking heeft op een oppervlakte van 100 ha of meer of een aangesloten gebied van 2.000 of meer woningen omvat of een bedrijfsvloeroppervlakte van 200.000 m^2 of meer.

De voorgenomen activiteiten in dit bestemmingsplan liggen ruim onder de plandrempel waarvoor conform het Besluit m.e.r. een m.e.r.-beoordeling noodzakelijk is. Gelet hierop, wordt geconcludeerd dat de drempelwaarden niet worden overschreden, waardoor in onderhavig plan kan worden volstaan met het uitvoeren van een zogenaamde 'vormvrije m.e.r.-beoordeling'. De in dit hoofdstuk beschreven onderzoeksresultaten voldoen niet alleen aan de onderzoeksverplichting van het Besluit ruimtelijke ordening, maar kunnen ook worden opgevat als de vormvrije m.e.r.-beoordeling. Daarbij wordt geconcludeerd dat belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten

Hoofdstuk 5 Juridische planbeschrijving

5.1 Algemeen

Het bestemmingsplan is opgezet volgens de in de Wet ruimtelijke ordening opgenomen standaardvorm van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingplannen 2012 (SVBP 2012).

Het bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, planregels en een toelichting. De verbeelding en de planregels vormen samen het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan. Beide planonderdelen dienen in onderlinge samenhang te worden bezien en toegepast. Op de verbeelding zijn de bestemmingen aangewezen. Aan deze bestemmingen zijn bouwregels en regels betreffende het gebruik gekoppeld.

De toelichting heeft geen rechtskracht, maar is wel een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting geeft een weergave van de beweegredenen, de onderzoeksresultaten en de beleidsuitgangspunten die aan dit plan ten grondslag liggen. De toelichting is van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing.

Daarnaast maken ook eventuele bijlagen onlosmakelijk onderdeel uit van het bestemmingsplan.

Verbeelding
De verbeelding is een digitale kaart, waarop bestemmingen en aanduidingen zijn weergegeven. Aanduidingen worden gebruikt om bepaalde zaken specifieker te regelen, bijvoorbeeld in de vorm van gebiedsaanduidingen, bouwaanduidingen, bouwvlakken, functieaanduidingen etc.

Voor de analoge verbeelding is gebruik gemaakt van een digitale ondergrond (Grootschalige Basiskaart en/of kadastrale kaart). Daar waar een verschil is tussen de digitale en de analoge verbeelding, is de digitale versie leidend.

Regels
De planregels zijn standaard onderverdeeld in vier hoofdstukken.

- Hoofdstuk I : Inleidende regels, deze bevatten de begrippen en wijze van meten;
- Hoofdstuk II: Bestemmingsregels, dit zijn de verschillende bestemmingen op alfabetische volgorde. De regels bevatten een bestemmingsomschrijving en regels voor het bouwen en het gebruik.
- Hoofdstuk III: Algemene regels, dit zijn regels die gelden voor alle bestemmingen. Dit zijn onder meer (mogelijke) flexibiliteitsbepalingen in de vorm van wijzigings- en afwijkingsbevoegdheden.
- Hoofdstuk IV: Overgangs- en slotbepalingen.

5.2 Wijze van bestemmen

Voorliggend bestemmingsplan bevat de volgende bestemmingen:

- 'Recreatie - Volkstuin', ter plaatse van het gehele plangebied met één bouwvlak. Binnen het bouwvlak mogen gebouwen worden gebouwd. Buiiten het bouwvlak mogen uitsluitend kassen ten behoeve van volkstuinen worden gebouwd.
- Dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie'. Het plangebied is mede bestemd voor ter bescherming van het archeologisch bodemarchief.
- Dubbelbestemming 'Waterstaat - Waterbergend rivierbed'. Deze dubbelbestemming is overgenomen uit het geldende plan en geldt voor het gehele plangebied. Het doel is de bescherming van het waterbergend rivierbed van de Maas.

Met dit hoofdstuk is voldaan aan artikel 3.1.3 van het Bro.

Hoofdstuk 6 Uitvoerbaarheid

6.1 Economische uitvoerbaarheid

De Wet ruimtelijke ordening maakt het vaststellen van een exploitatieplan verplicht voor een aantal bouwactiviteiten wanneer de bouw planologisch mogelijk wordt gemaakt in een bestemmingsplan of een projectafwijkingsbesluit. De bouwplannen waarbij een exploitatieplan verplicht is staan in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Bovendien is een exploitatieplan nodig als locatie-eisen gesteld moeten worden en/of het bepalen van een tijdvak of fasering noodzakelijk is.

De gronden in het plangebied zijn in eigendom van de gemeente. Alle kosten die gemaakt moeten worden voor het opstellen van het bestemmingsplan komen voor rekening van de gemeente. Daarmee is het plan economisch uitvoerbaar.

6.2 Overleg

In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) staat dat de gemeente bij de voorbereiding van een ruimtelijke ontwikkeling overleg moet plegen met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk, die betrokken zijn bij de zorg voor ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn.

In het kader van het vooroverleg is het plan voorgelegd aan de volgende partijen:

- Provincie Limburg;
- Waterschap Limburg.

6.3 Maatschappelijke haalbaarheid

Inspraak
Er is voor dit plan geen formele inspraakprocedure doorlopen. Het plan wordt direct als ontwerp ter inzage gelegd. De omwonenden zijn over het plan geïnformeerd.

Zienswijzen
Te zijner tijd zal het ontwerpbestemmingsplan gedurende zes weken ter inzage worden gelegd. De zienswijzen zullen hier of in een separate nota zienswijzen van een gemeentelijke reactie worden voorzien.

Bijlagen bij toelichting

Bijlage 1 Historisch bodemonderzoek

Bijlage 2 Quickscan ecologie

Bijlage 3 Stikstofdepositieonderzoek

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 plan

het bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert met identificatienummer NL.IMRO.0944.BPVolkstuin-ON01 van de gemeente Mook en Middelaar;

1.2 bestemmingsplan

de geometrische bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen;

1.3 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of figuur waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.4 aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.5 ander bouwwerk

een bouwwerk, geen gebouw zijnde;

1.6 archeologische waarde

de aan een gebied toegekende waarde in verband met de kennis en de studie van de in dat gebied voorkomende overblijfselen van menselijke aanwezigheid of activiteit uit het verleden;

1.7 bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.8 bebouwingspercentage

een in de verbeelding of regels aangegeven percentage, dat de grootte aangeeft van het deel van een bouwperceel, dat ten hoogste mag worden bebouwd;

1.9 bestaand

bestaand ten tijde van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan;

1.10 bestemmingsgrens

de grens van een bestemmingsvlak;

1.11 bestemmingsvlak

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.12 bijgebouw

een vrijstaand of aangebouwd gebouw dat bouwkundig of architectonisch ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.13 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats;

1.14 bouwgrens

de grens van een bouwvlak;

1.15 bouwlaag

een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw, zolder, dakopbouw of setback;

1.16 bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.17 bouwperceelgrens

de grens van een bouwperceel;

1.18 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.19 bouwwerk

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;

1.20 dagrecreatie

het totaal van mogelijkheden en voorzieningen om te recreëren op een bepaalde plaats zonder overnachtingsmogelijkheden;

1.21 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.22 hoofdgebouw

een gebouw dat op een bouwperceel door zijn constructie, afmetingen of functie als het belangrijkste gebouw valt aan te merken;

1.23 kampeermiddel

a. een tent, een tentwagen, een kampeerauto of een caravan;
b. enig ander onderkomen of enig ander voertuig, gewezen voertuig of gedeelte daarvan, voor zover geen bouwwerk zijnde, een en ander voor zover genoemde onderkomens of voertuigen geheel of gedeeltelijk blijvend zijn bestemd of opgericht dan wel worden of kunnen worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf;

1.24 kas

een gebouw waarvan de wanden en het dak geheel bestaan uit glas of ander lichtdoorlatend materiaal dienend tot het kweken van vruchten, groenten, bloemen of planten;

1.25 landschappelijke waarde

de aan een gebied toegekende waarde gekenmerkt door het waarneembare deel van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en beïnvloeding van de levende en niet-levende natuur;

1.26 maaiveld

bovenkant van het terrein dat een gebouw/bouwwerk omgeeft;

1.27 maatvoeringsvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge een maatvoeringssymbool in het betreffende vlak bepaalde afmetingen, percentages, oppervlakten, hellingshoeken en/of aantallen, zowel ten aanzien van het bouwen als ten aanzien van het gebruik, zijn toegelaten;

1.28 natuurlijke waarde

de aan een gebied toegekende waarde gekenmerkt door geologische, geomorfologische, bodemkundige en biologische elementen, zowel afzonderlijk als in onderlinge samenhang;

1.29 onderbouw

een gedeelte van een gebouw, dat wordt afgedekt door een vloer waarvan de bovenkant minder dan 1,20 m boven maaiveld is gelegen;

1.30 onderkomens

voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen, waaronder begrepen woonwagens, woonschepen, caravans, stacaravans, kampeerauto's, alsook tenten, schuilhutten en keten, al dan niet ingericht ten behoeve van een recreatief buitenverblijf, voor zover deze niet als bouwwerken zijn aan te merken.

1.31 openbare nutsvoorziening

een bouwwerk dat ten dienste staat van het openbaar energietransport dan wel de telecommunicatie, zoals een schakelkast, een elektriciteitshuisje en een verdeelstation;

1.32 overkapping

een bouwwerk, geen gebouw zijnde met een dak, dat niet of slechts aan één zijde is voorzien van een (bestaande) wand;

1.33 peil

a. voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst: de hoogte van de weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
b. voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de gemiddelde hoogte van het afgewerkte aansluitende maaiveld;

1.34 recreatie

activiteiten en mogelijkheden voor ontspanning c.q. vrijetijdsbesteding;

1.35 recreatieverblijf

een (deel van een) gebouw dat dient als verblijf voor recreanten, die hun hoofdverblijf elders hebben;

1.36 seksinrichting

de voor publiek toegankelijke, besloten ruimte waar in bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig is, seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden. Onder een seksinrichting worden in elk geval verstaan: een (raam)prostitutiebedrijf, waaronder begrepen een erotische-massagesalon, een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.37 straatmeubilair

de op of bij de weg behorende bouwwerken, zoals verkeersgeleiders, verkeersborden, brandkranen, lichtmasten, parkeermeters, stadsplattegronden, zitbanken, bloem- en plantenbakken, papier-, glas- en andere inzamelbakken, kunstobjecten, gedenktekens, draagconstructies voor reclame alsmede telefooncellen, abri's en andere, hiermee gelijk te stellen bouwwerken;

1.38 verblijfsrecreatie

het totaal van mogelijkheden en voorzieningen om te recreëren op een bepaalde plaats waarbij recreatief nachtverblijf centraal staat.

1.39 volkstuinen

gronden waarop voor particulier gebruik op recreatieve wijze voedings- en/of siergewassen worden geteeld;

1.40 voorgevel

gevel van een gebouw die is gelegen aan de zijde van de weg en die in ruimtelijk opzicht de voorkant van het gebouw vormt;

1.41 waterhuishoudkundige voorzieningen

voorzieningen die nodig zijn ten behoeve van een goede wateraanvoer, waterafvoer, waterberging, hemelwaterinfiltratie en/of waterkwaliteit zoals duikers, stuwen, infiltratievoorzieningen, gemalen, inlaten etc.;

1.42 weg

een voor het openbaar rij- of ander verkeer bestemde weg of pad, daaronder begrepen de daarin gelegen bruggen en duikers, de tot de weg of pad behorende bermen en zijkanten, alsmede de aan de weg liggende en als zodanig aangeduide parkeerterreinen.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de afstand tot de zijdelingse bouwperceelgrens

tussen de zijdelingse grenzen van een bouwperceel en enig punt van het op dat bouwperceel voorkomend (hoofd-)gebouw, waar die afstand het kortst is;

2.2 het bebouwingspercentage

het percentage van een bouwperceel dat met gebouwen mag worden bebouwd. Voor zover op de kaart bouwgrenzen zijn aangegeven wordt het bebouwingspercentage berekend over het gebied binnen de bouwgrenzen;

2.3 de bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.4 de dakhelling

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.5 de goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeiboord of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

2.6 de inhoud van een bouwwerk

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of) het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.7 de lengte, breedte en diepte van een bouwwerk

de buitenwerks tussen de buitenzijde van de gevels en/of het hart van de scheidingsmuren gemeten grootste afstand;

2.8 de ondergrondse bouwdiepte van een bouwwerk

vanaf peil tot het diepste punt van het bouwwerk, de fundering niet meegerekend;

2.9 de oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

Bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwdelen als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, gevel- en kroonlijsten en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, tot een maximum van 1.5 m.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Recreatie - Volkstuin

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Recreatie - Volkstuin' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. volkstuinen;
b. waterhuishoudkundige voorzieningen en (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen;

met daaraan ondergeschikt:

c. wegen en paden;
d. groenvoorzieningen;
e. parkeervoorzieningen.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

Op de voor 'Recreatie - Volkstuin' aangewezen gronden mogen uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen ten behoeve van de in lid 3.1 genoemde bestemming;
b. de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouw zijnde.

3.2.2 Gebouwen

a. gebouwen mogen uitsluitend binnen een bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat:
    1. de goothoogte niet meer bedraagt dan 3,0 m;
    2. de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 4,0, m;
    3. de oppervlakte niet meer bedraagt dan 120 m^2;
b. buiten het bouwvlak mogen uitsluitend kassen ten behoeve van volkstuinen worden gebouwd, met dien verstande dat:
    1. de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 2,5 m;
    2. het bebouwingpercentage per individuele volkstuin niet meer mag bedragen dan 10 %, waarbij de individuele volkstuin ten minste een oppervlak van 100 m^2 dient te hebben.

3.2.3 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Op de voor 'Recreatie - Volkstuin' aangewezen gronden mogen worden gebouwd bouwwerken, geen gebouw zijnde:

a. ten behoeve van de verlichting van wegen, rijwiel- en voetpaden;
b. behorende tot de recreatieve voorziening, zoals bijvoorbeeld teeltondersteunende voorzieningen, erfafscheidingen en kleinschalige rustpunten;
c. behorende tot het straatmeubilair;
d. ten behoeve van de waterhuishoudkundige voorzieningen en (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen;
e. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie – mestopslag' een mestopslag.

3.2.4 Overige regels

a. de maximum bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, bedraagt 2,0 m, met dien verstande dat de maximum bouwhoogte van voorzieningen voor verlichting 4,0 m bedraagt.
b. de maximum oppervlakte van een mestopslag, bedraagt 40 m^2.

3.3 Nadere eisen

3.3.1 Onderwerpen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen ten aanzien van:

a. de situering, de oppervlakte en de (goot)hoogte van bebouwing;
b. het aantal parkeerplaatsen en de situering daarvan.

3.3.2 Toepassingscriteria

De in sublid 3.3.1 genoemde nadere eisen mogen uitsluitend worden gesteld ten behoeve van:

a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de verkeersveiligheid;
c. een goede parkeerbalans;
d. de milieusituatie;
e. de sociale veiligheid;
f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en bouwwerken en van omliggende waarden.

3.4 Afwijken van de gebruiksregels

3.4.1 Verboden gebruik

Onder gebruiken in strijd met het bestemmingsplan wordt in ieder geval verstaan gebruik van gronden en opstallen voor en/of als:

a. opslag anders dan inherent aan het toegelaten gebruik;
b. het plaatsen van onderkomens en/of kampeermiddelen.
c. (recreatief) nachtverblijf.

Artikel 4 Waarde - Archeologie

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie' aangewezen gronden zijn, naast de andere voor die gronden aanwezige bestemmingen, tevens bestemd voor de bescherming en het behoud van de op en/of in deze gronden voorkomende archeologische waarden en ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologisch monument' voor een archeologisch monument.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Rapport archeologische waarden

Ter plaatse van de voor 'Waarde – Archeologie' aangewezen gronden dient voor bouwwerken:

a. In geval van nieuwbouw groter dan de oppervlakte in onderstaande tabel vermeld en die dieper gaan dan -0,4 meter beneden maaiveld;
b. In geval van uitbreiding, met een uitbreiding groter dan de oppervlakte in onderstaande tabel vermeld en die dieper gaan dan -0,4 meter beneden maaiveld,

bij de aanvraag om een omgevingsvergunning een rapport te worden overlegd waarin de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag zullen worden verstoord, naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate zijn vastgesteld.

Gebied*	Gebieden met een zeer hoge archeologische waarde*	Gebieden met een hoge archeologische waarde en hoge archeologische verwachting*	Gebieden met een middelhoge archeologische verwachting*
Diepte en oppervlakte	Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 100 m²	Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 250 m²	Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 2.500 m²

(*) zoals aangegeven op de in de Bijlage 2 opgenomen gemeentelijke archeologische beleidskaart

4.2.2 Voorwaarden omgevingsvergunning

Indien uit het onder 4.2.1 bedoelde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning zullen worden verstoord, kunnen burgemeester en wethouders een of meerdere voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:

a. De verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
b. De verplichting tot het doen van opgravingen;
c. De verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties.

4.2.3 Afwijking

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder 4.2.1, indien de archeologische waarden van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.

4.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

4.3.1 Verbod

Het is verboden op of in deze gronden met de bestemming 'Waarde - Archeologie' zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag (Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden) de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

a. het veranderen van het huidige maaiveldniveau door ontginningen, bodemverlagen, egaliseren, afgraven, of ophogen;
b. het rooien en/of aanbrengen van diepwortelende beplantingen en/of bomen;
c. het uitvoeren van grondwerkzaamheden dieper dan 0,4 meter ten opzichte van het maaiveld, waartoe ook wordt gerekend woelen, mengen, diepploegen, aanleggen van drainage en ontginnen;
d. het aanleggen van kabels en leidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;
e. het uitvoeren van werkzaamheden ter verlaging van de grondwaterstand.

4.3.2 Uitzonderingen

Het verbod van 5.3.1 geldt niet voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden die:

a. werken en/of werkzaamheden betreffen die niet dieper gaan dan -0,4 meter beneden maaiveld;
b. behoren tot normaal onderhoud en beheer ten dienste van de bestemming;
c. betrekking hebben op een oppervlakte kleiner dan de oppervlakte in onderstaande tabel vermeld;

Gebied*	Gebieden met een zeer hoge archeologische waarde*	Gebieden met een hoge archeologische waarde en hoge archeologische verwachting*	Gebieden met een middelhoge archeologische verwachting*
Diepte en oppervlakte	Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 100 m²	Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 250 m²	Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 2.500 m²

(*) zoals aangegeven op de in de Bijlage 2 opgenomen gemeentelijke archeologische beleidskaart

d. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het plan;
e. reeds mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

4.3.3 Toelaatbaarheid werken of werkzaamheden

De werken of werkzaamheden als bedoeld in 4.3.1 zijn slechts toelaatbaar, indien:

a. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de belangen van de in 5.1 genoemde doeleinden;
b. vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de gemeentelijk archeoloog van de gemeente Mook en Middelaar.

4.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen in die zin, dat de bestemming 'Waarde - Archeologie' (geheel of gedeeltelijk) van de verbeelding wordt verwijderd, als op basis van archeologisch onderzoek, dat voldoet aan de normen van de archeologische beroepsgroep, geen archeologische waarden zijn vastgesteld. Alvorens een wijziging wordt uitgevoerd wordt advies ingewonnen bij de gemeentelijk archeoloog van de gemeente Mook en Middelaar.

Artikel 5 Waterstaat - Waterbergend rivierbed

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waterstaat - Waterbergend rivierbed' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor een waterbergende functie.

5.2 Bouwregels

a. Op de gronden zoals bedoeld in 5.1 mag niet worden gebouwd.

5.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 5.2 en toestaan dat in de andere bestemming wordt gebouwd, mits Rijkswaterstaat is gehoord en geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het belang van het waterbergend rivierbed. Hierbij wordt getoetst aan de volgende criteria:

a. er is sprake van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat het veilig functioneren van het waterstaatswerk gewaarborgd blijft;
b. er is geen sprake van een feitelijke belemmering voor vergroting van de afvoercapaciteit;
c. er is sprake van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat de waterstandsverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is;
d. de resterende waterstandseffecten of de afname van het bergend vermogen worden duurzaam gecompenseerd, waarbij de financiering en de tijdige realisering van de maatregelen verzekerd zijn.

5.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

5.4.1 Verbod

Het is verboden op of in deze gronden met de bestemming 'Waterstaat - Waterbergend rivierbed' zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning (Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden) de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

a. het veranderen van het huidige maaiveldniveau door ontginningen, bodemverlagen, egaliseren, afgraven, of ophogen;
b. het verbreden, graven, uitdiepen en/of verleggen van waterlopen;
c. het aanleggen of verharden van wegen, paden of parkeergelegenheden en het aanbrengen aan andere oppervlakteverhardingen;
d. het rooien en/of aanbrengen van diepwortelende beplantingen en/of bomen.

5.4.2 Uitzonderingen op het aanlegverbod

Het in 5.4.1 opgenomen verbod geldt niet voor het uitvoeren van werken, of werkzaamheden:

a. die behoren tot normaal onderhoud en beheer ten dienste van de bestemming;
b. die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het plan;
c. die reeds mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
d. waarvoor de vereiste vergunning op grond van artikel 6.5 van de Waterwet is verleend, dan wel de daarvoor vereiste melding op grond van de Waterwet is gedaan.

5.4.3 Toelaatbaarheid werken of werkzaamheden

De werken of werkzaamheden als bedoeld in 5.4.1 zijn slechts toelaatbaar, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het belang van het waterbergend rivierbed, gehoord Rijkswaterstaat. Hierbij wordt getoetst aan de volgende criteria:

a. er is sprake van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat het veilig functioneren van het waterstaatswerk gewaarborgd blijft;
b. er is geen sprake van een feitelijke belemmering voor vergroting van de afvoercapaciteit;
c. er is sprake van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat de waterstandsverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is; en
d. de resterende waterstandseffecten of de afname van het bergend vermogen worden duurzaam gecompenseerd, waarbij de financiering en de tijdige realisering van de maatregelen verzekerd zijn.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 6 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 7 Algemene bouwregels

7.1 Algemene bepaling m.b.t. ondergronds bouwen

7.1.1 Ondergrondse werken

Voor het uitvoeren van ondergrondse werken, geen bouwwerken zijnde en werkzaamheden gelden, behoudens in deze regels opgenomen afwijkingen, geen beperkingen.

Artikel 8 Algemene gebruiksregels

8.1 Strijdig gebruik

a. Het is verboden gronden begrepen in dit plan te gebruiken, te doen of te laten gebruiken op een wijze of tot een doel strijdig met de gegeven bestemmingen;
b. Het is in ieder geval niet toegestaan de hier bedoelde gronden te gebruiken, te doen of te laten gebruiken voor:
    1. het opslaan van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijke gebruik onttrokken voorwerpen, goederen, stoffen en materialen en van emballage en/of afval, behoudens voor zover zulks noodzakelijk is in verband met het op de bestemming gerichte gebruik van de grond;
    2. het opslaan, opgeslagen houden, storten of lozen van vaste of vloeibare afvalstoffen behoudens voor zover zulks noodzakelijk is in verband met het op de bestemming gerichte gebruik van de grond;
    3. seksinrichtingen;
    4. bouwwerken voor recreatieve nachtverblijven als bedoeld in artikel 3 sub 2 van Bijlage II van het Besluit omgevingsrecht, met uitzondering van de als zodanig bestemde recreatiewoningen;
c. Het is verboden bouwwerken op de in het plan begrepen gronden te gebruiken, te doen of te laten gebruiken op een wijze of tot een doel, strijdig met de gegeven bestemmingen zoals aangegeven in de onderscheiden bestemmingsomschrijvingen.

8.2 Parkeergelegenheid en laad- en losmogelijkheden bij of in gebouwen

8.2.1 Parkeernormen

In, op of onder gebouwen dan wel op het daarbij behorende terrein dienen voldoende parkeerplaatsen aanwezig te zijn. Aan deze eis wordt geacht te zijn voldaan als de parkeernormen uit de geldende ASVV worden nageleefd. Indien deze beleidsregel gedurende de planperiode worden gewijzigd, dient rekening te worden gehouden met de wijziging.

8.2.2 Afmetingen parkeerruimte

De in sublid 8.2.1 bedoelde parkeerplaatsen moeten afmetingen hebben die zijn afgestemd op gangbare personenauto's. Aan deze eis wordt geacht te zijn voldaan indien de richtlijnen uit de geldende ASVV worden nageleefd.

8.2.3 Omgevingsvergunning

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in sublid 8.2.1 indien aangetoond is dat in de directe omgeving (een straal van circa 250 m) voldoende parkeerplaatsen aanwezig zijn.

8.2.4 Laden en lossen

Indien het gebruik van een gebouw of gronden daar aanleiding toe geeft, dient op eigen terrein te worden voorzien in voldoende ruimte voor laden en lossen.

8.2.5 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen ten aanzien van het aantal parkeerplaatsen en de situering daarvan ten behoeve van een goede parkeerbalans, de verkeerssituatie en/of het stedenbouwkundig beeld.

Artikel 9 Algemene aanduidingsregels

9.1 milieuzone - extensiveringsgebied intensieve veehouderij

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - extensiveringsgebied intensieve veehouderij' geldt dat de gronden tevens bestemd zijn voor een extensiveringsgebied. Ter plaatse gelden specifieke regels die in de afzonderlijke bestemmingen zijn opgenomen.

9.2 milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied' geldt dat de gronden tevens bestemd zijn voor de bescherming van de bodem en het grondwater ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening;

9.2.1 Bouwregels

Er mogen uitsluitend bouwwerken worden gebouwd:

a. ten dienste van het behoud van de kwaliteit van het grondwater als onderdeel van de drinkwatervoorziening en van de waterhuishouding, met dien verstande dat de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan 2,5 m;
b. ten dienste van de bestemming(en) indien de kwaliteit van het grondwater niet wordt geschaad.

9.2.2 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden ondergrondse transport-, energie- en/of communicatieleidingen aan te leggen.
b. Het in a. vervatte verbod is niet van toepassing:
    1. op het aanbrengen van leidingen uitsluitend ten behoeve van de aansluiting van percelen op het openbare voorzieningennet;
    2. op het aanbrengen van leidingen dan wel installaties in het kader van een duurzame energievoorziening;
    3. op werken en werkzaamheden die het normale onderhoud en/of de normale exploitatie betreffen;
    4. reeds in uitvoering zijn dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan.
c. De werken of werkzaamheden als bedoeld in a. zijn slechts toelaatbaar, mits door die werken of werkzaamheden dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen blijvende onevenredige aantasting van de drinkwatervoorziening ontstaat of kan ontstaan en hieraan door het stellen van voorwaarden niet of onvoldoende kan worden tegemoet gekomen.
d. Alvorens te beslissen over een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden horen burgemeester en wethouders de beheerder van het grondwaterbeschermingsgebied.

9.3 overige zone - Maasheggenlandschap

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - Maasheggenlandschap' geldt dat de gronden tevens bestemd zijn voor het behouden van het Maasheggenlandschap en de landschappelijke openheid binnen het Maasheggenlandschap.

9.3.1 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. het is verboden op of in de gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - Maasheggenlandschap' buiten het bouwvlak (zie bijlage 1) te verrichten:
    1. ophogen;
    2. het bebossen;
    3. opplanten, omzetten van grasland/bouwland naar boomteelt en/of sierteelt.
b. het in a. vervatte verbod is niet van toepassing op werken of werkzaamheden:
    1. welke van zodanig geringe omvang en ondergeschikte betekenis zijn dat daardoor geen aantasting van de aanwezige waarden plaatsvindt;
    2. die het normale onderhoud en/of de normale exploitatie betreffen;
    3. die reeds in uitvoering zijn dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan.
c. de werken of werkzaamheden als bedoeld in a. zijn slechts toelaatbaar, indien:
    1. deze verband houden met de omschrijving, die aan de desbetreffende bestemming is toegekend;
    2. door de werken of werkzaamheden hetzij direct hetzij indirect de bestaande waarden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast;
    3. door de werken of werkzaamheden hetzij direct hetzij indirect de gewenste waarden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast;
    4. het waterschap is gehoord voor wat betreft waarden die te maken hebben met het watersysteem.

Artikel 10 Algemene afwijkingsregels

10.1 Algemeen

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van:

a. de in de regels voorgeschreven maatvoering met ten hoogste 10%;
b. de bestemmingsbepalingen en toestaan dat het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geeft;
c. de bestemmingsbepalingen en toestaan dat bouwgrenzen worden overschreden, indien een meetverschil daartoe aanleiding geeft;
d. de bestemmingsbepalingen ten aanzien van de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en toestaan dat de bouwhoogte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot maximaal 10 meter.

10.2 Kleine bouwwerken van openbaar nut

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van de bouw- en/of gebruiksregels voor het bouwen van kleine, niet voor bewoning bestemde bouwwerken van openbaar nut en voor religieuze doeleinden, zoals wachthuisjes, transformatorhuisjes, schakelhuisjes, gemaalgebouwtjes, telefooncellen, pinautomaten, parkeervoorzieningen, afval- en glascontainers, kapellen, wegkruisen en dergelijke, met dien verstande dat:

a. de oppervlakte maximaal 15 m² mag bedragen;
b. de goothoogte maximaal 3 meter en de bouwhoogte maximaal 6 meter mag bedragen.

Artikel 11 Algemene wijzigingsregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de in het plan opgenomen bestemmingen te wijzigen ten behoeve van:

a. overschrijding van bestemmingsgrenzen, voor zover dit van belang is voor een technisch betere realisering van bestemmingen of bouwwerken dan wel voor zover dit noodzakelijk is in verband met de werkelijke toestand van het terrein. De overschrijding mag echter niet meer bedragen dan 3,0 m en het bestemmingsvlak mag met niet meer dan 10 % worden vergroot;
b. overschrijding van bestemmingsgrenzen en toestaan dat het beloop van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of -intensiteit daartoe aanleiding geeft. De overschrijding mag echter niet meer bedragen dan 3,0 m en het bestemmingsvlak mag met niet meer dan 10 % worden vergroot;
c. het wijzigen van de lijst van bedrijfsactiviteiten, indien technologische ontwikkelingen of vernieuwde inzichten hiertoe aanleiding geven;
d. het aanpassen van opgenomen bepalingen in de voorafgaande artikelen, waarbij verwezen wordt naar bepalingen in wettelijke regelingen, indien deze wettelijke regelingen na het tijdstip van de tervisielegging van het ontwerpplan worden gewijzigd.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 12 Overgangsrecht

12.1 Overgangsrecht bouwwerken

a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
   1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van lid a een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10 %.

c. Lid a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

12.2 Overgangsrecht gebruik

a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid a, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

c. Indien het gebruik, bedoeld in lid a, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

d. Lid a is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 13 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als: Regels van het bestemmingsplan 'Volkstuinen Middelwaert'.

Bijlagen bij regels

Bijlage 1 Werken en werkzaamheden

Bijlage 2 Gemeentelijke archeologische beleidskaart

PLANGEBIED

Plangebied

BESTEMMINGEN

ART. 3 — R-VT — Recreatie - Volkstuin

dubbelbestemmingen

ART. 4 — WR-A — Waarde - Archeologie

ART. 5 — WS-WB — Waterstaat - Waterbergend Rivierbed

AANDUIDINGEN

gebiedsaanduidingen

milieuzone - extensiveringsgebied intensieve veehouder

milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied

overige zone - maasheggenlandschap

2 — wetgevingzone - ontheffingsgebied 2

functieaanduidingen

(sr-mo) — specifieke vorm van recreatie - mestopslag

bouwvlak

bouwvlak

VERKLARINGEN

bestemmingsgrens

ondergrond

FORMAAT A2
TEKENAAR RM
PROJECTNUMMER W-22002

GEMEENTE MOOK EN MIDDELAAR

Bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert

PLANSTATUS
ontwerp

verbeelding

PLANNUMMER
NL.IMRO.0944.BPVolkstuin-ON01

SCHAAL
1:1000

DATUM
04-01-2023

buro WAAL BRUG
Schoenaker 10 - 6641 SZ Beuningen
telefoon: 024 - 675 23 56
info@burowaalbrug.nl
www.burowaalbrug.nl

VERHOEVEN MILIEUTECHNIEK B.V.

DE TWEEDE GEERDEN 21
5334 LH VELDDRIEL

TEL. 0418 - 572060
WWW.VERHOEVENMILIEU.NL
INFO@VERHOEVENMILIEU.NL

REK.NR: NL97RABO0310320224
BIC: RABONL2U
K.V.K. 11028756
BTW: 80.34.57.583.B01

Buro Waalbrug
T.a.v. mevrouw S. Rijcken
Schoenakker 10
6641 SZ BEUNINGEN

REF.: B22.8624/HO-01/JHL-HD
DATUM: 26 juli 2022

Onderwerp: **Resultaten en conclusies historisch onderzoek, Startsedijk (naast nr. 5) te Mook**

Geachte mevrouw Rijcken,

Hierbij doen wij u de resultaten en conclusies van het uitgevoerde historisch onderzoek toekomen voor de onderzoekslocatie gelegen aan de Startsedijk (naast nr. 5) te Mook.

Aanleiding en doelstelling
De aanleiding wordt gevormd door toekomstige ontwikkelingen (mogelijk gebruik als volkstuincomplex).

Het doel van het historisch onderzoek is het achterhalen van eventuele (voormalige) bodembedreigende activiteiten op of binnen 25 meter van de onderzoekslocatie, die mogelijk tot een bodemverontreiniging hebben geleid en om vast te stellen in hoeverre sprake is van een onverdachte locatie en een verkennend bodemonderzoek achterwege kan blijven.

Beschikbare informatie
De locatie is gelegen aan de Startsedijk (naast nr. 5) te Mook en betreft een agrarisch perceel (weiland). De locatie is kadastraal bekend als gemeente Mook en Middelaar, sectie C, nummer 1937 (ged.).

De onderzoekslocatie is geheel in gebruik als weiland en heeft een oppervlakte van circa 1,7 hectare.

Voor de globale situering van de onderzoekslocatie wordt verwezen naar bijlage 1.

Historisch onderzoek en locatiebezoek conform NEN 5725

Algemeen
Door een medewerker van Verhoeven Milieutechniek B.V. (VMT) is een historisch onderzoek conform de NEN 5725:2017 (landbodem) uitgevoerd.

Voor voorliggend historisch onderzoek is gebruik gemaakt van de historische informatie zoals bekend bij de gemeente Mook en Middelaar, RUD Limburg Noord en de opdrachtgever.

Alle relevante historische informatie is door een medewerker van VMT bestudeerd en in onderstaande tekst verwerkt.

Voormalig, huidig en toekomstig gebruik
Op basis van het historisch kaartmateriaal van www.topotijdreis.nl heeft de onderzoekslocatie voor zover bekend altijd een agrarische functie gehad (weiland). Er is geen sprake geweest van bebouwing ter plaatse van de onderzoekslocatie. Op het naastgelegen perceel is een schuur gesitueerd (bouwjaar 1996). In de toekomst zal de locatie mogelijk in gebruik worden genomen als volkstuincomplex.

Gegevens bodemkwaliteit (bodemonderzoeken en milieuvergunningen)
In het milieuarchief van de gemeente Mook en Middelaar en vanuit het bodemloket zijn ter plaatse van de onderzoekslocatie en in de directe omgeving (< 25 m) geen bodemonderzoeken bekend.

Voor Startsedijk 5 is in 1996 een milieuvergunning verleend, hetgeen nu een melding Activiteitenbesluit milieubeheer betreft. Het betreft een type B-inrichting (houden en fokken van schapen). In 2005 is er een nieuwe vergunning aangevraagd te zijn, maar die vergunning is nooit afgegeven. Het perceel aan de Startsedijk 5 (C,1.686) is slechts gedeeltelijk onderdeel van voorliggende locatie. Voor Startsedijk 5 is in 1995 een bouwvergunning verleend voor een stalruimte (en een luifel).

Voor Startedijk 3 (ligt aan de andere kant van het betreffende perceel) is in 1998 een vergunning verleend voor een houten garage en in 1999 voor uitbreiden van het woonhuis.

Uit bovenstaande informatie volgen geen (voormalige) bodembedreigende activiteiten.

Historisch kaartmateriaal en luchtfoto's
Op basis van het historisch kaartmateriaal van www.topotijdreis.nl (zie bijlage 2) is er geen sprake (geweest) van voormalige watergangen, dempingen en/of ophogingen. Tevens is er geen sprake van boomgaarden en/of kassen waarbij mogelijk gebruik is gemaakt van organochloorbestrijdingsmiddelen (OCB). Wel is er mogelijk sprake geweest van een voormalig weg of pad (periode 1870-1938). Momenteel wordt ervan uitgegaan dat sprake is van een onverhard pad, hetgeen niet als verdacht wordt aangemerkt.

Vanuit de recentere luchtfoto's komen geen bijzonderheden naar voren.

Asbest
Ter plaatse is geen sprake (geweest) van bebouwing, de locatie is derhalve niet veracht op het voorkomen van asbest.

Overige (voormalige) bodembedreigende activiteiten
Voor zover bekend is er geen sprake (geweest) van (voormalige) bodembedreigende activiteiten ter plaatse van de onderzoekslocatie en/of de directe omgeving.

Atlas Limburg
Op basis van de informatie uit de Atlas Limburg is de onderzoekslocatie gesitueerd binnen "grondwaterbeschermingsbied Mookerheide".

Bodemkwaliteitskaart
Op basis van de bodemkwaliteitskaart Regio Limburg Noord (Sweco, 2019) is geen sprake van arseen en/of voormalige mijnsteengebieden. De boven- en ondergrond zijn gekwalificeerd als "landbouw/natuur".

PFAS en GENX
Op basis van de PFAS-bodemkwaliteitskaart Regio Limburg Noord (Sweco, 2020) zijn zowel de boven- als ondergrond gekwalificeerd als "landbouw/natuur".

Conclusies historisch onderzoek en vervolgtraject
Op basis van de bovenstaande bevindingen bestaat er geen aanleiding om te vermoeden dat ter plaatse van de onderzoekslocatie, sprake is van een ernstige bodem- en/of asbestverontreiniging. Derhalve kan ons inziens worden uitgegaan van een onverdachte locatie.

Het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek en/of onderzoek naar asbest conform de NEN 5740 en/of NEN 5707 is, ons inziens, derhalve niet noodzakelijk ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging.

Op basis van de resultaten van voorliggend historisch onderzoek bestaan derhalve vanuit milieuhygiënisch oogpunt geen belemmeringen voor de bestemmingswijziging.

In een ander kader (nieuwbouw en/of civieltechnische werkzaamheden) kan een verkennend onderzoek en/of onderzoek naar asbest conform de NEN 5740 en/of NEN 5707 wel noodzakelijk zijn.

Indien u nog vragen en/of opmerkingen heeft betreffende de rapportage, dan kunt u contact opnemen met ondergetekende op telefoonnummer 0418-572060.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,

H.M.W. van der Donk
Senior Projectleider
Verhoeven Milieutechniek B.V.

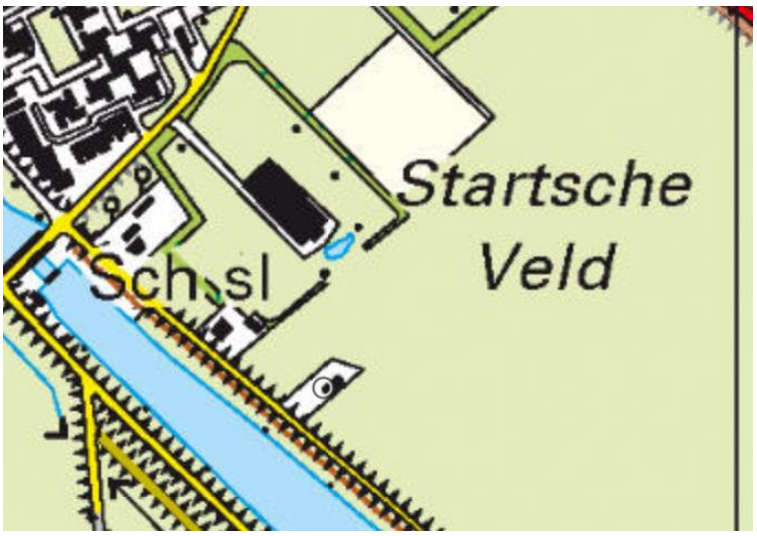
Bijlagen:

1. *Situering van de onderzoekslocatie*
2. *Historisch kaartmateriaal Topotijdreis*
3. *Luchtfoto's 2006-2021*

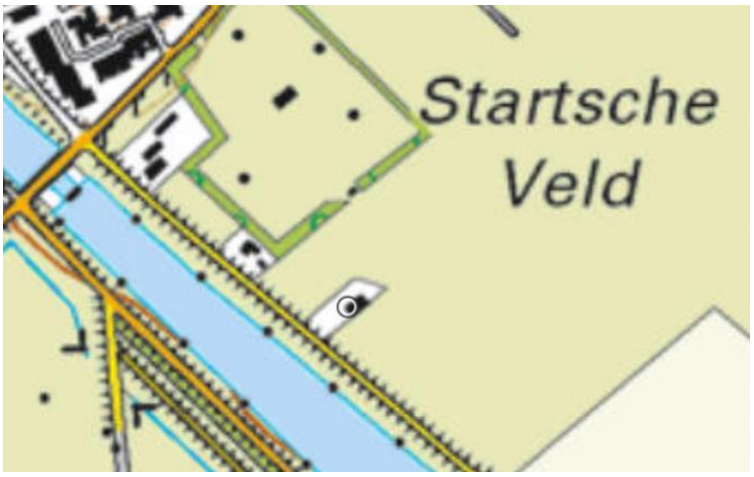
Bijlage 1

667
678
688
679
680
963
689
1451
2008
723
722
1160
2425
1162
1163
2424
1478
2426
2427
596
2226
1808
1713
1686
1936
738
2378
1937
1369
1943
1944
1962
1798
1799
1903
2015
2016
2017
23
24
1241

Bijlage 2

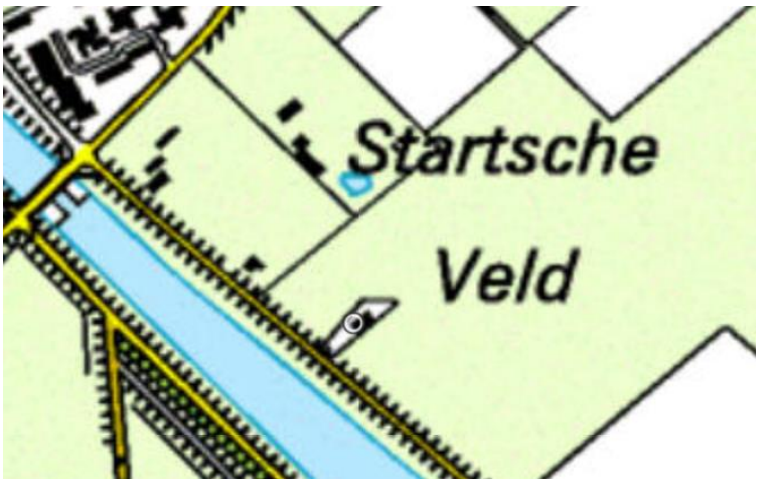
2019

2011

2007

1998

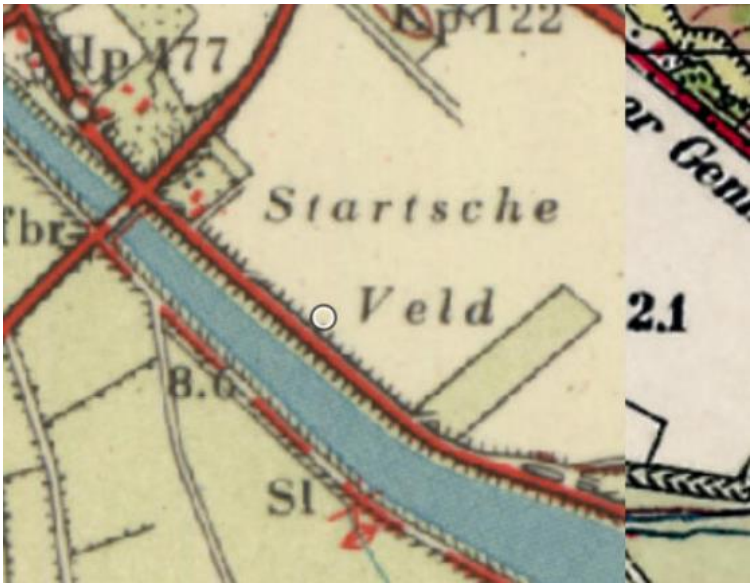
1987

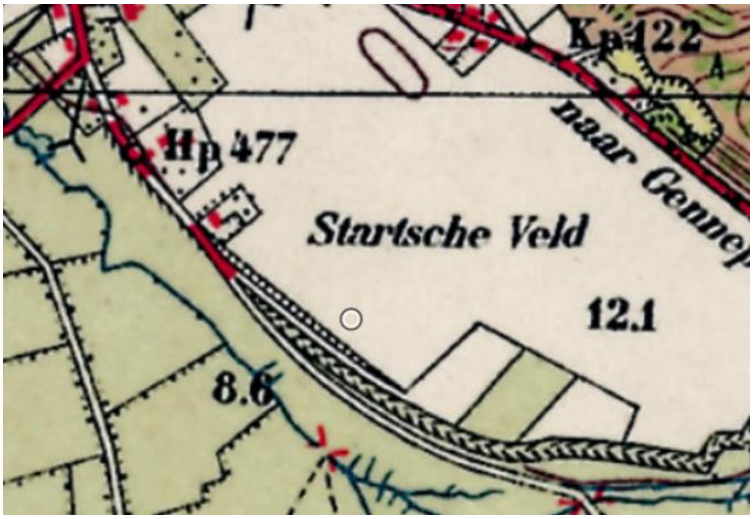
1978

1967

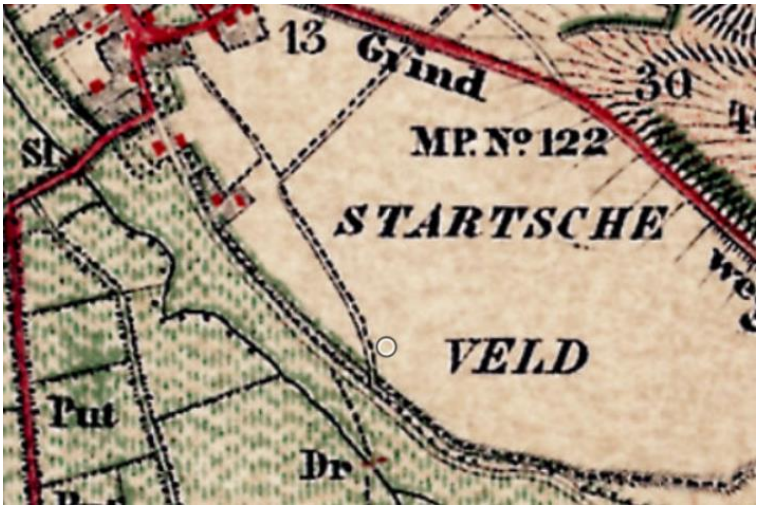
1957

1938

MP 122
STARTSCHE
VELD
Put

1895

13
Grind
30
MP. Nº 122
STARTSCHE
VELD
Put
Dr

1870

Bijlage 3

2006

2009

2019

2021

BLOM ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Quickscan Wet natuurbescherming Startsedijk ong. te Mook

Oriënterend onderzoek ecologie in het kader van de Wet natuurbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2022-0794
Datum:	3 augustus 2022
Samensteller:	ing. R.C. Pickert
Collegiale toets:	ing. J. Dekkers
Opdrachtgever:	Buro Waalbrug B.V.
Contactpersoon:	J. Langbroek

Disclaimer
Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding 4

1.1 Planlocatie 5

1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep 5

2 Methode 6

2.1 Uitvoering onderzoek 6

2.2 Soortenbescherming 6

2.3 Gebiedsbescherming 7

2.4 Houtopstanden 8

2.5 Houdbaarheid en toepassing 8

3 Beoordeling 9

3.1 Soortenbescherming 9

3.2 Gebiedsbescherming 13

3.3 Houtopstanden 14

4 Samenvatting 15

4.1 Soortenbescherming 15

4.2 Gebiedsbescherming 15

4.3 Houtopstanden 15

5 Conclusie 16

5.1 Conclusie 16

5.2 Uitvoerbaarheid 16

5.3 Vervolgstappen 16

5.4 Te treffen maatregelen 17

1 Inleiding

Aan de Startsedijk ong. te Mook is een grasland gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens op de locatie een volkstuinencomplex te realiseren. Het bestemmingsplan voorziet niet in de beoogde ruimtelijke ingreep en dient derhalve te worden gewijzigd van ´Agrarisch´ naar ´Recreatie-Volkstuin'.

De beoogde ruimtelijke ingreep heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna (soortenbescherming), beschermde natuurgebieden (gebiedsbescherming) en/of beschermde houtopstanden. Ten behoeve van de beoogde ruimtelijke ingreep geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop.

Buro Waalbrug begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie verzocht de planlocatie te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde soorten, gebieden en houtopstanden. Vervolgens wordt getoetst of de beoogde ruimtelijke ingreep uitvoerbaar is in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal beleid.

Onderzoeksdoelen

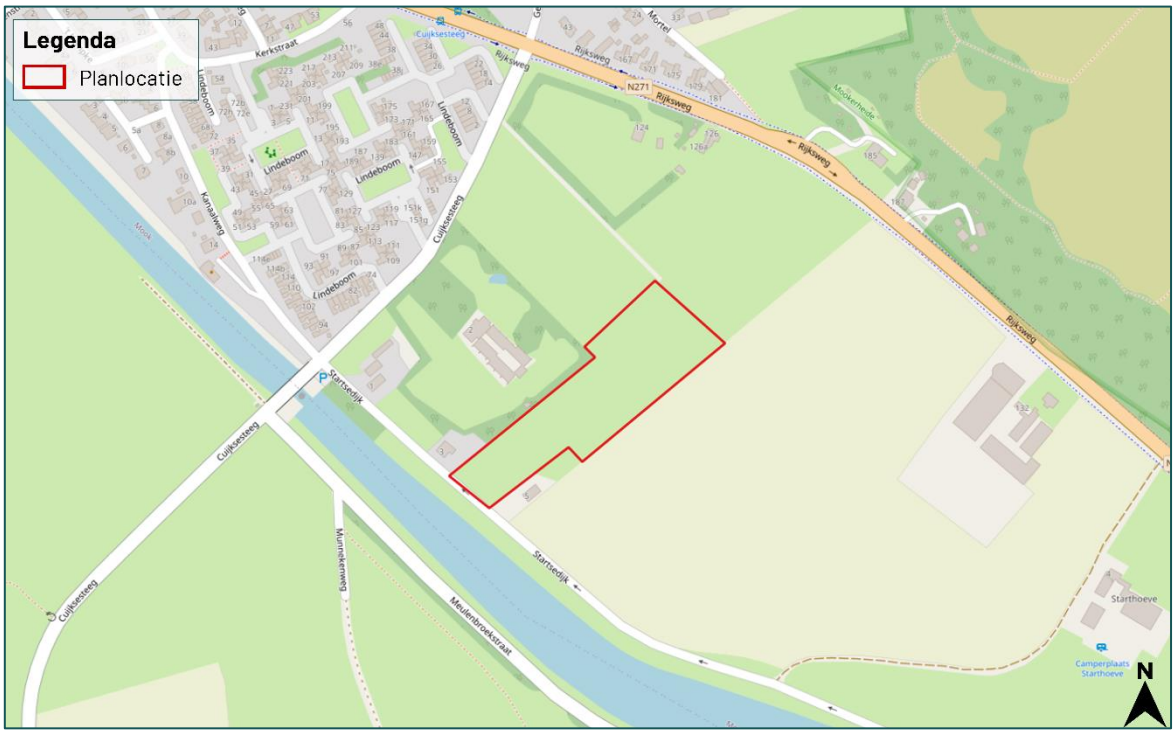
- Is het bestemmingsplan dat wordt opgesteld voor het project zoals hiervoor omschreven uitvoerbaar zoals het bepaalde in de Wro (art. 3.1.6 Bro)?
- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocatie en welke negatieve effecten kunnen optreden als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van provinciaal aangewezen beschermde gebieden?
- Leidt de beoogde ruimtelijke ingreep tot kap van houtopstanden zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal aangewezen beschermde gebieden te worden genomen, en zo ja, welke?

Figuur 1.1 De planlocatie is gelegen aan de Startsedijk ong. te Mook.

1.1 Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Startsedijk ong. te Mook (figuur 1.2). De planlocatie bestaat uit een grasland wat ten tijde van het veldbezoek deels begraasd werd door paarden. Er zijn geen bomen of oppervlaktewater aanwezig. In bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

Figuur 1.2 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Startsedijk ong. te Mook.

De directe omgeving van de planlocatie wordt gekenmerkt door agrarisch gebied en bosgebied de Mookerheide. Ten zuidwesten van de planlocatie stromen het Mooks kanaal en de Maas. Circa 1,4 km ten oosten ligt Natura 2000-gebied 'Sint Jansberg'.

1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van een volkstuincomplex. Hierbij wordt een gebouw van circa 50 m2 geplaatst. De functie van het perceel dient te wijzigen van 'Agrarisch' naar 'Recreatie-Volkstuinen'. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

2 Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent alle relevante vakgebieden met betrekking tot de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van specifieke potentie voor beschermde flora en fauna op de planlocatie, de betekenis van de planlocatie voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De reikwijdte bestaat uit de Wet natuurbescherming en de provinciale omgevingsverordening.

2.1 Uitvoering onderzoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Op basis van dit veldbezoek wordt een inschatting gemaakt omtrent de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek is de planlocatie nauwkeurig onderzocht, waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 20 juli 2022 en is uitgevoerd door ing. R.C. Pickert. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 1/8 bewolkt, 28° Celsius en windkracht 1-2 (Bft).

Vaak zijn er al gegevens bekend over een planlocatie en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). In NDFF wordt normaliter hierbij een straal van 2 km aangehouden rondom de planlocatie. Afhankelijk van het karakter en ligging van de planlocatie kan een afwijkende afstand aangehouden worden. Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en biedt daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

2.2 Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (Wnb art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (Wnb art. 3.5) en Andere soorten (Wnb art. 3.10). Hierin worden rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Bij overtreding van een verbodsbepaling geldt een ontheffingsplicht.

Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn (Wnb art. 3.5)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten (Wnb art. 3.10)

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
   a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
   b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
   c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Van de verboden als bedoeld in *Andere soorten* Wnb art. 3.10 eerste lid kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen voor bepaalde soorten.

Voor alle soorten in Nederland geldt dat er sprake is van een algemene zorgplicht (Wnb art. 1.11) . Hierin wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moeten worden. Het uitgangspunt van de algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

In de Omgevingsverordening van de Provincie Limburg is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

*Tabel 2.1 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Limburg. (x1) = vrijstelling in periode maart – april en juli t/m november, (x2) = vrijstelling in periode 15 aug t/m februari, (x3) = vrijstelling in periode juli, augustus en september, (x4) = vrijstelling in periode 15 augustus t/m 15 oktober, * voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven Wnb 3.10 3e lid.*

Vrijgestelde soorten		
Aardmuis	Haas	Rosse woelmuis
Bastaardkikker	Hazelworm (x3)	Rode eekhoorn (x1)
Bosmuis *	Hermelijn	Steenmarter (x2)
Bruine kikker	Huisspitsmuis *	Tweekleurige bosspitsmuis
Bunzing	Kleine watersalamander	Veldmuis *
Dwergmuis	Konijn	Vos
Dwergspitsmuis	Levendbarende hagedis (x4)	Wezel
Egel	Meerkikker	Woelrat
Gewone bosspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	
Gewone pad	Ree	

2.3 Gebiedsbescherming

In Nederland zijn natuurgebieden aangewezen met een beschermde status. Deze natuurgebieden betreffen hoofdzakelijk Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden.

Natura 2000-gebieden

Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist. Met de Voortoets wordt bepaald of de plannen mogelijk negatieve effecten hebben op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden dient een vergunning voorhanden te zijn.

Provinciaal beleid

Onderstaande teksten zijn gebaseerd op de meest recente versie van de Omgevingsverordening.

Natuurnetwerk Nederland

De Goudgroen natuurzone, Bronsgroene landschapszone, Beschermingsgebied Nationaal Landschap, Zone natuurbeek en Zilvergroene natuurzone maken deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Binnen het Natuurnetwerk Nederland geldt het 'nee, tenzij'-principe. Het uitgangspunt is dat een bestemmingsplan geen nieuwe activiteiten mogelijk maakt die de wezenlijke kenmerken en waarden, kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) aantasten. Uitzonderingen hierop betreffen ruimtelijke ontwikkelingen met een groot openbaar belang, situaties waarbij er sprake is van het ontstaan van een meerwaarde en situaties waarbij er sprake is van een beperkte uitbreiding van bestaande ruimtelijke ontwikkelingen. Bij aantasting van het Natuurnetwerk Nederland geldt een compensatieplicht. Ten aanzien van de Goudgroene natuurzone, Bronsgroene landschapszone, Beschermingsgebied Nationaal landschap, Zone natuurbeek en/of Zilvergroene natuurzone geldt dat externe werking geen toetsingskader is. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden.

2.4 Houtopstanden

Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m^2 of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden.

Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig in het kader van de Wnb als het één van de volgende typen houtopstanden betreft (Wnb art. 4.1):

a) houtopstanden binnen de door gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
b) houtopstanden op erven of in tuinen;
c) fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
d) naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, niet ouder dan twintig jaar;
e) kweekgoed;
f) uit populieren of wilgen bestaande: (1) wegbeplantingen, (2) beplantingen langs waterwegen en/of (3) éénrijige beplantingen langs landbouwgronden;
g) het dunnen van een houtopstand;
h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: (1) ten minste eens per tien jaar worden geoogst, (2) bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en (3) zijn aangelegd na 1 januari 2013.

2.5 Houdbaarheid en toepassing

De beoogde ruimtelijke ingreep wordt getoetst aan de actuele wetgeving en provinciale verordening. Over het algemeen heeft een quickscan Wet natuurbescherming een houdbaarheid van 3 jaar, mits binnen deze periode de omstandigheden op de planlocatie, de wetgeving en de provinciale verordening niet wezenlijk veranderen.

3 Beoordeling

3.1 Soortenbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is, en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ruimtelijke ingreep. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.

Planten

Binnen een straal van 2 km van de planlocatie is het voorkomen bekend van de volgende beschermde planten: akkerogentroost, dreps, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, korensla en liggende ereprijs (NDFF 2012-2022).

De planlocatie is een grasland wat deels begraasd wordt. De akkerogentroost, dreps en korensla komen voor op akkers met voornamelijk wintergraan en groeien op zonnige, open plaatsen op matig voedselarme, vochtige en kalkrijke grond. Op de planlocatie zijn veel grassoorten aanwezig welke een hoge concurrentiedruk geven. Daarnaast zijn de soorten op circa 1,0 km van de planlocatie waargenomen er is de verspreidingsafstand van deze soorten vrij laag (circa 100 m). Cumulatief kan de aanwezigheid van akkerogentroost, dreps en korensla uitgesloten worden.

Het groot spiegelklokje staat op open, vochtige, stikstofarme, matig voedselrijke bodems. Voorbeelden hiervan zijn zandige stroomruggen in rivierdalen, open plekken van dijken, graanakkers en stoppelvelden. Gezien de afwezigheid van deze biotopen wordt de aanwezigheid van het groot spiegelklokje op de planlocatie uitgesloten.

Grote leeuwenklauw groeit op zonnige, open plaatsen en op matig voedselrijke tot voedselrijke kalkhoudende grond. Voorbeelden hiervan zijn bermen langs onverharde wegen, akkers, waterkanten, braakliggende grond, dijken, tuinen en langs spoorwegen. Deze soort is recent (2020) op circa 400 m afstand van de planlocatie waargenomen. Gezien de afstand tot de planlocatie en de standplaats is niet uit te sluiten dat de grote leeuwenklauw op de planlocatie aanwezig is. Er dient aanvullend onderzoek naar de grote leeuwenklauw uitgevoerd te worden alvorens de werkzaamheden van start kunnen gaan (zie H5.3).

Liggende ereprijs komt voor op voedselarme zandige grond en stenige, warme plaatsen. Op de planlocatie zijn geen geschikte standplaatsen aanwezig, derhalve is de aanwezigheid van de liggende ereprijs uitgesloten.

Ter plaatse van de planlocatie is slechts sprake van inheemse of aangeplante planten. Enkele waargenomen soorten betreffen: boerenwormkruid, duizendblad, Engels raaigras, gestreepte witbol, grote brandnetel, ridderzuring en smalle weegbree. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot aantasting van beschermde en/of kwetsbare vegetatie.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende zoogdieren: aardmuis, bever, boommarter, bosmuis, bruine rat, bunzing, das, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, haas, huismuis, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, rode eekhoorn, rosse woelmuis, steenmarter, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel, wild zwijn en woelrat (NDFF 2012-2022). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: bever, boommarter, das, rode eekhoorn, steenmarter en wild zwijn.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren. De bever komt voor in overgangsgebieden tussen land en water. Hierbij dienen voldoende zachthoutsoorten aanwezig te zijn. Gezien de planlocatie een grasland betreft zonder oppervlaktewater of bomen is de aanwezigheid van de bever uitgesloten.

De boommarter, rode eekhoorn en wild zwijn komen voor in bossen en parken met grote bomen. Deze soorten zijn dan ook voornamelijk waargenomen in de bosgebieden ten noorden van de planlocatie. Wegens het ontbreken van bomen is de aanwezigheid van deze soorten derhalve uitgesloten.

De das is veelvuldig waargenomen, waaronder als verkeersslachtoffer bij de N271, welke op circa 180 m van de planlocatie ligt. De das komt voor in gevarieerd landschap met bosschages, akkers en weilanden. De waarnemingen aan de N271 suggereren dat de das regelmatig foerageert in de graslanden. Op de planlocatie zijn geen wissels of andere sporen als neusputjes waargenomen. Derhalve maakt de planlocatie geen essentieel onderdeel uit van het essentiële foerageergebied van de das. De beoogde ontwikkeling is het realiseren van een volkstuinencomplex. Hierdoor zal er slechts beperkte afname zijn van niet essentieel leefgebied. Cumulatief kunnen negatieve effecten op de das uitgesloten worden.

De steenmarter is verspreid rond de planlocatie waargenomen, voornamelijk in de woonwijken van Mook. De steenmarter komt voor in cultuurlandschap, maar wordt tevens in stedelijk gebied aangetroffen. Op de planlocatie zijn geen geschikte plekken voor vaste rust- of voorplantingsplaatsen aanwezig. De beoogde ontwikkeling betreft het realiseren van een volkstuinencomplex. Het mogelijke foerageergebied zal derhalve niet verminderen. Wegens de aantrekkingskracht op muizen, egels en andere kleine zoogdieren zal het foerageergebied juist versterkt worden. Negatieve effecten op de steenmarter zijn derhalve uitgesloten.

Door vorengenoemde is het uitgesloten dat er sprake is van een essentiële functie op de planlocatie voor soorten van de Habitatrichtlijn en niet vrijgestelde andere soorten. De planlocatie heeft enkel mogelijk een functie voor algemene soorten. Dit betreft met name egel, konijn, mol en veldmuis. Dergelijke soorten zijn dermate opportunistisch dat in de directe omgeving voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig is waar ze zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Bovendien geldt voor dergelijke algemene soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Er is ten aanzien van grondgebonden zoogdieren geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen

Binnen een straal van 2 km is het voorkomen bekend van de volgende vleermuissoorten: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis (NDFF 2012-2022). Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen als Habitatrichtlijnsoorten beschermd (Wnb art. 3.5). Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat. Ongeacht de mogelijke aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen kunnen vleermuizen gebruikmaken van de planlocatie tijdens vliegbewegingen en foerageeractiviteiten. Hier dienen in het kader van de algemene zorgplicht mogelijk maatregelen genomen te worden (zie H5.4).

Op de planlocatie zijn geen bomen aanwezig. De ontwikkeling resulteert derhalve niet in het wegnemen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Wegens het ontbreken van bebouwing is het voor vleermuizen onmogelijk om op de planlocatie een geschikte verblijfplaats te vinden. Het is uit te sluiten dat de bebouwing op de planlocatie gebruikt wordt door vleermuizen die in bebouwing leven, zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.

Hoewel het uitgesloten is dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als foerageergebied en/of vliegroute. Het is mogelijk dat de planlocatie als foerageergebied gebruikt wordt. Ten gevolge van de beoogde ruimtelijke ingreep wordt dit niet aangetast. Het gebruik van de planlocatie als vliegroute is uitgesloten wegens het ontbreken van lange structuren.

Amfibieën

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende amfibieënsoorten: Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kamsalamander en kleine watersalamander (NDFF 2012-2022). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: Alpenwatersalamander en kamsalamander.

Amfibieën leven zowel in een aquatisch als terrestrische omgeving. Deze omgevingen betreffen voortplantingswater, foerageergebieden en overwinteringsstructuren. Deze habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen op de planlocatie. Zowel de Alpenwatersalamander als de kamsalamander zijn waargenomen in de bosgebieden ten noorden van de planlocatie. Op de planlocatie is geen oppervlaktewater of geschikt overwinteringsgebied aanwezig. De aanwezigheid van beide soorten is derhalve uitgesloten. Het is niet uit te sluiten dat algemene soorten, zoals de bruine kikker en gewone pad voorkomen op de planlocatie. Deze dieren vallen echter onder de vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen op basis van de vastgestelde provinciale verordeningen. Er is ten aanzien van amfibieën geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Reptielen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende inheemse reptielen: gladde slang, hazelworm en zandhagedis (NDFF 2012-2022). Voor alle inheemse reptielen geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

Reptielen zijn over het algemeen verbonden aan structuurrijke en weinig verstoorde biotopen als heidevelden, bosgebied en natuurlijke oevers. Alle waargenomen reptielen bevonden zich in de bosgebieden ten noorden van de planlocatie. De planlocatie biedt wegens het ontbreken van oppervlaktewater, heide of zandgronden geen geschikt leefgebied voor deze soorten. De aanwezigheid van de gladde slang, ringslang en zandhagedis is uitgesloten. Er is ten aanzien van reptielen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vissen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid van beschermde vissoorten niet bekend (NDFF 2012-2022).

Op de planlocatie en binnen de invloedssfeer van de beoogde ruimtelijke ingreep bevindt zich geen oppervlaktewater. Er is ten aanzien van vissen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Insecten en andere ongewervelden

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende beschermde insecten of ongewervelden: grote vos, grote weerschijnvlinder, rivierrombout, sleedoornpage en vliegend hert (NDFF 2012-2022).

Op de planlocatie zijn gedurende het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden aangetroffen. Grote vos, grote weerschijnvlinder, sleedoornpage en het vliegend hert worden regelmatig waargenomen in bosrijke omgevingen en langs bosranden. Daarnaast kan het habitat vochtig tot vrij droog zijn. De waardplanten bestaan uit verscheidende wilgensoorten (grote vos en grote weerschijnvlinder), en planten uit de rozenfamilie (sleedoornpage). Het vliegend hert behoeft rottend hout voor de larven. De planlocatie betreft een grasland zonder bomen. Tevens zijn er geen waardplanten aanwezig voor de genoemde vlindersoorten. De aanwezigheid van de vlindersoorten en het vliegend hert is derhalve uitgesloten.

De rivierrombout komt voor langs rivieren met zandafzettingen. Wegens het gebrek aan oppervlaktewater is de aanwezigheid uit te sluiten. Er is ten aanzien van insecten en andere ongewervelden geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vogels

Op de planlocatie en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek de volgende soorten waargenomen: boerenzwaluw, buizerd, gierzwaluw en huismus. Gedurende het veldbezoek zijn individuen aangetroffen van vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestlocatie en/of leefgebied. Binnen een straal van 100 meter van de planlocatie is vastgestelde aanwezigheid van nestlocaties van jaarrond beschermde vogels niet bekend (NDFF 2012-2022).

Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

Huismussen zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor zijn voedsel is de huismus sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust biedt. Deze voedselbron moet continu aanwezig zijn. De huismus heeft een sterke binding met mensen en komt tot broeden in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied. (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017). Er zijn tijdens het veldbezoek meerder huismussen waargenomen bij een schuur welke buiten de planlocatie staat. Op de planlocatie is geen bebouwing aanwezig. Het voorkomen van nestlocaties van huismus op de planlocatie kan derhalve uitgesloten worden. Het foerageergebied zal wegens de ruimtelijke ontwikkeling versterkt worden. Van aantasting van nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus is derhalve geen sprake.

De gierzwaluw heeft als oorspronkelijk rotsbewoner de rotsen ingeruild voor bebouwing. De soort broedt daardoor hoofdzakelijk in stedelijk gebied in donkere holtes van ventilatieschachten, spleten in muren en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). Tijdens het veldbezoek zijn enkele overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Er is geen bebouwing op de planlocatie aanwezig. Hierdoor kan de aanwezigheid van gierzwaluw op de planlocatie uitgesloten worden.

Er zijn geen grote nesten of horsten aangetroffen in de bomen rondom de planlocatie. De aanwezigheid van in bomen broedende soorten als buizerd, sperwer en ransuil kan uitgesloten worden. Op de planlocatie is sprake van functioneel leefgebied van roofvogelsoorten en uilen, echter zal dit met de ruimtelijke ontwikkeling niet aangetast worden. Gezien de aantrekkingskracht op muizen en andere kleine zoogdieren zal het foerageergebied mogelijk juist versterkt worden.

Er is wat betreft vogels met jaarrond beschermde nesten geen sprake van het vangen of doden van individuen, het wegnemen van rust- of nestplaatsen, of het wegnemen van structuren die essentieel zijn in het functioneren van rust- of nestplaatsen.

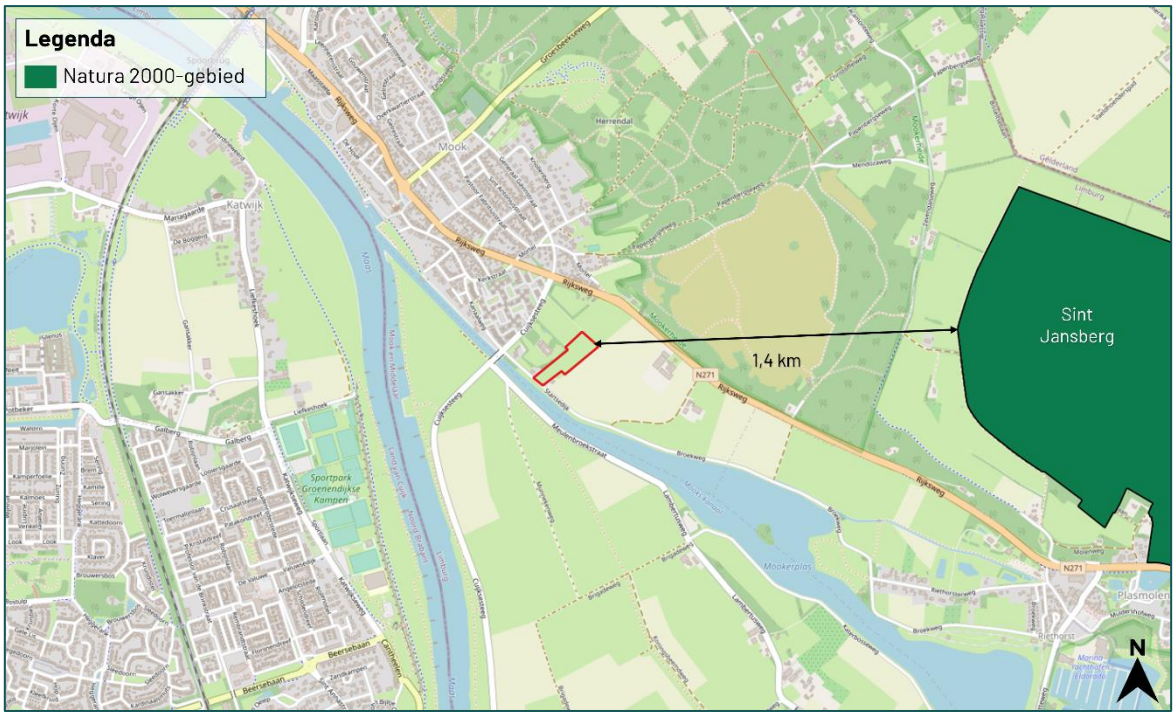
Vogels - Algemene broedvogels

De planlocatie voorziet in beperkt voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De planlocatie vormt voor algemene broedvogels zoals ganzen en de kieviet geschikte nestlocaties. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen de kap- en sloopwerkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

3.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

De planlocatie maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Op een afstand van circa 1,4 km ligt het Natura 2000-gebied 'Sint Jansberg' (figuur 3.1).

Figuur 3.1 De planlocatie ligt op een afstand van circa 1,4 km tot het Natura 2000-gebied 'Sint Jansberg' (bron: nationaal Georegister PDOK).

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van een volkstuinencomplex. Ondanks dat deze buiten een Natura 2000-gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Voor een aantal effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is om te resulteren in negatieve effecten. Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect sorteren op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden. Ten opzichte van de huidige situatie leidt de beoogde ruimtelijke ingreep in de gebruiksfase tot een toename in het aantal verkeersbewegingen.

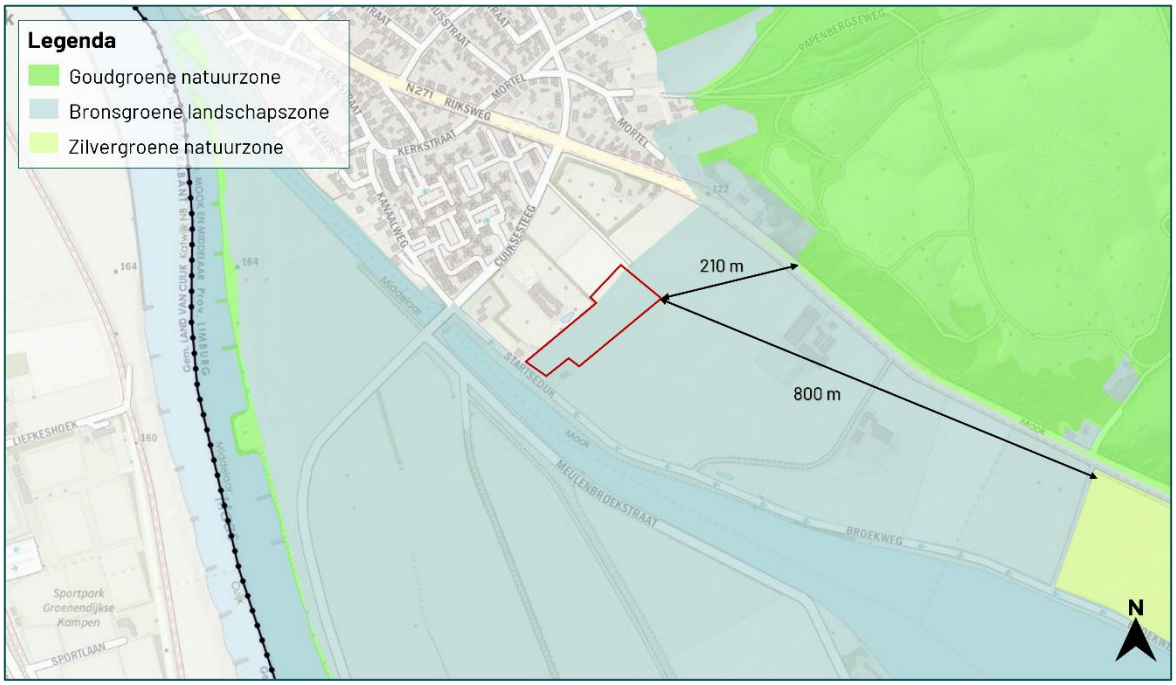
Gedurende de bouwfase kan er een beperkte en tijdelijke stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen en bijbehorende verkeersbewegingen. De Wet natuurbescherming bevat ten gevolge van de Stikstofwet per d.d. 1 juli 2021 een partiële vrijstelling voor activiteiten gedurende de bouwfase. Hiermee kunnen de gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door aangewezen activiteiten van de bouwsector buiten beschouwing worden gelaten (Wnb art. 2.9a). De juridische status van deze partiële vrijstelling kan in de toekomst wijzigen. Als activiteiten van de bouwsector worden aangewezen (algemene maatregelen van bestuur stikstofreductie en natuurverbetering):

a. het verrichten van een bouwactiviteit of een sloopactiviteit die het feitelijk verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden aan een bouwwerk betreft, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen;
b. het aanleggen, veranderen of verwijderen van een werk, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen.

Gezien er sprake is van een grote afstand (1,4 km) tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en er sprake is van een ontwikkeling van beperkte omvang wordt op voorhand uitgesloten dat er sprake is van een verhoging van de stikstofdepositie in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden binnen Natura 2000-gebieden. Een berekening middels de AERIUS-Calculator kan derhalve achterwege blijven.

Provinciaal aangewezen gebieden

De planlocatie maakt deel uit van een beschermd gebied betreffende de Bronsgroene landschapszone (figuur 3.2). De planlocatie maakt geen deel uit van de Goudgroene natuurzone, Zilvergroene natuurzone of de Zone natuurbeek. Op een afstand van circa 440 m ligt de Goudgroene natuurzone (figuur 3.2). Op een afstand van circa 680 m ligt de Zilvergroene natuurzone (figuur 3.2). Het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg is gelegen op meer dan 40 km afstand. Ten aanzien van provinciaal aangewezen gebieden geldt dat externe werking geen toetsingskader is.

Figuur 3.2 De planlocatie ligt binnen de Bronsgroene landschapszone, op een afstand van circa 210 m tot de Goudgroene natuurzone en circa 800 m tot de Zilvergroene natuurzone (bron: polviewer.nl)

De kernkwaliteiten in de Bronsgroene landschapszone betreft het groene karakter, het visueel-ruimtelijk karakter, het cultuurhistorisch erfgoed en het reliëf. De beoogde ontwikkeling betreft de realisatie van een volkstuincomplex. Er wordt enkel één gebouw geplaatst van circa 50 m2. Dit zal één bouwlaag bevatten. Het groene karakter en visueel-ruimtelijke karakter zullen derhalve behouden blijven. De planlocatie is een grasland zonder reliëf of cultuurhistorische elementen. Deze worden derhalve tevens niet aangetast. Negatieve effecten op de kernkwaliteiten van de Bronsgroene landschapszone zijn derhalve niet aan de orde.

3.3 Houtopstanden

Wet natuurbescherming

In de beoogde ingreep zijn geen kapwerkzaamheden voorzien. Een meldingsplicht in het kader van Wnb is niet noodzakelijk.

4 Samenvatting

4.1 Soortenbescherming

Er dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de grote leeuwenklauw. De planlocatie is mogelijk geschikt leefgebied voor soorten welke niet beschermd zijn (behoudens de algemene zorgplicht) en/of waarvoor een vrijstelling geldt. Voor broedvogels geldt dat de nesten van alle soorten beschermd zijn tijdens het broedseizoen (indicatief 15 maart – 15 juli).

Tabel 4.1 Overzicht van de Soortenbescherming.

Soortgroep	Bescherming Wnb	Soortspecifiek onderzoek	Mogelijke functie planlocatie
Planten Grote leeuwenklauw		Ja	Standplaats
Grondgebonden zoogdieren			
Vleermuizen			
Amfibieën			
Reptielen			
Vissen			
Insecten en andere ongewervelden			
Vogels (cat. 1 t/m 4)			
Vogels (Algemeen en cat. 5)			

4.2 Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of provinciaal aangewezen beschermde gebieden. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand tot de gebieden en de beoogde situatie is van externe werking op omliggende Natura 2000-gebieden geen sprake. Een AERIUS-berekening, Voortoets en/of 'nee, tenzij'-toets is niet noodzakelijk.

Tabel 4.2 Overzicht van beschermde gebieden in het kader van gebiedsbescherming.

Gebiedsbescherming	Afstand	Mogelijke effecten	Nader onderzoek
Natura 2000	1,4 km	Geen	N.v.t.
Bronsgroene landschapszone	0 km	Geen	N.v.t.
Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg	40 km	Geen	N.v.t.
Goudgroene natuurzone	210 m	Geen	N.v.t.
Zilvergroene natuurzone	800 m	Geen	N.v.t.

4.3 Houtopstanden

Op de planlocatie zijn geen houtopstanden aanwezig.

5 Conclusie

5.1 Conclusie

De beoogde realisatie van een volkstuin aan de Startsedijk ong. te Mook is uitvoerbaar zoals bepaald in de Wro (art. 3.1.6 Bro).

5.2 Uitvoerbaarheid

De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot overtreding van verbodsbepalingen omtrent gebiedsbescherming en houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming. Er dienen enkele algemene maatregelen worden getroffen ten aanzien van de algemene zorgplicht, foeragerende vleermuizen en algemene broedvogels. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient met aanvullend onderzoek te worden vastgesteld of de planlocatie een relevante functie heeft voor grote leeuwenklauw. Indien er sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kan bevoegd gezag onder voorwaarden een ontheffing verlenen. De voorwaarden betreffen: er is geen andere bevredigende oplossing, er is sprake van een wettelijk belang en er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (een robuust en ruim maatregelenpakket van tijdelijke en permanente voorzieningen wordt hiertoe voorgesteld en uitgevoerd). Wegens het voorgaande onderzoek is er geen reden om aan te nemen dat eventueel benodigde ontheffingen, mits de juiste maatregelen worden getroffen, er sprake is van een gedegen alternatievenafweging en een wettelijk belang kan worden aangevoerd, niet verkregen zouden kunnen worden.

5.3 Vervolgstappen

Voor de beoogde ruimtelijke ingreep dient aanvullend onderzoek naar grote leeuwenklauw uitgevoerd te worden. Een aanvullend onderzoek naar grote leeuwenklauw wordt uitgevoerd middels twee gerichte veldbezoeken in de bloeiperiode (1 april t/m 31 juli).

5.4 Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (algemene zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Eventueel aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) voorafgaand aan de werkzaamheden gefaseerd verwijderen. Dit om grondgebonden dieren de kans te bieden zelfstandig de planlocatie te verlaten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur niet verlichten en in de periode april-oktober de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel).
- De werkzaamheden opstarten of uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (indicatief medio maart t/m medio juli). Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties van algemene broedvogels ruim voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt te worden. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd die mogelijk resulteren in het wegnemen of verstoren van broedgevallen dient voor aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn.

Bronvermelding

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*)
Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*)
Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com
www.bij12.nl
www.nationaalgeoregister.nl
www.ndff.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.vlinderstichting.nl

Bijlage 1 Fotografische impressie
Bijlage 2 Vervolgstappen Wet natuurbescherming soortenbescherming

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 *De planlocatie is gelegen aan de Startsedijk ong. te Mook en bestaat uit een grasland. De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van een volkstuincomplex.*

Figuur 2 *De omgeving betreft een mengeling van agrarisch gebied en bosgebied.*

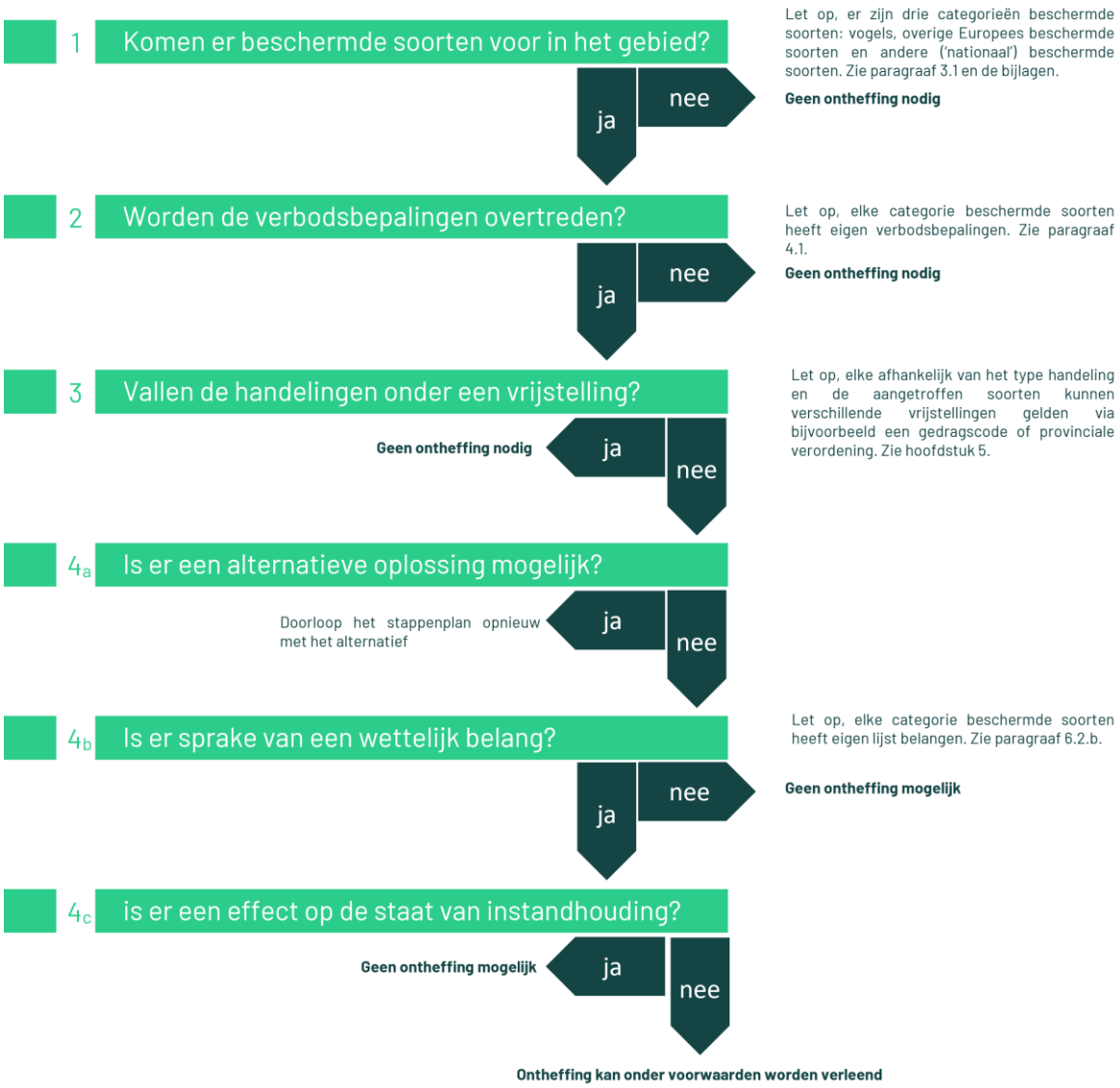
Figuur 3 Bij de loods naast de planlocatie zijn meerdere huismussen waargenomen.

Figuur 4 De watergang aan de zuidzijde van de planlocatie.

Bijlage 2 Vervolgstappen Wnb

Als uit het oriënterend onderzoek is gebleken dat effecten op beschermde soorten naar aanleiding van de beoogde ingreep niet uitgesloten zijn, dient een vervolgonderzoek te worden uitgevoerd. Uit dit vervolgonderzoek blijkt of desbetreffende soort aanwezig is en welke functie de planlocatie al dan niet heeft voor de soort. Met onderstaand stappenplan, overgenomen uit 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken, wordt inzichtelijk gemaakt welke consequenties dit heeft voor het project.

Vogelrichtlijnsoort

In het kader van de Vogelrichtlijn zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De voorwaarden zijn onderstaand weergeven (conform Wet natuurbescherming art. 3.3, lid 4).

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
b) zij is nodig:
    1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
    2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
    3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
    4. ter bescherming van flora of fauna;
    5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
    6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
c) de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Habitatrichtlijnsoort

In het kader van de Habitatrichtlijn zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De voorwaarden zijn onderstaand weergeven (conform Wet natuurbescherming art. 3.8, lid 5).

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
b) zij is nodig:
    1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
    2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
    3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
    4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
    5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soort

Ten aanzien van Andere soorten zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De belangen zijn onderstaand weergeven en zijn aanvullend op de belangen die voor Habitatrichtlijnsoorten kunnen worden aangevoerd (conform Wet natuurbescherming art. 3.10, lid 2).

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
8. in het algemeen belang.

BLOM
ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2
4181 CD Waardenburg
0418 820 288

blomecologie.nl

DE ROEVER
OMGEVINGSADVIES

ONDERZOEK STIKSTOFDEPOSITIE

VOLKSTUINEN MIDDELWAERT MOLENHOEK

De Roever Omgevingsadvies

Rembrandtlaan 4
5462 CH Veghel
T 073 594 10 11
E info@deroever.nl
W www.deroever.nl

NL97 RABO 0122 6903 11
Advies- en ingenieursbureau
J.G. de Roever B.V.
KvK 16068733
BTW NL 8015.63.136.B.01

Titel document:	Onderzoek stikstofdepositie Volkstuinen Middelwaert te Molenhoek
Referentie:	20230119.v01
Datum:	19 januari 2023
Opdrachtgever:	Buro Waalbrug

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 4

1.1. Algemeen 4
1.2. Ligging van het plan 5

2. WETTELIJK KADER 6

2.1. Wet natuurbescherming 6
2.2. Programma Aanpak Stikstof (PAS) 6
2.3. Beleidsregels intern en extern salderen 6
2.4. Referentiesituatie 7
2.5. Wet stikstofreductie en natuurverbetering 7

3. REKENONDERZOEK 8

3.1. Uitgangspunten aanlegfase 8
3.1.1. Mobiele werktuigen 8
3.1.2. Bouwverkeer 10

3.2. Uitgangspunten gebruiksfase 12
3.2.1. Verkeer 12
3.2.2. Stookinstallaties 12

3.3. Berekeningswijze 13

4. CONCLUSIES 14
BIJLAGE I. AERIUS BEREKENING AANLEG 15
BIJLAGE II. AERIUS BEREKENING GEBRUIK 16

1. INLEIDING

1.1. Algemeen

De initiatiefnemer is voornemens een volkstuinencomplex bestaande uit 100 volkstuinen te verplaatsen naar de Startsedijk te Mook. In het kader van deze ontwikkeling moet een stikstofdepositieonderzoek voor de aanlegfase en gebruiksfase worden uitgevoerd.

Het plangebied is kadastraal bekend als perceel 1937 sectie C te MOO00 (Mook en Middelaar). Op afbeelding 1 is de locatie van het plangebied weergegeven.

Afbeelding 1. Locatie plangebied
Bron: kadastalekaart.com

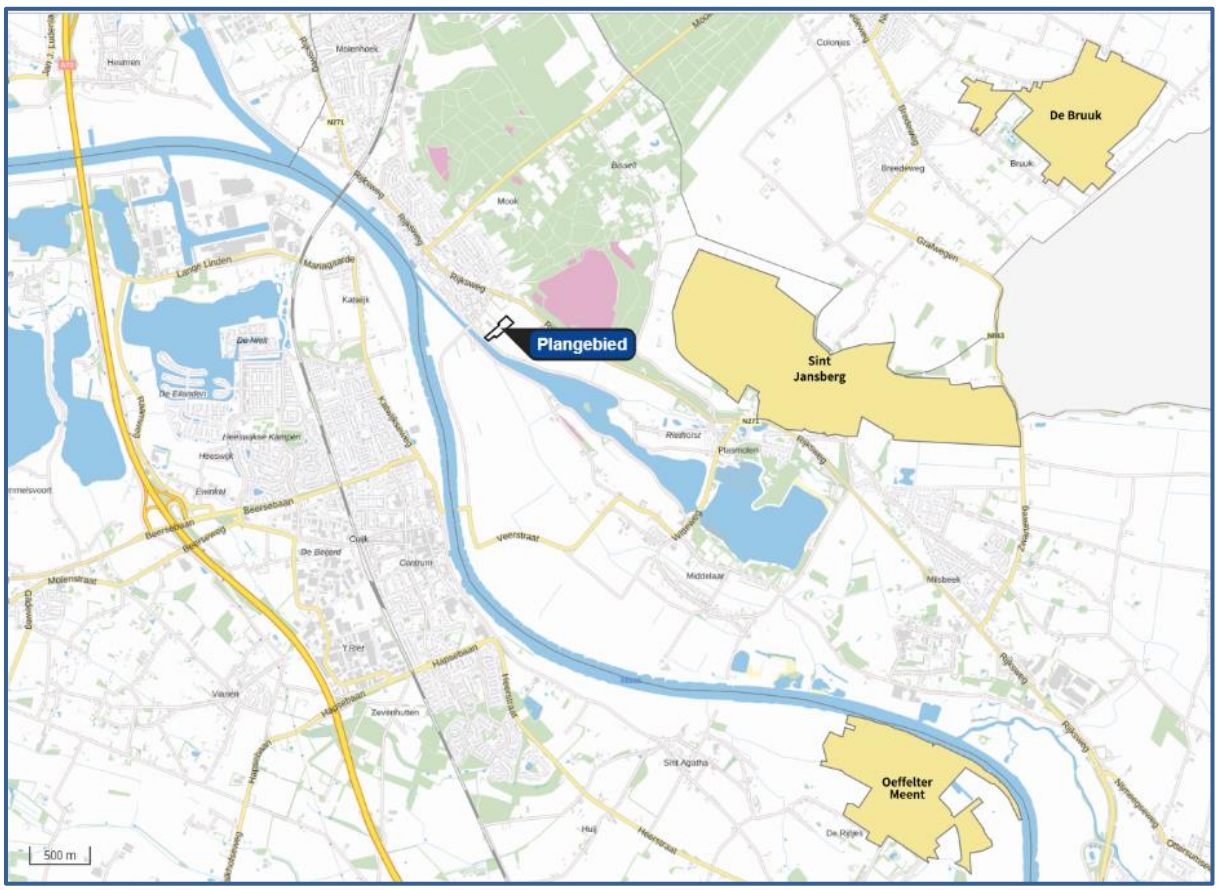
Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- informatie versterkt door de initiatiefnemer;
- via internet toegankelijke informatie en digitale ondergronden (PDOK);
- gegevens en bureauexpertise de Roever Omgevingsadvies.

N.B. De gehanteerde uitgangspunten zijn realistisch doch worst-case.

1.2. Ligging van het plan

De ligging van de inrichting en de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden met voor stikstof gevoelige habitattypen zijn weergegeven op afbeelding 2. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft ‘Sint Jansberg’ en is gelegen op een afstand van ongeveer 1,4 kilometer van het plangebied. Dit gebied bevat tevens voor stikstof gevoelige habitattypen.

Afbeelding 2. Ligging van de inrichting ten opzichte van Natura 2000-gebieden
Bron: AERIUS calculator

2. WETTELIJK KADER

2.1. Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. In deze wet worden drie eerdere wetten vervangen. Het gaat om de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) inclusief het Programma Aanpak Stikstof, de Boswet en de Flora- en faunawet. De bescherming van de Natura 2000-gebieden is ondervangen in onderdeel gebiedsbescherming (vervangt Nb-wet). Voor bestemmingsplannen is het toetsingskader voor deze gebieden in de basis ongewijzigd gebleven ten opzichte van de Nb-wet.

Als (een wijziging van) een bestemmingsplan negatieve gevolgen heeft voor de Natura 2000-gebieden kan het plan in beginsel niet worden vastgesteld. In dat geval moet het bevoegd gezag volgens artikel 2.8, van de Wet natuurbescherming (Wnb) eerst een passende beoordeling opstellen. Uit de passende beoordeling moet blijken dat de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende gebieden niet aangetast worden door het plan. Eventueel worden maatregelen opgenomen die getroffen worden om dit te bereiken. Als niet aangetoond wordt dat aan de instandhoudingsdoelstellingen voldaan wordt, kan het plan geen doorgang vinden.

Met behulp van een voortoets kan het bevoegd gezag bepalen of op voorhand negatieve gevolgen uit te sluiten zijn. Hierbij moet voor de gewenste situatie worden uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden. Voor plannen die ten opzichte van de uitgangssituatie op het referentiemoment geen significante toename in stikstofdepositie veroorzaken, zijn negatieve effecten ten aanzien van dit aspect uit te sluiten. In dat geval hoeft geen passende beoordeling te worden opgesteld.

2.2. Programma Aanpak Stikstof (PAS)

Gelet op de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 mei 2019, kan de PAS niet meer worden gehanteerd als toetsingskader op grond van de Wet natuurbescherming. Inmiddels is een nieuwe versie van het rekenprogramma AERIUS Calculator uitgebracht. Met deze nieuwe tool is de depositie op de stikstofgevoelige natuurgebieden berekend. Hoe de resultaten worden beoordeeld, is aan het bevoegd gezag.

2.3. Beleidsregels intern en extern salderen

Vanwege de vernietiging van het PAS is het voor het bevoegd gezag niet mogelijk om toestemmingen te verlenen voor projecten waarvoor ontwikkelingsruimte nodig is. Om aan te tonen dat een project geen significant effect heeft op de stikstofdepositie ter plaatse van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden bestaan de volgende mogelijkheden:

- aantonen dat in de beoogde situatie geen effect (stikstofdepositie < 0,00 mol/ha/jaar) op de omliggende stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden optreedt.
- middels intern of extern salderen aantonen dat in de beoogde situatie geen sprake is van een stikstoftoename met significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie.
- middels een ecologische voortoets onderzoeken of significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Een ecologische voortoets is een mogelijkheid voor activiteiten die enkel zorgen voor een stikstofdepositie op hectares waarvan de kritische depositiewaarde (KDW) niet wordt overschreden.

Als de stikstofdepositie in de beoogde situatie hoger is dan 0,00 mol/ha/jaar, dan is een verdere inhoudelijke beoordeling van de te verwachten stikstofdepositie noodzakelijk. Het is dan mogelijk om toestemming te krijgen op basis van intern of extern salderen. Voor extern salderen geldt een vergunningplicht omdat van de beoogde activiteit op zichzelf negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Met salderen wordt inzichtelijk gemaakt of in de beoogde situatie sprake is van een stikstoftoename met significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie. Of sprake is van een significante toename van de stikstofdepositie hangt af van de toegestane depositie in de referentiesituatie.

2.4. Referentiesituatie

Wanneer sprake is van de wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit, gelden voor projecten de volgende referentiesituaties[1], een:

- vigerende vergunning die verleend is op basis van de Wet natuurbescherming;
- vigerende vergunning die verleend is op basis van de Natuurbeschermingswet 1998;
- vigerende omgevingsvergunning die verleend is op basis van de Wabo met een verklaring van geen bedenkingen (VVGB) op grond van één van de twee hierboven genoemde wetten;
- tracébesluit, wegaanpassingsbesluit of kavelbesluit waaraan een passende beoordeling is gekoppeld;
- (milieu-)toestemming op de Europese referentiedatum, zie afbeelding 3.

Afbeelding 3. Stappenplan voor het bepalen van de referentiesituatie[1]

Van een (planologisch) plan, zoals een bestemmingsplan of omgevingsplan, is de huidige feitelijk aanwezige, planologisch legale situatie de referentiesituatie.

2.5. Wet stikstofreductie en natuurverbetering

Door de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 2 november 2022 is bouwvrijstelling, die onderdeel was van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering, komen te vervallen. Voor ieder plan of project dient ook de aanlegfase (bouwfase) weer doorgerekend te worden.

[1] Handreiking intern en extern salderen; https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2020/09/Handreiking-intern-extern-salderen-en-verleasen-22092020.pdf

3. REKENONDERZOEK

De voor stikstof relevante emissiebronnen van de aanlegfase en gebruiksfase van de beoogde ontwikkeling worden hieronder nader toegelicht.

3.1. Uitgangspunten aanlegfase

De aanlegfase, bestaande uit de verplaatsing van de 100 volkstuinen naar de Startsedijk, zal niet langer dan 1 jaar duren.
De NO_x- en NH_3-emissies zijn met name afkomstig van de inzet van mobiele werktuigen en (bouw-)verkeer.

3.1.1. Mobiele werktuigen

Bij aanvang van voorliggend stikstofdepositieonderzoek is door de opdrachtgever een schatting gemaakt welke diesel-, benzine of lpg aangedreven (mobiele) werktuigen in de aanlegfase ingezet zullen worden bij de bouwwerkzaamheden. Ook voor de bedrijfstijden van de (mobiele) werktuigen is door de opdrachtgever een schatting gemaakt. Over het dieselverbruik, bouwjaar en vermogen van de werktuigen was nog geen specifieke informatie beschikbaar. De in deze paragraaf vermelde inzet van de mobiele werktuigen is daarom een worst-case inschatting van De Roever op basis van bureauexpertise en informatie van vergelijkbare bouwprojecten.

De NO_x- en NH_3-emissies als gevolg van de inzet van mobiele werktuigen zijn bepaald door middel van het brandstofverbruik (formule 1) en de AUB-methode (formule 2), afkomstig van het TNO-rapport “AUB (AdBlue verbruik, Uren, en Brandstofverbruik): een robuuste schatting van NO_x en NH_3 uitstoot van mobiele werktuigen”, projectnummer: 060.47477, d.d.10 december 2021. Hierbij is uitgegaan van de actuele parameters overeenkomstig de gegevens van de TNO-factsheet[2]. Het brandstofverbruik is weergegeven in tabel 1 en de emissies zijn weergegeven in tabel 2.

1) **LBPJ** **=** $\mathbf{P_{max} * D * (F_v + F_e) * R}$

LBPJ	Brandstofverbruik [liter/jaar];
F_v	Fractie van het volle motorvermogen dat verloren gaat aan interne verliezen [-];
F_e	De fractie van het volle motorvermogen dat gemiddeld wordt gebruikt [-];
P_{max}	Het maximale vermogen van het werktuig [kW];
D	Aantal draaiuren per jaar [uur/jaar];
R	Motorefficiëntie; liter brandstof per geleverde kilowattuur [liter/kWh].

F_v	*Range van 2% - 15% van het maximale vermogen.* *Lage waarden: grote, moderne machines met transmissie.* *Hoge waarden: kleinere, oudere machines met een vaste as waarop pompen en dynamo’s meedraaien.*
F_e	*Gemiddeld 35% overeenkomstig TNO-factsheet[2].*
R	*Standaardwaarde 0,25 overeenkomstig TNO-factsheet[2].*

[2] https://www.aerius.nl/nl/factsheets/mobiele-werktuigen-stage-klasse-categorie%C3%ABn/13-01-2022

2) **Emissie NO_x = $Q_b * B + Q_u * D + Q_a * AB$**
Emissie NH_3 = $P_b * B + P_u * D$

Emissie	Emissie NO_x- en NH_3 [kg/jaar];
D	Tijd dat het werktuig draait [uur/jaar];
B	Brandstofverbruik [liter/jaar];
Q_b	Coëfficiënt brandstofverbruik NO_x [kg/liter];
Q_u	Coëfficiënt uren NO_x [kg/uur];
Q_a	Coëfficiënt AdBlue NO_x [kg/liter];
AB	Het AdBlue verbruik [liter AdBlue/jaar];
	Stage III 3% van het brandstofverbruik (max. 4%)
	> Stage III 6% van het brandstofverbruik (max. 7%)
P_b	Coëfficiënt brandstofverbruik NH_3;
P_u	Coëfficiënt uren NH_3.

Tabel 1. Brandstofverbruik van de mobiele werktuigen gedurende de aanlegfase.

Mobiele werktuigen	P_{max}	D	F_v	F_e	R	Brandstofverbruik	Brandstofverbruik
	kW	uur/jaar	-	-	liter/kWh	liter/uur	liter/jaar
Graafmachine	125	24	0,085	0,35	0,25	13,6	326
Tractor	125	24	0,085	0,35	0,25	13,6	326
Betonpomp/-mixer	200	8	0,085	0,35	0,25	21,8	174
Mobiele kraan	250	8	0,085	0,35	0,25	27,2	218
Hoogwerker	100	8	0,085	0,35	0,25	10,9	87
Knikmops	25	40	0,085	0,35	0,25	2,7	109
Totaal							**1.240**

Tabel 2. NO_x-en NH_3-emissies van de mobiele werktuigen gedurende de aanlegfase.

Mobiele werktuigen	P_{max}	D	Stage Klasse	Q_b	Brandstof	Q_u	Q_a	AdBlue*	Emissie NO_x	Pb	Pu	Emissie NH_3
	kW	uur/jaar	-	-	liter/jaar	-	-	liter/jaar	kg/j	-	-	kg/j
Graafmachine	125	24	IV	0,033	326	0,005	-0,46	19,6	1,9	0,00024	-	0,08
Tractor	125	24	IV	0,033	326	0,005	-0,46	19,6	1,9	0,00024	-	0,08
Betonpomp/-mixer	200	8	IV	0,033	174	0,005	-0,46	10,4	1,0	0,00024	-	0,04
Mobiele kraan	250	8	IV	0,033	218	0,005	-0,46	13,1	1,2	0,00024	-	0,05
Hoogwerker	100	8	IV	0,033	87	0,005	-0,46	5,2	0,5	0,00024	-	0,02
Knikmops	25	40	IV	0,020	109	0,005		6,5	2,4	0,0000075	-	0,00
Totaal									**8,8**			**0,3**

* Conform de AUB rekenmethode is 6% AdBlue van het dieselverbruik aangehouden, wat standaard is voor STAGE IV en V-klasse werktuigen met een vermogen tussen 56 en 560 kW.

Dit geeft een totale hoeveelheid emissie die vrijkomt bij de realisatie van 100 volkstuinen van 8,8 kg NO_x en 0,3 kg NH_3 voor de gehele aanlegfase. De mobiele werktuigen zullen actief zijn op de bouwlocatie en daar rondrijden. Daarom zijn de emissies gemodelleerd als vlakbron gelijk aan de bouwlocatie. De vlakbron is in AERIUS gemodelleerd als bron van de

sectorgroep ‘Mobiele werktuigen’ en sector ‘Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning’ met de standaardwaarden van het bronkenmerk.

3.1.2. Bouwverkeer

Vervoer van personeel van en naar de locatie vindt plaats met bestelbusjes en/of personenauto’s. Materieel wordt aangevoerd middels vrachtwagens. Het aantal ritten van vrachtwagens en personenauto’s/bestelbusjes is een worst-case inschatting van De Roever op basis van bureauexpertise en informatie van vergelijkbare bouwprojecten. Tabel 3 geeft het aantal voertuigen en voertuigbewegingen voor de gehele aanlegfase.

Tabel 3. Aantal voertuigbewegingen voor totale bouwproject gedurende de aanlegfase

Type voertuig	**Totaal aantal ritten**	**Totaal aantal vervoersbewegingen**[3]
Personenauto’s en bestelbussen	200	400
Vrachtwagens	100	200

De voertuigbewegingen zijn gemodelleerd als lijnbron met licht en zwaar (vracht)verkeer met de actuele emissiefactoren voor wegverkeer die in het rekenprogramma AERIUS Calculator zijn opgenomen. De vrachtwagenbewegingen zijn in AERIUS worst-case allemaal gemodelleerd als ‘zwaar vrachtverkeer’. Er is uitgegaan van een weg binnen de bebouwde kom met 10% stagnatie. Het manoeuvreren en stationair draaien van het vrachtverkeer is ondervangen door een extra rijlijn op het terrein van de bouwlocatie met 100% stagnatie.

Het verkeer is gemodelleerd tot het punt waarop de voertuigen in het heersende verkeersbeeld van de openbare weg zijn opgenomen. Het verkeer gaat vanaf het plangebied in noordelijke richting via Startsedijk en Cuijksesteeg naar de N271/Rijksweg. Hier zal het verkeer verder afwikkeling in oostelijke of westelijke richting. De N271/Rijksweg is de dichtstbijzijnde N-weg, daarom is aangenomen dat het verkeer hier dus is opgenomen in het heersende verkeersbeeld, zie afbeelding 4.

[3] Het aantal voertuigbewegingen is het aantal ritten maal twee; een voertuig rijdt heen en terug naar de locatie.

Afbeelding 4. Ontsluiting wegverkeer op het met rood gemarkeerde wegvak (N271/Rijksweg).
Bron: AERIUS Calculator

3.2. Uitgangspunten gebruiksfase

In de beoogde situatie zijn de volkstuinen in gebruik. De NO_x- en NH_3-emissies worden enkel veroorzaakt door verkeersbewegingen

3.2.1. Verkeer

Met betrekking tot het verkeer dat in de gebruiksfase kan worden toegerekend aan de volkstuinen is uitgegaan van gegevens uit de ASVV 2021 van kennisplatform CROW[4]. Er is uitgegaan van de ligging 'buitengebied' in de gemeente Mook en Middelaar ('niet stedelijk'). Hierbij is de functie 'volkstuin' aangehouden voor de 100 volkstuinen. Voor dit type voorziening wordt uitgegaan van de verkeersaantallen zoals genoemd in tabel 4.

Tabel 4. Verkeersgeneratie (in vtb/etmaal) per 10 tuinen, ASVV 2021 CROW

Volkstuin	**Buitengebied**	
Niet stedelijk	minimaal	maximaal
	1,1	1,4

Per 10 volkstuinen is de maximale (worst-case) verkeersgeneratie 8,7 voertuigbewegingen (vtb) per etmaal. Het plan voorziet in de realisatie van 100 volkstuinen. De verkeersgeneratie voor het totale volkstuinencomplex komt daarmee uit op 1,4 vtb/10 tuinen/etmaal * 100 tuinen = 14 voertuigbewegingen per etmaal. Er is worst-case aangenomen dat er 1 middelzware voertuigbeweging per etmaal plaats vindt ter bevoorrading van het ontmoetingshuis/terras in het plangebied. De totale verkeersgeneratie ten gevolge van het plan komt daarmee uit op 14 lichte voertuigbewegingen en 1 middelzware voertuigbeweging per etmaal.

De voertuigbewegingen zijn gemodelleerd met dezelfde lijnbron als in de aanlegfase. Het gaat hierbij om licht en middelzwaar (vracht)verkeer met de actuele emissiefactoren voor wegverkeer die in het rekenprogramma AERIUS Calculator zijn opgenomen. Er is uitgegaan van een weg binnen de bebouwde kom met 10% stagnatie. Het manoeuvreren en stationair draaien van het middelzwaar vrachtverkeer is ondervangen door een extra rijlijn op het terrein van het plangebied met 100% stagnatie.

3.2.2. Stookinstallaties

In de volkstuinen bevinden zich geen stookinstallaties . Er zal dus geen stikstofemissie uitgestoten worden als gevolg van het stoken van gasgestookte installaties. Ook vinden er in de volkstuinen geen activiteiten of -processen plaats waar stikstof bij vrijkomt.

[4] Aanbevelingen voor Verkeersvoorzieningen Binnen de Bebouwde Kom (ASVV), CROW, 2021

3.3. Berekeningswijze

De stikstofdepositie door de gewenste activiteiten op de Natura 2000-gebieden is berekend met AERIUS Calculator (2021).

Op 25 november heeft de Minister voor Natuur en Stikstof het 'Wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden' (hierna: het wijzigingsbesluit) vastgesteld. Hiermee zijn de aanwijzingsbesluiten van 101 Natura 2000-gebieden gewijzigd, bijvoorbeeld omdat habitattypen op het moment van aanwijzen aanwezig bleken te zijn, maar destijds niet zijn opgenomen in de oorspronkelijke aanwijzingsbesluiten. Deze habitattypen en soorten zijn door middel van het wijzigingsbesluit aan de aanwijzingsbesluiten toegevoegd. De betreffende habitattypen, leefgebieden en grenzen moeten direct nadat het wijzigingsbesluit is genomen worden betrokken bij toestemmingverlening. In de huidige versie van AERIUS Calculator, versie 2021, zijn deze wijzigingen nog niet verwerkt. Daarom zijn 1245 eigen rekenpunten toegevoegd afkomstig uit het GML-bestand 'RIVM-AERIUS_Rekenpunten-veegbesluit_20221124'. De rekenpunten in dit GML-bestand betreffen alle door het wijzigingsbesluit toegevoegde hexagonen met een (naderende) overschrijding van de kritische depositiewaarde (KDW).

Tijdens de bouwwerkzaamheden voor het realiseren van de uitbreiding zal ook een deel van het bedrijfspand in gebruik zijn. Daarom zijn de emissies die optreden in de aanlegfase en gebruiksfase samen in een berekening meegenomen. Er is dus een AERIUS-berekening uitgevoerd met de gecombineerde emissies als gevolg van de aanlegfase en gebruiksfase. Voor de berekening is als rekenjaar 2023 gekozen.

De rekenresultaten en de ingevoerde gegevens van de berekening met Natura 2000-gebieden en met eigen rekenpunten zijn te vinden in bijlage I en II.

4. CONCLUSIES

In dit stikstofdepositieonderzoek is voor de aanlegfase en gebruiksfase van het plan aan de Startsedijk te Mook de te verwachten stikstofdepositie ter plaatse van de Natura 2000-gebieden berekend.

Uit de berekening blijkt dat de stikstofdepositie op de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden niet hoger is dan 0,00 mol N/ha/jaar.

Daarnaast blijkt uit de berekening dat de stikstofdepositie ter plekke van de eigen rekenpunten (alle door het wijzigingsbesluit toegevoegde hexagonen met een (naderende) overschrijding van de KDW) niet hoger is dan 0,00 mol/ha/jaar.

Er is dus geen sprake van vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming. Het aspect stikstofdepositie vormt dus geen belemmering voor het plan.

BIJLAGE I. AERIUS BEREKENING AANLEG

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- Overzicht
- Samenvatting situaties
- Resultaten
- Detailgegevens per emissiebron

Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers

Contactgegevens

Rechtspersoon	de Roever Omgevingsadvies
Inrichtingslocatie	Startsedijk ong., - Mook

Activiteit

Omschrijving	Ontwikkeling Startsedijk te Mook
Toelichting	bouwplan Startsedijk te Mook dat voorziet in de verplaatsing van 100 volkstuinen. Aerius berekening van de aanlegfase, inclusief additionele rekenpunten als gevolg van veegbesluit en nieuwe habitatkartering.

Berekening

AERIUS kenmerk	RtSjmMfmYBVX
Datum berekening	19 januari 2023, 12:22
Rekenconfiguratie	Wnb-rekengrid

Totale emissie

	Rekenjaar	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Aanlegfase - Beoogd	2023	0,3 kg/j	10,6 kg/j

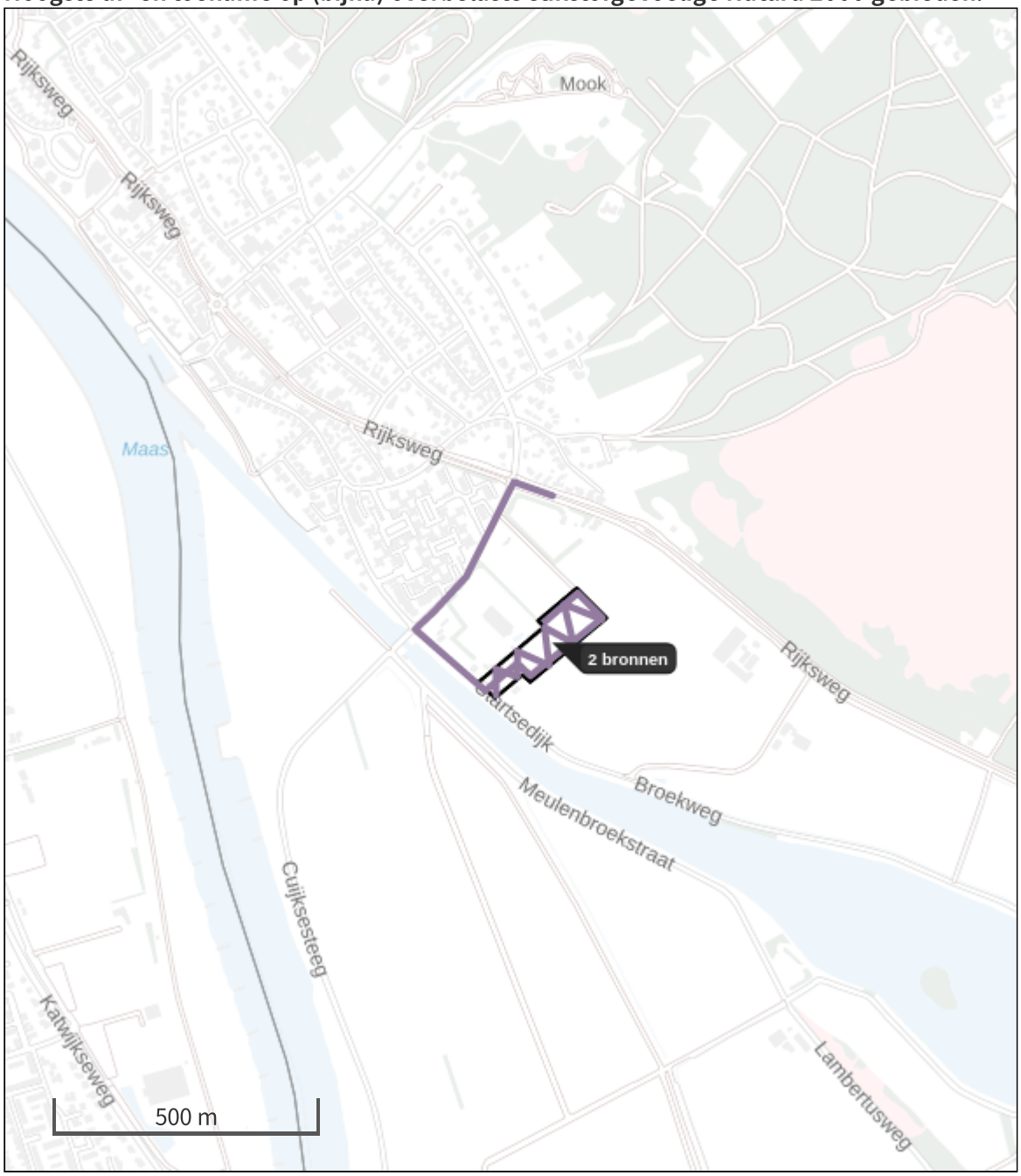
Resultaten

	Hoogste depositie	Hexagon	Gebied
Aanlegfase - Beoogd	-		
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	-		
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	-		
Grootste toename van depositie	-		
Grootste afname van depositie	-		

Aanlegfase (Beoogd), rekenjaar 2023

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
1 Anders... | Anders... | Plangebied	-	-
2 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning | Mobiele werktuigen	0,3 kg/j	8,9 kg/j
Verkeersnetwerk	30,8 g/j	1,7 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrichtlijn

Vogelrichtlijn

Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn

Niet bepaald

Grootste afname van depositie

Grootste toename van depositie

Hoogste totale depositie

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Aanlegfase" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Aanlegfase, Rekenjaar 2023

1 Anders... | Anders...

Naam	Plangebied	Uittreedhoogte	0,0 m
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd	Warmteinhoud	0,000 MW
Temporele variatie	Continue Emissie		

2 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	Mobiele werktuigen	NO_x	8,9 kg/j
		NH_3	0,3 kg/j

Naam	Stageklasse	Brandstofverbruik	Draaiuren	AdBlue verbruik	Stof	Emissie
Graafmachine	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	326 l/j	24 u/j	19 l/j	NO_x	2,1 kg/j
					NH_3	78,2 g/j
Tractor	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	326 l/j	24 u/j	19 l/j	NO_x	2,1 kg/j
					NH_3	78,2 g/j
Betonpomp/-mixer	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	174 l/j	200 u/j	10 l/j	NO_x	2,1 kg/j
					NH_3	41,8 g/j
Mobiele kraan	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	218 l/j	8 u/j	13 l/j	NO_x	1,3 kg/j
					NH_3	52,3 g/j
Hoogwerker	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	87 l/j	8 u/j	5 l/j	NO_x	0,6 kg/j
					NH_3	20,9 g/j
Knikmops	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	109 l/j	40 u/j	7 l/j	NO_x	0,6 kg/j
					NH_3	26,2 g/j

3 Wegverkeer | Weg

			Links	Rechts		
Naam	verkeer aanlegfase				NO_x	1,0 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (doorstromend)	Type scherm	-	-	NO_2	64,3 g/j
Rijrichting	Beide richtingen	Hoogte	-	-	NH_3	23,1 g/j
Tunnelfactor	1	Afstand tot de weg	-	-		
Type hoogte ligging	Normaal					
Weghoogte	0 m					

Beschrijving	Voertuigtype/euroklasse	Voertuigen	In file
Voorgeschreven factoren	Licht verkeer	400 p/jaar	10,0 %
Voorgeschreven factoren	Middelzwaar vrachtverkeer	0 p/jaar	0,0 %
Voorgeschreven factoren	Zwaar vrachtverkeer	200 p/jaar	10,0 %
Voorgeschreven factoren	Busverkeer	0 p/jaar	0,0 %

4 Wegverkeer | Weg

			Links	Rechts		
Naam	Stagnatie vrachtverkeer				NO_x	0,7 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (doorstromend)	Type scherm	-	-	NO_2	40,2 g/j
Rijrichting	Beide richtingen	Hoogte	-	-	NH_3	7,7 g/j
Tunnelfactor	1	Afstand tot de weg	-	-		
Type hoogte ligging	Normaal					
Weghoogte	0 m					

Beschrijving	Voertuigtype/euroklasse	Voertuigen	In file
Voorgeschreven factoren	Licht verkeer	0 p/jaar	0,0 %
Voorgeschreven factoren	Middelzwaar vrachtverkeer	0 p/jaar	0,0 %
Voorgeschreven factoren	Zwaar vrachtverkeer	200 p/jaar	100,0 %
Voorgeschreven factoren	Busverkeer	0 p/jaar	0,0 %

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie	2021.2_20221219_f040e7fca7
Database versie	2021.2_f040e7fca7

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/

BIJLAGE II. AERIUS BEREKENING GEBRUIK

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- Overzicht
- Samenvatting situaties
- Resultaten
- Detailgegevens per emissiebron

Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers

Contactgegevens

Rechtspersoon	de Roever Omgevingsadvies
Inrichtingslocatie	Startsedijk ong., - Mook

Activiteit

Omschrijving	Ontwikkeling Startsedijk te Mook
Toelichting	bouwplan Startsedijk te Mook dat voorziet in de verplaatsing van 100 volkstuinen. Aerius berekening van de gebruiksfase, inclusief additionele rekenpunten als gevolg van veegbesluit en nieuwe habitatkartering.

Berekening

AERIUS kenmerk	RpVYd9r2yb6V
Datum berekening	19 januari 2023, 12:23
Rekenconfiguratie	Wnb-rekengrid

Totale emissie

	Rekenjaar	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Gebruiksfase - Beoogd	2023	0,1 kg/j	3,6 kg/j

Resultaten

	Hoogste depositie	Hexagon	Gebied
Gebruiksfase - Beoogd	-		
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	-		
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	-		
Grootste toename van depositie	-		
Grootste afname van depositie	-		

Gebruiksfase (Beoogd), rekenjaar 2023

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
1 Anders... | Anders... | Plangebied	-	-
Verkeersnetwerk	0,1 kg/j	3,6 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrichtlijn

Vogelrichtlijn

Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn

Niet bepaald

Grootste afname van depositie

Grootste toename van depositie

Hoogste totale depositie

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Gebruiksfase" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Gebruiksfase, Rekenjaar 2023

1 Anders... | Anders...

Naam	Plangebied	Uittreedhoogte	0,0 m
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd	Warmteinhoud	0,000 MW
Temporele variatie	Continue Emissie		

2 Wegverkeer | Weg

Naam	verkeer gebruiksfase		Links	Rechts	NO_x	2,4 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (doorstromend)	Type scherm	-	-	NO_2	0,3 kg/j
Rijrichting	Beide richtingen	Hoogte	-	-	NH_3	0,1 kg/j
Tunnelfactor	1	Afstand tot de weg	-	-		
Type hoogte ligging	Normaal					
Weghoogte	0 m					

Beschrijving	Voertuigtype/euroklasse	Voertuigen	In file
Voorgeschreven factoren	Licht verkeer	14 p/etmaal	10,0 %
Voorgeschreven factoren	Middelzwaar vrachtverkeer	1 p/etmaal	10,0 %
Voorgeschreven factoren	Zwaar vrachtverkeer	0 p/etmaal	0,0 %
Voorgeschreven factoren	Busverkeer	0 p/etmaal	0,0 %

3 Wegverkeer | Weg

Naam	Stagnatie vrachtverkeer		Links	Rechts	NO_x	1,2 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (doorstromend)	Type scherm	-	-	NO_2	54,6 g/j
Rijrichting	Beide richtingen	Hoogte	-	-	NH_3	9,4 g/j
Tunnelfactor	1	Afstand tot de weg	-	-		
Type hoogte ligging	Normaal					
Weghoogte	0 m					

Beschrijving	Voertuigtype/euroklasse	Voertuigen	In file
Voorgeschreven factoren	Licht verkeer	0 p/etmaal	0,0 %
Voorgeschreven factoren	Middelzwaar vrachtverkeer	1 p/etmaal	100,0 %
Voorgeschreven factoren	Zwaar vrachtverkeer	0 p/etmaal	0,0 %
Voorgeschreven factoren	Busverkeer	0 p/etmaal	0,0 %

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie	2021.2_20221219_f040e7fca7
Database versie	2021.2_f040e7fca7

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/

Bijlage 2: Werken en werkzaamheden

BODEM

1. Afgraven (verlagen)

def: Het verwijderen van de bovenste bodemlaag/bodemlagen.
doel: Verschraling: verwijderen van bemeste/verzuurde gronden
Tegengaan verdroging in verdroginggevoelige gebieden
Grondstoffenwinning (humus, zand, klei, leem)
Aanleggen van poelen
effect: Verandering bodemprofiel
Verkleining afstand maaiveld-grondwater (ontwateringsdiepte)

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden (Landschap, Natuur en Cultuurhistorische waarden):
Vernatting

- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies ecologische gradiënt bij slootkanten, poelen, laagtes en overig microreliëf
- Verlies microreliëf en aardkundige vormen (bv. oude stroomgeulen, steilranden)
- Verlies vegetatiewaarden

2. Ophogen

def : Het opbrengen van grond van elders op de bestaande toplaag
doel: Mogelijk maken van bouwactiviteiten door aanvoer van zand van elders
Opheffen van maaivelddaling ten gevolge van inklinking
Verschraling door aanvoer van zand van elders
Bezanden van veengronden en gronden die geschikt moeten worden voor de bollenteelt
effect: Verandering bodemprofiel
Vergroting afstand maaiveld-grondwater (ontwateringsdiepte)

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verdroging
- Verschraling
- Verlies microreliëf en aardkundige vormen (bv. oude stroomgeulen, steilranden)
- Verlies vegetatiewaarden
- Verlies aan bodemleven

3. Vergraven

def : Het verwijderen van een of meerdere bodemlagen en het daarna weer opbrengen van grond, bestaand uit de oorspronkelijke toplaag en/of grond van elders.
doel: Het graven en opvullen van drainagesystemen en andere sleuven en kuilen

effect: Verandering bodemprofiel
Verandering waterhuishouding in de bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verschraling
- Verandering hydrologische situatie
- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies microreliëf en aardkundige vormen (bv. oude stroomgeulen, steilranden)
- Verlies vegetatiewaarden
- Verlies aan bodemleven

4. Diepploegen en -woelen

def : Het vermengen, keren van (alle) lagen in het bodemprofiel, eventueel tot in de diepere ondergrond. (Eenmalige ingreep met blijvend effect) dieper dan 60 cm

doel: Verbetering bodemprofiel voor agrarisch gebruik
Vergroten bewortelingsdiepte
Vergroten berijdbaarheid
Verschraling
Mengen van kleigrond met onderliggend zand

effect: Homogenisatie van de bodem
Vernietiging bodemprofiel
Verandering waterhuishouding bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Drastische wijziging bodem en daarmee groeiplaatscondities, leefomgeving bodemdieren etc.
- Verschraling
- Verandering hydrologische situatie; in gebieden met stagnerend grondwater kan doorbreking van een ondoorlatende laag in de bodem leiden tot verdroging omgeving en leeglopen vennen.
- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies microreliëf
- Verlies vegetatiewaarden
- Verlies aan bodemleven

5. Egaliseren

def : Het verwijderen van het microreliëf in de toplaag (feitelijk een combinatie van ophogen en afgraven)

doel: Wateroverlast en droogtegevoeligheid binnen agrarisch perceel tegengaan
Verbetering van de bewerkbaarheid voor agrarisch gebruik
Opheffen niveauverschillen die het effect zijn van inklinking

effect: Afvlakken van reliëf

Verandering waterhuishouding bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verandering hydrologische situatie
- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies aan biotopen van microreliëf (bermen, hellinkjes, gradiënten hoogdag

6. Indrijven van voorwerpen in de grond

def: Diep in de grond indrijven van heipalen of andere voorwerpen
doel: Dragers voor bouwwerken aanbrengen, damwanden plaatsen
effect: Bouwen op slappe bodem is mogelijk, afschermen van delen van de bodem
Ondergrondse leidingen kunnen beschadigd worden

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- doorbreken ondoorlatende bodemlagen en daarmee verstoring van de (grond)waterhuishouding

WATERHUISHOUDING

7. Aanleg drainagestelsel

def: Het aanbrengen van drainagebuizen in de grond, in het algemeen op een diepte van 80-110 cm -mv.
doel: (Versterken) ontwatering van een of meerdere percelen
effect: Lokale verlaging grondwaterstand -> perceel wordt droger

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden)
- Verdroging -> verzuring
- Verlies aan natte levensgemeenschappen

8. Aanbrengen onderbemaling

def: Bemalen van een of meerdere percelen, waardoor de grondwaterspiegel er lager staat dan in het omringende gebied.
doel: Vergroten afstand maaiveldgrondwaterspiegel, droger maken perceel
effect: Verlaging grondwaterstand -> perceel wordt droger
Aantrekken grondwater uit de omgeving -> omgeving wordt droger

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan natte levensgemeenschappen
- Inklinking veenbodem (onomkeerbaar)
- Verdroging -> verzuring

9. Aanleggen van dammen

def: Aanbrengen van een permanent, stuwend obstakel over de gehele breedte van een watergang. Hoogte zodanig dat waterloop ten dele of volledig geblokkeerd wordt.

doel: Vasthouden water in een gebied (door verkleinen debiet)
Verminderen stroomsnelheid
Afsluiten waterloop
Afwatering gebied in andere richting dwingen

effect: Afname dynamiek in de waterloop
Alleen bij natuurlijke waterloop: afname variatie in oever en waterloop
Afname stroomsnelheid
Isolatie waterloop t.o.v. het stelsel van waterlopen

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan levensgemeenschappen van stromend water
- Verlies variatie in biotopen in waterloop en oever -> verlies aan diversiteit
- Verlies natuurlijke karakter van waterloop (landschappelijk aspect)
- Vernatting
- Verminderen verdroging

10. Aanbrengen van stuwen

def: Aanbrengen van een stuwend obstakel waarvan de werking tijdelijk geheel of gedeeltelijk opgeheven kan worden.

doel: Verminderen stroomsnelheid
Vasthouden water in een gebied (verkleinen debiet)

effect: Vermindering dynamiek in waterloop
Alleen bij natuurlijke waterloop: afname variatie in oever en waterloop
Sterk wisselende stroomsnelheid

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan levensgemeenschappen van stromend water
- Wegspoelen levensgemeenschappen bij openen stuw
- Verlies aan variatie in biotopen in waterloop en oever -> verlies aan diversiteit
- Verdwijnen natuurlijke karakter van waterloop (landschappelijk aspect)
- Vernatting
- Verminderen verdroging

11. Aanleggen, verbreden of verbeteren van sloten en greppels

def: Aanleggen van sloten of greppels, verbreden en/of uitdiepen van bestaande sloten en greppels.

doel: Verbeteren ontwatering agrarische gronden.

effect: Verkleining afstand maaiveld-grondwaterspiegel (ontwateringsdiepte)
Vergroten oppervlakkige afstroming neerslagwater
Droger worden omgeving

Verlies aan levensgemeenschappen van slootkanten door steiler worden talud

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- Aantrekken kwelstromen in nieuwe of uitgediepte sloten -> voor natuur waardevol kwelwater wordt afgevoerd en bereikt maaiveld niet
- Verdroging omgeving -> verlies aan natte biotopen, verzuring
- Tijdelijke en blijvende schade aan levensgemeenschappen van sloten en slootkanten
- Toename extremen in waterafvoer -> moeilijker bestaan voor levensgemeenschappen van sloten en slootkanten
- Verlies aan waterplanten (door schonen en door verandering in waterafvoer en beekprofiel)-> verbraseming; slechtere waterkwaliteit
- Verandering percelering (landschappelijk/cultuurhistorisch aspect)
- Verandering karakter sloten en greppels (landschappelijk aspect)

12. Dempen sloten en greppels

def: Dichten van sloten of greppels met van elders aangevoerde grond
doel: Verkleinen waterafvoer van agrarische gronden
Wijzigen perceelsindeling
effect: Natter worden van omliggende gebied
Afname totale slootlengte

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van sloten, slootkanten
- Verdwijnen verbindingszone voor planten en dieren
- Vernatting omgeving
- Verandering kavelpatroon

13. Dempen van kleine geïsoleerde wateren

def: Dichten van kleine wateren (poelen, vennen, wielen, afgesneden meanders) met van elders aangevoerde grond
doel: Egaliseren agrarisch perceel
Vergroting oppervlak agrarisch bruikbare grond
Efficiëntere bewerking agrarische grond mogelijk maken
effect: Verlies aan kleine wateren
Egalisatie landschap
Toename kwel in directe omgeving

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van poelen, vennen, oevers
- Verlies aan voortplantingsplaatsen voor amfibieën
- Vernatting directe omgeving

14. Aanbrengen oeverbeschoeiing:

def : Het aanbrengen van houten of betonnen versteviging op of voor een oever
doel: Tegengaan van wegslaan van de oevers door waterstroming of golfslag
effect: Stabilisatie oevers (plaats en vorm)
Verloren gaan natuurlijke oever
Onderbreking gradiënt nat-droog
Oever wordt hoger en steiler (90° t.o.v. wateroppervlak)

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Oevers worden niet-passeerbare barrières voor veel diersoorten (o.a. das, egel, kikker), en kosten daardoor dierenlevens
- Verdwijnen of aantasting van groeiplaats voor oevervegetaties
- Verdwijnen natuurlijke oevers en variatie daarin (bv. nestgelegenheid voor ijsvogels).

BEPLANTINGEN

15. Rooien van houtgewas waaronder tevens begrepen het rooien van Maasheggen

def : Het verwijderen van bomen en/of struiken (solitairen of in de vorm van bos, houtsingels, houtwallen)
doel: Verwijderen van ziek plantmateriaal
Onderhoud - uitdunning
Hinder voor agrarische bedrijfsvoering verminderen
effect: Grotere openheid landschap
Verlies aan beschutting, schaduw

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van struweel, houtwallen, bos
- Verlies aan oriëntatiepunten en -lijnen voor veel diersoorten (o.a. vlinders, vleermuizen, marterachtigen)
- Verlies aan slaap/schuilplaatsen, nestgelegenheid, dekking tegen weersomstandigheden
- Grotere openheid, betekent soms toename leefgebied weidevogels
- Verlies aan landschapselementen (landschappelijk, cultuurhistorisch aspect)

16. Aanplanten van houtgewas (uitgezonderd: boomteelt)

def : Het planten van bomen en/of struiken
doel: Vergroten natuurwaarden, landschappelijke kwaliteit
Houtproductie
Bescherming tegen wind
effect: Verminderen openheid landschap
Toename houtgewas/landschapselementen
Meer beschutting, schaduw

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Toename biotopen voor levensgemeenschappen van struweel, houtwallen, bos e.d.

- Nieuwe oriëntatiepunten en -lijnen voor veel diersoorten
- Beschutting voor planten en dieren
- Minder openheid, kan verlies betekenen voor leefgebied weidevogels
- Ander landschapsbeeld

17. Omzetten van grasland in bouwland of sierteeltgrond

def: Verwijderen gras en aanplanten of inzaaien van andere gewassen
doel: Gebruik grond voor de teelt van gewassen voor voedselproductie of productie van diervoeders
effect: Grasland verdwijnt, perceel krijgt andere functie

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan graslandvegetaties en bijbehorende fauna
- Fourageerplaats voor enkele diersoorten gaat verloren (o.a. das)
- Verkleining areaal weidevogelgebied

18. Omzetten van grasland in boomkwekerij

def: Verwijderen gras en aanplanten van gewassen of jonge bomen, die permanent een bepaalde hoogte (soms meer dan 1m) hebben
doel: Gebruik grond voor het opkweken van sierteelten of bomen
effect: Grasland verdwijnt, perceel krijgt functie van sierteeltrond of boomkwekerij

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verloren gaan van graslandvegetaties en bijbehorende fauna
- Fourageerplaats voor enkele diersoorten verdwijnt (o.a. das)
- Verkleining areaal weidevogelgebied
- Verandering landschapsbeeld (openheid gaat verloren)

19. Omschakeling van bouwland naar boomteelt

def: Het aanplanten van gewassen of jonge bomen, die permanent een bepaalde hoogte (soms meer dan 1m) hebben
doel: Gebruik grond voor het opkweken van sierteelten of bomen
effect: Akkerbouwgrond verdwijnt, perceel krijgt functie van sierteeltrond of boomkwekerij

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verloren gaan van biotoop voor soorten / Fourageerplaats, die (deels) afhankelijk zijn van akkerbouwgronden
- Verandering landschapsbeeld (openheid gaat verloren)

INFRASTRUCTUUR EN ONTSLUITING

20. Aanbrengen van verhardingen

def : Het bestraten of asfalteren van de bodem door middel van een (half)gesloten verharding.
doel: Tegengaan vervuiling bodem en grondwater (bv. door aanleg mestplaat, ondergrond voor containerteelt)
Aanleggen ontsluitingspad in weilanden of akkers
Aanleggen paden ten behoeve van recreatief medegebruik

effect: Afsluiting bodem
Oppervlakkige afvoer neerslag (met evt. verontreiniging) naar randen verharding

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Biotoop voor soorten die in de bodem leven gaat verloren
- Verharding is barrière voor kleine diersoorten (o.a. muizen, amfibieën, insecten)
- Vermindering infiltratie kan groeiplaats vegetatie in de directe omgeving beïnvloeden
- Archeologisch interessante bodem wordt ontoegankelijk
- Verstening buitengebied

21. Aanbrengen van ondergrondse leidingen:

def: Vergraven en eventueel plaatselijk rooien van houtgewas
doel: Leggen van diverse leidingen
effect: als bij vergraven en rooien houtgewas

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Als bij vergraven en rooien houtgewas

22. Wijzigen perceelsindeling

def: Verwijderen bestaande perceelsgrenzen en/of aanbrengen nieuwe perceelsgrenzen (sloten, afrasteringen, hagen, houtwallen)
doel: Efficiënter gebruik van agrarische grond mogelijk maken, veldsituatie aanpassen aan eigendomssituatie
effect: Verdwijnen van perceelsgrenzen
Nieuwe perceelsgrenzen

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- het verkavelingspatroon verandert
- patroon van watergangen verandert
- schaalvergroting/schaalverkleining

verdwijnen/toevoegen verbindingswegen (perceelsranden) en oriëntatielijnen voor sommige diersoorten

Zienswijzennota – Ontwerpbestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert

Gemeente Mook en Middelaar

20 juni 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2
2. Beantwoording zienswijzen 2
3. Aanpassingen 7
Bijlage 1: Overzicht van indieners 8

1. Inleiding

Het ontwerpbestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert is gepubliceerd op 2 maart 2023 in Het Gemeenteblad en in Ter Sprake. Het ontwerpbestemmingsplan heeft van 3 maart 2023 tot en met 13 april 2023 ter inzage gelegen.

2. Beantwoording zienswijzen

Onderstaand zijn de ingebrachte aandachtspunten vanuit de zienswijzen opgenomen.

In totaal gaat het om 3 verschillende indieners. De reacties zijn voorzien van een nummer en per indiener samengevat en van een reactie voorzien. Het feit dat de zienswijzen zijn samengevat houdt niet in dat deze niet in het geheel zijn betrokken bij de besluitvorming. Op deze wijze wordt inzichtelijker gemaakt welke thema's in welke mate aan de orde zijn gekomen. Wanneer (delen van) de ingediende zienswijzen vergelijkbaar zijn, is deze slechts een maal van reactie voorzien, en wordt bij de reactie naar dit eerdere antwoord verwezen om te veel herhaling te voorkomen.

Nummer	Zienswijze	Reactie
1	a) De stukken hebben niet bij het klantcontactcentrum ter inzage gelegen.	a) De stukken hebben, zoals ook in de officiële publicatie is aangegeven, digitaal ter inzage gelegen. Het is niet voorgeschreven om de stukken analoog ter visie te leggen. Het is altijd mogelijk om een afspraak te maken om aanvullende vragen te stellen.
	b) De grond valt onder het Lob van Gennep, goedkeuring van Rijkswaterstaat ontbreekt.	b) Van Rijkswaterstaat is geen bericht gekomen dat het ontwerp bestemmingsplan strijdigheden vertoond met de belangen van Rijkswaterstaat. Er is dus geen sprake van het ontbreken van een goedkeuring.
	c) Er ontbreekt een flora & fauna onderzoek en een archeologisch onderzoek. Ook is er geen sprake van compensatie stikstof uitstoot.	c) Er is een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Dit onderzoek is als bijlage bij het bestemmingsplan opgenomen. Tevens is er een onderzoek stikstofdepositie uitgevoerd. Er is geen sprake van een toename van stikstofdepositie. Compensatie is niet aan de orde.

	d) De Startsedijk moest verkeersluw worden gemaakt, terwijl nu het eerste deel van de weg twee richting verkeer wordt.	d) De afsluiting van de Startsedijk overdag in de zomerperiode is er om te voorkomen dat doorgaand verkeer vanaf de Rijksweg N271 daar gebruik van maakt. Vanaf de zijde van de Cuijksesteeg is de weg in te rijden. De berekende extra verkeersdruk op de weg is gering. Door het eerste deel twee richtingen te maken wordt juist extra verkeer op de rest van de weg voorkomen. Ten behoeve hiervan is een separaat verkeersbesluit genomen, dit wordt niet in het bestemmingplan geregeld.
	e) Er ontbreekt een totale visie van het gebied met speeltuin en Volkstuinen en parkeren langs de Cuijksesteeg.	e) Het bestemmingsplan ziet alleen op het mogelijk maken van de volkstuinen. Het parkeren ten behoeve van de volkstuinen zal op het eigen perceel plaatsvinden. De noodzaak voor een gebiedsvisie en het opnemen van parkeren aan de Cuijksesteeg in dit plan wordt niet gedeeld.
	f) Twee boeren die met hun perceel in de verdrukking komen en opgesloten worden.	f) Het gebruik van het perceel kent geen belemmering voor het naastgelegen agrarische bedrijf. Aan de andere zijde van het plangebied zijn twee woningen gelegen (bestemming wonen) en een hospice. Onduidelijk is welke tweede agrariër (geformuleerd in de zienswijze als boer) wordt bedoeld met deze reactie.
2	a) Ontbreken van een zorgvuldige omgevingsdialoog, indiener van de zienswijze is verrast door de plotselinge wijziging van de beoogde locatie voor de vestiging van de volkstuinen.	a) De keuze voor de locatie is intern door de gemeente gedaan. Op basis van een aantal factoren is gezocht naar de meest geschikte locatie. Daarbij is dit perceel als beste optie uit de bus gekomen. Er is geen sprake geweest van een andere locatie. Het perceel maakt deel uit van de oorspronkelijke mogelijke uitbreidingslocatie 'Cuijksesteeg', het perceel loopt vanaf de Cuijksesteeg tot aan de Startsedijk.
	b) Strijd met landschappelijke en natuurwaarden, de realisatie van het Volkstuinencomplex past niet binnen de uitgangspunten van de provinciale verordening en leidt tot verrommeling van het landschap.	b) Zoals in het bestemmingsplan staat beschreven is de ontwikkeling niet strijdig met de provinciale verordening. Uit het vooroverleg met de provincie is dit ook gebleken en de provincie heeft ook geen aanleiding gezien om een zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan in te dienen.
	c) Er is een minder bezwarende alternatieve locatie aanwezig, niet duidelijk is de afweging van belangen van de vestiging op	c) De gemeente onderschrijft deze visie niet. Er is een zorgvuldige locatiekeuze gemaakt op basis van diverse

	deze locatie en getuigt daarom niet van een zorgvuldige afweging.	punten (zie ook de reactie onder a). Dit staat los van de specifieke onderbouwing en onderzoek naar de haalbaarheid van de vestiging van de Volkstuinen op deze locatie waartoe het ontwerpbestemmingsplan is opgesteld.
	d) In het ontwerp is een aantal aanduidingen en (dubbel)bestemmingen opgenomen en zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. In algemene zin wordt van deze onderdelen genoemd dat de motivatie en de onderbouwing van de diverse onderdelen niet zorgvuldig is. Specifiek wordt benoemd dat de wijze van bestemmen te ruim is en dat er archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden.	d) De stellingname dat de onderbouwing niet zorgvuldig is, wordt niet onderschreven. De benodigde onderzoeken zijn uitgevoerd en de plannen zijn getoetst aan het relevante beleid. Daarbij zijn geen onmogelijkheden geconstateerd. Er zijn van de genoemde instanties (zoals waterschap, Rijkswaterstaat en de provincie) geen zienswijzen ontvangen. Er is dan ook geen aanleiding te twijfelen aan de conclusies die op de betreffende onderdelen zijn getrokken. Het bestemmingsplan laat op de locatie uitsluitend de volkstuinen toe. Het bouwvlak geeft duidelijk de locatie aan waar gebouwen mogen worden opgericht en wat de maximale afmeting en hoogte mag zijn en is gezien de omvang van het plangebied beperkt in omvang. Er is geen sprake van een (te) ruime bestemming. Voor de bescherming van archeologische waarden in het gebied is de dubbelbestemming uit het nu geldende bestemmingsplan overgenomen. Het is ten behoeve van het bestemmingsplan niet nodig om dit nader te onderzoeken.
	e) Het woon en leefklimaat van naastgelegen woning wordt aangetast, het bestemmingsplan maakt voorzieningen mogelijk nabij de erfgrens. Onduidelijk is hoeveel gebouwen er mogen komen. Er is geen situatieschets of verkavelingsplan opgenomen, waardoor niet duidelijk is hoe het plan er exact uit gaat zien, de verkaveling van de tuinen en de verdere inrichting en ontsluiting is niet concreet.	e) De afstand van de grens van het bouwvlak tot aan de woning is 25 meter, tot aan erfgrens 2,5 meter. Binnen dit bouwvlak mogen gebouwen worden opgericht met een (gezamenlijke) oppervlakte van maximaal 120 m2 en een maximale goot- en bouwhoogte van 3 respectievelijk 4 meter. De verkaveling van de tuinen zelf is niet relevant voor het bestemmingsplan. Voor de aanleg van de ontsluiting van het perceel aan de Startsedijk zal een separate vergunning aangevraagd moeten worden. Ondanks dat er met de vestiging van de volkstuinen een verandering plaatsvindt in de omgeving is er geen sprake van een onevenredige aantasting van het woon en leefklimaat van naastgelegen woning. Om tegemoet te komen aan de

	f) De afstand van de mestopslag tot aan het woonperceel is 40 meter, dat is onvoldoende. De mestopslag is niet verder gedefinieerd.	indiener van de zienswijze is het echter geen bezwaar om het bouwvlak iets te verkleinen en wat meer afstand te bewaren tussen het bouwvlak en het woonperceel. Het bouwvlak wordt verplaatst tot 7,5 meter uit de erfgrens en krijgt een omvang van 20 bij 20 meter. f) Bij het bestemmingsplan is een aanduiding opgenomen voor een mestplaat. Het gaat hier echter niet om, zoals bij een agrarisch bedrijf, permanente of langdurige opslag van (dierlijke) mest maar om de opslag van teelt bevorderende middelen zoals compost of champignonmest van hooguit enkele weken per jaar. De afstand van de mestopslag tot aan de perceelsgrens is 40 meter. Tot het geurgevoelige object (de woning) is deze afstand ongeveer 65 meter.
3	a) Er is geen situatieschets of verkavelingsplan opgenomen, waardoor niet duidelijk is hoe het plan er exact uit gaat zien, de verkaveling van de tuinen en de verdere inrichting en ontsluiting is niet concreet. Het bouwvlak van 500 m² is te groot ten opzichte van de maximale hoeveelheid bebouwing. Op basis van deze informatie is de invloed op de bedrijfsvoering niet voldoende in te schatten. b) Het bestemmingsplan maakt een mestopslag mogelijk aan de zijde van de schapenstal. Mestopslag dient op voldoende afstand van een geurgevoelig object (woning) te komen. Tevens wordt verzocht de locatie te verplaatsen tot tenminste 50 meter van de schapenstal, gezien het risico op ziektes en aantrekken van ongedierte.	a) Voor de bedrijfsvoering van naastgelegen bedrijf is een verkaveling van de volkstuinen niet relevant. Het bouwvlak is, gezien de oppervlakte van het perceel niet onevenredig groot van omvang. Ten behoeve van de ontsluiting zal een separate vergunning moeten worden verleend. Het is onduidelijk waarom indiener van de zienswijze van mening is dat de ontsluiting van naastgelegen perceel van invloed is op de eigen bedrijfsvoering. b) De afstand van de mestplaat tot aan een geurgevoelig object strekt niet tot het belang van indiener van de zienswijze (zie hiervoor verder de reactie onder 2f). De ligging aan de zijde van de schapenstal is de meest logische locatie omdat daarmee de afstand tot aan een geurgevoelig object zo groot mogelijk wordt gemaakt. Aangezien de plaat bereikbaar moet zijn voor aanvoer van teelt bevorderende middelen als compost of champignonmest is het niet wenselijk om deze aan de achterzijde van het perceel te plaatsen, maar dient deze op redelijk afstand van de ontsluiting te worden geplaats om de benodigde verharding op het perceel zo veel mogelijk te beperken.

	c) Het goede woon- en leefklimaat van de naastgelegen woning wordt aangetast door de vestiging va de volkstuinen. Tevens zorgt de mogelijkheid om kassen te realiseren voor ruimtes waar men voor langere termijn kan verblijven, waardoor er sprake is van een geurgevoelig object. Dit vormt een belemmering voor de agrarische bedrijfsvoering van indiener van de zienswijze.	c) Het woon- en leefklimaat van naastgelegen woning strekt niet tot het belang van de indiener van de zienswijze. Teeltkassen zijn geen geurgevoelige objecten. De mogelijkheid om deze te realiseren levert dan ook geen beperkingen op voor de agrarische bedrijfsvoering.
	d) Is er voldoende rekening gehouden met de belangen van het Waterbergend Rivierbed (dubbelbestemming) en de watertoets zal verder uitgewerkt moeten worden.	d) De dubbelbestemming Waterstaat-Waterbergend rivierbed is overgenomen uit het geldende bestemmingsplan, waarmee de belangen op dezelfde wijze worden beschermd. Voor het bestemmingsplan is een verdere uitwerking van de watertoets niet noodzakelijk.
	e) In het bestemmingsplan is summier ingegaan op de het landschap (Bronsgroene landschapszone, Maasheggenlandschap en openheid). Er wordt aangegeven dat er geen sprake is van aantasting van het landschap en dat zichtlijnen naar het achterliggend landschap behouden blijven. Indiener van de zienswijze is van mening dat er wel degelijk sprake is van aantasting van het landschap.	e) Met de provincie is vooroverleg gevoerd (zie de reactie onder 2b bij het onderdeel vooroverleg). Er is geen sprake van een onevenredige aantasting van het landschap of een strijdigheid met de provinciale verordening.
	f) Artikel 10 ‘Algemene afwijkingsregels’ maakt het mogelijk om met een omgevingsvergunning af te kunnen wijken onder andere ten aanzien van de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, tot maximaal 10 meter. Dit zorgt voor aantasting van het landschap en kent geen noodzaak. Deze regeling kan geschrapt worden.	f) Dit artikel is overgenomen uit het geldende bestemmingsplan. De stellingname dat dit zorgt voor aantasting van het landschap wordt niet onderschreven. Er is geen aanleiding om dit artikel te schrappen.
	g) Het plangebied kent een dubbelbestemming archeologie. In de toelichting van het bestemmingsplan is aangegeven dat met het plan de drempelwaarden voor de onderzoeksverplichting niet worden overschreden, waardoor een archeologisch onderzoek niet noodzakelijk is. Indieners van de zienswijze zijn van mening dat het aannemelijk is dat daar wel sprake van is en verzoeken voor vaststelling van het plan een archeologisch onderzoek uit te voeren.	g) Voor de bescherming van archeologische waarden in het gebied is de dubbelbestemming uit het nu geldende bestemmingsplan overgenomen. Indien werkzaamheden of bouwwerken dusdanig van aard zijn dat mogelijk de archeologische waarden in het geding komen blijft middels de dubbelbestemming de verplichting bestaan om dit eerst afdoende onderzocht te hebben. Het is geen vereiste om, voorafgaand aan het bestemmingsplan, archeologisch onderzoek uit te voeren.

3. Aanpassingen

Naar aanleiding van de zienswijzen worden er enkele aanpassingen voorgesteld ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan. Hieronder is een overzicht gemaakt van de voorgestelde wijzigingen:

- Het bouwvlak wordt in omvang beperkt tot 20 bij 20 meter.
- Het bouwvlak wordt verschoven zodat de afstand tot de zijdelingse perceelgrens wordt vergroot van 2,5 meter tot 7,5 meter.
- De naamgeving van de aanduiding wordt aangepast naar het beoogde gebruik. Daarbij wordt een definitie toegevoegd voor, waarbij het gebruik van de opslag wordt gespecificeerd.

Buiten de aanpassingen naar aanleiding van de zienswijzen worden er ook de volgende ambtshalve aanpassingen voorgesteld:

- Er is sprake van een beperkte grondruil met naastgelegen agrarisch bedrijf. Ten behoeve daarvan wordt het agrarisch bedrijf in het voorliggend bestemmingsplan opgenomen en wordt de grens van de bestemming Recreatie-Volkstuin en Agrarisch met waarden – Landschappelijk en natuurwaarden (met daarop een bouwvlak) aangepast conform deze grondruil.
- De grondruil leidt ook tot een verplaatsing van de ‘mestopslag’ aangezien deze deels is gelegen op de gronden die in de ruil betrokken zijn.

Bijlage 1: Overzicht van indieners

Nummer	Indiener
1	Natuurlijk persoon
2	DAS rechtsbijstand
3	Geling Advies

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	**MM**
Onderwerp	**Jaarstukken 2022**
Datum raadsvergadering	**15 juni 2023**
Raadscommissie	Begroting & Rekening
Datum raadscommissie	8 juni 2023
Programma	Algemeen Bestuur
Portefeuillehouder	A.F. Herings

Jaarstukken 2022

Inleiding

Het college van burgemeester en wethouders legt verantwoording af aan uw raad over het door hem gevoerde bestuur onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag, tezamen de jaarstukken. De Jaarstukken 2022 worden door de accountant gecontroleerd. Op het moment van aanlevering van deze Jaarstukken 2022 is de accountant nog bezig met de (afronding van de) controlewerkzaamheden. De controle-verklaring en het accountantsverslag worden daarom nagezonden. Op grond van artikel 198, lid 1 van de Gemeentewet moet u de Jaarstukken 2022 definitief (al dan niet gewijzigd) vaststellen. Dit dient wettelijk te gebeuren vóór 15 juli 2023.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de (nagezonden) controleverklaring en het (nagezonden) accountantsverslag bij de Jaarstukken 2022;
2. De Jaarstukken 2022, inclusief de (nagezonden) controleverklaring vast te stellen;
3. Het bruto jaarrekeningresultaat van € 1.893k voordelig als volgt te bestemmen:
    a. de restant budgetten waartegenover een directe onttrekking uit de VBR staat middels eerdere besluitvorming, groot € 180k, over te hevelen naar 2023;
    b. een bedrag van € 210k toe te voegen aan de nieuw in te stellen ‘Voorziening wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders’;
    c. een bedrag van € 45k toe te voegen aan de bestemmingsreserve Vluchtelingen en statushouders;
    d. een bedrag van € 260k over te hevelen naar 2023 via de bestemmingsreserve Budgetoverheveling;
    e. het netto resultaat van € 1.378k voordelig toe te voegen aan de Vrij besteedbare reserve;
4. De restant kredieten zoals vermeld op pagina’s 10 t/m 12 van de Jaarstukken 2022, over te hevelen naar 2023.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de Jaarstukken 2022 wordt voldaan aan de wettelijke verplichting zoals vermeld in artikel 198, lid 1 van de Gemeentewet.
Op grond van artikel 199 Gemeentewet ontlast de vaststelling van de jaarrekening (als onderdeel van de Jaarstukken) de leden van het college ten aanzien van het daarin verantwoorde financieel beheer (behoudens eventueel later in rechte gebleken onregelmatigheden).

Argumenten

1.1 Kennisnemen van controleverklaring c.a.
De controleverklaring geeft een beeld over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening (balans en exploitatie). Het accountantsverslag is een verslag van bevindingen, waarin aandachtspunten worden vermeld met betrekking tot de controlewerkzaamheden door de accountant.

2.1 Vaststellen Jaarstukken 2022
De raad is het bevoegde gremium om de Jaarstukken (al dan niet gewijzigd) vast te stellen. Dit is een wettelijke verplichting op grond van artikel 198, lid 1 van de Gemeentewet.

3.1 Bestemming rekeningresultaat
Alleen de raad kan besluiten hoe het resultaat van de jaarrekening wordt bestemd. Standaard wordt het jaarrekeningresultaat over 2022 toegevoegd aan de VBR. In het geval budgetten en bijbehorende werkzaamheden niet of deels zijn uitgevoerd in 2022, is het ook mogelijk dat zowel het budget als de werkzaamheden worden doorgeschoven naar het volgende jaar. Dit betreft de zogenaamde budgetoverheveling en maakt onderdeel uit van de resultaatbestemming. Het is ook mogelijk dat een deel van het algemene resultaat wordt gereserveerd voor de komende jaren middels een toevoegding aan een bestemmingsreserve of voorziening. Voor een totaaloverzicht van de voorgestelde budgetoverhevelingen en reserveringen verwijzen wij u naar het onderdeel Financiën in dit raadsvoorstel.

4.1 Overheveling restant kredieten naar volgende jaar
Kredieten zijn naar aard meerjarig (dit in tegenstelling tot budgetten in de exploitatie). Op grond van de financiële verordening vervalt een geautoriseerd krediet na twee jaar, tenzij binnen deze periode een aanvang gemaakt wordt met de aanschaf, de dienstverlening of werkzaamheden conform het doel van het krediet. Om een krediet veilig te stellen wordt aan de raad een specifiek besluit gevraagd om restantkredieten over te hevelen naar het volgende jaar. Hierdoor wordt de mogelijkheid geboden om de activiteiten conform het doel van het krediet in het volgende jaar of de volgende jaren te realiseren. Van kredieten die afgewikkeld zijn, wordt een eventueel restantbedrag niet meer overgeheveld. Vanaf 2023 vindt dit besluit plaats bij de Eindejaarsrapportage, zodat restant kredieten vanaf 1 januari in het volgende jaar beschikbaar zijn.

Kanttekeningen

2.1 Niet vaststellen Jaarstukken 2022
Mocht de raad de Jaarstukken 2022 niet of niet naar behoren (willen) vaststellen zoals wettelijk is voorgeschreven, dan zendt het college op grond van artikel 201 Gemeentewet de Jaarstukken 2022 ter vaststelling aan Gedeputeerde Staten.

3.1 Geen bestemming rekeningresultaat
Als er geen nadere bestemming wordt vastgesteld, dan wordt het rekeningresultaat automatisch volledig toegevoegd aan de Vrij Besteedbare Reserve als onderdeel van het eigen vermogen op de balans.

Duurzaamheid

Niet van toepassing. De ‘Jaarstukken 2022’ betreft een verantwoording achteraf en leidt niet tot structurele financiële effecten. Voor zover het financiële duurzaamheid betreft, komt dit onderwerp

terug in de Zomerrapportage 2023 en in de Programmabegroting 2024. Zie ook het onderdeel Financiën in dit raadsvoorstel.

Participatie

Niet van toepassing

Financiën

Resultaat op hoofdlijnen

Het bruto resultaat van de jaarrekening 2022 sluit met een positief incidenteel saldo van € 1.893k. Dit betreft het saldo van alle baten en lasten, inclusief mutaties reserves en budgetoverhevelingen die al zijn vermeld in de Eindejaarsrapportage 2022. Van dit bruto resultaat wordt voorgesteld om budgetten over te hevelen naar de exploitatie van 2023 (omdat ook de werkzaamheden in 2022 nog niet of nog niet volledig zijn afgerond) en naar de bestemmingsreserve voor vluchtelingen en statushouders. Enkele budgetoverhevelingen worden gedekt door een onttrekking uit de Vrij Besteedbare Reserve (VBR) op basis van reeds eerder genomen raadsbesluiten. Per saldo heeft een dergelijke overheveling met dekking uit de VBR geen financieel effect op het netto resultaat. Daarnaast wordt voorgesteld een bedrag toe te voegen aan een nieuwe voorziening voor wachtgeld gewezen wethouders, omdat deze verplichting de komende paar jaar aanwezig is. Na aftrek van deze nagekomen overhevelingen en reserveringen van in totaliteit € 515k, komt het netto resultaat hiermee uit op € 1.378k voordelig. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de Vrij Besteedbare Reserve. Ten opzichte van het geraamde resultaat van € 294k betreft dit een extra voordeel van € 1.084k. Dit verschil is grotendeels te verklaren met drie posten (hieronder nader toegelicht).

Financiële recapitulatie

Bruto resultaat			€	1.893k
Nagekomen overhevelingen met dekking uit de Vrij Besteedbare Reserve (conform eerdere raadsbesluiten):				
- Restant budget dubbele oriëntatie	€	25k		
- Restant budget implementatiekosten omgevingswet	€	97k		
- Restant budget activiteiten project Breng Flex	€	8k		
- Restant budget burgerinitiatieven speelvoorziening	€	50k		
- Dekking onttrekking uit Vrij Besteedbare reserve	-/- €	180k		
Totaal nagekomen overhevelingen met dekking VBR			€	0k
Nagekomen overhevelingen en reserveringen:				
- Voorziening wachtgeldverplichtingen	€	210k		
- Verwachte meerkosten uitvoering Participatiewet	€	150k		
- Taakmutatie verhoging taalniveau en inburgering	€	86k		
- Reservering Vluchtelingen en statushouders	€	45k		
- Extra budget cliënt PGB/Jeugd	€	24k		
Totaal overhevelingen en reserveringen			-/- €	515k
Netto resultaat naar VBR			€	1.378k
Geraamd resultaat			€	294k
Te verklaren			€	1.084k

Verschilverklaring op hoofdlijnen

Het verschil van € 1.084k kan op hoofdlijnen verklaard worden met drie grote posten.

- Hogere uitkering gemeentefonds	€	450k

Raadsvoorstel

- Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren	€ 316k	
- Niet geraamde bijdrage opvang vluchtelingen	€ 270k	
Totaal verklaard met drie grootste posten		€ 1.036k (96%)

Toelichting
Het grootste verschil betreft een incidenteel hogere uitkering uit het gemeentefonds op grond van decembercirculaire 2022 (stand jaarrekening) ten opzichte van de meicirculaire 2022 (stand begroting na wijzigingen). De hogere uitkering betreft een bedrag van (netto) € 450k. Dit zit voornamelijk in het accres (principe 'samen trap op – samen trap af'; dit principe wordt vanaf 2024 losgelaten en wordt nader toegelicht in de Kaderbrief 2024).
Om het effect bij de jaarstukken zo veel mogelijk te minimaliseren, worden de financiële bijstellingen naar aanleiding van de septembercirculaire vanaf 2023 vermeld in de Eindejaarsrapportage.

Het tweede verschil zit in diverse afwikkelingsverschillen met betrekking tot de opbrengst van met name de omgevingsvergunningen en in mindere mate de opbrengst van huren, pachten en belastingen. Voor wat betreft de omgevingsvergunningen is in 2022 een administratieve achterstand ingelopen. De werkelijke opbrengsten bleken uiteindelijk (incidenteel) hoger te zijn dan initieel ingeschat.

Het derde verschil betreft een niet geraamde bijdrage van het rijk voor de kleinschalige opvang van vluchtelingen. Deze bijdrage had feitelijk bij de Eindejaarsrapportage 2022 al bijgeraamd moeten worden, maar is abusievelijk niet verwerkt. Ook dit betreft een incidenteel voordeel ten opzichte van de geraamde bijdrage. Ten opzichte van de lasten is het verschil € 45k. Van deze meeropbrengst wordt voorgesteld om deze toe te voegen aan de bestemmingsreserve Vluchtelingen en statushouders.

Bovenstaande drie posten leiden samen al tot een voordeel van € 1.036k. Dit bedraagt ongeveer 96% van het te verklaren verschil van € 1.084k.

Resultaat in detail
Naast de drie genoemde grootste verschillen zijn er nog meer verschillen aan te geven. Een meer uitgebreide analyse van de verschillen tussen het netto resultaat (na aftrek van budgetoverhevelingen en reserveringen) en het geraamde resultaat, per saldo € 1.084k voordelig, vindt u terug in de Jaarstukken 2022 in onderdeel '1.3 Financieel overzicht'. Hierbij is ook vaak een korte toelichting gegeven om het verschil beter te kunnen duiden. Dit betreft vooral de grotere verschillen vanaf € 50k.

De meeste uitgebreide verschillenanalyse vindt u in de Jaarstukken 2022 terug in onderdeel '2.2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten'. Hier zijn alle verschillen in de baten en lasten vanaf € 10k afzonderlijk vermeld. Verschillen tot € 10k zijn gegroepeerd weergegeven.

De geconstateerde verschillen (zowel op hoofdlijnen in dit raadsvoorstel, als in detail in de Jaarstukken 2022), zijn incidenteel van aard. Eventuele structurele verschillen zijn al verwerkt in de Programmabegroting 2023 of worden jaarlijks bijgesteld volgens de reguliere processen. Zo volgt bijvoorbeeld de uitkering gemeentefonds de bedragen conform de mei- of septembercirculaire en worden de kostenbudgetten bijgesteld naar de reëel te verwachten uitgaven. Voor wat betreft het Sociaal Domein worden budgetten bijgesteld op basis van voortschrijdende gemiddelden.

Communicatie

Na vaststelling van de Jaarstukken 2022 (inclusief controleverklaring) door uw raad, wordt deze binnen twee weken na besluitvorming (wettelijk uiterlijk vóór 15 juli 2023) verzonden naar Provinciale Staten Limburg en naar het CBS.

Uitvoering

Donderdag 25 mei	:	Raadsinformatieavond (technische toelichting Jaarstukken 2022)
Woensdag 31 mei	:	Indienen technische vragen bij de griffier (voor 13.00 uur);
Maandag 5 juni	:	Auditcommissie (toelichting door accountant Crowe-Foederer);
Dinsdag 6 juni	:	Verzenden antwoorden op technische vragen naar raads- en commissieleden;
Donderdag 8 juni	:	Commissie Begroting en Rekening (behandeling antwoorden op technische vragen);
Donderdag 15 juni	:	Raadsvergadering (behandeling en besluitvorming Jaarstukken 2022);
Vóór 15 juli	:	Vastgestelde Jaarstukken 2022 en overige documenten verzenden naar Provincie en CBS.

Bijlage(n)

Bijlage 1: Jaarstukken 2022;
Bijlage 2: Format technische vragen fracties;
Bijlage 3: Concept raadsbesluit.

Mook, 16 mei 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

Aanvulling raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Naar aanleiding van de controlewerkzaamheden door de accountant Crowe-Foederer hebben enkele wijzigingen plaatsgevonden. Hiertoe ontvangt u een aanvulling op het raadsvoorstel behorende bij het raadsvoorstel van 16 mei 2023.

Wijzigingen

Bij de controlewerkzaamheden van de Jaarstukken 2022 heeft de accountant enkele te corrigeren posten aangegeven. Ten opzichte van de raadsversie van de Jaarstukken 2022 betreffen dit de volgende drie wijzigingen:

1. een dotatie van € 210k aan de voorziening wachtgeldverplichtingen. Deze dotatie moet middels de resultaatbepaling plaatsvinden en niet via de resultaatbestemming achteraf. Hierdoor wijzigt niet alleen het rekeningsaldo, maar komt ook dit beslispunt in het raadsbesluit te vervallen;
2. een vrijval van een transitorische post van € 90k ten behoeve van een stijging loonkosten naar aanleiding van de cao-uitkomsten. Deze post was voor 2021 ingecalculeerd en moest in 2022 vrijvallen;
3. Een correctie van de SiSa-uitkering D8 Onderwijsachterstandenbeleid ter grootte van € 27k. Dit betreft een correctie op uren van voorgaande jaren 2019 t/m 2021.

Door deze correcties naar aanleiding van de accountantscontrole wijzigen de balans en de exploitatiecijfers en alle hiervan afgeleide gegevens, zoals toelichtingen en kengetallen.
Alle wijzigingen worden vermeld in de erratalijst. Tevens wordt het boekwerk integraal geactualiseerd, zodat alle wijzigingen zijn verwerkt in het te ondertekenen boekwerk van de Jaarstukken 2022.

Programma-overschrijding

Bij programma Gezond leven vindt een overschrijding op het programma plaats bij de lasten. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door niet geraamde lasten van een SiSa-uitkering, waartegenover ook een niet geraamde baat staat. Daarnaast is er een overschrijding op de kosten van afvalinzameling en –verwerking. Hier lag een fiscale discussie op het gebied van btw aan ten grondslag. De overschrijding is met name veroorzaakt omdat de kosten gedurende het jaar niet inzichtelijk waren. Het is vanuit de Kadernota rechtmatigheid van de landelijke commissie BBV niet duidelijk of je deze overschrijding moet laten meetellen als onrechtmatig. Na overleg met de accountant is de beste optie uw raad deze overschrijding achteraf formeel te laten autoriseren. Als dat gebeurt, dan betrekt de accountant deze overschrijding niet in zijn oordeel. Indien uw raad niet instemt met deze overschrijding dan bestaat de kans dat er geen goedkeurende verklaring of een verklaring met beperking wordt verstrekt door accountant. Overigens merken wij nog op dat de budgetten ten behoeve van 2023 zijn geactualiseerd en dat deze overschrijding in 2023 niet meer wordt voorzien.

Wijziging raadsbesluit

Naar aanleiding van bovenstaande gegevens wordt het concept raadsbesluit iets gewijzigd. Toegevoegd wordt het voorstel om in te stemmen met de budgetoverschrijding van programma Gezond leven. Verwijderd wordt het voorstel om in te stemmen met de reservering van € 210k voor de wachtgeldvoorziening (omdat die nu inmiddels in het rekeningresultaat zit). Daarnaast worden de diverse saldi gewijzigd als gevolg van de correcties.

Raadsvoorstel

Het aangepaste voorstel luidt als volgt:

1. Kennis te nemen van de (nagezonden) controleverklaring en het (nagezonden) accountantsverslag bij de Jaarstukken 2022;
2. In te stemmen met de budgetoverschrijding van programma Gezond leven;
3. De Jaarstukken 2022, inclusief de (nagezonden) controleverklaring vast te stellen;
4. Het bruto jaarrekeningresultaat van € 1.746k voordelig als volgt te bestemmen:
    a. de restant budgetten waartegenover een directe onttrekking uit de VBR staat middels eerdere besluitvorming, groot € 180k, over te hevelen naar 2023;
    b. een bedrag van € 45k toe te voegen aan de bestemmingsreserve Vluchtelingen en statushouders;
    c. een bedrag van € 260k over te hevelen naar 2023 via de bestemmingsreserve Budgetoverheveling;
    d. het netto resultaat van € 1.441k voordelig toe te voegen aan de Vrij besteedbare reserve;
5. De restant kredieten zoals vermeld op pagina's 10 t/m 12 van de Jaarstukken 2022, over te hevelen naar 2023.

Aan u zijn / worden de volgende stukken beschikbaar gesteld:

<u>Raadsvergadering 15 juni 2023</u>
Aan de stukken van de raadsvergadering 15 juni 2023 zijn toegevoegd:
- Aanvulling raadsvoorstel
- Het aangepaste raadsbesluit

<u>Raadsvergadering 13 juli 2023 - besluitvorming</u>
- Stukken raadsvergadering 15 juni 2023
- Integraal geactualiseerd boekwerk Jaarstukken 2022
- Erratalijst
- Accountantsverklaring
- Verslag van bevindingen

Raadsbesluit

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer
Onderwerp **Jaarstukken 2022**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 16 mei 2023 en de aanvulling d.d. 15 juni 2023

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 8 juni 2023

Besluit:

1. Kennis te nemen van de (nagezonden) controleverklaring en het (nagezonden) accountantsverslag bij de Jaarstukken 2022;
2. In te stemmen met de budgetoverschrijding van programma Gezond leven;
3. De Jaarstukken 2022, inclusief de (nagezonden) controleverklaring vast te stellen;
4. Het bruto jaarrekeningresultaat van € 1.746k voordelig als volgt te bestemmen:
    a. de restant budgetten waartegenover een directe onttrekking uit de VBR staat middels eerdere besluitvorming, groot € 180k, over te hevelen naar 2023;
    b. een bedrag van € 45k toe te voegen aan de bestemmingsreserve Vluchtelingen en statushouders;
    c. een bedrag van € 260k over te hevelen naar 2023 via de bestemmingsreserve Budgetoverheveling;
    d. het netto resultaat van € 1.441k voordelig toe te voegen aan de Vrij besteedbare reserve;
5. De restant kredieten zoals vermeld op pagina's 10 t/m 12 van de Jaarstukken 2022, over te hevelen naar 2023.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 13 juli 2023

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

Gemeente Mook en Middelaar

JAARSTUKKEN 2022

Versie raad 13 juli 2023

Raadhuisplein 6 - Postbus 200 - 6585 ZK Mook - (024) 696 9111
gemeente@mookenmiddelaar.nl - www.mookenmiddelaar.nl

GEMEENTE MOOK EN MIDDELAAR JAARSTUKKEN 2022

Inhoudsopgave

ALGEMEEN 5

1.1. Voorwoord 6
1.2. Leeswijzer 7
1.3. Financieel overzicht 9
1.4. Kerngegevens 13
1.5. Afkortingen 15

JAARSTUKKEN 16

2.1. Jaarverslag 17

Programmaverantwoording 18
2.1.1. Programma Besturen 19
2.1.2. Programma Beschermen 23
2.1.3. Programma Verplaatsen 26
2.1.4. Programma Werken 31
2.1.5. Programma Leren 35
2.1.6. Programma Recreëren 39
2.1.7. Programma Samenleven en zorgen 42
2.1.8. Programma Gezond leven 48
2.1.9. Programma Wonen 52
2.1.10. Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen 56
2.1.11. Overzicht van de kosten van overhead 58
2.1.12. Bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting 59
2.1.13. Bedrag voor onvoorzien 60

Paragrafen 61
2.1.14. Paragraaf Lokale heffingen 62
2.1.15. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 69
2.1.16. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 78
2.1.17. Paragraaf Financiering 83
2.1.18. Paragraaf Bedrijfsvoering 88
2.1.19. Paragraaf Verbonden partijen 91
2.1.20. Paragraaf Grondbeleid 107
2.1.21. Paragraaf Informatieveiligheid 110
2.1.22. Paragraaf Verduurzamen 111

2.2. Jaarrekening 113

Balans en overzicht van baten en lasten 114
2.2.1. Balans 115
2.2.2. Overzicht van baten en lasten 118

Toelichting 123
2.2.3. Grondslagen 124
2.2.4. Toelichting op de balans 128
2.2.5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten 137

Overig 151
2.2.6. Single information Single audit (SiSa) 152
2.2.7. Overzicht van baten en lasten per taakveld 176

VASTSTELLINGSBESLUIT 179

3.1. Vaststellingsbesluit 180

BIJLAGEN 181

4.1. Bijlage Algemene Uitkering 182
4.2. Bijlage Beleidsindicatoren 185
4.3. Bijlage Begrippenlijst 192
4.4. Bijlage Controleverklaring.....196

ALGEMEEN

1.1. Voorwoord

Voor u liggen het jaarverslag en de jaarrekening 2022 van de gemeente Mook en Middelaar. Deze jaarstukken zijn voor uw raad het instrument voor de controle op de uitvoering van het voorgenomen beleid en voor het college het instrument om verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid. De jaarrekening volgt om die reden het stramien van de Programmabegroting 2022.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) en de jaarrekening (balans en exploitatieoverzichten).

Het jaar 2022 was vooral het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen. Tegen de landelijke trend in leidde de verkiezingsuitslag in onze gemeente niet tot verdere fragmentatie; er werden kandidaten verbonden aan vier politieke partijen gekozen (in 2018: vijf). Na de verkiezingen in maart 2022 trad in mei een nieuw college van burgemeester en wethouders (b&w) aan, met daarin drie nieuwe wethouders.

Het college van b&w stelde kort na zijn start een 'Beleidsprogramma 22-26' op, dat voor het zomerreces aan uw raad gezonden is. In dat beleidsprogramma zijn prioriteiten voor de lopende bestuursperiode bepaald en worden middelen gealloceerd. Er wordt de ambitie uitgesproken in deze collegeperiode enkele grote reeds voorbereide projecten te realiseren. Daar waar dat gewenst en verantwoord is, wordt extra geïnvesteerd in de omvang van de ambtelijke organisatie. In de toelichtingen op de programma's geven wij een toelichting op de onderdelen uit het beleidsprogramma.

Nieuwe programmastructuur
In de Programmabegroting 2023 is besloten tot invoering van een nieuwe, vereenvoudigde, programmastructuur. In de Programmabegroting 2022, waarover in deze Jaarstukken 2022 verantwoording afgelegd wordt, zijn de ambities en verwachtingen verwoord van de (vorige) gemeenteraad en het vorige college van b&w conform de toen geldende programmastructuur (en het toen geldende collegeprogramma).

Het huidige college van b&w heeft getracht in de verslaglegging zo veel als mogelijk te verwijzen naar de ambities en verwachtingen zoals die in de vorige bestuursperiode zijn vastgesteld; daar waar dit de leesbaarheid en/of volledigheid bevordert is op onderdelen de vrijheid genomen de verantwoording ook buiten de vorige programmastructuur in te richten.

Financieel resultaat
Het jaar 2022 sluit met een voordelig rekeningresultaat van € 1.746k. Van het resultaat wordt voorgesteld om € 305k over te hevelen naar de exploitatie van 2023 voor specifieke budgetten en voor de toevoeging aan de bestemmingsreserve Vluchtelingen en statushouders. Het restant van € 1.441k wordt toegevoegd aan de Vrij Besteedbare Reserve. Dat is € 1.147k voordeliger dan het geraamde begrotingsoverschot van € 294k op grond van de Zomer- en Eindejaarsrapportage 2022. De bestemming van het resultaat is verder toegelicht in het raadsvoorstel dat bij deze Jaarstukken 2022 hoort.

Het college bedankt iedereen die aan de totstandkoming van dit jaarverslag en deze jaarrekening heeft meegewerkt.

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,
drs. W. Mariman

De burgemeester,
mr. drs. W. Gradisen

1.2. Leeswijzer

Wettelijk kader
Geen, de leeswijzer is facultatief.

Wijzigingen
Er zijn geen grote inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd in de (structuur van de) Jaarstukken 2022 ten opzichte van de Jaarstukken 2021 behoudens een meer uitgebreidere toelichting in onderdeel 1.3.

Leeswijzer
De jaarstukken bestaan uit vier hoofdstukken:

1. Algemeen
Hier vindt u de algemene gegevens zoals deze leeswijzer, de kerngegevens en een lijst van afkortingen. Ook vindt u hier een (financiële) samenvatting.

2. Jaarstukken
Dit hoofdstuk is wettelijk verplicht en valt uiteen in twee onderdelen:
- onderdeel 2.1 Jaarverslag, met de beleidsmatige programmateksten (stand van zaken, inclusief beleidsindicatoren) en de paragrafen. De paragrafen behandelen een specifiek onderwerp.
- onderdeel 2.2. Jaarrekening, met de balans (overzicht van bezittingen, schulden en eigen vermogen) en het overzicht van baten en lasten (exploitatieoverzicht). Tevens is in dit onderdeel de toelichting op de balans en de toelichting op het overzicht van baten en lasten vermeld conform de wettelijke voorschriften.

3. Vaststellingsbesluit
Hierin wordt aangegeven dat de Jaarstukken 2022 zijn vastgesteld. Na besluitvorming door de raad wordt dit onderdeel voorzien van handtekeningen.

4. Bijlagen
De bijlagen bevatten overzichten die niet wettelijk verplicht zijn, maar wel inzicht kunnen geven in bepaalde onderdelen van de Jaarstukken. De controleverklaring van de accountant wordt altijd separaat verstrekt.

Weergave bedragen
Als uitgangspunt worden alle lasten positief (debet) weergegeven en alle baten negatief (credit). Soms wordt er voor de duidelijkheid een letter V of N toegevoegd, waarbij V staat voor Voordelig (baten) en N staat voor Nadelig (lasten).

Afrondingsverschillen
Omdat de 'Jaarstukken 2022' automatisch in duizenden euro's (x € 1.000) worden opgesteld, kan het voorkomen dat in de tellingen rekenkundige afrondingsverschillen ontstaan.
Voorbeeld € 1.700 + € 600 = € 2.300. In duizendtallen wordt het dan: 2 + 1 = 2 (en dus geen 3).

Verkiezingen / nieuw college
Als gevolg van de verkiezingen in maart 2022 is een nieuw college geïnstalleerd. Aan het begin van elk programma zijn de huidige portefeuillehouders vermeld van het desbetreffende programma.

Beleidsindicatoren
De beleidsindicatoren zijn overeenkomstig de laatst geldende 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. Dit betreft een ministeriële regeling waarin voorgeschreven is welke beleidsindicatoren minimaal vermeld moeten worden en wie de wettelijke bronhouder is van een beleidsindicator. Een gemeente is wettelijk verplicht om de gerealiseerde gegevens van deze bronhouders te vermelden.

Als de gegevens bij de Jaarstukken (nog) niet beschikbaar zijn gesteld, wordt dit aangeduid met 'N/b' (Gegevens niet beschikbaar) en worden, indien aanwezig, gemeentelijke gegevens verstrekt.

Daarnaast worden enkele beleidsindicatoren niet jaarlijks maar periodiek bijgewerkt door de bronhouders, bijvoorbeeld de periodieke onderzoeken van Verwey Jonker Instituut.
Informatie van de bronhouder wordt ontsloten middels de website 'waarstaatjegemeente.nl', waarbij voor dit doel een afzonderlijke tegel 'Besluit Begroting en Verantwoording' is toegevoegd. Op deze website wordt ook informatie verstrekt met betrekking tot eventuele wijzigingen van de beleidsindicatoren. Daar waar wijzigingen zijn doorgevoerd, is dit vermeld bij de desbetreffende indicator in de diverse programma's.

De peildatum van de vermelde gegevens is 15 mei 2023. Gegevens van voorgaande jaren kunnen sporadisch afwijken ten opzichte van de vermelde gegevens in vorige jaarstukken.
Een meerjarenverloop van de beleidsindicatoren is vermeld in bijlage 4.2 van deze Jaarstukken 2022.

Rechtmatigheidsanalyse
Elk programma sluit af met een rechtmatigheidsanalyse, waarbij wordt aangegeven of een verschil in de lasten wel of niet (financieel) rechtmatig is en of een overschrijding wel of niet meetelt in het oordeel van de accountant. Een onrechtmatigheid wordt ingedeeld in een van de zeven rubrieken die zijn vermeld in de Kadernota Rechtmatigheid. Deze nota is uitgebracht door de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). De commissie BBV is een landelijke commissie met als taak het zorgdragen voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV.

1.3. Financieel overzicht

Financieel saldo
In 2020 en 2021 zijn resultaten gerealiseerd van respectievelijk € 52k en € 1.873k voordelig.
Het jaar 2022 sluit met een positief rekeningsaldo van € 1.746k. Dit is exclusief de nagekomen voorgestelde budgetoverhevelingen (zie hiervoor het raadsvoorstel).
In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van het rekeningresultaat 2022 aan de hand van de bestuursrapportages en overige raadsbesluiten weergegeven.

bedragen x € 1.000

Ontwikkeling rekeningresultaat 2022	Resultaat baten en lasten	Mutaties reserves	Resultaat jaarrekening
Primitieve begroting 2022	98 N	247 V	150 V
1e Begrotingswijziging (dekkingsplan)	114 V	0 N	114 V
Saldo begroting	16 V	247 V	264 V
Besluitvorming Jaarstukken 2021 (budgetoverheveling naar 2022)	741 N	741 V	0 N
Zomerrapportage 2022 (1e hj)	171 V	0 N	171 V
Eindejaarsrapportage 2022 (2e hj)	737 V	690 N	47 V
Overige tussentijdse begrotingswijzigingen	338 N	150 V	188 N
Subtotaal	154 N	448 V	294 V
Effecten bij het opmaken van de jaarrekening 2022	1.747 V	294 N	1.452 V
Eindsaldi Jaarrekening 2022	**1.593 V**	**154 V**	**1.746 V**

Verschillenanalyse op hoofdlijnen	*bedragen x € 1.000*
Bruto saldo Jaarstukken 2022	1.746 V
Reeds geraamd resultaat 2022 (begroting)	294 V
Te verklaren verschil voor budgetoverhevelingen	1.452 V
Af: Budgetoverhevelingen en reserveringen (zie raadsvoorstel)	305 V
Te verklaren verschil na budgetoverhevelingen	1.147 V

Structurele verschillen

-

Incidentele verschillen

Meer ontvangen uitkering gemeentefonds (realisatie op basis van decembercirculaire 2022 ten opzichte van raming op basis van meicirculaire 2022)	640 V	
Taakmutatie energietoeslag (niet geraamd, compensatie via uitkering gemeentefonds)	190 N	
Uitkering gemeentefonds (netto)		*450 V*
SiSa-uitkering (niet geraamd nog te ontvangen normbedrag voor opvang vluchtelingen Oekraïne)	270 V	
Diverse programmaverschillen (netto onderuitputting budgetten)	240 V	
Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren (betreft met name meeropbrengst omgevingsvergunningen)	186 V	
Opbrengst detachering voorgaande jaren (nagekomen baat)	104 V	

Meeropbrengsten dividend (raming op basis van brief Provincie, realisatie hoger)	96 V
Extra eenmalige financiële ondersteuning (EFO) aan personen die in aanmerking kwamen voor een energietoeslag (t.b.v. armoedebestrijding)	56 N
Vervallen stelpost belastingen (potentiële nieuwe belastingopbrengsten n.a.v. dekkingsplan voorgaande jaren)	50 N
Afwaardering Groesbeekseweg (pand is gesloopt, alleen grond aanwezig)	92 N
Verklaard verschil	1.147 V

Voor een nadere en meer gedetailleerde toelichting van het resultaat wordt verwezen naar de onderdelen 2.2.2. en 2.2.5. van deze jaarstukken.

Restant kredieten
Kredieten zijn in enig jaar óf nog lopend óf afgerond. Onderstaande kredieten voor investeringen zijn nog niet geheel gerealiseerd en nog lopend. De restantkredieten worden in beginsel doorgeschoven naar 2023 zodat op het desbetreffende krediet nog uitgaven gedaan kunnen worden.

bedragen x € 1.000

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
• 2020: Nieuw-/verbouw gemeentehuis	2.000	0	0	2.000	2.000
• Revitalisering raadzaal	54	0	0	54	54
• Revitalisering De Lier *)	49	0	0	49	49
• 2020: Zonnepanelen	10	0	0	10	10
• 2020: Er zit muziek in Mook en Middelaar	320	-100	0	220	220
• 2020: Mobiliteitsplan 2020	54	0	0	54	54
• 2021: Mobiliteitsplan 2021	121	0	75	45	45
• Pleisterplaats N271 Plasmolen *)	94	0	0	94	94
Subsidie provincie	-60	0	0	-60	-60
Project afhankelijk van werkzaamheden provincie					
• Spoorbrug Heumensebaan *)	270	0	0	270	270
Subsidie provincie	-122	0	0	-122	-122
• Spoorbrug Heumensebaan *) gemeentedeel	35	0	0	35	35
Betreft verbreden spoorviaduct Heumensebaan, uitvoering in combinatie met verbeteren Maaslijn, naar verwachting medio 2025					
• Centruminrichting Mook *) **)	40	0	36	4	4
Subsidie provincie	-300	0	-300	0	0
Bijdrage derden	-13	0	0	-13	-13
Afronding project in 2023.					
• 2020: Openbare Verlichting					
- Masten	9	0	1	7	7
- Armaturen	12	0	1	10	10
Uitloop naar en afwikkeling in 2023					
• 2021: Openbare Verlichting					

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
- Masten	19	0	0	19	19
- Armaturen	18	0	0	18	18
Uitloop naar en afwikkeling in 2023					
• 2021: Economische agenda 2021-2024	80	0	0	80	80
• 2021: Nieuw-/verbouw huisvesting Kandinsky	4.000	0	0	4.000	4.000
• Rioolkosten in krediet Centruminrichting Mook 2019: **)					
- Vervanging	282	0	0	282	282
- Milieumaatregelen	147	0	0	147	147
• 2020: Vervanging riool 20 jaar	17	0	0	17	17
• 2020: Vervanging riool 60 jaar	102	0	0	102	102
• 2021: Vervanging riool 60 jaar	36	0	6	31	31
• 2021: Riool milieumaatregelen 60 jaar	7	0	16	-9	-9
• 2021: Lob van Gennep	130	-130	0	0	0
• Kerkplein Middelaar *)	141	0	0	141	141
Herinrichting Kerkplein, inclusief woningbouw, is uitgesteld in verband met Lob van Gennep.					
• 2020: Masterplan Plasmolen / Proef Plasmolen	1.978	-269	5	1.704	1.704
Middels dekkingsplan Programmabegroting 2021: krediet vertraagd en kapitaallasten gehalveerd wegens bijdragen derden. Eigen kosten maximaal € 1 miljoen.					
• 2020: Implementatie Squit 20/20	54	0	38	16	16
• Hart van Mook: Herinrichting N271 **)	14	0	10	4	4
Betreft budget t.b.v. herinrichting Rijksweg en omgeving. Werkzaamheden afgerond. Financiële afwikkeling 1e helft 2023.					
• Herinrichting Rijksweg N271 Plasmolen **)	105	0	38	67	67
Subsidie provincie	-5	0	0	-5	-5
Betreft voorbereidingskosten herinrichting Rijksweg N271 te Plasmolen in samenhang met de aanleg van de pleisterplaats ter plaatse. Project afhankelijk van werkzaamheden provincie.					
• 2022: O.V. armaturen	0	19	0	19	19
• 2022: O.V. masten	0	18	0	18	18
• 2022: Ventilatie Adalbertschool	0	160	0	160	160
2022: Bijdrage rijk (SiSa)	0	-74	0	-74	-74

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
• 2022: Lichtinstallatie Astrantia korfbalveld	0	23	0	23	23
• 2022: Project Maasheggen I (SiSa L5B)	0	633	20	613	613
2022: Bijdrage project Maasheggen	0	-337	-20	-318	-318
• 2022: Investering speeltoestellen	0	100	57	43	43
2022: Bijdrage derden	0	-100	-57	-43	-43
• 2022: Ecozone Molenhoek	0	100	53	47	47
• 2022: Speelvoorzieningen	0	39	29	10	10
• 2022: Vervanging riool	0	340	11	329	329
Totaal	**9.698**	**420**	**20**	**10.098**	**10.098**

*) De kapitaallasten van deze investeringen worden (deels) gedekt uit de reserve Kapitaallasten;
**) De kapitaallasten van deze investeringen worden geheel gedekt uit de reserve Afschrijvingen investeringsplan 2013-2016.

De volgende kredieten zijn in 2022 volledig afgerond. Hierop vinden geen uitgaven meer plaats.

bedragen x € 1.000

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
• 2021: Natstrooier	45	7	52	0	0
• 2021: Strooier Eco Mini	19	13	32	0	0
• 2021: Sneeuwploeg	10	3	15	-2	0
• 2020: Vervanging speelvoorzieningen	20	0	20	0	0
• 2021: Vervanging speelvoorzieningen	38	0	38	0	0
Totaal	**132**	**23**	**156**	**-1**	**0**

1.4. Kerngegevens

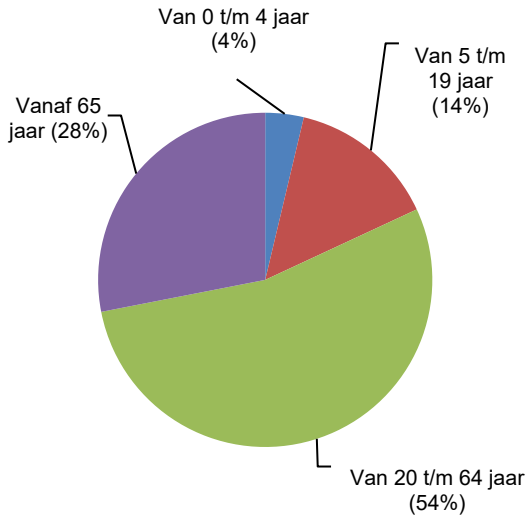
Werkelijk aantal inwoners per leeftijdsklasse

Leeftijdsklasse	Aantal 1-1-2020	Aantal 1-1-2021	Aantal 1-1-2022	Aantal 31-12-2022	%
van 0-4 jaar	259	275	278	299	4%
van 5-19 jaar	1.249	1.187	1.187	1.155	14%
van 20-64 jaar	4.216	4.282	4.328	4.333	54%
van 65 jaar en ouder	2.123	2.166	2.196	2.258	28%
Totaal	**7.847**	**7.910**	**7.989**	**8.045**	**100%**

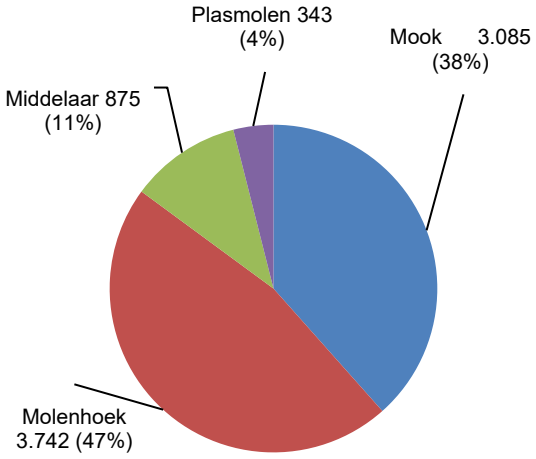
Bron: CBS Statline (1-1) en BRP Mook en Middelaar (31-12)

Aantal inwoners per 31 december 2022

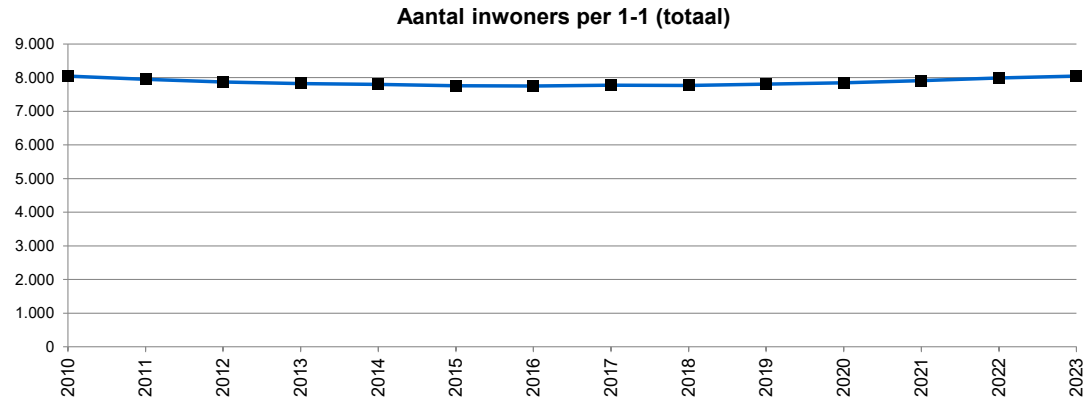
Per leeftijdsklasse

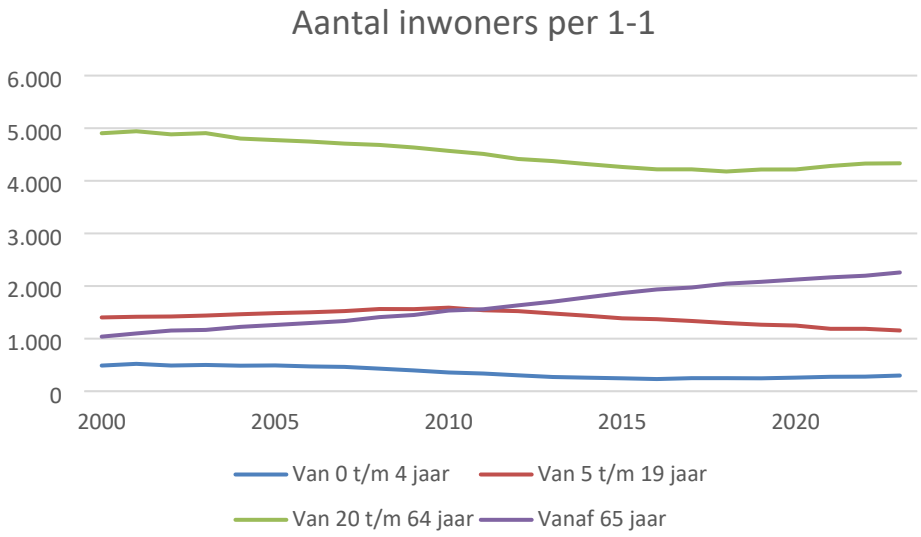

Per plaats

Meerjarenverloop

Fysieke structuur

Omschrijving	Eenheid	Aantal 2022	Aantal 2021
Land:			
Oppervlakte land	hectare	1.739	1.739
Oppervlakte bebouwing kernen	hectare	47	46
Oppervlakte bebouwing buitengebied	hectare	9	9
Oppervlakte bebouwing totaal	hectare	56	55
Percentage bebouwing land	%	3,2%	3,2%
Woonruimten woonfunctie*)	aantal	3.680	3.667
Woonruimten UG**)	aantal	3.751	3.738
Water:			
Oppervlakte binnenwater	hectare	142	142
Oeverlengte	hectometer	261	261

*) Alleen woonfunctie, exclusief logiesfunctie en uitwonende studenten
**) Inclusief logiesfunctie en uitwonende studenten t.b.v. Uitkering Gemeentefonds

Bron: Verzamelstaat uitkering gemeentefonds specificatie nummer 2022-09 (per februari 2023)

1.5. Afkortingen

Afkorting	Voluit
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004
BGO	Budgetoverheveling
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRP	Basisregistratie personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IRVN	ICT Rijk van Nijmegen
MARN	Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (regio Rijk van Nijmegen)
MJOP	MeerJaren OnderhoudsPlan
OZB	Onroerende zaakbelasting(en)
RRE-W	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen
RUD (LN)	Regionale UitvoeringsDienst (Limburg Noord)
SISA	Single information Single audit
SKB	Schatkistbankieren
VBR	Vrij Besteedbare Reserve
VPB	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
UPW	Uitkering Participatiewet
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw / Wet sociale werkvoorziening
WOZ	(Wet) waardering onroerende zaken

JAARSTUKKEN

2.1. Jaarverslag

Programmaverantwoording

Wettelijk kader
Art. 24, lid 2, letter a en art. 25 BBV.

Toelichting
In de volgende hoofdstukken treft u de verantwoording per programma aan.
Per programma wordt beschreven wat we wilden bereiken en wat we daarvoor gedaan hebben. Wat we wilden bereiken is overgenomen vanuit de Programmabegroting 2022. Van wat we daarvoor hebben gedaan is de stand van zaken vermeld voor geheel 2022. Daarnaast is ook vermeld wat het (op programmaniveau) heeft gekost. Een meer uitgebreide financiële toelichting is vermeld in de jaarrekening bij de onderdelen 2.2.2 en 2.2.5.

De verantwoording is voor de volgende programma's vermeld:

- Programma Besturen;
- Programma Beschermen;
- Programma Verplaatsen;
- Programma Werken;
- Programma Leren;
- Programma Recreëren;
- Programma Samenleven en zorgen;
- Programma Gezond leven;
- Programma Wonen.

Naast de programma’s zijn de verantwoordingen vermeld van de algemene dekkingsmiddelen (programma-ongebonden baten), de kosten van overhead, het bedrag voor de heffing van de Vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

2.1.1. Programma Besturen

Alternatieve naam : Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouders : Burgemeester Gradisen, wethouders Herings, Rodoe en Dillerop

Visie 2018 - 2022
Wij vinden het belangrijk dat onze inwoners en bedrijven weten dat wij er voor ze zijn. Wij stellen ons open voor de meningen en ideeën van onze inwoners en betrekken deze bij de besluitvorming. Ook zijn we transparant in onze keuzes en onze manier van werken. Wij willen een betrouwbare partner zijn voor inwoners, bedrijven en onze samenwerkingspartners.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Een zichtbare en benaderbare gemeente zijn

Inwoners, verenigingen en bedrijven zijn op verschillende terreinen afhankelijk van de gemeente. Wij dienen zichtbaar te maken wat de gemeente en de gemeentelijke organen (Gemeenteraad, College, Burgemeester en ambtelijke organisatie) doen, maar ook waarom wij zaken op een bepaalde manier doen. Onze besluitvorming en gemeentelijke processen zijn transparant en worden in de openbaarheid genomen. De mening van de belanghebbenden betrekken wij via participatie bij dit proces.

'Avond van de toekomst'
Al enige tijd geleden heeft de 'Avond van de toekomst' plaatsgevonden. Dit was een groot succes. Op basis van de ervaringen van de tweede avond was het voornemen om de 'Avond van de toekomst' voortaan te koppelen aan een concrete aanleiding of ontwikkeling, zodat de attractiviteit van zo'n avond wordt vergroot. Door Covid'19 waren publieksbijeenkomsten in de afgelopen periode helaas niet mogelijk. Wij hopen hier in 2022 weer een vervolg aan te kunnen geven.

Gemeentelijke informatie wordt digitaal ontsloten
De gemeente heeft informatie beschikbaar die voor inwoners, bedrijven, verenigingen en (overheids)partners nuttig en noodzakelijk is. Daarnaast genereert de gemeente veel gegevens die als basis dienen voor dienstverlening van andere (overheids)partijen. Ook worden Europese en Nationale wet- en regelgeving dwingender in het beschikbaar hebben en houden van informatie en de manier waarop communicatie met de gemeente kan plaatsvinden via digitale instrumenten. Wij zullen op het gebied van digitale gegevensontsluiting en digitale communicatie stappen vooruit moeten zetten om mee te kunnen in deze ontwikkelingen, maar ook om te voldoen aan geldende regels op het gebied van overheidsdienstverlening. Met deze wettelijke ontwikkeling nemen wij de kans op om onze dienstverlening nog verder te verbeteren.

Realisatie Jaarstukken

'Avond van de toekomst'
Na de Covidperiode konden er in de loop van 2022 weer publieksbijeenkomsten worden gehouden. Een specifiek vervolg van de 'Avond van de toekomst' heeft niet plaatsgevonden, omdat zich geen breed onderwerp voordeed dat geschikt was voor de organisatie van een dergelijke avond. Er zijn wel diverse bijeenkomsten geweest met een specifiek thema, zoals de wijze van afvalinzameling.

Gemeentelijke informatie wordt digitaal ontsloten
Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo regelt dat burgers informatie van de overheid kunnen opvragen, vinden en inzien. Overheidsinformatie is openbaar, tenzij de Woo of andere wetgeving bepaalt dat de gevraagde informatie niet geschikt is om openbaar te maken. De Woo is de opvolger van de Wob. De aankomende jaren wordt de Woo in fases ingevoerd. We houden ons daarbij aan de wettelijke verplichting.

2. Inwonerparticipatie vergroten

Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van sec het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland. Naast het collegeprogramma wordt voor intensivering van communicatie een extra budget gevraagd van € 30k: Mondige burgers, hoge verwachtingen, laag vertrouwen, polarisatie, meer online. We hebben er als gemeente meer en meer mee te maken. Met communicatie en participatie kunnen we een brug slaan naar onze inwoners. Niet alleen naar ontevreden burgers, maar juist ook naar inwoners die niet of minder van zich laten horen. Door onze inwoners beter te betrekken bij wat we bedenken en doen, creëren we draagvlak en krijgen we betere oplossingen. Er is ook veel expertise bij inwoners. Samen kunnen we meer. Dit komt ook terug in de Toekomstvisie 2030. Met verbeterde (externe) communicatie en meer participatie kunnen we hierin stappen zetten. Denk aan: met regelmaat proactief communiceren over speerpunten uit het coalitieprogramma, het betrekken van een meer diverse groep meedenkers en inwoners beter meenemen in processen en ingrijpende dossiers. Met als gewenst resultaat: meer draagvlak, beter begrip voor elkaars werkwijze en standpunten en betere oplossingen.

Realisatie Jaarstukken

Mondige burgers, hoge verwachtingen, laag vertrouwen, polarisatie, meer online. We hebben er als gemeente meer en meer mee te maken. Met communicatie en participatie kunnen we een brug slaan naar onze inwoners. Niet alleen naar ontevreden burgers, maar juist ook naar inwoners die niet of minder van zich laten horen. Door onze inwoners beter te betrekken bij wat we bedenken en doen, creëren we draagvlak en krijgen we betere oplossingen. Er is ook veel expertise bij inwoners. Samen kunnen we meer. Dit komt ook terug in het coalitieakkoord 2022-2026 en Beleidsprogramma 22-26. Met verbeterde (externe) communicatie en meer participatie kunnen we hierin stappen zetten. Denk aan: met regelmaat proactief communiceren over speerpunten uit het coalitieprogramma, het betrekken van een meer diverse groep meedenkers en inwoners beter meenemen in processen en ingrijpende dossiers. Met als gewenst resultaat: meer draagvlak, beter begrip voor elkaars werkwijze en standpunten en betere oplossingen.

Er is in 2022 extra aandacht besteed aan de verbetering van communicatie en de intensivering van participatie. Zo is er een nieuwe aanpak inwonerparticipatie opgesteld. Het doel van deze nieuwe aanpak is dat het meer houvast en helderheid gaat bieden over proces, procedures en kaders, wat gaat leiden tot meer draagvlak, beter beleid en betere besluitvorming. Daarnaast zorgt deze voor een eenduidige blik op participatie door de gemeenteraad, het college en de organisatie. In december 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met deze nieuwe aanpak.

Relatie met verbonden partijen

Programma Besturen heeft geen specifieke relatie met een verbonden partij. Onder dit programma valt wel de (regionale) bestuurlijke afstemming in zijn algemeenheid. De diverse verbonden partijen zijn primair gericht op het verrichten van uitvoeringstaken die verband houden met de overige programma's.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	Formatie: Fte per 1.000 inwoners	1	8,84	9,17	9,31	-
2	Bezetting: Fte per 1.000 inwoners	1	8,48	8,52	8,37	-
3	Apparaatskosten: Kosten per inwoner (x € 1.000) (incl. overhead)	2	0,82	0,83	0,86	-
4	Externe inhuur: Kosten als % van totale loonsom	2	4%	4%	3%	-
5	Externe inhuur: Totale kosten inhuur externen (x € 1.000)	2	188	188	188	-
6	Overhead: % van totale lasten	2	27%	25%	24%	-

*) wettelijke bronhouder
1 Eigen gegevens
2 Eigen begroting

**) deze indicatoren worden pas vanaf 2017 bijgehouden.

N/b = Gegevens niet beschikbaar (nog niet beschikbaar gesteld)

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Besturen						
Totaal lasten	1.518	1.542	1.555	1.684	-128	N
Totaal baten	-280	-210	-221	-308	86	V
Totaal baten en lasten	**1.237**	**1.332**	**1.334**	**1.376**	**-42**	**N**
Toevoeging aan reserves	1.437	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-1.603	-5	-42	-17	-25	N
Totaal Programma	**1.071**	**1.327**	**1.292**	**1.359**	**-67**	**N**

Rechtmatigheidsanalyse

De werkelijke kosten zijn hoger dan de begrote kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid. De grootste overschrijding wordt veroorzaakt door een verplichte toevoeging van € 210k aan de (nieuwe) voorziening voor wachtgeldverplichtingen. Zonder dit verschil zou er een overschot op het programma zijn bij de lasten.

In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Besturen valt in de categorie ‘budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek blijkt’. Deze budgetoverschrijding is formeel onrechtmatig omdat er meer kosten zijn gerealiseerd dan geraamd, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel omdat deze extra kosten geconstateerd zijn na het verantwoordingsjaar.

Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.2. Programma Beschermen

Alternatieve naam : Veiligheid

Portefeuillehouder : Burgemeester Gradisen

Visie 2018 - 2022
Veiligheid kun je niet garanderen, maar samen met onze ketenpartners op het gebied van veiligheid en zorg werken we aan een zo goed mogelijke bescherming van onze inwoners. Door nieuwe taken en krappere capaciteit bij politie en justitie vormt dit een bijzondere uitdaging voor onze gemeente. Veiligheid houdt iedereen bezig en wij willen de komende periode dan ook inzetten op het versterken van het veiligheidsgevoel. Daarvoor zetten we meer toezicht en handhaving in en laten we de veiligheidsketen zo optimaal mogelijk functioneren.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. **Het naleefgedrag vergroten**

Bewoners en ondernemers van de gemeente Mook en Middelaar mogen van ons verwachten dat er actief en daadkrachtig wordt opgetreden tegen overtredingen, maar ook tegen onwenselijke situaties. We versterken het toezicht en voeren handhavingsactiviteiten uit met als doelstelling een afname van de criminaliteit en ongewenst gedrag. Daarnaast brengen we een professionaliseringsslag aan in de aanpak van ondermijning. Middels een betere inzet van bestuursrechtelijke instrumenten en handhavingsactiviteiten willen we één weerbare en georganiseerde overheid tegen (georganiseerde) criminaliteit vormen. Zowel door structurele en intensieve samenwerkingen binnen de gemeente als met ketenpartners. De Regio Deal tussen het Rijk en de regio Limburg-Noord biedt een integrale en gezamenlijke aanpak met bijbehorende financiering in het aanpakken van ondermijning door de samenwerkende ketenpartners.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

De meeste Coronamaatregelen zijn sinds 25 februari 2022 niet meer van kracht en daarmee is een belangrijke stap gezet in het verder openen van Nederland. Er wordt waar mogelijk opgetreden tegen overtredingen en onwenselijke situaties. We hebben nadrukkelijk stappen gezet om een professionaliseringsslag te maken in de aanpak van ondermijning. De projecten die zijn vastgesteld in de regiodeal krijgen steeds meer vorm. Voor Mook en Middelaar zijn we onder andere gestart met een project veilig buitengebied. Dit project richt zicht op het buitengebied, dat in nauwe samenwerking met ketenpartners, ondernemers en inwoners werkt aan een integrale aanpak tegen ondermijning. Het project draagt bij aan een veilige omgeving. In de samenwerking weten de partners elkaar steeds beter te vinden. Het ACT! team voert integraal bestuurlijke controles uit in meerdere gemeenten en dit resulteert in een intensieve samenwerking tussen de deelnemende gemeenten en de diverse politiebasisteams in Noord-Limburg. Verder kunnen, afhankelijk van de controle, organisaties als bijvoorbeeld de belastingdienst en het UWV aansluiten. Er worden daarbij gericht controles uitgevoerd bij bedrijven of panden. Dit zorgt voor een weerbare en georganiseerde overheid tegen georganiseerde criminaliteit.

---

2. Een veilige gemeente behouden

Inwoners moeten zich in onze gemeente veilig kunnen voelen. Het gevoel van veiligheid verschilt van mens tot mens, maar vaak komt dit tot uitdrukking over de mate waarin mensen zich ’s avonds veilig voelen op straat. In onze gemeente kun je ’s avonds veilig over straat lopen, maar er zijn wel aandachtspunten. Zo zijn er gebieden waar inwoners vragen om aandacht voor hangjeugd, slecht verlichte plaatsen, rommel en verloedering. Maar ook parkeeroverlast en verkeersveiligheid zijn regelmatig terugkerende aandachtspunten die wij willen aanpakken.

Een nieuw aspect vormt de sociale veiligheid in dit verhaal. Met de decentralisatie van Rijkstaken naar de gemeente heeft de gemeente ook de problematiek rondom ‘verwarde personen’ (thans 'personen met onbegrepen gedrag') en beschermd wonen op het bordje gekregen. Een thema dat met een minimale politiecapaciteit in onze regio bijzondere aandacht vraagt van onze gemeente, gezien ook onze ligging ten opzichte van onze veiligheidspartners (Politie, Veiligheidsregio en Openbaar Ministerie) in Limburg Noord en onze zorgpartners in het Rijk van Nijmegen.
Dit vraagt om verdere versterking van ketenregie en aanpak van zorg en veiligheidsthema’s, zowel binnen de gemeente over vakgebieden heen als met de ketenpartners.

Realisatie Jaarstukken

De aanpak van de sociale veiligheid in de fysieke leefomgeving wordt met samenwerking van de ketenpartners verbeterd. Gemeente, politie en zorgorganisaties werken samen en stemmen bij casussen af. Hoewel het aantal zorgmijders dat (ernstige) overlast geeft verhoudingsgewijs beperkt is, vraagt dit extra inzet zowel van de politie als van de gemeente. De samenwerking en afstemming tussen de zorg- en veiligheidspartners zorgt ervoor dat complexe casussen integraal worden opgepakt. Er vormt zich een breder kader van kennis en kunde binnen de samenwerking waardoor de juiste zorg-maatregel kan worden genomen.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord;
- Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN).

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
		*)	Waarde	Waarde (landelijk)	Waarde (landelijk)	Gemeente
1	Verwijzingen Halt: Aantal per 1.000 jongeren	1	5,0	4,0 (8,0)	N/b (N/b)	N/b
2	Winkeldiefstallen: Aantal per 1.000 inwoners	2	0,0	0,0 (1,8)	0,0 (2,3)	-

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
3	Geweldsmisdrijven: Aantal per 1.000 inwoners	2	2,5	2,5 (4,3)	2,5 (4,6)	-
4	Diefstallen uit woning: Aantal per 1.000 inwoners	2	1,9	1,3 (1,3)	2,5 (1,4)	-
5	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte): Aantal per 1.000 inwoners	2	5,7	3,2 (6,0)	2,5 (6,0)	-

*) wettelijke bronhouder
1 Bureau Halt
2 CBS

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Beschermen						
Totaal lasten	642	857	805	799	6	V
Totaal baten	-82	-83	-83	-157	74	V
Totaal baten en lasten	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Programma	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Het grootste verschil bij de baten betreft niet geraamde doorberekende kosten Uitvoeringsprogramma VTH. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.3. Programma Verplaatsen

Alternatieve naam : Verkeer, vervoer en waterstaat

Portefeuillehouder : Wethouder Rodoe

Visie 2018 - 2022
Aandacht voor het bevorderen van mobiliteit en bereikbaarheid is van groot belang. Dit alles in een veilige en goed ingerichte omgeving, terwijl de leefbaarheid wordt geborgd. In de kernen moeten alle voorzieningen bereikbaar zijn voor hun inwoners. Dat betekent zorgen voor goede verbindingen tussen de kernen onderling en de kernen en de omliggende gemeenten. Naast verbindingen voor fiets en auto streven wij naar een goede verbinding met het openbaar vervoer.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Openbaar vervoer

Openbaar vervoer vervult een belangrijke taak in de leefbaarheid van onze gemeente. Wij beschikken over een trein- en busverbinding met Nijmegen en Venlo, waarbij de trein ook de regio Land van Cuijk aandoet. Vanaf het station Mook-Molenhoek is er een (buurt)busverbinding met Groesbeek, Malden en Middelaar. Wij streven ernaar dat zo veel mogelijk inwoners (en kernen) gebruik kunnen maken van openbaar vervoer.

In stand houden en uitbreiden vormen van openbaar vervoer
Wij zetten ons in voor het in stand houden en zo mogelijk verbeteren van bestaand openbaar vervoer binnen de gemeente, specifiek buslijn 83, buurtbuslijnen 564 en 569 en de Maaslijn. Wij doen dit mede door actief te participeren in het werkproces van de aanbesteding OV-concessie provincie Gelderland, aangaande het busvervoer.

Realisatie Jaarstukken

Het openbaar vervoer is in stand gehouden. De route van buurtbuslijn 569 is in december 2022 deels gewijzigd, met het idee om nog meer door de kernen zelf te rijden in plaats van alleen over de N271 (Rijksweg).
De aanbesteding van ProRail voor de elektrificatie Maaslijn is in 2022 stopgezet. Als betrokken gemeente zijn wij hierover meegenomen en aangehaakt bij de voorbereidingen voor de nieuwe aanbesteding in 2023.

---

2. In stand houden en uitbreiden veiligheid en leefbaarheid

Mobiliteit, verkeersveiligheid en leefbaarheid zijn belangrijke thema's voor ons. Op het gebied van mobiliteit staat er veel te veranderen door de technologische ontwikkelingen. E-bikes, elektrische zelfrijdende auto's, bussen en treinen op waterstof en drones beïnvloeden de manier waarop wij naar mobiliteit en de openbare ruimte moeten kijken.

Verkeersveiligheid en leefbaarheid gaan hand in hand. De provinciale weg N271, de spoorlijn en rivier de Maas door onze gemeente bieden kansen, maar kunnen ook een bedreiging vormen voor de leefbaarheid en verkeersveiligheid. De ontsluiting van en naar Groesbeek vormt in onze gemeente een bijzonder aandachtspunt voor de leefbaarheid van Molenhoek en Mook.

Onze gemeente ligt op een verbindingenknooppunt naar Limburg, Gelderland en Noord Brabant. Vooral op het gebied van fietsverbindingen biedt Mook en Middelaar een uitstekend netwerk. Dit is niet alleen goed voor het woon-werkverkeer en terugdringen van de CO_2 uitstoot, maar is ook van toegevoegde waarde op het toeristisch-recreatieve profiel van onze gemeente.

Wij willen dat inwoners en bezoekers zich kunnen verplaatsen in een veilige en goed ingerichte omgeving.

Regionaal en lokaal schaalniveau
In 2018 zijn de visie en doelen vastgesteld voor de regionale mobiliteitsvisie van Trendsportal. Trendsportal is een initiatief van de acht gemeenten van het RMO (Regionaal Mobiliteitsoverleg) Noord-Limburg en staat open voor iedereen die wil bijdragen aan duurzame, veilige en slimme mobiliteit voor morgen. De afgelopen periode is verder invulling gegeven aan de visie, samenwerking en de uitvoering van projecten. Gelet op het gemeentelijk en regionale belang willen wij ambtelijk en bestuurlijk blijven deelnemen aan Trendsportal. Hierbij willen wij ook aandacht houden voor de 'verbindingen' met de Gelderse en Noord-Brabantse (buur)gemeenten, dit niet alleen fysiek maar ook op de thema's mobiliteit en openbaar vervoer.

Vandaar dat we ook de samenwerking willen voortzetten in de regio Arnhem Nijmegen op het gebied van ‘duurzame mobiliteit en bereikbaarheid’. Sinds januari 2021 onder de noemer de ‘Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen’ en de bijbehorende opgave de ‘Verbonden regio’. Voor uitvoering van projecten wordt voor 2022 een incidenteel budget gevraagd van € 17k.

Op lokaal niveau is in maart 2021 het ‘Mobiliteitsplan Mook en Middelaar 2021’ vastgesteld. Met de vaststelling geven wij nu verder invulling aan het Uitvoeringsprogramma 2021-2024. Dat doen we in samenwerking met inwoners en betrokkenen.

Onderhoud bruggen
De brug Cuijksesteeg en Witteweg worden flink onder handen genomen, waarmee deze belangrijke verbindingen voor de kernen in stand worden gehouden, zo ook van belang voor het toeristisch en recreatieve verkeer.

Onderhoud
Er wordt invulling gegeven aan het dagelijkse en planmatig onderhoud aan de wegen, paden en bruggen binnen de gemeente. Zo ook aan de openbare verlichting, waarbij er structurele verbeteringen plaatsvinden vanuit het Vervangingsplan openbare verlichting.

Realisatie Jaarstukken

Regionaal en lokaal schaalniveau

- N271 Plasmolen. De provincie Limburg heeft als eigenaar en beheerder van de N271 (Rijksweg), de herinrichtingswerkzaamheden tussen Mook en Milsbeek aanbesteed en gegund. Binnen deze werkzaamheden is onder andere de aanleg van een pleisterplaats voorzien. Naar verwachting starten de werkzaamheden begin 2023.

- Verbeteren Maaslijn. Al geruime jaren is het plan om de spoorlijn tussen Nijmegen en Roermond te verbeteren. Dit in de vorm van het elektrificeren van de spoorlijn en de lijn meer robuust te maken, door spoorverdubbeling te realiseren op strategische locaties. De opdrachtgevers van het project, de Provincie Limburg en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, hebben eind 2022 besloten om verder te gaan met het project om de Maaslijn te verbeteren. Afronding staat gepland in 2027.

- Het 'Lokaal verkeersonderzoek A73-Groesbeek' is afgerond en gepresenteerd aan de leden van de gemeenteraad. Adviesbureau Sweco heeft het onderzoek uitgevoerd en heeft de bewoners en belanghebbenden daarbij betrokken. Het resultaat van het onderzoek en de voorstellen voor het vervolgproces zijn begin 2023 voorgelegd aan de gemeenteraad.

Onderhoud bruggen
In 2022 is besloten, met oog op de uitgestelde werkzaamheden N271 vooralsnog geen onderhoud uit te voeren aan de bruggen. Wel is er onderzocht hoe de leuningen van de aanbruggen van de brug in de Witteweg en de leuningen van de Cuijksesteeg het beste geconserveerd kunnen worden, zodat dit in 2023 opgepakt kan worden. Door de aanwezigheid van Chroom IV is dit een gecompliceerd vraagstuk. Tevens is er een prijsopgave opgevraagd voor het betononderzoek voor de brug in de Cuijksesteeg, zodat dit in 2023 aanbesteed kan worden.

Onderhoud
Het reguliere klein onderhoud is in 2022 uitgevoerd. Kleine asfaltreparaties zijn gedaan. Tevens is er een elementenbestek aanbesteed om de kleinere elementenreparaties op te kunnen pakken in een jaarovereenkomst. In deze overeenkomst zijn ook de kleine elementenreparaties uitgevoerd. Grotere onderhoudswerkzaamheden zijn gedaan aan de Groesbeekseweg. Tijdens de vernieuwingswerkzaamheden aan de Komingang moest deze weg geheel afgesloten worden. Uit inspectie bleek dat deze weg meer onderhoud nodig had dan uit de eerdere inspecties naar boven was gekomen, en is besloten om de gehele weg in groot onderhoud aan te pakken. Ook is voor de Generaal Gavinstraat een bestek uitgewerkt in samenwerking met de bewoners om in 2023 uitgevoerd te worden.

Verder is aan het riool regulier onderhoud uitgevoerd, kolken zijn gereinigd, rioolinspecties zijn uitgevoerd. Ons riool verkeerd in goede staat, waardoor grote reparaties niet nodig zijn, hier en daar is een huisaansluiting vervangen.

Voor de openbare verlichting is een bestek geschreven voor het vervangen van armaturen en lichtmasten die aan hun levensduur zijn. Dit zal begin 2023 worden aanbesteed en uitgevoerd. Het regulier onderhoud wordt in samenwerking met de gemeenten Bergen en Gennep uitgevoerd.

---

3. Integraliteit en verkeersveiligheid

Bij infrastructurele werken streven we naar maximale integraliteit en synergie. Dit zowel op het terrein van onderhoud en herinrichting als bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Werken aan een optimale inrichting van openbare ruimte
Bij ontwikkelingen en herinrichtingen krijgen onderstaande onderwerpen nadrukkelijk de aandacht:

- Wegen inrichten overeenkomstig de ter plaatse geldende verkeersregels en rijsnelheid, dus herkenbaar;
- Aandacht voor de voetganger en fietser, streven naar logische en veilige routes, speciaal bij een schoolomgeving, winkelcentra en andere publieksfuncties;
- Het belang van de kwetsbare verkeersdeelnemers voorop stellen, overwegen toepassen van een fietsstraat en/of (woon)erf;
- aandachtspunten en maatregelen die voorkomen uit de gehouden Klimaatstresstest en in samenhang daarbij aandacht voor klimaatadaptatie en klimaat.

Realisatie Jaarstukken

Werken aan een optimale inrichting van openbare ruimte
De bebouwde kom van Mook op de Groesbeekseweg is verbeterd. Hierbij is de rijsnelheid al voor de bebouwde kom ingesteld op maximaal 50 km/uur (Mooksebaan - gemeente Berg en Dal). Om het verkeer beter te attenderen op de bebouwde kom, is er een (aanvullende) wegmarkering aangebracht, heeft de rijbaan een afwijkende kleur en is er aan één zijde van de weg een trottoir gerealiseerd. Daarnaast is er een stopgebod ingesteld voor het verkeer op de Bisseltsebaan (de kruisende weg ter plaatse). Ook een extra attentie voor de weggebruikers op die weg.

Op de Pastoorsdijk in Middelaar zijn er snelheidsremmende-maatregelen gerealiseerd. Dit in de vorm van drie verkeersplateaus en wegmarkeringen die de maximale rijsnelheid aangeven. De

plateaus worden geaccentueerd door 'taludmarkering' en reflecterende paaltjes in de berm. Zij worden ook aangelicht door openbare verlichting, die al eerder was geplaatst.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Geen wettelijke indicatoren					

*) wettelijke bronhouder

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Verplaatsen						
Totaal lasten	597	775	781	759	22	V
Totaal baten	-53	-23	-24	-98	74	V
Totaal baten en lasten	**544**	**752**	**758**	**662**	**96**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-4	0	-9	-2	-8	N
Totaal Programma	**539**	**752**	**749**	**660**	**88**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Het grootste verschil bij de lasten betreft onderuitputting bij diverse budgetten met betrekking tot wegen, pleinen en fietspaden. Daarnaast betreft het een post voor niet geraamde SiSa-kosten met

betrekking tot 'stimulering verkeersmaatregelen'. Hiertegenover staat ook het grootste verschil bij de baten, namelijk een niet geraamde SiSa-uitkering van het rijk voor 'stimulering verkeersmaatregelen'. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.4. Programma Werken

Alternatieve naam : Economie

Portefeuillehouder : Wethouder Dillerop

Visie 2018 - 2022
Werken is belangrijk, voor zowel inwoners als bedrijven. Voor inwoners biedt werken een bron van inkomen en sociale netwerken. Voor bedrijven een productiemiddel om hun activiteiten en doelen te realiseren. De gemeente heeft binnen dit thema een verbindende rol.

Wij zien het als onze opdracht om zoveel mogelijk inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen naar passend werk. Dit ondersteunen gaat in de vorm van begeleiding, het openstellen en vinden van werkervaringsplekken en een bijdrage leveren aan het creëren van werkgelegenheid.

Voor de bedrijven in onze gemeente moet er een gunstig vestigingsklimaat worden gecreëerd. Dat moet de huidige bedrijven de mogelijkheid bieden om hun bedrijfsactiviteiten binnen onze gemeente te houden en uit te breiden. Maar het vestigingsklimaat moet ook voor nieuwe bedrijven aantrekkelijk zijn om zich hier te komen vestigen. Dat is niet alleen goed voor de economie van onze gemeente, maar levert ook een bijdrage aan de leefbaarheid in onze gemeente.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Creëren van een gunstig vestigingsklimaat

Een gunstig vestigingsklimaat is een situatie waarin het voor bedrijven aantrekkelijk is en blijft om zich met hun activiteiten te vestigen in onze gemeente. Het creëren van een gunstig vestigingsklimaat doen we samen met ons bedrijfsleven en hun vertegenwoordigende organen en begint met het wegnemen van barrières om te kunnen ondernemen. Aan de hand van de in 2021 vastgestelde economische agenda wordt de samenwerking met ondernemers verder voortgezet.

Leegstand voorkomen
Leegstand op bedrijfslocaties willen we voorkomen. Daar waar mogelijk en wenselijk laten wij werklocaties herontwikkelen naar woningbouwlocaties voor zover passend binnen onze woonvisie. Om dreigende leegstand in beeld te hebben, ontwikkelen we de volgende activiteiten:
- Aanhalen van contacten met ondernemers door naar buiten treden van bedrijfscontactfunctionaris;
- Bedrijven worden actief gevolgd of benaderd om ze vast te houden binnen de gemeente;
- Bedrijven worden waar mogelijk begeleid en/of gefaciliteerd waar het bedrijfsvastgoed betreft.

Realisatie Jaarstukken

Leegstand voorkomen
In 2022 is met regelmaat contact geweest met ondernemers in diverse (deel) gebieden van onze gemeente. Om nader kennis te maken, behoeften en plannen te vernemen en hiermee ook te kunnen inschatten wat men nodig heeft en of leegstand aan de orde gaat zijn.

---

2. Participatie (door werk) vergroten

Wij willen de participatie van inwoners vergroten, zo mogelijk door werk. Hierbij passen wij maatwerk toe, en kijken we altijd naar de hele persoonlijke of gezinssituatie.

De arbeidsbemiddeling wordt uitgevoerd door WerkBedrijf in Nijmegen en daarvoor betalen wij het re-integratiebudget van de Participatiewet geheel door. De dienstverlening heeft als basis het meerjarig arbeidsmarktbeleid. WerkBedrijf houdt rekening met de gevolgen van de coronacrisis voor de arbeidsmarkt en past de dienstverlening aan kandidaten aan in samenwerking met het UWV. In dat kader is het regionaal Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen in het leven geroepen waarin de zeven regiogemeenten, WerkBedrijf Rijk van Nijmegen, UWV, vakbonden (CNV, FNV, VCP/de Unie), werkgeversorganisatie VNO-NCW, Leerwerkloket en onderwijsinstellingen ROC Nijmegen en HAN hun krachten bundelen om samen te werken aan werk voor iedereen.

Ondersteunen bij het vinden en behouden van werk
Inwoners die dat nodig hebben, worden ondersteund bij het vinden en behouden van werk. Wij werken daarvoor samen met de gemeenten in de regio Nijmegen in MGR-verband. De uitvoeringsorganisatie is WerkBedrijf Rijk van Nijmegen. Wij zetten deze samenwerking voort en houden toezicht op beleid en uitvoering via bestuurlijke en ambtelijke weg. Uitgangspunt is dat WerkBedrijf mensen helpt naar loonvormende arbeid inclusief beschut werk.

De WSW bestendigen
De WSW voeren wij gezamenlijk met de gemeente Gennep uit in de GR IWGM. Om dit op lange termijn te bestendigen, treft INTOS maatregelen om de kosten te verlagen en de opbrengsten te verhogen. Daarnaast werken we aan een vereenvoudiging van de bestuursstructuur. Wij houden daarbij alle opties open wat betreft uitbreiding of afstoten van taken of opdrachten, vormen van samenwerking, samenvoeging of uitvoering.

Meer ruimte voor een alternatieve aanpak bieden
Wij willen minder regels om meer inwoners te laten participeren in de samenleving. Dat begint met vertrouwen opbouwen bij uitkeringsgerechtigden en maatwerk leveren. Wij zullen daarbij extra investeren in onze medewerkers opdat zij nog beter in staat zullen zijn om cliënten op juiste en doeltreffende wijze te benaderen. Daarbij betrekken wij de adviezen van de WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) zoals die zijn neergelegd in het rapport 'Weten is nog geen doen'.
Wij staan open voor experimenten waarbij het resultaat: "minder mensen afhankelijk van een uitkering" voorop staat. Wij gaan op zoek naar de goede ervaringen van andere gemeenten en onderzoeken of wij deze in onze gemeente ook kunnen toepassen. Samen met WerkBedrijf intensiveren we de dienstverlening vanaf 2022 in het kader van het project 'Doe je mee'.

Sturen op duurzame bedrijvigheid
Waar mogelijk wordt gestuurd op duurzame bedrijvigheid die de werkgelegenheid vergroot, ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit sturen doen wij op het moment dat er ontwikkelingen worden gesignaleerd binnen verschillende taakvelden die voor elkaar van meerwaarde kunnen zijn. Wij zullen deze partijen dan met elkaar in verbinding brengen.

Realisatie Jaarstukken

Ondersteunen bij het vinden en behouden van werk
Wij bieden blijvend ondersteuning aan mensen bij het vinden en behouden van werk. Als dat te hoog gegrepen is dan bieden we (arbeidsmatige) dagbesteding of stimuleren we een andere vorm van participatie. De uitvoering geschiedt door WerkBedrijf; een module van de MGR Rijk van Nijmegen.

De WSW bestendigen
In 2022 is de WSW nog uitgevoerd onder de bestuurlijke vorm van de IWGM. In 2022 hebben we de opheffing van de IWGM voorbereid en deze is per 31 december 2022 daadwerkelijk opgeheven. De uitvoering van de WSW is nu door middel van een dienstverleningsovereenkomst direct bij INTOS belegd. Die biedt een solide basis voor de uitvoering van de WSW voor de komende jaren, tegen acceptabele kosten. De werkgelegenheid voor deze specifieke doelgroep is daarmee gewaarborgd.

Meer ruimte voor een alternatieve aanpak bieden
Naast de reguliere begeleiding van onze cliënten hebben we in 2022 samen met gemeenten in de regio het project Doe je mee? uitgevoerd. Alle cliënten werden met toepassing van een specifieke interviewtechniek uitgebreid gesproken over hun capaciteiten en wensen. Wij hebben 33 kandidaten aangemeld. Daarvan is een persoon doorgestroomd naar een traject bij WerkBedrijf. De anderen zijn teruggemeld en die nemen we in een zorg- of participatietraject.

Sturen op duurzame bedrijvigheid
Wij zagen in 2022 geen mogelijkheid om een impuls te geven aan duurzame bedrijvigheid.

---

3. Aandacht aan bedrijfslocaties geven

In de regio Limburg Noord is er een overaanbod aan bedrijfslocaties, waardoor het toevoegen van bedrijfslocaties niet meer is toegestaan. In Mook en Middelaar is er nog ruimte om nieuw-vestiging mogelijk te maken, maar ligt het meer in de lijn om incourante bedrijfslocaties te herontwikkelen of te herbestemmen naar andere gebruiksvormen, zoals wonen. We willen ons aanbod van bedrijfslocaties meer laten aansluiten op de huidige behoefte en overcapaciteit van bedrijfslocaties inzetten als wisselgeld in de regio om andere ontwikkelingen mogelijk te maken.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Bij de ontwikkeling van Molenhoek Zuid wordt een incourant bedrijventerrein omgezet naar wonen.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal;
- MGR Regio Rijk van Nijmegen;
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep en Mook en Middelaar (IWGM).

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
		*)	Waarde	Waarde (landelijk)	Waarde (landelijk)	Gemeente
1	Functiemenging): %	1	36,8	36,5 (53,3)	N/b (N/b)	N/b
2	Vestigingen (van bedrijven): Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	1	178,9	186,3 (165,1)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 LISA

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Werken						
Totaal lasten	179	186	185	166	19	V
Totaal baten	-64	-70	-70	-66	-4	N
Totaal baten en lasten	**115**	**116**	**115**	**100**	**15**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-6	-6	-6	-5	-1	N
Totaal Programma	**110**	**110**	**109**	**95**	**14**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Het verschil bij de lasten betreft met name onderuitputtingen van diverse budgetten. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.5. Programma Leren

Alternatieve naam : Onderwijs

Portefeuillehouder : Wethouder Dillerop

Visie 2018 - 2022
Onderwijs is belangrijk in de ontwikkeling van ieder mens. Het biedt tal van kansen en mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen en te groeien. Wij willen dat wat er is behouden voor onze gemeente en waar er kansen zijn om iets toe te voegen dit met beide handen aangrijpen.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Het huidige schoolaanbod behouden

In elke kern is een school voor primair onderwijs aanwezig. Wij spannen ons in om de school voor voortgezet onderwijs in onze gemeente te behouden.

Huisvesting Kandinsky
In 2020 is een haalbaarheidsonderzoek gedaan omtrent de mogelijkheden van vervangende nieuwbouw voor het Kandinsky-college locatie Molenhoek. Op grond van de resultaten van dit haalbaarheidsonderzoek is de conclusie getrokken dat de gemeente de hiervoor benodigde investeringen op dit moment niet kan opbrengen.
Na invoering van de nieuwe wet onderwijshuisvesting in 2023 zal er naar verwachting meer duidelijk zijn omtrent de verantwoordelijkheden van gemeenten en schoolbesturen rondom renovatie en het realiseren van klimaats- en duurzaamheidsdoelstellingen en de financiële inzet van het Rijk. Op dat moment zullen wij opnieuw met het Kandinsky in overleg treden.

Ondersteunen aanwezigheid school in elke kern
Wij ondersteunen lokale initiatieven en initiatieven vanuit het onderwijs die bijdragen aan de instandhouding van de scholen voor primair onderwijs in onze gemeente.

Laaggeletterdheid
We willen bijdragen aan het terugdringen van laaggeletterdheid in onze gemeente. Dit doen we door uitvoering te geven aan de samenwerkingsovereenkomst educatie met de regio Nijmegen. Ook zullen wij, waar de gelegenheid zich voordoet, projecten faciliteren en stimuleren die de afname van laaggeletterdheid in onze gemeente (mede) tot doel hebben.

Realisatie Jaarstukken

Huisvesting Kandinsky
De situatie met betrekking tot het Kandinsky is ongewijzigd. De aangekondigde wetswijzigingen laten op zich wachten en zullen waarschijnlijk ook niet voor substantiële extra financiële armslag zorgen. Met de overkoepelende scholenstichting @vocampus is hierover overleg gevoerd. Door de bestuurders van @vocampus is aangegeven dat men wel binnen afzienbare termijn uitsluitsel nodig heeft. Het gebouw kan klimatologisch en arbo-technisch niet veel langer meer voor onderwijs gebruikt worden. Zonder een duidelijk perspectief kan het schoolbestuur besluiten om de locatie op te heffen. In 2023 zal daarom een besluit genomen (moeten) worden of er wel of geen perspectief is.

Ondersteunen aanwezigheid school in elke kern
Op dit gebied zijn er geen specifieke activiteiten geweest. Wel is er gezamenlijk met de gemeenten Bergen en Gennep en de betrokken schoolbesturen een eerste oriënterend overleg geweest met

betrekking tot het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan. Een dergelijk plan heeft tot doel om in kaart te brengen welke maatregelen en investeringen er nodig zijn om de onderwijshuisvesting de komende jaren op peil te houden.

Laaggeletterdheid
Onze gemeente heeft samen met de andere regiogemeenten een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Nijmegen met betrekking tot de inkoop van cursussen bij het ROC waar mensen met lees-, reken- en digitale problemen gebruik van kunnen maken. Om het bewustzijn binnen de eigen organisatie te vergroten is met medewerking van de Stichting Lezen en Schrijven in de week van lezen en schrijven een activiteit binnen het gemeentehuis georganiseerd (Escape-koffer).

---

2. Kinderen laten kennismaken met kunst, cultuur en natuur

We willen dat kinderen reeds op jonge leeftijd kennis kunnen maken met (lokale) kunst, cultuur en natuur.

Cultuureducatie subsidiëren
We blijven het huidige aanbod aan cultuureducatie op de scholen subsidiëren.

Realisatie Jaarstukken

Cultuureducatie subsidiëren
Stichting Lijn83 heeft voor de drie basisscholen in onze gemeente een subsidie gekregen voor cultuureducatie op de scholen.

---

3. Kinderen opvang of onderwijs garanderen

Alle kinderen vanaf de leeftijd van 2 jaar kunnen een vorm van voorschoolse opvang genieten. Alle kinderen vanaf 4 jaar volgen onderwijs op een school die voor hen geschikt is. Wij gaan ervoor dat ieder kind en iedere jongere in beeld is en zo nodig begeleid wordt om volwaardig te kunnen participeren in de samenleving.

Regionale aanpak ziekteverzuim uitvoeren
Wij voeren regionale aanpak ziekteverzuim binnen het onderwijs uit en hebben daarin specifiek de aandacht voor vroegtijdig schoolverlaters en jongeren zonder startkwalificatie.

VVE en SMI bieden
We houden het huidige aanbod van Vroeg en Voorschoolse Educatie (VVE) en Sociaal Medische Indicatie (SMI) in stand en maken afspraken met partners over de toeleiding.

Aanpak passend onderwijs uitvoeren
We voeren de regionale en lokale aanpak passend onderwijs uit. Hiertoe versterken we de samenwerking tussen jeugdbeleid, jeugdzorg en onderwijs.

Realisatie Jaarstukken

Regionale aanpak ziekteverzuim uitvoeren
Vanuit leerplicht wordt meegedraaid in het project Aanpak Ziekteverzuim in de regio. Dit houdt in dat de leerplichtambtenaar regelmatig overleg heeft met de zorgcoördinator en schoolarts van het Kandinsky College in Molenhoek. Voor wat betreft de gehele aanpak van (ongeoorloofd) schoolverzuim is er eveneens een regionale aanpak. Er is behalve voor leerplichtigen aandacht voor jongeren zonder startkwalificatie (voortijdig schoolverlaters).

VVE en SMI bieden
Voor het aanbod van voorschoolse educatie (conform landelijke wet- en regelgeving) zijn subsidieafspraken gemaakt met KION. Kinderen met een indicatie van het consultatiebureau kunnen op de peutergroepen in Mook of Molenhoek geplaatst worden. In 2022 is in overleg met de educatieve partners (scholen, kinderopvang en jeugdgezondheidszorg) ook gewerkt aan sluitende afspraken met betrekking tot de warme overdracht van peutergroep naar school. Ook is gestart met een periodieke monitor van deze kinderen met als doel om de resultaten van het aanbod beter in beeld te krijgen.

Kinderopvang op basis van een sociaal medische indicatie wordt aangeboden op basis van een indicatie van het Sociaal Team. Deze voorziening wordt verstrekt in geval van overbelasting van het gezin en indien VVE niet adequaat of toereikend is.

Aanpak passend onderwijs uitvoeren
De scholen en het Sociaal Team stemmen af wat nodig is om een leerling passend onderwijs te laten volgen. Voor zwaardere casuïstiek worden zoals gebruikelijk maatwerkafspraken gemaakt. Wel werken we als regio steeds vaker met zorgarrangementen, waarbij er afspraken zijn met een school over de koppeling van het onderwijsaanbod met benodigde jeugdhulp. Dit voorkomt dat ouders naar meerdere loketten moeten en maakt de zorgverlening op school efficiënter, waardoor kinderen minder wisselende gezichten zien. De kosten worden naar rato van het aantal kinderen door de regiogemeenten gefinancierd.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Absoluut verzuim: Aantal per 1.000 leerlingen	1	N/b	7,0 (2,7)	N/b (N/b)	N/b
2	Relatief verzuim: Aantal per 1.000 leerlingen	1	5,0	12,0 (20,0)	N/b (N/b)	N/b
3	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie: % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2	0,6	1,3 (1,9)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 DUO
2 Ingrado

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Leren						
Totaal lasten	376	340	404	410	-6	N
Totaal baten	-38	-2	-67	-151	85	V
Totaal baten en lasten	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**
Toevoeging aan reserves	0		0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De werkelijke kosten zijn hoger dan de begrote kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid. De grootste overschrijding wordt veroorzaakt door niet of lager geraamde kosten van € 86k met betrekking tot een SiSa-regeling. Zonder dit verschil zou er een overschot op het programma zijn bij de lasten. Tegenover de lasten staan voor hetzelfde bedrag niet of lager geraamde uitkeringen van het Rijk.

In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Leren valt in de categorie ‘budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten'.
Deze budgetoverschrijding is formeel onrechtmatig omdat er meer kosten zijn gerealiseerd dan geraamd, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel omdat deze extra kosten worden gedekt door direct gerelateerde opbrengsten van € 86k. Per saldo sluit het programma met een positief resultaat.

Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.6. Programma Recreëren

Alternatieve naam : Sport, cultuur en recreatie

Portefeuillehouder : Wethouders Dillerop en Rodoe

Visie 2018 - 2022
Onder recreatie wordt verstaan het besteden van vrije tijd aan ontspanning en maken van plezier voor zowel de inwoners van onze eigen gemeente alsmede voor de dag- en verblijfstoeristen van buiten onze gemeente.

Overkoepelend binnen het thema recreëren zijn de samenwerkingsverbanden in het Rijk van Nijmegen en de regio Noord-Limburg. In Noord-Limburg werken acht gemeenten samen aan het Actieprogramma vrijetijdseconomie. Binnen dit actieprogramma wordt ingezet op vijf actielijnen: Vitale verblijfsrecreatie, Vitale dagrecreatie, Vrijetijdslandschap, Cross-overs en Regiomarketing. In het Rijk van Nijmegen werken we eveneens samen met acht gemeenten aan de ontwikkeling van gastheerschap en de promotie van het Rijk van Nijmegen in Nederland, Duitsland en België. We werken hierbij samen met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) en toeristische platformen in Limburg.

Op kleinere schaal wordt er samengewerkt aan de economische ontwikkeling in de regio Bergen, Gennep en Mook en Middelaar middels het samenwerkingsverband BGMM. Het BGMM gebiedsprogramma en uitvoeringsprogramma is meerjarig, en beschikbaar voor de raden. Er wordt hierin rekening gehouden met het actieprogramma 2018-2025 uit de regio Noord-Limburg zodat er verbinding gelegd kan worden. De acties en projecten die voortkomen uit deze samenwerkingsverbanden zullen bijdragen in de uitwerking van onderstaande thema's.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. De kwaliteit van onze leefomgeving versterken

Wanneer de kwaliteit van de leefomgeving wordt versterkt, zal dit zorgen voor zowel meer woongenot voor onze inwoners als het versterken van de toeristische positie van de gemeente. Hiervan zullen ook de ondernemers binnen onze gemeente voordeel ervaren.

In 2022 zetten we het project 'Proef Plasmolen' verder voort.

Realisatie Jaarstukken

Er is in 2022 een herstart met het project gemaakt. Daarvoor is een tijdelijk projectleider aangetrokken. Samen met het platform hebben wij de kaders voor het project bepaald. Het platform vervult in dit traject een adviserende rol. Tevens is bureau MTD Landschapsarchitecten ingehuurd om een schetsontwerp voor het project te maken. Dit vindt in de eerste helft van 2023 plaats.

---

2. Onze cultuurhistorie en identiteit uitdragen

Door onze cultuurhistorie en daarbij behorende identiteit meer uit te dragen zal dit, mede door onze bijzondere ligging, bijdragen aan een unieke locatie voor dag- en verblijfsrecreatie. Door het uitdragen van onze eigen historie zullen ook onze eigen inwoners zich meer verbonden voelen met de gemeente.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Ondanks dat er voor het begrotingsjaar 2022 geen activiteiten gepland stonden, zijn er wel verkennende gesprekken gevoerd met onder andere Huys te Moock, Erfgoedplatform Mook en Middelaar en diverse verenigingen in de gemeente die samen willen werken aan de herdenking van 450 jaar Slag op de Mookerheide in 2024. De geïnventariseerde mogelijkheden worden in 2023 nader besproken en gecommuniceerd.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:

- Leisurelands B.V.

Daarnaast zijn er op het gebied van recreatie en toerisme nog diverse samenwerkingsverbanden, zoals TVAN, Routebureau Arnhem-Nijmegen, Routebureau Noord-Limburg, Via Romana, Visit Noord-Limburg, gemeenten in het Rijk van Nijmegen, in Noord-Limburg en in de grensstreek van Duitsland, ondernemers in de gemeente, Stichting MTB-routenetwerk Rijk van Nijmegen, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Bodemzorg Limburg. Dit zijn echter samenwerkingsverbanden die formeel niet onder de noemer 'Verbonden partij' vallen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
		*)	Waarde	Waarde (landelijk)	Waarde (landelijk)	Gemeente
1	Niet-sporters: % (vierjaarlijks)	1	45,0	n.v.t. (n.v.t.)	n.v.t. (n.v.t.)	-

*) wettelijke bronhouder
1 Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Recreëren						
Totaal lasten	656	892	928	825	103	V
Totaal baten	-53	-15	-18	-48	30	V
Totaal baten en lasten	**602**	**877**	**910**	**777**	**133**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	40	40	0	V
Onttrekking uit reserves	-1	0	-72	-22	-50	N
Totaal Programma	**602**	**877**	**878**	**795**	**83**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

De grootste verschillen betreffen onderuitputting van diverse budgetten op het gebied van sport en recreatie. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.7. Programma Samenleven en zorgen

Alternatieve naam : Sociaal domein

Portefeuillehouder : Wethouder Dillerop

Visie 2018 - 2022
De gemeente is er voor de inwoners en de gemeenschappen. Wij richten onze inspanningen en middelen op het leefbaar houden van de kernen. We vinden het belangrijk om mensen die niet in staat zijn om te participeren eerder en proactief te benaderen. Wij willen dat mensen elkaar kunnen ontmoeten en verbindingen tot stand brengen. Dat betekent dat we voor de mensen die minder kunnen deelnemen aan deze samenleving de juiste ondersteuning willen bieden.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Gemeenschap versterken

We willen de gemeenschap versterken, onder andere door ontmoeting en verbinding te stimuleren. We bevorderen een zo groot mogelijke toegankelijkheid binnen de gemeente in al haar facetten. Waar inwoners niet in staat zijn om deel te nemen aan het gemeenschappelijke leven, brengen wij de belemmerende factoren in kaart en proberen deze weg te nemen of te compenseren.

Voor 2022 zijn op grond van de Programmabegroting 2022 met betrekking tot dit onderdeel geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland. Naar aanleiding van het collegeprogramma 2018-2022 worden de volgende drie onderwerpen vermeld:

Samenwerking tussen verschillende sectoren
We willen de sociale cohesie tussen scholen, buitenschoolse opvang, zorg, welzijn, jeugdzorg en gemeenschapshuizen versterken. Dit doen wij door te stimuleren dat er ontmoeting en projecten worden ontwikkeld waarbij er wordt samengewerkt. De gemeente faciliteert dit door regie te voeren op de samenwerking en de prikkel tot samenwerking te verwerken in ons subsidiebeleid.

Doelgroepen verbinden
Initiatieven die verschillende doelgroepen, waaronder ouderen en jongeren, meer met elkaar verbinden gaan wij ondersteunen. Dit doen wij onder andere door ons subsidiebeleid hierop aan te passen. Ook gaan wij in overleg met bestaande organisaties over mogelijkheden om binnen hun activiteit doelgroepen met elkaar in contact te brengen.

Inloopvoorzieningen ondersteunen
Wij blijven inloopvoorzieningen ondersteunen en helpen om verder te ontwikkelen, zodat ze toegankelijk worden of blijven voor alle inwoners in de kernen.

Realisatie Jaarstukken

Samenwerking tussen verschillende sectoren
In 2022 heeft er een netwerkbijeenkomst jeugd plaatsgevonden, waarbij onder andere scholen, aanbieders, welzijnspartijen, wettelijke toeleiders, gesubsidieerde partijen, politie, schuldhulpverlening en het sociaal team elkaar ontmoet hebben en verbindingen versterkt hebben. Ook is er een gezichtenkaart gemaakt waarop de contactpersonen van alle netwerkpartners staan. De ketenpartners geven aan dat de bijeenkomsten en de gezichtenkaart bijdragen aan de onderlinge verbinding en samenwerking.

Doelgroepen verbinden
We stimuleren ontmoeting tussen (en activering van) ouderen middels onder andere subsidiëring van kbo's. Tevens stimuleren we ontmoeting tussen (en activering van) jongeren middels de financiering van onder andere Join Us. Join Us is voor alle jongeren (12-30 jaar) die zin hebben in meer sociaal contact. De groep gaat leuke dingen doen met leeftijdsgenoten en werkt ondertussen aan de social skills, met behulp van begeleiders.
Tot slot stimuleren we ontmoeting tussen mensen met een Westerse en niet-Westerse achtergrond door subsidiëring van het beweegcollectief en Stichting Vluchtelingenhulp Mook.

Inloopvoorzieningen ondersteunen
De inloopvoorzieningen, waaronder eettafels, lees- en ontmoetingspunt (LoP en dorpskamer) en inloop voor mensen met een psychische kwetsbaarheid van RIBW en Ixta Noa hebben in 2022 subsidie ontvangen. Met deze gelden is openstelling gerealiseerd en zijn activiteiten aangeboden aan de doelgroep. De eettafels worden wekelijks of tweewekelijks gehouden. De lees- en ontmoetingspunten zijn meerdere dagen per week open voor inwoners van de gemeente Mook en Middelaar. De inloop van RIBW en Ixta Noa is dagelijks (m.u.v. zondag) open voor inwoners uit regio Nijmegen.

---

2. Goede, laagdrempelige en betaalbare ondersteuning bieden

Het is ons doel dat de inwoners van gemeente Mook en Middelaar zoveel mogelijk participeren in de samenleving. Waar mogelijk op eigen kracht of met behulp van hun netwerk. Lukt dit niet voldoende, dan zorgen wij voor ondersteuning. We willen dat de ondersteuning aansluit bij de behoeften die leven onder onze inwoners. Wij richten deze zo in dat deze zo goed, toegankelijk, laagdrempelig en betaalbaar mogelijk is.

Voor 2022 zijn op grond van de Programmabegroting 2022 met betrekking tot dit onderdeel geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland. Naar aanleiding van het collegeprogramma 2018-2022 worden de volgende twee onderwerpen vermeld:

Ondersteuning dicht bij huis
We bevorderen dat ondersteuning dichterbij huis georganiseerd kan worden, bijvoorbeeld door een deel van de dienstverlening in het gemeenschapshuis te organiseren. Ook willen wij in samenspraak met de gezondheidscentra bezien of een deel van hun dienstverlening ook op een locatie in Middelaar aangeboden kan worden.

Vaste gezichten
We bevorderen dat inwoners die ondersteuning ontvangen vaker vaste gezichten zien. Nieuwe initiatieven die meer persoonlijke hulp mogelijk maken zoals lokale “pools” voor hulp in de huishouding en andere experimenten gaan wij stimuleren en ondersteunen.

Ontwikkelingen met financiële impact in 2022 binnen het Sociaal Domein

Wet Inburgering 2021
Per 1 januari 2022 wordt de Wet inburgering 2021 (Wi2021) van kracht. Uw raad stelde daarvoor een regionale beleidsnota vast. Wij ontvangen van het rijk bijdragen voor de voorbereiding en de uitvoering en wij zorgen ervoor dat de uitvoeringskosten binnen dat budget blijven.

Schuldhulpverlening
De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is per 1 januari 2021 gewijzigd. De belangrijkste verandering is de verplichte vroegsignalering. Daarnaast verwacht de NVVK (brancheorganisatie Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet) als gevolg van de coronacrisis een toename van hulpvragen van circa 30%. Dit vertaalt zich mogelijk in hogere kosten voor de inhuur van professionele schuldhulpverlening.

Ambulantisering GGZ en Beschermd Wonen
Het beleid rondom Beschermd Wonen (BW) en de volwassen GGZ is volop in beweging, met onder andere een doordecentralisatie BW van centrumgemeenten naar gemeenten. Samen met de regio werken we hard om een zachte landing te creëren. Onderdeel van de decentralisatie is transformatie en ambulantisering. Dit betekent dat meer cliënten voor wie dit mogelijk is, zelfstandig blijven of gaan wonen en in de eigen omgeving de nodige ondersteuning ontvangen. Cliënten kunnen hierbij alle ondersteuning ontvangen die ze ook in een intramurale setting ontvangen zouden hebben, zoals 24-uurs beschikbaarheid of bereikbaarheid. De doordecentralisatie met de opgave van ambulantisering gaat gepaard met twee financiële ontwikkelingen: ten eerste dat geleidelijk steeds meer cliënten ambulant blijven of gaan wonen (en daarmee op het lokale budget drukken) en ten tweede wordt er per 2023 een nieuwe verdeelsleutel van het budget gehanteerd waarbij onze regio er naar verwachting fors op achteruit gaat.

Reële tarieven zorg
Voor ondersteuning vanuit de Wmo geldt er een AMvB die bepaalt dat er reële tarieven gehanteerd dienen te worden. Voor ondersteuning vanuit de Jeugdwet is deze regeling per 1 april 2021 van kracht geworden. Dit betekent dat we wettelijk gehouden zijn aan het vaststellen van reële tarieven. In onze Verordening Wmo en Jeugdwet hebben we reeds bekrachtigd dat we reële tarieven zullen hanteren. De AMvB regelt met welke kostprijselementen gemeenten rekening moeten houden bij de bepaling van een tarief bij de inkoop van Wmo-ondersteuning en straks voor Jeugdhulp. Hier vallen onder andere de cao-ontwikkelingen van de betreffende ondernemingstak onder. Dit betekent dat tarieven regelmatig zullen wijzigen en we dat terugzien in de uitgaven. Recent is dat bijvoorbeeld het geval geweest bij Jeugdbescherming en Jeugdreclassering.

Veilig Thuis en aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
De groei van het aantal meldingen, adviezen, onderzoeken en andere producten en diensten van Veilig Thuis lijkt (tijdelijk) tot stilstand gekomen. Daarom is in de begroting voor 2022 alleen rekening gehouden met indexering en is buiten de indexering geen sprake van een verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan Veilig Thuis. In de afgelopen jaren zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen gemeenten en Veilig Thuis, onder andere om de wachtlijsten, werkdruk en kosten van Veilig Thuis te verlagen. Ook is een producten- en dienstencatalogus ontwikkeld, die nog verder richting geeft aan de samenwerking. Dit heeft wel tot resultaat dat casussen eerder overgedragen worden aan het Sociaal Team dan eerder het geval was. Ook moet het Sociaal Team vaker samen optrekken met Veilig Thuis in de begeleiding van gezinnen waar sprake is van onveiligheid. Dergelijke casussen kosten veel tijd en dit heeft gevolgen voor de werkdruk en benodigde inzet binnen het Sociaal Team. Dit zal in de nog op te stellen Lokale aanpak Huiselijk Geweld verder worden geconcretiseerd.

Verwarde personen (thans Personen met onbegrepen gedrag)
We hebben binnen onze gemeente in toenemende mate te maken met (overlast door) personen met verward (thans onbegrepen) gedrag. Dit is een landelijk en regionaal beeld dat waarschijnlijk wordt veroorzaakt door het feit dat inwoners minder snel en minder lang worden opgenomen bij verward gedrag. Dit veroorzaakt maatschappelijke onrust en extra werkdruk, bij onder andere de politie en de gemeente, maar ook bij andere maatschappelijke partners. Op dit moment wordt (regionaal) gekeken naar verschillende mogelijkheden om lokaal meer mogelijkheden te hebben om verward gedrag te begeleiden. Opties die worden onderzocht zijn bijvoorbeeld een wijk-ggz team of een wijk-ggd-er. Bij al deze varianten zal ook een financiële bijdrage van de gemeente nodig zijn om dit te realiseren.

Realisatie Jaarstukken

Ondersteuning dicht bij huis
In 2022 zijn we gestart met de pilot POH jeugd. Dit is een praktijkondersteuner die gepositioneerd is bij de huisartsenpraktijken en die expertise en tijd heeft om jeugdigen langer en vaker te zien. Zo kunnen we laagdrempelig ondersteunen en verergering van problematiek voorkomen.
Daarnaast vindt de dienstverlening van SSHB Support en Stichting Leergeld bij de inwoners thuis plaats; wij subsidiëren deze organisaties.

Vanuit Project Senioren Voorbereid bezoeken vrijwillige ouderenadviseurs inwoners vanaf 75 jaar eenmaal per vijf jaar en voeren dan een breed informatief en preventief gesprek.

Vaste gezichten
In de contractgesprekken met huishoudelijke hulp en hulpmiddelen is blijvend aandacht voor het vaste gezicht en behoud van personeel bij de zorgaanbieder. Hier dragen we ook aan bij door reële tarieven te hanteren waardoor dit voor de aanbieder ook haalbaar is.

Ontwikkelingen met financiële impact in 2022 binnen het Sociaal Domein
Wet Inburgering 2021
De uitvoering van de Wet inburgering 2021 (Wi21) ging moeizaam van start door het ontbreken van passend personeel. Daardoor konden de eerste gesprekken pas in december plaatsvinden. Dat heeft tot gevolg dat er in 2022 nauwelijks kosten zijn gemaakt voor de Wi21.

Schuldhulpverlening
De vroegsignalering hebben we vorm gegeven met een minimale variant; dat wil zeggen dat wij cliënten alleen met een sms of brief benaderen. Deze werkwijze blijkt niet effectief en wij zullen dat in de loop van 2023 intensiveren met andere vormen van communicatie.
Het aantal melding voor schuldhulpverlening is wel toegenomen, maar niet zoveel gestegen als verwacht. De casuïstiek is echter wel complexer. We verwachten in 2023 alsnog een toename.

Ambulantisering GGZ en Beschermd Wonen
De decentralisatie van beschermd wonen/thuis is uitgesteld naar 2024.

Reële tarieven zorg
Het college heeft voor 2022 de tarieven voor ondersteuning vanuit de Wmo en Jeugdwet vastgesteld. Deze tarieven waren net als voorgaande jaren reëel.

Veilig Thuis en aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
Er hebben zich in 2022 geen onverwachte ontwikkelingen voorgedaan met betrekking tot Veilig Thuis. In grote lijnen hebben zich de aantallen ontwikkeld zoals bij de begroting aangegeven. Per product van Veilig Thuis zijn er echter wel verschillen. Het aantal meldingen en adviezen is regionaal gestegen, terwijl de andere producten (zoals onderzoek) zijn gedaald. Veilig Thuis probeert dit op te vangen door meer generalistisch te gaan werken. In onze gemeente is het aantal meldingen en adviezen gedaald. De kosten zijn binnen de begroting gebleven.
De Lokale Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is door andere prioriteiten nog niet opgesteld. Dit wordt in 2023 alsnog opgepakt.

Personen met onbegrepen gedrag
In 2022 zijn we gestart met de pilot wijk GGD. De Wijk GGD helpt inwoners die onbegrepen gedrag vertonen en voorkomen met snelle signalering en een passende aanpak dat er problemen ontstaan of situaties verergeren. Hier wordt de omgeving bij betrokken, evenals eventueel betrokken organisaties zoals de woningcorporatie, huisarts en/of GGZ.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- MGR Regio Rijk van Nijmegen;
- Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal;
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep en Mook en Middelaar (IWGM);
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Banen: Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	1	440,0	441,8 (805,5)	N/b (N/b)	N/b
2	Jongeren met een delict voor de rechter: % 12- t/m 21-jarigen	2	N/b	N/b (1,0)	N/b (N/b)	N/b
3	Kinderen in uitkeringsgezin: % kinderen tot 18 jaar	2	3,0	3,0 (6,0)	N/b (N/b)	N/b
4	Netto arbeidsparticipatie: % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	3	69,0	70,0 (70,4)	70,9 (72,2)	-
5	Werkloze jongeren: % 16- t/m 22-jarigen	2	2,0	N/b (2,0)	N/b (N/b)	N/b
6	Personen met een bijstandsuitkering: Aantal per 10.000 (cijfers 1e en 2e halfjaar)	3	229,3	203,4 (431,2)	N/b (N/b)	N/b
7	Lopende re-integratievoorzieningen: Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	3	21,1	20,9 (197,7)	20,7 (197,7)	-
8	Jongeren met jeugdhulp: % van alle jongeren tot 18 jaar	3	N/b	11,2 (13,2)	11,5 (13,2)	-
9	Jongeren met jeugdbescherming: % van alle jongeren tot 18 jaar	3	N/b	0,9 (1,2)	1,0 (1,2)	-
10	Jongeren met jeugdreclassering: % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	3	N/b	N/b (0,3)	N/b (0,3)	N/b
11	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo: Aantal per 10.000 inwoners	4	500,0	510,0 (713,0)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 LISA
2 Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
3 CBS
4 GMSD

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Samenleven en zorgen						
Totaal lasten	6.560	6.866	7.036	7.117	-81	N
Totaal baten	-1.911	-1.641	-1.496	-1.892	396	V
Totaal baten en lasten	**4.649**	**5.226**	**5.540**	**5.225**	**315**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	100	75	25	V
Onttrekking uit reserves	-75	0	-38	-38	0	V
Totaal Programma	**4.574**	**5.226**	**5.602**	**5.262**	**340**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn hoger dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid. De lasten bestaan met name uit niet geraamde specifieke uitgaven waartegenover ook niet geraamde baten staan. Daarnaast speelt binnen dit programma het principe van open-eindregelingen, waarbij één cliënt meer of minder tot verschillen kan leiden ten opzichte van de raming.

In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Samenleven en zorgen valt voor het onderdeel met betrekking tot de specifieke in de categorie ‘budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten'.

Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.8. Programma Gezond leven

Alternatieve naam : Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouders : Wethouders Rodoe, Dillerop en Herings

Visie 2018 - 2022
Wij werken aan een energie-neutrale gemeente. Dit willen we bereiken in 2030. Een energie-neutrale gemeente kan alleen bereikt worden door gezamenlijke inspanning van bewoners, bedrijven, instellingen en de gemeente. Ook regionale samenwerking is noodzakelijk.
Voor ons is duurzaamheid meer dan het besparen van energie en duurzame energieopwekking. Duurzaamheid wordt veelal omschreven aan de hand van de drie P's: Planet, People en Profit. Bij duurzame ontwikkeling is sprake van een evenwicht tussen ecologische (planet), sociale (people) en economische belangen (profit).

Duurzaamheid staat niet op zichzelf, maar maakt integraal onderdeel uit van alle gemeentelijke beleidsterreinen. Bij de totstandkoming van nieuw beleid wordt specifieke aandacht besteed aan duurzaamheid. Ook worden college- en raadsvoorstellen voorzien van een duurzaamheidsparagraaf.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Energietransitie

Het streven is om in 2030 100% van de benodigde energie voor de gemeente Mook en Middelaar duurzaam op te wekken.

Gemeente geeft het goede voorbeeld
Wij willen als gemeente zelf het goede voorbeeld geven als het gaat om duurzaamheid. We gaan hiervoor onze bedrijfsvoering doorlichten en onze inkoop- en aanbestedingen zo duurzaam mogelijk insteken.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
In 2022 zijn alle daken van gemeentelijke gebouwen die hiervoor geschikt zijn voorzien van zonnepanelen.

Realisatie Jaarstukken

Gemeente geeft het goede voorbeeld
MVO en lokaal inkopen is onderdeel van het inkoopbeleid. Hierbij wordt specifiek gevraagd naar de mogelijkheden om maatschappelijk verantwoord in te kunnen kopen.

Verduurzamen gemeentelijke vastgoed
In 2022 zijn er voor het gemeentelijk vastgoed duurzaamheidsscans gemaakt. Op basis van deze scans worden verschillende scenario's voor verduurzaming opgesteld. De resultaten worden in 2023 gepresenteerd en dienen als afwegingskader voor mogelijke investeringen.
Het gemeentehuis doet tevens mee aan een proef rondom het monitoren van waterverbruik. Zo kan er achterhaald worden wanneer er pieken zijn in waterverbruik en of er lekken aanwezig zijn.

2. Circulaire economie

Recycling
Wij ondersteunen de transitie naar een circulaire economie en samenleving.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Recycling
Buiten de reguliere werkzaamheden zijn hier geen extra activiteiten op ondernomen.

3. Klimaatadaptatie

We houden rekening met de gevolgen van het veranderende klimaat, zoals heftige regenval, hittestress en droogte. Wateroverlast wordt verminderd door het stimuleren van het afkoppelen van hemelwaterafvoer. Bij de inrichting van de openbare ruimte zal mede worden ingezet op het voorkomen van wateroverlast en hittestress.

In het verleden hebben de gemeenten in de regio Noord-Limburg in samenwerking met het waterschap een klimaatstresstest uitgevoerd. Het waterschap heeft in navolging hiervan het initiatief genomen om te komen tot een 'Regionale en Lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Waterpanel-Noord'. Hieruit zal moeten blijken welke knelpunten en kansen de komende jaren gaan spelen en hoe we deze gezamenlijk kunnen gaan aanpakken.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Naast het subsidiëren van het afkoppelen van verhardingen en daken door particulieren en plaatselijke afkoppelingen door de gemeente, hebben er geen planmatige activiteiten op dit terrein plaats gevonden.

4. Een gezonde levensstijl stimuleren

We bevorderen een gezonde leefstijl, onder andere door sporten en bewegen te stimuleren.

We doen dit door waar mogelijk sport- en beweeglocaties in de openbare ruimte te realiseren, bij voorkeur op die momenten dat die gecombineerd kan worden met een geplande aanpassing van de openbare ruimte. Ook bevorderen we beweegactiviteiten door deze financieel te ondersteunen middels subsidie.

In 2022 gaan wij door met de uitvoering van het lokale sportakkoord en het lokale preventieakkoord. Met het budget wat wij hiervoor vanuit het rijk hebben gekregen ondersteunen wij (extra) beweegactiviteiten, de lokale inbedding van de Gecombineerde Leefstijlinterventie en preventieve activiteiten op het gebied van Jeugd- GGZ.

Voor 2022 staan geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 hebben we een aantal aanvragen gekregen binnen het Lokaal Sportakkoord. We hebben een aantal van die initiatieven ondersteund middels een subsidie. Het leefstijlbudget dat we vanuit

het Rijk hebben gekregen is gedeeltelijk benut. Zo hebben we De Beleefkeuken ondersteund bij het opzetten van kooklessen voor mensen met een klein budget.
We hebben in 2022 vanuit het lokaal preventieakkoord ingezet op het voorkomen van jeugdhulp door onder andere een theatervoorstelling te organiseren voor ouders van pubers, collectieve voorzieningen in te kopen bij Pro Persona Connect en aan te sluiten bij Join Us. Ook is in samenwerking met het jongerenwerk een start gemaakt met het opzetten van een café voor ouders van jongeren.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen;
- Gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN);
- NV Waterleidingmaatschappij Limburg (WML);
- Enexis Holding N.V..

Naast deze verbonden partijen werken we ook samen in het samenwerkingsverband Noord-Limburg.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Omvang huishoudelijk restafval: Kg per inwoner	1	105	N/b (169)	N/b (N/b)	75*)
2	Hernieuwbare elektriciteit: %	2	14,3	N/b (N/b)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 CBS
2 RWS

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

*) 160 kg per huishouden x 3.717 huishoudens / 7.989 inwoners (aantal 1-1 conform Uitkering gemeentefonds)

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Gezond leven						
Totaal lasten	1.627	1.439	1.483	1.819	-335	N
Totaal baten	-1.739	-1.409	-1.431	-1.604	173	V
Totaal baten en lasten	**-112**	**30**	**52**	**214**	**-162**	**N**
Toevoeging aan reserves	0	0	300	288	12	V
Onttrekking uit reserves	-245	0	-199	-199	0	V
Totaal Programma	**-357**	**30**	**153**	**303**	**-151**	**N**

Rechtmatigheidsanalyse

De werkelijke kosten zijn hoger dan de begrote kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door niet geraamde kosten van € 122k met betrekking tot een SiSa-regeling en meerkosten van € 149k met betrekking tot afvalinzameling.

In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Gezond leven valt voor het de onderdelen met betrekking tot de SiSa-regeling en de afvalstoffenheffing in de categorie ‘budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten'.
Deze budgetoverschrijding is formeel onrechtmatig omdat er meer kosten zijn gerealiseerd dan geraamd, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel omdat deze extra kosten worden gedekt door direct gerelateerde opbrengsten van € 122k. Voor wat betreft de meerkosten met betrekking tot de afvalinzameling is deze hoger uitgevallen dan de oorspronkelijke raming omdat er bij de berekening van de tarieven diverse aannames zijn gedaan. Normaliter wordt deze post geëgaliseerd, maar voor 100% egalisatie zijn onvoldoende middelen beschikbaar.

Het grootste verschil betreft een toename van de inzamel- en verwerkingskosten van huishoudelijk afval ten opzichte van de vooraf geraamde bedragen. Op begrotingsbasis was een 100% kostendekkendheid voorzien. De afgelopen jaren zijn de kosten verder gestegen en ligt de werkelijke kostendekkendheid beneden de 100% (zie paragraaf Lokale heffingen). Voor 2023 zijn de kosten ook weer verder bijgeraamd op basis van de meest recente prognoses ten tijde van het opstellen van de Programmabegroting 2023. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.9. Programma Wonen

Alternatieve naam : Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

Portefeuillehouder : Wethouders Herings en Rodoe

Visie 2018 - 2022
In onze gemeente is er veel vraag naar betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen. Naast de opgave om onze woningvoorraad te verduurzamen en de Omgevingswet te implementeren, vormt het realiseren van betaalbare woningen een speerpunt van beleid. We willen hiervoor de juiste conditie creëren en ons voor lopende en komende ontwikkelingen hard maken dit aspect mee te nemen in de realisatie van woningbouw.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Het realiseren van betaalbare woningen

Het realiseren van betaalbare woningen is belangrijk voor tal van doelgroepen. Niet alleen voor jongeren of ouderen, maar ook voor onze inwoners met een lager inkomen. In onze gemeente is er ruimte voor nieuwe initiatieven voor woningbouw. Bij het maken van afspraken over het woningbouwprogramma van nieuwe initiatieven zullen wij ons hard maken voor een gedifferentieerd woningbouwprogramma met betaalbare woningen.

Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Gezien de woningbouwbehoefte in onze gemeente wordt er gewerkt aan een uitbreiding van het woningbouw-programma. De locatie Molenhoek Zuid is nadrukkelijk in beeld als ontwikkellocatie voor woningbouw. Wij hebben de ambitie om hier een gedifferentieerd woningbouwprogramma te realiseren.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 is de gebiedsvisie Molenhoek Zuid vastgesteld. Daarbij is als voorwaarde voor de ontwikkeling opgenomen dat van de 250 woningen ten minste 20 % sociale huurwoningen worden gebouwd en ten minste 50% van de woningen betaalbaar zijn.
In Molenhoek is de start gemaakt met de bouw van een complex waarbij 16 sociale huurappartementen worden gerealiseerd (oplevering voorjaar 2023). Tevens zijn er aan het Raadhuisplein en aan de Rijksweg in Molenhoek betaalbare huurappartementen gerealiseerd.

---

2. De gebouwen in de gemeente verduurzamen

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 is gestart met het vormgeven van het proces van het vernieuwen van het duurzaamheidsbeleid. Daar is het nieuwe participatiebeleid bij gekomen. Met de RES (Regionale Energie Strategie), de TVW (TransitieVisie Warmte) en inmiddels ook de visie op grootschalig duurzaam opwek, zal hier in 2023 verder aan gewerkt worden.

---

3. De Omgevingswet invoeren

Op het gebied van het ruimtelijk domein staat een ingrijpende operatie voor de deur. Een operatie met een nog grotere impact dan de decentralisatie in het sociaal domein. De invoering van de Omgevingswet. Een nieuwe wet waarin talloze verschillende wetten worden ondergebracht onder één wet. Deze Omgevingswet moet het makkelijker maken om veranderingen in de fysieke leefomgeving mogelijk te maken. Deze wet moet ook in onze gemeente worden geïmplementeerd. Niet alleen in technische zin dat er talloze plannen en beleidsdocumenten moeten worden aangepast, maar ook in de manier waarop wij met ruimtelijke ordening omgaan. Niet meer de vraag of een ontwikkeling mogelijk is, maar meer de vraag of een ontwikkeling wenselijk is, zal leidend worden. Deze andere manier van werken zal van gemeenteraad tot organisatie moeten worden omarmd. De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet wordt met een half jaar verplaatst naar 1 juli 2022.

Experimenten met verschillende woonvormen mogelijk maken
Met het oog op de Omgevingswet zijn er mogelijkheden om te experimenteren met afwijkende of bijzondere woonvormen. Wij staan open voor plannen die afwijken van het gangbare en wij zullen deze plannen zo goed mogelijk faciliteren door bijvoorbeeld het normenkader aan te passen of gebruik maken van onze afwijkingsbevoegdheden.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 hebben wij de benodigde DSO software aangeschaft en de daaraan gekoppelde software voor het opstellen van toepasbare regels. In de tussentijd is de invoeringsdatum wederom uitgesteld, in eerste instantie naar 1-1-2023, maar inmiddels is de invoeringsdatum naar 1-1-2024 verplaatst.

4. Gemeentelijke woonvisie

Dit onderwerp is niet vermeld in de Programmabegroting 2022, maar vloeit voort uit het collegeprogramma 2018-2022.

De huidige Woonvisie 2017-2021 gemeente Mook en Middelaar 'kwaliteit van Wonen en Leven', is medio 2017 vastgesteld en heeft een looptijd van vier jaar. De afgelopen vier jaar is er veel veranderd op de woningmarkt. Het is daarom wenselijk dat de woonvisie wordt herzien in 2021.

Realisatie Jaarstukken

Het voornemen was om de woonvisie te integreren in de omgevingsvisie. Vanwege uitstel van de inwerkingtreding van de omgevingswet (1 januari 2024) is er nog geen start gemaakt met het opstellen van de omgevingsvisie en dus ook niet met het actualiseren van de woonvisie. Aangezien er voor 2024 ook een woonzorgvisie moet komen zal de woonvisie inclusief de woonzorgvisie, vooruitlopend op het opstellen van de omgevingsvisie, in 2023 worden opgestart.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij of partijen hebben een relatie met dit programma:
- Groene Metropoolregio.

Naast deze verbonden partij werken we ook samen in het samenwerkingsverband Noord-Limburg en met Regiodeal.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Gemiddelde WOZ-waarde: x € 1.000	1	310	325 (290)	349 (317)	-
2	Nieuw gebouwde woningen: Aantal per 1.000 woningen	2	10,9	4,4 (8,9)	N/b (9,3)	N/b
3	Demografische druk: %	1	86,1	84,7 (70,1)	84,6 (70,3)	-
4	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden: x € 1	3	785	869 (733)	904 (823)	-
5	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden: x € 1	3	834	923 (810)	959 (905)	-

*) wettelijke bronhouder
1 CBS
2 Basisregistratie adressen en gebouwen
3 COELO

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Wonen						
Totaal lasten	523	642	478	473	5	V
Totaal baten	-234	-114	-114	-134	20	V
Totaal baten en lasten	**289**	**528**	**364**	**339**	**25**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-77	-127	-147	-70	-76	N
Totaal Programma	**212**	**402**	**217**	**268**	**-51**	**N**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.10. Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

Algemeen

Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen (baten) die niet specifiek aan één of meerdere programma's gekoppeld worden, maar dienen als dekkingsmiddel voor de lasten van alle programma's tezamen. Dit betreft de volgende onderdelen:

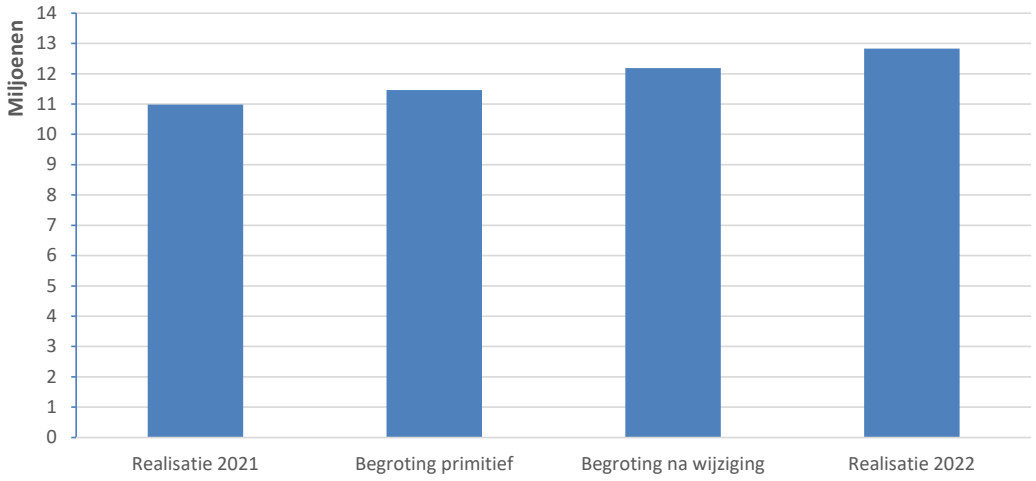
Bedragen x € 1.000

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Algemene Uitkering (incl. DU/IU)	10.980	11.465	12.190	12.830	640
Belastingen:					
- Onroerende zaakbelastingen	2.169	2.013	2.174	2.175	1
- Toeristenbelasting	109	79	79	109	31
- Forensenbelasting	22	29	22	26	5
- Hondenbelasting	39	44	39	39	-1
Dividend	288	288	288	384	96
Saldo van de financieringsfunctie *)	-32	22	22	1	-21
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**13.577**	**13.941**	**14.814**	**15.564**	**751**

*) Betreft saldo van werkelijke rentebaten en rentelasten. Voor een analyse van het verschil verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Toelichting uitkeringen uit het gemeentefonds

Algemene uitkering / decentralisatie- en integratie-uitkeringen
De algemene uitkering voor het jaar 2022 bedraagt € 11.479k. Naast de algemene uitkering ontvingen we in 2022 ook € 1.367k aan decentralisatie- en integratie-uitkeringen. In totaal hebben we over 2022 € 12.846k ontvangen. Over voorgaande jaren is € 16k verrekend (minder ontvangen). In 2022 hebben we per saldo € 12.830k ontvangen.

Toelichting belastingen

Vanaf 1 januari 2021 is de belastingheffing en -invordering uitbesteed aan de Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). In 2022 zijn in Mook en Middelaar de navolgende gemeentelijke belastingen geheven, als onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen:

- Onroerende zaakbelastingen van eigenaren van woningen en van niet-woningen;
- Onroerende zaakbelastingen van gebruikers van niet-woningen (gebruikers van woningen zijn wettelijk vrijgesteld van ozb);
- Toeristenbelasting;
- Forensenbelasting;
- Hondenbelasting.

Daarnaast worden in onze gemeente ook leges, afvalstoffenheffing en rioolrechten geheven. Deze vallen echter niet onder de categorie van algemene dekkingsmiddelen omdat dit in feite vergoedingen zijn voor voorzieningen die de gemeente levert. Te denken valt aan het verzamelen en verwerken van huishoudelijk afval en de aanleg en onderhoud van riolering. Voor meer informatie over de lokale heffingen en de opbrengsten daarvan, verwijzen wij u naar de 'Paragraaf lokale heffingen' verderop in deze jaarstukken.

2.1.11. Overzicht van de kosten van overhead

Wettelijk kader
Artikel 8, lid 1 letter c BBV.

Overhead
De kosten die betrekking hebben op het primaire proces, zoals salariskosten, moeten, indien mogelijk, worden opgenomen in de programma's. Salariskosten die niet direct toewijsbaar zijn aan programma's, zoals kosten van het MT, financiën en juridische zaken, blijven staan op overhead.

Overhead bestaat onder andere uit kosten van leidinggevenden primair proces, financiën, personeel en organisatie, inkoop, communicatie, juridische zaken, bestuurszaken, ICT, huisvesting en facilitaire zaken, DIV en managementondersteuning.

In onderstaande tabel vindt u de kosten van de overhead voor 2022.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Personeel en Organisatie (excl. functioneel verantwoord)	2.620	2.722	3.221	2.934	287
Huisvesting en Facilitaire zaken	179	233	229	224	6
ICT en DIV	731	757	755	746	9
Financiën, Juridische zaken en Communicatie	111	53	64	88	-24
Huisvesting buitendienst (werf)	531	186	187	182	4
Totaal Overhead	**4.172**	**3.952**	**4.456**	**4.174**	**282**

De Flexibele Schil maakt onderdeel uit van de rubriek Personeel en Organisatie. De Flexibele Schil heeft in 2022 een overschot van € 260k, waarvan € 250k reeds bij de Eindejaarsrapportage zijn overgeheveld naar 2023. De resterende € 10k komt ten gunste van het rekeningresultaat van 2022. De kosten van inhuur voor 2022 konden opgevangen worden door onderuitputting salariskosten, vergoedingen ziektekosten en de budgetoverheveling uit 2021.

Voor een analyse van het verschil verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

2.1.12. Bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten Vennootschapsbelastingplichtig geworden. Vennootschapsbelasting (Vpb) is verschuldigd over fiscale winsten van ondernemersactiviteiten. Omdat de resultaten op fiscaal belaste activiteiten onderling worden verrekend en aangifte wordt gedaan over het totale (gesaldeerde) resultaat, moet de Vpb-heffing worden begroot en verantwoord als een centrale post in de begroting en in de jaarrekening.

Jaarlijks worden de eventuele Vpb-plichtige ondernemersactiviteiten gemonitord en gekwantificeerd. Een aangifte over jaar t moet standaard in jaar t+1 worden ingediend. Omdat wij gebruik maken van de uitstelregeling van het fiscale adviesbureau, hoeven de Vpb-aangiften pas in jaar t+2 te worden ingediend.

Tot nu toe vallen alleen enkele inkomsten van reststromen restafval onder de fiscale winsten van ondernemersactiviteiten. De verschuldigde Vpb is altijd onder de € 0,5k gebleven.
Over 2022 verwachten we een (nagenoeg) nihil-aangifte.

bedragen x € 1.000

Vennootschapsbelasting	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Te betalen Vennootschapsbelasting 2019 (in 2023)	0	0	0	0	0
Te betalen Vennootschapsbelasting 2020 (in 2023)	0	0	0	0	0
Verwachting te betalen Vennootschapsbelasting 2021 (in 2023)	0	0	0	0	0

2.1.13. Bedrag voor onvoorzien

Onvoorzien

Jaarlijks wordt in de begroting een klein bedrag voor onvoorzien opgenomen. Voor 2022 betreft dit € 5k en dat betreft 0,03% van het begrotingstotaal. In 2022 is deze post niet benut.

Paragrafen

Wettelijk kader
Art. 24, lid 2, letter b en art. 26 jo. art. 9 BBV.

Toelichting
In de paragrafen worden in de begroting de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen. In dit jaarverslag vindt u de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

De volgende paragrafen zijn wettelijk verplicht:
- Paragraaf lokale heffingen;
- Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen;
- Paragraaf financiering;
- Paragraaf bedrijfsvoering;
- Paragraaf verbonden partijen;
- Paragraaf grondbeleid.

Naast de verplichte paragrafen op grond van het BBV zijn er twee aanvullende paragrafen in deze jaarstukken opgenomen.

Deze facultatieve paragrafen betreffen:
- Paragraaf Informatieveiligheid;
- Paragraaf Verduurzamen.

2.1.14. Paragraaf Lokale heffingen

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Beleidskader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 10 BBV (in de begroting) ten minste:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Op grond van artikel 16 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’ bevat deze paragraaf geen andere verplichte gegevens.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden (en dus gerelateerd aan uitgaven), als op die waarvan de besteding ongebonden is (vrij aanwendbaar). In deze paragraaf wordt ingegaan op de realisatie van hetgeen in de Programmabegroting 2022 aan onderwerpen is verwoord.

Het gecombineerde aanslagbiljet is eind februari 2022 opgelegd. Hierna zijn periodiek aanvullende kohieren opgelegd. De waardering, heffing en invordering van belastingen is uitbesteed aan BsGW, met uitzondering van de baatbelasting en de leges.

De woz-beschikking, onroerende-zaakbelastingen, rioolrechten, het vastrecht van de reinigingsheffingen en de hondenbelasting zijn op één aanslagbiljet verzameld. De baatbelasting en toeristenbelasting worden afzonderlijk opgelegd. De variabele deel van de reinigingsheffingen en de toeristenbelastingen worden na afloop van het belastingjaar opgelegd.

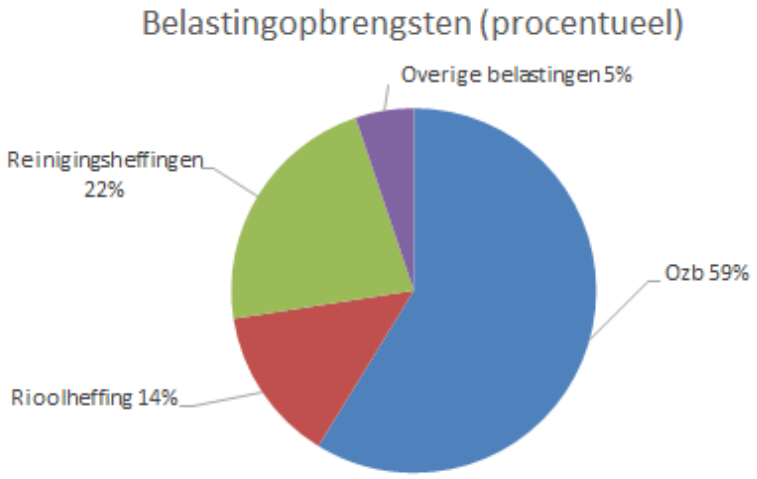
Geraamde en gerealiseerde opbrengsten belastingheffing

In onderstaand overzicht treft u de opbrengsten van de belastingen over de jaren 2021 en 2022 aan:

Bedragen x € 1.000

Opbrengsten belastingen	W2021	B2022	W2022	%
Niet-bestedingsgebonden lokale heffingen:				
Onroerende zaakbelastingen:				
-ozb eigenaren woningen	1.773	1.713	1.793	49%
-ozb eigenaren niet-woningen	247	273	241	7%
-ozb gebruikers niet-woningen	149	188	140	4%

Opbrengsten belastingen	W2021	B2022	W2022	%
Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten (n.v.t.)	0	0	0	0%
Forensenbelasting	22	22	26	1%
Toeristenbelasting	109	79	109	3%
Parkeerbelasting (n.v.t.)	0	0	0	0%
Hondenbelasting	39	39	39	1%
Reclamebelasting (n.v.t.)	0	0	0	0%
Precariobelasting (n.v.t.)	0	0	0	0%
Totaal niet-bestedingsgebonden	2.340	2.314	2.349	64%
Bestedingsgebonden lokale heffingen:				
Baatbelasting (t/m 2023)	17	17	17	0%
Rioolheffing woningen en niet-woningen	641	518	509	14%
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	820	819	801	22%
Totaal bestedingsgebonden	1.478	1.353	1.328	36%
Totaal lokale heffingen	**3.818**	**3.667**	**3.676**	**100%**
Af: Kwijtscheldingen	-21	-13	-20	-1%
Totaal netto opbrengst belastingen	**3.797**	**3.654**	**3.656**	**99%**

De belangrijkste belastingen voor de gemeente, met een aandeel van 60% zijn de onroerende zaakbelastingen (ozb).

Het rioolrecht en de afvalstoffenheffing worden kostendekkend belast.
De opbrengst voor de toeristenbelasting, de forensenbelasting, de hondenbelasting en de baatbelasting bedraagt per belasting ongeveer 1% tot 3% van de totale belastingopbrengst, in totaliteit ongeveer 5%.

Gerealiseerd beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Mede overeenkomstig de kaderbrief, de programmabegroting en de herziening van de belastingverordeningen zijn de volgende beleidsmatige uitgangspunten gehanteerd:

a) Er is in 2022 een indexering toegepast van 1,50% (2021: 2,05%) op de tarieven van de algemene belastingen/heffingen (met uitzondering van de ozb). Dit percentage is gebaseerd op de loon- en prijsstijgingen zoals vermeld in de meicirculaire 2021;
b) De ozb is geheven op basis van de woz-waarde. Jaarlijks vindt een hertaxatie plaats. De daaruit voortvloeiende waardestijging of waardedaling wordt verdisconteerd in het definitieve tarief. Het tarief wordt bepaald door de geraamde opbrengst te delen door de geraamde grondslag op basis van de woz-waarde. Hierbij is rekening gehouden met een areaaluitbreiding van € 25k aan extra opbrengsten;
c) Het rioolheffing is geheven ter dekking van de kosten voor onderhoud en vervanging van de bestaande riolering;
d) De afvalstoffenheffing is geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval;
e) De tarieven voor de Toeristenbelasting en de watertoeristenbelasting zijn in 2022 gelijk gebleven;
f) De gemeentelijke leges zijn berekend voor de door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De leges zijn voor 2022 geïndexeerd met 1,50%.

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

De mogelijkheid tot belastingheffing is verankerd in de Gemeentewet (Gw). Hieronder vindt u een opsomming van alle belastingen die geheven mogen worden, onderverdeeld in belastingen die in 2022 daadwerkelijk geheven zijn en belastingen die niet door Mook en Middelaar opgelegd worden. Van belastingen die geheven worden, is door de raad een belastingverordening vastgesteld.
Een meer uitgebreide toelichting op de diverse belastingen vindt u terug in de Programmabegroting 2022.

Belastingen/heffingen in Mook en Middelaar

- Onroerende-zaakbelastingen (art. 220 Gw);
  - ozb eigenaren woningen;
  - ozb eigenaren niet-woningen;
  - ozb gebruikers niet-woningen;
- Baatbelasting (t/m 2023) (art. 222 Gw);
- Forensenbelasting (art. 223 Gw);
- Toeristenbelasting (art. 224 Gw);
  - Landtoeristenbelasting;
  - Watertoeristenbelasting;
- Hondenbelasting (art. 226 Gw);
- Precariobelasting (art. 228 Gw);
- Rioolheffing (art. 228a Gw);
- Leges (art. 229 Gw).
- Reinigingsrecht bedrijven (art. 229 Gw);
- Afvalstoffenheffing (art. 15.33 Wet Milieubeheer)

Belastingen/heffingen die niet geheven worden

- Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten (zoals woonboten) (art. 221 Gw)
- Parkeerbelasting (art. 225 Gw)
- Reclamebelasting (art. 227 Gw)

Benchmark lokale lasten
De benchmark lokale lasten vergelijkt voor alle gemeenten binnen een provincie de hoogte van de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met een koopwoning. De woonlasten zijn de som van de gemiddeld betaalde ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing minus een eventuele heffingskorting. Volgens de Coelo Atlas van de lokale gemeenten 2022 bedragen de gemiddelde woonlasten in Limburg voor een meerpersoonshuishouden en eigen woning € 947. De woonlasten voor Mook en Middelaar zitten boven het gemiddelde met een bedrag van € 959. Voor huurders zitten we echter onder het gemiddelde (zie verder hieronder).

Kostendekkendheid
Sinds het begrotingsjaar 2017 moet er in de paragraaf lokale heffingen bij de Programmabegroting inzicht worden gegeven in de mate van kostendekkendheid per heffing. Hierbij mogen op begrotingsbasis de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden voor wat betreft heffingen en rechten. Dit geldt voor de rioolheffing, de afvalstoffenheffing/reinigingsrecht en de leges. Vanaf de Jaarstukken 2022 wordt dit overzicht ook verstrekt op basis van realisatiecijfers, met uitzondering van de leges. De kostendekkendheid van de leges wordt vermeld vanaf 2023. Een eventuele over- of onderdekking heeft geen invloed op de tarieven. De tarieven zijn en worden gebaseerd op de geraamde grondslagen en de geraamde belastingopbrengsten conform een begroting. De realisatie dient alleen als aanvullende informatie en in de toekomst voor een trendlijn.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	Raming €	Realisatie €
Kosten taakveld	382	446
Inkomsten taakveld	-3	-77
Netto kosten taakveld	379	370
Toe te rekenen kosten	379	370
Overhead	86	86
Btw in het kader van het Btw-compensatiefonds	53	53
Totale kosten	518	509
Opbrengst heffingen	518	509
Dekkingspercentage	**100%**	**100%**

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid reinigingsheffingen	Raming €	Realisatie €
Kosten taakveld	605	754
Inkomsten taakveld	-82	-82
Netto kosten taakveld	523	671
Toe te rekenen kosten	523	671
Overhead	163	163
Btw in het kader van het Btw-compensatiefonds	119	119

Totale kosten	806	954
Opbrengst heffingen	806	801
Dekkingspercentage	**100%**	84%

De kosten van afvalinzameling zijn fors gestegen, waardoor het dekkingspercentage daalt. Voor 2023 is de raming aangepast naar de meest actuele stand.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid leges (vanaf 2023)	**Raming €**	**Realisatie €**
Kosten taakveld	p.m.	p.m.
Inkomsten taakveld	p.m.	p.m.
Netto kosten taakveld	p.m.	p.m.
Toe te rekenen kosten	p.m.	p.m.
Overhead	p.m.	p.m.
Btw in het kader van het Btw-compensatiefonds	p.m.	p.m.
Totale kosten	p.m.	p.m.
Opbrengst heffingen	p.m.	p.m.
Dekkingspercentage (maximaal)	**100%**	p.m.

Het dekkingspercentage van de leges wordt vermeld vanaf 2023.

Aanduiding van de lokale belastingdruk

a. Tarieven
In onderstaand overzicht treft u de tarieven aan inzake de belastingen over de jaren 2020 t/m 2022. De tarieven over 2022 zijn op 16 december 2021 door de raad vastgesteld.

Belastingtarieven	**2020**	**2021**	**2022**
Algemene inflatiecorrectie	1,53%	2,05%	1,50%
Onroerende zaakbelastingen:			
- tarief woningen eigenaren	0,1409%	0,1500%	0,1413%
- tarief niet-woningen eigenaren	0,2476%	0,3140%	0,3115%
- tarief niet-woningen gebruikers	0,1980%	0,2511%	0,2397%
Forensenbelasting:			
- tarief van de woz-waarde (vanaf 2021)	-	0,2727%	0,2768%
- klasse I (van € 0 tot € 50k)	143,00	-	-

Belastingtarieven	2020	2021	2022
- klasse II (van € 50k tot € 150k)	269,00	-	-
- klasse III (van € 150k tot € 250k)	539,00	-	-
- klasse IV (van € 250k tot € 350k)	811,00	-	-
- klasse V (van € 350k tot € 450k)	1.082,00	-	-
- klasse VI (vanaf € 450k)	1.353,00	-	-
Toeristenbelasting	1,05	1,07	1,07
Hondenbelasting:			
- 1e hond	55,56	56,64	57,48
- extra honden per hond	79,92	81,48	82,68
- tarief kennel	387,60	395,04	400,92
Rioolheffing	162,00	164,68	132,78
Reinigingsheffingen:			
- afvalstoffenheffing (vastrecht woningen)	143,00	148,80	149,76
- reinigingsrecht (vastrecht niet-woningen)	71,50	74,40	74,88
- variabel tarief pmd	0,00	0,00	0,00
- variabel tarief gft	0,09	0,11	0,11
- variabel tarief restafval	0,28	0,31	0,31

Belastingdruk Mook en Middelaar

Lastendruk
De belastingaanslagen voor onroerende-zaakbelastingen (ozb), rioolrechten en afvalstoffenheffing, vormen de lastendruk vanwege gemeentelijke heffingen. De gehanteerde kengetallen zijn:

- Een gemiddelde woningwaarde van € 324k ten behoeve van de ozb (bron CBS);
- Een gemiddeld voorlopig ingezameld/gestort gewicht van 147 kg GFT en 231 kg restafval per huishouding per jaar (totaal 378 kg) (bron CBS);
- Eén rioolaansluiting.

De gemiddelde lastendruk over de jaren 2019-2022 bedroeg (bedragen in euro's).

Bedragen in €

Lastendruk	2019	2020	2021	2022
Gemiddelde woningwaarde	293.000	310.000	325.000	349.000
Afval per huishouden	373 kg (142 kg gft en 231 kg rest)	379 kg (147 kg gft en 232 kg rest)	385 kg (161 kg gft en 224 kg rest)	383 kg (160 kg gft en 223 kg rest)
Eigenaar woning:				
- Ozb	368	434	488	493
- Rioolheffing	237	162	165	133

Lastendruk	2019	2020	2021	2022
- Afvalstoffenheffing	218	221	236	236
Totaal	**823**	**817**	**889**	**862**
Index (2011 = € 720 = 100%)	114%	113%	123%	120%
Huurder:				
Afvalstoffenheffing	218	221	236	236
Totaal	**218**	**221**	**236**	**236**
Index (2011 = € 198 = 100%)	110%	113%	119%	119%

Gemiddelde stijging per jaar tussen 2011 en 2022: 1,8% per jaar voor eigenaren en 1,7% voor huurders.

Belastingdruk andere gemeenten

COELO onderzoekt jaarlijks de woonlasten per huishouden. Naast de drie belastingen ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing houdt Coelo ook rekening met een eventuele heffingskorting. In onderstaande tabel zijn van een aantal buurgemeenten de woonlasten 2022 per gemeente weergegeven.

Bedragen x € 1

Lastendruk 2022	Mook en Middelaar	Gennep	Heumen	Cuijk	Gemidd. Limburg
Eigenaar-bewoner					
Eenpersoonshuishouden	904	793	880	759	881
Meerpersoonshuishouden	959	855	948	828	947
Rangnummer *)	233e	101e	220e	72e	
Huurder					
Eenpersoonshuishouden	205	256	157	288	330
Meerpersoonshuishouden	261	318	225	356	394
Rangnummer *)	29e	72e	9e	103e	

*) voor huurders alleen afvalstoffenheffing

Bron: Coelo (www.coelo.nl)

Kwijtscheldingsbeleid

Voor belastingplichtigen met lage inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. In 2022 is voor € 20k kwijtschelding verleend.

2.1.15. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 11 BBV ten minste:
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een kengetal voor de:
  - netto schuldquote;
  - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
  - solvabiliteitsratio;
  - grondexploitatie;
  - structurele exploitatieruimte;
  - belastingcapaciteit.

Op grond van artikel 18 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’ hoeven er, naast de wettelijk verplichte onderdelen, geen aanvullende gegevens vermeld te worden in deze paragraaf.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is de hoeveelheid aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om onvoorziene kosten te dekken. In de gemeente Mook en Middelaar wordt de weerstandscapaciteit bepaald door de hoogte van de 'geblokkeerde' algemene reserve. De onvoorziene uitgaven, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves worden buiten beschouwing gelaten.

Algemene reserve
De algemene reserve, zoals bedoeld in artikel 43, lid 1, letter a BBV, is onderverdeeld in twee afzonderlijke reserves: de (geblokkeerde) Algemene reserve en de Vrij Besteedbare Reserve. De (geblokkeerde) Algemene reserve wordt volledig aangemerkt voor het opvangen van financiële risico's; daarom wordt het volledig tot het weerstandsvermogen gerekend. De (geblokkeerde) Algemene reserve bedraagt sinds 2017 € 2 miljoen.

Risico's

Tegenover de weerstandscapaciteit staan risico’s, die niet of niet geheel gedekt zijn en van substantieel belang (kunnen) zijn. De risico's betreffen risico's waarvoor geen (andere) maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Als een risico zich voordoet komen de financiële gevolgen niet ten laste van het rekeningresultaat, maar worden ze gecompenseerd door de Algemene reserve. De waarschijnlijkheid dat een risico zich voordoet wordt onderverdeeld in een van vijf categorieën:
- Zeer laag (10%),
- Laag (25%),

- Midden (50%),
- Hoog (75%),
- Zeer hoog (90%).

De risico's worden op chronologische volgorde weergegeven in de p&c-boekwerken. De Jaarstukken 2022 worden behandeld ná de Programmabegroting 2023. De risico's in de Jaarstukken 2022 worden afgeleid van de meest recente risico's zoals vermeld in de Programmabegroting 2023 en zijn daar waar nodig aangepast aan de stand per eind 2022.

De maatregelen kunnen zijn: accepteren, reduceren, elimineren of overdragen/verzekeren.

Nr	**Categorie**	**Toelichting risico**		**Toelichting maatregel**	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
1	**Verbonden partijen**	*MGR* Uitgangspunt is dat de MGR zelf geen weerstandsvermogen opbouwt, maar dat deelnemende gemeenten hiermee rekening houden. Voor de MGR bedraagt ons aandeel voor 2022 € 65k.		*MGR* Het ingeschatte weerstandsvermogen van de MGR wordt 'doorgeschoven' naar de deelnemende gemeenten.	
INC	Accepteren	€ 65k	Midden	50%	€ 32,5k
2	**Verbonden partijen**	*Aandelenkapitaal NV's en BV's* Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal in de vennootschappen (art. 2:81 BW).		Periodiek wordt beoordeeld of we blijven deelnemen in het aandelenkapitaal van de diverse vennootschappen.	
INC	Accepteren	€ 439k	Laag	25%	€ 109,75k
3	**Juridische zaken**	*Proceskosten* Proceskosten zijn kosten voor juridische bijstand en griffierechten die de gemeente moet betalen aan de wederpartij als de gemeente een rechtszaak verliest en ze komen incidenteel voor.		Door intern de juiste procedures te doorlopen en onze besluiten goed te motiveren, wordt de kans op het verliezen van rechtszaken verminderd, maar nooit helemaal weggenomen.	
INC	Accepteren	€ 200k	Zeer laag	10%	€ 20k

Nr	Categorie	Toelichting risico			Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**		**Kans%**	**Berekende omvang risico**
4	**Archief**	*Archief / Informatiebeheer* Het te bewaren (papieren) archief is op huurbasis ondergebracht bij het Regionaal Archief Nijmegen. De archieffunctie krijgt een nieuwe plaats in de digitale samenleving. Centraal staat wat er nodig is om digitale overheidsinformatie beter duurzaam toegankelijk te houden voor de samenleving en de overheden zelf. Ook raken de doelen en ambities van de archiefsector steeds meer verbonden met die van de I- en ICT-ontwikkelingen. We zijn bijvoorbeeld verplicht aan te sluiten op het e-depot (digitaal te bewaren archieven). Het koppelen van systemen en centraal beheren van informatie is de basis om informatie op een juiste manier te kunnen ontsluiten. Voor onze inwoners komt dit bijvoorbeeld tot uiting in de digitale dienstverlening via de website. De toekomst vraagt dat we ons informatielandschap weloverwogen inrichten mede in relatie tot informatiebeveiliging. Deze ontwikkelingen hebben budgettaire consequenties.			*Archief / Informatiebeheer* De ontwikkelingen worden blijvend gemonitord en daar waar nodig financieel vertaald.	
INC	Accepteren	€ 150k	Zeer hoog		90%	€ 135k
5	**Onderwijs**	Het Kandinsky-college in Molenhoek is een permanente nevenvestiging onder bestuur van de Scholengroep Nijmegen. De gemeente is op grond van de Wet Voortgezet Onderwijs verantwoordelijk voor (vervangende) nieuwbouw, herstel van constructiefouten, herstel van schade. Voor dit laatste is een opstal- en inboedelverzekering afgesloten.			De huisvesting van onderwijsgebouwen behoort tot de gemeentelijke zorgplicht. Er is nieuwe regelgeving op komst die gemeenten daarin een nog bredere verantwoordelijkheid zal geven. Uit kwalitatieve onderzoeken is gebleken dat het Kandinsky-college slecht scoort. De komende jaren zal een besluit genomen moeten worden over renovatie of vervangende nieuwbouw. Het daarvoor In het investeringsplan 2020-2023 opgenomen krediet is in de zomerrapportage 2021 opgeschoven naar 2025. Naar verwachting zal in de tussenliggende tijd een wetswijziging van kracht worden die nadere inzichten gaat geven in de verantwoordelijkheden van schoolbesturen en gemeenten en de financiële middelen hiervoor.	
INC	Reduceren	€ 120k	Midden		50%	€ 60k

Nr	Categorie	Toelichting risico		Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
6	**Dividend**	*BNG* Van de BNG ontvangen wij o.b.v. ons aandelenbezit jaarlijks dividend over het afgelopen jaar. Het beleid van de BNG is om 25% van de nettowinst uit te keren aan de aandeelhouders. De verwachte dividenduitkering à € 157k (conform begrotingsbrief provincie) is structureel opgenomen in de begroting, echter het is een risico of het geraamde bedrag aan inkomsten ook daadwerkelijk wordt ontvangen.		Het te ramen bedrag voor de dividendopbrengst van de BNG wordt bepaald op hetgeen de Provincie in haar jaarlijkse begrotingsbrief vermeldt. Als hiervan wordt afgeweken, moet hiervoor een goede verklaring zijn. Het is altijd mogelijk dat (een deel van) de geraamde dividendbaten niet gerealiseerd worden. Dit risico wordt laag ingeschat en acceptabel bevonden.	
INC	Accepteren	€ 157k	Laag	25%	€ 39,25k
7	**Dividend**	Wij zijn aandeelhouder van Enexis, dat de infrastructuur van de energievoorziening in bezit heeft. Daarnaast zijn wij aandeelhouder in enkele kleinere vennootschappen die zijn opgericht bij de verkoop van Essent. In de begroting is rekening gehouden met een dividendopbrengst van € 90k.		Het te ramen bedrag voor de dividend-opbrengst van Enexis wordt bepaald op hetgeen de Provincie in haar jaarlijkse begrotingsbrief vermeldt. Als hiervan wordt afgeweken, moet hiervoor een goede verklaring zijn. Het is altijd mogelijk dat (een deel van) de geraamde dividendbaten niet gerealiseerd worden. Dit risico wordt laag ingeschat en acceptabel bevonden.	
INC	Accepteren	€ 90k	Laag	25%	€ 22,5k
8	**Haven**	Dichtslibben haven mede als gevolg van extreme hoogwaterstanden. Geschatte kosten herstel €125k. De exacte kosten voor het opslaan van het slib worden bepaald door het tijdstip van baggeren en de opslagcapaciteit.		Wij hebben geen invloed op externe factoren, zoals waterstanden, stroomsnelheden en mate van eventueel dichtslibben. Dit risico valt hierdoor onder de categorie ‘Accepteren’.	
INC	Accepteren	€ 125k	Midden	50%	€ 62,5k
9	**Haven (bouw-kundig)**	Er is momenteel geen onderhoudsplan voor de bouwkundige staat van de haven. Er zijn ook geen middelen beschikbaar om eventueel onderhoud te plegen aan de bouwkundige staat van de haven. Zie ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. De kosten worden als stelpost geraamd op € 500k. Nadat er een onderhoudsplan is opgesteld en de dotatie aan de voorziening voor groot onderhoud structureel in de begroting is opgenomen, kan dit risico verwijderd worden. Naar verwachting gebeurt dit in 2024 of 2025.		Het op te stellen onderhoudsplan aan de passantenhaven kan worden gekoppeld aan de integrale visie voor de ontwikkeling en inrichting van het gebied Maas-oever(zone), die naar verwachting de komende jaren op het programma zal staan. Hierna kan het risico afgebouwd of verwijderd worden.	
INC	Reductie	€ 500k	Laag	25%	€ 125k

Nr	Categorie	Toelichting risico		Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
10	**Sociale woning-bouw**	Woningbouwcorporaties sluiten voor het uitvoeren van hun taak veelal leningen af waarbij de gemeente gevraagd wordt om als achtervang te dienen. Hiermede wordt bereikt dat de geldgever met een lagere rentevergoeding genoegen neemt omdat de gemeente als achtervang een zekere debiteur is. Sinds een aantal jaren is het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) in het leven geroepen, dat de functie van de gemeente overneemt en waardoor de woningbouwcorporaties met slechts één instituut te maken hebben en de zekerheid voor de gemeenten groter is. Bestaande leningen blijven tot aan het einde van de looptijd nog gewoon bij de gemeenten als achtervang-instituut. Door het WSW is de veiligheid nu nog beter geborgd.		Per 31 december 2022 staat er voor de sociale woningbouw een bedrag aan leningen uit van ongeveer € 10,7 miljoen (restant schuld) op een hoofdsom van € 17,4 miljoen. Wij kwantificeren het risico op 10% van de omvang van de leningen. Het risico dat er daadwerkelijk een beroep gedaan wordt op de gemeente is minimaal.	
INC	Accepteren	€ 1.070k	Zeer laag	10%	€ 107k
11	**Starters-lening**	In de raad van april 2010 is de Verordening starterslening vastgesteld. Hierbij is tevens een fonds in het leven geroepen waarop starters op de woningmarkt een beroep kunnen doen voor het aantrekken van een lening. Deze lening wordt verstrekt onder bepaalde voorwaarden en tot een maximum bedrag tegen gunstige condities. Bij het vaststellen van de Jaarstukken 2014 is door de raad besloten om het plafond van de starterslening te verhogen naar € 130k.		De gemeente dient in dit fonds maximaal € 130.000 te storten. De provincie Limburg stort vervolgens maximaal een drievoudig bedrag in het fonds (dus aandeel gemeente 25%, aandeel provincie 75%). De lener dient vervolgens de lening volgens de bepalingen uit de verordening af te lossen aan de kredietverstrekkers. Startersleningen lopen via de SVn.	
INC	Accepteren	€ 130k	Laag	25%	€ 32,5k
12	**UPW**	Om in aanmerking te komen voor de vangnetregeling moet aan enkele voorwaarden worden voldaan. Het tekort moet meer bedragen dan 7,5% van de definitief toegekende uitkering en het tekort over de voorgaande drie jaren (inclusief het jaar van de definitieve beschikking) moet gecumuleerd ook meer bedragen dan 7,5%%. Het eigen risico bedraagt 7,5% van het rijksbudget ad (gemiddeld) € 1,4 miljoen.		Uitgangspunt is 100% kosten t.o.v. de ontvangen bijdragen van het Rijk. Het eigen risico onder de vangnetuitkering wordt geaccepteerd als risico. Jaarlijks wordt de stand van zaken m.b.t. het eigen risico / mogelijke aanvraag voor de vangnetuitkering, voorgelegd aan de raad.	
INC	Accepteren	€ 105k	Midden	50%	€ 52,5k

Nr	Categorie	Toelichting risico		Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
13	**ICT / Cyber-security**	Cyberrisico's zijn een voortdurend evoluerend risico geworden voor organisaties en samenlevingen die actief moeten worden beheerd. Met een toename in werken op afstand, onderlinge connectiviteit van de toeleveringsketen, digitaliseringsdruk en kwetsbaarheden in de kritieke infrastructuur, worden organisaties meer blootgesteld dan ooit. Om succesvol te zijn, moeten ze niet alleen bescherming maar ook veerkracht bieden.		ICT is in beheer bij iRvN die al veel zaken geregeld hebben om cyberrisico's zo veel mogelijk te voorkomen/te verminderen. Het is lastig om hier een inschatting van te maken. De (financiële) impact kan heel groot zijn. Vooralsnog ramen we een gemiddeld risico in.	
INC	Accepteren	€ 1.000k	Midden	50%	€ 500k
14	**Inflatie / kosten-stijging**	In de Programmabegroting wordt meerjarig de nullijn gehanteerd. Hiertegenover staat dat ook de uitkering gemeentefonds tegen constante prijzen wordt gewaardeerd. In 2022 zijn prijzen fors gestegen. Het is mogelijk dat budgetten incidenteel onvoldoende zijn. Als er structureel onvoldoende is, worden budgetten bijgeraamd.		Omdat de uitkering gemeentefonds reeds tegen constante prijzen wordt gewaardeerd, is er hierdoor al een beperkte buffer voor loon- en prijsstijgingen. Als risico wordt 1% van het begrotingstotaal ingecalculeerd, zijnde 1% van € 20 miljoen.	
INC	Accepteren	€ 200k	Laag	25%	€ 50k

Bedragen x € 1.000

Risico		Incidenteel		Structureel	
		Kwantificering	Berekend bedrag	Kwantificering	Berekend bedrag
Zeer laag	(10%)	1.270	127	0	0
Laag	(25%)	1.516	379	0	0
Midden	(50%)	1.415	708	0	0
Hoog	(75%)	0	0	0	0
Zeer hoog	(90%)	150	135	0	0
Totaal		**4.351**	**1.349**	**0**	**0**

Het totaal van het berekende risicobedrag komt daarmee uit op € 1.349k.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's

Relatie weerstandsvermogen en risico's
De ratio tussen de weerstandscapaciteit en de risico's is het weerstandsvermogen. De weerstandscapaciteit is de hoeveelheid aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De risico's betreffen risico's waarvoor

geen (andere) maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om mogelijke tegenvallers op te vangen zonder dat dit onmiddellijk invloed heeft op het beleid. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente. In Mook en Middelaar wordt de weerstandscapaciteit bepaald door de hoogte van een 'geblokkeerde' algemene reserve. De onvoorziene uitgaven, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves worden buiten beschouwing gelaten.

Weerstandsvermogen
De weerstandscapaciteit bedraagt eind 2022 (afgerond) € 2 miljoen.
Als de risico's zoals deze hiervoor benoemd zijn, worden afgezet tegen de weerstandscapaciteit, kan worden geconcludeerd dat de gemeente Mook en Middelaar op dit moment meer dan voldoende capaciteit heeft om eventuele risico's op te vangen.

Soort risico	Berekende omvang risico's	Huidige weerstands-vermogen	Huidig weerstandsvermogen dekking in %	Huidig weerstandsvermogen overdekking
Incidentele risico's	1.349	2.000	148%	652
Structurele risico's	0	5	n.v.t.	5
Totaal	**1.349**	**2.005**	**149%**	**657**

De ratio van het weerstandsvermogen bedraagt 1,5. Dit valt in de klasse 'Ruim voldoende'.

Beoordelingstabel weerstandsvermogen			
Categorie	Ratio weerstandsvermogen vanaf	tot	Betekenis
A	2	∞	Goed / Uitstekend
B	1,4	2	Ruim voldoende
C	1	1,4	Voldoende
D	0,8	1	Matig
E	0,6	0,8	Onvoldoende
F	- ∞	0,6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

	Kengetallen	R2021	B2022 *)	R2022
1a)	netto schuldquote	-15%	12%	-23%
1b)	netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-18%	10%	-26%
2)	solvabiliteitsratio	38%	31%	43%
3)	structurele exploitatieruimte	4%	1%	8%
4)	grondexploitatie (n.v.t.)	0%	0%	0%
5)	belastingcapaciteit	114%	98%	104%

*) betreft primitieve begroting

1a Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast (vaste schuld en vlottende passiva) ten opzichte van de eigen middelen (vlottende activa). Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een negatieve schuldquote betekent dat er geen netto-schuld is, maar dat er een overschot is aan liquide middelen en vorderingen.

1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Dit betreft hetzelfde kengetal als de netto schuldquote, maar nu wordt bij de eigen middelen niet alleen de vlottende activa meegenomen, maar ook de uitgezette leningen. Dit kengetal is altijd gelijk of lager dan de netto schuldquote.

2 Solvabiliteitsratio
Het solvabiliteitsratio geeft aan in welke mate wij in staat zijn om op de lange termijn aan de financiële verplichtingen te voldoen. Zoals uit de balans valt op te maken, bedraagt het eigen vermogen € 8,6 miljoen en het totaal vermogen € 19,9 miljoen. Dit betekent dat de verhouding eigen vermogen/totaal vermogen 0,43 is. De gangbare minimumnorm voor deze solvabiliteitsratio ligt bij niet-financiële ondernemingen tussen de 0,25 en 0,40. Hoe hoger de ratio hoe solvabeler de organisatie is. Met een ratio van 0,43 voldoet de gemeente Mook en Middelaar meer dan voldoende aan de gangbare minimumnorm.

3 Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. De structurele exploitatieruimte is gebaseerd op de structurele baten en lasten op grond van de gerealiseerde cijfers in 2022. Op basis hiervan is dit kengetal positief; er is dus sprake van een structureel overschot in de Jaarstukken 2022. Dit laat echter ook een realisatie zien die ingehaald is of wordt door de meer recente Programmabegroting 2023 en de nieuw op te stellen Programmabegroting 2024. Een programmabegroting geeft een zuiverder beeld over de structurele begrotingssaldi voor de komende jaren.

4 Grondexploitatie
Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De gemeente Mook en Middelaar heeft geen actieve grondexploitaties (aankopen, bouw- en woonrijp maken en weer verkopen). Het kengetal bedraagt 0%.

5 Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit wordt berekend op basis van de woonlasten van een belastingplichtige (meerpersoonshuishouden met eigen woning) in Mook en Middelaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde van het laatst bekende begrotingsjaar. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2022 is dat 2021. Bij de Jaarstukken 2022 is dat 2022.

Onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

De diverse kengetallen zijn onderling redelijk consistent en bevestigen het beeld van een relatief gezonde financiële positie (sec op basis van deze kengetallen). Mook en Middelaar heeft slechts één uitstaande geldlening van € 0,5 miljoen (per 31-12-2022 die jaarlijks met zo'n € 181,5k wordt afgelost. Aan de andere kant is er ruim € 5,3 miljoen aanwezig in 's Rijks schatkist. Op basis van de categoriale indeling zit de gemeente Mook en Middelaar overwegend in categorie A (niet of minst risicovol) en categorie B.

	Kengetal	Waarde M&M	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a)	Netto schuldquote zonder correctie	-23%	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b)	Netto schuldquote met correctie)	-26%	< 90%	90 - 130%	> 130%
2)	Solvabiliteitsratio	43%	> 50%	20 - 50%	< 20%
3)	Structurele exploitatieruimte	8%	positief	neutraal	negatief

	Kengetal	Waarde M&M	Categorie A	Categorie B	Categorie C
4)	Grondexploitatie	0%	< 20%	20-35%	> 35%
5)	Belastingcapaciteit	104%	< 95%	95 - 105%	> 105%

2.1.16. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouder
Wethouders Rodoe en Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 12, lid 1 BBV ten minste de volgende kapitaalgoederen:
- wegen;
- riolering;
- water;
- groen;
- gebouwen.

Van deze kapitaalgoederen wordt op grond van artikel 12, lid 2 BBV aangegeven:
- het beleidskader;
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Daarnaast bevat deze paragraaf op grond van artikel 19 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’:
a) de voortgang van het geplande onderhoud;
b) de omvang van het eventueel achterstallige onderhoud.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

Per voorziening zijn visiedocumenten en afzonderlijke beheers- en onderhoudsplannen beschikbaar. Bij de raadsvoorstellen en -besluiten tot vaststelling van de diverse plannen zijn er uitspraken gedaan over de mate van het gewenste onderhouds- c.q. voorzieningenniveau. Bij de behandeling van de diverse onderdelen in deze paragraaf zullen wij hierop terugkomen.

Wegen

1. Wegen

Beleid
In de raadsvergadering van 12 december 2019 is door uw raad het Wegenbeheerplan 2020-2024 vastgesteld. Door de vaststelling is het wegonderhoud voor de komende jaren gewaarborgd. Op basis van dit plan worden binnen de gemeente het beheer en onderhoud van wegverhardingen structureel en planmatig uitgevoerd. Tevens is het uitvoeren van het niet planmatig ‘klein onderhoud’ als financieel onderdeel opgenomen in het plan. Voor het structurele onderhoud wordt jaarlijks een onderhoudsprogramma opgesteld. De onderhoudsmaatregelen worden vertaald in een bestek of werkbeschrijving en in concurrentie aanbesteed. Voor de bekostiging van het in stand houden en het onderhoud is al sinds jaren de voorziening Rationeel Wegbeheer in het leven geroepen. In 2022 is er conform het beheerplan 2020-2024 onderhoud uitgevoerd aan de wegen (verhardingen) binnen de gemeente. Dit in de vorm van plaatselijk herstel en structureel onderhoud. De enige plaats waar dit nog niet is gebeurd, is de Generaal Gavinstraat. De uitvoering hiervan zal in 2023 opgepakt worden.

Financiële consequenties
De geraamde uitgaven bedroegen € 115k, de werkelijke uitgaven in 2022 bedroegen € 144k. Kosten kunnen gedurende de periode van het beheerplan (2020 t/m 2024) verschuiven in de tijd. Zo was er in

2021 een orderuitputting van de uitgaven conform het Wegenbeheersplan van € 203k. Dit heeft er mede toe geleid dat in 2022 een overschrijding heeft plaatsgevonden.

Voortgang onderhoud
In 2022 zijn er plaatselijke herstelwerkzaamheden uitgevoerd en het structurele, planmatige onderhoud aan de verhardingen. Bij de werkzaamheden aan de komingang van de Groesbeekseweg is groot onderhoud meegenomen aan de Groesbeekseweg, omdat deze weg , na een visuele inspectie door onze civiele medewerkers, wat grotere slijtage vertoonde. Eind 2022 is een geplande weginspectie in de gehele gemeente uitgevoerd, welke in 2023 meegenomen zal worden in de herziene planning.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij wegen is geen sprake van achterstallig onderhoud.

2. Kunstwerken (bruggen)

Beleid
In de raadsvergadering van 15 september 2016 is door uw raad het Meerjarenonderhoudsplan bruggen vastgesteld. Hierbij gaat het om de (verkeers)bruggen Witteweg in Plasmolen en Cuijksesteeg in Mook. Het plan is een doorkijk naar de onderhoudsbehoefte van 2017 tot 2067. Dit alles gebaseerd op een 'bundeling' van gedane onderzoeken en inspecties. In navolging van de vaststelling van het plan, is de voorziening Groot Onderhoud Bruggen ingesteld.

Financiële consequenties
Er zijn in 2022 geen kosten voor groot onderhoud bruggen geweest. Wel is er een oriëntering geweest om de leuningen van de brug in de Cuijksesteeg te conserveren. Bij vorige conserveringen is Chroom 6 gebruikt, wat de uitvoering van deze werkzaamheden lastig maakt.

Voortgang onderhoud
Het Meerjarenonderhoudsplan bruggen wordt gevolgd, waaruit blijkt dat in 2022 geen bijzonderheden te melden zijn.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij kunstwerken (bruggen) is geen sprake van achterstallig onderhoud.

3. Openbare verlichting

Beleid
Het dagelijks onderhoud aan de openbare verlichting is ondergebracht in een onderhoudsbestek dat gezamenlijk met de gemeenten Gennep en Bergen is aanbesteed. Er zijn in 2022 geen vervangingen gedaan, maar er ligt een bestek klaar om begin 2023 uit te laten voeren.

Financiële consequenties
Het onderhoud voor de openbare verlichting loopt niet via een onderhoudsvoorziening, maar via kredieten voor masten en armaturen. In 2022 zijn hiervoor geen uitgaven gedaan.

Voortgang onderhoud
Onderhoud overeenkomstig het onderhoudsbestek wordt uitgevoerd, zoals ieder jaar, middels groepsremplace van lampen en het verhelpen van storingen.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij openbare verlichting is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Riolering

Beleid
De gemeente heeft watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Deze taken hebben het karakter van zorgplichten. De gemeentelijke watertaken zijn verankerd in de Wet milieubeheer (afvalwater) en de Waterwet (hemelwater en grondwater). Om inzicht te krijgen in en sturing te geven aan deze taken is er een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) opgesteld. Naast de technische en beleidsmatige aspecten maakt een financiële paragraaf onderdeel uit van het GRP. In de raadsvergadering van 16 december 2021 is door de gemeenteraad een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan vastgesteld met de planperiode 2022-2026.

Naast het in stand houden en verbeteren van het rioolstelsel, wordt er in het plan nadrukkelijk rekening gehouden met het terugdringen van de kans op wateroverlast door hevige neerslag. Een van de maatregelen hierbij is het afkoppelen van verhardingen die op de riolering zijn aangesloten. Hierbij wordt ook ingezet op het informeren en betrekken van particulieren (inwoners, bedrijven en Destion). Dit om te komen tot bewustwording van de gevolgen van klimaatverandering en een gezamenlijke aanpak van de problematiek. In 2016 zijn hiervoor de 'eerste stappen' gezet in de vorm van bewonersbijeenkomsten. In samenwerking met het Waterschap Limburg is er een subsidie ingesteld voor afkoppelen van verhardingen voor particulieren. Ook in 2022 is er gebruik gemaakt van deze afkoppelregeling. Dit heeft geresulteerd in negen afkoppelingen. Ook in 2023 kunnen we de afkoppelingen voortzetten door het inzetten van de hiervoor beschikbaar gestelde gelden.

In 2021 is een begin gemaakt met de voorbereidingen voor het afkoppelen van het gebied rond de Stationsstraat (kerk) in Molenhoek. Deze voorbereidingen zijn medio 2022 afgerond en begin 2023 wordt met de bewoners om tafel gegaan om de plannen toe te lichten. In 2021 en eind 2022 zijn inspecties van gedeelten van het riool uitgevoerd. Hieruit komt een maatregelenplan wat gecombineerd uitgevoerd wordt begin 2023.

Financiële consequenties
De financiële consequenties van de riolering lopen via kapitaallasten van investeringen. In 2022 is voor € 32k geïnvesteerd. Het restant krediet eind 2022 bedraagt € 899k en loopt door naar 2023.

Voortgang onderhoud
Het dagelijkse en planmatig onderhoud aan de riolering is inzichtelijk en uitgevoerd, zo ook zijn de mogelijkheden benut voor het afkoppelen van verhardingen die zijn aangesloten op de riolering.

Omvang achterstallig onderhoud
In de riolering is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Water

1. (Oppervlakte)water

Beleid
De Maashaven in Mook is in beheer en onderhoud van de gemeente. Ook het op diepte houden van de haven maakt hier deel van uit. Hiervoor wordt periodiek de diepgang in de haven gemeten. Op basis van de resultaten hiervan zijn er tot op heden geen maatregelen nodig geweest om de haven bereikbaar en bevaarbaar te houden.

Financiële consequenties
In 2022 is € 1k aan havengelden ontvangen.

Voortgang onderhoud
De diepte van de haven wordt geregeld gemeten, geen bijzonderheden.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij (oppervlakte)water is geen sprake van achterstallig onderhoud.

2. Watergangen

Beleid
Het onderhouden van de watergangen waardoor de door- en afvoer van water is gewaarborgd.

Financiële consequenties
Er zijn in 2022 geen uitgaven gedaan ten behoeve van de watergangen.

Voortgang onderhoud
Het onderhoud van de watergangen verloopt conform een jaarlijks onderhoudsschema. In 2022 zijn de watergangen conform het onderhoudsschema onderhouden. Verder zijn geen bijzonderheden te melden.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij watergangen is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Groen (parken, plantsoenen, bomen en sportvelden)

Beleid
De gemeente draagt zorg voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen en de sportvelden op het sportpark in Middelaar.

Financiële consequenties
De uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden zijn binnen de beschikbare budgetten uitgevoerd.

Voortgang onderhoud
Het reguliere onderhoud van het openbaar groen is uitgevoerd conform het Groenbeheerplan. In 2022 is hiertoe een nieuwe onderhoudsovereenkomst gesloten met INTOS/Buitenwerk. In 2022 zijn geen groenrenovaties uitgevoerd. Het onderhoud van de sportvelden, het snoeien van de bomen, de bestrijding van de eikenprocessierups en de onkruidbestrijding op verhardingen is volgens het reguliere jaarlijkse onderhoud uitgevoerd.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij groen is nog geen sprake van achterstallig onderhoud. Daarentegen wordt wel opgemerkt dat er meerdere bomen zijn die mogelijk in de toekomst extra inspanningen nodig hebben om achterstallig onderhoud te voorkomen.

Gebouwen

Beleid
De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en het bouwkundig en technisch onderhoud van de in haar bezit zijnde gebouwen. Voor dienstgebouwen en sportaccommodaties is het Meerjarig onderhoudsplan (MJOP) 2020-2023 van toepassing. Dit betekent dat onderhoudskosten ten laste van de voorziening gebouwenbeheer komen. Het gebouwenbeheer is op dit moment veelal reactief van aard.

Financiële consequenties
In 2022 zijn binnen de vastgestelde kaders van het MJOP onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd. De uitname uit de voorziening gebouwenbeheer is geraamd op € 154k. De werkelijke uitname bedroeg € 50k. Hiervan is 25k uitgegeven aan regulier onderhoud en kleine werkzaamheden aan het gemeentehuis. Er is 10k uitgegeven ten behoeve van regulier onderhoud voor de gemeentewerf/brandweerkazerne en 2k voor sportaccommodatie De Heikant (Astrantia). De resterende 13k betrof uitgaven voor sportaccommodatie De MaasVallei (Eendracht) en met name betrof dit de renovatie van de bestuurskamer en regulier onderhoud.

Daarnaast is een krediet van (afgerond) € 23k verstrekt (was namelijk niet opgenomen in MJOP) ter vervanging van de veldverlichting van het korfbalveld op de sportaccommodatie De Heikant (Astrantia),

Omvang achterstallig onderhoud
Er is op dit moment geen achterstallig onderhoud bekend dat direct noopt tot actie anders dan het MJOP.

2.1.17. Paragraaf Financiering

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 13 BBV in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Daarnaast bevat deze paragraaf op grond van artikel 17 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’ in ieder geval de liquiditeitenplanning en de financieringsbehoefte.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) stelt kaders voor beheersing van de financiële risico's. Deze kaders zijn uitgewerkt in de Financiële verordening Mook en Middelaar 2019. Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico’s.

Risicobeheer financieringsportefeuille

Lening
Op dit moment is er één langlopende lening afgesloten met een vast rentepercentage gedurende de gehele looptijd (tot en met 2025). Hierdoor is er nauwelijks tot geen renterisico.

Renterisiconorm (Wet fido)
De renterisiconorm geeft een norm voor het renterisico op de vaste schuld. Het heeft als doel het renterisico bij (her)financiering te beheersen. Deze norm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal mogen bedragen.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm		2022	2021
1	Renteherzieningen op leningen o/g	0	0
2	Betaalde aflossingen	182	182
3	Renterisico (1+2)	182	182
4	Renterisiconorm	3.527	3.513
5a = 4 > 3	Ruimte onder renterisiconorm	3.346	3.332
5b = 4< 3	Overschrijding renterisiconorm	-	-

Renterisiconorm		2022	2021
Berekening			
4a	Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%
4b	Begrotingstotaal (lasten prim. begroting)	17.636	17.566
4	Renterisiconorm	3.527	3.513

Uit voorgaande tabel blijkt dat gemeente Mook en Middelaar ruim binnen de gestelde renterisiconorm blijft.

Rentebeheer

Rentelasten
In de jaarrekening is een rentelast opgenomen voor de langlopende lening o/g van de BNG. Dit betreft een lening met een vast rentepercentage van 5,58%. Er wordt geen (administratieve) rente meer over het eigen vermogen berekend. De rentelast over de langlopende lening bedraagt over 2022 € 32k.

Renteresultaat en rentetoerekening
Het renteresultaat is het saldo van de netto rentekosten en de rente die wordt doorberekend aan de producten.

Bedragen x € 1.000

Toerekening rente			
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		32
b	De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-/-	33
	Saldo rentelasten en rentebaten	-/-	1
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	0
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-1
d1	Rente over eigen vermogen		0
d2	Rente over voorzieningen		0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		-1
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	0
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury	-/-	1

Er wordt geen rente toegerekend aan de vaste activa. De omslagrente staat standaard op 0%. Een eventueel renteresultaat komt tot uiting bij het taakveld Treasury.

Liquide middelen

Kasgeldlimiet (Fido)
De kasgeldlimiet geeft een maximumbedrag aan dat de gemeente aan kort geld mag aantrekken. De omvang bedraagt een percentage van het totaal van de jaarbegroting. Dit percentage is wettelijk vastgesteld in de 'Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden' en bedraagt 8,5%.

Bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet	
Omvang primitieve begroting per 1 januari 2022 (= grondslag)	17.636
1. Toegestane kasgeldlimiet	
- in procenten van de grondslag	8,50%
- in bedrag van de grondslag	1.499
2. Omvang vlottende korte schuld	
- opgenomen gelden korter dan 1 jaar	0
- schuld in rekening-courant	0
- gestorte gelden van derden korter dan 1 jaar	0
- overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0
Totale omvang van de vlottende schuld	0
3. Vlottende middelen	
- contante gelden in kas	3
- tegoeden in rekening-courant (bank)	225
- overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar (SKB)	5.330
Totale omvang van de vlottende middelen	5.557
4. Toets kasgeldlimiet	
- totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-5.557
- toegestane kasgeldlimiet (1)	1.499
Ruimte (+)/Overschrijving (-) = (1)-(4)	7.056

Dit betekent dat we nog voor bijna € 7,1 miljoen kort geld mogen aantrekken om binnen de kasgeldlimiet te blijven.

Bovenstaand overzicht betreft de stand per 31 december 2022. De kasgeldlimiet wordt per kwartaal gemonitord, waarbij steeds wordt uitgegaan van de gemiddelde netto vlottende schuld van drie maanden.

Bedragen x € 1.000

Liquiditeitspositie	1e kwartaal 2022	2e kwartaal 2022	3e kwartaal 2022	4e kwartaal 2022
(a) Kasgeldlimiet	1.499	1.499	1.499	1.499
(b) Gemiddelde netto vlottende schuld	-4.027	-4.914	-6.598	-6.676
Ruimte onder de kasgeldlimiet (a)-(b)	5.526	6.414	8.097	8.175

Uit bovenstaand overzicht blijkt onder (b) dat Mook en Middelaar op dit moment over-liquide is (negatieve schuld) en in 2022 geen kort geld aan heeft hoeven trekken. De overtollige liquide middelen worden (verplicht) aangehouden in ’s Rijks Schatkist. Daarnaast kan worden afgeleid dat Mook en Middelaar ruimschoots onder de kasgeldlimiet blijft en er dus ruimte is voor het aantrekken van kort geld.

Liquiditeitenplanning

Raming
In de Programmabegroting wordt jaarlijks op begrotingsbasis een meerjarenliquiditeitenplanning opgenomen. De geraamde cijfers over 2022 bedragen:

Bedragen x € 1.000

Inkomsten en uitgaven	Primitieve begroting 2022
Beginsaldo liquiditeiten (conform raming begroting)	717
Bij:	
Inkomsten volgens exploitatie	17.539
Mutatie werkkapitaal	0
Subtotaal	*17.539*
Af:	
Uitgaven volgens exploitatie	16.732
Uitgaven voor investeringen	0
Mutaties leningen	182
Aanwending voorzieningen	363
Mutatie werkkapitaal	1
Subtotaal	*17.277*
Totaal (conform raming)	**979**

Realisatie
In de Jaarstukken wordt op het eind in onderdeel 2.2.5 een kasstroomoverzicht vermeld, waarbij het stelsel van baten en lasten wordt omgezet in een stelsel van inkomsten en uitgaven. Een korte samenvatting van het werkelijke verloop van de liquiditeiten is aangegeven in onderstaand overzicht:

Bedragen x € 1.000

Kasstroomoverzicht		Realisatie 2022
Beginsaldo liquiditeiten (inclusief uitzetting in 's Rijks Schatkist)		4.927
Inkomsten -/- uitgaven op operatiebasis		1.299
Saldo investeringskasstroom	-/-	497
Saldo financieringskasstroom	-/-	171
Saldo 31 december		**5.557**

Er zijn in 2022 geen extra financieringsmiddelen aangetrokken en er is geen overschrijding geweest van de kredietlimiet. Overtollige financieringsmiddelen zijn ondergebracht bij 's Rijks Schatkist in verband met het verplicht 'schatkistbankieren'. Het verschil in liquide middelen tussen raming en realisatie is gelegen in het feit dat bij de raming wordt uitgegaan dat (een deel van) de restantkredieten in het daaropvolgende jaar worden uitgegeven. In de realisatie is dit niet altijd het geval en treedt vertraging op in het bestedingspatroon.

EMU-Saldo

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Het EMU-saldo van een lokale overheid telt mee voor het EMU-saldo van de totale overheid. De berekening van het EMU-saldo is in de Programmabegroting in deze paragraaf opgenomen. Het EMU-saldo is niet van toepassing op de Jaarstukken.

2.1.18. Paragraaf Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder
Burgemeester Gradisen/ wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 14 BBV ten minste het inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Daarnaast bevat deze paragraaf op grond van artikel 20 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’:
a) de budgetten voor de raad;
b) de budgetten voor de griffie;
c) de budgetten voor de rekenkamer(commissie); en
d) de budgetten voor de accountant.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Personeel en organisatiebeleid

De Coronacrisis is tot en met februari 2022 van grote invloed geweest op de organisatie en de prioritering van taken. Deze crisis heeft ook nieuwe inzichten gebracht in taakvolwassenheid en plaats- en tijdonafhankelijk werken. Gaandeweg is een hybride vorm van werken ontwikkeld, die ook heeft geleid tot een thuiswerkbeleid waarbij medewerkers tenminste 50% van hun tijd op kantoor zijn. Het verzuim was afgelopen jaar gemiddeld 8% (langdurig verzuim heeft grote impact op dit percentage).

In het afgelopen jaar hebben veel personele wisselingen plaatsgevonden. Door pensionering en doordat medewerkers kozen voor een andere stap in hun loopbaan zijn medewerkers uit dienst gegaan. Ondanks een krappe arbeidsmarkt is het gelukt om onze formatie op orde te krijgen. Dat is inclusief formatieplaatsen die langjarig door externen ingevuld werden omzetten naar vaste eigen medewerkers. Hierbij dient aangetekend te worden dat tijd nodig is voor nieuwe medewerkers om zich in te werken en dat we rekenschap nemen van medewerkers die ons gaan verlaten voor een andere baan of pensionering. Hierbij hebben we waar nodig gebruikt gemaakt van inhuur als flexibele schil. Strategische personeelsplanning, duurzame inzetbaarheid en goed werkgeverschap blijven cruciaal om onze organisatie formatief op orde te houden en aantrekkelijk te blijven voor onze huidige medewerkers én om toekomstige collega's te kunnen werven. We blijven daarom investeren in onze medewerkers, bijvoorbeeld door scholing, werkplek of secundaire arbeidsvoorwaarden, zodat we de juiste medewerker op de juiste plek krijgen of behouden. De uiterst gespannen arbeidsmarkt maakt dat het, net zoals voor de ons omliggende gemeenten, in sommige domeinen lastig is om vaste gekwalificeerde medewerkers te werven.

In 2022 is er een nieuwe gemeentesecretaris aangesteld en hebben we de organisatie heringericht met een drietal afdelingen (Ruimte, Sociaal en Bedrijfsvoering). Dit heeft, mede als gevolg van een inmiddels ingevulde vacature afdelingshoofd bedrijfsvoering, geleid tot een grotendeels nieuw MT. Naast deze ontwikkeling zien we dat de komende jaren burgerparticipatie van invloed is op onze organisatie. Daarnaast blijven externe factoren alsmede de invoering van de Omgevingswet vragen om voortdurende aandacht en aanpassing. Ambtelijk is er eveneens aandacht besteed aan de risico’s van ondermijning waarmee lokale overheden te maken hebben of kunnen krijgen. Ook blijven samenwerkingsverbanden cruciaal om de doelstellingen te kunnen realiseren.

Huisvesting

Verbouw/aanpassing gemeentehuis

De raad heeft zich uitgesproken voor het verduurzamen van het gemeentehuis. Daarvoor is een bedrag van € 2 miljoen in het investeringsplan opgenomen. Bij de Zomerrapportrage 2021 is bepaald dat de investering op zijn vroegst in 2024 plaatsvindt. De coronaperiode heeft gevolgen voor de manier waarop we kijken naar het huisvesten en faciliteren van onze medewerkers. Dat betreft bijvoorbeeld de werkplek, maar ook de gewenste onderlinge communicatie, ontmoetings-mogelijkheden en de onderlinge verbondenheid. De kennis en ervaring bij andere gemeenten gaan we gebruiken bij het concretiseren van de plannen voor het gemeentehuis.

MJOP

Het Meerjarig Onderhouds Plan (MJOP) huisvesting 2020-2023 is het toetsingskader voor onderhoudsactiviteiten en mutaties in de voorziening gebouwenbeheer. In 2021 zijn keuringen en werkzaamheden uitgevoerd binnen het vastgestelde kader. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Informatisering / automatisering

Digitalisering / informatievoorziening
Digitalisering speelt een cruciale rol in de wijze waarop we inspelen op de behoeften van onze inwoners en de wijze waarop we de dienstverlening aan onze inwoners vormgeven. Daardoor zijn inwoners in staat om steeds meer diensten digitaal aan te vragen en te ontvangen. Ook is de administratie van onder andere de participatiewet-uitkeringen papiervrij gemaakt.

Bijna alles hangt met digitalisering samen: processen kunnen efficiënter en effectiever verlopen en informatie kan sneller beschikbaar komen en gemakkelijker toegankelijk worden gemaakt. Daarnaast heeft het indirect effect op de werkdruk, het maakt ons als organisatie flexibeler vanwege de toegankelijkheid van informatie.
Digitalisering vraagt dat we intern stappen zetten en dat medewerkers hun werk anders organiseren. Feit is dat de ontwikkelingen om ons heen snel gaan en dat het van het grootste belang is dat we hierin mee gaan. We hebben een aftrap gemaakt met een sessie omtrent digitale vaardigheden voor medewerkers en zien dat we hier continue in moeten investeren. Dat betekent dat we dit verder gaan opzetten maar ook gaan we het informatiebeleid, applicatiebeheer, cybersecurity en privacy beleid verder opzetten en inrichten.

Budgetten

Overzicht budgetten raad
Op grond van de financiële verordening 2019 worden de volgende budgetten in deze paragraaf vermeld:

Bedragen x € 1.000

Overhead	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Raad (salarissen, vergoedingen, werkbudget enz.	250	234	234	252	-18
Raadscommissies (vergoedingen)	5	6	6	4	2
Griffie (salarissen, incl. ondersteuning griffie)	142	134	135	123	12
Controlekosten	66	50	50	59	-9
Totaal Overhead	**463**	**424**	**424**	**438**	**-14**

In de controlekosten zit een afrekening over 2021.

2.1.19. Paragraaf Verbonden partijen

Portefeuillehouder
Burgemeester Gradisen, wethouders Herings, Rodoe en Dillerop

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 15, lid 1 BBV ten minste:
- de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
  - gemeenschappelijke regelingen;
  - vennootschappen en coöperaties;
  - stichtingen en verenigingen en;
  - overige verbonden partijen;
- de lijst van verbonden partijen.

Op grond van artikel 15, lid 2 BBV bevat de hierboven vermelde lijst van verbonden partijen ten minste de volgende informatie:
- de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b BBV, van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente. Dit betreffen risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Op grond van artikel 21 'Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019' hoeven er, naast de wettelijk verplichte onderdelen, geen aanvullende gegevens vermeld te worden in deze paragraaf.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij een financieel belang heeft. Onder bestuurlijke relatie wordt verstaan een zetel in het bestuur van een participatie en/of het hebben van stemrecht. Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of wanneer financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Visie/beleid

Van belang is het Visiedocument 'Regionale oriëntatie en samenwerking' uit 2012. Hierin is vermeld dat waar het de regionale oriëntatie betreft, de samenwerking zal moeten plaatsvinden in de regio, waarin de meeste inwoners van onze gemeente zich bewegen. Dat is de regio Nijmegen, met enerzijds de gemeente
Nijmegen als centrumgemeente en anderzijds de gemeenten ten oosten en ten zuiden van Nijmegen: Berg en Dal en Heumen.

Mook en Middelaar heeft als zelfstandige Limburgse gemeente ook een zuidwaartse oriëntatie. Het college onderkent het belang van een goede samenwerkingsrelatie met onze samenwerkingspartners in Noord- en Midden-Limburg. Daarom participeert het college actief en loyaal op dossiers die enerzijds voortkomen uit een wettelijke taak en anderzijds op dossiers die een logisch verband in het zuiden en een nadrukkelijke meerwaarde hebben voor onze gemeente.

Lijst van verbonden partijen

Mook en Middelaar participeert in diverse verbonden partijen. Deze verbonden partijen zijn onderverdeeld in vier wettelijk verplichte categorieën, te weten gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen
Van een gemeenschappelijke regeling is sprake wanneer de besturen van twee of meer gemeenten samen een regeling treffen ter behartiging van één of meer belangen van die gemeenten. Hieronder worden de belangrijkste gemeenschappelijke regelingen beschreven waarin de gemeente Mook en Middelaar participeert.

Vennootschappen en coöperaties
Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang is de gemeente Mook en Middelaar geheel of gedeeltelijk in het bezit van de aandelen van een aantal vennootschappen.

Stichtingen en verenigingen
Stichtingen en verenigingen zijn rechtspersonen die zijn opgericht met een bepaald doel. Verenigingen hebben leden, stichtingen niet. Stichtingen en verenigingen mogen winst maken, maar ze moeten de winst gebruiken voor het doel dat zij nastreven. Zij mogen de winst dus niet uitkeren aan oprichters, bestuurders of leden.

Overige verbonden partijen
Indien er sprake is van een samenwerkingsverband waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft, maar niet is gekozen voor een gemeenschappelijke regeling, vennootschap/ coöperatie of vereniging of stichting is er sprake van 'overige verbonden partijen'.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Relatie met programma
Modulaire GR Regio Rijk van Nijmegen te Nijmegen	Samenleven en Zorgen
GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	Verplaatsen, Werken, Recreëren, Gezond leven, Wonen
GR Euregio Rijn-Waal te Kleve	Werken, Samenleven en Zorgen, Gezond leven, Wonen
GR Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) te Nijmegen	Gezond leven
GR Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo (incl. GGD)	Beschermen
BVO Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM) te Gennep	Samenleven en zorgen
BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen te Arnhem	Leren, Samenleven en zorgen
GR Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN)	Beschermen
GR Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	Gezond leven (riool- en reinigingsheffingen), Algemene dekkingsmiddelen (ozb)

Vennootschappen en coöperaties

Naam	Relatie met programma
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te ’s-Gravenhage	n.v.t. (dividend)
NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht	Gezond leven
Enexis Holding N.V.	Gezond leven (en dividend)
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch	Afgeleide van Enexis
CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch	Afgeleide van Enexis
Inkoopcentrum Zuid te Echt	-
Leisurelands B.V.	Recreëren
DAR B.V. te Nijmegen	Gezond leven
Nazorg (Bodemzorg) Limburg B.V.	Gezond leven

Stichtingen en verenigingen

Naam	Relatie met programma
Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Essent N.V. (VEGAL)	Afgeleide van Enexis

Overige verbonden partijen

Naam	Relatie met programma
Geen	

Gemeenschappelijke regelingen

In onderstaande tabellen zijn standaard de financiële gegevens uit jaarrekeningen 2022 van de verbonden partijen opgenomen. Als deze ontbreken, bijvoorbeeld in verband met het eerder opstellen van de Jaarstukken 2022 van Mook en Middelaar, dan wordt vermeld dat de gegevens niet beschikbaar zijn (N/b).

Alle bedragen zijn vermeld in duizendtallen (letter k)

Modulaire Gemeenschappelijke regeling Regio Rijk van Nijmegen te Nijmegen	
Doel	De MGR is een samenwerkingsverband, ingesteld om de belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen door afstemming en samenwerking binnen de regio Nijmegen. De eerste module van de MGR is gevormd door het Regionale Werkbedrijf. Per 1 januari 2016 is de module ICT toegevoegd aan de MGR onder de naam ICT-Rijk van Nijmegen (iRvN).
Betrokkenen	Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.
Financieel belang	Het uitgangspunt bij het Werkbedrijf is dat deelnemende gemeenten voor wat betreft re-integratie, het gehele participatiebudget overdragen aan het Werkbedrijf. Deze wijze van financiering is vanaf 2023 niet meer mogelijk vanwege gewijzigd budgettering door het Rijk. Voor 2023 wordt gewerkt met een geïndexeerde begroting; daarna volgt een nieuwe begroting, waarschijnlijk gebaseerd op taken van WerkBedrijf.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de MGR wordt gevormd door leden van de raad of het college van B&W van de deelnemende gemeenten. Mook en Middelaar heeft 6 van de 200 stemmen. Het belang dat de gemeente Mook en Middelaar heeft in de MGR is gedurende 2022 ongewijzigd gebleven. Burgemeester Gradisen en wethouder Dillerop zitten in het algemeen bestuur.
Ontwikkelingen	De eerste module van de MGR, het Regionale Werkbedrijf is per 1 januari 2015 operationeel. Per 1 januari 2016 is de MGR aangepast in verband met de integratie van

Modulaire Gemeenschappelijke regeling Regio Rijk van Nijmegen te Nijmegen		
	SW-bedrijf Breed en toevoeging van de module ICT. Vastgelegd is dat Mook en Middelaar haar verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de voormalige Wet sociale werkvoorziening zoals deze gold voor 1 januari 2015 niet heeft gepositioneerd in de MGR maar in een andere gemeenschappelijke regeling (IWGM) en derhalve niet aansprakelijk is voor eventuele tekorten bij Breed. Eind 2021 heeft een evaluatie van het Werkbedrijf plaatsgevonden. In maart 2022 is hierover namens het college en de raad ingediend. In zijn algemeenheid is onze gemeente tevreden over het werk en de prestaties van het werkbedrijf. Inzake de IRvN heeft PWC in oktober 2021 haar eindrapport "Evaluatie iRvN en de regionale !&A-organisatie, met het oog op de toekomst" opgeleverd. Dit rapport geeft een beeld over de positie van iRvN en haar rol in de komende jaren. De colleges hebben in 2022 ingestemd met het advies en de daarbij behorende reorganisatie. De reorganisatie wordt verwerkt in de komende meerjarenbegroting. Vooralsnog vindt deze budget-neutraal plaats. Hiermee wordt de directie afgeslankt en komt er een vijftal teamleiders en een tweetal projectleiders. Tenslotte is de afdelingsstructuur verder geoptimaliseerd.	
Risico's	De MGR heeft een risico-inventarisatie gehouden. Omdat de MGR geen eigen vermogen aanhoudt (algemene reserve voor risico's) worden de risico's doorgeschoven naar de deelnemende gemeenten die deze risico's in hun eigen risicoparagraaf kunnen opnemen.	
	01-01-2022	*31-12-2022*
Eigen vermogen	€ 0k	N/b
Vreemd vermogen	€ 32.394k	N/b
Resultaat boekjaar		N/b

Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	
Doel	De regeling is getroffen om de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio te bewerkstelligen (met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit) op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.
Betrokkenen	De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar droeg in 2022 € 1,25 per inwoner per jaar bij. Er vindt geen bijdrage aan The Economic Board plaats. Daarnaast betalen gemeenten per opgave waaraan zij deelnemen. In 2022 betaalde Mook en Middelaar voor de opgave Verboden regio € 1,30 en voorde opgave Groene Groeiregio € 0,82 per inwoner per jaar. Voor 2023 zijn alle bedragen geïndexeerd.
Bestuurlijk belang	Wethouder Rodoe is namens de gemeente Mook en Middelaar lid van het AB. Wethouder Herings is plaatsvervangend lid.
Ontwikkelingen	De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is op 1 januari 2021 van start gegaan. Er is sprake van vijf opgaven: vervoer (Verbonden regio), toerisme en cultuur (Ontspannen regio), wonen (Groene Groeiregio), economie (Productieve regio) en circulariteit (Circulaire regio). De raden van de deelnemende gemeenten bepalen jaarlijks aan welke opgaven wordt deelgenomen. De raad van Mook en Middelaar heeft in november 2022 besloten om in 2023 aan twee opgaven deel te nemen: vervoer (de Verbonden regio) en wonen (de Groene groeiregio). In 2022 is tevens een propositie door de Groene Metropoolregio ingediend voor een Regio Deal. De rijksoverheid financiert hierbij 50% van de kosten van projecten die betrekking hebben op brede welvaart. In februari is bekend geworden dat de Rijksoverheid in totaal een bedrag van 15 miljoen euro ter beschikking stelt.

Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen			
Risico's	Er zijn geen bijzondere risico's bekend.		
	01-01-2022		*31-12-2022*
Eigen vermogen	€	331k	N/b
Vreemd vermogen	€	1.364k	N/b
Resultaat boekjaar			N/b

Gemeenschappelijke Regeling Euregio Rijn-Waal te Kleve	
Doel	De Euregio Rijn-Waal wil met haar werk bijdragen aan de eenwording van Europa. Tegelijkertijd wordt gestreefd naar een sterke economische, sociale en maatschappelijke positie van de regio middels het realiseren en stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking in het Duits-Nederlandse grensgebied. De werkvelden zijn ruimtelijke structuur, economie, technologie en innovatie, milieu, natuur en landschap, kwalificering en arbeidsmarkt, sociaal-culturele integratie.
Betrokkenen	De Euregio Rijn-Waal is een samenwerkingsverband met leden uit de Nederlandse provincies Gelderland, Noord-Brabant en Limburg, de Duitse stad Duisburg en de Kreisen Kleve en Wesel. De leden zijn gemeenten (waaronder de gemeente Mook en Middelaar), regionale overheden en andere publiekrechtelijke organisaties zoals de Kamer van Koophandel.
Financieel belang	De gemeente betaalt aan jaarlijkse contributie circa € 3k.
Bestuurlijk belang	Het hoogste orgaan van de Euregio Rijn-Waal is de Euregioraad, die verantwoordelijk is voor alle activiteiten van de Euregio Rijn-Waal. Wethouder Rodoe en raadslid Brinkhoff hebben zitting in deze raad. De gemeente Mook en Middelaar heeft 2 van 136 stemmen. Het bestuurlijk belang is gedurende 2022 niet gewijzigd.
Ontwikkelingen	<u>Interreg VIA</u> Sinds 21 april 2022 kunnen aanvragen voor het nieuwe Interreg VIA programma Deutschland-Nederland worden ingediend. De hoofdthema's van het nieuwe Interreg VI-programma zijn: □ Een innovatiever programmagebied □ Een groener programmagebied □ Samen werken aan een verbonden grensgebied □ Europa dichter bij de burger. Binnen Interreg VI is er ruim 225 miljoen Euro aan EU-middelen beschikbaar voor de ondersteuning van projecten. Voor de eerste twee prioriteiten is ca. 65% van het budget gereserveerd. Voor de laatste beide prioriteiten is 35% van de middelen beschikbaar. <u>Euregionaal mobiliteitsplan</u> Om ook daadwerkelijk uitvoering te geven aan het mobiliteitsplan zijn er in een tweede stap op verzoek van de Euregioraad 5 van de in totaal 15 aanbevelingen voor mobiliteitsinitiatieven verder uitgewerkt. Doel is het dat deze cases aansluitend (maar buiten het INTERREG-project Euregionaal Mobiliteitsplan om) ook daadwerkelijk gerealiseerd worden. 1. Voorstudie grensoverschrijdende fietstracés 2. Onderzoek naar grensoverschrijdend dekkend mobiliteitshub-netwerk 3. Onderzoek naar grensoverschrijdend dekkend netwerk voor laadinfrastructuur 4. Inventariseren kansen voor grensoverschrijdende samenwerking multimodale overslagpunten gecombineerd met een onderzoek grensoverschrijdend informatie- en reserveringssysteem vrachtautoparkeerplaatsen 5. Voorstudie realisatie grensoverschrijdende Mobility-on-Demand.
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het financiële beleid. Een groot deel van de werkorganisatie wordt gefinancierd uit de budgetten voor technische bijstand van INTERREG programma's. De projectsubsidies worden vanuit Brussel verstrekt via het Comité van Toezicht van INTERREG op basis van het daartoe opgestelde toetsingskader. Uitgaven vinden plaats op grond van Europese regelgeving. Cofinanciering is afkomstig van overheden aan beide zijden van de grens. De financiële

Gemeenschappelijke Regeling Euregio Rijn-Waal te Kleve				
	risico's voor de Interregsubsidies liggen bij de Bezirksregierung Düsseldorf en het Ministerie van Economische Zaken.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	N/b		N/b
Vreemd vermogen	€	N/b		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) te Nijmegen				
Doel	Ondersteuning en behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten ter bescherming van het milieu, waaronder begrepen een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde verwijdering van afvalstoffen.			
Betrokkenen	Gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Berg en Dal, Mook en Middelaar, Nijmegen, West Maas en Waal, Wijchen.			
Financieel belang	Indien de ARN in enig jaar winst maakt, wordt door de aandeelhouders besloten op welke wijze verrekening plaatsvindt met de deelnemende gemeenten. In 2022 is over 2021 een bedrag ontvangen van € 15k.			
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit 8 leden, bestaande uit de portefeuillehouders Afval van de deelnemende gemeenten. Voor Mook en Middelaar maakt wethouder Rodoe deel uit van dit bestuur. Mook en Middelaar heeft 2 van de 21 stemmen. Wethouder Rodoe maakt ook deel uit van het DB.			
Ontwikkelingen	Vanwege contractuele afspraken met Avri is de gemeente West Maas en Waal, na instemming van alle overige deelnemende gemeenten per 1 januari 2022 uitgetreden uit de GR MARN. Het financieel nadeel voor de MARN vanwege het uittreden van gemeente West Maas en Waal wordt door gemeente West Maas en Waal gecompenseerd, waardoor de MARN na het uittreden van gemeente West Maas en Waal gezond kan voortbestaan.			
Risico's	De MARN houdt geen weerstandsvermogen aan, anders dan de post onvoorzien in de exploitatie. Bij tekorten die niet opgevangen kunnen worden, zullen de deelnemende gemeenten naar rato bijdragen in het tekort. Het risico dat de MARN in de BV ARN is beperkt tot de waarde van de aandelen.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	8.896k		N/b
Vreemd vermogen	€	2.481k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo	
Doel	Het bevorderen van een zo optimaal mogelijke eenduidige en gelijkwaardige dienstverlening op het terrein van de veiligheid (brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing) en gezondheid (publieke gezondheidszorg) aan alle burgers in het regionale verzorgingsgebied Limburg-Noord.
Betrokkenen	15 deelnemende gemeenten in de regio Limburg-Noord. Gemeente Mook en Middelaar, Gennep, Bergen, Venray, Horst aan de Maas, Venlo, Beesel, Peel en Maas, Roermond, Weert, Nederweert, Maasgouw, Roerdalen, Leudal en Echt-Susteren.
Financieel belang	De gemeente levert een bijdrage per inwoner per jaar verdeeld over diverse kostenposten. De bijdrage in 2022 bedroeg € 532k. Daarnaast worden er beperkt extra kosten gemaakt ten behoeve van opleiding en oefenen gemeentelijke processen.
Bestuurlijk belang	De burgemeester van Mook en Middelaar is lid van het Algemeen Bestuur en de bestuurscommissie Veiligheid van de Veiligheidsregio Limburg-Noord.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo				
Ontwikkelingen	-Beter voorbereid zijn op een volgende pandemie - Maatschappelijke ontwikkelingen die impact hebben vanuit veiligheidsoptiek, denk aan wateroverlast door klimaatveranderingen maar ook nieuwe infectieziekten. Ook informatieveiligheid is een onderwerp dat steeds relevanter word. - Meer grip op migratie en asiel en de bijbehorende opvangproblemen in de asielketen. - Uitvoeren programma's: Publieke Gezondheid, Brandweerzorg, Crisisbeheersing, Bedrijfsvoering en Risk Factory.			
Risico's	De grootste (financiële) risico's lopen de gezamenlijke gemeenten door de prijs- en loonstijgingen die zich lastig laten inschatten.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	7.683k		N/b
Vreemd vermogen	€	66.395k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Gemeenschappelijke regeling Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM) te Gennep				
Doel	Inwoners van de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar, die in het reguliere arbeidsproces niet of moeilijk aan de slag komen, een beschermde werkplek geven in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) bij Intos, de werkorganisatie van de IWGM.			
Betrokkenen	De participerende gemeenten zijn Gennep en Mook en Middelaar.			
Financieel belang	De gemeente betaalt voor de verleende diensten. Voor de verdeling van de secretariaatskosten van de gemeenschappelijke regeling wordt de verdeelsleutel 30/70 aangehouden. Voorts is de gemeente verantwoordelijk voor eventuele nadelige exploitatieresultaten. Deze worden berekend op basis van het aantal fte's in WSW-verband werkzaam.			
Bestuurlijk belang	Betrokken portefeuillehouder maakt deel uit van het algemeen bestuur. De gemeente Mook en Middelaar is vertegenwoordigd door wethouder Dillerop. Mook en Middelaar heeft 1 van de 2 stemmen.			
Ontwikkelingen	In 2021 hebben wij samen met het college van de gemeente Gennep een onderzoek uit laten voeren naar de toekomst van de IWGM. Dat leidde tot een voorstel aan uw raad om de IWGM op te heffen. U heeft tijdens u vergadering in december 2021 besloten de IWGM per 1 januari 2023 op te heffen. De raad van de gemeente Gennep nam ook dat besluit. In de loop van 2022 zijn voorbereidingen getroffen en de IWGM is inderdaad per 1 januari 2023 opgeheven.			
Risico's	11% van de tekorten van IWGM komen voor rekening van onze gemeente plus 30% van de beheerskosten. Bij de presentatie van de jaarrekening van IWGM worden deze definitief bekend gemaakt. Op basis van het concept jaarverslag 2022 is de verwachte bijdrage in het exploitatietekort € 73k en de bijdrage in de beheerkosten is naar verwachting € 22k			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	0k	(concept jaarrekening)	€ 0
Vreemd vermogen	€	605k	(concept jaarrekening)	€ 0
Resultaat boekjaar			(concept jaarrekening)	€ 0

Gemeenschappelijke regeling Doelgroepenvervoer Regio -Nijmegen te Arnhem	
Doel	Het doel van de GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem - Nijmegen is: Samenwerking op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer teneinde de kwaliteit van dienstverlening naar zowel de eigen organisaties als de inwoners te vergroten alsmede kosten te besparen en de efficiency te verhogen.
Betrokkenen	Het GR is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Arnhem, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Berg en Dal, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en

Gemeenschappelijke regeling Doelgroepenvervoer Regio -Nijmegen te Arnhem		
	Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.	
Financieel belang	De kosten van het feitelijk vervoer worden op basis van het gebruik over de gemeenten verdeeld. Ten aanzien van de overheadkosten wordt een verrekening op basis van het aantal inwoners toegepast.	
Bestuurlijk belang	Het hoogste orgaan van de GR is het Bestuur waarvan wethouder Dillerop lid is. Het bestuur heeft tot taak de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer door de deelnemers. De gemeente Mook en Middelaar heeft 1 van 18 stemmen.	
Ontwikkelingen	De GR is sinds 1 september 2016 operationeel. De gemeente Mook en Middelaar heeft hierin het wmo-vervoer, jeugdwetvervoer en het leerlingenvervoer ondergebracht. Per 1 augustus 2020 zijn op basis van een nieuwe aanbesteding nieuwe vervoerscontracten afgesloten.	
Risico's	De financiering van de vervoersorganisatie heeft deels een open eind karakter. De kosten zijn mede afhankelijk van het aantal cliënten en het aantal kilometers die deze reizen. Vanaf de Covid-19 pandemie zijn de kosten naar verwachting echter lager dan begroot. Er moet rekening mee worden gehouden dat de kosten gaan toenemen, enerzijds omdat het gebruik weer naar het oude niveau zal gaan en anderzijds door de inflatie.	
	01-01-2022	*31-12-2022*
Eigen vermogen	€ N/b	N/b
Vreemd vermogen	€ N/b	N/b
Resultaat boekjaar		N/b

Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN)		
Doel	Waarborgen van een goede kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving.	
Betrokkenen	16 Noord-Limburgse gemeenten en de Provincie Limburg.	
Financieel belang	De kosten van de GR worden via een vaste verdeelsleutel berekend aan de deelnemers. Een eventueel positief exploitatiesaldo in enig jaar moet worden terugbetaald aan de deelnemers.	
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR RUD LN bestaat uit de portefeuillehouders van alle deelnemende organisaties. Voor Mook en Middelaar maakt de burgemeester deel uit van dit bestuur.	
Ontwikkelingen	Geen	
Risico's	De risico's voor GR RUD LN zijn vooralsnog beperkt en het vormen van een eigen risicoreserve is nu niet noodzakelijk. Wel is het opnemen van een post voor onvoorziene uitgaven in de begroting voorzien om financiële tegenvallers te dekken.	
	01-01-2022	*31-12-2022*
Eigen vermogen	€ 211k	N/b
Vreemd vermogen	€ 807k	N/b
Resultaat boekjaar		N/b

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Doel	Het optimaliseren van het maatschappelijke rendement door middel van lagere kosten en spreiden risico's bij de heffing en de invordering van de gemeentelijke belastingen.

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)				
Betrokkenen	Bijna alle Limburgse gemeenten: Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpe-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert en het Waterschap Limburg. De gemeenten Horst aan de Maas en Venray zitten niet in de BsGW.			
Financieel belang	Voor 2022 is onze bijdrage geraamd op €121k. Deze bijdrage bestaat uit een evenredig deel van de kosten op basis van de productieomvang van de deelnemers, zijnde € 105k en gedurende zes jaar (t/m 2026) vermeerderd met € 16k goodwill ten behoeve van de oprichters van de samenwerking. Het gemeentelijk aandeel in de BsGW bedraagt ongeveer 0,5%. De realisatie bedroeg € 138k (inclusief € 16k goodwill).			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van BsGW bestaat uit de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten en waterschap. Op basis daarvan heeft de gemeente zeggenschap en de mogelijkheid om het stemrecht te gebruiken. De portefeuillehouder van Mook en Middelaar is wethouder Herings.			
Ontwikkelingen	-			
Risico's	De proceskostenvergoedingen, inclusief de uitvoeringskosten (extra inzet personele ondersteuning in de vorm van taxateurs, juristen en KCC-medewerkers voor het binnen de wettelijke termijnen afdoen van de WOZ-bezwaren) drukken onverminderd zwaar op de bedrijfslasten van BsGW.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	-/- €	362k		N/b
Vreemd vermogen	€	9.491k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Vennootschappen en coöperaties

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te 's-Gravenhage				
Doel	De BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.			
Betrokkenen	De bank is een naamloze structuurvennootschap. De aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.			
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 123.708 aandelen, van de 55.690.720 aandelen, à € 2,50 per stuk.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,2221%.			
Ontwikkelingen	Geen			
Risico's	Het aangaan en beheersen van risico's is inherent aan de bedrijfsvoering van een bank. Zonder het accepteren van een bepaalde mate van krediet-, markt-, liquiditeits- en operationeel risico is het voeren van een bankbedrijf niet mogelijk.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	5.062.000k	€	4.615.000k
Vreemd vermogen	€	143.955.000k	€	107.459.000k
Resultaat boekjaar	(2021) €	236.000k	(2022) €	300.000k

N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht				
Doel	De vennootschap heeft ten doel de Provincie Limburg te voorzien in de behoefte aan leidingwater, voor drinkwater en andere doeleinden en daarmee samenhangende diensten. De vennootschap tracht het doel te bereiken door het winnen, het zuiveren, het opslaan, het inkopen, het transporteren, het distribueren en het leveren van water, alsmede het verrichten van diensten op genoemde terreinen.			
Betrokkenen	De aandelen zijn verdeeld over de Provincie Limburg en 31 Limburgse gemeenten.			
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit momenteel 3 aandelen van de 500 aandelen à € 4.538 per stuk. Het beleid van WML is om eventuele winst bij voorkeur aan te wenden tot versterking van het bedrijf en verwezenlijking van het doel van de vennootschap. Er wordt derhalve doorgaans geen dividend uitgekeerd.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,6%.			
Ontwikkelingen	Geen			
Risico's	Geen			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	194.003k		N/b
Vreemd vermogen	€	387.395k		N/b
Resultaat boekjaar	(2021) €	6.063k	(2022)	N/b

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch	
Doel	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
Betrokkenen	Enexis Holding is een naamloze vennootschap volgens Nederlands recht. De aandelen van Enexis Holding N.V. zijn in handen van Nederlandse provincies en gemeenten in de gebieden waar zij actief zijn.
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 128.250 van de 149.682.196 aandelen à € 1 per stuk. De in 2022 aan aandeelhouders toekomende en betaalde dividenduitkering over 2021 bedraagt € 0,66 per aandeel (2021: € 0,50), waarbij is gerekend met het aantal aandelen gedurende het boekjaar. De voorgestelde dividenduitkering over 2022 is gebaseerd op 50% van de winst uit gewone bedrijfsvoering na belastingen en wordt als exact bedrag naar rato van het aantal aandelen uitgekeerd aan de aandeelhouders (€ 1,29 per aandeel, 2021: € 0,66 per aandeel). Het dividend over 2022 wordt in 2023 betaalbaar gesteld en uitgekeerd.
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%. Onze gemeente heeft zich aangesloten bij de VEGAL, de vereniging van aandeelhouders Limburg. Deze vereniging vertegenwoordigt de Limburgse gemeenten bij alle zaken die Enexis en de aandeelhouders aangaan.
Ontwikkelingen	In de AVA van 2022 is het nieuwe strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen: 1. Het sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. 2. Enexis Holding NV biedt iedereen altijd toegang tot energie Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. 3. Klanten weten wat ze aan Enexis Holding hebben Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen.

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch				
	Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties			
Risico's	De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt. In 2022 heeft Enexis de commerciële dochter Fudura verkocht, met een opbrengst van 1,3 miljard (boekwinst € 1,1 mld). Eind 2022 hebben de 3 regionale netbeheerders (Enexis, Alliander en Stedin) en hun aandeelhouders een onderhandelaarsakkoord bereikt met het Rijk over de voorwaarden en het proces voor een toekomstige participatie door het Rijk als de kapitaalbehoefte de mogelijkheden van het bedrijf en de huidige aandeelhouders overstijgt. Dit akkoord over dit zogenaamde Afsprakenkader wordt voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 13 april 2023, evenals voorstellen omtrent de dividenduitkering Fudura en het dividendbeleid vanaf 2023.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	4.241.000k	€	5.441.000k
Vreemd vermogen	€	5.154.000k	€	4.907.000k
Resultaat boekjaar	(2021) €	199k	(2022) €	1.300.000k

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch		
Doel	PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop aan RWE zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.), RWE had op 30 september geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.	
Betrokkenen	De aandelen in de vennootschap zijn in handen van de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent.	
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 128.250 aandelen van de 149.682.196 aandelen à € 0,01 per stuk.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%.	
Ontwikkelingen	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens te ontbinden. Het doel is dat de vennootschap in 2023 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.	
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.	
	01-01-2022	*31-12-2022*

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch				
Eigen vermogen	€	1.532k	€	1.480k
Vreemd vermogen	€	7k	€	10k
Resultaat boekjaar	(2021) -/- €	37k	(2022) -/- €	52k

CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch				
Doel	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: • namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON (Wet Onafhankelijk Netbeheer); • namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaimprocedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland"); • het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.			
Betrokkenen	De aandelen in de vennootschap zijn in handen van de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent.			
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 1.714 aandelen van de 2.000.000 aandelen à € 0,01 per stuk.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%.			
Ontwikkelingen	De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.			
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	312k	€	210k
Vreemd vermogen	€	23k	€	13k
Resultaat boekjaar	-/- €	102k	(2022) -/- €	102k

Inkoopcentrum Zuid (v.h. Stichting Regionaal Inkoopbureau Noord- en Midden-Limburg) te Echt	
Doel	Het verkrijgen van gunstige prijzen en het verlenen van diensten aan haar leden en voorts al hetgeen met een ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
Betrokkenen	De gemeenten Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Leudal, Mook en Middelaar, Peel en Maas, Roerdalen, Venray en de Veiligheidsregio Noord- en Midden-Limburg.
Financieel belang	Lidmaatschapsbijdrage € 8k.

Inkoopcentrum Zuid (v.h. Stichting Regionaal Inkoopbureau Noord- en Midden-Limburg) te Echt			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar wordt vertegenwoordigd door wethouder Herings als lid van de Algemene Vergadering. De gemeente Mook en Middelaar heeft 1 van 17 stemmen.		
Ontwikkelingen	Er hebben wisselingen plaatsgevonden in het bestuur. Daarnaast is de stichting op zoek naar een nieuwe directeur, hangende deze zoektocht richt de organisatie zich op de lopende zaken en staan organisatieontwikkeling en uitbreiding van het centrum op een lager pitje.		
Risico's	Geen.		
	01-01-2022		*31-12-2022*
Eigen vermogen	€	250k	N/b
Vreemd vermogen	€	215k	N/b
Resultaat boekjaar			N/b

Leisurelands B.V.			
Doel	Het ontwikkelen, aanleggen, faciliteren, exploiteren en beheren van recreatieve producten. Het thema 'Duurzaam Recreëren' is leidend bij de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten. Het steunt op vijf pijlers: • 1. Het borgen van een groene, gezonde omgeving. • 2. Veiligheid en 'crowd management'. • 3. Verhogen van maatschappelijk rendement. • 4. Energieneutraal opereren, energie genereren. • 5. Kennis delen en uitbouwen.		
Betrokkenen	21 Gemeenten + Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Achterhoek Liemers die tezamen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vormen.		
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 1.636 aandelen van de 900.000 aandelen à € 1,- nominaal. De gemeente Mook en Middelaar verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en er wordt geen dividend uitgekeerd.		
Bestuurlijk belang	Jaarlijks vindt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders plaats waarin de jaarrekening wordt vastgesteld. De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De gemeente Mook en Middelaar wordt vertegenwoordigd door wethouder Dillerop.		
Ontwikkelingen	In 2022 vierde men het 60 jaar bestaan van Leisurelands. In dat lustrumjaar zijn een aantal activiteiten georganiseerd waarbij relaties en de omgeving werden betrokken, maar er is nog sterker ingezet op het verstevigen van het maatschappelijk belang dat de recreatiegebieden hebben. In de eerste jaren na de opening van de gebieden kwamen er op een warme zomerse dag tienduizenden mensen naar de stranden om een lange dag in de zon door te brengen. Door de komst van ander recreatief aanbod liepen deze aantallen terug en is een betere spreiding ontstaan. Ondertussen is de vraag naar recreatie in een andere fase terecht gekomen en daar speelt men uiteraard op in. Het genieten van de natuur is nog steeds erg actueel. Daarnaast is er ook een sterke vraag naar activiteiten. Leisurelands speelt op al deze behoeften in. In het jubileumjaar plaatste men een groot aantal nieuwe speeltoestellen en zijn er sportstranden en hardlooproutes gerealiseerd, .		
Risico's	Gelet op het geringe belang (Mook en Middelaar beschikt slechts over 0,83% van het totaal aantal aandelen) is het risico bijzonder klein.		
	01-01-2022		*31-12-2022*
Eigen vermogen	€	N/b	N/b
Vreemd vermogen	€	N/b	N/b
Resultaat boekjaar			N/b

DAR N.V. te Nijmegen			
Doel	Inzameling van afval in de regio Nijmegen		
Betrokkenen	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en Mook en Middelaar		
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 1.460 aandelen van de 110.000 aandelen à € 10 nominaal per stuk. De aanschafwaarde bedroeg € 116k.		
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.		
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2021 maakt Mook en Middelaar deel uit van de DAR. Door de bundeling van kennis van de uitvoering en afvalbeleid bij DAR versterken we de regionale afvalsamenwerking. Dit geeft een impuls aan het afvalbeleid. Het wordt eenvoudiger om de ambities en gewenste innovaties rondom duurzaam afvalbeheer te realiseren. Innovatie vraagt immers kennis, kennis vraagt schaalgrootte. Een gezamenlijke aanpak kan, mits goed uitgevoerd, ook op een efficiëntere manier gebeuren. Door de grotere schaal (gemeente Nijmegen zorgt voor een verdubbeling van de schaalgrootte) kunnen meer financiële en kwaliteitsvoordelen behaald worden. Ook zijn er synergievoordelen te behalen bij de inzameling. De inzamelroute hoeft immers niet op te houden bij een gemeentegrens. Voor sommige afvalstromen is er echter eerst wel een zekere harmonisatie nodig in de inzamelmethodiek. Zo is een synergievoordeel behaald bij een regionale infrastructuur van milieustraten. Als aandeelhouder is de gemeente verbonden aan één partij. Dit geeft meer stabiliteit in de begroting en in de communicatie naar de burger. Een nadeel van het aansluiten bij een regionaal afvalbedrijf is een verlies van marktwerking. De regiogemeenten hebben vooraf daarom de eis van marktconforme tarieven neergelegd. De marktconformiteit is gewaarborgd door van DAR een hybride organisatie te maken die met een bepaalde basis aan capaciteit en knowhow de inzamelactiviteiten rond restafval, gft, plastic+ en papier indien mogelijk aan de markt overlaat.		
Risico's	Dar loopt risico over de rentedragende vorderingen (met name onder liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Dar risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Dar risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen en schulden worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd. Dar wordt hoofdzakelijk gefinancierd via langlopende leningen met de gemeente Nijmegen en bevoorschotting vanuit de gemeenten gedurende het jaar. Bij eventuele kortlopende tekorten heeft Dar een kredietfaciliteit bij de ING bank.		
	01-01-2022		*31-12-2022*
Eigen vermogen	€	14.622k	N/b
Vreemd vermogen	€	12.860k	N/b
Resultaat boekjaar	€	1.299k k	N/b

Nazorg (Bodemzorg) Limburg B.V.	
Doel	Bescherming van het milieu en het voorkomen van milieuvervuiling door gesloten stortlocaties.
Betrokkenen	Aandeelhouders van Bodemzorg Limburg zijn de gemeenten: Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.
Financieel belang	Alle gemeenten betaalden tot 1 januari 2022 jaarlijks een solidariteitsafdracht van € 0,25 per inwoner ter dekking van de nazorgkosten van nog aan Bodemzorg Limburg over te dragen gesloten stortplaatsen. Per 1 januari 2022 is deze bijdrage afgeschaft.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder Rodoe.

Nazorg (Bodemzorg) Limburg B.V.				
Ontwikkelingen	Bodemzorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen. Zo is in Mook en Middelaar op de locatie De Zandberg een mountainbikeroute aangelegd. In de AvA van 23 juni 2021 is besloten om de door de gemeente Maastricht, Beekdalen, Gulpen-Wuittem en Roermond aangemelde navoslocaties voor de eeuwigdurende nazorg over te dragen aan Bodemzorg Limburg. De gebruiks- en koopovereenkomsten zijn in de loop van 2021 en 2022 getekend en daardoor definitief overgenomen.			
Risico's	Geen.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	8.744		N/b
Vreemd vermogen	€	29.470		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Stichtingen en verenigingen

Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Essent N.V. (VEGAL)				
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten voor zover die voortvloeien uit hun aandeelhouderschap in "Enexis Holding N.V.".			
Betrokkenen	Alle 31 gemeenten in Limburg. Gezamenlijk bezitten zij ca. 9,5% van de aandelen van Enexis Holding N.V.			
Financieel belang	Lidmaatschapsbijdrage € 250.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar is vertegenwoordigd als aandeelhouder in Enexis Holding N.V. Vegal vertegenwoordigt de aandeelhouders.			
Ontwikkelingen	Geen			
Risico's	Geen			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	13k		N/b
Vreemd vermogen	€	0k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Overige verbonden partijen

Geen. Er zijn wel diverse samenwerkingsverbanden (in de regio), maar er is alleen sprake van een verbonden partij als er én een bestuurlijk én een financieel belang is.

2.1.20. Paragraaf Grondbeleid

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 16 BBV ten minste:
- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Op grond van artikel 22, lid 1 'Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019' hoeven er, naast de wettelijk verplichte onderdelen, geen aanvullende gegevens vermeld te worden in deze paragraaf.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

In deze paragraaf Grondbeleid wordt aangegeven hoe het gemeentelijk grondbeleid in de diverse programma's inhoud krijgt. Naast de beleidsmatige zaken en ontwikkelingen van de verschillende projecten, wordt de financiële stand van zaken op hoofdlijnen belicht.

Visie op grondbeleid

Grondbeleid is een gemeentelijk instrument in de ruimtelijke ordening waarmee een gemeente de gewenste ontwikkelingen kan bevorderen en ongewenste ontwikkelingen kan tegengaan. Grondbeleid draait om het maken van keuzes op hoofdlijnen en het creëren van een kader voor het grondbeleid voor de komende periode.

In de Nota Grondbeleid zijn de beleidskaders uitgezet waarmee wordt aangegeven welke ambitie de gemeente Mook en Middelaar heeft en hoe deze ambitie waargemaakt kan worden. De gemeente Mook en Middelaar voert geen actief grondbeleid in die zin dat actief gronden worden aangekocht en verkocht. Het grondbeleid van de gemeente Mook en Middelaar kan het beste worden getypeerd als Selectief Strategisch Grondbeleid. De gemeente Mook en Middelaar heeft geen actieve grondexploitaties (aankopen, bouw- en woonrijp maken, verkopen).

Uitvoering grondbeleid

Er wordt, overeenkomstig de Nota Grondbeleid, een selectief strategisch grondbeleid gevoerd. Dit houdt in: aankoop en verkoop van gronden als er een duidelijk algemeen belang mee wordt gediend. Tevens wanneer daarmee de bestaande belangen worden behouden en zo mogelijk worden geoptimaliseerd en versterkt, rekening houdende met de bestaande groene buffers, landgoederen en het behoud van agrarische en archeologische waarden. Bij het aankopen en verkopen van gronden door de gemeente zal daarom altijd het behoud en beheer van strategisch gelegen gronden het uitgangspunt zijn.

Gelet op de aard van de ontwikkelingen (beperkte omvang en beperkte impact) in de gemeente, de schaalgrootte van de gemeente, het beschikken over relatief weinig onroerende zaken, de beperkte financiële middelen, de huidige conjunctuur in de markt en de interne capaciteit zal de gronduitgifte binnen de gemeente gering zijn.
Aan- en verkopen grond die het bedrag van € 100k overschrijden worden daarnaast overeenkomstig artikel 7 van de Financiële verordening voorgelegd aan de raad.

Prognose resultaten projecten/grondposities

PROJECTEN:
Per afzonderlijk project staan in het kort de ontwikkelingen in 2022 beschreven.

- **Hart van Mook**

Diverse percelen van de gemeente in het centrum van Mook zijn een aantal jaren geleden verkocht ten behoeve van de herontwikkeling van het centrum van Mook. Dit heeft vanaf 2018 geleid tot concrete ontwikkelingen. In 2020 is de woonzorgvoorziening en de aanpalende woningbouw opgeleverd. Verder is de bouw van het gezondheidscentrum en de bouw van het appartementencomplex aan het Raadhuisplein afgerond. Zowel de oplevering van het gezondheidscentrum als de oplevering van het appartementencomplex aan het Raadhuisplein heeft in 2021/2022 plaatsgevonden.

In samenhang met de diverse ontwikkelingen in het centrum van Mook is de openbare ruimte opnieuw ingericht. Het laatste deel van deze herinrichtingsplannen heeft in 2022 plaatsgevonden. Het 'Groene Kruisgebouw' op de hoek van de Groesbeekseweg en de Koningin Julianastraat is in 2022 gesloopt. Het terrein van het 'Groene Kruisgebouw' wordt hiermee toegevoegd aan de openbare ruimte. Een deel zal worden benut voor extra parkeerplaatsen en ander deel zal worden ingericht als parkje en verblijfsruimte. De geplande parkeerplaatsen zijn inmiddels gerealiseerd. De aanleg van het parkje is nog niet opgepakt.

- **Snelfietsroute Cuijk-Mook-Nijmegen en pand Rijksweg 37**

De snelfietsroute is in 2020 opgeleverd. Ten behoeve van dit project is het pand Rijksweg 37 destijds met financiering vanuit het projectbureau aangekocht. Nu het project is afgerond, blijft het pand Rijksweg 37 eigendom van de gemeente Mook en Middelaar. Het huidig gebruik van het pand (zijnde inzet als kamerverhuur) wordt gecontinueerd. De gemeente zal op termijn een plan maken voor het perceel.

- **Violenstraatje**

Het perceel heeft als bestemming 'Wonen'. In het laatste kwartaal van 2014 is een verkennend onderzoek gedaan naar de strategische waarde van het perceel. In 2019 is het perceel te koop aangeboden, inmiddels niet meer. Vanwege de beperkte bereikbaarheid van het perceel is een verkoop van het perceel nog niet gerealiseerd.

- **Rijksweg 156 te Plasmolen**

De gemeente heeft in juli 2018 het voormalige Chinees restaurant aangekocht. De gemeente wil in het kader van de revitalisering van Plasmolen het perceel te koop aanbieden. Er is een taxateur ingeschakeld om de marktwaarde van het pand vast te stellen. De criteria van het Didam-arrest zullen hier ook van toepassing zijn bij de verkoop om gelijke kansen te bieden aan geïnteresseerden.

- **Halderweg 2 te Molenhoek (volkstuinencomplex)**

Het college van B&W heeft in 2020 een intentieovereenkomst gesloten met drie ontwikkelaars ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Molenhoek Zuid. Het is de bedoeling dat de percelen waar het volkstuinencomplex zich bevindt, worden ingezet ten behoeve van woningbouw. Naar aanleiding van de intentieovereenkomst is de huurovereenkomst met de volkstuinvereniging Middelwaert opgezegd en er is een alternatieve locatie aangeboden aan de Startsedijk om de verplaatsing van het Volkstuinencomplex mogelijk te maken. De verplaatsing van de Volkstuinen maakt daarbij onderdeel uit van de totale ontwikkeling van Molenhoek Zuid.

GRONDEN

Gemeentelijke grondposities zonder ontwikkelingsvoornemen

- **Algemeen**

Op een beperkt aantal locaties heeft de gemeente gronden in eigendom. Op dit moment zijn er nog geen concrete plannen met betrekking tot deze gronden vanwege diverse milieu-hygiënische en planologische belemmeringen. Volledigheidshalve worden ze hierna genoemd. Het betreft de volgende locaties:

- **Ontwikkeling woningbouwlocatie de Cuijksesteeg**

De ontwikkeling van de Cuijksesteeg is voorlopig opgeschort. Dit is in overeenstemming met de woonvisie die in 2017 is vastgesteld.

- **De Lier - Ringbaan Molenhoek**

Dit terrein is in de jaren ’90 door de gemeente verworven en ligt deels in de gemeente Heumen. Er is geen concrete ontwikkelstrategie voor de gronden. Vanwege de wens om het betreffende gebied ‘Lierdal’ een open en groen karakter te geven en de passieve grondhouding, is het niet aannemelijk dat dit gebied ontwikkeld wordt.

- **NS-terrein**

Dit terrein is door de gemeente in 2008 verworven van NS vastgoed als onderdeel van de planvorming rondom het station Molenhoek en de aanleg voor een ontsluitingsweg. Vanwege planologische en milieu-hygiënische reden is dit perceel nog niet in ontwikkeling genomen.

- **Erfpachten**

De uitgifte van gronden vindt plaats door verkoop van gronden. Slechts in incidentele gevallen worden gronden in erfpacht, al dan niet gecombineerd met een recht van opstal, uitgegeven. Dit betreft dan gronden met een maatschappelijke bestemming die aan verenigingen of stichtingen worden uitgegeven.
Op dit moment zijn er geen gronden in eigendom, belast met recht van erfpacht.

- **(Geliberaliseerde) Pacht**

Vanaf 2017 zijn diverse gronden in pacht omgezet van reguliere pacht naar geliberaliseerde pacht. In principe worden er geen gronden meer in reguliere (vaste) pacht uitgegeven. Vrijwel alle vrijkomende gronden worden in geliberaliseerde pacht gegeven.

Onderbouwing geraamde winstneming en reserves grondzaken

Mook en Middelaar heeft geen grondexploitatie (aankoop, bouw- en woonrijp maken en verkoop). Er is ook geen 'Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie' aanwezig op de balans. Winstneming en reserves in relatie tot risico's van grondzaken is dan ook niet van toepassing.

2.1.21. Paragraaf Informatieveiligheid

Portefeuillehouder
Burgemeester Gradisen

Wettelijk kader
Deze paragraaf is niet wettelijk verplicht op grond van het BBV, maar wordt opgenomen op grond van de resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente'.

Informatieverwerking ligt in de basis van de meeste gemeentelijke werkzaamheden. De informatie moet voldoende beschikbaar zijn, moet integer zijn en mag enkel gebruikt worden door vertrouwde personen.
De online wereld ligt in toenemende mate wereldwijd onder vuur door cybercriminelen. Beveiliging van ICT vraagt steeds meer inspanning, van eindgebruiker tot functioneel beheerder tot netwerkbeheerder, iedereen in de keten speelt een rol.

De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is het uitgangspunt waaraan iedere overheidsorganisatie zou moeten voldoen. De BIO is in december 2018 vastgesteld in de Ministerraad en daarna is gestart met implementatie. Hieraan invulling geven vraagt een stevige inspanning. Mook en Middelaar is deelnemer in de Gemeenschappelijke Regeling ICT Rijk van Nijmegen (iRvN). iRvN voert voor de gemeente de technische maatregelen uit als gesteld in het landelijke normenkader. Begin 2022 is een analyse uitgevoerd waar iRvN staat t.o.v. het BIO normenkader. Daarop volgend is een driejarenplan opgesteld.
Daarnaast werkt iRvN toe naar BIO certificering. Hiermee kan iRvN een groot deel van de BIO verantwoording – die formeel berust bij de afzonderlijke gemeenten – verantwoorden middels een Derdenverklaring, afgegeven door een auditpartij.

Een sterke ICT dienstverlener die rechtstreeks door de deelnemende gemeenten wordt aangestuurd ontslaat de gemeente zelf niet van de verplichting om correct uitvoering te geven aan de BIO. In 2022 hebben we onze eigen positie op dit vlak beter in beeld gekregen; het ICT landschap is letterlijk in kaart gebracht en er is een begin gemaakt met een risico-gerichte benadering van de meest bedrijfskritische applicaties. Dit is het vertrekpunt om beveiliging en privacy beter en structureel te borgen in de organisatie.

2.1.22. Paragraaf Verduurzamen

Portefeuillehouders
Wethouders Rodoe

Wettelijk kader
Geen, dit betreft een facultatieve paragraaf naar aanleiding van het raadsbesluit van 12 juli 2018 (Kaderbrief 2019).

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. **Programma duurzaamheid Mook en Middelaar**

In 2021 is de Regionale Energie Strategie (RES) vastgesteld. Momenteel wordt er gewerkt aan een uitvoeringsplan. De TransitieVisie Warmte (TVW) komt daar binnenkort nog bij. Met die visies zal Mook en Middelaar in 2022 aan de slag gaan met het opstellen van een Programma Duurzaamheid. In dat programma zal er beschreven worden welke projecten er aan moeten bijdragen dat we onze ambitie voor 2030 kunnen halen.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 is gestart met het vormgeven van het proces van het vernieuwen van het duurzaamheidsbeleid. Daar is het nieuwe participatiebeleid bij gekomen. Met de RES, de TVW en inmiddels ook de visie op grootschalige duurzame opwek, zal hier in 2023 verder aan gewerkt worden.

---

2. **Projecten 2022**

- Uitvoeringsplan Regionale Energie Strategie (RES)
- Uitvoeringsplannen warmte
- Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)
- Wells Meer

Realisatie Jaarstukken

Uitvoeringsplan Regionale Energie Strategie (RES)
Binnen de RES organisatie heeft in 2022 de nadruk gelegen op de doorontwikkeling van de RES. Hoe gaan we verder nu er aan de eerste vereisten voldaan is? Via verschillende scenario's is er toegewerkt naar een uitgangspunt. Besluitvorming daarover is in 2023.
De gemeente Mook en Middelaar heeft aangegeven het liefst een kleine RES-organisatie te zien die de basistaken uitvoert en via verschillende samenwerkingen van gemeenten (Coalition of the Willing) concrete onderwerpen verder op te pakken. Het isolatieprogramma zal daar in 2023 een eerste voorbeeld van zijn.

Uitvoeringsplannen warmte
Omdat er bij het aardgasvrij maken van gebouwen veel komt kijken, is besloten dit integraal via het nieuwe beleid vorm te geven

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)
Binnen het RREW-project zijn verschillende acties uitgezet. Zo zijn alle 700 vouchers voor huurders op, mede door de samenwerking met het Energiecafé/. Er zijn 600 warmtescans uitgevoerd en vele energiecoachgesprekken gevoerd rondom energiebesparing en de warmtescans. Tot slot heeft het Energiecafé ook nog op straatniveau projecten uitgevoerd om te kijken hoe een uitgebreid advies voor een woning toepasbaar is op vergelijkbare woningen.

Wells Meer
De gemeente Bergen is nog bezig met de voorbereidingen waardoor er in 2022 geen aanvullende activiteiten zijn geweest.

2.2. Jaarrekening

Balans en overzicht van baten en lasten

2.2.1. Balans

bedragen x € 1.000

Balans per 31 december		ultimo 2022		ultimo 2021
ACTIVA				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	14		22	
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	38		51	
		52		73
Materiële vaste activa				
- Investeringen met een economisch nut	3.702		3.760	
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	2.686		2.764	
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.430		3.641	
		9.819		10.164
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekkingen aan:				
• deelnemingen	555		555	
- Leningen aan:				
• deelnemingen	428		428	
- Overige langlopende leningen	334		45	
- Overige uitzettingen	0		0	
		1.318		1.028
Totaal vaste activa		**11.189**		**11.265**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:				
- Vorderingen op openbare lichamen	1.370		1.023	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	5.330		4.702	
- Overige vorderingen	748		374	
- Overige uitzettingen	0		0	
		7.447		6.099
Liquide middelen				
- Kassaldi	3		2	
- Banksaldi	225		222	
		227		225
Overlopende activa				
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een				

specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:				
• Europese overheidslichamen	0		0	
• Het Rijk	270		0	
• Overige Nederlandse overheidslichamen	0		0	
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	739		1.055	
		1.009		1.055
Totaal vlottende activa		**8.684**		**7.378**
Totaal-generaal		**19.873**		**18.644**
Recht op verliescompensatie Vennootschapsbelasting krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969		0		0

bedragen x € 1.000

Balans per 31 december		ultimo 2022		ultimo 2021
PASSIVA				
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	2.000		2.000	
- Algemene vrije reserve	2.177		1.032	
- Bestemmingsreserves	2.701		2.163	
- Gerealiseerde resultaat	1.746		1.837	
		8.624		7.032
Voorzieningen		7.144		7.030
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer				
- onderhandse leningen van:				
• Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	545		726	
		545		726
Totaal vaste passiva		**16.313**		**14.788**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:				
- Overige kasgeldleningen	0		0	
- Overige schulden	795		770	
		795		770
Overlopende passiva				
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.342		1.795	
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:				
• Europese overheidslichamen	0		0	
• Het Rijk	1.357		1.168	
• Overige Nederlandse overheidslichamen	65		65	
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2		58	
		2.766		3.086
Totaal vlottende passiva		**3.560**		**3.856**
Totaal-generaal		**19.873**		**18.644**
Borg- en garantstellingen		11.701		12.413

2.2.2. Overzicht van baten en lasten

Exploitatieresultaat

Onderstaand vindt u het exploitatieresultaat over het jaar 2022 en de begrotingscijfers 2022. De begrotingscijfers zijn inclusief de in de loop van het jaar 2022 vastgestelde begrotingswijzigingen. Daarnaast zijn de vergelijkende cijfers over 2021 opgenomen.
De analyse van de verschillen begroot-werkelijk 2022 zijn vermeld in onderdeel 2.2.5 'Toelichting op het overzicht van baten en lasten'.
Positieve bedragen zijn lasten en negatieve bedragen (-) zijn baten.
Vertaaltabel begrippen Jaarstukken - BBV:

Jaarstukken	**BBV**
Totaal baten en lasten	Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten
Totaal programma	Gerealiseerd resultaat

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Besturen						
Totaal lasten	1.518	1.542	1.555	1.684	-128	N
Totaal baten	-280	-210	-221	-308	86	V
Totaal baten en lasten	**1.237**	**1.332**	**1.334**	**1.376**	**-42**	**N**
Toevoeging aan reserves	1.437	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-1.603	-5	-42	-17	-25	N
Totaal Programma	**1.071**	**1.327**	**1.292**	**1.359**	**-67**	**N**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Beschermen						
Totaal lasten	642	857	805	799	6	V
Totaal baten	-82	-83	-83	-157	74	V
Totaal baten en lasten	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Verplaatsen						
Totaal lasten	597	775	781	759	22	V
Totaal baten	-53	-23	-24	-98	74	V
Totaal baten en lasten	**544**	**752**	**758**	**662**	**96**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-4	0	-9	-2	-8	N
Totaal Programma	**539**	**752**	**749**	**660**	**88**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Werken						
Totaal lasten	179	186	185	166	19	V
Totaal baten	-64	-70	-70	-66	-4	N
Totaal baten en lasten	**115**	**116**	**115**	**100**	**15**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-6	-6	-6	-5	-1	N
Totaal Programma	**110**	**110**	**109**	**95**	**14**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Leren						
Totaal lasten	376	340	404	410	-6	N
Totaal baten	-38	-2	-67	-151	85	V
Totaal baten en lasten	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Recreëren						
Totaal lasten	656	892	928	825	103	V
Totaal baten	-53	-15	-18	-48	30	V
Totaal baten en lasten	**602**	**877**	**910**	**777**	**133**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	40	40	0	V
Onttrekking uit reserves	-1	0	-72	-22	-50	N
Totaal Programma	**602**	**877**	**878**	**795**	**83**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Samenleven en zorgen						
Totaal lasten	6.560	6.866	7.036	7.117	-81	N
Totaal baten	-1.911	-1.641	-1.496	-1.892	396	V
Totaal baten en lasten	**4.649**	**5.226**	**5.540**	**5.225**	**315**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	100	75	25	V
Onttrekking uit reserves	-75	0	-38	-38	0	V
Totaal Programma	**4.574**	**5.226**	**5.602**	**5.262**	**340**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Gezond leven						
Totaal lasten	1.627	1.439	1.483	1.819	-335	N
Totaal baten	-1.739	-1.409	-1.431	-1.604	173	V
Totaal baten en lasten	**-112**	**30**	**52**	**214**	**-162**	**N**
Toevoeging aan reserves	0	0	300	288	12	V
Onttrekking uit reserves	-245	0	-199	-199	0	V
Totaal Programma	**-357**	**30**	**153**	**303**	**-151**	**N**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Wonen						
Totaal lasten	523	642	478	473	5	V
Totaal baten	-234	-114	-114	-134	20	V
Totaal baten en lasten	**289**	**528**	**364**	**339**	**25**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-77	-127	-147	-70	-76	N
Totaal Programma	**212**	**402**	**217**	**268**	**-51**	**N**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Algemene dekkingsmiddelen						
Totaal lasten	42	32	32	32	0	N
Totaal baten	-13.701	-13.973	-14.846	-15.596	751	V
Totaal baten en lasten	**-13.659**	**-13.941**	**-14.814**	**-15.564**	**751**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**-13.659*)**	**-13.941**	**-14.814**	**-15.564**	**751**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Kosten van overhead						
Totaal lasten	4.724	4.061	4.838	4.412	426	V
Totaal baten	-15	0	-7	-35	28	V
Totaal baten en lasten	**4.709**	**4.061**	**4.831**	**4.377**	**454**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	250	250	0	V
Onttrekking uit reserves	-538	-110	-625	-453	-172	N
Totaal Programma	**4.172**	**3.952**	**4.456**	**4.174**	**282**	**V**

*) Betreft bedrag conform het ‘Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen’ op pagina 56 ad € 13.577k vermeerderd met € 82k wegen doorbelaste rentelasten activa (vanaf 2022 bedraagt de doorbelasting € 0k).

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Vennootschapsbelasting (Vpb)						
Totaal lasten	0	0	0	0	0	V
Totaal baten	0	0	0	0	0	V
Totaal baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Bedrag voor onvoorzien						
Totaal lasten	0	5	5	0	5	V
Totaal baten	0	0	0	0	0	V
Totaal baten en lasten	**0**	**5**	**5**	**0**	**5**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**0**	**5**	**5**	**0**	**5**	**V**

Totaaloverzicht

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Totaal alle Programma's						
Totaal lasten	17.445	17.636	18.531	18.496	35	V
Totaal baten	-18.171	-17.539	-18.377	-20.089	1.712	V
Totaal baten en lasten	**-726**	**98**	**154**	**-1.593**	**1.747**	**V**
Toevoeging aan reserves	1.437	0	690	653	37	V
Onttrekking uit reserves	-2.548	-247	-1.138	-807	-331	V
Totaal Programma	**-1.837**	**-150**	**-294**	**-1.746**	**1.452**	**V**

Toelichting

2.2.3. Grondslagen

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en de verordening op grond van art. 212 Gemeentewet (geldende verordening: Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019), waarin door de gemeenteraad op 13 december 2018 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar. De algemene uitkering over 2022 is conform de later gepubliceerde decembercirculaire.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV het volgende: Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdrage als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever feitelijk bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het wettelijke verbod op het opnemen van voorzieningen dan wel schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties), wordt wel een verplichting opgenomen.

BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- dan wel vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het hieraan gerelateerde materiële vast actief.

Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Algemeen
Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De (standaard) gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	25 (aankoop en renovatie) en 40 (nieuwbouw)
Bedrijfsgebouwen	25 (aankoop en renovatie) en 40 (nieuwbouw)
Vervoermiddelen	5 (zware transportmiddelen 8 jaar)
Machines, apparaten en installaties	10 (technische installaties in bedrijfsgebouwen 15)
Overige materiële vaste activa	10 (automatisering 4)

Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen en verwerken van (huishoudelijk) afval, alsook voor rechten die op grond van artikel 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf begrotingsjaar 2017 zijn en worden gedaan.
Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

In erfpacht uitgegeven gronden
Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen worden - tenzij hierna anders vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden.
Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt (ruim) boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1, lid 1, letter e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Afschrijvingen vinden standaard plaats volgens de lineaire afschrijvingsmethode. Reeds bestaande investeringen waarvoor een heffing geheven kan worden, worden afgeschreven volgens de annuïtaire methode.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Vorderingen
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting dan wel het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting van de (gewezen) wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd (actuarieel berekend). De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

2.2.4. Toelichting op de balans

Dit onderdeel volgt de indeling zoals vermeld in ‘Paragraaf 4.5.7 Toelichting op de balans’ van het BBV (artikelen 51 t/m 58).

- **Afschrijvingsmethode**
  Art. 51 BBV

  Afschrijvingen vinden standaard plaats volgens de lineaire afschrijvingsmethode tegen 0% rente.

- **Materiële vaste activa**
  Art.52 BBV

  Op de balans worden de materiële vaste activa onderverdeeld in economisch nut, economisch nut met heffing of maatschappelijk nut.

  Economisch nut
  Dit betreft investeringen die verkocht of verhandeld kunnen worden, zoals grond, gebouwen of machines.

  Economisch nut met heffing
  Van de materiële vaste activa met economisch nut, worden de investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, afzonderlijk op de balans vermeld. Dit betreft investeringen op het gebied van riolering en waterzuivering waarvoor rioolrecht wordt geheven en investeringen op het gebied van afvalinzameling, -verwerking en de milieustraat, waarvoor afvalstoffenheffing en reinigingsrecht worden geheven.

  Maatschappelijk nut
  Investeringen met maatschappelijk nut zijn normaliter niet geschikt om te verhandelen, zoals wegen en openbare verlichting. De volgende investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zijn in 2022 geactiveerd:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Geïnvesteerd bedrag	Bijdrage derden / Verminderingen	Afschrijvings-termijn	Beschikbare reserve voor dekking kapitaallasten
Centruminrichting Mook	36	300	40	
Proef Plasmolen	5	0	40	
Mobiliteitsplan 2021	75	0	10	
Herinrichting N271 Hart van Mook	10	0	25	
Herinrichting N271 Plasmolen	38	0	40	
Ecozone Molenhoek	53	0	20	
Implementatie Squit	38	0	4	
Maasheggen	20	20		
Overige investeringen	3	0	20/40	
Totaal	**279**	**320**		

Met ingang van 2017 is het wettelijk verplicht om investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut te activeren. De boekwaarde per 31 december van deze investeringen bedraagt € 2.112k. De boekwaarde van de reeds bestaande investeringen van voor 2017, waarbij het activeren

facultatief was, bedraagt € 1.319 (in 2021: € 1.437k). Dit bedrag wordt jaarlijks lager door afschrijvingen.

Naast bovenvermelde onderverdeling in economisch of maatschappelijk nut op de balans, worden de materiële vaste activa in de toelichting op de balans onderverdeeld in onderstaande groepen:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2021	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	480	21	0	0	0	0	502
Woonruimten	496	0	0	15	0	96	385
Bedrijfsgebouwen	1.425	0	0	46	0	0	1.379
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.707	59	0	212	12	0	4.542
Vervoermiddelen	114	0	0	22	0	0	92
Machines, apparaten en installaties	22	98	0	6	0	0	114
Overige materiële vaste activa	2.921	408	0	146	377	0	2.805
Totaal	**10.164**	**587**	**0**	**448**	**389**	**96**	**9.819**

- **Voorschotbedragen overheid**
  Art. 52a BBV

In de toelichting op de balans wordt per uitkering met een specifiek bestedingsdoel (SiSa) het verloop gedurende het jaar van de ontvangen voorschotbedragen weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand per 1-1-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Stand per 31-12-2022
Europese overheidslichamen	0	0	0	0
Het Rijk	1.168	2.242	2.052	1.358
Overige Nederlandse overheidslichamen	65	0	0	65
Totaal	**1.233**	**2.242**	**2.052**	**1.422**

- **Waardeverminderingen**
  Art. 52b BBV

Bij de debiteuren wordt, indien van toepassing, een waardevermindering toegepast voor dubieuze debiteuren. Voor 2022 zijn geen dubieuze debiteuren voorzien.

Bij de overlopende activa (nog te ontvangen bedragen) wordt in verband met het voorzichtigheidsprincipe een waardevermindering toegepast voor oude openstaande vorderingen. Het

merendeel is in 2022 afgewikkeld. Het restant van de nog te ontvangen bedragen en deze voorziening wordt in 2023 afgewikkeld.

Bedragen x € 1.000

	31-12-2022	31-12-2021
Voorziening waardering overlopende activa per 1-1	50	0
Dotatie voorziening	0	50
Voorziening waardevermindering per 31-12	**50**	**50**

De (overige) overlopende activa wordt hierdoor gewaardeerd op € 813k -/- € 50k is € 763k.

- **'s Rijks Schatkist**
  Art 52c BBV

Sinds de invoering van het schatkistbankieren zijn gemeenten verplicht om overtollige liquide middelen onder te brengen in 's Rijks schatkist. Het woord "overtollig" verwijst naar alle middelen die de decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. De mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak blijft dus mogelijk. Schatkistbankieren draagt bij aan een lager EMU-saldo van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden) en een vermindering van de beleggingsrisico's bij decentrale overheden. Het betalingsverkeer blijft wel via de reguliere huisbank (BNG) lopen. Er is een drempel vastgesteld van 0,75% van het begrotingstotaal, echter met een minimum van € 1,0 miljoen en een maximum van € 2,5 miljoen. De drempel van de gemeente Mook en Middelaar is vastgesteld op € 1 miljoen. Dit houdt in dat overtollige liquide middelen tot € 1 miljoen niet hoeven te worden ondergebracht bij de Schatkist. Dit bedrag wordt gebruikt voor de dagelijkse ontvangsten en betalingen. Zodra het banksaldo boven het drempelbedrag komt, wordt dit automatisch afgeroomd naar 's Rijks Schatkist De gemeente Mook en Middelaar heeft het automatisch afromen echter gesteld op € 500k. In 2022 zijn er geen overschrijdingen geweest van het drempelbedrag van € 1 miljoen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1000**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**193**	**219**	**221**	**194**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	807	781	779	806
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	17.636			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	17.636			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				

(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	17.339	19.962	20.328	17.876
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	193	219	221	194

- **Bouwgronden in exploitatie**
  Art. 52d BBV

  Op de balans staan geen voorraden ‘Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie’. Er is ook geen sprake van een proces van gronden aankopen, bouw- en woonrijp maken en weer verkopen. Dit onderdeel is dan ook niet van toepassing voor Mook en Middelaar.

- **Financiële verplichtingen**
  Art. 53 BBV

  De gemeente Mook en Middelaar heeft een leasecontract voor ICT investeringen. De huurperiode heeft een duur van 48 maanden, met ingangsdatum 1 november 2021 voor een bedrag van € 2k per maand. De leaseverplichting per 31-12-2022 bedraagt 34 maanden. De leaseverplichting wordt de komende jaren afgebouwd.

- **Reserves**
  Art. 54 BBV

  De uitgangspunten voor het te voeren financiële beleid op het gebied van reserves is vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen 2015 die door de raad is vastgesteld op 21 mei 2015. Deze nota is in 2020 herzien. De nieuwe nota reserves en voorzieningen geldt vanaf 2021.

  Naar aard kunnen reserves onderscheiden worden in algemene reserves en in bestemmingsreserves.

Algemene reserves

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Algemene reserve	Financiële buffer voor het opvangen van tegenvallers (dekking risico's)	Geen
Vrij Besteedbare Reserve (VBR)	Financiering voor nader te benoemen investeringen en lasten	Met name dekking budgetten vanuit collegeprogramma. Daarnaast wordt meestal het rekeningresultaat toegevoegd of onttrokken aan de VBR. In 2022 betrof dit een toevoeging van € 1.175k (m.b.t. resultaat 2021, na budgetoverheveling). Verder twee onttrekkingen ter dekking van kosten (conform raadsbesluiten).

Bestemmingsreserves

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Verkoop aandelen Attero	Algemene dekking ter compensatie van vervallen dividend na verkoop aandelen Attero	Onttrekking ter dekking van compensatie vervallen dividend (€ 5k)
Wijkontwikkeling	Financiering van voorzieningen waarvan het belang boven de belangen van een wijk uitstijgen	Geen
Stimulering woningbouw	Projecten en activiteiten ter bevordering van de ver- en nieuwbouw in het algemeen en het realiseren van betaalbare woningen in het bijzonder	Onttrekking ter dekking van kapitaallasten (€ 12k)
Vluchtelingen en statushouders	Middels een integratie-uitkering ontvangen bedrag bestemmen voor de jaren 2018 t/m 2020 t.b.v. vluchtelingen en statushouders	Op grond van de nota Reserves en Voorzieningen moet de reserve opgeheven worden. Gezien de ontwikkelingen in de wereld (oorlog Oekraïne) en de opvang van vluchtelingen wordt voorgesteld de reserve te handhaven
Budgetoverheveling	Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft voor dat noodzakelijke budgetten die niet in het jaar besteed worden, middels resultaatbestemming in een bestemmingsreserve worden opgenomen. Deze post dient enkel en alleen voor het overhevelen van budgetten tussen twee boekjaren	Toevoeging n.a.v. resultaatbestemming 2021 (€ 662k) en onttrekking ter dekking van diverse budgetten (overheveling vanuit 2021) (€ 662k). Daarnaast middels Eindejaarrapportage een toevoeging geraamd van maximaal € 690k. Omdat er kosten gemuteerd zijn, betreft de feitelijke overheveling naar 2023 € 653k
Kapitaallasten nieuwbouw brandweer/werkplaats	Gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten als gevolg van de nieuwbouw van de brandweerkazerne / gemeentewerf aan de Veldweg	Dekking (deel) kapitaallasten (€ 35k)
Centrumplan Mook aankoop panden	Dekking van kapitaallasten van aangekochte gronden/panden in kader van centrumplan Mook. Inmiddels is het pand gesloopt. Bij de Zomerrapportage 2023 volgt een voorstel met betrekking tot deze bestemmingsreserve	Dekking (deel) kapitaallasten pand Groesbeekseweg (€ 5k).
Afschrijvingen investeringsplan 2013-2016	Bij raadsbesluit van 7 november 2013 is opgenomen dat een aantal investeringen in de jaren 2013-2016 via uitname uit de VBR in deze bestemmingsreserve zijn ondergebracht (ter dekking van kapitaallasten)	Dekking (deel) kapitaallasten investeringen 2013-2016 (met name Hart van Mook) (€ 59k)

Hieronder (op de volgende pagina) is het verloopoverzicht per reserve vermeld.

Bedragen x € 1.000

Reserves	Boek-waarde 1-1-2022	Resultaat vorig boekjaar	Toevoe-ging	Onttrek-king	Dekking afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2022
Algemene reserves						
- Algemene reserve	2.000	0	0	0	0	2.000
- Vrij Besteedbare Reserve	1.032	1.175	0	30	0	2.177
Subtotaal algemene reserves	3.032	1.175	0	30	0	4.177
Bestemmingsreserves						
- Verkoop aandelen Attero	100	0	0	5	0	95
- Wijkontwikkeling	46	0	0	0	0	46
- Stimulering woningbouw	53	0	0	0	12	41
- Vluchtelingen en statushouders	0	0	0	0	0	0
- Budgetoverheveling	0	662	653	662	0	653
- Kapitaallasten nieuwbouw brandweer/werkplaats *)	513	0	0	0	35	478
- Centrumplan Mook aankoop panden *)	18	0	0	0	5	13
- Afschrijvingen investeringsplan 2013-2016 *)	1.433	0	0	0	59	1.374
- Kapitaallasten (investeringen uit reserves) *)	0	0	0	0	0	0
Subtotaal bestemmingsreserves	2.163	662	653	667	110	2.701
Totaal reserves	**5.195**	**1.837**	**653**	**697**	**110**	**6.878**

**) Deze bestemmingsreserves worden alleen gebruikt voor dekking van kapitaallasten.*

Gerealiseerde resultaat
Het voordelig resultaat over 2022 bedraagt € 1,7 miljoen. Hiervan wordt voorgesteld om € 0,3 miljoen over te hevelen naar 2023 en € 1,4 miljoen toe te voegen aan de Vrij Besteedbare Reserve. Geraamd was een overschot van € 0,3 miljoen. Dit betreft een voordeliger netto resultaat van € 1,1 miljoen.

Voor het verschil tussen de raming van € 0,3 miljoen en de realisatie van € 1,7 miljoen, zijnde een verschil van € 1,4 miljoen, verwijzen wij u naar de verschillenanalyse in onderdeel 2.2.5.

- **Voorzieningen**
  Art. 55 BBV

De uitgangspunten voor het te voeren financiële beleid op het gebied van de voorzieningen is vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen 2021 die door de raad is vastgesteld op 16 december 2020.

Naar aard kunnen voorzieningen onderscheiden worden in voorzieningen voor:
- verplichtingen en verliezen (waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten);
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;

- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt (mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren);
- bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b BBV);
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b BBV).

Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Pensioenvoorziening (gewezen) wethouders	Fondsvorming ten behoeve van lopende en toekomstige pensioenverplichtingen naar (ex-) wethouders	Op basis van actuariële berekeningen een vrijval (€ 104k), wegens een hogere rekenrente. Daarnaast uitbetaling lopende pensioenen (€ 38k)
Wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders	Fondsvorming ten behoeve van toekomstige wachtgeldverplichtingen (vanaf 2023) voor gewezen wethouders.	Dotatie (€ 210k) conform totale maximale verplichting.

Voorzieningen voor risico's

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
-		

Voorzieningen voor kostenegalisatie

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Rationeel wegbeheer	Egalisatie van kosten m.b.t. groot onderhoud wegen	Dotatie conform begroting (€ 155k) en aanwending voor onderhoud (€ 126k)
Groot onderhoud bruggen	Egalisatie van kosten m.b.t. groot onderhoud kunstwerken (bruggen)	Dotatie conform begroting (€ 23k)
Groot onderhoud gebouwenbeheer	Egalisatie van kosten m.b.t. groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	Dotatie conform begroting (€ 76k) en aanwending voor onderhoud (€ 75k)

Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Egalisatie afvalstoffen	Kosten-/tariefegalisatie m.b.t. taakveld Afval (inzameling en verwerking van afval i.c.m. opbrengst afvalstoffenheffing	Dotatie en vrijval t.b.v. egalisatie reinigingsheffingen.
Rioolbeheer	Kosten-/tariefegalisatie m.b.t. taakveld Riool (kosten onderhoud riool o.b.v. GRP i.c.m. opbrengst rioolheffing	Dotatie t.b.v. kostendekkendheid van 100%.

Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Herontwikkeling De Bisselt	Ter versterking bestaande groenstructuur (n.a.v. raadsbesluit febr. 2010, Structuurvisie De Bisselt)	Aanwending voor werkzaamheden komingang Groesbeekseweg (€ 30k) en ontwerp buitenruimte (€ 3k)
Financiële compensatie bomenplan	Herplanten bomen (n.a.v. bomenkap m.b.t. dijkverzwaring Maaskade)	Geen

Hieronder (op de volgende pagina) is het verloopoverzicht per voorziening vermeld.

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Boek-waarde 1-1-2022	Toevoeging	Vrijval	Aan-wending	Boek-waarde 31-12-2022
Voor verplichtingen, verliezen en risico's					
- Pensioenen (gewezen) wethouders	1.092	0	104	38	951
- Wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders	0	210	0	0	210
Subtotaal	1.092	210	104	38	1.161
Ter egalisering van kosten					
- Rationeel wegbeheer	417	155	0	126	446
- Groot onderhoud bruggen	39	23	0	0	62
- Groot onderhoud gebouwenbeheer	1.119	76	0	75	1.120
Subtotaal	1.574	254	0	201	1.628
Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven					
- Egalisatie afvalstoffen	0	13	13	0	0
- Egalisatie rioolbeheer	4.305	25	0	0	4.331
Subtotaal	4.305	38	13	0	4.331
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
- Herontwikkeling De Bisselt	57	0	0	33	24
- Financiële compensatie bomenplan	1	0	0	0	1
Subtotaal	58	0	0	33	25
Totaal voorzieningen	**7.030**	**502**	**117**	**272**	**7.144**

In 2022 is de rekenrente voor de actuariële berekening van de pensioenvoorziening gestegen naar 2,472% op peildatum 31-12-2022 (31-12-2021: 0,528%). Als gevolg hiervan is de voorziening vrijvallen ter grootte van € 104k.

- **Rentelast vaste schulden**
  Art. 56 BBV

Mook en Middelaar heeft één lening o/g (schuld) bij de BNG met een doorlooptijd tot en met 2025. De lening is vastrentend tegen 5,58% en kan niet vervroegd worden afgelost. De rentelast met betrekking tot deze langlopende geldlening bedraagt over 2022 € 32k. Door het jaarlijks aflossen van de lening, neemt ook de rentelast af met zo'n € 10k per jaar. Het verloop van de lening is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Stand per 1 januari	726	908
Bij: Aangetrokken geldleningen	0	0
Af: Aflossingen boekjaar	-/- 182	-/- 182
Stand per 31 december	**545**	**726**

- **Borg- en garantstellingen**
  Art. 57 BBV

Aard borgstelling	Oorspronkelijk bedrag lening	% borgstelling	Garantstelling per 31-12-2022	Garantstelling per 31-12-2021
Lening (relatie met programma Samenleven en zorgen)	3.267	50%	919	1.021
Lening (relatie met programma Wonen)	17.421	50%	10.655	11.351
Subtotaal leningen [1)]	14.355		11.574	12.372
Hypotheekgaranties	195	100%	27	41
Totaal	**20.883**		**11.701**	**12.413**

1) Betreft bij de WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) gewaarborgde geldleningen. Wij fungeren hierbij als achtervang (3e buffer). Mook en Middelaar heeft een generieke achtervangovereenkomst voor alle leningen van Destion met betrekking tot sociale woningbouw.

- **Gebeurtenissen na balansdatum**
  Art. 58 BBV

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum opgetreden met een financieel effect van materieel belang voor de waardering van de balansposten.

2.2.5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Toelichting

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bevat op grond van art. 28 BBV ten minste:
- per programma, een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie;
- een overzicht van de aanwending voor het bedrag voor onvoorzien;
- een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma (waarbij de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten middels een totaalbedrag worden opgenomen);
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- informatie met betrekking tot Wet Normering Topinkomens.

Analyse op programmaniveau

Wettelijk kader
art. 28, letter a BBV.

Analyse
Hieronder vindt u de analyse op programmaniveau van de belangrijkste verschillen tussen raming en realisatie over 2022 (voor zover groter dan € 10k).
In voorkomende gevallen kunnen budgetten overgeheveld worden naar 2023, voor zover dat nog niet is aangegeven in de Eindejaarsrapportage. Nagekomen budgetoverhevelingen zijn een vorm van resultaatbestemming en worden ter besluitvorming voorgelegd aan de raad middels een raadsvoorstel en een concept raadsbesluit met betrekking tot het vaststellen van deze Jaarstukken 2022.
In beginsel zijn alle verschillen incidenteel van aard, omdat bij structurele afwijkingen in de exploitatie de budgetten worden bijgesteld in de Programmabegroting en in de Zomerrapportage.

Programma Besturen

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	1.555	1.684	-128
Baten	-221	-308	86
Subtotaal	*1.334*	*1.376*	*-42*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-42	-17	-25
Totaal	**1.292**	**1.359**	**-67**

Verschil lasten

• Dotatie voorziening wachtgeldverplichtingen	N	210
• Afwaardering perceel (van bouwgrond naar openbare grond)	N	92
• Wachtgeld (niet geraamd)	N	65
• Extra werkzaamheden accountant Jaarstukken 2021 (vorig jaar)	N	17
• Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren (afwikkelingsverschillen is een gesaldeerde post van baten en lasten en staat aan de lastenzijde, ook als er per saldo meer baten zijn):		
• Meeropbrengsten omgevingsvergunningen 2020	V	64
• Meeropbrengsten omgevingsvergunningen 2021	V	50
• Afwikkeling transitorische posten	V	42
• Meeropbrengsten pachten 2018-2021	V	30
• Minder extra kosten / minder inkomstenderving Corona	V	41
• Lagere dotatie wethouderspensioen (gestegen rekenrente)	V	30
• Lagere kosten budget dubbele oriëntatie (dekking VBR)	V	25
• Lagere kosten secretarieleges (minder afdracht aan rijk en lagere aanschaf formulieren)	V	13
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo	N	39
Totaal	**N**	**128**

Verschil baten

• Vrijval pensioenvoorziening gewezen wethouders (in verband met hogere wettelijke rekenrente	V	104
• Incidentele opbrengst grondverkopen/grondruil	V	37
• Stelpost extra belasting (dekkingsplan voorgaande jaren)	N	50
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo	N	5
Totaal	**V**	**86**

Verschil onttrekking reserves

• Lagere onttrekking budget dubbele oriëntatie (zijn ook geen kosten geweest, zie bij lasten)	N	25
Totaal	**N**	**25**

Programma Beschermen

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	805	799	6
Baten	-83	-157	74
Subtotaal	*722*	643	*79*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**722**	**643**	**79**

Verschil baten

• Doorberekende kosten Uitvoeringsprogramma VTH (niet geraamd):	V	61
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	13
Totaal	**V**	**74**

Programma Verplaatsen

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	781	759	22
Baten	-24	-98	74
Subtotaal	*758*	*662*	*96*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-9	-2	-8
Totaal	**749**	**660**	**88**

Verschil lasten

• Per saldo onderuitputting diverse budgetten m.b.t. wegen, pleinen en fietspaden	V	43
• Kosten stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen (niet geraamd, zie ook bij baten)	N	32
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo	V	11
Totaal	**V**	**22**

Verschil baten

• Niet geraamde specifieke uitkering Rijk (zie ook bij lasten)	V	60
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	14
Totaal	**V**	**74**

Programma Werken

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	185	166	19
Baten	-70	-66	-4
Subtotaal	*115*	*100*	*15*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-6	-5	-1
Totaal	**109**	**95**	**14**

Verschil lasten

• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	19
Totaal	**V**	**19**

Programma Leren

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	404	410	-6
Baten	-67	-151	85
Subtotaal	*338*	*259*	*78*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**338**	**259**	**78**

Verschil baten

• Niet geraamde bijdrage Rijk SiSa D14 Onderwijsvertraging	V	63
• Lager geraamde bijdrage Rijk SiSa D8 Onderwijsachterstandenbeleid	V	22
Totaal	**V**	**85**

Programma Recreëren

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	928	825	103
Baten	-18	-48	30
Subtotaal	*910*	*777*	*133*
Toevoeging reserves	40	40	0
Onttrekking reserves	-72	-22	-50
Totaal	**878**	**795**	**83**

Verschil lasten

• Onderuitputting budget uitwerken burgerinitiatieven omtrent speelvoorzieningen (dekking via VBR)	V	50
• Onderuitputting afschrijvingskosten in verband met uitgestelde investeringen (Maasheggen)	V	21
• Niet geraamde kosten specifieke uitkeringen sport, lokale sport- en preventie-akkoord (zie ook bij baten)	N	21
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	53
Totaal	**V**	**103**

Verschil baten

• Niet geraamde baten specifieke uitkeringen sport en preventie-akkoord (zie ook bij lasten)	V	29
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	1
Totaal	**V**	**30**

Verschil onttrekking reserves

• Onderuitputting dekking budget uitwerken burgerinitiatieven omtrent speelvoorzieningen (zie ook bij lasten)	N	50
Totaal	**N**	**50**

Programma Samenleven en zorgen

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	7.036	7.117	-81
Baten	-1.496	-1.892	396
Subtotaal	*5.540*	*5.225*	*315*
Toevoeging reserves	100	75	25
Onttrekking reserves	-38	-38	0
Totaal	**5.602**	**5.262**	**340**

Verschil lasten

• Onderuitputting budgetten Vluchtelingen en statushouders, onder andere incidentele budgetten inburgering (zie ook bij de baten)	V	128
• Onderuitputting budgetten Geëscaleerde zorg	V	121
• Geen verstrekt bedrijfskrediet BBZ (zie ook bij de baten)	V	50
• Onderuitputting budgetten Maatwerkdienstverlening	V	37
• Lagere subsidie wijkteams en lokale toegang	V	28
• Afrekening subsidies 2021 Minimabeleid	V	20
• Lagere subsidies participatie	V	14
• Hogere kosten energietoeslag	N	190
• Niet geraamde lasten Tozo (zie ook bij de baten)	N	134
• Eenmalige financiële ondersteuning (armoedebeleid)	N	56
• Hogere afdracht aan MGR (Participatiewet/Werkbedrijf), inclusief afrekening 2021 (zie ook baten Participatiewet)	N	48
• Geëscaleerde zorg Jeugd	N	27
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	24
Totaal	**N**	**81**

Verschil baten

• Niet geraamd nog te ontvangen normbedrag opvang ontheemden Oekraïne	V	270
• Niet geraamde bijdrage Tozo (zie ook bij de lasten)	V	140
• Niet geraamde bijdrage verhaal uitkering Participatiewet/BBZ	V	48
• Niet geraamde afrekening Tozo 2021	V	20
• Meer ontvangen eigen bijdragen maatwerkdienstverlening	V	16
• Niet geraamde bijdrage verhaal Bijzondere bijstand	V	15
• Minder ontvangen uitkering i.v.m. niet verstrekt bedrijfskrediet (zie ook bij de lasten)	N	50
• Minder ontvangen uitkering i.v.m. lagere kosten wet inburgering (zie ook bij de lasten)	N	41
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	22
Totaal	**V**	**396**

Verschil toevoeging reserves

• Bijstelling budgetoverheveling Vluchtelingen Oekraïne (meer kosten gemaakt dan ingeschat bij de Eindejaarsrapportage, vandaar een lagere budgetoverheveling dan eerder geraamd	V	25
Totaal	**V**	**25**

Programma Gezond leven

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	1.483	1.819	-335
Baten	-1.431	-1.604	173
Subtotaal	*52*	*214*	*-162*
Toevoeging reserves	300	288	12
Onttrekking reserves	-199	-199	0
Totaal	**153**	**303**	**-151**

Verschil lasten

• Hogere inzamel- en verwerkingskosten reinigingsheffingen	N	149
• Niet geraamde kosten specifieke uitkering Regeling reductie energiegebruik (RRE) (zie ook bij baten):	N	122
• Hogere kosten rioolaansluitingen t.o.v. geraamd bedrag (zie ook bij baten)	N	65
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	1
Totaal	**N**	**335**

Verschil baten

• Niet geraamde baten specifieke uitkering Regeling reductie energiegebruik (RRE) (zie ook bij lasten)	V	122
• Hogere bijdragen rioolaansluitingen t.o.v. geraamd bedrag (zie ook bij lasten)	V	74
• Lagere baten afvalstoffenheffing	N	21
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	2
Totaal	**V**	**173**

Verschil toevoeging reserves

• Bijstelling budgetoverheveling Regionale Energie Strategie (zie ook bij lasten)	V	12
Totaal	**V**	**12**

Programma Wonen

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	478	473	5
Baten	-114	-134	20
Subtotaal	*364*	*339*	*25*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-147	-70	-76
Totaal	**217**	**268**	**-51**

Verschil baten

• Hogere incidentele baten omgevingsvergunningen	V	30
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	10
Totaal	**V**	**20**

Verschil onttrekking reserves

• Lagere onttrekking uit bestemmingsreserve kapitaallasten als gevolg van lagere kosten kapitaallasten (en iets te hoog geraamd). Vanaf 2023 is de onttrekking aangepast. Een lagere onttrekking leidt tot een (incidenteel) nadeel	N	68
• Lagere onttrekking uit bestemmingsreserves als gevolg van lagere kosten voor opstellen Woonvisie en Gebiedsvisie Molenhoek Zuid. Een lagere onttrekking leidt tot een (incidenteel) nadeel:	N	8
Totaal	**N**	**76**

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	32	32	0
Baten	-14.846	-15.596	751
Subtotaal	*-14.814*	*-15.564*	*751*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**-14.814**	**-15.564**	**751**

Verschil baten

• Incidenteel hogere uitkering gemeentefonds n.a.v. de september- en decembercirculaire 2022. De raming was op basis van de meicirculaire 2022:	V	640
• Hogere baten dividend:	V	96
• Hogere baten toeristenbelasting:	V	31
• Lagere rentebaten dan geraamd:	N	22
Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	6
Totaal	**V**	**751**

Overhead

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	4.838	4.412	426
Baten	-7	-35	28
Subtotaal	*4.831*	*4.377*	454
Toevoeging reserves	250	250	0
Onttrekking reserves	-625	-453	-172
Totaal	**4.456**	**4.174**	**282**

Verschil lasten

• Onderuitputting budgetten afdelingen		
• Incidenteel verhaalde salarissen (vergoeding inzet personeel elders)	V	104
• Nog niet besteed budget voor implementatie omgevingswet (zie ook bij onttrekking reserves)	V	100
• Vrijval transitorische post verhoging cao	V	90
• Nog niet besteed werkbudget in het kader van rechtmatigheidsverantwoording.	V	50
• Overige verschillen :	V	16
• Onderuitputting budget Zero Based Budgeting	V	75
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	9
Totaal	**V**	**426**

Verschil baten

• Niet geraamde bijdragen van derden	V	20
• ·Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	8
Totaal	**V**	**28**

Verschil onttrekking reserves

• Betreft lagere onttrekking reserves wegens lagere kosten en niet bestede budgetten (o.a. € 100k implementatie omgevingswet)	N	172
Totaal	**N**	**172**

Vennootschapsbelasting

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	0	0	0
Baten	0	0	0
Subtotaal	*0*	*0*	*0*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**

Verschil

• Bij de Vennootschapsbelasting zijn geen verschillen, alle bedragen zijn € 0k:	V	0
Totaal	**V**	**0**

Onvoorzien

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	5	0	5
Baten	0	0	0
Subtotaal	*5*	*0*	*5*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**5**	**0**	**5**

Verschil lasten

• Overige voor- en nadelen < € 10k (onderuitputting budget voor onvoorzien):	V	5
Totaal	**V**	**5**

Totaal-generaal

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	18.531	18.496	35
Baten	-18.377	-20.089	1.712
Subtotaal	*154*	*-1.593*	*1.747*
Toevoeging reserves	690	653	37
Onttrekking reserves	-1.138	-807	-331
Totaal	**-294**	**-1.746**	**1.452**

Onvoorziene uitgaven

Wettelijk kader
art. 28, letter b BBV.

De post voor onvoorziene uitgaven is in de begroting 2021 structureel geraamd op € 5k. Deze post is in 2021 niet benut.

Incidentele baten en lasten

Wettelijk kader
art. 28, letter c BBV.

In onderstaande tabel worden incidentele baten en lasten vermeld conform artikel 28.c BBV. Hierbij is aansluiting gezocht bij de ‘Notitie incidentele en structurele baten en lasten’ van de commissie BBV. Toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij gedurende minimaal 3 jaar (structureel) lasten worden gedekt.

In onderstaand overzicht zijn de incidentele baten en lasten weergegeven zoals vermeld in de programmabegroting en de realisatie hiervan (> € 10.000).

Bedragen x € 1.000

	B2022	W2022
Incidentele lasten		
Besturen: Coronacompensatie	14	0
Besturen: Groene Metropoolregio / Project Verbonden regio	17	0
Werken: Actieprogramma vrijetijdseconomie	10	18
Recreëren: Kosten project MOVE	10	2
Samenleven en zorgen: Kosten Tozo	13	5
Overhead: Uitvoeringsbudget ZBB (t.l.v. VBR)	75	0
Subtotaal incidentele lasten	***140***	***26***
Incidentele baten		
Alg. dekkingsmiddelen: Baatbelasting (t/m 2023)	-17	-17
Samenleven en zorgen: Verhaal Tozo	-10	0
Overhead: Onttrekking uit VBR dekking uitvoeringsbudget ZBB	-75	0
Subtotaal incidentele baten	**-102**	**-17**
Saldo incidentele baten en lasten	**37**	**9**

Toelichting
De grootste incidentele last wordt gedekt door een onttrekking uit de VBR. Deze post was voorzien in 2020 voor 2021 en 2022, maar is in 2022 niet nodig gebleken. Voorgesteld wordt om deze post ook niet meer over te hevelen, waardoor de claim op de VBR komt te vervallen. De overige posten betreffen veelal kleinere posten (tot max. € 20k), waarbij ook deels kosten zijn gemaakt. Voor wat betreft Tozo zijn er geen baten geweest wegens verhaal, maar zijn wel kosten vergoed door het rijk. In 2023 wordt de afrekening van Tozo verwacht.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Wettelijk kader
art. 28, letter d BBV.

Overzicht structurele toevoegingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

Programma	Reserve	Begroting	Realisatie
-	-	0	0
Totaal		**0**	**0**

Er zijn geen structurele toevoegingen aan reserves.

Overzicht structurele onttrekkingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

Programma	Reserve	Begroting	Realisatie
1	Dekking kapitaallasten nieuwbouw brandweerkazerne / gemeentewerf	35	35
4	Verkoop aandelen Attero	5	5
8	Dekking afschrijvingskosten investeringsplan 2013-2016 (Hart van Mook)	127	59
Totaal		**166**	**99**

De structurele onttrekkingen betreffen met name onttrekkingen ter dekking van kapitaallasten. Deze onttrekkingen worden in de loop der jaren afgebouwd. De geraamde onttrekking van € 127k is te hoog geraamd en is vanaf 2023 al bijgesteld naar € 57k.

Wet Normering Topinkomens

Wettelijk kader
art. 28, letter e BBV.

Op grond van de Wet Normering Topinkomens worden enkele inkomensgegevens van bepaalde functionarissen openbaar gemaakt. Voor de gemeente Mook en Middelaar betreffen dit de functies van de raadsgriffier en de gemeentesecretaris. Bij beiden valt de bezoldiging onder het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum.

WNT-verantwoording 2022 Gemeente Mook en Middelaar

De WNT is van toepassing op Gemeente Mook en Middelaar. Het voor Gemeente Mook en Middelaar toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 (vallend onder het Algemeen Bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2022			
bedragen x € 1	**W. Mariman**	**M.A.M. van Arensbergen**	**J.M.G. Smits-de Kinkelder**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/02 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/01
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	0,889	0.667
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	91.123	71.457	6.861
Beloningen betaalbaar op termijn	16.562	12.124	1.016
Subtotaal	*107.684*	*83.581*	*7.877*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	197.655	192.000	12.230
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	107.684	83.581	7.877
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021		
bedragen x € 1	**M.A.M. van Arensbergen**	**J.M.G. Smits-de Kinkelder**
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,889	1,000
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	68.423	98.754
Beloningen betaalbaar op termijn	12.269	19.035
Subtotaal	*80.693*	*117.789*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	169.999	209.000
Bezoldiging	80.693	117.789

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

N.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Kasstroomoverzicht

Jaarstukken worden opgesteld volgens het baten en lastenstelsel. Met ingang van begrotingsjaar 2017 is het verplicht om ook een kasstroomoverzicht op te nemen volgens het stelsel van inkomsten en uitgaven. Dit betreft fysieke geldstromen. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de zogenaamde indirecte methode (afgeleid van balansmutaties). Het verschil is gelijk aan de mutatie in de liquide middelen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		
OPERATIONELE KASSTROOM		
Bedrijfsresultaat (voor mutaties reserves en voor belastingen)	1.593	
Af: Belasting over bedrijfsresultaat	0	
Afschrijving (kosten, geen uitgaven)	564	
Dotatie aan voorzieningen (kosten, geen uitgaven)	502	
Vrijval voorzieningen (baten, geen inkomsten)	-117	
Aanwending voorzieningen (uitgaven, geen kosten)	-272	
Kasstroom op winstbasis		**2.270**
Mutatie werkkapitaal		
Mutaties Voorraden (grondstoffen en eindproduct)	0	
Mutaties Debiteuren / kortlopende vorderingen (excl. vz. dub. deb.)	-721	
Mutaties Crediteuren / kortlopende schulden	24	
Mutaties Overlopende activa / overlopende passiva	-275	
Saldo mutatie werkkapitaal		-971
Kasstroom op operatiebasis		**1.299**
Investeringskasstroom		
Saldo investeringen / desinvesteringen	-887	
Bijdragen van derden	389	
Saldo mutatie investeringskasstroom		-497
Totaal vrije kasstroom		**802**

FINANCIERINGSKASSTROOM		
Aflossingen activa (leningen u/g)	10	
Aflossingen passiva (leningen o/g)	-182	
Totaal financieringskasstroom		**-171**
Vrije kasstroom + Financieringskasstroom = Mutatie liquide middelen		**630**
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN (INCL. SKB)		
Mutatie saldo Schatkistbankieren	628	
Mutatie saldo kas/bank	3	
Totaal mutatie liquide middelen (toename)		**630**
Verschil		**0**

Overig

2.2.6. Single information Single audit (SiSa)

Met ingang van het rekeningjaar 2006 is Single information en Single audit (SiSa) ingevoerd voor een groot aantal specifieke uitkeringen. Met de invoering zijn aparte verantwoordingen, controleprotocollen en accountantscontroles voor deze specifieke uitkeringen vervallen. In plaats hiervan moet in de jaarrekening een SiSa-overzicht worden opgenomen met daarin de verantwoordingsinformatie over de voor de gemeente van toepassing zijnde specifieke uitkeringen.

Voor Mook en Middelaar is voor 2022 het voorgaande van toepassing op de uitkeringen die volgen uit de volgende wetten of regelingen:

1. A13 : Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen;
2. A16 : Bekostigingsregeling opvang ontheemde Oekraïne;
3. B2 : Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek;
4. C32 : Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen;
5. C43 : Regeling reductie energiegebruik woningen (RRE-W);
6. C55 : Aanpak energiearmoede;
7. C62 : Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire;
8. C75B : Regiodeals 3e tranche;
9. D8 : Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB);
10. D14 : Regeling specifieke uitkering inhalen Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen;
11. E20 : Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021;
12. E27B : Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden);
13. E84 : Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023;
14. G2 : Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2022;
15. G3 : Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2022 / Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz);
16. G4 : Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2022;
17. G10 : Wet inburgering 2021 gemeentedeel 2022;
18. G12 : Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagenaffaire gemeentedeel;
19. G13 : Onderwijsroute 2022 deel gemeente;
20. H4 : Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK Sport);
21. H8 : Regeling Sportakkoord 2020-2022;
22. H12 : Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 9-3-2023								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
Je nV	**A13**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) *Aard controle R Indicator: A13/01*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02*	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R Indicator: A13/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023 *Aard controle R Indicator: A13/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05*	
			€ 7.609	Ja	€ 0	€ 7.609	Ja	
Je nV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne**	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) -	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)

		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: A16/01*	oktober 2022 (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/03*	*Aard controle R* *Indicator: A16/04*	*Aard controle R* *Indicator: A16/05*	*Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 194.800	€ 64.740	€ 0	€ 0	€ 0	€ 17.405
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/11*	
			€ 0	€ 10.290	€ 287.235	€ 287.235	Nee	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			0	4	0	0	Ja	Ja

			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/09*			
			Nee								
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			€ 0	€ 0			€ 0	€ 0			
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*

			€ 0	€ 1.520	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*	
			€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 0	
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-2-03051075	€ 0	€ 0	Nee	Het project is niet uitgevoerd. Er is een verzoek ingediend tot intrekking.	Ja
		2						
		50						
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			

			Aard controle n.v.t. *Indicator: C32/07*	*Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*				
		1	SUVIS21-2-03051075	Nee	Het project is niet uitgevoerd. Er is een verzoek ingediend tot intrekking.				
		2							
		50							
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten	Beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/03*	Aantal bereikte woningen *Aard controle D1* *Indicator: C43/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*	
			RREW2020-00451047	€ 122.054	€ 122.054	1.384	Voucher- en warmtescanactie volledig uitverkocht. In buurtactie en VVE zit wat uitwisseling	Ja	
			Totaal aantal bereikte huurwoningen *Aard controle D1* *Indicator: C43/07*	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/08*					
			700	Ja					

BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			0	€ 0	€ 0			

			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			0	0	0	0	0	0
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*				
			€ 0	Ja				
BZK	**C75B**	**Regiodeals 3e tranche** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.*	Kenmerk/ beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.*	Betreft pijler Een pijler per regel *Aard controle n.v.t.*	Besteding per pijler (jaar T) *Aard controle R*	Cofinanciering per pijler (jaar T) *Aard controle R*	

			Indicator: C75B/01	*Indicator: C75B/02*	*Indicator: C75B/03*	*Indicator: C75B/04*	*Indicator: C75B/05*	
		1	060983 Gemeente Venlo	181378	Project Landschap Maasvallei - Maasheggen	€ 19.754	€ 9.877	
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: C75B/06	*Indicator: C75B/07*	*Indicator: C75B/08*	*Indicator: C75B/09*		
		1	*060983 Gemeente Venlo*	€ 19.754	€ 9.877			
		2						
		100						
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: C75B/10	*Indicator: C75B/11*	*Indicator: C75B/12*			
			€ 19.754	€ 4.149	Nee			

OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: D8/01*	*Aard controle R* *Indicator: D8/02*	*Aard controle R* *Indicator: D8/03*	*Aard controle R* *Indicator: D8/04*	*Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 85.640	€ 0	€ 0	€ 0	€ 71.974	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*	
		1	060944 Gemeente Mook En Middelaar		060944 Gemeente Mook En Middelaar		€ 32.000	
		2						
		100						

OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 59.449	€ 0	€ 3.245	€ 0	€ 79.130	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1	060944 Gemeente Mook En Middelaar		060944 Gemeente Mook En Middelaar			
		2						
		10						
lenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		

		Provincies en Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: E20/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	*Aard controle R* *Indicator: E20/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*	
			€ 170.469	€ 178.719	€ 115.084	Nee	
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*	
		1	104 Uitvoeren van gesloten verharding van fietsstroken en –paden | aantal in dagen	Ja	1	800 m fietspaden.	
		2	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Ja	3		
		3	111 Aanleg van een voetgangersoversteekplaats | aantal in st	Ja	1		
		4	116 Aanleg van rijbaanscheiding door rammelstrook op asmarkering | aantal in meters	Ja	200		
		5	120 Aanleg van een snelheidsremmende plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een	Ja	1		

				kruispunt | aantal in st			
			6	123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) | aantal in st	Nee	0	
			7	207 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg | aantal in meters	Nee	0	
			8	208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Nee	0	
			9	209 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Ja	2	
			10	217 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur | aantal in meters	Nee	0	
			11	218 Aanleg van een veilige voetgangersoverste	Nee	0	

			ekplaats | aantal in st					
		12	222 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Nee	0			
		13	223 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) | aantal in st	Nee	0			
		100						
Ien W	**E27 B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
		1	2017-17482	€ 0	€ 0			
		2						
		100						

			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
		1	2017-17482	€ 0	€ 0		Nee	
		2						
		100						
Ien W	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.*		

			Indicator: E84/05	*Indicator: E84/06*	*Indicator: E84/07*	*Indicator: E84/08*		
		1	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Nee	0			
		2						
		50						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
		€ 1.118.048	€ 36.248	€ 79.412	€ 0	€ 20.840	€ 0	
		Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**)	

			(levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	(levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 65.810	€ 8.724	€ 0	€ 93.607	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Bob Gemeente	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente

			Aard controle R *Indicator: G3/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 8.375	€ 3.090	€ 1.486	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekking en BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekking en BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			Aard controle R *Indicator: G3/07*	*Aard controle R* *Indicator: G3/08*	*Aard controle R* *Indicator: G3/09*	*Aard controle R* *Indicator: G3/10*		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R*

				Indicator: G4/01	*Indicator: G4/02*	*Indicator: G4/03*	*Indicator: G4/04*	*Indicator: G4/05*	*Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 10.157	€ 129
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 513	€ 12
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.429	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.777	€ 945	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 3.206	€ 11.615	€ 141
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0			
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	

					Maastricht), aflossing		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/11*	*Aard controle R* *Indicator: G4/12*	*Aard controle R* *Indicator: G4/13*	*Aard controle R* *Indicator: G4/14*	*Aard controle R* *Indicator: G4/15*
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslag affaire	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffaire	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/16*	*Aard controle R* *Indicator: G4/17*	*Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	*Aard controle R* *Indicator: G4/19*	

		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Totaal	0	0	0	
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			€ 5.070	€ 0	Ja		
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel**	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R* *Indicator: G12/01*	*Aard controle R* *Indicator: G12/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/04*				
			€ 0	€ 0	Ja				
SZW	**G13**	**Onderwijsroute 2022_ deel gemeente** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*					
			€ 20.379	€ 8.394					

			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 8.394	€ 8.394	€ 0	€ 0	
		2						
		100						
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1042259	€ 10.000	€ 0	€ 9.216	€ 0	€ 9.216
		2	1042259	€ 8.858	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	1041600	€ 20.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 30.000
		4	1034687	€ 22.571	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.608
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1042259	Nee				
		2	1042259	Nee				

		3	1041600	Ja		
		4	1034687	Nee		
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	
			€ 11.446	Ja	Ja	

2.2.7. Overzicht van baten en lasten per taakveld

Op basis van het BBV worden budgetten verdeeld over programma's. Daarnaast is er wettelijk sprake van algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vennootschapsbelasting en onvoorzien. Mutaties in reserves kunnen per programma toegerekend worden.
Op basis van de wettelijke 'Uitvoeringsinformatie' (IV3) vindt er echter een andere indeling plaats, namelijk in wettelijke taakvelden. Hieronder treft u deze tabel in taakvelden aan, waarbij is aangegeven onder welk programma deze taakvelden vallen. Dit zijn andere programma's dan door de raad vastgesteld. De algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vennootschapsbelasting, onvoorzien en mutaties reserves worden hierbij integraal ondergebracht in programma 'Bestuur en ondersteuning' omdat deze categorieën niet afzonderlijk bestaan in de Uitvoeringsinformatie / IV3. Het voordelig resultaat van € 1.746k valt onder taakveld 0.11 en staat ook in Programma 'Bestuur en ondersteuning'

*Bedragen * € 1.000*

TV	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0.	**Bestuur en ondersteuning**	**8.528**	**16.611**	**-8.083**
0.1	Bestuur	1.179	104	1.075
0.2	Burgerzaken	322	97	225
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	186	37	149
0.4	Overhead	4.412	35	4.377
0.5	Treasury	39	418	-379
0.61	OZB woningen	1	1.793	-1.792
0.62	OZB niet-woningen	1	381	-380
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0
0.64	Belastingen overig	170	108	62
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	2	12.830	-12.828
0.8	Overige baten en lasten	-183	0	-183
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	653	807	-154
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.746	0	1.746
1.	**Veiligheid**	**799**	**157**	**643**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	540	83	457
1.2	Openbare orde en veiligheid	259	74	186
2.	**Verkeer, vervoer en waterstaat**	**759**	**98**	**662**
2.1	Verkeer en vervoer	745	96	649
2.2	Parkeren	3	0	3
2.3	Recreatieve havens	0	1	-1
2.4	Economische havens en waterwegen	3	0	3
2.5	Openbaar vervoer	9	0	9
3.	**Economie**	**166**	**201**	**-36**
3.1	Economische ontwikkeling	17	0	17

3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	36	66	-29
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5	0	5
3.4	Economische promotie	107	135	-29
4.	**Onderwijs**	**410**	**151**	**259**
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	120	0	120
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	290	151	139
5.	**Sport, cultuur en recreatie**	**825**	**48**	**777**
5.1	Sportbeleid en activering	38	31	7
5.2	Sportaccommodaties	118	14	104
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	115	0	115
5.4	Musea	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	25	0	25
5.6	Media	25	0	25
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	504	3	501
6.	**Sociaal domein**	**7.117**	**1.892**	**5.225**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	484	282	202
6.2	Wijkteams	83	0	83
6.3	Inkomensregelingen	2.310	1.547	763
6.4	Begeleide participatie	569	0	569
6.5	Arbeidsparticipatie	186	0	186
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	310	2	308
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.355	62	1.292
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	1.557	0	1.557
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	16	0	16
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	247	0	247
7.	**Volksgezondheid en milieu**	**1.819**	**1.604**	**214**
7.1	Volksgezondheid	252	0	252
7.2	Riolering	446	586	-139
7.3	Afval	767	896	-130
7.4	Milieubeheer	343	122	221
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	11	0	11
8.	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**	**473**	**134**	**339**
8.1	Ruimtelijke ordening	252	3	249
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	220	131	90

Totaal-generaal	**20.896**	**20.896**	**0**

Verdelingsprincipe van taakvelden over programma's

Programma	**Toegewezen taakvelden**
Besturen	0.1 t/m 0.3, 0.5 (deels), 0.64 (deels), 0.7 (deels/kosten)
Beschermen	1.1 t/m 1.2
Verplaatsen	2.1 t/m 2.5
Werken	3.1 t/m 3.4
Leren	4.1 t/m 4.3
Recreëren	5.1 t/m 5.7
Samenleven en zorgen	6.1 t/m 6.82
Gezond leven	7.1 t/m 7.5
Wonen	8.1 t/m 8.3
Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschaps-belasting en Onvoorzien	0.4, 0.5 (deels), 0.61 t/m 0.63, 0.64 (deels), 0.7 (deels/ en 0.9
Mutaties reserves	0.10 *)
Resultaat	0.11

*) Mutaties in reserves worden zo veel mogelijk functioneel verdeeld over alle programma's, zodat per programma de mutaties in de reserves bekend zijn. Voor de Uitvoeringsinformatie voor derden worden deze mutaties ondergebracht in taakveld 0.10.

VASTSTELLINGSBESLUIT

3.1. Vaststellingsbesluit

In de onderhavige Jaarstukken 2022 hebben wij verantwoording afgelegd over de realisatie van het door uw raad vastgesteld beleid. Wij danken u voor het in het college gestelde vertrouwen.

Mook, 16 mei 2022

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris, De burgemeester,

drs. W. Mariman mr. drs. W. Gradisen

Aldus vastgesteld door de raad van de Gemeente Mook en Middelaar in zijn openbare vergadering van 13 juli 2023.

De raad voornoemd,

De griffier, De voorzitter,

mw. M. van Arensbergen mr. drs. W. Gradisen

BIJLAGEN

4.1. Bijlage Algemene Uitkering

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven			
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Gewicht / %**	**Uitkering**
1c Waarde niet-woningen eigenaren	630.000	-0,163111	-102.760
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	570.500	-0,131452	-74.993
1a Waarde woningen eigenaren	10.180.000	-0,083763	-852.707
Subtotaal			**-1.030.461**

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is			
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Gewicht**	**Bedrag in basis**
1e OZB waarde niet-woningen	63	380,05	23.943
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	86	2.173,29	186.903
3a Eén-ouder-huishoudens	215	1.040,35	223.675
2 Inwoners	7.989	162,68	1.299.651
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	2.196	101,03	221.862
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	763	26,49	20.212
7 Lage inkomens	853	30,96	26.409
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	478	1.041,54	497.752
12 Minderheden	125	327,99	40.999
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	381	87,11	33.189
3b Huishoudens	3.717	90,82	337.578
3c Eenpersoonshuishoudens	1.137	92,42	105.082
8b Loonkostensubsidie	5	1.972,65	9.863
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	1.263	878,77	1.109.887
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	96	323,53	31.055
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	3.097	-164,92	-510.683
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	502	-645,23	-323.802
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	40	4.760,61	190.190
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	78	1.684,75	131.411
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	19	868,53	16.792
8d Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	14	2.300,33	32.971
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	295	1.360,82	401.442
11c-2 Wajong (wajongeren)	78	869,52	67.823
3i-2 Medicijngebruik met drempel	1.372	379,63	520.722
8e Re-integratie klassiek	0,112	367.155,38	41.121
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	5.793	4,25	24.620
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	1.197	0,19	227
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	236	0,19	45
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	232	16,50	3.828
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	218	65,89	14.364
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	132	115,38	15.230
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	93	129,39	11.985
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	66	517,19	34.001
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	24	903,82	21.303
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	223	118,18	26.411
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	159	472,79	74.993
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	57	827,35	47.051
3j Bedden	9.855	0,86	8.475
13 Klantenpotentieel lokaal	5.990	46,15	276.439
14 Klantenpotentieel regionaal	910	40,31	36.682
15e Leerlingen VO	170	370,50	62.837
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	1	-2.152,32	-2.152
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	9	-3.377,61	-30.398
38 Bedrijfsvestigingen	1.065	75,76	80.684
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0,00004203	6.087.306,96	256
31b ISV (b) herstructurering	0,00005999	3.736.019,31	224
36 Kernen	4	9.113,30	36.453

37 Kernen * bodemfactor buitengebied	4	14.878,30	59.513
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	60.292,49	60.292
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	261	11,72	3.059
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	1.109	5,82	6.452
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.632	64,88	105.864
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	9	1.525,03	13.725
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	47	3.089,49	145.206
21 Oppervlakte bebouwing	56	588,37	32.949
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	9	1.921,87	17.297
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	47	2.284,96	107.393
19 Oppervlakte binnenwater	142	38,04	5.402
16 Oppervlakte land	1.739	41,11	71.490
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	1.739	26,89	46.762
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	3.751	57,21	214.595
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	3.751	50,79	190.513
39 Vast bedrag	1	297.627,30	297.627
Subtotaal			**6.857.740**

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)	
Uitkeringsfactor	1,8230
Subtotaal (B x C (=uf))	**12.501.660**

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	8.425	8.425
Subtotaal		**8.425**

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	26.081	26.081
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	41.833	41.833
103 Gezond in de stad (DU)	8.636	8.636
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	13.856	13.856
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	16.945	16.945
266 Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU)	11.850	11.850
290 Vergoeding raadsleden kleine gemeenten (IU)	124.605	124.605
383 Inburgering (IU)	29.869	29.869
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	2.000	2.000
406 Handhaving quarantaine (DU)	136	136
409 Einde lening inburgeringsplichtig (DU)	518	518
411 Inkomstenderving gemeenten 2020 (covid-19) (DU)	32.000	32.000
419 Gemeenteraadsverkiezingen (DU)	16.851	16.851
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	29.814	29.814
424 Uitvoeringskosten klimaatakkoord (DU)	131.314	131.314
427 Invoeringskosten Omgevingswet (DU)	126.456	126.456
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	20.740	20.740
431 Leerlingenvervoer Oekraïne (DU)	5.754	5.754
438 Meerkosten Oekraïne sociaal domein (DU)	5.344	5.344
439 Versterken sociale basis (DU)	6.852	6.852
Subtotaal		**651.454**

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
260 Participatie (IU)	469.245	469.245
261 Voogdij/18+ (IU)	246.494	246.494

Subtotaal	715.739

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker		
Aanvullingen van de gebruiker	Opgave	Uitkering
Subtotaal		0

Totaal uitkering 2022:	**12.846.817**

Door afronding van het ministerie van BZK op de maatstaf eigen inkomsten is de werkelijke ontvangst over 2022 € 12.846.420,03 (€ 12.846k).

4.2. Bijlage Beleidsindicatoren

Hieronder treft u een nadere toelichting aan op de diverse beleidsindicatoren zoals vermeld in de programma's. Deze gegevens zijn afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl.

Besturen

Betreft eigen indicatoren en staan niet op waarstaatjegemeente.nl

Beschermen

1 *Verwijzingen Halt*

Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar feit plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

Stichting Halt

2013-2021

---

2 *Misdrijven - Winkeldiefstallen*

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

CBS Diefstallen

2010-2022

(waarde 0,0)

---

3 *Misdrijven - Geweldsmisdrijven*

Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

CBS Criminaliteit

2012-2022

---

4 *Misdrijven - Diefstallen uit woning.*

Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.

CBS Diefstallen

2010-2022

5	*Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen* Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder de dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	CBS Criminaliteit 2010-2022

Verplaatsen

Geen beleidsindicator vermeld

Werken

1	*Functiemenging* De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	CBS BAG/LISA 2010-2021
2	*Vestigingen (van bedrijven)* Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	LISA 2010-2021

Leren

1	*Absoluut verzuim*	DUO / Ingrado 2014-2017,2019, 2021

Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.

2	*Relatief verzuim* Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.	DUO / Ingrado 2014-2021

3	*Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie:*	

	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren.	DUO / Ingrado 2010-2021

Recreëren

1	*Niet-sporters* Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Gezondheidsmonitor GGD/ CBS/ RIVM 2012, 2016, 2020

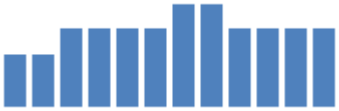

Samenleven en zorgen

1	*Banen* Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA 2010-2021

2	*Jongeren met een delict voor de rechter*	CBS Jeugd

	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS. (voor Mook en Middelaar te lage populatie, dus n.v.t.)	2010-2015
3	*Kinderen in uitkeringsgezin* Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	CBS Jeugd 2010-2021
4	*Netto arbeidsparticipatie* Het percentage van de werkzame beroepsbevolking.	CBS 2010-2022
5	*Werkloze jongeren* Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	CBS Jeugd 2010-2015, 2019-2020
6	*Personen met een bijstandsuitkering* Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	CBS 2015-2021

7	*Lopende re-integratievoorzieningen* Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	CBS 2015-2020
8	*Jongeren met jeugdhulp* Het percentage jongeren van 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.	CBS 2015-2019, 2021
9	*Jongeren met jeugdbescherming* Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.	CBS 2016-2017, 2019, 2021-2022
10	*Jongeren met jeugdreclassering* Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren	CBS 2015-2019 Gegevens niet beschikbaar

vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

11	*Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo* Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende Gemeenten.	CBS 2017-2022

Gezond leven

1	*Omvang huishoudelijk restafval* Niet-gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	CBS 2010-2020
2	*Hernieuwbare elektriciteit* -	RWS 2010-2011, 2013-2020

Wonen

1	*Gemiddelde WOZ-waarde* De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	CBS 2010-2022

2	*Nieuw gebouwde woningen* Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	BAG 2012-2021

3	*Demografische druk* De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	CBS 2010-2022

4	*Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden* Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO 2014-2022

5	*Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden* Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO 2014-2022

4.3. Bijlage Begrippenlijst

Onderstaande begrippenlijst kan gebruikt worden ter verduidelijking van begrippen die in de diverse boekwerken van de p&c-cyclus worden gebruikt. Deze lijst is niet alleen specifiek van toepassing op de Jaarstukken, maar kan ook gebruikt worden voor bijvoorbeeld de Programmabegroting. Het is mogelijk dat niet alle begrippen in deze jaarstukken vermeld zijn.

Achterstallig onderhoud	Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Achterstallig onderhoud kan leiden tot schade en/of onveilige situaties, hetgeen vaak leidt tot hogere herstelkosten.
Activa-posten	De activa maken onderdeel uit van de balans (zie aldaar) en worden, kort gezegd, gevormd door de (in geldwaarde uitgedrukte) bezittingen, zoals gebouwen, goederen, vorderingen en geldtegoeden. De activa-posten worden meestal onderverdeeld in twee categorieën: - vaste activa, zijnde activa-posten die langer dan een jaar meegaan zoals gebouwen, machines en inventaris en; - vlottende activa, zijnde activa-posten die maximaal één jaar meegaan, zoals voorraden, vorderingen en geldtegoeden. De tegenhanger van de activa-posten zijn de passiva-posten.
Algemene reserve	Reserves kunnen worden omschreven als eigen vermogensbestanddelen (op de balans) en zijn in principe vrij om te besteden. Een algemene reserve is een reserve waaraan de raad geen specifieke bestemming heeft gegeven, zoals bij een bestemmingsreserve het geval is. Mook en Middelaar heeft twee algemene reserves: - een (min of meer geblokkeerde) algemene reserve die als ondergrens wordt aangehouden voor het afdekken van risico's, zijnde de 'Algemene reserve' en; - een volledig vrij te besteden algemene reserve, zijnde de Vrij Besteedbare Reserve (VBR).
Balans	De balans bestaat uit twee gedeelten die met elkaar in evenwicht zijn: de activa en de passiva (zie aldaar). De term 'balans' doelt op dit evenwicht. De activa worden, kort gezegd, gevormd door de bezittingen en de passiva bestaan uit het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Als de beide delen naast elkaar gepresenteerd worden, staan de activa aan de linkerzijde (debetkant) en de passiva aan de rechterzijde (creditkant). Er is echter niets op tegen om ze onder elkaar te zetten.
Bestuurlijk belang	Betreft zeggenschap in/bij een verbonden partij. Een gemeente kan een bestuurlijk belang hebben in een verbonden partij, doordat zij in het bestuur is vertegenwoordigd. De gemeente kan het ook hebben doordat zij stemrecht heeft in de verbonden partij.
BBV	Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) beschrijft de regels waaraan onder andere de begroting van een gemeente moet voldoen.
Belastingcapaciteit	De belastingcapaciteit maakt duidelijk hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Door de manier waarop dit financiële kengetal wordt berekend, is dit cijfer in het jaarverslag altijd hetzelfde als in de begroting.
Bestemmingsreserve	Reserves kunnen worden omschreven als eigen vermogensbestanddelen (op de balans) en zijn in principe vrij om te besteden. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad echter een specifieke bestemming heeft gegeven. De raad is bevoegd om de bestemming te wijzigen of ongedaan te maken.
Bestemmingsreserve kapitaallasten	Bestemmingsreserve voor het dekken van kapitaallasten (afschrijving en rente) van reeds gerealiseerde of nog te realiseren investeringen. De kapitaallasten van nieuwe investeringen worden zoveel mogelijk opgenomen in de begroting, zodat deze bestemmingsreserve op termijn niet meer nodig is.
Bezuinigingsmaatregelen	Lastenverlagende maatregelen om een begrotingstekort weg te werken. Een bezuiniging is iets wat al rechtstreeks op de lasten van de begroting wordt verwerkt. In de begroting zijn deze bezuinigingen op programmaniveau verwerkt.
Budgetrecht	De bevoegdheid om financiële middelen beschikbaar te stellen. Door de begroting vast te stellen geeft de raad het college toestemming om geld uit te geven aan de afgesproken activiteiten.
Deelneming	Participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.
Dekkingsmiddelen	Middelen die worden gegenereerd dan wel aangewend om de lasten in de begroting op te vangen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen algemene dekkingsmiddelen en specifieke dekkingsmiddelen.

	Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij te besteden (zoals uitkeringen gemeentefonds), terwijl specifieke dekkingsmiddelen gebonden zijn aan bepaalde uitgaven binnen een programma (zoals een provinciale subsidie, de afvalstoffenheffing of leges voor de aanvraag van een paspoort).
Dividend	Een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders (= deelneming).
EMU-referentiewaarde	Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar betreft een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De Wet Hof bepaalt dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van de individuele overheden, naast het eigen aandeel, ook het aandeel in het EMU-saldo van gemeenschappelijke regelingen betreft waar de individuele overheid deel van uitmaakt.
EMU-saldo	Het geraamde of het gerealiseerde saldo van de ontvangsten en uitgaven op kasbasis van een gemeente. Dit in tegenstelling tot het begrotings- of rekeningresultaat op basis van het baten- en lastenstelsel. Het EMU-saldo wordt berekend volgens Europese voorschriften.
Financieel belang.	Een bedrag dat aan een verbonden partij ter beschikking is gesteld en niet verhaald kan worden als de verbonden partij failliet zou gaan. Het kan ook het bedrag zijn waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
Financiële kengetallen	Getallen waarmee inzicht verkregen kan worden in de financiële positie van een gemeente. Deze zijn vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Geïnventariseerde risico's	In kaart gebrachte kansen op gevaar of schade met financieel gevolg van substantiële omvang.
Gekwantificeerde risico's	Het totaal van de financiële gevolgen van de kansen op gevaar of schade.
Gemeenschappelijke regeling	Een samenwerkingsverband tussen overheidslichamen (zoals bijvoorbeeld gemeenten) dat op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is opgericht.
Groot onderhoud	Uitvoering van correctieve maatregelen, als gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik, om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het object.
Incidentele baten en lasten	De aard van de begrotingspost is altijd leidend voor het al dan niet incidentele karakter ervan. Een hulpmiddel bij het bepalen van het karakter van de begrotingspost is de tijdsduur. Incidentele baten en lasten zijn posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Baten en lasten die zich in drie jaar of minder voordoen, kunnen worden gekwantificeerd als incidenteel, maar kunnen ook structureel van aard zijn. Baten die zich vier jaar of langer voordoen zijn in beginsel structureel van aard.
Investeringen met economisch nut	Investeringen die verhandelbaar zijn (bijvoorbeeld gebouwen of vervoermiddelen) en kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
Investeringen met maatschappelijk nut	Investeringen die in principe niet verhandelbaar zijn (bijvoorbeeld wegen). Voor sommige investeringen met maatschappelijk nut worden de kosten verhaald middels een heffing (bijvoorbeeld riolering).
Klein onderhoud	Preventieve maatregelen en dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede, werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau.
Kwaliteitsniveau van het onderhoud	Een maat (norm) voor de staat van onderhoud waarop een kapitaalgoed zich moet bevinden.
Kwijtschelding	Inwoners die gemeentelijke belastingen (lokale heffingen) niet kunnen betalen, kunnen de gemeente om kwijtschelding vragen. Het is afhankelijk van het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid wie daarvoor wel of niet in aanmerking komt en voor welke belasting.
Lokale heffingen	Retributies en eigen belastingen die de gemeente ontvangt op basis van publiekrechtelijke regels, zoals onroerende zaakbelastingen, leges, rioolheffing en afvalstoffenheffing.
Materiële vast activa	Investeringen met een meerjarig economisch of maatschappelijk nut.
Omgevingsadressen-dichtheid	De omgevingsadressendichtheid of OAD is een maat voor stedelijkheid. Ze wordt in Nederland door het Centraal Bureau voor de Statistiek gebruikt. De omgevingsadressendichtheid van een adres is het aantal adressen binnen een cirkel van één kilometer rond dat adres. Per blok van 500 bij 500 meter wordt de OAD uitgerekend voor een (mogelijk fictief) adres in het midden van dat blok en vervolgens toegekend aan alle adressen in dat hele blok. Er zijn volgens deze definitie vijf graden van stedelijkheid:

	Stedelijkheid / **Aantal adressen per km²** zeer sterk stedelijk / meer dan 2.500 sterk stedelijk / 1.500 - 2.500 matig stedelijk / 1.000 - 1.500 weinig stedelijk / 500 - 1.000 niet stedelijk / minder dan 500
Onderhoud kapitaalgoederen	Het systematisch aan de hand van beheerplannen onderhouden van in de gemeente aanwezige kapitaalgoederen (zoals wegen, groen, water, gebouwen).
Opschuiven sluitend meerjarenperspectief	In de Gemeentewet is bepaald dat een meerjarenraming voor (ten minste) de drie jaren volgend op het begrotingsjaar wordt opgesteld. Als het begrotingsjaar geen structureel en reëel evenwicht laat zien, moet aannemelijk worden gemaakt dat het evenwicht uiterlijk in het derde jaar van de meerjarenraming door de gemeente tot stand kan worden gebracht. Het is daarom in beginsel voor de toezichthouder niet acceptabel als ieder jaar opnieuw een meerjarenraming wordt opgesteld waarbij er uitsluitend in het derde jaar van de meerjarenraming weer evenwicht is.
Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces (zoals algemene personeelskosten, kosten van ICT, huisvestingskosten, kosten managementteam).
Passiva-posten	De passiva maken onderdeel uit van de balans en worden, kort gezegd, gevormd door het (in geldwaarde uitgedrukte) eigen vermogen en vreemd vermogen (schulden en verplichtingen). De passiva-posten worden meestal onderverdeeld in drie categorieën: - eigen vermogen, zijnde het verschil tussen alle bezittingen (activa) en het vreemd vermogen (schulden); - vaste passiva, zijnde passiva-posten die langer dan een jaar meegaan zoals voorzieningen en langlopende opgenomen geldleningen en; - vlottende passiva, zijnde passiva-posten die maximaal één jaar meegaan, zoals schulden aan leveranciers of 'rood staan' bij een bank.
Preventief toezicht	Wanneer de begroting niet aan de wettelijke criteria voor structureel en reëel evenwicht voldoet, is er sprake van preventief toezicht. In dat geval behoeven de begroting en de daarop volgende begrotingswijzigingen vooraf de goedkeuring van de toezichthouder (Gedeputeerde Staten).
Programma	Een samenhangend geheel van activiteiten in de gemeentebegroting. De programma's worden door de raad vastgesteld (en blijven in principe gedurende een raadsperiode gelijk).
Reëel evenwicht	Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn.
Repressief toezicht	Wanneer de begroting aan de wettelijke criteria voor structureel en reëel evenwicht voldoet, is er sprake van repressief toezicht. Dit is de standaardvorm van toezicht en houdt in dat de begroting en de daarop volgende begrotingswijzigingen direct uitgevoerd kunnen worden (rechtskracht krijgen), zonder afhankelijk te zijn van een voorafgaande goedkeuring van de toezichthouder (Gedeputeerde Staten).
Risico-inventarisatie	Een overzicht van de kansen van een positieve of een negatieve gebeurtenis van materieel belang.
Risicomanagement	Risicomanagement is een hulpmiddel om op een gestructureerde manier risico's in kaart te brengen, te evalueren en - door er proactief mee om te gaan - beter te beheersen. Risicomanagement is gebaseerd op het maken van risicoanalyses en maakt veelal gebruik van risicomodellen.
Saldo van de financieringsfunctie	Het saldo van de financieringsfunctie is het verschil tussen de toegerekende rekenrente aan de producten en de werkelijk betaalde rente over de lang- en kortlopende leningen. Dit wordt ook wel het renteresultaat genoemd.
Solvabiliteitsratio	Dit financiële kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.
Stelpost	Begrotingspost waarvan de concretisering nog moet worden uitgewerkt.
Stelsel van baten en lasten	Gemeenten werken met een stelsel van baten en lasten. Dat betekent dat inkomsten en uitgaven moeten worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Bij een kasstelsel, dat de Rijksoverheid bijvoorbeeld hanteert, worden inkomsten en uitgaven toegerekend aan het jaar waarin de betalingen zijn gedaan. Het omrekenen van het resultaat volgens het stelsel van baten en lasten naar een resultaat volgens het kasstelsel, gebeurt via het berekenen van het EMU-saldo.
Structureel en reëel evenwicht	Deze situatie is aan de orde als, uitgaande van het bestaande beleid en inclusief nieuw aanvaard beleid,

	- alle structurele lasten tenminste worden gedekt door structurele baten en - incidentele lasten worden gedekt door incidentele baten (waaronder onttrekkingen aan de VBR).
Taakstelling	Opdracht tot bezuinigingen, terwijl (nog) geen concrete maatregelen zijn genomen. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.
Voorziening	Voorzieningen kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als vreemd vermogen zijn aan te merken, omdat deze gelden niet vrij beschikbaar zijn. Er staat namelijk altijd een verplichting of een kwantificeerbaar risico tegenover. De raad stelt voorzieningen in voor een specifiek doel. Ter onderbouwing moet een (beheers)plan opgesteld worden. De voorziening kan alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor zij is ingesteld.
Vrij Besteedbare Reserve (VBR)	De Vrij Besteedbare Reserve is een vorm van een algemene reserve, maakt onderdeel uit van het eigen vermogen op de balans en is vrij te besteden.
Weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken dan wel middelen heeft vrijgemaakt om niet begrote financiële tegenvallers op te vangen, zonder ingrijpende beleidswijzigingen. Het weerstandsvermogen bestaat uit twee onderdelen, namelijk de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding tussen deze twee onderdelen aan.
Weerstandscapaciteit, incidenteel	Het vermogen om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau.
Weerstandscapaciteit, structureel	Het vermogen om onverwachte tegenvallers structureel in de lopende begroting op te kunnen vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

4.4. Bijlage Controleverklaring

De controleverklaring van de accountant wordt separaat toegevoegd.

Errata Jaarstukken 2022 (versie raad 13 juli 2023).

Onderstaande lijst betreft de errata naar aanleiding van:
- de controlewerkzaamheden door de accountant zoals vermeld in het aanvullende raadsvoorstel;
- de vragen van de fracties en de antwoorden van het college van burgemeester met betrekking tot de Jaarstukken 2022;
- de achteraf opgemerkte onvolkomenheden.

Alle errata zijn hieronder afzonderlijk vermeld en zijn verwerkt in een geactualiseerde versie van de Jaarstukken 2022.

Blz.	Is vermeld	Moet zijn
6	*Financieel resultaat* resultaat: **€ 1.893k** budgetoverheveling: **€ 515k** **, voor de toevoeging aan de (nieuwe) voorziening voor wachtgeld-verplichtingen** restant: **€ 1.378** voordeliger: **€ 1.084k**	 **€ 1.746k** **€ 305k** zinsdeel verwijderd **€ 1.441k** **€ 1.147k**
9	**Financieel saldo** Het jaar 2022 sluit met een positief rekeningsaldo van **€ 1.893k**. *Tabel:* Effecten bij het opmaken van de jaarrekening 2022 (respectievelijk resultaat baten en lasten en resultaat jaarrekening) **1.894 V** en **1.599 V** Eindsaldi Jaarrekening 2022 (idem) **1.740 V** en **1.893 V**	**€ 1.746k** **1.747 V** en **1.452 V** **1.593 V** en **1.746 V**
9	**Verschillenanalyse op hoofdlijnen** Bruto saldo Jaarstukken 2022 **1.893 V** Reeds geraamd resultaat 2022 (begroting) 294 V	 **1.746 V** 294 V

<table>
<tr><th>Blz.</th><th>Is vermeld</th><th>Moet zijn</th></tr>
<tr><td></td><td>Te verklaren verschil voor budgetoverhevelingen 1.599 V
Af: Budgetoverhevelingen en reserveringen 515 V
Te verklaren verschil na budgetoverhevelingen 1.084 V

Incidentele verschillen
Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren 213 V
Diverse programmaverschillen 150 V</td><td>1.452 V
305 V
1.147 V

(volgorde omgedraaid door wijziging bedragen)
Diverse programmaverschillen 240 V
Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren 186 V</td></tr>
<tr><td>10</td><td>Verklaard verschil 1.084 V</td><td>1.147 V</td></tr>
<tr><td>12</td><td>Lichtinstallatie Astrantia voetbalveld</td><td>korfbalveld</td></tr>
<tr><td>13</td><td>Grafiek inwoners per 31 december 2022
Vanaf 65 jaar 7%</td><td>28%</td></tr>
<tr><td>14</td><td>Lijngrafiek ‘Aantal inwoners per 1-1’</td><td>vervangen</td></tr>
<tr><td>21</td><td>Programma Besturen: wat heeft het gekost
<table>
<tr><th>Realisatie 2022</th><th colspan="2">Verschil</th></tr>
<tr><td>1.447</td><td>109</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-308</td><td>86</td><td>V</td></tr>
<tr><td>1.139</td><td>195</td><td>V</td></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-17</td><td>-25</td><td>N</td></tr>
<tr><td>1.122</td><td>170</td><td>V</td></tr>
</table></td><td>
<table>
<tr><th>Realisatie 2022</th><th colspan="2">Verschil</th></tr>
<tr><td>1.684</td><td>-128</td><td>N</td></tr>
<tr><td>-308</td><td>86</td><td>V</td></tr>
<tr><td>1.376</td><td>-42</td><td>N</td></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-17</td><td>-25</td><td>N</td></tr>
<tr><td>1.359</td><td>-67</td><td>N</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>22</td><td>De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Het grootste verschil bij de lasten betreft diverse afwikkelingen van voorgaande jaren (per saldo een voordeel). Het grootste verschil bij de baten betreft een vrijval van de pensioenvoorziening (gewezen) wethouders in verband met een hogere wettelijke rekenrente. Het verschil bij de onttrekking reserves betreft een lagere onttrekking uit</td><td>De werkelijke kosten zijn hoger dan de begrote kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid.

De grootste overschrijding wordt veroorzaakt door een verplichte toevoeging van € 210k aan de (nieuwe) voorziening voor wachtgeldverplichtingen. Zonder dit verschil zou er een overschot op het programma zijn bij de lasten.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Blz.</th><th>Is vermeld</th><th>Moet zijn</th></tr>
<tr><td></td><td>de VBR voor het budget 'dubbele oriëntatie' omdat er ook minder kosten waren.</td><td>In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Besturen valt in de categorie ‘budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek blijkt’. Deze budgetoverschrijding is formeel onrechtmatig omdat er meer kosten zijn gerealiseerd dan geraamd, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel omdat deze extra kosten geconstateerd zijn na het verantwoordingsjaar.</td></tr>
<tr><td>38</td><td>Programma Leren: wat heeft het gekost?
<table><tr><th>Realisatie 2022</th><th>Verschil</th><th></th></tr><tr><td>437</td><td>-33</td><td>N</td></tr><tr><td>-178</td><td>111</td><td>V</td></tr><tr><td>259</td><td>78</td><td>V</td></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td></td></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td></td></tr><tr><td>259</td><td>78</td><td>V</td></tr></table>Rechtmatigheidsanalyse
€ 112k
€ 111k</td><td><table><tr><th>Realisatie 2022</th><th>Verschil</th><th></th></tr><tr><td>410</td><td>-6</td><td>N</td></tr><tr><td>-151</td><td>85</td><td>V</td></tr><tr><td>259</td><td>78</td><td>V</td></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>V</td></tr><tr><td>0</td><td>0</td><td>V</td></tr><tr><td>259</td><td>78</td><td>V</td></tr></table>€ 86k
€ 86k</td></tr>
<tr><td>51</td><td>wordt veroorzaakt
€ 171k
Zonder deze verschillen zou er een overschot op het programma zijn bij de lasten.</td><td>wordt met name veroorzaakt
€ 149k
zin verwijderd</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Blz.</th><th>Is vermeld</th><th>Moet zijn</th></tr>
<tr><td></td><td>Tegenover de meerkosten staan ook extra baten, hetzij in beperkte mate, omdat tijdens een belastingjaar de tarieven niet verhoogd mogen worden.</td><td>zin verwijderd</td></tr>
<tr><td>58</td><td>Overhead
<table><tr><th>Realisatie 2022</th><th>Verschil</th></tr><tr><td>3.015</td><td>206</td></tr><tr><td>224</td><td>6</td></tr><tr><td>746</td><td>9</td></tr><tr><td>88</td><td>-24</td></tr><tr><td>191</td><td>-5</td></tr><tr><td>4.264</td><td>192</td></tr></table></td><td>
<table><tr><th>Realisatie 2022</th><th>Verschil</th></tr><tr><td>2.934</td><td>287</td></tr><tr><td>224</td><td>6</td></tr><tr><td>746</td><td>9</td></tr><tr><td>88</td><td>-24</td></tr><tr><td>182</td><td>4</td></tr><tr><td>4.174</td><td>282</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>66</td><td>Tarief forensenbelasting: 0,3769%</td><td>0,2768%</td></tr>
<tr><td>67</td><td>Tarieven hondenbelasting:
64,68
93,12
452,88</td><td>
57,48
82,68
400,92</td></tr>
<tr><td>75</td><td>Kengetallen
1a) netto schuldquote: -22%
2) solvabiliteitsratio: 46%
3) structurele exploitatieruimte: 9%</td><td>
-23%
43%
8%</td></tr>
<tr><td>76</td><td>2 Solvabiliteitsratio
Eigen vermogen € 8,8 miljoen
verhouding 0,44 (2x)</td><td>
€ 8,6 miljoen
0,43 (2x)</td></tr>
<tr><td>76</td><td>Kengetallen
1a) netto schuldquote: -22%
2) solvabiliteitsratio: 46%
3) structurele exploitatieruimte: 9%</td><td>
-23%
43%
8%</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Blz.</th><th>Is vermeld</th><th>Moet zijn</th></tr>
<tr><td>82</td><td>Gebouwen
Daarnaast is een krediet van 25k verstrekt…</td><td>Daarnaast is een krediet van (afgerond) € 23k verstrekt...</td></tr>
<tr><td>85</td><td>…ruim € 7,1 miljoen…</td><td>…bijna € 7,1 miljoen…</td></tr>
<tr><td>86</td><td>Kasstroomoverzicht
<table><tr><th>Realisatie 2022</th></tr><tr><td>4.927</td></tr><tr><td>1.227</td></tr><tr><td>-/- 425</td></tr><tr><td>-/- 171</td></tr><tr><td>5.557</td></tr></table></td><td><table><tr><th>Realisatie 2022</th></tr><tr><td>4.927</td></tr><tr><td>1.299</td></tr><tr><td>-/- 497</td></tr><tr><td>-/- 171</td></tr><tr><td>5.557</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>117</td><td>Balans vaste passiva
<table><tr><th>Balans per 31 december</th><th></th><th>ultimo 2022</th></tr><tr><td>PASSIVA</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Vaste passiva</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td></td><td></td></tr><tr><td>- Algemene reserve</td><td>2.000</td><td></td></tr><tr><td>- Algemene vrije reserve</td><td>2.177</td><td></td></tr><tr><td>- Bestemmingsreserves</td><td>2.701</td><td></td></tr><tr><td>- Gerealiseerde resultaat</td><td>1.893</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td>8.771</td></tr><tr><td>Voorzieningen</td><td></td><td>6.934</td></tr><tr><td>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer</td><td></td><td></td></tr><tr><td>- onderhandse leningen van:</td><td></td><td></td></tr><tr><td>• Binnenlandse banken en overige financiële instellingen</td><td>545</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td>545</td></tr><tr><td>Totaal vaste passiva</td><td></td><td>16.249</td></tr></table></td><td><table><tr><th>Balans per 31 december</th><th></th><th>ultimo 2022</th></tr><tr><td>PASSIVA</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Vaste passiva</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td></td><td></td></tr><tr><td>- Algemene reserve</td><td>2.000</td><td></td></tr><tr><td>- Algemene vrije reserve</td><td>2.177</td><td></td></tr><tr><td>- Bestemmingsreserves</td><td>2.701</td><td></td></tr><tr><td>- Gerealiseerde resultaat</td><td>1.746</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td>8.624</td></tr><tr><td>Voorzieningen</td><td></td><td>7.144</td></tr><tr><td>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer</td><td></td><td></td></tr><tr><td>- onderhandse leningen van:</td><td></td><td></td></tr><tr><td>• Binnenlandse banken en overige financiële instellingen</td><td>545</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td>545</td></tr><tr><td>Totaal vaste passiva</td><td></td><td>16.313</td></tr></table></td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Blz.</th><th>Is vermeld</th><th>Moet zijn</th></tr>
<tr><td>117</td><td>
Balans vlottende passiva

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:
- Overige kasgeldleningen 0
- Overige schulden 795 795

Overlopende passiva
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen 1.432
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:
• Europese overheidslichamen 0
• Het Rijk 1.331
• Overige Nederlandse overheidslichamen 65
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen 2 2.829

Totaal vlottende passiva 3.624
</td><td>
Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:
- Overige kasgeldleningen 0
- Overige schulden 795 795

Overlopende passiva
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen 1.342
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:
• Europese overheidslichamen 0
• Het Rijk 1.357
• Overige Nederlandse overheidslichamen 65
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen 2 2.766

Totaal vlottende passiva 3.560
</td></tr>
<tr><td>118</td><td>
Exploitatieresultaat
Programma Besturen
<table>
<tr><th>Realisatie 2022</th><th>Verschil</th><th></th></tr>
<tr><td>1.447</td><td>109</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-308</td><td>86</td><td>V</td></tr>
<tr><td>1.139</td><td>195</td><td>V</td></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-17</td><td>-25</td><td>N</td></tr>
<tr><td>1.122</td><td>170</td><td>V</td></tr>
</table>
</td><td>
<table>
<tr><th>Realisatie 2022</th><th>Verschil</th><th></th></tr>
<tr><td>1.684</td><td>-128</td><td>N</td></tr>
<tr><td>-308</td><td>86</td><td>V</td></tr>
<tr><td>1.376</td><td>-42</td><td>N</td></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-17</td><td>-25</td><td>N</td></tr>
<tr><td>1.359</td><td>-67</td><td>N</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

Blz.	Is vermeld	Moet zijn
119	Programma Leren Realisatie 2022 / Verschil 437 -33 N -178 111 V **259 78 V** 0 0 0 0 **259 78 V**	Realisatie 2022 / Verschil 410 -6 N -151 85 V **259 78 V** 0 0 V 0 0 V **259 78 V**
121	Overhead Realisatie 2022 / Verschil 4.502 336 V -35 28 V **4.467 364 V** 250 0 V -453 -172 N **4.264 192 V**	Realisatie 2022 / Verschil 4.412 426 V -35 28 V **4.377 454 V** 250 0 V -453 -172 N **4.174 282 V**

<table>
<tr><th>Blz.</th><th>Is vermeld</th><th>Moet zijn</th></tr>
<tr><td>122</td><td>Totaaloverzicht
<table>
<tr><th>Realisatie 2022</th><th>Verschil</th><th></th></tr>
<tr><td>18.376</td><td>155</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-20.115</td><td>1.739</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-1.740</td><td>1.894</td><td>V</td></tr>
<tr><td>653</td><td>37</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-807</td><td>-331</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-1.893</td><td>1.599</td><td>V</td></tr>
</table></td><td><table>
<tr><th>Realisatie 2022</th><th>Verschil</th><th></th></tr>
<tr><td>18.496</td><td>35</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-20.089</td><td>1.712</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-1.593</td><td>1.747</td><td>V</td></tr>
<tr><td>653</td><td>37</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-807</td><td>-331</td><td>V</td></tr>
<tr><td>-1.746</td><td>1.452</td><td>V</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>129</td><td>Voorschotbedragen
<table>
<tr><th>Vrijgevallen bedragen of terug-betalingen</th><th>Stand per 31-12-2022</th></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>2.079</td><td>1.331</td></tr>
<tr><td>0</td><td>65</td></tr>
<tr><td>2.079</td><td>1.396</td></tr>
</table></td><td><table>
<tr><th>Vrijgevallen bedragen of terug-betalingen</th><th>Stand per 31-12-2022</th></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>2.052</td><td>1.358</td></tr>
<tr><td>0</td><td>65</td></tr>
<tr><td>2.052</td><td>1.422</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>133</td><td>Gerealiseerde resultaat
€ 1,9 miljoen (2x)
€ 0,5 miljoen
€ 1,6 miljoen</td><td>
€ 1,7 miljoen (2x)
€ 0,3 miljoen
€ 1,4 miljoen</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Blz.</th><th>Is vermeld</th><th>Moet zijn</th></tr>
<tr><td>134</td><td>Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen
Pensioenvoorziening (gewezen) wethouders</td><td>Pensioenvoorziening (gewezen) wethouders
Omschrijving: Wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders
Doel: Fondsvorming ten behoeve van toekomstige wachtgeldverplichtingen (vanaf 2023) voor gewezen wethouders.
Mutaties: Dotatie (€ 210k) conform totale maximale verplichting.</td></tr>
<tr><td>134</td><td>Voorzieningen voor kostenegalisatie: Rationeel wegbeheer
€ 155</td><td>€ 155k</td></tr>
<tr><td>135</td><td>Voorzieningen
Zie onderaan</td><td>Zie onderaan</td></tr>
<tr><td>138</td><td>Analyse:
Programma besturen
<table>
<tr><th>Realisatie</th><th>Verschil</th></tr>
<tr><td>1.447</td><td>109</td></tr>
<tr><td>-308</td><td>86</td></tr>
<tr><td>1.139</td><td>195</td></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>-17</td><td>-25</td></tr>
<tr><td>1.122</td><td>170</td></tr>
</table>
Doorbelasting kosten 2019-2021 t.b.v. specifieke uitkering V 27

Totaal V 109</td><td>
<table>
<tr><th>Realisatie</th><th>Verschil</th></tr>
<tr><td>1.684</td><td>-128</td></tr>
<tr><td>-308</td><td>86</td></tr>
<tr><td>1.376</td><td>-42</td></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>-17</td><td>-25</td></tr>
<tr><td>1.359</td><td>-67</td></tr>
</table>
Dotatie voorziening wachtgeldverplichtingen N 210
drie grootste nadelen zijn verplaatst onder bovenvermeld nadeel
Totaal N 128</td></tr>
<tr><td>140</td><td>Programma Leren
<table>
<tr><th>Realisatie</th><th>Verschil</th></tr>
<tr><td>437</td><td>-33</td></tr>
<tr><td>-178</td><td>111</td></tr>
<tr><td>259</td><td>78</td></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>259</td><td>78</td></tr>
</table>
</td><td>
<table>
<tr><th>Realisatie</th><th>Verschil</th></tr>
<tr><td>410</td><td>-6</td></tr>
<tr><td>-151</td><td>85</td></tr>
<tr><td>259</td><td>78</td></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>259</td><td>78</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

Blz.	Is vermeld	Moet zijn
	Verschil lasten (inclusief onderliggende regels) Verschil baten: Lager geraamde bijdrage Rijk SiSa D8 Onderwijsachterstandenbeleid **V 48** Totaal **V 111**	Verschil lasten en onderliggende regels verwijderd **V 22** **V 85**
140	Programma Recreëren Onderuitputting afschrijvingskosten in verband met uitgestelde **investeringen** **Onderuitputting budgetten sportbeleid en -activering (advieskosten en subsidies) V 20** Niet geraamde kosten specifieke uitkeringen **sport en preventie-akkoord** (zie ook bij baten) Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo: **V 33**	Onderuitputting afschrijvingskosten in verband met uitgestelde **investeringen (Maasheggen)** zin verwijderd Niet geraamde kosten specifieke uitkeringen **sport, lokale sport- en preventie-akkoord** (zie ook bij baten) **V 53**
144	Overhead **Realisatie** **Verschil** 4.502 336 -35 28 *4.467* 364 250 0 -453 -172 **4.264** **192** Verschil lasten Totaal **336 V**	**Realisatie** **Verschil** 4.412 426 -35 28 *4.377* 454 250 0 -453 -172 **4.174** **282** Verschil lasten **Vrijval transitorische post verhoging cao V 90** Totaal **426 V**
145	Totaal-generaal	

Blz.	Is vermeld	Moet zijn
	Realisatie **Verschil** 18.376 155 -20.115 1.739 *-1.740* *1.894* 653 37 -807 -331 **-1.893** **1.599**	**Realisatie** **Verschil** 18.496 35 -20.089 1.712 *-1.593* *1.747* 653 37 -807 -331 **-1.746** **1.452**
148	WNT (vergelijkende gegevens 2021) Aanvang en einde functievervulling in 2021 01/**02** - 31/12	01/**01** - 31/12
149	Operationele kasstroom 1.740 0 564 292 -117 -272 **2.207** 0 -721 24 -212 -908 **1.299**	1.593 0 564 502 -117 -272 **2.270** 0 -721 24 -275 -971 **1.299**
152	14. G2 Gebundelde uitkering….gemeentedeel **2021**	**2022**
154	SiSa A16 01: **€ 197.000** 02: **€ 77.000**	**€ 194.800** **€ 64.740**

Blz.	Is vermeld	Moet zijn
	05: **€ 86.413** 08: **€ 12.390** 09: **€ 390.208** 10: **€ 390.208**	**€ 0** 08: **€ 10.290** 09: **€ 287.235** 10: **€ 287.235**
154 155	SiSa B2 05 en 06: **Nee** 08 en 09 : **€ 0,00** 12 en 13: **€ 0,00** 16 t/m 25: n.v.t. (grijs veld)	 05 en 06: **Ja** 08 en 09: n.v.t. (grijs veld) 12 en 13: n.v.t. (grijs veld) 16 t/m 25, m.u.v. 17 en 23: **€ 0** 17: **€ 1.520** 23: **€ 12.000**
156	SiSa C32 05 en 09: Het project is niet **uitgevoegd het er** is een verzoek ingediend tot intrekking	Het project is niet **uitgevoerd. Er** is een verzoek ingediend tot intrekking**.**
156	SiSa C43 04: **€ 1.365**	 04: **€ 1.384**
160	SiSa D8 04: **€ 26.780** 10: **€ 23.554**	 04: **€ 0** 10: **€ 32.000**
165	SiSa E84 07: blanco	 07: **0**
165 166	SiSa G2 02: **€ 37.423** 07: **€ 48.782** 08: **€ 10.295**	 02: **€ 36.248** 07: € **65.810** 08: **€ 8.724**
166 167	SiSa G3 01: **€ 0** 02: **€ 8.530** 03: **€ 0** 08: **€ 16.971**	 01: **€ 8.375** 02: **€ 3.090** 03: **€ 1.486** 08: **€ 0**
167	SiSa G4	

Blz.	Is vermeld				Moet zijn			
168	04/t3: **€ 0** 04/t5: **€ 0** 04/totaal **€ 0** 05/t1: **€ 0** 05/t2: **€ 0** 05/t5: **€ 0** 05/totaal: **€ 0** 06/t1: **€ 0** 06/t2: **€ 12** 06/totaal: **€ 0**				04/t3: **€ 1.429** 04/t5: **€ 1.777** 04/totaal: **€ 3.206** 05/t1: **€ 10.157** 05/t2: **€ 513** 05/t5: **€ 945** 05/totaal: **€ 11.615** 06/t1: **€ 129** 06/t2: **€ 12** 06/totaal: **€ 141**			
173	Baten en lasten per taakveld **€ 1.893k** 0. Bestuur en ondersteuning Taakveld 0.1 Taakveld 0.4 Taakveld 0.8 Taakveld 0.11	8.528 **969** **4.502** **-210** **1.893**	16.611 104 35 0 0	-8.083 **865** **4.467** **-210** **1.893**	**€ 1.746k** 8.528 **1.179** **4.412** **-183** **1.746**	16.611 104 35 0 0	**-8.083** **1.075** **4.377** **-183** **1.746**	
174	4. Onderwijs Taakveld 4.3	**437** **317**	**178** **178**	259 139	**410** **290**	**151** **151**	259 139	
175	Totaal-generaal	**20,992**	**20.992**	0	**20.896**	**20.896**	0	

135 oud:

Pensioenen (gewezen) wethouders	1.092	0	104	38	951
Subtotaal	1.092	0	104	38	951
Totaal voorzieningen	**7.030**	**292**	**117**	**272**	**6.934**

135 nieuw (regel toegevoegd)

- Pensioenen (gewezen) wethouders	1.092	0	104	38	951
- Wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders	0	210	0	0	210
Subtotaal	1.092	210	104	38	1.161
Totaal voorzieningen	**7.030**	**502**	**117**	**272**	**7.144**

Deze errata maken onderdeel uit van de vast te stellen en te ondertekenen Jaarstukken 2022 (raadsvergadering 13 juli 2023).

Crowe | Accountancy & Advies

Accountantsverslag

Gemeente Mook en Middelaar

22 juni 2023

Eindhoven

Aanbiedingsbrief

Gemeente Mook en Middelaar
t.a.v. Gemeenteraad
Raadhuisplein 6
6585 AP Mook

Eindhoven, 22 juni 2023

Betreft: **Accountantsverslag boekjaar 2022**

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2022 van Gemeente Mook en Middelaar.

Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid. In het kader van onze opdracht hebben wij in november 2022 een interim controle uitgevoerd. De bevindingen hieruit zijn reeds in een separate management letter gerapporteerd.

Aansluitend zijn wij in april 2023 gestart met de jaareindecontrole die wij onlangs hebben afgerond. De jaareindecontrole is gericht op het vormen van een oordeel over getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving en het vastgestelde normenkader.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2022.

Wij hebben dit verslag in concept besproken met de ambtelijke organisatie. Tevens is dit verslag toegelicht aan de leden van de audit commissie op 5 juni 2023. Wij vertrouwen erop u middels onze rapportage voldoende geïnformeerd te hebben. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij uiteraard graag bereid.

Ondanks dat dit het tweede jaar is van de samenwerking, is de controle ons inziens niet soepel verlopen. De tijdige beschikbaarheid en kwaliteit van de documentatie onderliggend aan de jaarrekening laat te wensen over. Bovendien zijn er in een laat stadium nog diverse aanpassingen in de jaarrekening noodzakelijk geweest. Het traject heeft hierdoor vertraging opgelopen. Ondanks dat de afronding in goed overleg heeft plaatsgevonden, dient ons inziens de komende jaren een verbeterslag plaats te vinden..

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

ValidSigned door T.M.M. van Lierop RA MSc
op 22-06-2023

T.M.M. van Lierop RA MSc
Extern accountant

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Inhoudsopgave

1. Management samenvatting 4

2. Ons oordeel 7

3. Bevindingen jaarrekening 2022
   1. Begrotingsrechtmatigheid 11
   2. Aanbestedingsrechtmatigheid 12
   3. Voorziening groot onderhoud 13
   4. Jeugdhulp en WMO – beheersing budget 15
   5. Overige bevindingen 16

4. Overige aspecten 18

Bijlage

1. Tabel fouten en onzekerheden SiSa 20

Totaal aantal pagina's: ***22***

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

1. Management samenvatting

Ons oordeel

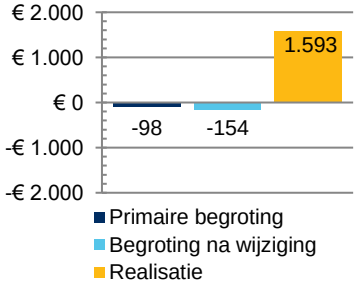
Onderwerp	Goedkeurend	Afkeurend	Anders	Toelichting
Getrouw beeld		-	-	De jaarrekening 2022 geeft een **getrouw beeld** van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Rechtmatigheid		-	-	De verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekening 2022 zijn tevens in alle van materieel zijnde aspecten **rechtmatig tot stand gekomen** en zijn in overeenstemming met de wet- en regelgeving zoals opgenomen in het vastgestelde normenkader.
Onderwerp	**Geen bevindingen**	**Wel bevindingen**	**Anders**	**Toelichting**
WNT verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de WNT-verantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening **voldoet aan de daaraan te stellen eisen.**
SISA bijlage		-	-	Wij hebben de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022. Op grond hiervan melden wij dat **geen fouten en/of onzekerheden** zijn geconstateerd boven de voor de SiSa geldende rapporteringstoleranties.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

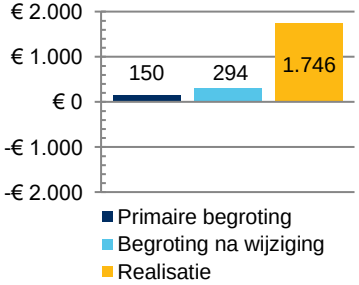
1. Management samenvatting

Financiële analyse 2022

Saldo baten en lasten vóór mutatie reserves in k€

Resultaat na mutatie reserves in k€

De **primaire begroting** startte met een saldo van baten en lasten van € 98.000 nadeel. Voor deze (per saldo hogere kosten was dekking uit de reserves aanwezig. Het saldo na reserves was in de primaire begroting positief. In de navolgende begrotingswijzigingen is het resultaat na reserves bijgesteld naar € 294.000.

Het gerealiseerde **resultaat vóór mutatie reserves** (saldo baten en lasten) bedraagt € 1,6 miljoen positief. Het eigen vermogen van de gemeente neemt per saldo toe met dit bedrag.

Het **resultaat na mutatie reserves** bedraagt € 1,7 miljoen positief. Dit is nogmaals € 1,4 miljoen positiever dan begroot. De belangrijkste afwijkingen betreffen

• Hogere algemene uitkering	€ 450.000
• Positief resultaat opvang Oekraïne	€ 270.000
• Vertraging in de uitvoering op diverse projecten	€ 305.000
• Nagekomen posten vorige jaren (oa leges en detachering)	€ 291.000
• Diverse overige afwijkingen (per saldo voordeel)	€ 136.000

In algemene zin is een positief resultaat in lijn met de landelijke tendens. Dit heeft deels te maken met incidentele toegekende budgetten door de rijksoverheid. Bij uw gemeente valt daarnaast op dat een belangrijk deel (€ 305.000)van het resultaat wordt veroorzaakt door projecten die niet of vertraagd zijn uitgevoerd en doorlopen naar 2023. Wij adviseren om het ambitieniveau en de mate waarin projecten kunnen worden gerealiseerd goed op elkaar af te stemmen.

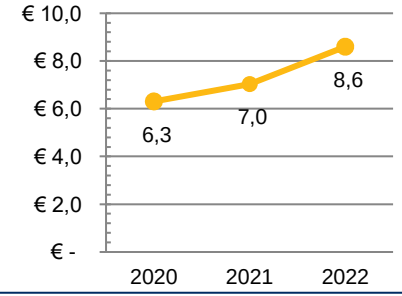
Bovenstaande verschillen zijn door de gemeente aangemerkt als incidenteel. Met de **structurele resultaten en afwijkingen** houdt de gemeente rekening in de (meerjaren-)begroting. De verwachting is overigens dat de gemeente de komende jaren met forse kostenstijgingen wordt geconfronteerd (infrastructuur, onderwijs, inflatie alsook verbonden partijen). Deze worden in kaart gebracht bij de zomerrapportage.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

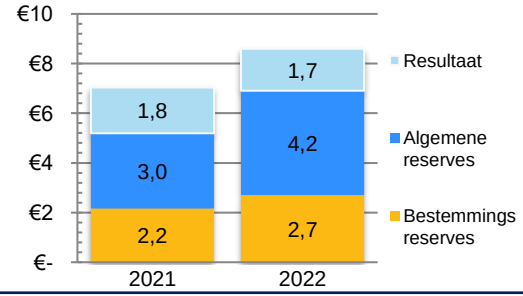
1. Management samenvatting

Financiële analyse 2022

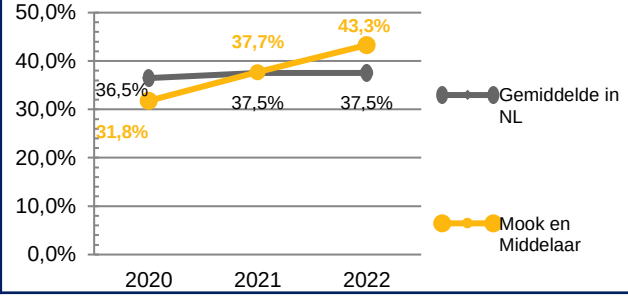
Eigen vermogen in € mln

Opbouw eigen vermogen in € mln

Solvabiliteit in % van balanstotaal

Het **eigen vermogen** van de gemeente neemt toe met € 1,6 mln als gevolg van het gerealiseerde saldo van baten en lasten voor reserves. Het eigen vermogen bestaat voor € 2,7 mln uit bestemmingsreserves en voor € 4,2 mln uit algemene reserves (voor resultaatbestemming 2022). De belangrijkste mutatie binnen de bestemmingsreserves betreft de toename van de reserve budgetoverheveling voor toekomstige kosten.
Van de algemene reserves wordt € 2 mln aangehouden als bufferfunctie voor risico's en € 2,2 mln ter financiering van toekomstige projecten in de vrij besteedbare reserve.

De **solvabiliteit** (als kengetal voor de financiële positie) bedraagt 43,3% en neemt toe als gevolg van de toename van het eigen vermogen en ligt daarmee boven het landelijke gemiddelde. Er hebben in 2022 vrijwel geen grote investeringen plaatsgevonden. De gemeente beschikt eind 2022 over € 5,5 mln aan liquiditeit en heeft een beperkte externe lening portefeuille.

De **weerstandscapaciteit** van de gemeente is gebaseerd op de algemene reserve (€ 2,0 miljoen) en is beperkt, maar voldoende om de risico's van € 1,3 mln op te kunnen vangen. De grootste financiële risico's voor uw gemeente zitten naar ons idee in stijgende inflatiecijfers, looncompensatie en hogere bijdragen aan verbonden partijen. Wij adviseren deze risico's te monitoren in relatie tot de weerstandscapaciteit.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

<table>
<tr><th>Onderwerp</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Gehanteerde controle en rapporterings-tolerantie</td><td>
Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2022 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties, gebaseerd op de wettelijk voorgeschreven normen. Deze tolerantiegrens is hierbij gebaseerd op de begrote lasten en dotatie aan reserves. De werkelijke lasten en dotatie aan reserves vallen hoger uit. Wij hebben in onze controle geen rekening gehouden met een hogere goedkeuringstolerantie

Indien de geconstateerde fouten en onzekerheden het bedrag van de goedkeuringstolerantie niet overschrijden kan in beginsel een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven.
<table>
<tr><th></th><th>Grondslag</th><th>Omvang</th><th>Tolerantie</th></tr>
<tr><td>Fouten</td><td>1% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 17.636.000</td><td>€ 176.360</td></tr>
<tr><td>Onzekerheden</td><td>3% van de begrote lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 17.636.000</td><td>€ 529.080</td></tr>
<tr><td>Rapporteringstolerantie</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 25.000</td></tr>
</table>
Door de gemeenteraad is overigens geen controleprotocol vastgesteld. Om onduidelijkheden ten aanzien van onze opdracht te voorkomen, adviseren wij voortaan een protocol op te stellen, bijvoorbeeld om nadere duiding te geven aan de rapporteringstolerantie of specifieke wensen van de raad.
</td></tr>
</table>

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

<table>
<tr><th>Onderwerp</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Controleverschillen</td><td>In de jaarrekening 2022 resteren onderstaande ongecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Omdat het totaal aan fouten onder de toleranties blijft, heeft dit geen effect op ons oordeel.
<table>
<tr><th>Omschrijving</th><th>Getrouwheid / Rechtmatigheid</th><th>Omvang fout</th><th>Richting</th><th>Omvang onzekerheid</th><th>Verwijzing</th></tr>
<tr><td>Vaststellen levering zorg</td><td>Rechtmatigheid en getrouwheid</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 154.000</td><td>H 3.4</td></tr>
<tr><td>Vaststelling prestatie levering diensten</td><td>Rechtmatigheid en getrouwheid</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 160.000</td><td>H. 3.5</td></tr>
<tr><td>Nog te betalen zorgkosten te laag</td><td>Rechtmatigheid en getrouwheid</td><td>€ 25.000</td><td>Negatief</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Waardering ‘oude’ vorderingen sociaal domein te hoog</td><td>Rechtmatigheid en getrouwheid</td><td>€ 36.000</td><td>Negatief</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Totaal voor getrouwheidsoordeel</td><td></td><td>€ 61.000</td><td></td><td>€ 314.000</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Totaal voor rechtmatigheidsoordeel</td><td></td><td>€ 61.000</td><td>-</td><td>€ 314.000</td><td></td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Jaarverslag verenigbaar</td><td>Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening. De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst wat zoveel betekent als het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording.</td></tr>
</table>

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het college oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd. In uw jaarrekening zijn de volgende belangrijke schattingen verwerkt: • De waardering van de voorzieningen, in bijzonder de voorzieningen groot onderhoud (zie bevinding 3.3) • De inschatting van de zorgkosten welke na balansdatum nog dienen te worden afgerekend (zie bevinding 3.4) • De inschatting van inbaarheid van debiteuren(vorderingen) en de getroffen voorziening voor oninbaarheid; • De inschatting van de diverse nog te verrekenen bedragen inzake de opvang van Oekraïense vluchtelingen en crisisnoodopvang.
Verbonden partijen	In uw jaarrekening zijn diverse bijdragen aan verbonden partijen verwerkt. De (op basis van de financiële impact en risicoprofiel) belangrijkste verbonden partijen betreffen: • Modulaire GR Regio Rijk van Nijmegen: bijdrage € 482.000 (voor ICT en het werkbedrijf) • GR Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM) bijdrage € 508.000 • Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW): bijdrage € 118.000 Bovengenoemde bedragen zijn verwerkt op basis van de (concept)jaarcijfers 2022 zoals opgeleverd door de verbonden partij. Wij hebben kennis genomen van deze jaarcijfers en stemmen in met de huidige verwerking in de jaarrekening en de toelichting van de risico's in de paragraaf verbonden partijen. In dit geval wijzen wij u erop dat de GR Regio Rijk van Nijmegen en BsGW geen eigen weerstandvermogen aanhouden en een aanspraak doet bij uw gemeente voor toekomstige risico's en verliezen. De voorlopige resultaten uit 2022 van beiden zijn – waar bekend – reeds in de jaarrekening verwerkt.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

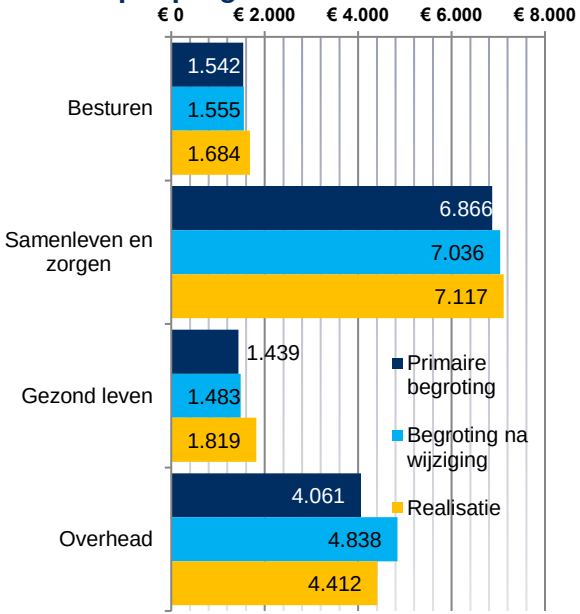
2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Interne beheersing	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen significante tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd. In onze management letter hebben wij enkele aandachtspunten opgenomen voor de verdere verbetering van processen die met name toezien op het inkoopproces inclusief factuurverwerking en de invulling van de verbijzonderde interne controle. In het bijzonder hebben wij aandacht gevraagd voor de invulling van de openstaande functies op het gebied van VIC en de rechtmatigheidsverantwoording.
SiSa-bijlage	De SiSa-bijlage en bijbehorende stukken dienen door uw organisatie voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. De verplichten tabellen voor fouten en onzekerheden die aangeleverd moeten worden bij het CBS zijn opgenomen achter in het verslag.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.1 Begrotingsrechtmatigheid lasten

Begrotingsrechtmatigheid lasten	
Algemeen	Bevinding

In het kader van de controle hebben wij onderzoek verricht op overschrijdingen van lasten (inclusief dotaties aan reserves) ten opzichte van de geraamde begroting. Hiernaast laten wij de programma's met een lastentotaal vanaf € 1 mln zien.

- Binnen programma **Besturen** is overschrijding veroorzaakt door het vormen van de verplichte voorziening wachtgelden (zie 3.5) en een verplichte afwaardering.
- De overschrijding op programma **Samenleven en zorgen** wordt veroorzaakt door hogere uitgaven energietoeslag en TOZO. Deze wordt volledig gecompenseerd door hogere baten.
- De hogere lasten op **Gezond Leven** zien enerzijds op uitgaven op de regeling reductie energiegebruik (€ 122.000). Hiervoor zijn compenserende baten aanwezig. Anderzijds is hier sprake van hogere afvalkosten van circa € 149.000. Vanwege onzekerheid over de BTW verwerking rondom deze kosten was het pas laat duidelijk dat op deze lasten een overschrijding plaatsvond. Wij begrijpen dat deze situatie inmiddels is besproken in de raad en dat in het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2022 alsnog goedkeuring wordt gevraagd voor deze hogere uitgaven. Op basis hiervan zijn we er vanuit gegaan dat er geen begrotingsoverschrijding in ons oordeel betrokken hoeft te worden. Indien niet wordt ingestemd met het voorstel, moeten wij de gevolgen voor ons oordeel heroverwegen.

Ten aanzien van de investeringen zijn door ons geen kredietoverschrijdingen geconstateerd die meetellen in het oordeel.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.2 Aanbestedingsrechtmatigheid

Aanbestedingsrechtmatigheid	
	Bevinding
Inkoop en aanbesteding	In het kader van de rechtmatigheidscontrole zijn onze controlewerkzaamheden op inkopen en aanbestedingen gericht op het voldoen aan de Europese aanbestedingswetgeving. Dit betekent dat wij primair controleren op inkopen boven de Europese drempel (€ 215.000 bij diensten en leveringen en € 5,3 mln bij werken) en dat enkel constateringen op het gebied van de Europese aanbestedingswetgeving een effect hebben op ons rechtmatigheidsoordeel. In dit kader melden wij het volgende: • Er zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd in 2022. Wij merken wel op dat het achterhalen van alle documentatie (inkoopstrategie, contract en dergelijke) een tijdrovende klus is. • Uw gemeente loopt een verhoogd risico op onrechtmatigheden in komende jaren als gevolg van de grote mate van inhuur. Hier worden initieel meestal tijdelijke contracten afgesloten met een beperkte looptijd en omvang. In de praktijk worden deze contracten vaak verlengd, waardoor de totale opdracht inclusief verlenging op enig moment het Europese drempelbedrag voor diensten benaderd. Op dit moment lijken een aantal van deze inhuuropdrachten de Europese drempelbedragen in 2023 te gaan overschrijden bij verdere verlenging. Wij hebben geadviseerd na te gaan in hoeverre verlening nog mogelijk is binnen de aanbestedingswetgeving. • Wij hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de inkopen die hebben plaatsgevonden in het kader van de crisisopvang voor Oekraïense vluchtelingen. Vanwege het korte tijdsbestek en de onzekerheid die gemoeid was met de organisatie van deze opvang, kon vooraf geen inkoopstrategie worden opgesteld. Gezien de lasten in 2022 onder EU drempels blijven, was van een aanbestedingsplicht nog geen sprake. Omdat de lasten in 2023 en verder naar verwachting toenemen (o.a. door opvang op een boot) adviseren om na te gaan hoe de diverse diensten en leveringen dienen te worden ingekocht in overeenstemming met de Europese aanbestedingswet. • In de management letter hebben wij enkele adviezen gedaan om de rechtmatigheid van in kopen beter te borgen. Een belangrijk onderdeel daarvan betreft het structureel werken met een inkoopstrategie waarin vooraf de wijze van inkoop wordt gemotiveerd.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.3 Voorzieningen groot onderhoud

Voorzieningen groot onderhoud

Bevinding

De gemeente heeft ter financiering van toekomstig onderhoud aan haar investeringen (gebouwen, wegen, etc.) egalisatie-voorzieningen. Een voorziening moet, in tegenstelling tot een bestemmingsreserve, volledig zijn. In het kader van onze jaarrekeningcontrole besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de diverse onderhoudsvoorzieningen. Hierbij richten wij ons met name op de volgende vragen:

1. Zijn de jaarlijkse stortingen in de voorzieningen in overeenstemming met de begroting en gebaseerd op een onderhoudsplanning?
2. Zijn de onttrekkingen aan de voorziening in lijn met het doel van de voorziening?
3. Ligt het eindsaldo van de voorziening in lijn met het onderhoudsplan?

De standen van de diverse onderhoudsvoorzieningen ultimo 2022 ten opzichte van het plan zijn als volgt:

	Plan	Stand 31-12-2022 (plan)	Stand 31-12-2022 (realiteit)	Verschil
Onderhoud wegen*	2020-2024	€ 194.000	€ 446.000	€ 203.000
Onderhoud gebouwen**	2020-2023	€ 1.120.000	€ 1.120.000	-/- € 91.700
Voorziening riolering (tariefegalisatie)***	2022- 2026	NB	€ 4.331.000	NB

Wij merken ten aanzien van bovenstaande voorzieningen voor groot onderhoud het volgende op:

*) De stand van de voorziening wegen is hoger dan begroot, dit komt door uitgesteld onderhoud naar de toekomst.

**) De voorziening onderhoud gebouwen ligt in lijn met vorig jaar. Het werkelijke onderhoud aan gebouwen is zeer beperkt.

***) De voorziening riolering is bedoeld om tarieven te egaliseren en is daarmee geen ‘zuivere’ onderhoudsvoorziening. De voorziening riolering dient enerzijds voor het onderhoud en anderzijds ter egalisatie van de tarieven. De middelen hiervoor zijn op dit moment nog ruim.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.3 Voorzieningen groot onderhoud

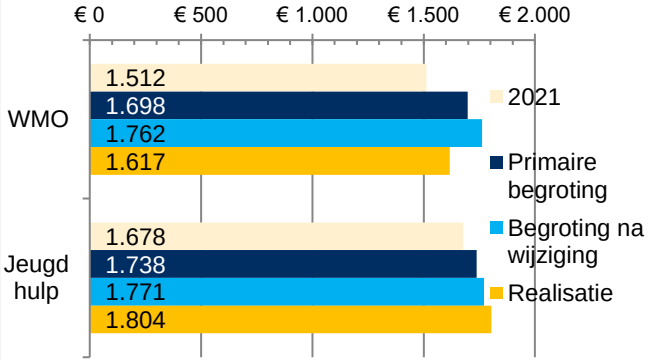
Voorzieningen groot onderhoud	
	Bevinding
	Ten aanzien van de voorzieningen groot onderhoud merken wij het volgende op: • Voor een optimale financiële beheersing van uitgaven aan groot onderhoud is het van belang dat een MJOP (meerjarenonderhoudsplanning) realistisch is en dat de werkelijke uitgaven ten laste van de voorziening hiermee in de pas lopen. Een jaarlijkse analyse van realisatie versus het plan is daarbij van cruciaal belang. Op dit moment is binnen de planning geen rekening gehouden met hogere inflatiecijfers. Wij adviseren op korte termijn de effecten hiervan in kaart te brengen. • Het wegenbeheerplan moet op korte termijn worden vernieuwd aangezien de looptijd beperkt is. Volgens de verslaggevingsregels moet een plan minimaal 3 jaar vooruit kijken. • Ook het onderhoudsplan gebouwen verloopt op korte termijn en moet worden herzien. Wij merken hierbij op dat in de huidige onderhoudsplannen uitgaven opgenomen welke mogelijk als ‘’regulier onderhoud’’ bestempeld kunnen worden (bijvoorbeeld: beveiliging, en kleinere bedragen voor warmtedistributie, luchtbehandeling etc). Het verdient de aanbeveling om dit in de toekomst separaat te splitsen in groot onderhoud en ‘’regulier onderhoud’’. Aanvullend adviseren wij om na te gaan om de oorspronkelijk toegepaste ‘korting’ voor niet realiseerbaar onderhoud in stand kan blijven. • Wij begrijpen dat er plannen zijn voor de nieuw-of verbouw van het gemeentehuis (krediet aanwezig van € 2 mln). Daarom wordt aan het gemeentehuis alleen noodzakelijk onderhoud uitgevoerd. Wanneer duidelijkheid komt over dit project, dienen ook de gevolgen voor het groot onderhoud en de voorziening heroverogen te worden. Aanvullend merken wij op dat – gezien de huidige marktprijzen – het krediet van € 2 mln mogelijk niet meer toereikend gaat zijn.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.4 Jeugdhulp en WMO

Jeugdhulp en WMO

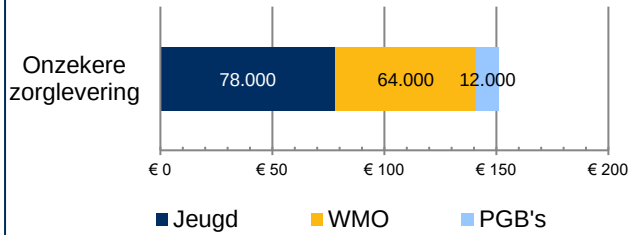
Lasten Jeugdhulp en WMO in € mln

De totale lasten voor WMO nemen toe ten opzichte van 2021. Deze stijging was in de (bijgestelde) begroting voorzien. De werkelijke kosten zijn lager dan opgenomen in bijgestelde begroting. Bij Jeugdhulp is een toename in lasten ten opzichte van 2021 zichtbaar. De lasten zijn ook hoger dan waarmee rekening werd gehouden in de (bijgestelde) begroting. Hieruit blijkt dat het exact inschatten van deze lasten uit deze ‘open eind regelingen’ in praktijk lastig is. Gezien de oplopende lasten hebben wij geadviseerd om het budgetbeheer te verbeteren, onder ander door nadere een inhoudelijke analyse op de ontwikkeling van de zorgkosten en het verbeteren van grip op de doorverwijzingen.

In april en mei 2023 zijn de productieverantwoordingen van zorgaanbieders ontvangen en is de gemeente gestart met het afstemmen van deze verantwoordingen met de eigen zorg administratie. Doel hiervan is onder andere om te bepalen wat er met verschillende zorgaanbieders nog moet worden verrekend in verband met zorg die tot en met 2022 is geleverd. Wij hebben de afstemming zorgkosten uitvoerig gecontroleerd. Uit onze controle zijn – behoudens hetgeen gemeld in hoofdstuk 2 – geen andere materiele verschillen gebleken.

Onzekerheid zorglevering in €k

Om te kunnen concluderen dat de zorglasten die zijn verantwoord ook rechtmatig en getrouw zijn moet worden vastgesteld dat de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk is geleverd. Hiertoe steunt de gemeente op de productie-verantwoordingen en accountantsverklaringen die van de zorgaanbieders worden ontvangen. Op basis van aanbieders zonder (goedkeurende) controleverklaring bedraagt de onzekerheid over de geleverde zorg op totaal niveau € 154.000. Dit blijft binnen de tolerantie zoals gesteld door de raad.

Wij hebben geadviseerd om een pakket van maatregelen samen te stellen om zelfstandig een uitspraak te kunnen doen over de zorglevering en daarin de reeds bestaande acties (evaluatiegesprekken, clientonderzoeken, klachtenevaluatie etc.) te betrekken.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
Wachtgeld voorziening	Naar aanleiding van de verkiezingen zijn in 2022 een drietal nieuwe wethouders zijn geïnstalleerd. Voor de aftredende wethouders is wachtgeldverplichting opgenomen onder de voorzieningen van € 210.000. Wij hebben vastgesteld dat deze positie volledig is, gezien de nu bekende omstandigheden.
Verlofsparen	Met ingang van boekjaar 2022 hebben werknemers de mogelijkheid om niet opgemaakte verlofuren onder voorwaarden om te zetten in spaarverlof. Dit spaarverlof heeft - in tegenstelling tot wettelijk- en bovenwettelijk verlof - geen vervaldatum en kan door de werknemer naar eigen wens worden ingezet om met behoud van loon minder te werken. De verslaggevingsregels (BBV) schrijven voor dat spaarverlof onder voorwaarden financieel tot uitdrukking moet komen in een voorziening. De gemeente heeft nog geen voorziening spaarverlof aangelegd, omdat de exacte gegevens hiervoor nog niet voorhanden zijn. Wij hebben geadviseerd om in 2023 de financiële verplichting ten aanzien van de verschillende soorten verlof (wettelijk, bovenwettelijk, spaarverlof, etc.) in kaart te brengen. Vanuit daar kan er beleid worden gemaakt over de financiële verwerking.
Opvang Oekraïne	In 2022 hebben de gemeenten in Nederland als taak gekregen om opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen te realiseren en exploiteren. De gemeente wordt hiervoor gecompenseerd door het Rijk en dient hiervoor een verantwoording van de kosten te doen middels SiSa. Wij merken ten aanzien van deze regeling het volgende op: • De totale lasten bedragen circa € 150.000 en bestaan voornamelijk uit het realiseren van de opvanglocaties (huur en bedden) en overige ingekochte diensten zoals schoonmaak, catering, beveiliging etc. Wij hebben – naast de rechtmatigheidsaspecten van deze inkopen – vastgesteld dat deze lasten juist zijn verantwoord in de jaarrekening. • De bekostiging door het Rijk - op vaste normbedragen per gerealiseerde opvangplek – bedraagt € 270.000. De gemeente heeft hierdoor een voordeel van € 120.000 gerealiseerd binnen de jaarrekening. Dit bedrag is in basis vrij besteedbaar. Binnen de jaarrekening is daarnaast nog een te vorderen bedrag van € 270.000 opgenomen ten aanzien van nog te ontvangen bevoorschotting. De exacte afrekening hierover dient nog plaats te vinden. Wij stemmen in met de ingenomen positie.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
Achterstand facturatie	Door capaciteitsgebrek in vorige jaren was een achterstand ontstaan in het aanleveren en opleggen van verkoopnota's (omgevingsleges en pacht- en huur nota's). Deze achterstand is gedurende 2022 weggewerkt. Ten aanzien van deze opbrengstromen melden wij het volgende: • In 2022 is voor € 332.000 aan verkoopnota's opgelegd die toezien om oude jaren (2018 tot en met 2021). In de jaarrekening 2021 was slechts rekening gehouden met een nog te factureren positie van € 188.000. Op dit punt is dus nog een voordeel gerealiseerd van € 144.000 • Over boekjaar 2022 is € 58.000 aan huur- en pacht opbrengst verantwoord en € 131.000 aan omgevingsleges. Dit is hoger dan begroot. Wij hebben vastgesteld dat deze baten afstemmen met de onderliggende subadministratie en contracten. • De openstaande posities per controledatum bedragen nog € 38.000 (nog te factureren) en € 111.000 (wel gefactureerd nog niet geïnd). Hiertegenover staat een voorziening van € 50.000 welke uit voorzichtigheid wordt aangehouden voor eventuele oninbaarheid. Deze is onveranderd ten opzichte van 2021. Wij stemmen hiermee in, maar adviseren wel om deze vanaf 2023 te evalueren. Ten aanzien van de meeste 'oude openstaande posten' is een betalingsregeling overeengekomen. • Binnen het proces zijn nog enkele verbeteringen mogelijk voor de verdere borging van de juistheid en volledigheid van leges en de inning & debiteurenbewaking van openstaande posities.
Prestatie verklaringen bij inkopen	In de management letter hebben wij geadviseerd om de procedures voor het vaststellen en vastleggen van prestatieverklaringen voordat de een inkoopfactuur wordt geautoriseerd aan te scherpen. Wij vinden dit onder andere belangrijk om (fraude)risico's te voorkomen. Aanvullend is dit belangrijk bij het afleggen van verantwoording over specifieke uitkeringen en subsidiegelden, omdat daar vaak een lagere tolerantie geld. Onze controle bij de jaarrekening is met name gericht op risicovolle en materiele transacties, zoals grote investeringen, onderhoudsprojecten en specifieke uitkeringen. Wij hebben vastgesteld dat bij inkopen boven de € 5.000 een tweede autorisatie benodigd is. Uit onze controle is een onzekerheid van € 160.000 gebleken omdat op deze facturen geen bewijstukken voor de prestatie konden worden overleg.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Geen sprake van beperkingen in de reikwijdte van onze controle	Er zijn **geen beperkingen** bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Fraude	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het college. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude bestaan onder andere uit: • Alertheid op fraudesignalen gedurende de controle; • Evalueren en bespreken van mogelijkheden tot fraude en fraudesignalen met het management en college; • Het uitvoeren van een analyse op handmatige journaalposten, onder andere om ingrijpen van het bestuur in de interne beheersing te kunnen identificeren; • Het uitvoeren van controlewerkzaamheden op schattingsposten, onder andere om oneigenlijke beïnvloeding door het management en college te kunnen identificeren; • Het beoordelen van rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie alsmede het uitvoeren van een bankanalyse, met als doel om fouten en fraude in de uitgaande betalingen te kunnen identificeren. Er zijn gedurende 2022 door ons **geen materiële fraudegevallen geconstateerd** en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend. Daarnaast heeft het college aan ons geen melding gemaakt van geconstateerde fraudegevallen of andere fraudesignalen.
Claims en juridische procedures	Er zijn **geen belangrijke** (dreigende en niet gewaardeerde) **claims en/of juridische procedures** met een mogelijke materiele impact op de cijfers per ultimo 2022.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn **geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum** anders dan hetgeen opgenomen in de niet uit de balans blijkende verplichtingen.
Geautomatiseerde gegevensverwerking	Wij hebben vanuit onze controle op de jaarrekening **geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit** van de geautomatiseerde gegevensverwerking.
Onafhankelijkheid	Wij zijn onafhankelijk van uw gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.
Openstaande punten	Dossier afronding Tekenen bevestiging bij de jaarrekening Afgeven controleverklaring Vaststellen jaarrkening in de raad – 13 juli

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa -

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
A13	Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen	-	0	n.v.t.
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemde Oekraïne	-	0	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	-	0	n.v.t.
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	-	0	n.v.t.
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	-	0	n.v.t.
C55	Aanpak energiearmoede	-	0	n.v.t.
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	-	0	n.v.t.
C75B	Regiodeals 3e tranche (SiSa tussen medeoverheden);	-	0	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	-	0	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	0	n.v.t.
E20	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021;	-	0	n.v.t.
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden);	-	0	n.v.t.
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	-	0	n.v.t.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	-	0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 2	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 3	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 4	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 5	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar T	-	0	n.v.t.

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G10	Wet inburgering 2021 gemeentedeel 2022	-	0	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	-	0	n.v.t.
G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute	-	0	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	-	0	n.v.t.
H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022	-	0	n.v.t.
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	-	0	n.v.t.
Strekking controleverklaring				
Strekking controleverklaring rechtmatigheid:		Goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid:		Goedkeurend		

© 2023 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Smart decisions. Lasting value.

Crowe Foederer
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0)40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

PERSOONLIJK/VERTROUWELIJK
Gemeente Mook en Middelaar
T.a.v. dhr. Erik Geurts
Raadshuisplein 6
6585 AP MOOK

Eindhoven, 7 juli 2023
Dos.nr. 108374
Behandeld door: L. Aendekerk

Geachte heer Geurts,

Inzake: controleverklaring jaarrekening 2022

Hierbij ontvangt u een gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken, met daarin opgenomen de jaarrekening 2022 voorzien van onze controleverklaring d.d. 07-07-2023. Wij bevestigen u akkoord te gaan met het opnemen van deze controleverklaring in de jaarstukken, die overeenkomt met het bijgevoegde gewaarmerkte exemplaar.

De jaarstukken inclusief jaarrekening dienen te worden opgemaakt door het college van burgemeesters en wethouders en dienen te worden vastgesteld door de gemeenteraad. Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat een afschrift van onze controleverklaring openbaar wordt gemaakt, mits de opgemaakte jaarstukken inclusief jaarrekening ongewijzigd worden vastgesteld.

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met deze versie van de jaarstukken inclusief jaarrekening. Indien u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op Internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken inclusief jaarrekening goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internet-site. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat (“u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening”).

Vertrouwende u hiermede van dienst te zijn geweest en tot het verstrekken van verdere inlichtingen gaarne bereid.

Hoogachtend,
Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

ValidSigned by T.M.M. van Lierop RA MSc
on 07-07-2023

T.M.M. van Lierop RA MSc

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Mook en Middelaar

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente Mook en Middelaar te Mook gecontroleerd.

Naar ons oordeel:
- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de gemeente Mook en Middelaar op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV); en
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2022, welke door de raad is vastgesteld.

De jaarrekening bestaat uit:
1 het overzicht van baten en lasten over 2022;
2 de balans per 31 december 2022;
3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5 de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Mook en Middelaar zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 176.360. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Op basis van paragraaf 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's
De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het college van burgemeester en wethouders. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Wij hebben ten aanzien van de relevante processen de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing. Daarnaast hebben wij de mogelijkheden tot fraude (inclusief corruptie) en eventuele fraudesignalen met het management en het college van burgemeester en wethouders besproken. De door ons geïdentificeerde frauderisico’s en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

- Het risico dat het management en het college van burgemeester en wethouders maatregelen van interne beheersing doorbreekt. Zij hebben de gelegenheid om schattingen te kunnen beïnvloeden. De belangrijkste schattingsposten in de jaarrekening betreffen de waardering van de voorzieningen en de inschatting van de inbaarheid van uitstaande (debiteuren)vorderingen. Wij hebben getoetst of de gekozen methode en gehanteerde significante veronderstellingen passend zijn. Wij hebben daarnaast journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht, waarbij wij tevens aandacht hebben besteed aan het identificeren van significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering.
- Het risico dat een medewerker misbruik maakt van toegekende betalingsbevoegdheden en/of mogelijkheid tot wijzigen van crediteurenstamgegevens. Wij hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd die inspelen op dit frauderisico waaronder het beoordelen van de rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie. Daarnaast hebben wij een bankanalyse uitgevoerd op de uitgaande betalingen.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van bovengenoemde risico’s.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico’s in relatie tot de financiële positie
Het college van burgemeester en wethouders heeft in de paragraaf weerstandsvermogen een analyse opgenomen inzake het opvangen van geschatte financiële risico’s in relatie tot de financiële positie. Onze werkzaamheden ten aanzien van deze analyse bestaan onder andere uit:

- Het inspecteren van de meerjarenbegroting en de beoordeling van de provincie als toezichthouder hierop;
- Het inspecteren van de wijze waarop een risico inventarisatie is uitgevoerd en hoe het weerstandsvermogen wordt bepaald;
- Het evalueren en bespreken van de financiële risico’s en belangrijke veronderstellingen en uitgangspunten met het management en college van burgemeester en wethouders;
- Het analyseren of de huidige en de benodigde financiering voor het kunnen continueren van het geheel van gemeentelijke taken is gewaarborgd, inclusief het voldoen aan relevante convenanten.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de opgenomen analyse en de uitkomsten hiervan op de inschatting van de weerbaarheid door het college van burgemeester en wethouders. Voor de volledigheid merken wij op dat de daadwerkelijke uitkomsten van gebeurtenissen kunnen afwijken van de gedane aannames en veronderstellingen in de risico analyse.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. 'De andere informatie bestaat uit:

- jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen; en

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening
Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico’s vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico’s kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door de raad, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is haar financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 07-07-2023
Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

ValidSigned by T.M.M. van Lierop RA MSc
on 07-07-2023

T.M.M. van Lierop RA MSc

Gemeente Mook en Middelaar

JAARSTUKKEN 2022

Versie raad 13 juli 2023

Raadhuisplein 6 - Postbus 200 - 6585 ZK Mook - (024) 696 9111
gemeente@mookenmiddelaar.nl - www.mookenmiddelaar.nl

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

GEMEENTE MOOK EN MIDDELAAR
JAARSTUKKEN 2022

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Inhoudsopgave

ALGEMEEN 5

1.1. Voorwoord 6
1.2. Leeswijzer 7
1.3. Financieel overzicht 9
1.4. Kerngegevens 13
1.5. Afkortingen 15

JAARSTUKKEN 16

2.1. Jaarverslag 17

Programmaverantwoording 18
2.1.1. Programma Besturen 19
2.1.2. Programma Beschermen 23
2.1.3. Programma Verplaatsen 26
2.1.4. Programma Werken 31
2.1.5. Programma Leren 35
2.1.6. Programma Recreëren 39
2.1.7. Programma Samenleven en zorgen 42
2.1.8. Programma Gezond leven 48
2.1.9. Programma Wonen 52
2.1.10. Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen 56
2.1.11. Overzicht van de kosten van overhead 58
2.1.12. Bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting 59
2.1.13. Bedrag voor onvoorzien 60

Paragrafen 61
2.1.14. Paragraaf Lokale heffingen 62
2.1.15. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 69
2.1.16. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 78
2.1.17. Paragraaf Financiering 83
2.1.18. Paragraaf Bedrijfsvoering 88
2.1.19. Paragraaf Verbonden partijen 91
2.1.20. Paragraaf Grondbeleid 107
2.1.21. Paragraaf Informatieveiligheid 110
2.1.22. Paragraaf Verduurzamen 111

2.2. Jaarrekening 113

Balans en overzicht van baten en lasten 114
2.2.1. Balans 115
2.2.2. Overzicht van baten en lasten 118

Toelichting 123
2.2.3. Grondslagen 124
2.2.4. Toelichting op de balans 128
2.2.5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten 137

Overig 151
2.2.6. Single information Single audit (SiSa) 152
2.2.7. Overzicht van baten en lasten per taakveld 176

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

VASTSTELLINGSBESLUIT 179

3.1. Vaststellingsbesluit 180

BIJLAGEN 181

4.1. Bijlage Algemene Uitkering 182
4.2. Bijlage Beleidsindicatoren 185
4.3. Bijlage Begrippenlijst 192
4.4. Bijlage Controleverklaring 196

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

ALGEMEEN

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

1.1. Voorwoord

Voor u liggen het jaarverslag en de jaarrekening 2022 van de gemeente Mook en Middelaar. Deze jaarstukken zijn voor uw raad het instrument voor de controle op de uitvoering van het voorgenomen beleid en voor het college het instrument om verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid. De jaarrekening volgt om die reden het stramien van de Programmabegroting 2022.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) en de jaarrekening (balans en exploitatieoverzichten).

Het jaar 2022 was vooral het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen. Tegen de landelijke trend in leidde de verkiezingsuitslag in onze gemeente niet tot verdere fragmentatie; er werden kandidaten verbonden aan vier politieke partijen gekozen (in 2018: vijf). Na de verkiezingen in maart 2022 trad in mei een nieuw college van burgemeester en wethouders (b&w) aan, met daarin drie nieuwe wethouders.

Het college van b&w stelde kort na zijn start een 'Beleidsprogramma 22-26' op, dat voor het zomerreces aan uw raad gezonden is. In dat beleidsprogramma zijn prioriteiten voor de lopende bestuursperiode bepaald en worden middelen gealloceerd. Er wordt de ambitie uitgesproken in deze collegeperiode enkele grote reeds voorbereide projecten te realiseren. Daar waar dat gewenst en verantwoord is, wordt extra geïnvesteerd in de omvang van de ambtelijke organisatie. In de toelichtingen op de programma's geven wij een toelichting op de onderdelen uit het beleidsprogramma.

Nieuwe programmastructuur
In de Programmabegroting 2023 is besloten tot invoering van een nieuwe, vereenvoudigde, programmastructuur. In de Programmabegroting 2022, waarover in deze Jaarstukken 2022 verantwoording afgelegd wordt, zijn de ambities en verwachtingen verwoord van de (vorige) gemeenteraad en het vorige college van b&w conform de toen geldende programmastructuur (en het toen geldende collegeprogramma).

Het huidige college van b&w heeft getracht in de verslaglegging zo veel als mogelijk te verwijzen naar de ambities en verwachtingen zoals die in de vorige bestuursperiode zijn vastgesteld; daar waar dit de leesbaarheid en/of volledigheid bevordert is op onderdelen de vrijheid genomen de verantwoording ook buiten de vorige programmastructuur in te richten.

Financieel resultaat
Het jaar 2022 sluit met een voordelig rekeningresultaat van € 1.746k. Van het resultaat wordt voorgesteld om € 305k over te hevelen naar de exploitatie van 2023 voor specifieke budgetten en voor de toevoeging aan de bestemmingsreserve Vluchtelingen en statushouders. Het restant van € 1.441k wordt toegevoegd aan de Vrij Besteedbare Reserve. Dat is € 1.147k voordeliger dan het geraamde begrotingsoverschot van € 294k op grond van de Zomer- en Eindejaarsrapportage 2022. De bestemming van het resultaat is verder toegelicht in het raadsvoorstel dat bij deze Jaarstukken 2022 hoort.

Het college bedankt iedereen die aan de totstandkoming van dit jaarverslag en deze jaarrekening heeft meegewerkt.

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,
drs. W. Mariman

De burgemeester,
mr. drs. W. Gradisen

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

1.2. Leeswijzer

Wettelijk kader
Geen, de leeswijzer is facultatief.

Wijzigingen
Er zijn geen grote inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd in de (structuur van de) Jaarstukken 2022 ten opzichte van de Jaarstukken 2021 behoudens een meer uitgebreidere toelichting in onderdeel 1.3.

Leeswijzer
De jaarstukken bestaan uit vier hoofdstukken:

1. Algemeen
Hier vindt u de algemene gegevens zoals deze leeswijzer, de kerngegevens en een lijst van afkortingen. Ook vindt u hier een (financiële) samenvatting.

2. Jaarstukken
Dit hoofdstuk is wettelijk verplicht en valt uiteen in twee onderdelen:
- onderdeel 2.1 Jaarverslag, met de beleidsmatige programmateksten (stand van zaken, inclusief beleidsindicatoren) en de paragrafen. De paragrafen behandelen een specifiek onderwerp.
- onderdeel 2.2. Jaarrekening, met de balans (overzicht van bezittingen, schulden en eigen vermogen) en het overzicht van baten en lasten (exploitatieoverzicht). Tevens is in dit onderdeel de toelichting op de balans en de toelichting op het overzicht van baten en lasten vermeld conform de wettelijke voorschriften.

3. Vaststellingsbesluit
Hierin wordt aangegeven dat de Jaarstukken 2022 zijn vastgesteld. Na besluitvorming door de raad wordt dit onderdeel voorzien van handtekeningen.

4. Bijlagen
De bijlagen bevatten overzichten die niet wettelijk verplicht zijn, maar wel inzicht kunnen geven in bepaalde onderdelen van de Jaarstukken. De controleverklaring van de accountant wordt altijd separaat verstrekt.

Weergave bedragen
Als uitgangspunt worden alle lasten positief (debet) weergegeven en alle baten negatief (credit). Soms wordt er voor de duidelijkheid een letter V of N toegevoegd, waarbij V staat voor Voordelig (baten) en N staat voor Nadelig (lasten).

Afrondingsverschillen
Omdat de 'Jaarstukken 2022' automatisch in duizenden euro's (x € 1.000) worden opgesteld, kan het voorkomen dat in de tellingen rekenkundige afrondingsverschillen ontstaan.
Voorbeeld € 1.700 + € 600 = € 2.300. In duizendtallen wordt het dan: 2 + 1 = 2 (en dus geen 3).

Verkiezingen / nieuw college
Als gevolg van de verkiezingen in maart 2022 is een nieuw college geïnstalleerd. Aan het begin van elk programma zijn de huidige portefeuillehouders vermeld van het desbetreffende programma.

Beleidsindicatoren
De beleidsindicatoren zijn overeenkomstig de laatst geldende 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. Dit betreft een ministeriële regeling waarin voorgeschreven is welke beleidsindicatoren minimaal vermeld moeten worden en wie de wettelijke bronhouder is van een beleidsindicator. Een gemeente is wettelijk verplicht om de gerealiseerde gegevens van deze bronhouders te vermelden.

Als de gegevens bij de Jaarstukken (nog) niet beschikbaar zijn gesteld, wordt dit aangeduid met 'N/b' (Gegevens niet beschikbaar) en worden, indien aanwezig, gemeentelijke gegevens verstrekt.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Daarnaast worden enkele beleidsindicatoren niet jaarlijks maar periodiek bijgewerkt door de bronhouders, bijvoorbeeld de periodieke onderzoeken van Verwey Jonker Instituut.
Informatie van de bronhouder wordt ontsloten middels de website 'waarstaatjegemeente.nl', waarbij voor dit doel een afzonderlijke tegel 'Besluit Begroting en Verantwoording' is toegevoegd. Op deze website wordt ook informatie verstrekt met betrekking tot eventuele wijzigingen van de beleidsindicatoren. Daar waar wijzigingen zijn doorgevoerd, is dit vermeld bij de desbetreffende indicator in de diverse programma's.

De peildatum van de vermelde gegevens is 15 mei 2023. Gegevens van voorgaande jaren kunnen sporadisch afwijken ten opzichte van de vermelde gegevens in vorige jaarstukken.
Een meerjarenverloop van de beleidsindicatoren is vermeld in bijlage 4.2 van deze Jaarstukken 2022.

Rechtmatigheidsanalyse
Elk programma sluit af met een rechtmatigheidsanalyse, waarbij wordt aangegeven of een verschil in de lasten wel of niet (financieel) rechtmatig is en of een overschrijding wel of niet meetelt in het oordeel van de accountant. Een onrechtmatigheid wordt ingedeeld in een van de zeven rubrieken die zijn vermeld in de Kadernota Rechtmatigheid. Deze nota is uitgebracht door de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). De commissie BBV is een landelijke commissie met als taak het zorgdragen voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

1.3. Financieel overzicht

Financieel saldo
In 2020 en 2021 zijn resultaten gerealiseerd van respectievelijk € 52k en € 1.873k voordelig.
Het jaar 2022 sluit met een positief rekeningsaldo van € 1.746k. Dit is exclusief de nagekomen voorgestelde budgetoverhevelingen (zie hiervoor het raadsvoorstel).
In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van het rekeningresultaat 2022 aan de hand van de bestuursrapportages en overige raadsbesluiten weergegeven.

bedragen x € 1.000

Ontwikkeling rekeningresultaat 2022	Resultaat baten en lasten	Mutaties reserves	Resultaat jaarrekening
Primitieve begroting 2022	98 N	247 V	150 V
1e Begrotingswijziging (dekkingsplan)	114 V	0 N	114 V
Saldo begroting	16 V	247 V	264 V
Besluitvorming Jaarstukken 2021 (budgetoverheveling naar 2022)	741 N	741 V	0 N
Zomerrapportage 2022 (1e hj)	171 V	0 N	171 V
Eindejaarsrapportage 2022 (2e hj)	737 V	690 N	47 V
Overige tussentijdse begrotingswijzigingen	338 N	150 V	188 N
Subtotaal	154 N	448 V	294 V
Effecten bij het opmaken van de jaarrekening 2022	1.747 V	294 N	1.452 V
Eindsaldi Jaarrekening 2022	**1.593 V**	**154 V**	**1.746 V**

Verschillenanalyse op hoofdlijnen	*bedragen x € 1.000*
Bruto saldo Jaarstukken 2022	1.746 V
Reeds geraamd resultaat 2022 (begroting)	294 V
Te verklaren verschil voor budgetoverhevelingen	1.452 V
Af: Budgetoverhevelingen en reserveringen (zie raadsvoorstel)	305 V
Te verklaren verschil na budgetoverhevelingen	1.147 V

Structurele verschillen

-

Incidentele verschillen

Meer ontvangen uitkering gemeentefonds (realisatie op basis van decembercirculaire 2022 ten opzichte van raming op basis van meicirculaire 2022)	640 V	
Taakmutatie energietoeslag (niet geraamd, compensatie via uitkering gemeentefonds)	190 N	
Uitkering gemeentefonds (netto)		*450 V*
SiSa-uitkering (niet geraamd nog te ontvangen normbedrag voor opvang vluchtelingen Oekraïne)	270 V	
Diverse programmaverschillen (netto onderuitputting budgetten)	240 V	
Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren (betreft met name meeropbrengst omgevingsvergunningen)	186 V	
Opbrengst detachering voorgaande jaren (nagekomen baat)	104 V	

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Meeropbrengsten dividend (raming op basis van brief Provincie, realisatie hoger)	96 V
Extra eenmalige financiële ondersteuning (EFO) aan personen die in aanmerking kwamen voor een energietoeslag (t.b.v. armoedebestrijding)	56 N
Vervallen stelpost belastingen (potentiële nieuwe belastingopbrengsten n.a.v. dekkingsplan voorgaande jaren)	50 N
Afwaardering Groesbeekseweg (pand is gesloopt, alleen grond aanwezig)	92 N
Verklaard verschil	1.147 V

Voor een nadere en meer gedetailleerde toelichting van het resultaat wordt verwezen naar de onderdelen 2.2.2. en 2.2.5. van deze jaarstukken.

Restant kredieten
Kredieten zijn in enig jaar óf nog lopend óf afgerond. Onderstaande kredieten voor investeringen zijn nog niet geheel gerealiseerd en nog lopend. De restantkredieten worden in beginsel doorgeschoven naar 2023 zodat op het desbetreffende krediet nog uitgaven gedaan kunnen worden.

bedragen x € 1.000

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
• 2020: Nieuw-/verbouw gemeentehuis	2.000	0	0	2.000	2.000
• Revitalisering raadzaal	54	0	0	54	54
• Revitalisering De Lier *)	49	0	0	49	49
• 2020: Zonnepanelen	10	0	0	10	10
• 2020: Er zit muziek in Mook en Middelaar	320	-100	0	220	220
• 2020: Mobiliteitsplan 2020	54	0	0	54	54
• 2021: Mobiliteitsplan 2021	121	0	75	45	45
• Pleisterplaats N271 Plasmolen *)	94	0	0	94	94
Subsidie provincie	-60	0	0	-60	-60
Project afhankelijk van werkzaamheden provincie					
• Spoorbrug Heumensebaan *)	270	0	0	270	270
Subsidie provincie	-122	0	0	-122	-122
• Spoorbrug Heumensebaan *) gemeentedeel	35	0	0	35	35
Betreft verbreden spoorviaduct Heumensebaan, uitvoering in combinatie met verbeteren Maaslijn, naar verwachting medio 2025					
• Centruminrichting Mook *) **)	40	0	36	4	4
Subsidie provincie	-300	0	-300	0	0
Bijdrage derden	-13	0	0	-13	-13
Afronding project in 2023.					
• 2020: Openbare Verlichting					
- Masten	9	0	1	7	7
- Armaturen	12	0	1	10	10
Uitloop naar en afwikkeling in 2023					
• 2021: Openbare Verlichting					

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
- Masten	19	0	0	19	19
- Armaturen	18	0	0	18	18
Uitloop naar en afwikkeling in 2023					
• 2021: Economische agenda 2021-2024	80	0	0	80	80
• 2021: Nieuw-/verbouw huisvesting Kandinsky	4.000	0	0	4.000	4.000
• Rioolkosten in krediet Centruminrichting Mook 2019: **)					
- Vervanging	282	0	0	282	282
- Milieumaatregelen	147	0	0	147	147
• 2020: Vervanging riool 20 jaar	17	0	0	17	17
• 2020: Vervanging riool 60 jaar	102	0	0	102	102
• 2021: Vervanging riool 60 jaar	36	0	6	31	31
• 2021: Riool milieumaatregelen 60 jaar	7	0	16	-9	-9
• 2021: Lob van Gennep	130	-130	0	0	0
• Kerkplein Middelaar *)	141	0	0	141	141
Herinrichting Kerkplein, inclusief woningbouw, is uitgesteld in verband met Lob van Gennep.					
• 2020: Masterplan Plasmolen / Proef Plasmolen	1.978	-269	5	1.704	1.704
Middels dekkingsplan Programmabegroting 2021: krediet vertraagd en kapitaallasten gehalveerd wegens bijdragen derden. Eigen kosten maximaal € 1 miljoen.					
• 2020: Implementatie Squit 20/20	54	0	38	16	16
• Hart van Mook: Herinrichting N271 **)	14	0	10	4	4
Betreft budget t.b.v. herinrichting Rijksweg en omgeving. Werkzaamheden afgerond. Financiële afwikkeling 1e helft 2023.					
• Herinrichting Rijksweg N271 Plasmolen **)	105	0	38	67	67
Subsidie provincie	-5	0	0	-5	-5
Betreft voorbereidingskosten herinrichting Rijksweg N271 te Plasmolen in samenhang met de aanleg van de pleisterplaats ter plaatse. Project afhankelijk van werkzaamheden provincie.					
• 2022: O.V. armaturen	0	19	0	19	19
• 2022: O.V. masten	0	18	0	18	18
• 2022: Ventilatie Adalbertschool	0	160	0	160	160
2022: Bijdrage rijk (SiSa)	0	-74	0	-74	-74

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
• 2022: Lichtinstallatie Astrantia korfbalveld	0	23	0	23	23
• 2022: Project Maasheggen I (SiSa L5B)	0	633	20	613	613
2022: Bijdrage project Maasheggen	0	-337	-20	-318	-318
• 2022: Investering speeltoestellen	0	100	57	43	43
2022: Bijdrage derden	0	-100	-57	-43	-43
• 2022: Ecozone Molenhoek	0	100	53	47	47
• 2022: Speelvoorzieningen	0	39	29	10	10
• 2022: Vervanging riool	0	340	11	329	329
Totaal	**9.698**	**420**	**20**	**10.098**	**10.098**

*) De kapitaallasten van deze investeringen worden (deels) gedekt uit de reserve Kapitaallasten;
**) De kapitaallasten van deze investeringen worden geheel gedekt uit de reserve Afschrijvingen investeringsplan 2013-2016.

De volgende kredieten zijn in 2022 volledig afgerond. Hierop vinden geen uitgaven meer plaats.

bedragen x € 1.000

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
• 2021: Natstrooier	45	7	52	0	0
• 2021: Strooier Eco Mini	19	13	32	0	0
• 2021: Sneeuwploeg	10	3	15	-2	0
• 2020: Vervanging speelvoorzieningen	20	0	20	0	0
• 2021: Vervanging speelvoorzieningen	38	0	38	0	0
Totaal	**132**	**23**	**156**	**-1**	**0**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

1.4. Kerngegevens

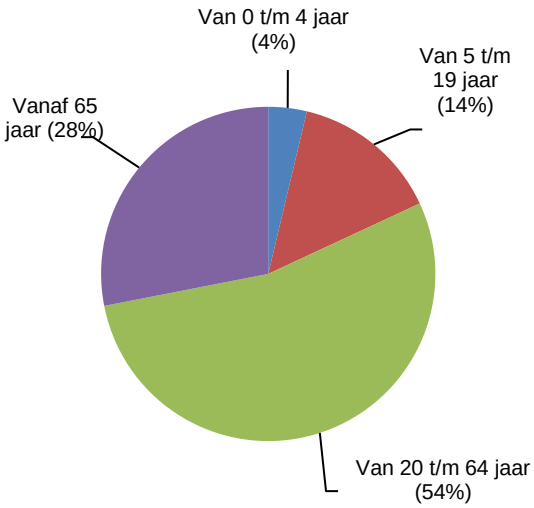
Werkelijk aantal inwoners per leeftijdsklasse

Leeftijdsklasse	Aantal 1-1-2020	Aantal 1-1-2021	Aantal 1-1-2022	Aantal 31-12-2022	%
van 0-4 jaar	259	275	278	299	4%
van 5-19 jaar	1.249	1.187	1.187	1.155	14%
van 20-64 jaar	4.216	4.282	4.328	4.333	54%
van 65 jaar en ouder	2.123	2.166	2.196	2.258	28%
Totaal	**7.847**	**7.910**	**7.989**	**8.045**	**100%**

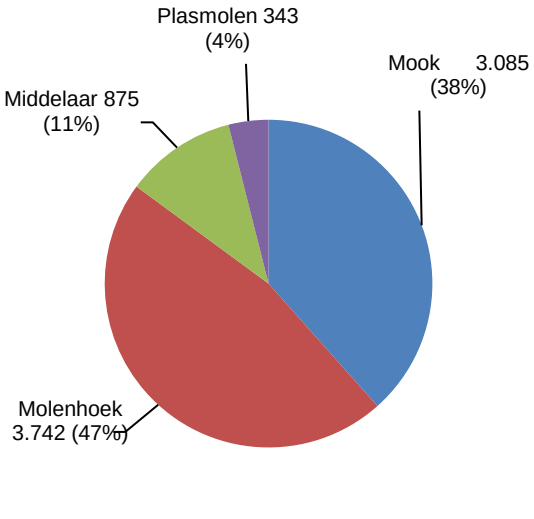
Bron: CBS Statline (1-1) en BRP Mook en Middelaar (31-12)

Aantal inwoners per 31 december 2022

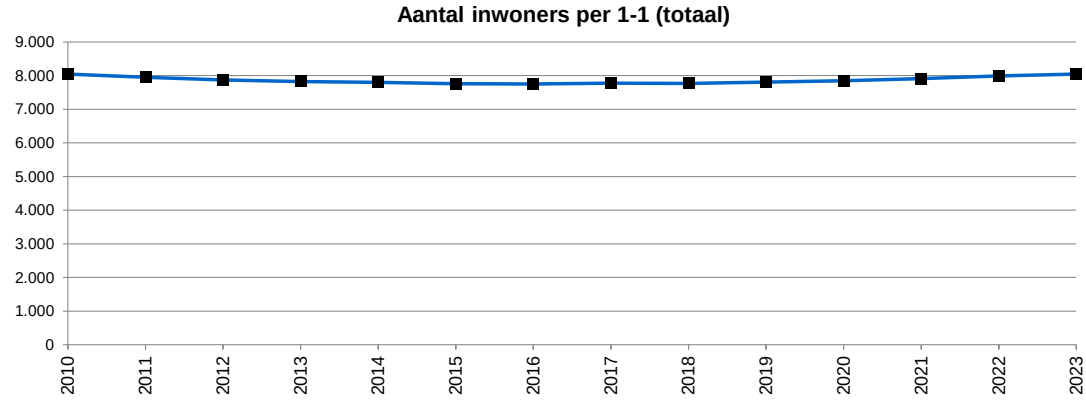
Per leeftijdsklasse

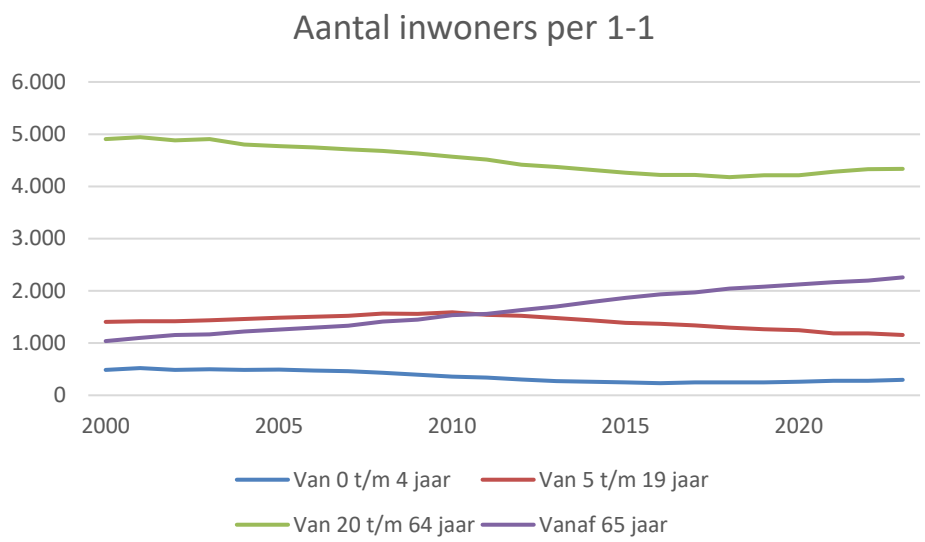
Per plaats

Meerjarenverloop

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Fysieke structuur

Omschrijving	Eenheid	Aantal 2022	Aantal 2021
Land:			
Oppervlakte land	hectare	1.739	1.739
Oppervlakte bebouwing kernen	hectare	47	46
Oppervlakte bebouwing buitengebied	hectare	9	9
Oppervlakte bebouwing totaal	hectare	56	55
Percentage bebouwing land	%	3,2%	3,2%
Woonruimten woonfunctie*)	aantal	3.680	3.667
Woonruimten UG**)	aantal	3.751	3.738
Water:			
Oppervlakte binnenwater	hectare	142	142
Oeverlengte	hectometer	261	261

*) Alleen woonfunctie, exclusief logiesfunctie en uitwonende studenten
**) Inclusief logiesfunctie en uitwonende studenten t.b.v. Uitkering Gemeentefonds

Bron: Verzamelstaat uitkering gemeentefonds specificatie nummer 2022-09 (per februari 2023)

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

1.5. Afkortingen

Afkorting	Voluit
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004
BGO	Budgetoverheveling
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRP	Basisregistratie personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IRVN	ICT Rijk van Nijmegen
MARN	Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (regio Rijk van Nijmegen)
MJOP	MeerJaren OnderhoudsPlan
OZB	Onroerende zaakbelasting(en)
RRE-W	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen
RUD (LN)	Regionale UitvoeringsDienst (Limburg Noord)
SISA	Single information Single audit
SKB	Schatkistbankieren
VBR	Vrij Besteedbare Reserve
VPB	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
UPW	Uitkering Participatiewet
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw / Wet sociale werkvoorziening
WOZ	(Wet) waardering onroerende zaken

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

JAARSTUKKEN

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1. Jaarverslag

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Programmaverantwoording

Wettelijk kader
Art. 24, lid 2, letter a en art. 25 BBV.

Toelichting
In de volgende hoofdstukken treft u de verantwoording per programma aan.
Per programma wordt beschreven wat we wilden bereiken en wat we daarvoor gedaan hebben. Wat we wilden bereiken is overgenomen vanuit de Programmabegroting 2022. Van wat we daarvoor hebben gedaan is de stand van zaken vermeld voor geheel 2022. Daarnaast is ook vermeld wat het (op programmaniveau) heeft gekost. Een meer uitgebreide financiële toelichting is vermeld in de jaarrekening bij de onderdelen 2.2.2 en 2.2.5.

De verantwoording is voor de volgende programma's vermeld:

- Programma Besturen;
- Programma Beschermen;
- Programma Verplaatsen;
- Programma Werken;
- Programma Leren;
- Programma Recreëren;
- Programma Samenleven en zorgen;
- Programma Gezond leven;
- Programma Wonen.

Naast de programma’s zijn de verantwoordingen vermeld van de algemene dekkingsmiddelen (programma-ongebonden baten), de kosten van overhead, het bedrag voor de heffing van de Vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.1. Programma Besturen

Alternatieve naam : Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouders : Burgemeester Gradisen, wethouders Herings, Rodoe en Dillerop

Visie 2018 - 2022
Wij vinden het belangrijk dat onze inwoners en bedrijven weten dat wij er voor ze zijn. Wij stellen ons open voor de meningen en ideeën van onze inwoners en betrekken deze bij de besluitvorming. Ook zijn we transparant in onze keuzes en onze manier van werken. Wij willen een betrouwbare partner zijn voor inwoners, bedrijven en onze samenwerkingspartners.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Een zichtbare en benaderbare gemeente zijn

Inwoners, verenigingen en bedrijven zijn op verschillende terreinen afhankelijk van de gemeente. Wij dienen zichtbaar te maken wat de gemeente en de gemeentelijke organen (Gemeenteraad, College, Burgemeester en ambtelijke organisatie) doen, maar ook waarom wij zaken op een bepaalde manier doen. Onze besluitvorming en gemeentelijke processen zijn transparant en worden in de openbaarheid genomen. De mening van de belanghebbenden betrekken wij via participatie bij dit proces.

'Avond van de toekomst'
Al enige tijd geleden heeft de 'Avond van de toekomst' plaatsgevonden. Dit was een groot succes. Op basis van de ervaringen van de tweede avond was het voornemen om de 'Avond van de toekomst' voortaan te koppelen aan een concrete aanleiding of ontwikkeling, zodat de attractiviteit van zo'n avond wordt vergroot. Door Covid'19 waren publieksbijeenkomsten in de afgelopen periode helaas niet mogelijk. Wij hopen hier in 2022 weer een vervolg aan te kunnen geven.

Gemeentelijke informatie wordt digitaal ontsloten
De gemeente heeft informatie beschikbaar die voor inwoners, bedrijven, verenigingen en (overheids)partners nuttig en noodzakelijk is. Daarnaast genereert de gemeente veel gegevens die als basis dienen voor dienstverlening van andere (overheids)partijen. Ook worden Europese en Nationale wet- en regelgeving dwingender in het beschikbaar hebben en houden van informatie en de manier waarop communicatie met de gemeente kan plaatsvinden via digitale instrumenten. Wij zullen op het gebied van digitale gegevensontsluiting en digitale communicatie stappen vooruit moeten zetten om mee te kunnen in deze ontwikkelingen, maar ook om te voldoen aan geldende regels op het gebied van overheidsdienstverlening. Met deze wettelijke ontwikkeling nemen wij de kans op om onze dienstverlening nog verder te verbeteren.

Realisatie Jaarstukken

'Avond van de toekomst'
Na de Covidperiode konden er in de loop van 2022 weer publieksbijeenkomsten worden gehouden. Een specifiek vervolg van de 'Avond van de toekomst' heeft niet plaatsgevonden, omdat zich geen breed onderwerp voordeed dat geschikt was voor de organisatie van een dergelijke avond. Er zijn wel diverse bijeenkomsten geweest met een specifiek thema, zoals de wijze van afvalinzameling.

Gemeentelijke informatie wordt digitaal ontsloten
Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo regelt dat burgers informatie van de overheid kunnen opvragen, vinden en inzien. Overheidsinformatie is openbaar, tenzij de Woo of andere wetgeving bepaalt dat de gevraagde informatie niet geschikt is om openbaar te maken. De Woo is de opvolger van de Wob. De aankomende jaren wordt de Woo in fases ingevoerd. We houden ons daarbij aan de wettelijke verplichting.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2. Inwonerparticipatie vergroten

Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van sec het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland. Naast het collegeprogramma wordt voor intensivering van communicatie een extra budget gevraagd van € 30k: Mondige burgers, hoge verwachtingen, laag vertrouwen, polarisatie, meer online. We hebben er als gemeente meer en meer mee te maken. Met communicatie en participatie kunnen we een brug slaan naar onze inwoners. Niet alleen naar ontevreden burgers, maar juist ook naar inwoners die niet of minder van zich laten horen. Door onze inwoners beter te betrekken bij wat we bedenken en doen, creëren we draagvlak en krijgen we betere oplossingen. Er is ook veel expertise bij inwoners. Samen kunnen we meer. Dit komt ook terug in de Toekomstvisie 2030. Met verbeterde (externe) communicatie en meer participatie kunnen we hierin stappen zetten. Denk aan: met regelmaat proactief communiceren over speerpunten uit het coalitieprogramma, het betrekken van een meer diverse groep meedenkers en inwoners beter meenemen in processen en ingrijpende dossiers. Met als gewenst resultaat: meer draagvlak, beter begrip voor elkaars werkwijze en standpunten en betere oplossingen.

Realisatie Jaarstukken

Mondige burgers, hoge verwachtingen, laag vertrouwen, polarisatie, meer online. We hebben er als gemeente meer en meer mee te maken. Met communicatie en participatie kunnen we een brug slaan naar onze inwoners. Niet alleen naar ontevreden burgers, maar juist ook naar inwoners die niet of minder van zich laten horen. Door onze inwoners beter te betrekken bij wat we bedenken en doen, creëren we draagvlak en krijgen we betere oplossingen. Er is ook veel expertise bij inwoners. Samen kunnen we meer. Dit komt ook terug in het coalitieakkoord 2022-2026 en Beleidsprogramma 22-26. Met verbeterde (externe) communicatie en meer participatie kunnen we hierin stappen zetten. Denk aan: met regelmaat proactief communiceren over speerpunten uit het coalitieprogramma, het betrekken van een meer diverse groep meedenkers en inwoners beter meenemen in processen en ingrijpende dossiers. Met als gewenst resultaat: meer draagvlak, beter begrip voor elkaars werkwijze en standpunten en betere oplossingen.

Er is in 2022 extra aandacht besteed aan de verbetering van communicatie en de intensivering van participatie. Zo is er een nieuwe aanpak inwonerparticipatie opgesteld. Het doel van deze nieuwe aanpak is dat het meer houvast en helderheid gaat bieden over proces, procedures en kaders, wat gaat leiden tot meer draagvlak, beter beleid en betere besluitvorming. Daarnaast zorgt deze voor een eenduidige blik op participatie door de gemeenteraad, het college en de organisatie. In december 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met deze nieuwe aanpak.

Relatie met verbonden partijen

Programma Besturen heeft geen specifieke relatie met een verbonden partij. Onder dit programma valt wel de (regionale) bestuurlijke afstemming in zijn algemeenheid. De diverse verbonden partijen zijn primair gericht op het verrichten van uitvoeringstaken die verband houden met de overige programma's.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	Formatie: Fte per 1.000 inwoners	1	8,84	9,17	9,31	-
2	Bezetting: Fte per 1.000 inwoners	1	8,48	8,52	8,37	-
3	Apparaatskosten: Kosten per inwoner (x € 1.000) (incl. overhead)	2	0,82	0,83	0,86	-
4	Externe inhuur: Kosten als % van totale loonsom	2	4%	4%	3%	-
5	Externe inhuur: Totale kosten inhuur externen (x € 1.000)	2	188	188	188	-
6	Overhead: % van totale lasten	2	27%	25%	24%	-

*) wettelijke bronhouder
1 Eigen gegevens
2 Eigen begroting

**) deze indicatoren worden pas vanaf 2017 bijgehouden.

N/b = Gegevens niet beschikbaar (nog niet beschikbaar gesteld)

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Besturen						
Totaal lasten	1.518	1.542	1.555	1.684	-128	N
Totaal baten	-280	-210	-221	-308	86	V
Totaal baten en lasten	**1.237**	**1.332**	**1.334**	**1.376**	**-42**	**N**
Toevoeging aan reserves	1.437	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-1.603	-5	-42	-17	-25	N
Totaal Programma	**1.071**	**1.327**	**1.292**	**1.359**	**-67**	**N**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Rechtmatigheidsanalyse

De werkelijke kosten zijn hoger dan de begrote kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid. De grootste overschrijding wordt veroorzaakt door een verplichte toevoeging van € 210k aan de (nieuwe) voorziening voor wachtgeldverplichtingen. Zonder dit verschil zou er een overschot op het programma zijn bij de lasten.

In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Besturen valt in de categorie ‘budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek blijkt’. Deze budgetoverschrijding is formeel onrechtmatig omdat er meer kosten zijn gerealiseerd dan geraamd, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel omdat deze extra kosten geconstateerd zijn na het verantwoordingsjaar.

Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.2. Programma Beschermen

Alternatieve naam : Veiligheid

Portefeuillehouder : Burgemeester Gradisen

Visie 2018 - 2022
Veiligheid kun je niet garanderen, maar samen met onze ketenpartners op het gebied van veiligheid en zorg werken we aan een zo goed mogelijke bescherming van onze inwoners. Door nieuwe taken en krappere capaciteit bij politie en justitie vormt dit een bijzondere uitdaging voor onze gemeente. Veiligheid houdt iedereen bezig en wij willen de komende periode dan ook inzetten op het versterken van het veiligheidsgevoel. Daarvoor zetten we meer toezicht en handhaving in en laten we de veiligheidsketen zo optimaal mogelijk functioneren.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. **Het naleefgedrag vergroten**

Bewoners en ondernemers van de gemeente Mook en Middelaar mogen van ons verwachten dat er actief en daadkrachtig wordt opgetreden tegen overtredingen, maar ook tegen onwenselijke situaties. We versterken het toezicht en voeren handhavingsactiviteiten uit met als doelstelling een afname van de criminaliteit en ongewenst gedrag. Daarnaast brengen we een professionaliseringsslag aan in de aanpak van ondermijning. Middels een betere inzet van bestuursrechtelijke instrumenten en handhavingsactiviteiten willen we één weerbare en georganiseerde overheid tegen (georganiseerde) criminaliteit vormen. Zowel door structurele en intensieve samenwerkingen binnen de gemeente als met ketenpartners. De Regio Deal tussen het Rijk en de regio Limburg-Noord biedt een integrale en gezamenlijke aanpak met bijbehorende financiering in het aanpakken van ondermijning door de samenwerkende ketenpartners.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

De meeste Coronamaatregelen zijn sinds 25 februari 2022 niet meer van kracht en daarmee is een belangrijke stap gezet in het verder openen van Nederland. Er wordt waar mogelijk opgetreden tegen overtredingen en onwenselijke situaties. We hebben nadrukkelijk stappen gezet om een professionaliseringsslag te maken in de aanpak van ondermijning. De projecten die zijn vastgesteld in de regiodeal krijgen steeds meer vorm. Voor Mook en Middelaar zijn we onder andere gestart met een project veilig buitengebied. Dit project richt zicht op het buitengebied, dat in nauwe samenwerking met ketenpartners, ondernemers en inwoners werkt aan een integrale aanpak tegen ondermijning. Het project draagt bij aan een veilige omgeving. In de samenwerking weten de partners elkaar steeds beter te vinden. Het ACT! team voert integraal bestuurlijke controles uit in meerdere gemeenten en dit resulteert in een intensieve samenwerking tussen de deelnemende gemeenten en de diverse politiebasisteams in Noord-Limburg. Verder kunnen, afhankelijk van de controle, organisaties als bijvoorbeeld de belastingdienst en het UWV aansluiten. Er worden daarbij gericht controles uitgevoerd bij bedrijven of panden. Dit zorgt voor een weerbare en georganiseerde overheid tegen georganiseerde criminaliteit.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2. Een veilige gemeente behouden

Inwoners moeten zich in onze gemeente veilig kunnen voelen. Het gevoel van veiligheid verschilt van mens tot mens, maar vaak komt dit tot uitdrukking over de mate waarin mensen zich ’s avonds veilig voelen op straat. In onze gemeente kun je ’s avonds veilig over straat lopen, maar er zijn wel aandachtspunten. Zo zijn er gebieden waar inwoners vragen om aandacht voor hangjeugd, slecht verlichte plaatsen, rommel en verloedering. Maar ook parkeeroverlast en verkeersveiligheid zijn regelmatig terugkerende aandachtspunten die wij willen aanpakken.

Een nieuw aspect vormt de sociale veiligheid in dit verhaal. Met de decentralisatie van Rijkstaken naar de gemeente heeft de gemeente ook de problematiek rondom ‘verwarde personen’ (thans 'personen met onbegrepen gedrag') en beschermd wonen op het bordje gekregen. Een thema dat met een minimale politiecapaciteit in onze regio bijzondere aandacht vraagt van onze gemeente, gezien ook onze ligging ten opzichte van onze veiligheidspartners (Politie, Veiligheidsregio en Openbaar Ministerie) in Limburg Noord en onze zorgpartners in het Rijk van Nijmegen.
Dit vraagt om verdere versterking van ketenregie en aanpak van zorg en veiligheidsthema’s, zowel binnen de gemeente over vakgebieden heen als met de ketenpartners.

Realisatie Jaarstukken

De aanpak van de sociale veiligheid in de fysieke leefomgeving wordt met samenwerking van de ketenpartners verbeterd. Gemeente, politie en zorgorganisaties werken samen en stemmen bij casussen af. Hoewel het aantal zorgmijders dat (ernstige) overlast geeft verhoudingsgewijs beperkt is, vraagt dit extra inzet zowel van de politie als van de gemeente. De samenwerking en afstemming tussen de zorg- en veiligheidspartners zorgt ervoor dat complexe casussen integraal worden opgepakt. Er vormt zich een breder kader van kennis en kunde binnen de samenwerking waardoor de juiste zorg-maatregel kan worden genomen.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord;
- Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN).

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
		*)	Waarde	Waarde (landelijk)	Waarde (landelijk)	Gemeente
1	Verwijzingen Halt: Aantal per 1.000 jongeren	1	5,0	4,0 (8,0)	N/b (N/b)	N/b
2	Winkeldiefstallen: Aantal per 1.000 inwoners	2	0,0	0,0 (1,8)	0,0 (2,3)	-

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
3	Geweldsmisdrijven: Aantal per 1.000 inwoners	2	2,5	2,5 (4,3)	2,5 (4,6)	-
4	Diefstallen uit woning: Aantal per 1.000 inwoners	2	1,9	1,3 (1,3)	2,5 (1,4)	-
5	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte): Aantal per 1.000 inwoners	2	5,7	3,2 (6,0)	2,5 (6,0)	-

*) wettelijke bronhouder
1 Bureau Halt
2 CBS

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Beschermen						
Totaal lasten	642	857	805	799	6	V
Totaal baten	-82	-83	-83	-157	74	V
Totaal baten en lasten	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Programma	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Het grootste verschil bij de baten betreft niet geraamde doorberekende kosten Uitvoeringsprogramma VTH. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.3. Programma Verplaatsen

Alternatieve naam : Verkeer, vervoer en waterstaat

Portefeuillehouder : Wethouder Rodoe

Visie 2018 - 2022
Aandacht voor het bevorderen van mobiliteit en bereikbaarheid is van groot belang. Dit alles in een veilige en goed ingerichte omgeving, terwijl de leefbaarheid wordt geborgd. In de kernen moeten alle voorzieningen bereikbaar zijn voor hun inwoners. Dat betekent zorgen voor goede verbindingen tussen de kernen onderling en de kernen en de omliggende gemeenten. Naast verbindingen voor fiets en auto streven wij naar een goede verbinding met het openbaar vervoer.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Openbaar vervoer

Openbaar vervoer vervult een belangrijke taak in de leefbaarheid van onze gemeente. Wij beschikken over een trein- en busverbinding met Nijmegen en Venlo, waarbij de trein ook de regio Land van Cuijk aandoet. Vanaf het station Mook-Molenhoek is er een (buurt)busverbinding met Groesbeek, Malden en Middelaar. Wij streven ernaar dat zo veel mogelijk inwoners (en kernen) gebruik kunnen maken van openbaar vervoer.

In stand houden en uitbreiden vormen van openbaar vervoer
Wij zetten ons in voor het in stand houden en zo mogelijk verbeteren van bestaand openbaar vervoer binnen de gemeente, specifiek buslijn 83, buurtbuslijnen 564 en 569 en de Maaslijn. Wij doen dit mede door actief te participeren in het werkproces van de aanbesteding OV-concessie provincie Gelderland, aangaande het busvervoer.

Realisatie Jaarstukken

Het openbaar vervoer is in stand gehouden. De route van buurtbuslijn 569 is in december 2022 deels gewijzigd, met het idee om nog meer door de kernen zelf te rijden in plaats van alleen over de N271 (Rijksweg).
De aanbesteding van ProRail voor de elektrificatie Maaslijn is in 2022 stopgezet. Als betrokken gemeente zijn wij hierover meegenomen en aangehaakt bij de voorbereidingen voor de nieuwe aanbesteding in 2023.

---

2. In stand houden en uitbreiden veiligheid en leefbaarheid

Mobiliteit, verkeersveiligheid en leefbaarheid zijn belangrijke thema's voor ons. Op het gebied van mobiliteit staat er veel te veranderen door de technologische ontwikkelingen. E-bikes, elektrische zelfrijdende auto's, bussen en treinen op waterstof en drones beïnvloeden de manier waarop wij naar mobiliteit en de openbare ruimte moeten kijken.

Verkeersveiligheid en leefbaarheid gaan hand in hand. De provinciale weg N271, de spoorlijn en rivier de Maas door onze gemeente bieden kansen, maar kunnen ook een bedreiging vormen voor de leefbaarheid en verkeersveiligheid. De ontsluiting van en naar Groesbeek vormt in onze gemeente een bijzonder aandachtspunt voor de leefbaarheid van Molenhoek en Mook.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Onze gemeente ligt op een verbindingenknooppunt naar Limburg, Gelderland en Noord Brabant. Vooral op het gebied van fietsverbindingen biedt Mook en Middelaar een uitstekend netwerk. Dit is niet alleen goed voor het woon-werkverkeer en terugdringen van de CO_2 uitstoot, maar is ook van toegevoegde waarde op het toeristisch-recreatieve profiel van onze gemeente.

Wij willen dat inwoners en bezoekers zich kunnen verplaatsen in een veilige en goed ingerichte omgeving.

Regionaal en lokaal schaalniveau
In 2018 zijn de visie en doelen vastgesteld voor de regionale mobiliteitsvisie van Trendsportal. Trendsportal is een initiatief van de acht gemeenten van het RMO (Regionaal Mobiliteitsoverleg) Noord-Limburg en staat open voor iedereen die wil bijdragen aan duurzame, veilige en slimme mobiliteit voor morgen. De afgelopen periode is verder invulling gegeven aan de visie, samenwerking en de uitvoering van projecten. Gelet op het gemeentelijk en regionale belang willen wij ambtelijk en bestuurlijk blijven deelnemen aan Trendsportal. Hierbij willen wij ook aandacht houden voor de 'verbindingen' met de Gelderse en Noord-Brabantse (buur)gemeenten, dit niet alleen fysiek maar ook op de thema's mobiliteit en openbaar vervoer.

Vandaar dat we ook de samenwerking willen voortzetten in de regio Arnhem Nijmegen op het gebied van ‘duurzame mobiliteit en bereikbaarheid’. Sinds januari 2021 onder de noemer de ‘Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen’ en de bijbehorende opgave de ‘Verbonden regio’. Voor uitvoering van projecten wordt voor 2022 een incidenteel budget gevraagd van € 17k.

Op lokaal niveau is in maart 2021 het ‘Mobiliteitsplan Mook en Middelaar 2021’ vastgesteld. Met de vaststelling geven wij nu verder invulling aan het Uitvoeringsprogramma 2021-2024. Dat doen we in samenwerking met inwoners en betrokkenen.

Onderhoud bruggen
De brug Cuijksesteeg en Witteweg worden flink onder handen genomen, waarmee deze belangrijke verbindingen voor de kernen in stand worden gehouden, zo ook van belang voor het toeristisch en recreatieve verkeer.

Onderhoud
Er wordt invulling gegeven aan het dagelijkse en planmatig onderhoud aan de wegen, paden en bruggen binnen de gemeente. Zo ook aan de openbare verlichting, waarbij er structurele verbeteringen plaatsvinden vanuit het Vervangingsplan openbare verlichting.

Realisatie Jaarstukken

Regionaal en lokaal schaalniveau

- N271 Plasmolen. De provincie Limburg heeft als eigenaar en beheerder van de N271 (Rijksweg), de herinrichtingswerkzaamheden tussen Mook en Milsbeek aanbesteed en gegund. Binnen deze werkzaamheden is onder andere de aanleg van een pleisterplaats voorzien. Naar verwachting starten de werkzaamheden begin 2023.

- Verbeteren Maaslijn. Al geruime jaren is het plan om de spoorlijn tussen Nijmegen en Roermond te verbeteren. Dit in de vorm van het elektrificeren van de spoorlijn en de lijn meer robuust te maken, door spoorverdubbeling te realiseren op strategische locaties. De opdrachtgevers van het project, de Provincie Limburg en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, hebben eind 2022 besloten om verder te gaan met het project om de Maaslijn te verbeteren. Afronding staat gepland in 2027.

- Het 'Lokaal verkeersonderzoek A73-Groesbeek' is afgerond en gepresenteerd aan de leden van de gemeenteraad. Adviesbureau Sweco heeft het onderzoek uitgevoerd en heeft de bewoners en belanghebbenden daarbij betrokken. Het resultaat van het onderzoek en de voorstellen voor het vervolgproces zijn begin 2023 voorgelegd aan de gemeenteraad.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Onderhoud bruggen
In 2022 is besloten, met oog op de uitgestelde werkzaamheden N271 vooralsnog geen onderhoud uit te voeren aan de bruggen. Wel is er onderzocht hoe de leuningen van de aanbruggen van de brug in de Witteweg en de leuningen van de Cuijksesteeg het beste geconserveerd kunnen worden, zodat dit in 2023 opgepakt kan worden. Door de aanwezigheid van Chroom IV is dit een gecompliceerd vraagstuk. Tevens is er een prijsopgave opgevraagd voor het betononderzoek voor de brug in de Cuijksesteeg, zodat dit in 2023 aanbesteed kan worden.

Onderhoud
Het reguliere klein onderhoud is in 2022 uitgevoerd. Kleine asfaltreparaties zijn gedaan. Tevens is er een elementenbestek aanbesteed om de kleinere elementenreparaties op te kunnen pakken in een jaarovereenkomst. In deze overeenkomst zijn ook de kleine elementenreparaties uitgevoerd. Grotere onderhoudswerkzaamheden zijn gedaan aan de Groesbeekseweg. Tijdens de vernieuwingswerkzaamheden aan de Komingang moest deze weg geheel afgesloten worden. Uit inspectie bleek dat deze weg meer onderhoud nodig had dan uit de eerdere inspecties naar boven was gekomen, en is besloten om de gehele weg in groot onderhoud aan te pakken. Ook is voor de Generaal Gavinstraat een bestek uitgewerkt in samenwerking met de bewoners om in 2023 uitgevoerd te worden.

Verder is aan het riool regulier onderhoud uitgevoerd, kolken zijn gereinigd, rioolinspecties zijn uitgevoerd. Ons riool verkeerd in goede staat, waardoor grote reparaties niet nodig zijn, hier en daar is een huisaansluiting vervangen.

Voor de openbare verlichting is een bestek geschreven voor het vervangen van armaturen en lichtmasten die aan hun levensduur zijn. Dit zal begin 2023 worden aanbesteed en uitgevoerd. Het regulier onderhoud wordt in samenwerking met de gemeenten Bergen en Gennep uitgevoerd.

---

3. Integraliteit en verkeersveiligheid

Bij infrastructurele werken streven we naar maximale integraliteit en synergie. Dit zowel op het terrein van onderhoud en herinrichting als bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Werken aan een optimale inrichting van openbare ruimte
Bij ontwikkelingen en herinrichtingen krijgen onderstaande onderwerpen nadrukkelijk de aandacht:

- Wegen inrichten overeenkomstig de ter plaatse geldende verkeersregels en rijsnelheid, dus herkenbaar;
- Aandacht voor de voetganger en fietser, streven naar logische en veilige routes, speciaal bij een schoolomgeving, winkelcentra en andere publieksfuncties;
- Het belang van de kwetsbare verkeersdeelnemers voorop stellen, overwegen toepassen van een fietsstraat en/of (woon)erf;
- aandachtspunten en maatregelen die voorkomen uit de gehouden Klimaatstresstest en in samenhang daarbij aandacht voor klimaatadaptatie en klimaat.

Realisatie Jaarstukken

Werken aan een optimale inrichting van openbare ruimte
De bebouwde kom van Mook op de Groesbeekseweg is verbeterd. Hierbij is de rijsnelheid al voor de bebouwde kom ingesteld op maximaal 50 km/uur (Mooksebaan - gemeente Berg en Dal). Om het verkeer beter te attenderen op de bebouwde kom, is er een (aanvullende) wegmarkering aangebracht, heeft de rijbaan een afwijkende kleur en is er aan één zijde van de weg een trottoir gerealiseerd. Daarnaast is er een stopgebod ingesteld voor het verkeer op de Bisseltsebaan (de kruisende weg ter plaatse). Ook een extra attentie voor de weggebruikers op die weg.

Op de Pastoorsdijk in Middelaar zijn er snelheidsremmende-maatregelen gerealiseerd. Dit in de vorm van drie verkeersplateaus en wegmarkeringen die de maximale rijsnelheid aangeven. De

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

plateaus worden geaccentueerd door 'taludmarkering' en reflecterende paaltjes in de berm. Zij worden ook aangelicht door openbare verlichting, die al eerder was geplaatst.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
		*)	Waarde	Waarde (landelijk)	Waarde (landelijk)	Gemeente
1	Geen wettelijke indicatoren					

*) wettelijke bronhouder

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Verplaatsen						
Totaal lasten	597	775	781	759	22	V
Totaal baten	-53	-23	-24	-98	74	V
Totaal baten en lasten	**544**	**752**	**758**	**662**	**96**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-4	0	-9	-2	-8	N
Totaal Programma	**539**	**752**	**749**	**660**	**88**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Het grootste verschil bij de lasten betreft onderuitputting bij diverse budgetten met betrekking tot wegen, pleinen en fietspaden. Daarnaast betreft het een post voor niet geraamde SiSa-kosten met

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

betrekking tot 'stimulering verkeersmaatregelen'. Hiertegenover staat ook het grootste verschil bij de baten, namelijk een niet geraamde SiSa-uitkering van het rijk voor 'stimulering verkeersmaatregelen'. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.4. Programma Werken

Alternatieve naam : Economie

Portefeuillehouder : Wethouder Dillerop

Visie 2018 - 2022
Werken is belangrijk, voor zowel inwoners als bedrijven. Voor inwoners biedt werken een bron van inkomen en sociale netwerken. Voor bedrijven een productiemiddel om hun activiteiten en doelen te realiseren. De gemeente heeft binnen dit thema een verbindende rol.

Wij zien het als onze opdracht om zoveel mogelijk inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen naar passend werk. Dit ondersteunen gaat in de vorm van begeleiding, het openstellen en vinden van werkervaringsplekken en een bijdrage leveren aan het creëren van werkgelegenheid.

Voor de bedrijven in onze gemeente moet er een gunstig vestigingsklimaat worden gecreëerd. Dat moet de huidige bedrijven de mogelijkheid bieden om hun bedrijfsactiviteiten binnen onze gemeente te houden en uit te breiden. Maar het vestigingsklimaat moet ook voor nieuwe bedrijven aantrekkelijk zijn om zich hier te komen vestigen. Dat is niet alleen goed voor de economie van onze gemeente, maar levert ook een bijdrage aan de leefbaarheid in onze gemeente.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Creëren van een gunstig vestigingsklimaat

Een gunstig vestigingsklimaat is een situatie waarin het voor bedrijven aantrekkelijk is en blijft om zich met hun activiteiten te vestigen in onze gemeente. Het creëren van een gunstig vestigingsklimaat doen we samen met ons bedrijfsleven en hun vertegenwoordigende organen en begint met het wegnemen van barrières om te kunnen ondernemen. Aan de hand van de in 2021 vastgestelde economische agenda wordt de samenwerking met ondernemers verder voortgezet.

Leegstand voorkomen
Leegstand op bedrijfslocaties willen we voorkomen. Daar waar mogelijk en wenselijk laten wij werklocaties herontwikkelen naar woningbouwlocaties voor zover passend binnen onze woonvisie. Om dreigende leegstand in beeld te hebben, ontwikkelen we de volgende activiteiten:

- Aanhalen van contacten met ondernemers door naar buiten treden van bedrijfscontactfunctionaris;
- Bedrijven worden actief gevolgd of benaderd om ze vast te houden binnen de gemeente;
- Bedrijven worden waar mogelijk begeleid en/of gefaciliteerd waar het bedrijfsvastgoed betreft.

Realisatie Jaarstukken

Leegstand voorkomen
In 2022 is met regelmaat contact geweest met ondernemers in diverse (deel) gebieden van onze gemeente. Om nader kennis te maken, behoeften en plannen te vernemen en hiermee ook te kunnen inschatten wat men nodig heeft en of leegstand aan de orde gaat zijn.

2. Participatie (door werk) vergroten

Wij willen de participatie van inwoners vergroten, zo mogelijk door werk. Hierbij passen wij maatwerk toe, en kijken we altijd naar de hele persoonlijke of gezinssituatie.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

De arbeidsbemiddeling wordt uitgevoerd door WerkBedrijf in Nijmegen en daarvoor betalen wij het re-integratiebudget van de Participatiewet geheel door. De dienstverlening heeft als basis het meerjarig arbeidsmarktbeleid. WerkBedrijf houdt rekening met de gevolgen van de coronacrisis voor de arbeidsmarkt en past de dienstverlening aan kandidaten aan in samenwerking met het UWV. In dat kader is het regionaal Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen in het leven geroepen waarin de zeven regiogemeenten, WerkBedrijf Rijk van Nijmegen, UWV, vakbonden (CNV, FNV, VCP/de Unie), werkgeversorganisatie VNO-NCW, Leerwerkloket en onderwijsinstellingen ROC Nijmegen en HAN hun krachten bundelen om samen te werken aan werk voor iedereen.

Ondersteunen bij het vinden en behouden van werk
Inwoners die dat nodig hebben, worden ondersteund bij het vinden en behouden van werk. Wij werken daarvoor samen met de gemeenten in de regio Nijmegen in MGR-verband. De uitvoeringsorganisatie is WerkBedrijf Rijk van Nijmegen. Wij zetten deze samenwerking voort en houden toezicht op beleid en uitvoering via bestuurlijke en ambtelijke weg. Uitgangspunt is dat WerkBedrijf mensen helpt naar loonvormende arbeid inclusief beschut werk.

De WSW bestendigen
De WSW voeren wij gezamenlijk met de gemeente Gennep uit in de GR IWGM. Om dit op lange termijn te bestendigen, treft INTOS maatregelen om de kosten te verlagen en de opbrengsten te verhogen. Daarnaast werken we aan een vereenvoudiging van de bestuursstructuur. Wij houden daarbij alle opties open wat betreft uitbreiding of afstoten van taken of opdrachten, vormen van samenwerking, samenvoeging of uitvoering.

Meer ruimte voor een alternatieve aanpak bieden
Wij willen minder regels om meer inwoners te laten participeren in de samenleving. Dat begint met vertrouwen opbouwen bij uitkeringsgerechtigden en maatwerk leveren. Wij zullen daarbij extra investeren in onze medewerkers opdat zij nog beter in staat zullen zijn om cliënten op juiste en doeltreffende wijze te benaderen. Daarbij betrekken wij de adviezen van de WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) zoals die zijn neergelegd in het rapport 'Weten is nog geen doen'.
Wij staan open voor experimenten waarbij het resultaat: "minder mensen afhankelijk van een uitkering" voorop staat. Wij gaan op zoek naar de goede ervaringen van andere gemeenten en onderzoeken of wij deze in onze gemeente ook kunnen toepassen. Samen met WerkBedrijf intensiveren we de dienstverlening vanaf 2022 in het kader van het project 'Doe je mee'.

Sturen op duurzame bedrijvigheid
Waar mogelijk wordt gestuurd op duurzame bedrijvigheid die de werkgelegenheid vergroot, ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit sturen doen wij op het moment dat er ontwikkelingen worden gesignaleerd binnen verschillende taakvelden die voor elkaar van meerwaarde kunnen zijn. Wij zullen deze partijen dan met elkaar in verbinding brengen.

Realisatie Jaarstukken

Ondersteunen bij het vinden en behouden van werk
Wij bieden blijvend ondersteuning aan mensen bij het vinden en behouden van werk. Als dat te hoog gegrepen is dan bieden we (arbeidsmatige) dagbesteding of stimuleren we een andere vorm van participatie. De uitvoering geschiedt door WerkBedrijf; een module van de MGR Rijk van Nijmegen.

De WSW bestendigen
In 2022 is de WSW nog uitgevoerd onder de bestuurlijke vorm van de IWGM. In 2022 hebben we de opheffing van de IWGM voorbereid en deze is per 31 december 2022 daadwerkelijk opgeheven. De uitvoering van de WSW is nu door middel van een dienstverleningsovereenkomst direct bij INTOS belegd. Die biedt een solide basis voor de uitvoering van de WSW voor de komende jaren, tegen acceptabele kosten. De werkgelegenheid voor deze specifieke doelgroep is daarmee gewaarborgd.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Meer ruimte voor een alternatieve aanpak bieden
Naast de reguliere begeleiding van onze cliënten hebben we in 2022 samen met gemeenten in de regio het project Doe je mee? uitgevoerd. Alle cliënten werden met toepassing van een specifieke interviewtechniek uitgebreid gesproken over hun capaciteiten en wensen. Wij hebben 33 kandidaten aangemeld. Daarvan is een persoon doorgestroomd naar een traject bij WerkBedrijf. De anderen zijn teruggemeld en die nemen we in een zorg- of participatietraject.

Sturen op duurzame bedrijvigheid
Wij zagen in 2022 geen mogelijkheid om een impuls te geven aan duurzame bedrijvigheid.

---

3. Aandacht aan bedrijfslocaties geven

In de regio Limburg Noord is er een overaanbod aan bedrijfslocaties, waardoor het toevoegen van bedrijfslocaties niet meer is toegestaan. In Mook en Middelaar is er nog ruimte om nieuw-vestiging mogelijk te maken, maar ligt het meer in de lijn om incourante bedrijfslocaties te herontwikkelen of te herbestemmen naar andere gebruiksvormen, zoals wonen. We willen ons aanbod van bedrijfslocaties meer laten aansluiten op de huidige behoefte en overcapaciteit van bedrijfslocaties inzetten als wisselgeld in de regio om andere ontwikkelingen mogelijk te maken.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Bij de ontwikkeling van Molenhoek Zuid wordt een incourant bedrijventerrein omgezet naar wonen.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal;
- MGR Regio Rijk van Nijmegen;
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep en Mook en Middelaar (IWGM).

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
		*)	Waarde	Waarde (landelijk)	Waarde (landelijk)	Gemeente
1	Functiemenging): %	1	36,8	36,5 (53,3)	N/b (N/b)	N/b
2	Vestigingen (van bedrijven): Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	1	178,9	186,3 (165,1)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 LISA

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Werken						
Totaal lasten	179	186	185	166	19	V
Totaal baten	-64	-70	-70	-66	-4	N
Totaal baten en lasten	**115**	**116**	**115**	**100**	**15**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-6	-6	-6	-5	-1	N
Totaal Programma	**110**	**110**	**109**	**95**	**14**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Het verschil bij de lasten betreft met name onderuitputtingen van diverse budgetten. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.5. Programma Leren

Alternatieve naam : Onderwijs

Portefeuillehouder : Wethouder Dillerop

Visie 2018 - 2022
Onderwijs is belangrijk in de ontwikkeling van ieder mens. Het biedt tal van kansen en mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen en te groeien. Wij willen dat wat er is behouden voor onze gemeente en waar er kansen zijn om iets toe te voegen dit met beide handen aangrijpen.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Het huidige schoolaanbod behouden

In elke kern is een school voor primair onderwijs aanwezig. Wij spannen ons in om de school voor voortgezet onderwijs in onze gemeente te behouden.

Huisvesting Kandinsky
In 2020 is een haalbaarheidsonderzoek gedaan omtrent de mogelijkheden van vervangende nieuwbouw voor het Kandinsky-college locatie Molenhoek. Op grond van de resultaten van dit haalbaarheidsonderzoek is de conclusie getrokken dat de gemeente de hiervoor benodigde investeringen op dit moment niet kan opbrengen.
Na invoering van de nieuwe wet onderwijshuisvesting in 2023 zal er naar verwachting meer duidelijk zijn omtrent de verantwoordelijkheden van gemeenten en schoolbesturen rondom renovatie en het realiseren van klimaats- en duurzaamheidsdoelstellingen en de financiële inzet van het Rijk. Op dat moment zullen wij opnieuw met het Kandinsky in overleg treden.

Ondersteunen aanwezigheid school in elke kern
Wij ondersteunen lokale initiatieven en initiatieven vanuit het onderwijs die bijdragen aan de instandhouding van de scholen voor primair onderwijs in onze gemeente.

Laaggeletterdheid
We willen bijdragen aan het terugdringen van laaggeletterdheid in onze gemeente. Dit doen we door uitvoering te geven aan de samenwerkingsovereenkomst educatie met de regio Nijmegen. Ook zullen wij, waar de gelegenheid zich voordoet, projecten faciliteren en stimuleren die de afname van laaggeletterdheid in onze gemeente (mede) tot doel hebben.

Realisatie Jaarstukken

Huisvesting Kandinsky
De situatie met betrekking tot het Kandinsky is ongewijzigd. De aangekondigde wetswijzigingen laten op zich wachten en zullen waarschijnlijk ook niet voor substantiële extra financiële armslag zorgen. Met de overkoepelende scholenstichting @vocampus is hierover overleg gevoerd. Door de bestuurders van @vocampus is aangegeven dat men wel binnen afzienbare termijn uitsluitsel nodig heeft. Het gebouw kan klimatologisch en arbo-technisch niet veel langer meer voor onderwijs gebruikt worden. Zonder een duidelijk perspectief kan het schoolbestuur besluiten om de locatie op te heffen. In 2023 zal daarom een besluit genomen (moeten) worden of er wel of geen perspectief is.

Ondersteunen aanwezigheid school in elke kern
Op dit gebied zijn er geen specifieke activiteiten geweest. Wel is er gezamenlijk met de gemeenten Bergen en Gennep en de betrokken schoolbesturen een eerste oriënterend overleg geweest met

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

betrekking tot het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan. Een dergelijk plan heeft tot doel om in kaart te brengen welke maatregelen en investeringen er nodig zijn om de onderwijshuisvesting de komende jaren op peil te houden.

Laaggeletterdheid
Onze gemeente heeft samen met de andere regiogemeenten een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Nijmegen met betrekking tot de inkoop van cursussen bij het ROC waar mensen met lees-, reken- en digitale problemen gebruik van kunnen maken. Om het bewustzijn binnen de eigen organisatie te vergroten is met medewerking van de Stichting Lezen en Schrijven in de week van lezen en schrijven een activiteit binnen het gemeentehuis georganiseerd (Escape-koffer).

---

2. Kinderen laten kennismaken met kunst, cultuur en natuur

We willen dat kinderen reeds op jonge leeftijd kennis kunnen maken met (lokale) kunst, cultuur en natuur.

Cultuureducatie subsidiëren
We blijven het huidige aanbod aan cultuureducatie op de scholen subsidiëren.

Realisatie Jaarstukken

Cultuureducatie subsidiëren
Stichting Lijn83 heeft voor de drie basisscholen in onze gemeente een subsidie gekregen voor cultuureducatie op de scholen.

---

3. Kinderen opvang of onderwijs garanderen

Alle kinderen vanaf de leeftijd van 2 jaar kunnen een vorm van voorschoolse opvang genieten. Alle kinderen vanaf 4 jaar volgen onderwijs op een school die voor hen geschikt is. Wij gaan ervoor dat ieder kind en iedere jongere in beeld is en zo nodig begeleid wordt om volwaardig te kunnen participeren in de samenleving.

Regionale aanpak ziekteverzuim uitvoeren
Wij voeren regionale aanpak ziekteverzuim binnen het onderwijs uit en hebben daarin specifiek de aandacht voor vroegtijdig schoolverlaters en jongeren zonder startkwalificatie.

VVE en SMI bieden
We houden het huidige aanbod van Vroeg en Voorschoolse Educatie (VVE) en Sociaal Medische Indicatie (SMI) in stand en maken afspraken met partners over de toeleiding.

Aanpak passend onderwijs uitvoeren
We voeren de regionale en lokale aanpak passend onderwijs uit. Hiertoe versterken we de samenwerking tussen jeugdbeleid, jeugdzorg en onderwijs.

Realisatie Jaarstukken

Regionale aanpak ziekteverzuim uitvoeren
Vanuit leerplicht wordt meegedraaid in het project Aanpak Ziekteverzuim in de regio. Dit houdt in dat de leerplichtambtenaar regelmatig overleg heeft met de zorgcoördinator en schoolarts van het Kandinsky College in Molenhoek. Voor wat betreft de gehele aanpak van (ongeoorloofd) schoolverzuim is er eveneens een regionale aanpak. Er is behalve voor leerplichtigen aandacht voor jongeren zonder startkwalificatie (voortijdig schoolverlaters).

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

VVE en SMI bieden
Voor het aanbod van voorschoolse educatie (conform landelijke wet- en regelgeving) zijn subsidieafspraken gemaakt met KION. Kinderen met een indicatie van het consultatiebureau kunnen op de peutergroepen in Mook of Molenhoek geplaatst worden. In 2022 is in overleg met de educatieve partners (scholen, kinderopvang en jeugdgezondheidszorg) ook gewerkt aan sluitende afspraken met betrekking tot de warme overdracht van peutergroep naar school. Ook is gestart met een periodieke monitor van deze kinderen met als doel om de resultaten van het aanbod beter in beeld te krijgen.

Kinderopvang op basis van een sociaal medische indicatie wordt aangeboden op basis van een indicatie van het Sociaal Team. Deze voorziening wordt verstrekt in geval van overbelasting van het gezin en indien VVE niet adequaat of toereikend is.

Aanpak passend onderwijs uitvoeren
De scholen en het Sociaal Team stemmen af wat nodig is om een leerling passend onderwijs te laten volgen. Voor zwaardere casuïstiek worden zoals gebruikelijk maatwerkafspraken gemaakt. Wel werken we als regio steeds vaker met zorgarrangementen, waarbij er afspraken zijn met een school over de koppeling van het onderwijsaanbod met benodigde jeugdhulp. Dit voorkomt dat ouders naar meerdere loketten moeten en maakt de zorgverlening op school efficiënter, waardoor kinderen minder wisselende gezichten zien. De kosten worden naar rato van het aantal kinderen door de regiogemeenten gefinancierd.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Absoluut verzuim: Aantal per 1.000 leerlingen	1	N/b	7,0 (2,7)	N/b (N/b)	N/b
2	Relatief verzuim: Aantal per 1.000 leerlingen	1	5,0	12,0 (20,0)	N/b (N/b)	N/b
3	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie: % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2	0,6	1,3 (1,9)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 DUO
2 Ingrado

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Leren						
Totaal lasten	376	340	404	410	-6	N
Totaal baten	-38	-2	-67	-151	85	V
Totaal baten en lasten	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**
Toevoeging aan reserves	0		0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De werkelijke kosten zijn hoger dan de begrote kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid. De grootste overschrijding wordt veroorzaakt door niet of lager geraamde kosten van € 86k met betrekking tot een SiSa-regeling. Zonder dit verschil zou er een overschot op het programma zijn bij de lasten. Tegenover de lasten staan voor hetzelfde bedrag niet of lager geraamde uitkeringen van het Rijk.

In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Leren valt in de categorie ‘budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten'.
Deze budgetoverschrijding is formeel onrechtmatig omdat er meer kosten zijn gerealiseerd dan geraamd, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel omdat deze extra kosten worden gedekt door direct gerelateerde opbrengsten van € 86k. Per saldo sluit het programma met een positief resultaat.

Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.6. Programma Recreëren

Alternatieve naam : Sport, cultuur en recreatie

Portefeuillehouder : Wethouders Dillerop en Rodoe

Visie 2018 - 2022
Onder recreatie wordt verstaan het besteden van vrije tijd aan ontspanning en maken van plezier voor zowel de inwoners van onze eigen gemeente alsmede voor de dag- en verblijfstoeristen van buiten onze gemeente.

Overkoepelend binnen het thema recreëren zijn de samenwerkingsverbanden in het Rijk van Nijmegen en de regio Noord-Limburg. In Noord-Limburg werken acht gemeenten samen aan het Actieprogramma vrijetijdseconomie. Binnen dit actieprogramma wordt ingezet op vijf actielijnen: Vitale verblijfsrecreatie, Vitale dagrecreatie, Vrijetijdslandschap, Cross-overs en Regiomarketing. In het Rijk van Nijmegen werken we eveneens samen met acht gemeenten aan de ontwikkeling van gastheerschap en de promotie van het Rijk van Nijmegen in Nederland, Duitsland en België. We werken hierbij samen met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) en toeristische platformen in Limburg.

Op kleinere schaal wordt er samengewerkt aan de economische ontwikkeling in de regio Bergen, Gennep en Mook en Middelaar middels het samenwerkingsverband BGMM. Het BGMM gebiedsprogramma en uitvoeringsprogramma is meerjarig, en beschikbaar voor de raden. Er wordt hierin rekening gehouden met het actieprogramma 2018-2025 uit de regio Noord-Limburg zodat er verbinding gelegd kan worden. De acties en projecten die voortkomen uit deze samenwerkingsverbanden zullen bijdragen in de uitwerking van onderstaande thema's.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. De kwaliteit van onze leefomgeving versterken

Wanneer de kwaliteit van de leefomgeving wordt versterkt, zal dit zorgen voor zowel meer woongenot voor onze inwoners als het versterken van de toeristische positie van de gemeente. Hiervan zullen ook de ondernemers binnen onze gemeente voordeel ervaren.

In 2022 zetten we het project 'Proef Plasmolen' verder voort.

Realisatie Jaarstukken

Er is in 2022 een herstart met het project gemaakt. Daarvoor is een tijdelijk projectleider aangetrokken. Samen met het platform hebben wij de kaders voor het project bepaald. Het platform vervult in dit traject een adviserende rol. Tevens is bureau MTD Landschapsarchitecten ingehuurd om een schetsontwerp voor het project te maken. Dit vindt in de eerste helft van 2023 plaats.

---

2. Onze cultuurhistorie en identiteit uitdragen

Door onze cultuurhistorie en daarbij behorende identiteit meer uit te dragen zal dit, mede door onze bijzondere ligging, bijdragen aan een unieke locatie voor dag- en verblijfsrecreatie. Door het uitdragen van onze eigen historie zullen ook onze eigen inwoners zich meer verbonden voelen met de gemeente.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Ondanks dat er voor het begrotingsjaar 2022 geen activiteiten gepland stonden, zijn er wel verkennende gesprekken gevoerd met onder andere Huys te Moock, Erfgoedplatform Mook en Middelaar en diverse verenigingen in de gemeente die samen willen werken aan de herdenking van 450 jaar Slag op de Mookerheide in 2024. De geïnventariseerde mogelijkheden worden in 2023 nader besproken en gecommuniceerd.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:

- Leisurelands B.V.

Daarnaast zijn er op het gebied van recreatie en toerisme nog diverse samenwerkingsverbanden, zoals TVAN, Routebureau Arnhem-Nijmegen, Routebureau Noord-Limburg, Via Romana, Visit Noord-Limburg, gemeenten in het Rijk van Nijmegen, in Noord-Limburg en in de grensstreek van Duitsland, ondernemers in de gemeente, Stichting MTB-routenetwerk Rijk van Nijmegen, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Bodemzorg Limburg. Dit zijn echter samenwerkingsverbanden die formeel niet onder de noemer 'Verbonden partij' vallen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
		*)	Waarde	Waarde (landelijk)	Waarde (landelijk)	Gemeente
1	Niet-sporters: % (vierjaarlijks)	1	45,0	n.v.t. (n.v.t.)	n.v.t. (n.v.t.)	-

*) wettelijke bronhouder
1 Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Recreëren						
Totaal lasten	656	892	928	825	103	V
Totaal baten	-53	-15	-18	-48	30	V
Totaal baten en lasten	**602**	**877**	**910**	**777**	**133**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	40	40	0	V
Onttrekking uit reserves	-1	0	-72	-22	-50	N
Totaal Programma	**602**	**877**	**878**	**795**	**83**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

De grootste verschillen betreffen onderuitputting van diverse budgetten op het gebied van sport en recreatie. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.7. Programma Samenleven en zorgen

Alternatieve naam : Sociaal domein

Portefeuillehouder : Wethouder Dillerop

Visie 2018 - 2022
De gemeente is er voor de inwoners en de gemeenschappen. Wij richten onze inspanningen en middelen op het leefbaar houden van de kernen. We vinden het belangrijk om mensen die niet in staat zijn om te participeren eerder en proactief te benaderen. Wij willen dat mensen elkaar kunnen ontmoeten en verbindingen tot stand brengen. Dat betekent dat we voor de mensen die minder kunnen deelnemen aan deze samenleving de juiste ondersteuning willen bieden.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Gemeenschap versterken

We willen de gemeenschap versterken, onder andere door ontmoeting en verbinding te stimuleren. We bevorderen een zo groot mogelijke toegankelijkheid binnen de gemeente in al haar facetten. Waar inwoners niet in staat zijn om deel te nemen aan het gemeenschappelijke leven, brengen wij de belemmerende factoren in kaart en proberen deze weg te nemen of te compenseren.

Voor 2022 zijn op grond van de Programmabegroting 2022 met betrekking tot dit onderdeel geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland. Naar aanleiding van het collegeprogramma 2018-2022 worden de volgende drie onderwerpen vermeld:

Samenwerking tussen verschillende sectoren
We willen de sociale cohesie tussen scholen, buitenschoolse opvang, zorg, welzijn, jeugdzorg en gemeenschapshuizen versterken. Dit doen wij door te stimuleren dat er ontmoeting en projecten worden ontwikkeld waarbij er wordt samengewerkt. De gemeente faciliteert dit door regie te voeren op de samenwerking en de prikkel tot samenwerking te verwerken in ons subsidiebeleid.

Doelgroepen verbinden
Initiatieven die verschillende doelgroepen, waaronder ouderen en jongeren, meer met elkaar verbinden gaan wij ondersteunen. Dit doen wij onder andere door ons subsidiebeleid hierop aan te passen. Ook gaan wij in overleg met bestaande organisaties over mogelijkheden om binnen hun activiteit doelgroepen met elkaar in contact te brengen.

Inloopvoorzieningen ondersteunen
Wij blijven inloopvoorzieningen ondersteunen en helpen om verder te ontwikkelen, zodat ze toegankelijk worden of blijven voor alle inwoners in de kernen.

Realisatie Jaarstukken

Samenwerking tussen verschillende sectoren
In 2022 heeft er een netwerkbijeenkomst jeugd plaatsgevonden, waarbij onder andere scholen, aanbieders, welzijnspartijen, wettelijke toeleiders, gesubsidieerde partijen, politie, schuldhulpverlening en het sociaal team elkaar ontmoet hebben en verbindingen versterkt hebben. Ook is er een gezichtenkaart gemaakt waarop de contactpersonen van alle netwerkpartners staan. De ketenpartners geven aan dat de bijeenkomsten en de gezichtenkaart bijdragen aan de onderlinge verbinding en samenwerking.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Doelgroepen verbinden
We stimuleren ontmoeting tussen (en activering van) ouderen middels onder andere subsidiëring van kbo's. Tevens stimuleren we ontmoeting tussen (en activering van) jongeren middels de financiering van onder andere Join Us. Join Us is voor alle jongeren (12-30 jaar) die zin hebben in meer sociaal contact. De groep gaat leuke dingen doen met leeftijdsgenoten en werkt ondertussen aan de social skills, met behulp van begeleiders.
Tot slot stimuleren we ontmoeting tussen mensen met een Westerse en niet-Westerse achtergrond door subsidiëring van het beweegcollectief en Stichting Vluchtelingenhulp Mook.

Inloopvoorzieningen ondersteunen
De inloopvoorzieningen, waaronder eettafels, lees- en ontmoetingspunt (LoP en dorpskamer) en inloop voor mensen met een psychische kwetsbaarheid van RIBW en Ixta Noa hebben in 2022 subsidie ontvangen. Met deze gelden is openstelling gerealiseerd en zijn activiteiten aangeboden aan de doelgroep. De eettafels worden wekelijks of tweewekelijks gehouden. De lees- en ontmoetingspunten zijn meerdere dagen per week open voor inwoners van de gemeente Mook en Middelaar. De inloop van RIBW en Ixta Noa is dagelijks (m.u.v. zondag) open voor inwoners uit regio Nijmegen.

2. Goede, laagdrempelige en betaalbare ondersteuning bieden

Het is ons doel dat de inwoners van gemeente Mook en Middelaar zoveel mogelijk participeren in de samenleving. Waar mogelijk op eigen kracht of met behulp van hun netwerk. Lukt dit niet voldoende, dan zorgen wij voor ondersteuning. We willen dat de ondersteuning aansluit bij de behoeften die leven onder onze inwoners. Wij richten deze zo in dat deze zo goed, toegankelijk, laagdrempelig en betaalbaar mogelijk is.

Voor 2022 zijn op grond van de Programmabegroting 2022 met betrekking tot dit onderdeel geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland. Naar aanleiding van het collegeprogramma 2018-2022 worden de volgende twee onderwerpen vermeld:

Ondersteuning dicht bij huis
We bevorderen dat ondersteuning dichterbij huis georganiseerd kan worden, bijvoorbeeld door een deel van de dienstverlening in het gemeenschapshuis te organiseren. Ook willen wij in samenspraak met de gezondheidscentra bezien of een deel van hun dienstverlening ook op een locatie in Middelaar aangeboden kan worden.

Vaste gezichten
We bevorderen dat inwoners die ondersteuning ontvangen vaker vaste gezichten zien. Nieuwe initiatieven die meer persoonlijke hulp mogelijk maken zoals lokale “pools” voor hulp in de huishouding en andere experimenten gaan wij stimuleren en ondersteunen.

Ontwikkelingen met financiële impact in 2022 binnen het Sociaal Domein

Wet Inburgering 2021
Per 1 januari 2022 wordt de Wet inburgering 2021 (Wi2021) van kracht. Uw raad stelde daarvoor een regionale beleidsnota vast. Wij ontvangen van het rijk bijdragen voor de voorbereiding en de uitvoering en wij zorgen ervoor dat de uitvoeringskosten binnen dat budget blijven.

Schuldhulpverlening
De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is per 1 januari 2021 gewijzigd. De belangrijkste verandering is de verplichte vroegsignalering. Daarnaast verwacht de NVVK (brancheorganisatie Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet) als gevolg van de coronacrisis een toename van hulpvragen van circa 30%. Dit vertaalt zich mogelijk in hogere kosten voor de inhuur van professionele schuldhulpverlening.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Ambulantisering GGZ en Beschermd Wonen
Het beleid rondom Beschermd Wonen (BW) en de volwassen GGZ is volop in beweging, met onder andere een doordecentralisatie BW van centrumgemeenten naar gemeenten. Samen met de regio werken we hard om een zachte landing te creëren. Onderdeel van de decentralisatie is transformatie en ambulantisering. Dit betekent dat meer cliënten voor wie dit mogelijk is, zelfstandig blijven of gaan wonen en in de eigen omgeving de nodige ondersteuning ontvangen. Cliënten kunnen hierbij alle ondersteuning ontvangen die ze ook in een intramurale setting ontvangen zouden hebben, zoals 24-uurs beschikbaarheid of bereikbaarheid. De doordecentralisatie met de opgave van ambulantisering gaat gepaard met twee financiële ontwikkelingen: ten eerste dat geleidelijk steeds meer cliënten ambulant blijven of gaan wonen (en daarmee op het lokale budget drukken) en ten tweede wordt er per 2023 een nieuwe verdeelsleutel van het budget gehanteerd waarbij onze regio er naar verwachting fors op achteruit gaat.

Reële tarieven zorg
Voor ondersteuning vanuit de Wmo geldt er een AMvB die bepaalt dat er reële tarieven gehanteerd dienen te worden. Voor ondersteuning vanuit de Jeugdwet is deze regeling per 1 april 2021 van kracht geworden. Dit betekent dat we wettelijk gehouden zijn aan het vaststellen van reële tarieven. In onze Verordening Wmo en Jeugdwet hebben we reeds bekrachtigd dat we reële tarieven zullen hanteren. De AMvB regelt met welke kostprijselementen gemeenten rekening moeten houden bij de bepaling van een tarief bij de inkoop van Wmo-ondersteuning en straks voor Jeugdhulp. Hier vallen onder andere de cao-ontwikkelingen van de betreffende ondernemingstak onder. Dit betekent dat tarieven regelmatig zullen wijzigen en we dat terugzien in de uitgaven. Recent is dat bijvoorbeeld het geval geweest bij Jeugdbescherming en Jeugdreclassering.

Veilig Thuis en aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
De groei van het aantal meldingen, adviezen, onderzoeken en andere producten en diensten van Veilig Thuis lijkt (tijdelijk) tot stilstand gekomen. Daarom is in de begroting voor 2022 alleen rekening gehouden met indexering en is buiten de indexering geen sprake van een verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan Veilig Thuis. In de afgelopen jaren zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen gemeenten en Veilig Thuis, onder andere om de wachtlijsten, werkdruk en kosten van Veilig Thuis te verlagen. Ook is een producten- en dienstencatalogus ontwikkeld, die nog verder richting geeft aan de samenwerking. Dit heeft wel tot resultaat dat casussen eerder overgedragen worden aan het Sociaal Team dan eerder het geval was. Ook moet het Sociaal Team vaker samen optrekken met Veilig Thuis in de begeleiding van gezinnen waar sprake is van onveiligheid. Dergelijke casussen kosten veel tijd en dit heeft gevolgen voor de werkdruk en benodigde inzet binnen het Sociaal Team. Dit zal in de nog op te stellen Lokale aanpak Huiselijk Geweld verder worden geconcretiseerd.

Verwarde personen (thans Personen met onbegrepen gedrag)
We hebben binnen onze gemeente in toenemende mate te maken met (overlast door) personen met verward (thans onbegrepen) gedrag. Dit is een landelijk en regionaal beeld dat waarschijnlijk wordt veroorzaakt door het feit dat inwoners minder snel en minder lang worden opgenomen bij verward gedrag. Dit veroorzaakt maatschappelijke onrust en extra werkdruk, bij onder andere de politie en de gemeente, maar ook bij andere maatschappelijke partners. Op dit moment wordt (regionaal) gekeken naar verschillende mogelijkheden om lokaal meer mogelijkheden te hebben om verward gedrag te begeleiden. Opties die worden onderzocht zijn bijvoorbeeld een wijk-ggz team of een wijk-ggd-er. Bij al deze varianten zal ook een financiële bijdrage van de gemeente nodig zijn om dit te realiseren.

Realisatie Jaarstukken

Ondersteuning dicht bij huis
In 2022 zijn we gestart met de pilot POH jeugd. Dit is een praktijkondersteuner die gepositioneerd is bij de huisartsenpraktijken en die expertise en tijd heeft om jeugdigen langer en vaker te zien. Zo kunnen we laagdrempelig ondersteunen en verergering van problematiek voorkomen.
Daarnaast vindt de dienstverlening van SSHB Support en Stichting Leergeld bij de inwoners thuis plaats; wij subsidiëren deze organisaties.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Vanuit Project Senioren Voorbereid bezoeken vrijwillige ouderenadviseurs inwoners vanaf 75 jaar eenmaal per vijf jaar en voeren dan een breed informatief en preventief gesprek.

Vaste gezichten
In de contractgesprekken met huishoudelijke hulp en hulpmiddelen is blijvend aandacht voor het vaste gezicht en behoud van personeel bij de zorgaanbieder. Hier dragen we ook aan bij door reële tarieven te hanteren waardoor dit voor de aanbieder ook haalbaar is.

Ontwikkelingen met financiële impact in 2022 binnen het Sociaal Domein
Wet Inburgering 2021
De uitvoering van de Wet inburgering 2021 (Wi21) ging moeizaam van start door het ontbreken van passend personeel. Daardoor konden de eerste gesprekken pas in december plaatsvinden. Dat heeft tot gevolg dat er in 2022 nauwelijks kosten zijn gemaakt voor de Wi21.

Schuldhulpverlening
De vroegsignalering hebben we vorm gegeven met een minimale variant; dat wil zeggen dat wij cliënten alleen met een sms of brief benaderen. Deze werkwijze blijkt niet effectief en wij zullen dat in de loop van 2023 intensiveren met andere vormen van communicatie.
Het aantal melding voor schuldhulpverlening is wel toegenomen, maar niet zoveel gestegen als verwacht. De casuïstiek is echter wel complexer. We verwachten in 2023 alsnog een toename.

Ambulantisering GGZ en Beschermd Wonen
De decentralisatie van beschermd wonen/thuis is uitgesteld naar 2024.

Reële tarieven zorg
Het college heeft voor 2022 de tarieven voor ondersteuning vanuit de Wmo en Jeugdwet vastgesteld. Deze tarieven waren net als voorgaande jaren reëel.

Veilig Thuis en aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
Er hebben zich in 2022 geen onverwachte ontwikkelingen voorgedaan met betrekking tot Veilig Thuis. In grote lijnen hebben zich de aantallen ontwikkeld zoals bij de begroting aangegeven. Per product van Veilig Thuis zijn er echter wel verschillen. Het aantal meldingen en adviezen is regionaal gestegen, terwijl de andere producten (zoals onderzoek) zijn gedaald. Veilig Thuis probeert dit op te vangen door meer generalistisch te gaan werken. In onze gemeente is het aantal meldingen en adviezen gedaald. De kosten zijn binnen de begroting gebleven.
De Lokale Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is door andere prioriteiten nog niet opgesteld. Dit wordt in 2023 alsnog opgepakt.

Personen met onbegrepen gedrag
In 2022 zijn we gestart met de pilot wijk GGD. De Wijk GGD helpt inwoners die onbegrepen gedrag vertonen en voorkomen met snelle signalering en een passende aanpak dat er problemen ontstaan of situaties verergeren. Hier wordt de omgeving bij betrokken, evenals eventueel betrokken organisaties zoals de woningcorporatie, huisarts en/of GGZ.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- MGR Regio Rijk van Nijmegen;
- Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal;
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep en Mook en Middelaar (IWGM);
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Banen: Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	1	440,0	441,8 (805,5)	N/b (N/b)	N/b
2	Jongeren met een delict voor de rechter: % 12- t/m 21-jarigen	2	N/b	N/b (1,0)	N/b (N/b)	N/b
3	Kinderen in uitkeringsgezin: % kinderen tot 18 jaar	2	3,0	3,0 (6,0)	N/b (N/b)	N/b
4	Netto arbeidsparticipatie: % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	3	69,0	70,0 (70,4)	70,9 (72,2)	-
5	Werkloze jongeren: % 16- t/m 22-jarigen	2	2,0	N/b (2,0)	N/b (N/b)	N/b
6	Personen met een bijstandsuitkering: Aantal per 10.000 (cijfers 1e en 2e halfjaar)	3	229,3	203,4 (431,2)	N/b (N/b)	N/b
7	Lopende re-integratievoorzieningen: Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	3	21,1	20,9 (197,7)	20,7 (197,7)	-
8	Jongeren met jeugdhulp: % van alle jongeren tot 18 jaar	3	N/b	11,2 (13,2)	11,5 (13,2)	-
9	Jongeren met jeugdbescherming: % van alle jongeren tot 18 jaar	3	N/b	0,9 (1,2)	1,0 (1,2)	-
10	Jongeren met jeugdreclassering: % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	3	N/b	N/b (0,3)	N/b (0,3)	N/b
11	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo: Aantal per 10.000 inwoners	4	500,0	510,0 (713,0)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 LISA
2 Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
3 CBS
4 GMSD

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Samenleven en zorgen						
Totaal lasten	6.560	6.866	7.036	7.117	-81	N
Totaal baten	-1.911	-1.641	-1.496	-1.892	396	V
Totaal baten en lasten	**4.649**	**5.226**	**5.540**	**5.225**	**315**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	100	75	25	V
Onttrekking uit reserves	-75	0	-38	-38	0	V
Totaal Programma	**4.574**	**5.226**	**5.602**	**5.262**	**340**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn hoger dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid. De lasten bestaan met name uit niet geraamde specifieke uitgaven waartegenover ook niet geraamde baten staan. Daarnaast speelt binnen dit programma het principe van open-eindregelingen, waarbij één cliënt meer of minder tot verschillen kan leiden ten opzichte van de raming.

In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Samenleven en zorgen valt voor het onderdeel met betrekking tot de specifieke in de categorie ‘budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten'.

Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.8. Programma Gezond leven

Alternatieve naam : Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouders : Wethouders Rodoe, Dillerop en Herings

Visie 2018 - 2022
Wij werken aan een energie-neutrale gemeente. Dit willen we bereiken in 2030. Een energie-neutrale gemeente kan alleen bereikt worden door gezamenlijke inspanning van bewoners, bedrijven, instellingen en de gemeente. Ook regionale samenwerking is noodzakelijk.
Voor ons is duurzaamheid meer dan het besparen van energie en duurzame energieopwekking. Duurzaamheid wordt veelal omschreven aan de hand van de drie P's: Planet, People en Profit. Bij duurzame ontwikkeling is sprake van een evenwicht tussen ecologische (planet), sociale (people) en economische belangen (profit).

Duurzaamheid staat niet op zichzelf, maar maakt integraal onderdeel uit van alle gemeentelijke beleidsterreinen. Bij de totstandkoming van nieuw beleid wordt specifieke aandacht besteed aan duurzaamheid. Ook worden college- en raadsvoorstellen voorzien van een duurzaamheidsparagraaf.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Energietransitie

Het streven is om in 2030 100% van de benodigde energie voor de gemeente Mook en Middelaar duurzaam op te wekken.

Gemeente geeft het goede voorbeeld
Wij willen als gemeente zelf het goede voorbeeld geven als het gaat om duurzaamheid. We gaan hiervoor onze bedrijfsvoering doorlichten en onze inkoop- en aanbestedingen zo duurzaam mogelijk insteken.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
In 2022 zijn alle daken van gemeentelijke gebouwen die hiervoor geschikt zijn voorzien van zonnepanelen.

Realisatie Jaarstukken

Gemeente geeft het goede voorbeeld
MVO en lokaal inkopen is onderdeel van het inkoopbeleid. Hierbij wordt specifiek gevraagd naar de mogelijkheden om maatschappelijk verantwoord in te kunnen kopen.

Verduurzamen gemeentelijke vastgoed
In 2022 zijn er voor het gemeentelijk vastgoed duurzaamheidsscans gemaakt. Op basis van deze scans worden verschillende scenario's voor verduurzaming opgesteld. De resultaten worden in 2023 gepresenteerd en dienen als afwegingskader voor mogelijke investeringen.
Het gemeentehuis doet tevens mee aan een proef rondom het monitoren van waterverbruik. Zo kan er achterhaald worden wanneer er pieken zijn in waterverbruik en of er lekken aanwezig zijn.

2. Circulaire economie

Recycling
Wij ondersteunen de transitie naar een circulaire economie en samenleving.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Recycling
Buiten de reguliere werkzaamheden zijn hier geen extra activiteiten op ondernomen.

3. Klimaatadaptatie

We houden rekening met de gevolgen van het veranderende klimaat, zoals heftige regenval, hittestress en droogte. Wateroverlast wordt verminderd door het stimuleren van het afkoppelen van hemelwaterafvoer. Bij de inrichting van de openbare ruimte zal mede worden ingezet op het voorkomen van wateroverlast en hittestress.

In het verleden hebben de gemeenten in de regio Noord-Limburg in samenwerking met het waterschap een klimaatstresstest uitgevoerd. Het waterschap heeft in navolging hiervan het initiatief genomen om te komen tot een 'Regionale en Lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Waterpanel-Noord'. Hieruit zal moeten blijken welke knelpunten en kansen de komende jaren gaan spelen en hoe we deze gezamenlijk kunnen gaan aanpakken.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Naast het subsidiëren van het afkoppelen van verhardingen en daken door particulieren en plaatselijke afkoppelingen door de gemeente, hebben er geen planmatige activiteiten op dit terrein plaats gevonden.

4. Een gezonde levensstijl stimuleren

We bevorderen een gezonde leefstijl, onder andere door sporten en bewegen te stimuleren.

We doen dit door waar mogelijk sport- en beweeglocaties in de openbare ruimte te realiseren, bij voorkeur op die momenten dat die gecombineerd kan worden met een geplande aanpassing van de openbare ruimte. Ook bevorderen we beweegactiviteiten door deze financieel te ondersteunen middels subsidie.

In 2022 gaan wij door met de uitvoering van het lokale sportakkoord en het lokale preventieakkoord. Met het budget wat wij hiervoor vanuit het rijk hebben gekregen ondersteunen wij (extra) beweegactiviteiten, de lokale inbedding van de Gecombineerde Leefstijlinterventie en preventieve activiteiten op het gebied van Jeugd- GGZ.

Voor 2022 staan geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 hebben we een aantal aanvragen gekregen binnen het Lokaal Sportakkoord. We hebben een aantal van die initiatieven ondersteund middels een subsidie. Het leefstijlbudget dat we vanuit

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

het Rijk hebben gekregen is gedeeltelijk benut. Zo hebben we De Beleefkeuken ondersteund bij het opzetten van kooklessen voor mensen met een klein budget.
We hebben in 2022 vanuit het lokaal preventieakkoord ingezet op het voorkomen van jeugdhulp door onder andere een theatervoorstelling te organiseren voor ouders van pubers, collectieve voorzieningen in te kopen bij Pro Persona Connect en aan te sluiten bij Join Us. Ook is in samenwerking met het jongerenwerk een start gemaakt met het opzetten van een café voor ouders van jongeren.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen;
- Gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN);
- NV Waterleidingmaatschappij Limburg (WML);
- Enexis Holding N.V..

Naast deze verbonden partijen werken we ook samen in het samenwerkingsverband Noord-Limburg.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
		*)	Waarde	Waarde (landelijk)	Waarde (landelijk)	Gemeente
1	Omvang huishoudelijk restafval: Kg per inwoner	1	105	N/b (169)	N/b (N/b)	75*)
2	Hernieuwbare elektriciteit: %	2	14,3	N/b (N/b)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 CBS
2 RWS

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

*) 160 kg per huishouden x 3.717 huishoudens / 7.989 inwoners (aantal 1-1 conform Uitkering gemeentefonds)

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Gezond leven						
Totaal lasten	1.627	1.439	1.483	1.819	-335	N
Totaal baten	-1.739	-1.409	-1.431	-1.604	173	V
Totaal baten en lasten	**-112**	**30**	**52**	**214**	**-162**	**N**
Toevoeging aan reserves	0	0	300	288	12	V
Onttrekking uit reserves	-245	0	-199	-199	0	V
Totaal Programma	**-357**	**30**	**153**	**303**	**-151**	**N**

Rechtmatigheidsanalyse

De werkelijke kosten zijn hoger dan de begrote kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door niet geraamde kosten van € 122k met betrekking tot een SiSa-regeling en meerkosten van € 149k met betrekking tot afvalinzameling.

In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Gezond leven valt voor het de onderdelen met betrekking tot de SiSa-regeling en de afvalstoffenheffing in de categorie ‘budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten'.
Deze budgetoverschrijding is formeel onrechtmatig omdat er meer kosten zijn gerealiseerd dan geraamd, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel omdat deze extra kosten worden gedekt door direct gerelateerde opbrengsten van € 122k. Voor wat betreft de meerkosten met betrekking tot de afvalinzameling is deze hoger uitgevallen dan de oorspronkelijke raming omdat er bij de berekening van de tarieven diverse aannames zijn gedaan. Normaliter wordt deze post geëgaliseerd, maar voor 100% egalisatie zijn onvoldoende middelen beschikbaar.

Het grootste verschil betreft een toename van de inzamel- en verwerkingskosten van huishoudelijk afval ten opzichte van de vooraf geraamde bedragen. Op begrotingsbasis was een 100% kostendekkendheid voorzien. De afgelopen jaren zijn de kosten verder gestegen en ligt de werkelijke kostendekkendheid beneden de 100% (zie paragraaf Lokale heffingen). Voor 2023 zijn de kosten ook weer verder bijgeraamd op basis van de meest recente prognoses ten tijde van het opstellen van de Programmabegroting 2023. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.9. Programma Wonen

Alternatieve naam : Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

Portefeuillehouder : Wethouders Herings en Rodoe

Visie 2018 - 2022
In onze gemeente is er veel vraag naar betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen. Naast de opgave om onze woningvoorraad te verduurzamen en de Omgevingswet te implementeren, vormt het realiseren van betaalbare woningen een speerpunt van beleid. We willen hiervoor de juiste conditie creëren en ons voor lopende en komende ontwikkelingen hard maken dit aspect mee te nemen in de realisatie van woningbouw.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Het realiseren van betaalbare woningen

Het realiseren van betaalbare woningen is belangrijk voor tal van doelgroepen. Niet alleen voor jongeren of ouderen, maar ook voor onze inwoners met een lager inkomen. In onze gemeente is er ruimte voor nieuwe initiatieven voor woningbouw. Bij het maken van afspraken over het woningbouwprogramma van nieuwe initiatieven zullen wij ons hard maken voor een gedifferentieerd woningbouwprogramma met betaalbare woningen.

Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Gezien de woningbouwbehoefte in onze gemeente wordt er gewerkt aan een uitbreiding van het woningbouw-programma. De locatie Molenhoek Zuid is nadrukkelijk in beeld als ontwikkellocatie voor woningbouw. Wij hebben de ambitie om hier een gedifferentieerd woningbouwprogramma te realiseren.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 is de gebiedsvisie Molenhoek Zuid vastgesteld. Daarbij is als voorwaarde voor de ontwikkeling opgenomen dat van de 250 woningen ten minste 20 % sociale huurwoningen worden gebouwd en ten minste 50% van de woningen betaalbaar zijn.
In Molenhoek is de start gemaakt met de bouw van een complex waarbij 16 sociale huurappartementen worden gerealiseerd (oplevering voorjaar 2023). Tevens zijn er aan het Raadhuisplein en aan de Rijksweg in Molenhoek betaalbare huurappartementen gerealiseerd.

2. De gebouwen in de gemeente verduurzamen

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 is gestart met het vormgeven van het proces van het vernieuwen van het duurzaamheidsbeleid. Daar is het nieuwe participatiebeleid bij gekomen. Met de RES (Regionale Energie Strategie), de TVW (TransitieVisie Warmte) en inmiddels ook de visie op grootschalig duurzaam opwek, zal hier in 2023 verder aan gewerkt worden.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

3. De Omgevingswet invoeren

Op het gebied van het ruimtelijk domein staat een ingrijpende operatie voor de deur. Een operatie met een nog grotere impact dan de decentralisatie in het sociaal domein. De invoering van de Omgevingswet. Een nieuwe wet waarin talloze verschillende wetten worden ondergebracht onder één wet. Deze Omgevingswet moet het makkelijker maken om veranderingen in de fysieke leefomgeving mogelijk te maken. Deze wet moet ook in onze gemeente worden geïmplementeerd. Niet alleen in technische zin dat er talloze plannen en beleidsdocumenten moeten worden aangepast, maar ook in de manier waarop wij met ruimtelijke ordening omgaan. Niet meer de vraag of een ontwikkeling mogelijk is, maar meer de vraag of een ontwikkeling wenselijk is, zal leidend worden. Deze andere manier van werken zal van gemeenteraad tot organisatie moeten worden omarmd. De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet wordt met een half jaar verplaatst naar 1 juli 2022.

Experimenten met verschillende woonvormen mogelijk maken
Met het oog op de Omgevingswet zijn er mogelijkheden om te experimenteren met afwijkende of bijzondere woonvormen. Wij staan open voor plannen die afwijken van het gangbare en wij zullen deze plannen zo goed mogelijk faciliteren door bijvoorbeeld het normenkader aan te passen of gebruik maken van onze afwijkingsbevoegdheden.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 hebben wij de benodigde DSO software aangeschaft en de daaraan gekoppelde software voor het opstellen van toepasbare regels. In de tussentijd is de invoeringsdatum wederom uitgesteld, in eerste instantie naar 1-1-2023, maar inmiddels is de invoeringsdatum naar 1-1-2024 verplaatst.

4. Gemeentelijke woonvisie

Dit onderwerp is niet vermeld in de Programmabegroting 2022, maar vloeit voort uit het collegeprogramma 2018-2022.

De huidige Woonvisie 2017-2021 gemeente Mook en Middelaar 'kwaliteit van Wonen en Leven', is medio 2017 vastgesteld en heeft een looptijd van vier jaar. De afgelopen vier jaar is er veel veranderd op de woningmarkt. Het is daarom wenselijk dat de woonvisie wordt herzien in 2021.

Realisatie Jaarstukken

Het voornemen was om de woonvisie te integreren in de omgevingsvisie. Vanwege uitstel van de inwerkingtreding van de omgevingswet (1 januari 2024) is er nog geen start gemaakt met het opstellen van de omgevingsvisie en dus ook niet met het actualiseren van de woonvisie. Aangezien er voor 2024 ook een woonzorgvisie moet komen zal de woonvisie inclusief de woonzorgvisie, vooruitlopend op het opstellen van de omgevingsvisie, in 2023 worden opgestart.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij of partijen hebben een relatie met dit programma:

- Groene Metropoolregio.

Naast deze verbonden partij werken we ook samen in het samenwerkingsverband Noord-Limburg en met Regiodeal.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Gemiddelde WOZ-waarde: x € 1.000	1	310	325 (290)	349 (317)	-
2	Nieuw gebouwde woningen: Aantal per 1.000 woningen	2	10,9	4,4 (8,9)	N/b (9,3)	N/b
3	Demografische druk: %	1	86,1	84,7 (70,1)	84,6 (70,3)	-
4	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden: x € 1	3	785	869 (733)	904 (823)	-
5	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden: x € 1	3	834	923 (810)	959 (905)	-

*) wettelijke bronhouder
1 CBS
2 Basisregistratie adressen en gebouwen
3 COELO

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Wonen						
Totaal lasten	523	642	478	473	5	V
Totaal baten	-234	-114	-114	-134	20	V
Totaal baten en lasten	**289**	**528**	**364**	**339**	**25**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-77	-127	-147	-70	-76	N
Totaal Programma	**212**	**402**	**217**	**268**	**-51**	**N**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.10. Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

Algemeen

Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen (baten) die niet specifiek aan één of meerdere programma's gekoppeld worden, maar dienen als dekkingsmiddel voor de lasten van alle programma's tezamen. Dit betreft de volgende onderdelen:

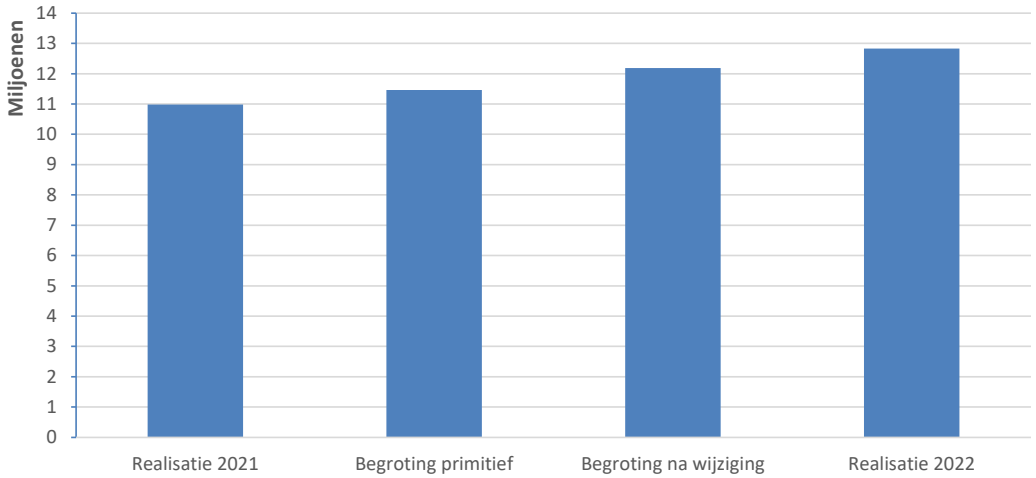
Bedragen x € 1.000

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Algemene Uitkering (incl. DU/IU)	10.980	11.465	12.190	12.830	640
Belastingen:					
- Onroerende zaakbelastingen	2.169	2.013	2.174	2.175	1
- Toeristenbelasting	109	79	79	109	31
- Forensenbelasting	22	29	22	26	5
- Hondenbelasting	39	44	39	39	-1
Dividend	288	288	288	384	96
Saldo van de financieringsfunctie *)	-32	22	22	1	-21
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**13.577**	**13.941**	**14.814**	**15.564**	**751**

*) Betreft saldo van werkelijke rentebaten en rentelasten. Voor een analyse van het verschil verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Toelichting uitkeringen uit het gemeentefonds

Algemene uitkering / decentralisatie- en integratie-uitkeringen
De algemene uitkering voor het jaar 2022 bedraagt € 11.479k. Naast de algemene uitkering ontvingen we in 2022 ook € 1.367k aan decentralisatie- en integratie-uitkeringen. In totaal hebben we over 2022 € 12.846k ontvangen. Over voorgaande jaren is € 16k verrekend (minder ontvangen). In 2022 hebben we per saldo € 12.830k ontvangen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Toelichting belastingen

Vanaf 1 januari 2021 is de belastingheffing en -invordering uitbesteed aan de Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). In 2022 zijn in Mook en Middelaar de navolgende gemeentelijke belastingen geheven, als onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen:

- Onroerende zaakbelastingen van eigenaren van woningen en van niet-woningen;
- Onroerende zaakbelastingen van gebruikers van niet-woningen (gebruikers van woningen zijn wettelijk vrijgesteld van ozb);
- Toeristenbelasting;
- Forensenbelasting;
- Hondenbelasting.

Daarnaast worden in onze gemeente ook leges, afvalstoffenheffing en rioolrechten geheven. Deze vallen echter niet onder de categorie van algemene dekkingsmiddelen omdat dit in feite vergoedingen zijn voor voorzieningen die de gemeente levert. Te denken valt aan het verzamelen en verwerken van huishoudelijk afval en de aanleg en onderhoud van riolering. Voor meer informatie over de lokale heffingen en de opbrengsten daarvan, verwijzen wij u naar de 'Paragraaf lokale heffingen' verderop in deze jaarstukken.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.11. Overzicht van de kosten van overhead

Wettelijk kader
Artikel 8, lid 1 letter c BBV.

Overhead
De kosten die betrekking hebben op het primaire proces, zoals salariskosten, moeten, indien mogelijk, worden opgenomen in de programma's. Salariskosten die niet direct toewijsbaar zijn aan programma's, zoals kosten van het MT, financiën en juridische zaken, blijven staan op overhead.

Overhead bestaat onder andere uit kosten van leidinggevenden primair proces, financiën, personeel en organisatie, inkoop, communicatie, juridische zaken, bestuurszaken, ICT, huisvesting en facilitaire zaken, DIV en managementondersteuning.

In onderstaande tabel vindt u de kosten van de overhead voor 2022.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Personeel en Organisatie (excl. functioneel verantwoord)	2.620	2.722	3.221	2.934	287
Huisvesting en Facilitaire zaken	179	233	229	224	6
ICT en DIV	731	757	755	746	9
Financiën, Juridische zaken en Communicatie	111	53	64	88	-24
Huisvesting buitendienst (werf)	531	186	187	182	4
Totaal Overhead	**4.172**	**3.952**	**4.456**	**4.174**	**282**

De Flexibele Schil maakt onderdeel uit van de rubriek Personeel en Organisatie. De Flexibele Schil heeft in 2022 een overschot van € 260k, waarvan € 250k reeds bij de Eindejaarsrapportage zijn overgeheveld naar 2023. De resterende € 10k komt ten gunste van het rekeningresultaat van 2022. De kosten van inhuur voor 2022 konden opgevangen worden door onderuitputting salariskosten, vergoedingen ziektekosten en de budgetoverheveling uit 2021.

Voor een analyse van het verschil verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.12. Bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten Vennootschapsbelastingplichtig geworden. Vennootschapsbelasting (Vpb) is verschuldigd over fiscale winsten van ondernemersactiviteiten. Omdat de resultaten op fiscaal belaste activiteiten onderling worden verrekend en aangifte wordt gedaan over het totale (gesaldeerde) resultaat, moet de Vpb-heffing worden begroot en verantwoord als een centrale post in de begroting en in de jaarrekening.

Jaarlijks worden de eventuele Vpb-plichtige ondernemersactiviteiten gemonitord en gekwantificeerd. Een aangifte over jaar t moet standaard in jaar t+1 worden ingediend. Omdat wij gebruik maken van de uitstelregeling van het fiscale adviesbureau, hoeven de Vpb-aangiften pas in jaar t+2 te worden ingediend.

Tot nu toe vallen alleen enkele inkomsten van reststromen restafval onder de fiscale winsten van ondernemersactiviteiten. De verschuldigde Vpb is altijd onder de € 0,5k gebleven.
Over 2022 verwachten we een (nagenoeg) nihil-aangifte.

bedragen x € 1.000

Vennootschapsbelasting	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Te betalen Vennootschapsbelasting 2019 (in 2023)	0	0	0	0	0
Te betalen Vennootschapsbelasting 2020 (in 2023)	0	0	0	0	0
Verwachting te betalen Vennootschapsbelasting 2021 (in 2023)	0	0	0	0	0

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.13. Bedrag voor onvoorzien

Onvoorzien

Jaarlijks wordt in de begroting een klein bedrag voor onvoorzien opgenomen. Voor 2022 betreft dit € 5k en dat betreft 0,03% van het begrotingstotaal. In 2022 is deze post niet benut.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Paragrafen

Wettelijk kader
Art. 24, lid 2, letter b en art. 26 jo. art. 9 BBV.

Toelichting
In de paragrafen worden in de begroting de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen. In dit jaarverslag vindt u de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

De volgende paragrafen zijn wettelijk verplicht:
- Paragraaf lokale heffingen;
- Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen;
- Paragraaf financiering;
- Paragraaf bedrijfsvoering;
- Paragraaf verbonden partijen;
- Paragraaf grondbeleid.

Naast de verplichte paragrafen op grond van het BBV zijn er twee aanvullende paragrafen in deze jaarstukken opgenomen.

Deze facultatieve paragrafen betreffen:
- Paragraaf Informatieveiligheid;
- Paragraaf Verduurzamen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.14. Paragraaf Lokale heffingen

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Beleidskader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 10 BBV (in de begroting) ten minste:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Op grond van artikel 16 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’ bevat deze paragraaf geen andere verplichte gegevens.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden (en dus gerelateerd aan uitgaven), als op die waarvan de besteding ongebonden is (vrij aanwendbaar). In deze paragraaf wordt ingegaan op de realisatie van hetgeen in de Programmabegroting 2022 aan onderwerpen is verwoord.

Het gecombineerde aanslagbiljet is eind februari 2022 opgelegd. Hierna zijn periodiek aanvullende kohieren opgelegd. De waardering, heffing en invordering van belastingen is uitbesteed aan BsGW, met uitzondering van de baatbelasting en de leges.

De woz-beschikking, onroerende-zaakbelastingen, rioolrechten, het vastrecht van de reinigingsheffingen en de hondenbelasting zijn op één aanslagbiljet verzameld. De baatbelasting en toeristenbelasting worden afzonderlijk opgelegd. De variabele deel van de reinigingsheffingen en de toeristenbelastingen worden na afloop van het belastingjaar opgelegd.

Geraamde en gerealiseerde opbrengsten belastingheffing

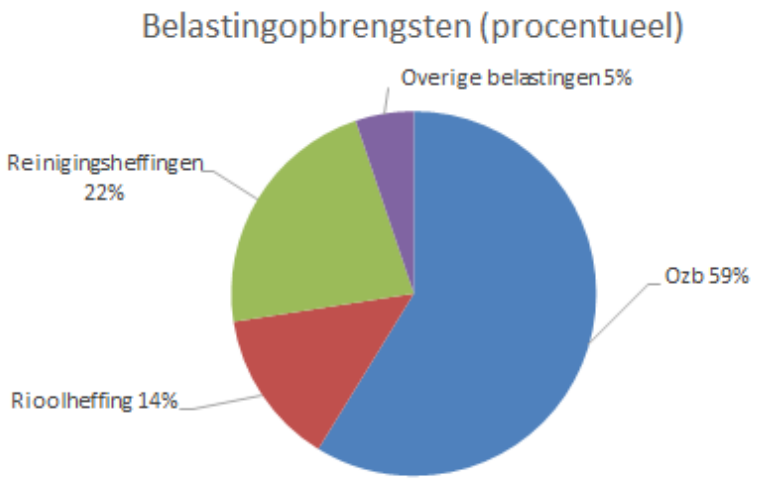
In onderstaand overzicht treft u de opbrengsten van de belastingen over de jaren 2021 en 2022 aan:

Bedragen x € 1.000

Opbrengsten belastingen	W2021	B2022	W2022	%
Niet-bestedingsgebonden lokale heffingen:				
Onroerende zaakbelastingen:				
-ozb eigenaren woningen	1.773	1.713	1.793	49%
-ozb eigenaren niet-woningen	247	273	241	7%
-ozb gebruikers niet-woningen	149	188	140	4%

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Opbrengsten belastingen	W2021	B2022	W2022	%
Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten (n.v.t.)	0	0	0	0%
Forensenbelasting	22	22	26	1%
Toeristenbelasting	109	79	109	3%
Parkeerbelasting (n.v.t.)	0	0	0	0%
Hondenbelasting	39	39	39	1%
Reclamebelasting (n.v.t.)	0	0	0	0%
Precariobelasting (n.v.t.)	0	0	0	0%
Totaal niet-bestedingsgebonden	2.340	2.314	2.349	64%
Bestedingsgebonden lokale heffingen:				
Baatbelasting (t/m 2023)	17	17	17	0%
Rioolheffing woningen en niet-woningen	641	518	509	14%
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	820	819	801	22%
Totaal bestedingsgebonden	1.478	1.353	1.328	36%
Totaal lokale heffingen	**3.818**	**3.667**	**3.676**	**100%**
Af: Kwijtscheldingen	-21	-13	-20	-1%
Totaal netto opbrengst belastingen	**3.797**	**3.654**	**3.656**	**99%**

De belangrijkste belastingen voor de gemeente, met een aandeel van 60% zijn de onroerende zaakbelastingen (ozb).

Het rioolrecht en de afvalstoffenheffing worden kostendekkend belast.
De opbrengst voor de toeristenbelasting, de forensenbelasting, de hondenbelasting en de baatbelasting bedraagt per belasting ongeveer 1% tot 3% van de totale belastingopbrengst, in totaliteit ongeveer 5%.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Gerealiseerd beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Mede overeenkomstig de kaderbrief, de programmabegroting en de herziening van de belastingverordeningen zijn de volgende beleidsmatige uitgangspunten gehanteerd:

a) Er is in 2022 een indexering toegepast van 1,50% (2021: 2,05%) op de tarieven van de algemene belastingen/heffingen (met uitzondering van de ozb). Dit percentage is gebaseerd op de loon- en prijsstijgingen zoals vermeld in de meicirculaire 2021;
b) De ozb is geheven op basis van de woz-waarde. Jaarlijks vindt een hertaxatie plaats. De daaruit voortvloeiende waardestijging of waardedaling wordt verdisconteerd in het definitieve tarief. Het tarief wordt bepaald door de geraamde opbrengst te delen door de geraamde grondslag op basis van de woz-waarde. Hierbij is rekening gehouden met een areaaluitbreiding van € 25k aan extra opbrengsten;
c) Het rioolheffing is geheven ter dekking van de kosten voor onderhoud en vervanging van de bestaande riolering;
d) De afvalstoffenheffing is geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval;
e) De tarieven voor de Toeristenbelasting en de watertoeristenbelasting zijn in 2022 gelijk gebleven;
f) De gemeentelijke leges zijn berekend voor de door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De leges zijn voor 2022 geïndexeerd met 1,50%.

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

De mogelijkheid tot belastingheffing is verankerd in de Gemeentewet (Gw). Hieronder vindt u een opsomming van alle belastingen die geheven mogen worden, onderverdeeld in belastingen die in 2022 daadwerkelijk geheven zijn en belastingen die niet door Mook en Middelaar opgelegd worden. Van belastingen die geheven worden, is door de raad een belastingverordening vastgesteld.
Een meer uitgebreide toelichting op de diverse belastingen vindt u terug in de Programmabegroting 2022.

Belastingen/heffingen in Mook en Middelaar

- Onroerende-zaakbelastingen (art. 220 Gw);
  - ozb eigenaren woningen;
  - ozb eigenaren niet-woningen;
  - ozb gebruikers niet-woningen;
- Baatbelasting (t/m 2023) (art. 222 Gw);
- Forensenbelasting (art. 223 Gw);
- Toeristenbelasting (art. 224 Gw);
  - Landtoeristenbelasting;
  - Watertoeristenbelasting;
- Hondenbelasting (art. 226 Gw);
- Precariobelasting (art. 228 Gw);
- Rioolheffing (art. 228a Gw);
- Leges (art. 229 Gw).
- Reinigingsrecht bedrijven (art. 229 Gw);
- Afvalstoffenheffing (art. 15.33 Wet Milieubeheer)

Belastingen/heffingen die niet geheven worden

- Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten (zoals woonboten) (art. 221 Gw)
- Parkeerbelasting (art. 225 Gw)
- Reclamebelasting (art. 227 Gw)

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Benchmark lokale lasten
De benchmark lokale lasten vergelijkt voor alle gemeenten binnen een provincie de hoogte van de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met een koopwoning. De woonlasten zijn de som van de gemiddeld betaalde ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing minus een eventuele heffingskorting. Volgens de Coelo Atlas van de lokale gemeenten 2022 bedragen de gemiddelde woonlasten in Limburg voor een meerpersoonshuishouden en eigen woning € 947. De woonlasten voor Mook en Middelaar zitten boven het gemiddelde met een bedrag van € 959. Voor huurders zitten we echter onder het gemiddelde (zie verder hieronder).

Kostendekkendheid
Sinds het begrotingsjaar 2017 moet er in de paragraaf lokale heffingen bij de Programmabegroting inzicht worden gegeven in de mate van kostendekkendheid per heffing. Hierbij mogen op begrotingsbasis de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden voor wat betreft heffingen en rechten. Dit geldt voor de rioolheffing, de afvalstoffenheffing/reinigingsrecht en de leges. Vanaf de Jaarstukken 2022 wordt dit overzicht ook verstrekt op basis van realisatiecijfers, met uitzondering van de leges. De kostendekkendheid van de leges wordt vermeld vanaf 2023. Een eventuele over- of onderdekking heeft geen invloed op de tarieven. De tarieven zijn en worden gebaseerd op de geraamde grondslagen en de geraamde belastingopbrengsten conform een begroting. De realisatie dient alleen als aanvullende informatie en in de toekomst voor een trendlijn.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	Raming €	Realisatie €
Kosten taakveld	382	446
Inkomsten taakveld	-3	-77
Netto kosten taakveld	379	370
Toe te rekenen kosten	379	370
Overhead	86	86
Btw in het kader van het Btw-compensatiefonds	53	53
Totale kosten	518	509
Opbrengst heffingen	518	509
Dekkingspercentage	**100%**	**100%**

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid reinigingsheffingen	Raming €	Realisatie €
Kosten taakveld	605	754
Inkomsten taakveld	-82	-82
Netto kosten taakveld	523	671
Toe te rekenen kosten	523	671
Overhead	163	163
Btw in het kader van het Btw-compensatiefonds	119	119

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Totale kosten	806	954
Opbrengst heffingen	806	801
Dekkingspercentage	**100%**	84%

De kosten van afvalinzameling zijn fors gestegen, waardoor het dekkingspercentage daalt. Voor 2023 is de raming aangepast naar de meest actuele stand.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid leges (vanaf 2023)	**Raming €**	**Realisatie €**
Kosten taakveld	p.m.	p.m.
Inkomsten taakveld	p.m.	p.m.
Netto kosten taakveld	p.m.	p.m.
Toe te rekenen kosten	p.m.	p.m.
Overhead	p.m.	p.m.
Btw in het kader van het Btw-compensatiefonds	p.m.	p.m.
Totale kosten	p.m.	p.m.
Opbrengst heffingen	p.m.	p.m.
Dekkingspercentage (maximaal)	**100%**	p.m.

Het dekkingspercentage van de leges wordt vermeld vanaf 2023.

Aanduiding van de lokale belastingdruk

a. Tarieven
In onderstaand overzicht treft u de tarieven aan inzake de belastingen over de jaren 2020 t/m 2022. De tarieven over 2022 zijn op 16 december 2021 door de raad vastgesteld.

Belastingtarieven	**2020**	**2021**	**2022**
Algemene inflatiecorrectie	1,53%	2,05%	1,50%
Onroerende zaakbelastingen:			
- tarief woningen eigenaren	0,1409%	0,1500%	0,1413%
- tarief niet-woningen eigenaren	0,2476%	0,3140%	0,3115%
- tarief niet-woningen gebruikers	0,1980%	0,2511%	0,2397%
Forensenbelasting:			
- tarief van de woz-waarde (vanaf 2021)	-	0,2727%	0,2768%
- klasse I (van € 0 tot € 50k)	143,00	-	-

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Belastingtarieven	2020	2021	2022
- klasse II (van € 50k tot € 150k)	269,00	-	-
- klasse III (van € 150k tot € 250k)	539,00	-	-
- klasse IV (van € 250k tot € 350k)	811,00	-	-
- klasse V (van € 350k tot € 450k)	1.082,00	-	-
- klasse VI (vanaf € 450k)	1.353,00	-	-
Toeristenbelasting	1,05	1,07	1,07
Hondenbelasting:			
- 1e hond	55,56	56,64	57,48
- extra honden per hond	79,92	81,48	82,68
- tarief kennel	387,60	395,04	400,92
Rioolheffing	162,00	164,68	132,78
Reinigingsheffingen:			
- afvalstoffenheffing (vastrecht woningen)	143,00	148,80	149,76
- reinigingsrecht (vastrecht niet-woningen)	71,50	74,40	74,88
- variabel tarief pmd	0,00	0,00	0,00
- variabel tarief gft	0,09	0,11	0,11
- variabel tarief restafval	0,28	0,31	0,31

Belastingdruk Mook en Middelaar

Lastendruk
De belastingaanslagen voor onroerende-zaakbelastingen (ozb), rioolrechten en afvalstoffenheffing, vormen de lastendruk vanwege gemeentelijke heffingen. De gehanteerde kengetallen zijn:

- Een gemiddelde woningwaarde van € 324k ten behoeve van de ozb (bron CBS);
- Een gemiddeld voorlopig ingezameld/gestort gewicht van 147 kg GFT en 231 kg restafval per huishouding per jaar (totaal 378 kg) (bron CBS);
- Eén rioolaansluiting.

De gemiddelde lastendruk over de jaren 2019-2022 bedroeg (bedragen in euro's).

Bedragen in €

Lastendruk	2019	2020	2021	2022
Gemiddelde woningwaarde	293.000	310.000	325.000	349.000
Afval per huishouden	373 kg (142 kg gft en 231 kg rest)	379 kg (147 kg gft en 232 kg rest)	385 kg (161 kg gft en 224 kg rest)	383 kg (160 kg gft en 223 kg rest)
Eigenaar woning:				
- Ozb	368	434	488	493
- Rioolheffing	237	162	165	133

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Lastendruk	2019	2020	2021	2022
- Afvalstoffenheffing	218	221	236	236
Totaal	**823**	**817**	**889**	**862**
Index (2011 = € 720 = 100%)	114%	113%	123%	120%
Huurder:				
Afvalstoffenheffing	218	221	236	236
Totaal	**218**	**221**	**236**	**236**
Index (2011 = € 198 = 100%)	110%	113%	119%	119%

Gemiddelde stijging per jaar tussen 2011 en 2022: 1,8% per jaar voor eigenaren en 1,7% voor huurders.

Belastingdruk andere gemeenten

COELO onderzoekt jaarlijks de woonlasten per huishouden. Naast de drie belastingen ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing houdt Coelo ook rekening met een eventuele heffingskorting. In onderstaande tabel zijn van een aantal buurgemeenten de woonlasten 2022 per gemeente weergegeven.

Bedragen x € 1

Lastendruk 2022	Mook en Middelaar	Gennep	Heumen	Cuijk	Gemidd. Limburg
Eigenaar-bewoner					
Eenpersoonshuishouden	904	793	880	759	881
Meerpersoonshuishouden	959	855	948	828	947
Rangnummer *)	233e	101e	220e	72e	
Huurder					
Eenpersoonshuishouden	205	256	157	288	330
Meerpersoonshuishouden	261	318	225	356	394
Rangnummer *)	29e	72e	9e	103e	

*) voor huurders alleen afvalstoffenheffing

Bron: Coelo (www.coelo.nl)

Kwijtscheldingsbeleid

Voor belastingplichtigen met lage inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. In 2022 is voor € 20k kwijtschelding verleend.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.15. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 11 BBV ten minste:
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een kengetal voor de:
  - netto schuldquote;
  - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
  - solvabiliteitsratio;
  - grondexploitatie;
  - structurele exploitatieruimte;
  - belastingcapaciteit.

Op grond van artikel 18 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’ hoeven er, naast de wettelijk verplichte onderdelen, geen aanvullende gegevens vermeld te worden in deze paragraaf.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is de hoeveelheid aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om onvoorziene kosten te dekken. In de gemeente Mook en Middelaar wordt de weerstandscapaciteit bepaald door de hoogte van de 'geblokkeerde' algemene reserve. De onvoorziene uitgaven, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves worden buiten beschouwing gelaten.

Algemene reserve
De algemene reserve, zoals bedoeld in artikel 43, lid 1, letter a BBV, is onderverdeeld in twee afzonderlijke reserves: de (geblokkeerde) Algemene reserve en de Vrij Besteedbare Reserve. De (geblokkeerde) Algemene reserve wordt volledig aangemerkt voor het opvangen van financiële risico's; daarom wordt het volledig tot het weerstandsvermogen gerekend. De (geblokkeerde) Algemene reserve bedraagt sinds 2017 € 2 miljoen.

Risico's

Tegenover de weerstandscapaciteit staan risico’s, die niet of niet geheel gedekt zijn en van substantieel belang (kunnen) zijn. De risico's betreffen risico's waarvoor geen (andere) maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Als een risico zich voordoet komen de financiële gevolgen niet ten laste van het rekeningresultaat, maar worden ze gecompenseerd door de Algemene reserve. De waarschijnlijkheid dat een risico zich voordoet wordt onderverdeeld in een van vijf categorieën:
- Zeer laag (10%),
- Laag (25%),

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

- Midden (50%),
- Hoog (75%),
- Zeer hoog (90%).

De risico's worden op chronologische volgorde weergegeven in de p&c-boekwerken. De Jaarstukken 2022 worden behandeld ná de Programmabegroting 2023. De risico's in de Jaarstukken 2022 worden afgeleid van de meest recente risico's zoals vermeld in de Programmabegroting 2023 en zijn daar waar nodig aangepast aan de stand per eind 2022.

De maatregelen kunnen zijn: accepteren, reduceren, elimineren of overdragen/verzekeren.

Nr	**Categorie**	**Toelichting risico**		**Toelichting maatregel**	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
1	**Verbonden partijen**	*MGR* Uitgangspunt is dat de MGR zelf geen weerstandsvermogen opbouwt, maar dat deelnemende gemeenten hiermee rekening houden. Voor de MGR bedraagt ons aandeel voor 2022 € 65k.		*MGR* Het ingeschatte weerstandsvermogen van de MGR wordt 'doorgeschoven' naar de deelnemende gemeenten.	
INC	Accepteren	€ 65k	Midden	50%	€ 32,5k
2	**Verbonden partijen**	*Aandelenkapitaal NV's en BV's* Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal in de vennootschappen (art. 2:81 BW).		Periodiek wordt beoordeeld of we blijven deelnemen in het aandelenkapitaal van de diverse vennootschappen.	
INC	Accepteren	€ 439k	Laag	25%	€ 109,75k
3	**Juridische zaken**	*Proceskosten* Proceskosten zijn kosten voor juridische bijstand en griffierechten die de gemeente moet betalen aan de wederpartij als de gemeente een rechtszaak verliest en ze komen incidenteel voor.		Door intern de juiste procedures te doorlopen en onze besluiten goed te motiveren, wordt de kans op het verliezen van rechtszaken verminderd, maar nooit helemaal weggenomen.	
INC	Accepteren	€ 200k	Zeer laag	10%	€ 20k

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Nr	Categorie	Toelichting risico		Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
4	**Archief**	*Archief / Informatiebeheer* Het te bewaren (papieren) archief is op huurbasis ondergebracht bij het Regionaal Archief Nijmegen. De archieffunctie krijgt een nieuwe plaats in de digitale samenleving. Centraal staat wat er nodig is om digitale overheidsinformatie beter duurzaam toegankelijk te houden voor de samenleving en de overheden zelf. Ook raken de doelen en ambities van de archiefsector steeds meer verbonden met die van de I- en ICT-ontwikkelingen. We zijn bijvoorbeeld verplicht aan te sluiten op het e-depot (digitaal te bewaren archieven). Het koppelen van systemen en centraal beheren van informatie is de basis om informatie op een juiste manier te kunnen ontsluiten. Voor onze inwoners komt dit bijvoorbeeld tot uiting in de digitale dienstverlening via de website. De toekomst vraagt dat we ons informatielandschap weloverwogen inrichten mede in relatie tot informatiebeveiliging. Deze ontwikkelingen hebben budgettaire consequenties.		*Archief / Informatiebeheer* De ontwikkelingen worden blijvend gemonitord en daar waar nodig financieel vertaald.	
INC	Accepteren	€ 150k	Zeer hoog	90%	€ 135k
5	**Onderwijs**	Het Kandinsky-college in Molenhoek is een permanente nevenvestiging onder bestuur van de Scholengroep Nijmegen. De gemeente is op grond van de Wet Voortgezet Onderwijs verantwoordelijk voor (vervangende) nieuwbouw, herstel van constructiefouten, herstel van schade. Voor dit laatste is een opstal- en inboedelverzekering afgesloten.		De huisvesting van onderwijsgebouwen behoort tot de gemeentelijke zorgplicht. Er is nieuwe regelgeving op komst die gemeenten daarin een nog bredere verantwoordelijkheid zal geven. Uit kwalitatieve onderzoeken is gebleken dat het Kandinsky-college slecht scoort. De komende jaren zal een besluit genomen moeten worden over renovatie of vervangende nieuwbouw. Het daarvoor In het investeringsplan 2020-2023 opgenomen krediet is in de zomerrapportage 2021 opgeschoven naar 2025. Naar verwachting zal in de tussenliggende tijd een wetswijziging van kracht worden die nadere inzichten gaat geven in de verantwoordelijkheden van schoolbesturen en gemeenten en de financiële middelen hiervoor.	
INC	Reduceren	€ 120k	Midden	50%	€ 60k

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Nr	Categorie	Toelichting risico		Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
6	**Dividend**	*BNG* Van de BNG ontvangen wij o.b.v. ons aandelenbezit jaarlijks dividend over het afgelopen jaar. Het beleid van de BNG is om 25% van de nettowinst uit te keren aan de aandeelhouders. De verwachte dividenduitkering à € 157k (conform begrotingsbrief provincie) is structureel opgenomen in de begroting, echter het is een risico of het geraamde bedrag aan inkomsten ook daadwerkelijk wordt ontvangen.		Het te ramen bedrag voor de dividendopbrengst van de BNG wordt bepaald op hetgeen de Provincie in haar jaarlijkse begrotingsbrief vermeldt. Als hiervan wordt afgeweken, moet hiervoor een goede verklaring zijn. Het is altijd mogelijk dat (een deel van) de geraamde dividendbaten niet gerealiseerd worden. Dit risico wordt laag ingeschat en acceptabel bevonden.	
INC	Accepteren	€ 157k	Laag	25%	€ 39,25k
7	**Dividend**	Wij zijn aandeelhouder van Enexis, dat de infrastructuur van de energievoorziening in bezit heeft. Daarnaast zijn wij aandeelhouder in enkele kleinere vennootschappen die zijn opgericht bij de verkoop van Essent. In de begroting is rekening gehouden met een dividendopbrengst van € 90k.		Het te ramen bedrag voor de dividend-opbrengst van Enexis wordt bepaald op hetgeen de Provincie in haar jaarlijkse begrotingsbrief vermeldt. Als hiervan wordt afgeweken, moet hiervoor een goede verklaring zijn. Het is altijd mogelijk dat (een deel van) de geraamde dividendbaten niet gerealiseerd worden. Dit risico wordt laag ingeschat en acceptabel bevonden.	
INC	Accepteren	€ 90k	Laag	25%	€ 22,5k
8	**Haven**	Dichtslibben haven mede als gevolg van extreme hoogwaterstanden. Geschatte kosten herstel €125k. De exacte kosten voor het opslaan van het slib worden bepaald door het tijdstip van baggeren en de opslagcapaciteit.		Wij hebben geen invloed op externe factoren, zoals waterstanden, stroomsnelheden en mate van eventueel dichtslibben. Dit risico valt hierdoor onder de categorie ‘Accepteren’.	
INC	Accepteren	€ 125k	Midden	50%	€ 62,5k
9	**Haven (bouw-kundig)**	Er is momenteel geen onderhoudsplan voor de bouwkundige staat van de haven. Er zijn ook geen middelen beschikbaar om eventueel onderhoud te plegen aan de bouwkundige staat van de haven. Zie ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. De kosten worden als stelpost geraamd op € 500k. Nadat er een onderhoudsplan is opgesteld en de dotatie aan de voorziening voor groot onderhoud structureel in de begroting is opgenomen, kan dit risico verwijderd worden. Naar verwachting gebeurt dit in 2024 of 2025.		Het op te stellen onderhoudsplan aan de passantenhaven kan worden gekoppeld aan de integrale visie voor de ontwikkeling en inrichting van het gebied Maas-oever(zone), die naar verwachting de komende jaren op het programma zal staan. Hierna kan het risico afgebouwd of verwijderd worden.	
INC	Reductie	€ 500k	Laag	25%	€ 125k

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Nr	Categorie	Toelichting risico		Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
10	**Sociale woning-bouw**	Woningbouwcorporaties sluiten voor het uitvoeren van hun taak veelal leningen af waarbij de gemeente gevraagd wordt om als achtervang te dienen. Hiermede wordt bereikt dat de geldgever met een lagere rentevergoeding genoegen neemt omdat de gemeente als achtervang een zekere debiteur is. Sinds een aantal jaren is het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) in het leven geroepen, dat de functie van de gemeente overneemt en waardoor de woningbouwcorporaties met slechts één instituut te maken hebben en de zekerheid voor de gemeenten groter is. Bestaande leningen blijven tot aan het einde van de looptijd nog gewoon bij de gemeenten als achtervang-instituut. Door het WSW is de veiligheid nu nog beter geborgd.		Per 31 december 2022 staat er voor de sociale woningbouw een bedrag aan leningen uit van ongeveer € 10,7 miljoen (restant schuld) op een hoofdsom van € 17,4 miljoen. Wij kwantificeren het risico op 10% van de omvang van de leningen. Het risico dat er daadwerkelijk een beroep gedaan wordt op de gemeente is minimaal.	
INC	Accepteren	€ 1.070k	Zeer laag	10%	€ 107k
11	**Starters-lening**	In de raad van april 2010 is de Verordening starterslening vastgesteld. Hierbij is tevens een fonds in het leven geroepen waarop starters op de woningmarkt een beroep kunnen doen voor het aantrekken van een lening. Deze lening wordt verstrekt onder bepaalde voorwaarden en tot een maximum bedrag tegen gunstige condities. Bij het vaststellen van de Jaarstukken 2014 is door de raad besloten om het plafond van de starterslening te verhogen naar € 130k.		De gemeente dient in dit fonds maximaal € 130.000 te storten. De provincie Limburg stort vervolgens maximaal een drievoudig bedrag in het fonds (dus aandeel gemeente 25%, aandeel provincie 75%). De lener dient vervolgens de lening volgens de bepalingen uit de verordening af te lossen aan de kredietverstrekkers. Startersleningen lopen via de SVn.	
INC	Accepteren	€ 130k	Laag	25%	€ 32,5k
12	**UPW**	Om in aanmerking te komen voor de vangnetregeling moet aan enkele voorwaarden worden voldaan. Het tekort moet meer bedragen dan 7,5% van de definitief toegekende uitkering en het tekort over de voorgaande drie jaren (inclusief het jaar van de definitieve beschikking) moet gecumuleerd ook meer bedragen dan 7,5%%. Het eigen risico bedraagt 7,5% van het rijksbudget ad (gemiddeld) € 1,4 miljoen.		Uitgangspunt is 100% kosten t.o.v. de ontvangen bijdragen van het Rijk. Het eigen risico onder de vangnetuitkering wordt geaccepteerd als risico. Jaarlijks wordt de stand van zaken m.b.t. het eigen risico / mogelijke aanvraag voor de vangnetuitkering, voorgelegd aan de raad.	
INC	Accepteren	€ 105k	Midden	50%	€ 52,5k

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Nr	Categorie	Toelichting risico		Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
13	**ICT / Cyber-security**	Cyberrisico's zijn een voortdurend evoluerend risico geworden voor organisaties en samenlevingen die actief moeten worden beheerd. Met een toename in werken op afstand, onderlinge connectiviteit van de toeleveringsketen, digitaliseringsdruk en kwetsbaarheden in de kritieke infrastructuur, worden organisaties meer blootgesteld dan ooit. Om succesvol te zijn, moeten ze niet alleen bescherming maar ook veerkracht bieden.		ICT is in beheer bij iRvN die al veel zaken geregeld hebben om cyberrisico's zo veel mogelijk te voorkomen/te verminderen. Het is lastig om hier een inschatting van te maken. De (financiële) impact kan heel groot zijn. Vooralsnog ramen we een gemiddeld risico in.	
INC	Accepteren	€ 1.000k	Midden	50%	€ 500k
14	**Inflatie / kosten-stijging**	In de Programmabegroting wordt meerjarig de nullijn gehanteerd. Hiertegenover staat dat ook de uitkering gemeentefonds tegen constante prijzen wordt gewaardeerd. In 2022 zijn prijzen fors gestegen. Het is mogelijk dat budgetten incidenteel onvoldoende zijn. Als er structureel onvoldoende is, worden budgetten bijgeraamd.		Omdat de uitkering gemeentefonds reeds tegen constante prijzen wordt gewaardeerd, is er hierdoor al een beperkte buffer voor loon- en prijsstijgingen. Als risico wordt 1% van het begrotingstotaal ingecalculeerd, zijnde 1% van € 20 miljoen.	
INC	Accepteren	€ 200k	Laag	25%	€ 50k

Bedragen x € 1.000

Risico		Incidenteel		Structureel	
		Kwantificering	Berekend bedrag	Kwantificering	Berekend bedrag
Zeer laag	(10%)	1.270	127	0	0
Laag	(25%)	1.516	379	0	0
Midden	(50%)	1.415	708	0	0
Hoog	(75%)	0	0	0	0
Zeer hoog	(90%)	150	135	0	0
Totaal		**4.351**	**1.349**	**0**	**0**

Het totaal van het berekende risicobedrag komt daarmee uit op € 1.349k.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's

Relatie weerstandsvermogen en risico's
De ratio tussen de weerstandscapaciteit en de risico's is het weerstandsvermogen. De weerstandscapaciteit is de hoeveelheid aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De risico's betreffen risico's waarvoor

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

geen (andere) maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om mogelijke tegenvallers op te vangen zonder dat dit onmiddellijk invloed heeft op het beleid. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente. In Mook en Middelaar wordt de weerstandscapaciteit bepaald door de hoogte van een 'geblokkeerde' algemene reserve. De onvoorziene uitgaven, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves worden buiten beschouwing gelaten.

Weerstandsvermogen
De weerstandscapaciteit bedraagt eind 2022 (afgerond) € 2 miljoen.
Als de risico's zoals deze hiervoor benoemd zijn, worden afgezet tegen de weerstandscapaciteit, kan worden geconcludeerd dat de gemeente Mook en Middelaar op dit moment meer dan voldoende capaciteit heeft om eventuele risico's op te vangen.

Soort risico	Berekende omvang risico's	Huidige weerstands-vermogen	Huidig weerstandsvermogen dekking in %	Huidig weerstandsvermogen overdekking
Incidentele risico's	1.349	2.000	148%	652
Structurele risico's	0	5	n.v.t.	5
Totaal	**1.349**	**2.005**	**149%**	**657**

De ratio van het weerstandsvermogen bedraagt 1,5. Dit valt in de klasse 'Ruim voldoende'.

Beoordelingstabel weerstandsvermogen			
Categorie	Ratio weerstandsvermogen		Betekenis
	vanaf	tot	
A	2	∞	Goed / Uitstekend
B	1,4	2	Ruim voldoende
C	1	1,4	Voldoende
D	0,8	1	Matig
E	0,6	0,8	Onvoldoende
F	- ∞	0,6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

	Kengetallen	R2021	B2022 *)	R2022
1a)	netto schuldquote	-15%	12%	-23%
1b)	netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-18%	10%	-26%
2)	solvabiliteitsratio	38%	31%	43%
3)	structurele exploitatieruimte	4%	1%	8%
4)	grondexploitatie (n.v.t.)	0%	0%	0%
5)	belastingcapaciteit	114%	98%	104%

*) betreft primitieve begroting

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

1a Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast (vaste schuld en vlottende passiva) ten opzichte van de eigen middelen (vlottende activa). Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een negatieve schuldquote betekent dat er geen netto-schuld is, maar dat er een overschot is aan liquide middelen en vorderingen.

1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Dit betreft hetzelfde kengetal als de netto schuldquote, maar nu wordt bij de eigen middelen niet alleen de vlottende activa meegenomen, maar ook de uitgezette leningen. Dit kengetal is altijd gelijk of lager dan de netto schuldquote.

2 Solvabiliteitsratio
Het solvabiliteitsratio geeft aan in welke mate wij in staat zijn om op de lange termijn aan de financiële verplichtingen te voldoen. Zoals uit de balans valt op te maken, bedraagt het eigen vermogen € 8,6 miljoen en het totaal vermogen € 19,9 miljoen. Dit betekent dat de verhouding eigen vermogen/totaal vermogen 0,43 is. De gangbare minimumnorm voor deze solvabiliteitsratio ligt bij niet-financiële ondernemingen tussen de 0,25 en 0,40. Hoe hoger de ratio hoe solvabeler de organisatie is. Met een ratio van 0,43 voldoet de gemeente Mook en Middelaar meer dan voldoende aan de gangbare minimumnorm.

3 Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. De structurele exploitatieruimte is gebaseerd op de structurele baten en lasten op grond van de gerealiseerde cijfers in 2022. Op basis hiervan is dit kengetal positief; er is dus sprake van een structureel overschot in de Jaarstukken 2022. Dit laat echter ook een realisatie zien die ingehaald is of wordt door de meer recente Programmabegroting 2023 en de nieuw op te stellen Programmabegroting 2024. Een programmabegroting geeft een zuiverder beeld over de structurele begrotingssaldi voor de komende jaren.

4 Grondexploitatie
Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De gemeente Mook en Middelaar heeft geen actieve grondexploitaties (aankopen, bouw- en woonrijp maken en weer verkopen). Het kengetal bedraagt 0%.

5 Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit wordt berekend op basis van de woonlasten van een belastingplichtige (meerpersoonshuishouden met eigen woning) in Mook en Middelaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde van het laatst bekende begrotingsjaar. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2022 is dat 2021. Bij de Jaarstukken 2022 is dat 2022.

Onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

De diverse kengetallen zijn onderling redelijk consistent en bevestigen het beeld van een relatief gezonde financiële positie (sec op basis van deze kengetallen). Mook en Middelaar heeft slechts één uitstaande geldlening van € 0,5 miljoen (per 31-12-2022 die jaarlijks met zo'n € 181,5k wordt afgelost. Aan de andere kant is er ruim € 5,3 miljoen aanwezig in 's Rijks schatkist. Op basis van de categoriale indeling zit de gemeente Mook en Middelaar overwegend in categorie A (niet of minst risicovol) en categorie B.

	Kengetal	Waarde M&M	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a)	Netto schuldquote zonder correctie	-23%	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b)	Netto schuldquote met correctie)	-26%	< 90%	90 - 130%	> 130%
2)	Solvabiliteitsratio	43%	> 50%	20 - 50%	< 20%

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

	Kengetal	Waarde M&M	Categorie A	Categorie B	Categorie C
3)	Structurele exploitatieruimte	8%	positief	neutraal	negatief
4)	Grondexploitatie	0%	< 20%	20-35%	> 35%
5)	Belastingcapaciteit	104%	< 95%	95 - 105%	> 105%

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.16. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouder
Wethouders Rodoe en Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 12, lid 1 BBV ten minste de volgende kapitaalgoederen:
- wegen;
- riolering;
- water;
- groen;
- gebouwen.

Van deze kapitaalgoederen wordt op grond van artikel 12, lid 2 BBV aangegeven:
- het beleidskader;
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Daarnaast bevat deze paragraaf op grond van artikel 19 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’:
a) de voortgang van het geplande onderhoud;
b) de omvang van het eventueel achterstallige onderhoud.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

Per voorziening zijn visiedocumenten en afzonderlijke beheers- en onderhoudsplannen beschikbaar. Bij de raadsvoorstellen en -besluiten tot vaststelling van de diverse plannen zijn er uitspraken gedaan over de mate van het gewenste onderhouds- c.q. voorzieningenniveau. Bij de behandeling van de diverse onderdelen in deze paragraaf zullen wij hierop terugkomen.

Wegen

1. Wegen

Beleid
In de raadsvergadering van 12 december 2019 is door uw raad het Wegenbeheerplan 2020-2024 vastgesteld. Door de vaststelling is het wegonderhoud voor de komende jaren gewaarborgd. Op basis van dit plan worden binnen de gemeente het beheer en onderhoud van wegverhardingen structureel en planmatig uitgevoerd. Tevens is het uitvoeren van het niet planmatig ‘klein onderhoud’ als financieel onderdeel opgenomen in het plan. Voor het structurele onderhoud wordt jaarlijks een onderhoudsprogramma opgesteld. De onderhoudsmaatregelen worden vertaald in een bestek of werkbeschrijving en in concurrentie aanbesteed. Voor de bekostiging van het in stand houden en het onderhoud is al sinds jaren de voorziening Rationeel Wegbeheer in het leven geroepen. In 2022 is er conform het beheerplan 2020-2024 onderhoud uitgevoerd aan de wegen (verhardingen) binnen de gemeente. Dit in de vorm van plaatselijk herstel en structureel onderhoud. De enige plaats waar dit nog niet is gebeurd, is de Generaal Gavinstraat. De uitvoering hiervan zal in 2023 opgepakt worden.

Financiële consequenties
De geraamde uitgaven bedroegen € 115k, de werkelijke uitgaven in 2022 bedroegen € 144k. Kosten kunnen gedurende de periode van het beheerplan (2020 t/m 2024) verschuiven in de tijd. Zo was er in

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2021 een orderuitputting van de uitgaven conform het Wegenbeheersplan van € 203k. Dit heeft er mede toe geleid dat in 2022 een overschrijding heeft plaatsgevonden.

Voortgang onderhoud
In 2022 zijn er plaatselijke herstelwerkzaamheden uitgevoerd en het structurele, planmatige onderhoud aan de verhardingen. Bij de werkzaamheden aan de komingang van de Groesbeekseweg is groot onderhoud meegenomen aan de Groesbeekseweg, omdat deze weg , na een visuele inspectie door onze civiele medewerkers, wat grotere slijtage vertoonde. Eind 2022 is een geplande weginspectie in de gehele gemeente uitgevoerd, welke in 2023 meegenomen zal worden in de herziene planning.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij wegen is geen sprake van achterstallig onderhoud.

2. Kunstwerken (bruggen)

Beleid
In de raadsvergadering van 15 september 2016 is door uw raad het Meerjarenonderhoudsplan bruggen vastgesteld. Hierbij gaat het om de (verkeers)bruggen Witteweg in Plasmolen en Cuijksesteeg in Mook. Het plan is een doorkijk naar de onderhoudsbehoefte van 2017 tot 2067. Dit alles gebaseerd op een 'bundeling' van gedane onderzoeken en inspecties. In navolging van de vaststelling van het plan, is de voorziening Groot Onderhoud Bruggen ingesteld.

Financiële consequenties
Er zijn in 2022 geen kosten voor groot onderhoud bruggen geweest. Wel is er een oriëntering geweest om de leuningen van de brug in de Cuijksesteeg te conserveren. Bij vorige conserveringen is Chroom 6 gebruikt, wat de uitvoering van deze werkzaamheden lastig maakt.

Voortgang onderhoud
Het Meerjarenonderhoudsplan bruggen wordt gevolgd, waaruit blijkt dat in 2022 geen bijzonderheden te melden zijn.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij kunstwerken (bruggen) is geen sprake van achterstallig onderhoud.

3. Openbare verlichting

Beleid
Het dagelijks onderhoud aan de openbare verlichting is ondergebracht in een onderhoudsbestek dat gezamenlijk met de gemeenten Gennep en Bergen is aanbesteed. Er zijn in 2022 geen vervangingen gedaan, maar er ligt een bestek klaar om begin 2023 uit te laten voeren.

Financiële consequenties
Het onderhoud voor de openbare verlichting loopt niet via een onderhoudsvoorziening, maar via kredieten voor masten en armaturen. In 2022 zijn hiervoor geen uitgaven gedaan.

Voortgang onderhoud
Onderhoud overeenkomstig het onderhoudsbestek wordt uitgevoerd, zoals ieder jaar, middels groepsremplace van lampen en het verhelpen van storingen.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij openbare verlichting is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Riolering

Beleid
De gemeente heeft watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Deze taken hebben het karakter van zorgplichten. De gemeentelijke watertaken zijn verankerd in de Wet milieubeheer (afvalwater) en de Waterwet (hemelwater en grondwater). Om inzicht te krijgen in en sturing te geven aan deze taken is er een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) opgesteld. Naast de technische en beleidsmatige aspecten maakt een financiële paragraaf onderdeel uit van het GRP. In de raadsvergadering van 16 december 2021 is door de gemeenteraad een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan vastgesteld met de planperiode 2022-2026.

Naast het in stand houden en verbeteren van het rioolstelsel, wordt er in het plan nadrukkelijk rekening gehouden met het terugdringen van de kans op wateroverlast door hevige neerslag. Een van de maatregelen hierbij is het afkoppelen van verhardingen die op de riolering zijn aangesloten. Hierbij wordt ook ingezet op het informeren en betrekken van particulieren (inwoners, bedrijven en Destion). Dit om te komen tot bewustwording van de gevolgen van klimaatverandering en een gezamenlijke aanpak van de problematiek. In 2016 zijn hiervoor de 'eerste stappen' gezet in de vorm van bewonersbijeenkomsten. In samenwerking met het Waterschap Limburg is er een subsidie ingesteld voor afkoppelen van verhardingen voor particulieren. Ook in 2022 is er gebruik gemaakt van deze afkoppelregeling. Dit heeft geresulteerd in negen afkoppelingen. Ook in 2023 kunnen we de afkoppelingen voortzetten door het inzetten van de hiervoor beschikbaar gestelde gelden.

In 2021 is een begin gemaakt met de voorbereidingen voor het afkoppelen van het gebied rond de Stationsstraat (kerk) in Molenhoek. Deze voorbereidingen zijn medio 2022 afgerond en begin 2023 wordt met de bewoners om tafel gegaan om de plannen toe te lichten. In 2021 en eind 2022 zijn inspecties van gedeelten van het riool uitgevoerd. Hieruit komt een maatregelenplan wat gecombineerd uitgevoerd wordt begin 2023.

Financiële consequenties
De financiële consequenties van de riolering lopen via kapitaallasten van investeringen. In 2022 is voor € 32k geïnvesteerd. Het restant krediet eind 2022 bedraagt € 899k en loopt door naar 2023.

Voortgang onderhoud
Het dagelijkse en planmatig onderhoud aan de riolering is inzichtelijk en uitgevoerd, zo ook zijn de mogelijkheden benut voor het afkoppelen van verhardingen die zijn aangesloten op de riolering.

Omvang achterstallig onderhoud
In de riolering is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Water

1. (Oppervlakte)water

Beleid
De Maashaven in Mook is in beheer en onderhoud van de gemeente. Ook het op diepte houden van de haven maakt hier deel van uit. Hiervoor wordt periodiek de diepgang in de haven gemeten. Op basis van de resultaten hiervan zijn er tot op heden geen maatregelen nodig geweest om de haven bereikbaar en bevaarbaar te houden.

Financiële consequenties
In 2022 is € 1k aan havengelden ontvangen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Voortgang onderhoud
De diepte van de haven wordt geregeld gemeten, geen bijzonderheden.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij (oppervlakte)water is geen sprake van achterstallig onderhoud.

2. Watergangen

Beleid
Het onderhouden van de watergangen waardoor de door- en afvoer van water is gewaarborgd.

Financiële consequenties
Er zijn in 2022 geen uitgaven gedaan ten behoeve van de watergangen.

Voortgang onderhoud
Het onderhoud van de watergangen verloopt conform een jaarlijks onderhoudsschema. In 2022 zijn de watergangen conform het onderhoudsschema onderhouden. Verder zijn geen bijzonderheden te melden.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij watergangen is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Groen (parken, plantsoenen, bomen en sportvelden)

Beleid
De gemeente draagt zorg voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen en de sportvelden op het sportpark in Middelaar.

Financiële consequenties
De uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden zijn binnen de beschikbare budgetten uitgevoerd.

Voortgang onderhoud
Het reguliere onderhoud van het openbaar groen is uitgevoerd conform het Groenbeheerplan. In 2022 is hiertoe een nieuwe onderhoudsovereenkomst gesloten met INTOS/Buitenwerk. In 2022 zijn geen groenrenovaties uitgevoerd. Het onderhoud van de sportvelden, het snoeien van de bomen, de bestrijding van de eikenprocessierups en de onkruidbestrijding op verhardingen is volgens het reguliere jaarlijkse onderhoud uitgevoerd.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij groen is nog geen sprake van achterstallig onderhoud. Daarentegen wordt wel opgemerkt dat er meerdere bomen zijn die mogelijk in de toekomst extra inspanningen nodig hebben om achterstallig onderhoud te voorkomen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Gebouwen

Beleid
De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en het bouwkundig en technisch onderhoud van de in haar bezit zijnde gebouwen. Voor dienstgebouwen en sportaccommodaties is het Meerjarig onderhoudsplan (MJOP) 2020-2023 van toepassing. Dit betekent dat onderhoudskosten ten laste van de voorziening gebouwenbeheer komen. Het gebouwenbeheer is op dit moment veelal reactief van aard.

Financiële consequenties
In 2022 zijn binnen de vastgestelde kaders van het MJOP onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd. De uitname uit de voorziening gebouwenbeheer is geraamd op € 154k. De werkelijke uitname bedroeg € 50k. Hiervan is 25k uitgegeven aan regulier onderhoud en kleine werkzaamheden aan het gemeentehuis. Er is 10k uitgegeven ten behoeve van regulier onderhoud voor de gemeentewerf/brandweerkazerne en 2k voor sportaccommodatie De Heikant (Astrantia). De resterende 13k betrof uitgaven voor sportaccommodatie De MaasVallei (Eendracht) en met name betrof dit de renovatie van de bestuurskamer en regulier onderhoud.

Daarnaast is een krediet van (afgerond) € 23k verstrekt (was namelijk niet opgenomen in MJOP) ter vervanging van de veldverlichting van het korfbalveld op de sportaccommodatie De Heikant (Astrantia),

Omvang achterstallig onderhoud
Er is op dit moment geen achterstallig onderhoud bekend dat direct noopt tot actie anders dan het MJOP.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.17. Paragraaf Financiering

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 13 BBV in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Daarnaast bevat deze paragraaf op grond van artikel 17 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’ in ieder geval de liquiditeitenplanning en de financieringsbehoefte.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) stelt kaders voor beheersing van de financiële risico's. Deze kaders zijn uitgewerkt in de Financiële verordening Mook en Middelaar 2019. Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico’s.

Risicobeheer financieringsportefeuille

Lening
Op dit moment is er één langlopende lening afgesloten met een vast rentepercentage gedurende de gehele looptijd (tot en met 2025). Hierdoor is er nauwelijks tot geen renterisico.

Renterisiconorm (Wet fido)
De renterisiconorm geeft een norm voor het renterisico op de vaste schuld. Het heeft als doel het renterisico bij (her)financiering te beheersen. Deze norm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal mogen bedragen.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm		2022	2021
1	Renteherzieningen op leningen o/g	0	0
2	Betaalde aflossingen	182	182
3	Renterisico (1+2)	182	182
4	Renterisiconorm	3.527	3.513
5a = 4 > 3	Ruimte onder renterisiconorm	3.346	3.332
5b = 4< 3	Overschrijding renterisiconorm	-	-

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Renterisiconorm		2022	2021
Berekening			
4a	Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%
4b	Begrotingstotaal (lasten prim. begroting)	17.636	17.566
4	Renterisiconorm	3.527	3.513

Uit voorgaande tabel blijkt dat gemeente Mook en Middelaar ruim binnen de gestelde renterisiconorm blijft.

Rentebeheer

Rentelasten
In de jaarrekening is een rentelast opgenomen voor de langlopende lening o/g van de BNG. Dit betreft een lening met een vast rentepercentage van 5,58%. Er wordt geen (administratieve) rente meer over het eigen vermogen berekend. De rentelast over de langlopende lening bedraagt over 2022 € 32k.

Renteresultaat en rentetoerekening
Het renteresultaat is het saldo van de netto rentekosten en de rente die wordt doorberekend aan de producten.

Bedragen x € 1.000

Toerekening rente			
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		32
b	De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-/-	33
	Saldo rentelasten en rentebaten	-/-	1
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	0
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-1
d1	Rente over eigen vermogen		0
d2	Rente over voorzieningen		0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		-1
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	0
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury	-/-	1

Er wordt geen rente toegerekend aan de vaste activa. De omslagrente staat standaard op 0%. Een eventueel renteresultaat komt tot uiting bij het taakveld Treasury.

Liquide middelen

Kasgeldlimiet (Fido)
De kasgeldlimiet geeft een maximumbedrag aan dat de gemeente aan kort geld mag aantrekken. De omvang bedraagt een percentage van het totaal van de jaarbegroting. Dit percentage is wettelijk vastgesteld in de 'Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden' en bedraagt 8,5%.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet		
	Omvang primitieve begroting per 1 januari 2022 (= grondslag)	17.636
1.	**Toegestane kasgeldlimiet**	
	- in procenten van de grondslag	8,50%
	- in bedrag van de grondslag	1.499
2.	**Omvang vlottende korte schuld**	
	- opgenomen gelden korter dan 1 jaar	0
	- schuld in rekening-courant	0
	- gestorte gelden van derden korter dan 1 jaar	0
	- overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0
	Totale omvang van de vlottende schuld	0
3.	**Vlottende middelen**	
	- contante gelden in kas	3
	- tegoeden in rekening-courant (bank)	225
	- overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar (SKB)	5.330
	Totale omvang van de vlottende middelen	5.557
4.	**Toets kasgeldlimiet**	
	- totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-5.557
	- toegestane kasgeldlimiet (1)	1.499
	Ruimte (+)/Overschrijving (-) = (1)-(4)	7.056

Dit betekent dat we nog voor bijna € 7,1 miljoen kort geld mogen aantrekken om binnen de kasgeldlimiet te blijven.

Bovenstaand overzicht betreft de stand per 31 december 2022. De kasgeldlimiet wordt per kwartaal gemonitord, waarbij steeds wordt uitgegaan van de gemiddelde netto vlottende schuld van drie maanden.

Bedragen x € 1.000

Liquiditeitspositie	1e kwartaal 2022	2e kwartaal 2022	3e kwartaal 2022	4e kwartaal 2022
(a) Kasgeldlimiet	1.499	1.499	1.499	1.499
(b) Gemiddelde netto vlottende schuld	-4.027	-4.914	-6.598	-6.676
Ruimte onder de kasgeldlimiet (a)-(b)	5.526	6.414	8.097	8.175

Uit bovenstaand overzicht blijkt onder (b) dat Mook en Middelaar op dit moment over-liquide is (negatieve schuld) en in 2022 geen kort geld aan heeft hoeven trekken. De overtollige liquide middelen worden (verplicht) aangehouden in ’s Rijks Schatkist. Daarnaast kan worden afgeleid dat Mook en Middelaar ruimschoots onder de kasgeldlimiet blijft en er dus ruimte is voor het aantrekken van kort geld.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Liquiditeitenplanning

Raming
In de Programmabegroting wordt jaarlijks op begrotingsbasis een meerjarenliquiditeitenplanning opgenomen. De geraamde cijfers over 2022 bedragen:

Bedragen x € 1.000

Inkomsten en uitgaven	Primitieve begroting 2022
Beginsaldo liquiditeiten (conform raming begroting)	717
Bij:	
Inkomsten volgens exploitatie	17.539
Mutatie werkkapitaal	0
Subtotaal	*17.539*
Af:	
Uitgaven volgens exploitatie	16.732
Uitgaven voor investeringen	0
Mutaties leningen	182
Aanwending voorzieningen	363
Mutatie werkkapitaal	1
Subtotaal	*17.277*
Totaal (conform raming)	**979**

Realisatie
In de Jaarstukken wordt op het eind in onderdeel 2.2.5 een kasstroomoverzicht vermeld, waarbij het stelsel van baten en lasten wordt omgezet in een stelsel van inkomsten en uitgaven. Een korte samenvatting van het werkelijke verloop van de liquiditeiten is aangegeven in onderstaand overzicht:

Bedragen x € 1.000

Kasstroomoverzicht		Realisatie 2022
Beginsaldo liquiditeiten (inclusief uitzetting in 's Rijks Schatkist)		4.927
Inkomsten -/- uitgaven op operatiebasis		1.299
Saldo investeringskasstroom	-/-	497
Saldo financieringskasstroom	-/-	171
Saldo 31 december		**5.557**

Er zijn in 2022 geen extra financieringsmiddelen aangetrokken en er is geen overschrijding geweest van de kredietlimiet. Overtollige financieringsmiddelen zijn ondergebracht bij 's Rijks Schatkist in verband met het verplicht 'schatkistbankieren'. Het verschil in liquide middelen tussen raming en realisatie is gelegen in het feit dat bij de raming wordt uitgegaan dat (een deel van) de restantkredieten in het daaropvolgende jaar worden uitgegeven. In de realisatie is dit niet altijd het geval en treedt vertraging op in het bestedingspatroon.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

EMU-Saldo

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Het EMU-saldo van een lokale overheid telt mee voor het EMU-saldo van de totale overheid. De berekening van het EMU-saldo is in de Programmabegroting in deze paragraaf opgenomen. Het EMU-saldo is niet van toepassing op de Jaarstukken.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.18. Paragraaf Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder
Burgemeester Gradisen/ wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 14 BBV ten minste het inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Daarnaast bevat deze paragraaf op grond van artikel 20 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’:
a) de budgetten voor de raad;
b) de budgetten voor de griffie;
c) de budgetten voor de rekenkamer(commissie); en
d) de budgetten voor de accountant.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Personeel en organisatiebeleid

De Coronacrisis is tot en met februari 2022 van grote invloed geweest op de organisatie en de prioritering van taken. Deze crisis heeft ook nieuwe inzichten gebracht in taakvolwassenheid en plaats- en tijdonafhankelijk werken. Gaandeweg is een hybride vorm van werken ontwikkeld, die ook heeft geleid tot een thuiswerkbeleid waarbij medewerkers tenminste 50% van hun tijd op kantoor zijn. Het verzuim was afgelopen jaar gemiddeld 8% (langdurig verzuim heeft grote impact op dit percentage).

In het afgelopen jaar hebben veel personele wisselingen plaatsgevonden. Door pensionering en doordat medewerkers kozen voor een andere stap in hun loopbaan zijn medewerkers uit dienst gegaan. Ondanks een krappe arbeidsmarkt is het gelukt om onze formatie op orde te krijgen. Dat is inclusief formatieplaatsen die langjarig door externen ingevuld werden omzetten naar vaste eigen medewerkers. Hierbij dient aangetekend te worden dat tijd nodig is voor nieuwe medewerkers om zich in te werken en dat we rekenschap nemen van medewerkers die ons gaan verlaten voor een andere baan of pensionering. Hierbij hebben we waar nodig gebruikt gemaakt van inhuur als flexibele schil. Strategische personeelsplanning, duurzame inzetbaarheid en goed werkgeverschap blijven cruciaal om onze organisatie formatief op orde te houden en aantrekkelijk te blijven voor onze huidige medewerkers én om toekomstige collega's te kunnen werven. We blijven daarom investeren in onze medewerkers, bijvoorbeeld door scholing, werkplek of secundaire arbeidsvoorwaarden, zodat we de juiste medewerker op de juiste plek krijgen of behouden. De uiterst gespannen arbeidsmarkt maakt dat het, net zoals voor de ons omliggende gemeenten, in sommige domeinen lastig is om vaste gekwalificeerde medewerkers te werven.

In 2022 is er een nieuwe gemeentesecretaris aangesteld en hebben we de organisatie heringericht met een drietal afdelingen (Ruimte, Sociaal en Bedrijfsvoering). Dit heeft, mede als gevolg van een inmiddels ingevulde vacature afdelingshoofd bedrijfsvoering, geleid tot een grotendeels nieuw MT. Naast deze ontwikkeling zien we dat de komende jaren burgerparticipatie van invloed is op onze organisatie. Daarnaast blijven externe factoren alsmede de invoering van de Omgevingswet vragen om voortdurende aandacht en aanpassing. Ambtelijk is er eveneens aandacht besteed aan de risico’s van ondermijning waarmee lokale overheden te maken hebben of kunnen krijgen. Ook blijven samenwerkingsverbanden cruciaal om de doelstellingen te kunnen realiseren.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Huisvesting

Verbouw/aanpassing gemeentehuis

De raad heeft zich uitgesproken voor het verduurzamen van het gemeentehuis. Daarvoor is een bedrag van € 2 miljoen in het investeringsplan opgenomen. Bij de Zomerrapportrage 2021 is bepaald dat de investering op zijn vroegst in 2024 plaatsvindt. De coronaperiode heeft gevolgen voor de manier waarop we kijken naar het huisvesten en faciliteren van onze medewerkers. Dat betreft bijvoorbeeld de werkplek, maar ook de gewenste onderlinge communicatie, ontmoetings-mogelijkheden en de onderlinge verbondenheid. De kennis en ervaring bij andere gemeenten gaan we gebruiken bij het concretiseren van de plannen voor het gemeentehuis.

MJOP

Het Meerjarig Onderhouds Plan (MJOP) huisvesting 2020-2023 is het toetsingskader voor onderhoudsactiviteiten en mutaties in de voorziening gebouwenbeheer. In 2021 zijn keuringen en werkzaamheden uitgevoerd binnen het vastgestelde kader. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Informatisering / automatisering

Digitalisering / informatievoorziening
Digitalisering speelt een cruciale rol in de wijze waarop we inspelen op de behoeften van onze inwoners en de wijze waarop we de dienstverlening aan onze inwoners vormgeven. Daardoor zijn inwoners in staat om steeds meer diensten digitaal aan te vragen en te ontvangen. Ook is de administratie van onder andere de participatiewet-uitkeringen papiervrij gemaakt.

Bijna alles hangt met digitalisering samen: processen kunnen efficiënter en effectiever verlopen en informatie kan sneller beschikbaar komen en gemakkelijker toegankelijk worden gemaakt. Daarnaast heeft het indirect effect op de werkdruk, het maakt ons als organisatie flexibeler vanwege de toegankelijkheid van informatie.
Digitalisering vraagt dat we intern stappen zetten en dat medewerkers hun werk anders organiseren. Feit is dat de ontwikkelingen om ons heen snel gaan en dat het van het grootste belang is dat we hierin mee gaan. We hebben een aftrap gemaakt met een sessie omtrent digitale vaardigheden voor medewerkers en zien dat we hier continue in moeten investeren. Dat betekent dat we dit verder gaan opzetten maar ook gaan we het informatiebeleid, applicatiebeheer, cybersecurity en privacy beleid verder opzetten en inrichten.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Budgetten

Overzicht budgetten raad
Op grond van de financiële verordening 2019 worden de volgende budgetten in deze paragraaf vermeld:

Bedragen x € 1.000

Overhead	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Raad (salarissen, vergoedingen, werkbudget enz.	250	234	234	252	-18
Raadscommissies (vergoedingen)	5	6	6	4	2
Griffie (salarissen, incl. ondersteuning griffie)	142	134	135	123	12
Controlekosten	66	50	50	59	-9
Totaal Overhead	**463**	**424**	**424**	**438**	**-14**

In de controlekosten zit een afrekening over 2021.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.19. Paragraaf Verbonden partijen

Portefeuillehouder
Burgemeester Gradisen, wethouders Herings, Rodoe en Dillerop

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 15, lid 1 BBV ten minste:
- de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
  - gemeenschappelijke regelingen;
  - vennootschappen en coöperaties;
  - stichtingen en verenigingen en;
  - overige verbonden partijen;
- de lijst van verbonden partijen.

Op grond van artikel 15, lid 2 BBV bevat de hierboven vermelde lijst van verbonden partijen ten minste de volgende informatie:
- de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b BBV, van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente. Dit betreffen risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Op grond van artikel 21 'Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019' hoeven er, naast de wettelijk verplichte onderdelen, geen aanvullende gegevens vermeld te worden in deze paragraaf.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij een financieel belang heeft. Onder bestuurlijke relatie wordt verstaan een zetel in het bestuur van een participatie en/of het hebben van stemrecht. Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of wanneer financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Visie/beleid

Van belang is het Visiedocument 'Regionale oriëntatie en samenwerking' uit 2012. Hierin is vermeld dat waar het de regionale oriëntatie betreft, de samenwerking zal moeten plaatsvinden in de regio, waarin de meeste inwoners van onze gemeente zich bewegen. Dat is de regio Nijmegen, met enerzijds de gemeente
Nijmegen als centrumgemeente en anderzijds de gemeenten ten oosten en ten zuiden van Nijmegen: Berg en Dal en Heumen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Mook en Middelaar heeft als zelfstandige Limburgse gemeente ook een zuidwaartse oriëntatie. Het college onderkent het belang van een goede samenwerkingsrelatie met onze samenwerkingspartners in Noord- en Midden-Limburg. Daarom participeert het college actief en loyaal op dossiers die enerzijds voortkomen uit een wettelijke taak en anderzijds op dossiers die een logisch verband in het zuiden en een nadrukkelijke meerwaarde hebben voor onze gemeente.

Lijst van verbonden partijen

Mook en Middelaar participeert in diverse verbonden partijen. Deze verbonden partijen zijn onderverdeeld in vier wettelijk verplichte categorieën, te weten gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen
Van een gemeenschappelijke regeling is sprake wanneer de besturen van twee of meer gemeenten samen een regeling treffen ter behartiging van één of meer belangen van die gemeenten. Hieronder worden de belangrijkste gemeenschappelijke regelingen beschreven waarin de gemeente Mook en Middelaar participeert.

Vennootschappen en coöperaties
Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang is de gemeente Mook en Middelaar geheel of gedeeltelijk in het bezit van de aandelen van een aantal vennootschappen.

Stichtingen en verenigingen
Stichtingen en verenigingen zijn rechtspersonen die zijn opgericht met een bepaald doel. Verenigingen hebben leden, stichtingen niet. Stichtingen en verenigingen mogen winst maken, maar ze moeten de winst gebruiken voor het doel dat zij nastreven. Zij mogen de winst dus niet uitkeren aan oprichters, bestuurders of leden.

Overige verbonden partijen
Indien er sprake is van een samenwerkingsverband waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft, maar niet is gekozen voor een gemeenschappelijke regeling, vennootschap/ coöperatie of vereniging of stichting is er sprake van 'overige verbonden partijen'.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Relatie met programma
Modulaire GR Regio Rijk van Nijmegen te Nijmegen	Samenleven en Zorgen
GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	Verplaatsen, Werken, Recreëren, Gezond leven, Wonen
GR Euregio Rijn-Waal te Kleve	Werken, Samenleven en Zorgen, Gezond leven, Wonen
GR Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) te Nijmegen	Gezond leven
GR Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo (incl. GGD)	Beschermen
BVO Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM) te Gennep	Samenleven en zorgen
BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen te Arnhem	Leren, Samenleven en zorgen
GR Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN)	Beschermen
GR Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	Gezond leven (riool- en reinigingsheffingen), Algemene dekkingsmiddelen (ozb)

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Vennootschappen en coöperaties

Naam	Relatie met programma
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te 's-Gravenhage	n.v.t. (dividend)
NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht	Gezond leven
Enexis Holding N.V.	Gezond leven (en dividend)
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch	Afgeleide van Enexis
CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch	Afgeleide van Enexis
Inkoopcentrum Zuid te Echt	-
Leisurelands B.V.	Recreëren
DAR B.V. te Nijmegen	Gezond leven
Nazorg (Bodemzorg) Limburg B.V.	Gezond leven

Stichtingen en verenigingen

Naam	Relatie met programma
Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Essent N.V. (VEGAL)	Afgeleide van Enexis

Overige verbonden partijen

Naam	Relatie met programma
Geen	

Gemeenschappelijke regelingen

In onderstaande tabellen zijn standaard de financiële gegevens uit jaarrekeningen 2022 van de verbonden partijen opgenomen. Als deze ontbreken, bijvoorbeeld in verband met het eerder opstellen van de Jaarstukken 2022 van Mook en Middelaar, dan wordt vermeld dat de gegevens niet beschikbaar zijn (N/b).

Alle bedragen zijn vermeld in duizendtallen (letter k)

Modulaire Gemeenschappelijke regeling Regio Rijk van Nijmegen te Nijmegen	
Doel	De MGR is een samenwerkingsverband, ingesteld om de belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen door afstemming en samenwerking binnen de regio Nijmegen. De eerste module van de MGR is gevormd door het Regionale Werkbedrijf. Per 1 januari 2016 is de module ICT toegevoegd aan de MGR onder de naam ICT-Rijk van Nijmegen (iRvN).
Betrokkenen	Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.
Financieel belang	Het uitgangspunt bij het Werkbedrijf is dat deelnemende gemeenten voor wat betreft re-integratie, het gehele participatiebudget overdragen aan het Werkbedrijf. Deze wijze van financiering is vanaf 2023 niet meer mogelijk vanwege gewijzigd budgettering door het Rijk. Voor 2023 wordt gewerkt met een geïndexeerde begroting; daarna volgt een nieuwe begroting, waarschijnlijk gebaseerd op taken van WerkBedrijf.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de MGR wordt gevormd door leden van de raad of het college van B&W van de deelnemende gemeenten. Mook en Middelaar heeft 6 van de 200 stemmen. Het belang dat de gemeente Mook en Middelaar heeft in de MGR is gedurende 2022 ongewijzigd gebleven. Burgemeester Gradisen en wethouder Dillerop zitten in het algemeen bestuur.
Ontwikkelingen	De eerste module van de MGR, het Regionale Werkbedrijf is per 1 januari 2015 operationeel. Per 1 januari 2016 is de MGR aangepast in verband met de integratie van

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Modulaire Gemeenschappelijke regeling Regio Rijk van Nijmegen te Nijmegen			
	SW-bedrijf Breed en toevoeging van de module ICT. Vastgelegd is dat Mook en Middelaar haar verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de voormalige Wet sociale werkvoorziening zoals deze gold voor 1 januari 2015 niet heeft gepositioneerd in de MGR maar in een andere gemeenschappelijke regeling (IWGM) en derhalve niet aansprakelijk is voor eventuele tekorten bij Breed. Eind 2021 heeft een evaluatie van het Werkbedrijf plaatsgevonden. In maart 2022 is hierover namens het college en de raad ingediend. In zijn algemeenheid is onze gemeente tevreden over het werk en de prestaties van het werkbedrijf. Inzake de IRvN heeft PWC in oktober 2021 haar eindrapport "Evaluatie iRvN en de regionale !&A-organisatie, met het oog op de toekomst" opgeleverd. Dit rapport geeft een beeld over de positie van iRvN en haar rol in de komende jaren. De colleges hebben in 2022 ingestemd met het advies en de daarbij behorende reorganisatie. De reorganisatie wordt verwerkt in de komende meerjarenbegroting. Vooralsnog vindt deze budget-neutraal plaats. Hiermee wordt de directie afgeslankt en komt er een vijftal teamleiders en een tweetal projectleiders. Tenslotte is de afdelingsstructuur verder geoptimaliseerd.		
Risico's	De MGR heeft een risico-inventarisatie gehouden. Omdat de MGR geen eigen vermogen aanhoudt (algemene reserve voor risico's) worden de risico's doorgeschoven naar de deelnemende gemeenten die deze risico's in hun eigen risicoparagraaf kunnen opnemen.		
	01-01-2022		*31-12-2022*
Eigen vermogen	€	0k	N/b
Vreemd vermogen	€	32.394k	N/b
Resultaat boekjaar			N/b

Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	
Doel	De regeling is getroffen om de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio te bewerkstelligen (met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit) op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.
Betrokkenen	De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar droeg in 2022 € 1,25 per inwoner per jaar bij. Er vindt geen bijdrage aan The Economic Board plaats. Daarnaast betalen gemeenten per opgave waaraan zij deelnemen. In 2022 betaalde Mook en Middelaar voor de opgave Verboden regio € 1,30 en voorde opgave Groene Groeiregio € 0,82 per inwoner per jaar. Voor 2023 zijn alle bedragen geïndexeerd.
Bestuurlijk belang	Wethouder Rodoe is namens de gemeente Mook en Middelaar lid van het AB. Wethouder Herings is plaatsvervangend lid.
Ontwikkelingen	De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is op 1 januari 2021 van start gegaan. Er is sprake van vijf opgaven: vervoer (Verbonden regio), toerisme en cultuur (Ontspannen regio), wonen (Groene Groeiregio), economie (Productieve regio) en circulariteit (Circulaire regio). De raden van de deelnemende gemeenten bepalen jaarlijks aan welke opgaven wordt deelgenomen. De raad van Mook en Middelaar heeft in november 2022 besloten om in 2023 aan twee opgaven deel te nemen: vervoer (de Verbonden regio) en wonen (de Groene groeiregio). In 2022 is tevens een propositie door de Groene Metropoolregio ingediend voor een Regio Deal. De rijksoverheid financiert hierbij 50% van de kosten van projecten die betrekking hebben op brede welvaart. In februari is bekend geworden dat de Rijksoverheid in totaal een bedrag van 15 miljoen euro ter beschikking stelt.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen				
Risico's	Er zijn geen bijzondere risico's bekend.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	331k		N/b
Vreemd vermogen	€	1.364k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Gemeenschappelijke Regeling Euregio Rijn-Waal te Kleve	
Doel	De Euregio Rijn-Waal wil met haar werk bijdragen aan de eenwording van Europa. Tegelijkertijd wordt gestreefd naar een sterke economische, sociale en maatschappelijke positie van de regio middels het realiseren en stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking in het Duits-Nederlandse grensgebied. De werkvelden zijn ruimtelijke structuur, economie, technologie en innovatie, milieu, natuur en landschap, kwalificering en arbeidsmarkt, sociaal-culturele integratie.
Betrokkenen	De Euregio Rijn-Waal is een samenwerkingsverband met leden uit de Nederlandse provincies Gelderland, Noord-Brabant en Limburg, de Duitse stad Duisburg en de Kreisen Kleve en Wesel. De leden zijn gemeenten (waaronder de gemeente Mook en Middelaar), regionale overheden en andere publiekrechtelijke organisaties zoals de Kamer van Koophandel.
Financieel belang	De gemeente betaalt aan jaarlijkse contributie circa € 3k.
Bestuurlijk belang	Het hoogste orgaan van de Euregio Rijn-Waal is de Euregioraad, die verantwoordelijk is voor alle activiteiten van de Euregio Rijn-Waal. Wethouder Rodoe en raadslid Brinkhoff hebben zitting in deze raad. De gemeente Mook en Middelaar heeft 2 van 136 stemmen. Het bestuurlijk belang is gedurende 2022 niet gewijzigd.
Ontwikkelingen	<u>Interreg VIA</u> Sinds 21 april 2022 kunnen aanvragen voor het nieuwe Interreg VIA programma Deutschland-Nederland worden ingediend. De hoofdthema's van het nieuwe Interreg VI-programma zijn: - Een innovatiever programmagebied - Een groener programmagebied - Samen werken aan een verbonden grensgebied - Europa dichter bij de burger. Binnen Interreg VI is er ruim 225 miljoen Euro aan EU-middelen beschikbaar voor de ondersteuning van projecten. Voor de eerste twee prioriteiten is ca. 65% van het budget gereserveerd. Voor de laatste beide prioriteiten is 35% van de middelen beschikbaar. <u>Euregionaal mobiliteitsplan</u> Om ook daadwerkelijk uitvoering te geven aan het mobiliteitsplan zijn er in een tweede stap op verzoek van de Euregioraad 5 van de in totaal 15 aanbevelingen voor mobiliteitsinitiatieven verder uitgewerkt. Doel is het dat deze cases aansluitend (maar buiten het INTERREG-project Euregionaal Mobiliteitsplan om) ook daadwerkelijk gerealiseerd worden. 1. Voorstudie grensoverschrijdende fietstracés 2. Onderzoek naar grensoverschrijdend dekkend mobiliteitshub-netwerk 3. Onderzoek naar grensoverschrijdend dekkend netwerk voor laadinfrastructuur 4. Inventariseren kansen voor grensoverschrijdende samenwerking multimodale overslagpunten gecombineerd met een onderzoek grensoverschrijdend informatie- en reserveringssysteem vrachtautoparkeerplaatsen 5. Voorstudie realisatie grensoverschrijdende Mobility-on-Demand.
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het financiële beleid. Een groot deel van de werkorganisatie wordt gefinancierd uit de budgetten voor technische bijstand van INTERREG programma's. De projectsubsidies worden vanuit Brussel verstrekt via het Comité van Toezicht van INTERREG op basis van het daartoe opgestelde toetsingskader. Uitgaven vinden plaats op grond van Europese regelgeving. Cofinanciering is afkomstig van overheden aan beide zijden van de grens. De financiële

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Gemeenschappelijke Regeling Euregio Rijn-Waal te Kleve				
	risico's voor de Interregsubsidies liggen bij de Bezirksregierung Düsseldorf en het Ministerie van Economische Zaken.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	N/b		N/b
Vreemd vermogen	€	N/b		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) te Nijmegen				
Doel	Ondersteuning en behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten ter bescherming van het milieu, waaronder begrepen een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde verwijdering van afvalstoffen.			
Betrokkenen	Gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Berg en Dal, Mook en Middelaar, Nijmegen, West Maas en Waal, Wijchen.			
Financieel belang	Indien de ARN in enig jaar winst maakt, wordt door de aandeelhouders besloten op welke wijze verrekening plaatsvindt met de deelnemende gemeenten. In 2022 is over 2021 een bedrag ontvangen van € 15k.			
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit 8 leden, bestaande uit de portefeuillehouders Afval van de deelnemende gemeenten. Voor Mook en Middelaar maakt wethouder Rodoe deel uit van dit bestuur. Mook en Middelaar heeft 2 van de 21 stemmen. Wethouder Rodoe maakt ook deel uit van het DB.			
Ontwikkelingen	Vanwege contractuele afspraken met Avri is de gemeente West Maas en Waal, na instemming van alle overige deelnemende gemeenten per 1 januari 2022 uitgetreden uit de GR MARN. Het financieel nadeel voor de MARN vanwege het uittreden van gemeente West Maas en Waal wordt door gemeente West Maas en Waal gecompenseerd, waardoor de MARN na het uittreden van gemeente West Maas en Waal gezond kan voortbestaan.			
Risico's	De MARN houdt geen weerstandsvermogen aan, anders dan de post onvoorzien in de exploitatie. Bij tekorten die niet opgevangen kunnen worden, zullen de deelnemende gemeenten naar rato bijdragen in het tekort. Het risico dat de MARN in de BV ARN is beperkt tot de waarde van de aandelen.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	8.896k		N/b
Vreemd vermogen	€	2.481k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo	
Doel	Het bevorderen van een zo optimaal mogelijke eenduidige en gelijkwaardige dienstverlening op het terrein van de veiligheid (brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing) en gezondheid (publieke gezondheidszorg) aan alle burgers in het regionale verzorgingsgebied Limburg-Noord.
Betrokkenen	15 deelnemende gemeenten in de regio Limburg-Noord. Gemeente Mook en Middelaar, Gennep, Bergen, Venray, Horst aan de Maas, Venlo, Beesel, Peel en Maas, Roermond, Weert, Nederweert, Maasgouw, Roerdalen, Leudal en Echt-Susteren.
Financieel belang	De gemeente levert een bijdrage per inwoner per jaar verdeeld over diverse kostenposten. De bijdrage in 2022 bedroeg € 532k. Daarnaast worden er beperkt extra kosten gemaakt ten behoeve van opleiding en oefenen gemeentelijke processen.
Bestuurlijk belang	De burgemeester van Mook en Middelaar is lid van het Algemeen Bestuur en de bestuurscommissie Veiligheid van de Veiligheidsregio Limburg-Noord.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo				
Ontwikkelingen	-Beter voorbereid zijn op een volgende pandemie - Maatschappelijke ontwikkelingen die impact hebben vanuit veiligheidsoptiek, denk aan wateroverlast door klimaatveranderingen maar ook nieuwe infectieziekten. Ook informatieveiligheid is een onderwerp dat steeds relevanter word. - Meer grip op migratie en asiel en de bijbehorende opvangproblemen in de asielketen. - Uitvoeren programma's: Publieke Gezondheid, Brandweerzorg, Crisisbeheersing, Bedrijfsvoering en Risk Factory.			
Risico's	De grootste (financiële) risico's lopen de gezamenlijke gemeenten door de prijs- en loonstijgingen die zich lastig laten inschatten.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	7.683k		N/b
Vreemd vermogen	€	66.395k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Gemeenschappelijke regeling Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM) te Gennep				
Doel	Inwoners van de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar, die in het reguliere arbeidsproces niet of moeilijk aan de slag komen, een beschermde werkplek geven in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) bij Intos, de werkorganisatie van de IWGM.			
Betrokkenen	De participerende gemeenten zijn Gennep en Mook en Middelaar.			
Financieel belang	De gemeente betaalt voor de verleende diensten. Voor de verdeling van de secretariaatskosten van de gemeenschappelijke regeling wordt de verdeelsleutel 30/70 aangehouden. Voorts is de gemeente verantwoordelijk voor eventuele nadelige exploitatieresultaten. Deze worden berekend op basis van het aantal fte's in WSW-verband werkzaam.			
Bestuurlijk belang	Betrokken portefeuillehouder maakt deel uit van het algemeen bestuur. De gemeente Mook en Middelaar is vertegenwoordigd door wethouder Dillerop. Mook en Middelaar heeft 1 van de 2 stemmen.			
Ontwikkelingen	In 2021 hebben wij samen met het college van de gemeente Gennep een onderzoek uit laten voeren naar de toekomst van de IWGM. Dat leidde tot een voorstel aan uw raad om de IWGM op te heffen. U heeft tijdens u vergadering in december 2021 besloten de IWGM per 1 januari 2023 op te heffen. De raad van de gemeente Gennep nam ook dat besluit. In de loop van 2022 zijn voorbereidingen getroffen en de IWGM is inderdaad per 1 januari 2023 opgeheven.			
Risico's	11% van de tekorten van IWGM komen voor rekening van onze gemeente plus 30% van de beheerskosten. Bij de presentatie van de jaarrekening van IWGM worden deze definitief bekend gemaakt. Op basis van het concept jaarverslag 2022 is de verwachte bijdrage in het exploitatietekort € 73k en de bijdrage in de beheerkosten is naar verwachting € 22k			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	0k	(concept jaarrekening)	€ 0
Vreemd vermogen	€	605k	(concept jaarrekening)	€ 0
Resultaat boekjaar			(concept jaarrekening)	€ 0

Gemeenschappelijke regeling Doelgroepenvervoer Regio -Nijmegen te Arnhem	
Doel	Het doel van de GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem - Nijmegen is: Samenwerking op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer teneinde de kwaliteit van dienstverlening naar zowel de eigen organisaties als de inwoners te vergroten alsmede kosten te besparen en de efficiency te verhogen.
Betrokkenen	Het GR is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Arnhem, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Berg en Dal, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Gemeenschappelijke regeling Doelgroepenvervoer Regio -Nijmegen te Arnhem		
	Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.	
Financieel belang	De kosten van het feitelijk vervoer worden op basis van het gebruik over de gemeenten verdeeld. Ten aanzien van de overheadkosten wordt een verrekening op basis van het aantal inwoners toegepast.	
Bestuurlijk belang	Het hoogste orgaan van de GR is het Bestuur waarvan wethouder Dillerop lid is. Het bestuur heeft tot taak de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer door de deelnemers. De gemeente Mook en Middelaar heeft 1 van 18 stemmen.	
Ontwikkelingen	De GR is sinds 1 september 2016 operationeel. De gemeente Mook en Middelaar heeft hierin het wmo-vervoer, jeugdwetvervoer en het leerlingenvervoer ondergebracht. Per 1 augustus 2020 zijn op basis van een nieuwe aanbesteding nieuwe vervoerscontracten afgesloten.	
Risico's	De financiering van de vervoersorganisatie heeft deels een open eind karakter. De kosten zijn mede afhankelijk van het aantal cliënten en het aantal kilometers die deze reizen. Vanaf de Covid-19 pandemie zijn de kosten naar verwachting echter lager dan begroot. Er moet rekening mee worden gehouden dat de kosten gaan toenemen, enerzijds omdat het gebruik weer naar het oude niveau zal gaan en anderzijds door de inflatie.	
	01-01-2022	*31-12-2022*
Eigen vermogen	€ N/b	N/b
Vreemd vermogen	€ N/b	N/b
Resultaat boekjaar		N/b

Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN)		
Doel	Waarborgen van een goede kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving.	
Betrokkenen	16 Noord-Limburgse gemeenten en de Provincie Limburg.	
Financieel belang	De kosten van de GR worden via een vaste verdeelsleutel berekend aan de deelnemers. Een eventueel positief exploitatiesaldo in enig jaar moet worden terugbetaald aan de deelnemers.	
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR RUD LN bestaat uit de portefeuillehouders van alle deelnemende organisaties. Voor Mook en Middelaar maakt de burgemeester deel uit van dit bestuur.	
Ontwikkelingen	Geen	
Risico's	De risico's voor GR RUD LN zijn vooralsnog beperkt en het vormen van een eigen risicoreserve is nu niet noodzakelijk. Wel is het opnemen van een post voor onvoorziene uitgaven in de begroting voorzien om financiële tegenvallers te dekken.	
	01-01-2022	*31-12-2022*
Eigen vermogen	€ 211k	N/b
Vreemd vermogen	€ 807k	N/b
Resultaat boekjaar		N/b

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Doel	Het optimaliseren van het maatschappelijke rendement door middel van lagere kosten en spreiden risico's bij de heffing en de invordering van de gemeentelijke belastingen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)				
Betrokkenen	Bijna alle Limburgse gemeenten: Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpe-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert en het Waterschap Limburg. De gemeenten Horst aan de Maas en Venray zitten niet in de BsGW.			
Financieel belang	Voor 2022 is onze bijdrage geraamd op €121k. Deze bijdrage bestaat uit een evenredig deel van de kosten op basis van de productieomvang van de deelnemers, zijnde € 105k en gedurende zes jaar (t/m 2026) vermeerderd met € 16k goodwill ten behoeve van de oprichters van de samenwerking. Het gemeentelijk aandeel in de BsGW bedraagt ongeveer 0,5%. De realisatie bedroeg € 138k (inclusief € 16k goodwill).			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van BsGW bestaat uit de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten en waterschap. Op basis daarvan heeft de gemeente zeggenschap en de mogelijkheid om het stemrecht te gebruiken. De portefeuillehouder van Mook en Middelaar is wethouder Herings.			
Ontwikkelingen	-			
Risico's	De proceskostenvergoedingen, inclusief de uitvoeringskosten (extra inzet personele ondersteuning in de vorm van taxateurs, juristen en KCC-medewerkers voor het binnen de wettelijke termijnen afdoen van de WOZ-bezwaren) drukken onverminderd zwaar op de bedrijfslasten van BsGW.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	-/- €	362k		N/b
Vreemd vermogen	€	9.491k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Vennootschappen en coöperaties

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te 's-Gravenhage				
Doel	De BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.			
Betrokkenen	De bank is een naamloze structuurvennootschap. De aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.			
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 123.708 aandelen, van de 55.690.720 aandelen, à € 2,50 per stuk.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,2221%.			
Ontwikkelingen	Geen			
Risico's	Het aangaan en beheersen van risico's is inherent aan de bedrijfsvoering van een bank. Zonder het accepteren van een bepaalde mate van krediet-, markt-, liquiditeits- en operationeel risico is het voeren van een bankbedrijf niet mogelijk.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	5.062.000k	€	4.615.000k
Vreemd vermogen	€	143.955.000k	€	107.459.000k
Resultaat boekjaar	(2021) €	236.000k	(2022) €	300.000k

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht				
Doel	De vennootschap heeft ten doel de Provincie Limburg te voorzien in de behoefte aan leidingwater, voor drinkwater en andere doeleinden en daarmee samenhangende diensten. De vennootschap tracht het doel te bereiken door het winnen, het zuiveren, het opslaan, het inkopen, het transporteren, het distribueren en het leveren van water, alsmede het verrichten van diensten op genoemde terreinen.			
Betrokkenen	De aandelen zijn verdeeld over de Provincie Limburg en 31 Limburgse gemeenten.			
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit momenteel 3 aandelen van de 500 aandelen à € 4.538 per stuk. Het beleid van WML is om eventuele winst bij voorkeur aan te wenden tot versterking van het bedrijf en verwezenlijking van het doel van de vennootschap. Er wordt derhalve doorgaans geen dividend uitgekeerd.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,6%.			
Ontwikkelingen	Geen			
Risico's	Geen			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	194.003k		N/b
Vreemd vermogen	€	387.395k		N/b
Resultaat boekjaar	(2021) €	6.063k	(2022)	N/b

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch	
Doel	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
Betrokkenen	Enexis Holding is een naamloze vennootschap volgens Nederlands recht. De aandelen van Enexis Holding N.V. zijn in handen van Nederlandse provincies en gemeenten in de gebieden waar zij actief zijn.
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 128.250 van de 149.682.196 aandelen à € 1 per stuk. De in 2022 aan aandeelhouders toekomende en betaalde dividenduitkering over 2021 bedraagt € 0,66 per aandeel (2021: € 0,50), waarbij is gerekend met het aantal aandelen gedurende het boekjaar. De voorgestelde dividenduitkering over 2022 is gebaseerd op 50% van de winst uit gewone bedrijfsvoering na belastingen en wordt als exact bedrag naar rato van het aantal aandelen uitgekeerd aan de aandeelhouders (€ 1,29 per aandeel, 2021: € 0,66 per aandeel). Het dividend over 2022 wordt in 2023 betaalbaar gesteld en uitgekeerd.
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%. Onze gemeente heeft zich aangesloten bij de VEGAL, de vereniging van aandeelhouders Limburg. Deze vereniging vertegenwoordigt de Limburgse gemeenten bij alle zaken die Enexis en de aandeelhouders aangaan.
Ontwikkelingen	In de AVA van 2022 is het nieuwe strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen: 1. Het sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. 2. Enexis Holding NV biedt iedereen altijd toegang tot energie Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. 3. Klanten weten wat ze aan Enexis Holding hebben Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch				
	Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties			
Risico's	De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt. In 2022 heeft Enexis de commerciële dochter Fudura verkocht, met een opbrengst van 1,3 miljard (boekwinst € 1,1 mld). Eind 2022 hebben de 3 regionale netbeheerders (Enexis, Alliander en Stedin) en hun aandeelhouders een onderhandelaarsakkoord bereikt met het Rijk over de voorwaarden en het proces voor een toekomstige participatie door het Rijk als de kapitaalbehoefte de mogelijkheden van het bedrijf en de huidige aandeelhouders overstijgt. Dit akkoord over dit zogenaamde Afsprakenkader wordt voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 13 april 2023, evenals voorstellen omtrent de dividenduitkering Fudura en het dividendbeleid vanaf 2023.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	4.241.000k	€	5.441.000k
Vreemd vermogen	€	5.154.000k	€	4.907.000k
Resultaat boekjaar	(2021) €	199k	(2022) €	1.300.000k

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch		
Doel	PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop aan RWE zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.), RWE had op 30 september geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.	
Betrokkenen	De aandelen in de vennootschap zijn in handen van de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent.	
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 128.250 aandelen van de 149.682.196 aandelen à € 0,01 per stuk.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%.	
Ontwikkelingen	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens te ontbinden. Het doel is dat de vennootschap in 2023 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.	
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.	
	01-01-2022	*31-12-2022*

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch				
Eigen vermogen	€	1.532k	€	1.480k
Vreemd vermogen	€	7k	€	10k
Resultaat boekjaar	(2021) -/- €	37k	(2022) -/- €	52k

CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch				
Doel	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: • namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON (Wet Onafhankelijk Netbeheer); • namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaimprocedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland"); • het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.			
Betrokkenen	De aandelen in de vennootschap zijn in handen van de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent.			
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 1.714 aandelen van de 2.000.000 aandelen à € 0,01 per stuk.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%.			
Ontwikkelingen	De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.			
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	312k	€	210k
Vreemd vermogen	€	23k	€	13k
Resultaat boekjaar	-/- €	102k	(2022) -/- €	102k

Inkoopcentrum Zuid (v.h. Stichting Regionaal Inkoopbureau Noord- en Midden-Limburg) te Echt	
Doel	Het verkrijgen van gunstige prijzen en het verlenen van diensten aan haar leden en voorts al hetgeen met een ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
Betrokkenen	De gemeenten Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Leudal, Mook en Middelaar, Peel en Maas, Roerdalen, Venray en de Veiligheidsregio Noord- en Midden-Limburg.
Financieel belang	Lidmaatschapsbijdrage € 8k.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Inkoopcentrum Zuid (v.h. Stichting Regionaal Inkoopbureau Noord- en Midden-Limburg) te Echt				
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar wordt vertegenwoordigd door wethouder Herings als lid van de Algemene Vergadering. De gemeente Mook en Middelaar heeft 1 van 17 stemmen.			
Ontwikkelingen	Er hebben wisselingen plaatsgevonden in het bestuur. Daarnaast is de stichting op zoek naar een nieuwe directeur, hangende deze zoektocht richt de organisatie zich op de lopende zaken en staan organisatieontwikkeling en uitbreiding van het centrum op een lager pitje.			
Risico's	Geen.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	250k		N/b
Vreemd vermogen	€	215k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Leisurelands B.V.				
Doel	Het ontwikkelen, aanleggen, faciliteren, exploiteren en beheren van recreatieve producten. Het thema 'Duurzaam Recreëren' is leidend bij de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten. Het steunt op vijf pijlers: • 1. Het borgen van een groene, gezonde omgeving. • 2. Veiligheid en 'crowd management'. • 3. Verhogen van maatschappelijk rendement. • 4. Energieneutraal opereren, energie genereren. • 5. Kennis delen en uitbouwen.			
Betrokkenen	21 Gemeenten + Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Achterhoek Liemers die tezamen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vormen.			
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 1.636 aandelen van de 900.000 aandelen à € 1,- nominaal. De gemeente Mook en Middelaar verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en er wordt geen dividend uitgekeerd.			
Bestuurlijk belang	Jaarlijks vindt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders plaats waarin de jaarrekening wordt vastgesteld. De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De gemeente Mook en Middelaar wordt vertegenwoordigd door wethouder Dillerop.			
Ontwikkelingen	In 2022 vierde men het 60 jaar bestaan van Leisurelands. In dat lustrumjaar zijn een aantal activiteiten georganiseerd waarbij relaties en de omgeving werden betrokken, maar er is nog sterker ingezet op het verstevigen van het maatschappelijk belang dat de recreatiegebieden hebben. In de eerste jaren na de opening van de gebieden kwamen er op een warme zomerse dag tienduizenden mensen naar de stranden om een lange dag in de zon door te brengen. Door de komst van ander recreatief aanbod liepen deze aantallen terug en is een betere spreiding ontstaan. Ondertussen is de vraag naar recreatie in een andere fase terecht gekomen en daar speelt men uiteraard op in. Het genieten van de natuur is nog steeds erg actueel. Daarnaast is er ook een sterke vraag naar activiteiten. Leisurelands speelt op al deze behoeften in. In het jubileumjaar plaatste men een groot aantal nieuwe speeltoestellen en zijn er sportstranden en hardlooproutes gerealiseerd, .			
Risico's	Gelet op het geringe belang (Mook en Middelaar beschikt slechts over 0,83% van het totaal aantal aandelen) is het risico bijzonder klein.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	N/b		N/b
Vreemd vermogen	€	N/b		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

DAR N.V. te Nijmegen			
Doel	Inzameling van afval in de regio Nijmegen		
Betrokkenen	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en Mook en Middelaar		
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 1.460 aandelen van de 110.000 aandelen à € 10 nominaal per stuk. De aanschafwaarde bedroeg € 116k.		
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.		
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2021 maakt Mook en Middelaar deel uit van de DAR. Door de bundeling van kennis van de uitvoering en afvalbeleid bij DAR versterken we de regionale afvalsamenwerking. Dit geeft een impuls aan het afvalbeleid. Het wordt eenvoudiger om de ambities en gewenste innovaties rondom duurzaam afvalbeheer te realiseren. Innovatie vraagt immers kennis, kennis vraagt schaalgrootte. Een gezamenlijke aanpak kan, mits goed uitgevoerd, ook op een efficiëntere manier gebeuren. Door de grotere schaal (gemeente Nijmegen zorgt voor een verdubbeling van de schaalgrootte) kunnen meer financiële en kwaliteitsvoordelen behaald worden. Ook zijn er synergievoordelen te behalen bij de inzameling. De inzamelroute hoeft immers niet op te houden bij een gemeentegrens. Voor sommige afvalstromen is er echter eerst wel een zekere harmonisatie nodig in de inzamelmethodiek. Zo is een synergievoordeel behaald bij een regionale infrastructuur van milieustraten. Als aandeelhouder is de gemeente verbonden aan één partij. Dit geeft meer stabiliteit in de begroting en in de communicatie naar de burger. Een nadeel van het aansluiten bij een regionaal afvalbedrijf is een verlies van marktwerking. De regiogemeenten hebben vooraf daarom de eis van marktconforme tarieven neergelegd. De marktconformiteit is gewaarborgd door van DAR een hybride organisatie te maken die met een bepaalde basis aan capaciteit en knowhow de inzamelactiviteiten rond restafval, gft, plastic+ en papier indien mogelijk aan de markt overlaat.		
Risico's	Dar loopt risico over de rentedragende vorderingen (met name onder liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Dar risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Dar risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen en schulden worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd. Dar wordt hoofdzakelijk gefinancierd via langlopende leningen met de gemeente Nijmegen en bevoorschotting vanuit de gemeenten gedurende het jaar. Bij eventuele kortlopende tekorten heeft Dar een kredietfaciliteit bij de ING bank.		
	01-01-2022		*31-12-2022*
Eigen vermogen	€	14.622k	N/b
Vreemd vermogen	€	12.860k	N/b
Resultaat boekjaar	€	1.299k k	N/b

Nazorg (Bodemzorg) Limburg B.V.	
Doel	Bescherming van het milieu en het voorkomen van milieuvervuiling door gesloten stortlocaties.
Betrokkenen	Aandeelhouders van Bodemzorg Limburg zijn de gemeenten: Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.
Financieel belang	Alle gemeenten betaalden tot 1 januari 2022 jaarlijks een solidariteitsafdracht van € 0,25 per inwoner ter dekking van de nazorgkosten van nog aan Bodemzorg Limburg over te dragen gesloten stortplaatsen. Per 1 januari 2022 is deze bijdrage afgeschaft.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder Rodoe.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Nazorg (Bodemzorg) Limburg B.V.				
Ontwikkelingen	Bodemzorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen. Zo is in Mook en Middelaar op de locatie De Zandberg een mountainbikeroute aangelegd. In de AvA van 23 juni 2021 is besloten om de door de gemeente Maastricht, Beekdalen, Gulpen-Wuittem en Roermond aangemelde navoslocaties voor de eeuwigdurende nazorg over te dragen aan Bodemzorg Limburg. De gebruiks- en koopovereenkomsten zijn in de loop van 2021 en 2022 getekend en daardoor definitief overgenomen.			
Risico's	Geen.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	8.744		N/b
Vreemd vermogen	€	29.470		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Stichtingen en verenigingen

Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Essent N.V. (VEGAL)				
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten voor zover die voortvloeien uit hun aandeelhouderschap in "Enexis Holding N.V.".			
Betrokkenen	Alle 31 gemeenten in Limburg. Gezamenlijk bezitten zij ca. 9,5% van de aandelen van Enexis Holding N.V.			
Financieel belang	Lidmaatschapsbijdrage € 250.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar is vertegenwoordigd als aandeelhouder in Enexis Holding N.V. Vegal vertegenwoordigt de aandeelhouders.			
Ontwikkelingen	Geen			
Risico's	Geen			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	13k		N/b
Vreemd vermogen	€	0k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Overige verbonden partijen

Geen. Er zijn wel diverse samenwerkingsverbanden (in de regio), maar er is alleen sprake van een verbonden partij als er én een bestuurlijk én een financieel belang is.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.20. Paragraaf Grondbeleid

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 16 BBV ten minste:
- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Op grond van artikel 22, lid 1 'Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019' hoeven er, naast de wettelijk verplichte onderdelen, geen aanvullende gegevens vermeld te worden in deze paragraaf.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

In deze paragraaf Grondbeleid wordt aangegeven hoe het gemeentelijk grondbeleid in de diverse programma's inhoud krijgt. Naast de beleidsmatige zaken en ontwikkelingen van de verschillende projecten, wordt de financiële stand van zaken op hoofdlijnen belicht.

Visie op grondbeleid

Grondbeleid is een gemeentelijk instrument in de ruimtelijke ordening waarmee een gemeente de gewenste ontwikkelingen kan bevorderen en ongewenste ontwikkelingen kan tegengaan. Grondbeleid draait om het maken van keuzes op hoofdlijnen en het creëren van een kader voor het grondbeleid voor de komende periode.

In de Nota Grondbeleid zijn de beleidskaders uitgezet waarmee wordt aangegeven welke ambitie de gemeente Mook en Middelaar heeft en hoe deze ambitie waargemaakt kan worden. De gemeente Mook en Middelaar voert geen actief grondbeleid in die zin dat actief gronden worden aangekocht en verkocht. Het grondbeleid van de gemeente Mook en Middelaar kan het beste worden getypeerd als Selectief Strategisch Grondbeleid. De gemeente Mook en Middelaar heeft geen actieve grondexploitaties (aankopen, bouw- en woonrijp maken, verkopen).

Uitvoering grondbeleid

Er wordt, overeenkomstig de Nota Grondbeleid, een selectief strategisch grondbeleid gevoerd. Dit houdt in: aankoop en verkoop van gronden als er een duidelijk algemeen belang mee wordt gediend. Tevens wanneer daarmee de bestaande belangen worden behouden en zo mogelijk worden geoptimaliseerd en versterkt, rekening houdende met de bestaande groene buffers, landgoederen en het behoud van agrarische en archeologische waarden. Bij het aankopen en verkopen van gronden door de gemeente zal daarom altijd het behoud en beheer van strategisch gelegen gronden het uitgangspunt zijn.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Gelet op de aard van de ontwikkelingen (beperkte omvang en beperkte impact) in de gemeente, de schaalgrootte van de gemeente, het beschikken over relatief weinig onroerende zaken, de beperkte financiële middelen, de huidige conjunctuur in de markt en de interne capaciteit zal de gronduitgifte binnen de gemeente gering zijn.
Aan- en verkopen grond die het bedrag van € 100k overschrijden worden daarnaast overeenkomstig artikel 7 van de Financiële verordening voorgelegd aan de raad.

Prognose resultaten projecten/grondposities

PROJECTEN:
Per afzonderlijk project staan in het kort de ontwikkelingen in 2022 beschreven.

- **Hart van Mook**

Diverse percelen van de gemeente in het centrum van Mook zijn een aantal jaren geleden verkocht ten behoeve van de herontwikkeling van het centrum van Mook. Dit heeft vanaf 2018 geleid tot concrete ontwikkelingen. In 2020 is de woonzorgvoorziening en de aanpalende woningbouw opgeleverd. Verder is de bouw van het gezondheidscentrum en de bouw van het appartementencomplex aan het Raadhuisplein afgerond. Zowel de oplevering van het gezondheidscentrum als de oplevering van het appartementencomplex aan het Raadhuisplein heeft in 2021/2022 plaatsgevonden.

In samenhang met de diverse ontwikkelingen in het centrum van Mook is de openbare ruimte opnieuw ingericht. Het laatste deel van deze herinrichtingsplannen heeft in 2022 plaatsgevonden. Het 'Groene Kruisgebouw' op de hoek van de Groesbeekseweg en de Koningin Julianastraat is in 2022 gesloopt. Het terrein van het 'Groene Kruisgebouw' wordt hiermee toegevoegd aan de openbare ruimte. Een deel zal worden benut voor extra parkeerplaatsen en ander deel zal worden ingericht als parkje en verblijfsruimte. De geplande parkeerplaatsen zijn inmiddels gerealiseerd. De aanleg van het parkje is nog niet opgepakt.

- **Snelfietsroute Cuijk-Mook-Nijmegen en pand Rijksweg 37**

De snelfietsroute is in 2020 opgeleverd. Ten behoeve van dit project is het pand Rijksweg 37 destijds met financiering vanuit het projectbureau aangekocht. Nu het project is afgerond, blijft het pand Rijksweg 37 eigendom van de gemeente Mook en Middelaar. Het huidig gebruik van het pand (zijnde inzet als kamerverhuur) wordt gecontinueerd. De gemeente zal op termijn een plan maken voor het perceel.

- **Violenstraatje**

Het perceel heeft als bestemming 'Wonen'. In het laatste kwartaal van 2014 is een verkennend onderzoek gedaan naar de strategische waarde van het perceel. In 2019 is het perceel te koop aangeboden, inmiddels niet meer. Vanwege de beperkte bereikbaarheid van het perceel is een verkoop van het perceel nog niet gerealiseerd.

- **Rijksweg 156 te Plasmolen**

De gemeente heeft in juli 2018 het voormalige Chinees restaurant aangekocht. De gemeente wil in het kader van de revitalisering van Plasmolen het perceel te koop aanbieden. Er is een taxateur ingeschakeld om de marktwaarde van het pand vast te stellen. De criteria van het Didam-arrest zullen hier ook van toepassing zijn bij de verkoop om gelijke kansen te bieden aan geïnteresseerden.

- **Halderweg 2 te Molenhoek (volkstuinencomplex)**

Het college van B&W heeft in 2020 een intentieovereenkomst gesloten met drie ontwikkelaars ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Molenhoek Zuid. Het is de bedoeling dat de percelen waar het volkstuinencomplex zich bevindt, worden ingezet ten behoeve van woningbouw. Naar aanleiding van de intentieovereenkomst is de huurovereenkomst met de volkstuinvereniging Middelwaert opgezegd en er is een alternatieve locatie aangeboden aan de Startsedijk om de verplaatsing van het Volkstuinencomplex mogelijk te maken. De verplaatsing van de Volkstuinen maakt daarbij onderdeel uit van de totale ontwikkeling van Molenhoek Zuid.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

GRONDEN

Gemeentelijke grondposities zonder ontwikkelingsvoornemen

- **Algemeen**

Op een beperkt aantal locaties heeft de gemeente gronden in eigendom. Op dit moment zijn er nog geen concrete plannen met betrekking tot deze gronden vanwege diverse milieu-hygiënische en planologische belemmeringen. Volledigheidshalve worden ze hierna genoemd. Het betreft de volgende locaties:

- **Ontwikkeling woningbouwlocatie de Cuijksesteeg**

De ontwikkeling van de Cuijksesteeg is voorlopig opgeschort. Dit is in overeenstemming met de woonvisie die in 2017 is vastgesteld.

- **De Lier - Ringbaan Molenhoek**

Dit terrein is in de jaren ’90 door de gemeente verworven en ligt deels in de gemeente Heumen. Er is geen concrete ontwikkelstrategie voor de gronden. Vanwege de wens om het betreffende gebied ‘Lierdal’ een open en groen karakter te geven en de passieve grondhouding, is het niet aannemelijk dat dit gebied ontwikkeld wordt.

- **NS-terrein**

Dit terrein is door de gemeente in 2008 verworven van NS vastgoed als onderdeel van de planvorming rondom het station Molenhoek en de aanleg voor een ontsluitingsweg. Vanwege planologische en milieu-hygiënische reden is dit perceel nog niet in ontwikkeling genomen.

- **Erfpachten**

De uitgifte van gronden vindt plaats door verkoop van gronden. Slechts in incidentele gevallen worden gronden in erfpacht, al dan niet gecombineerd met een recht van opstal, uitgegeven. Dit betreft dan gronden met een maatschappelijke bestemming die aan verenigingen of stichtingen worden uitgegeven.
Op dit moment zijn er geen gronden in eigendom, belast met recht van erfpacht.

- **(Geliberaliseerde) Pacht**

Vanaf 2017 zijn diverse gronden in pacht omgezet van reguliere pacht naar geliberaliseerde pacht. In principe worden er geen gronden meer in reguliere (vaste) pacht uitgegeven. Vrijwel alle vrijkomende gronden worden in geliberaliseerde pacht gegeven.

Onderbouwing geraamde winstneming en reserves grondzaken

Mook en Middelaar heeft geen grondexploitatie (aankoop, bouw- en woonrijp maken en verkoop). Er is ook geen 'Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie' aanwezig op de balans. Winstneming en reserves in relatie tot risico's van grondzaken is dan ook niet van toepassing.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.21. Paragraaf Informatieveiligheid

Portefeuillehouder
Burgemeester Gradisen

Wettelijk kader
Deze paragraaf is niet wettelijk verplicht op grond van het BBV, maar wordt opgenomen op grond van de resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente'.

Informatieverwerking ligt in de basis van de meeste gemeentelijke werkzaamheden. De informatie moet voldoende beschikbaar zijn, moet integer zijn en mag enkel gebruikt worden door vertrouwde personen.
De online wereld ligt in toenemende mate wereldwijd onder vuur door cybercriminelen. Beveiliging van ICT vraagt steeds meer inspanning, van eindgebruiker tot functioneel beheerder tot netwerkbeheerder, iedereen in de keten speelt een rol.

De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is het uitgangspunt waaraan iedere overheidsorganisatie zou moeten voldoen. De BIO is in december 2018 vastgesteld in de Ministerraad en daarna is gestart met implementatie. Hieraan invulling geven vraagt een stevige inspanning. Mook en Middelaar is deelnemer in de Gemeenschappelijke Regeling ICT Rijk van Nijmegen (iRvN). iRvN voert voor de gemeente de technische maatregelen uit als gesteld in het landelijke normenkader. Begin 2022 is een analyse uitgevoerd waar iRvN staat t.o.v. het BIO normenkader. Daarop volgend is een driejarenplan opgesteld.
Daarnaast werkt iRvN toe naar BIO certificering. Hiermee kan iRvN een groot deel van de BIO verantwoording – die formeel berust bij de afzonderlijke gemeenten – verantwoorden middels een Derdenverklaring, afgegeven door een auditpartij.

Een sterke ICT dienstverlener die rechtstreeks door de deelnemende gemeenten wordt aangestuurd ontslaat de gemeente zelf niet van de verplichting om correct uitvoering te geven aan de BIO. In 2022 hebben we onze eigen positie op dit vlak beter in beeld gekregen; het ICT landschap is letterlijk in kaart gebracht en er is een begin gemaakt met een risico-gerichte benadering van de meest bedrijfskritische applicaties. Dit is het vertrekpunt om beveiliging en privacy beter en structureel te borgen in de organisatie.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.1.22. Paragraaf Verduurzamen

Portefeuillehouders
Wethouders Rodoe

Wettelijk kader
Geen, dit betreft een facultatieve paragraaf naar aanleiding van het raadsbesluit van 12 juli 2018 (Kaderbrief 2019).

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. **Programma duurzaamheid Mook en Middelaar**

In 2021 is de Regionale Energie Strategie (RES) vastgesteld. Momenteel wordt er gewerkt aan een uitvoeringsplan. De TransitieVisie Warmte (TVW) komt daar binnenkort nog bij. Met die visies zal Mook en Middelaar in 2022 aan de slag gaan met het opstellen van een Programma Duurzaamheid. In dat programma zal er beschreven worden welke projecten er aan moeten bijdragen dat we onze ambitie voor 2030 kunnen halen.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 is gestart met het vormgeven van het proces van het vernieuwen van het duurzaamheidsbeleid. Daar is het nieuwe participatiebeleid bij gekomen. Met de RES, de TVW en inmiddels ook de visie op grootschalige duurzame opwek, zal hier in 2023 verder aan gewerkt worden.

---

2. **Projecten 2022**

- Uitvoeringsplan Regionale Energie Strategie (RES)
- Uitvoeringsplannen warmte
- Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)
- Wells Meer

Realisatie Jaarstukken

Uitvoeringsplan Regionale Energie Strategie (RES)
Binnen de RES organisatie heeft in 2022 de nadruk gelegen op de doorontwikkeling van de RES. Hoe gaan we verder nu er aan de eerste vereisten voldaan is? Via verschillende scenario's is er toegewerkt naar een uitgangspunt. Besluitvorming daarover is in 2023.
De gemeente Mook en Middelaar heeft aangegeven het liefst een kleine RES-organisatie te zien die de basistaken uitvoert en via verschillende samenwerkingen van gemeenten (Coalition of the Willing) concrete onderwerpen verder op te pakken. Het isolatieprogramma zal daar in 2023 een eerste voorbeeld van zijn.

Uitvoeringsplannen warmte
Omdat er bij het aardgasvrij maken van gebouwen veel komt kijken, is besloten dit integraal via het nieuwe beleid vorm te geven

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)
Binnen het RREW-project zijn verschillende acties uitgezet. Zo zijn alle 700 vouchers voor huurders op, mede door de samenwerking met het Energiecafé/. Er zijn 600 warmtescans uitgevoerd en vele energiecoachgesprekken gevoerd rondom energiebesparing en de warmtescans. Tot slot heeft het Energiecafé ook nog op straatniveau projecten uitgevoerd om te kijken hoe een uitgebreid advies voor een woning toepasbaar is op vergelijkbare woningen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Wells Meer
De gemeente Bergen is nog bezig met de voorbereidingen waardoor er in 2022 geen aanvullende activiteiten zijn geweest.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.2. Jaarrekening

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Balans en overzicht van baten en lasten

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.2.1. Balans

bedragen x € 1.000

Balans per 31 december	ultimo 2022		ultimo 2021	
ACTIVA				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	14		22	
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	38		51	
		52		73
Materiële vaste activa				
- Investeringen met een economisch nut	3.702		3.760	
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	2.686		2.764	
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.430		3.641	
		9.819		10.164
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekkingen aan:				
• deelnemingen	555		555	
- Leningen aan:				
• deelnemingen	428		428	
- Overige langlopende leningen	334		45	
- Overige uitzettingen	0		0	
		1.318		1.028
Totaal vaste activa		**11.189**		**11.265**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:				
- Vorderingen op openbare lichamen	1.370		1.023	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	5.330		4.702	
- Overige vorderingen	748		374	
- Overige uitzettingen	0		0	
		7.447		6.099
Liquide middelen				
- Kassaldi	3		2	
- Banksaldi	225		222	
		227		225
Overlopende activa				
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een				

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:				
• Europese overheidslichamen	0		0	
• Het Rijk	270		0	
• Overige Nederlandse overheidslichamen	0		0	
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	739		1.055	
		1.009		1.055
Totaal vlottende activa		**8.684**		**7.378**
Totaal-generaal		**19.873**		**18.644**
Recht op verliescompensatie Vennootschapsbelasting krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969		0		0

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

bedragen x € 1.000

Balans per 31 december		ultimo 2022		ultimo 2021
PASSIVA				
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	2.000		2.000	
- Algemene vrije reserve	2.177		1.032	
- Bestemmingsreserves	2.701		2.163	
- Gerealiseerde resultaat	1.746		1.837	
		8.624		7.032
Voorzieningen		7.144		7.030
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer				
- onderhandse leningen van:				
• Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	545		726	
		545		726
Totaal vaste passiva		**16.313**		**14.788**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:				
- Overige kasgeldleningen	0		0	
- Overige schulden	795		770	
		795		770
Overlopende passiva				
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.342		1.795	
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:				
• Europese overheidslichamen	0		0	
• Het Rijk	1.357		1.168	
• Overige Nederlandse overheidslichamen	65		65	
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2		58	
		2.766		3.086
Totaal vlottende passiva		**3.560**		**3.856**
Totaal-generaal		**19.873**		**18.644**
Borg- en garantstellingen		11.701		12.413

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.2.2. Overzicht van baten en lasten

Exploitatieresultaat

Onderstaand vindt u het exploitatieresultaat over het jaar 2022 en de begrotingscijfers 2022. De begrotingscijfers zijn inclusief de in de loop van het jaar 2022 vastgestelde begrotingswijzigingen. Daarnaast zijn de vergelijkende cijfers over 2021 opgenomen.
De analyse van de verschillen begroot-werkelijk 2022 zijn vermeld in onderdeel 2.2.5 'Toelichting op het overzicht van baten en lasten'.
Positieve bedragen zijn lasten en negatieve bedragen (-) zijn baten.
Vertaaltabel begrippen Jaarstukken - BBV:

Jaarstukken	**BBV**
Totaal baten en lasten	Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten
Totaal programma	Gerealiseerd resultaat

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Besturen						
Totaal lasten	1.518	1.542	1.555	1.684	-128	N
Totaal baten	-280	-210	-221	-308	86	V
Totaal baten en lasten	**1.237**	**1.332**	**1.334**	**1.376**	**-42**	**N**
Toevoeging aan reserves	1.437	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-1.603	-5	-42	-17	-25	N
Totaal Programma	**1.071**	**1.327**	**1.292**	**1.359**	**-67**	**N**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Beschermen						
Totaal lasten	642	857	805	799	6	V
Totaal baten	-82	-83	-83	-157	74	V
Totaal baten en lasten	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Verplaatsen						
Totaal lasten	597	775	781	759	22	V
Totaal baten	-53	-23	-24	-98	74	V
Totaal baten en lasten	**544**	**752**	**758**	**662**	**96**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-4	0	-9	-2	-8	N
Totaal Programma	**539**	**752**	**749**	**660**	**88**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Werken						
Totaal lasten	179	186	185	166	19	V
Totaal baten	-64	-70	-70	-66	-4	N
Totaal baten en lasten	**115**	**116**	**115**	**100**	**15**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-6	-6	-6	-5	-1	N
Totaal Programma	**110**	**110**	**109**	**95**	**14**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Leren						
Totaal lasten	376	340	404	410	-6	N
Totaal baten	-38	-2	-67	-151	85	V
Totaal baten en lasten	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Recreëren						
Totaal lasten	656	892	928	825	103	V
Totaal baten	-53	-15	-18	-48	30	V
Totaal baten en lasten	**602**	**877**	**910**	**777**	**133**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	40	40	0	V
Onttrekking uit reserves	-1	0	-72	-22	-50	N
Totaal Programma	**602**	**877**	**878**	**795**	**83**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Samenleven en zorgen						
Totaal lasten	6.560	6.866	7.036	7.117	-81	N
Totaal baten	-1.911	-1.641	-1.496	-1.892	396	V
Totaal baten en lasten	**4.649**	**5.226**	**5.540**	**5.225**	**315**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	100	75	25	V
Onttrekking uit reserves	-75	0	-38	-38	0	V
Totaal Programma	**4.574**	**5.226**	**5.602**	**5.262**	**340**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Gezond leven						
Totaal lasten	1.627	1.439	1.483	1.819	-335	N
Totaal baten	-1.739	-1.409	-1.431	-1.604	173	V
Totaal baten en lasten	**-112**	**30**	**52**	**214**	**-162**	**N**
Toevoeging aan reserves	0	0	300	288	12	V
Onttrekking uit reserves	-245	0	-199	-199	0	V
Totaal Programma	**-357**	**30**	**153**	**303**	**-151**	**N**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Wonen						
Totaal lasten	523	642	478	473	5	V
Totaal baten	-234	-114	-114	-134	20	V
Totaal baten en lasten	**289**	**528**	**364**	**339**	**25**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-77	-127	-147	-70	-76	N
Totaal Programma	**212**	**402**	**217**	**268**	**-51**	**N**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Algemene dekkingsmiddelen						
Totaal lasten	42	32	32	32	0	N
Totaal baten	-13.701	-13.973	-14.846	-15.596	751	V
Totaal baten en lasten	**-13.659**	**-13.941**	**-14.814**	**-15.564**	**751**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**-13.659*)**	**-13.941**	**-14.814**	**-15.564**	**751**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Kosten van overhead						
Totaal lasten	4.724	4.061	4.838	4.412	426	V
Totaal baten	-15	0	-7	-35	28	V
Totaal baten en lasten	**4.709**	**4.061**	**4.831**	**4.377**	**454**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	250	250	0	V
Onttrekking uit reserves	-538	-110	-625	-453	-172	N
Totaal Programma	**4.172**	**3.952**	**4.456**	**4.174**	**282**	**V**

*) Betreft bedrag conform het 'Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen' op pagina 56 ad € 13.577k vermeerderd met € 82k wegen doorbelaste rentelasten activa (vanaf 2022 bedraagt de doorbelasting € 0k).

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Vennootschapsbelasting (Vpb)						
Totaal lasten	0	0	0	0	0	V
Totaal baten	0	0	0	0	0	V
Totaal baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Bedrag voor onvoorzien						
Totaal lasten	0	5	5	0	5	V
Totaal baten	0	0	0	0	0	V
Totaal baten en lasten	**0**	**5**	**5**	**0**	**5**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	V
Totaal Programma	**0**	**5**	**5**	**0**	**5**	**V**

Totaaloverzicht

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Totaal alle Programma's						
Totaal lasten	17.445	17.636	18.531	18.496	35	V
Totaal baten	-18.171	-17.539	-18.377	-20.089	1.712	V
Totaal baten en lasten	**-726**	**98**	**154**	**-1.593**	**1.747**	**V**
Toevoeging aan reserves	1.437	0	690	653	37	V
Onttrekking uit reserves	-2.548	-247	-1.138	-807	-331	V
Totaal Programma	**-1.837**	**-150**	**-294**	**-1.746**	**1.452**	**V**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Toelichting

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.2.3. Grondslagen

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en de verordening op grond van art. 212 Gemeentewet (geldende verordening: Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019), waarin door de gemeenteraad op 13 december 2018 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar. De algemene uitkering over 2022 is conform de later gepubliceerde decembercirculaire.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV het volgende: Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdrage als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever feitelijk bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het wettelijke verbod op het opnemen van voorzieningen dan wel schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties), wordt wel een verplichting opgenomen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- dan wel vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het hieraan gerelateerde materiële vast actief.

Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Algemeen
Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De (standaard) gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	25 (aankoop en renovatie) en 40 (nieuwbouw)
Bedrijfsgebouwen	25 (aankoop en renovatie) en 40 (nieuwbouw)
Vervoermiddelen	5 (zware transportmiddelen 8 jaar)
Machines, apparaten en installaties	10 (technische installaties in bedrijfsgebouwen 15)
Overige materiële vaste activa	10 (automatisering 4)

Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen en verwerken van (huishoudelijk) afval, alsook voor rechten die op grond van artikel 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf begrotingsjaar 2017 zijn en worden gedaan.
Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

In erfpacht uitgegeven gronden
Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen worden - tenzij hierna anders vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden.
Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt (ruim) boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1, lid 1, letter e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Afschrijvingen vinden standaard plaats volgens de lineaire afschrijvingsmethode. Reeds bestaande investeringen waarvoor een heffing geheven kan worden, worden afgeschreven volgens de annuïtaire methode.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Vorderingen
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting dan wel het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting van de (gewezen) wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd (actuarieel berekend). De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.2.4. Toelichting op de balans

Dit onderdeel volgt de indeling zoals vermeld in ‘Paragraaf 4.5.7 Toelichting op de balans’ van het BBV (artikelen 51 t/m 58).

- **Afschrijvingsmethode**
  Art. 51 BBV

  Afschrijvingen vinden standaard plaats volgens de lineaire afschrijvingsmethode tegen 0% rente.

- **Materiële vaste activa**
  Art.52 BBV

  Op de balans worden de materiële vaste activa onderverdeeld in economisch nut, economisch nut met heffing of maatschappelijk nut.

  Economisch nut
  Dit betreft investeringen die verkocht of verhandeld kunnen worden, zoals grond, gebouwen of machines.

  Economisch nut met heffing
  Van de materiële vaste activa met economisch nut, worden de investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, afzonderlijk op de balans vermeld. Dit betreft investeringen op het gebied van riolering en waterzuivering waarvoor rioolrecht wordt geheven en investeringen op het gebied van afvalinzameling, -verwerking en de milieustraat, waarvoor afvalstoffenheffing en reinigingsrecht worden geheven.

  Maatschappelijk nut
  Investeringen met maatschappelijk nut zijn normaliter niet geschikt om te verhandelen, zoals wegen en openbare verlichting. De volgende investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zijn in 2022 geactiveerd:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Geïnvesteerd bedrag	Bijdrage derden / Verminderingen	Afschrijvings-termijn	Beschikbare reserve voor dekking kapitaallasten
Centruminrichting Mook	36	300	40	
Proef Plasmolen	5	0	40	
Mobiliteitsplan 2021	75	0	10	
Herinrichting N271 Hart van Mook	10	0	25	
Herinrichting N271 Plasmolen	38	0	40	
Ecozone Molenhoek	53	0	20	
Implementatie Squit	38	0	4	
Maasheggen	20	20		
Overige investeringen	3	0	20/40	
Totaal	**279**	**320**		

Met ingang van 2017 is het wettelijk verplicht om investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut te activeren. De boekwaarde per 31 december van deze investeringen bedraagt € 2.112k. De boekwaarde van de reeds bestaande investeringen van voor 2017, waarbij het activeren

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

facultatief was, bedraagt € 1.319 (in 2021: € 1.437k). Dit bedrag wordt jaarlijks lager door afschrijvingen.

Naast bovenvermelde onderverdeling in economisch of maatschappelijk nut op de balans, worden de materiële vaste activa in de toelichting op de balans onderverdeeld in onderstaande groepen:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2021	Inves-teringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	480	21	0	0	0	0	502
Woonruimten	496	0	0	15	0	96	385
Bedrijfsgebouwen	1.425	0	0	46	0	0	1.379
Grond-, weg- en waterbouw-kundige werken	4.707	59	0	212	12	0	4.542
Vervoermiddelen	114	0	0	22	0	0	92
Machines, apparaten en installaties	22	98	0	6	0	0	114
Overige materiële vaste activa	2.921	408	0	146	377	0	2.805
Totaal	**10.164**	**587**	**0**	**448**	**389**	**96**	**9.819**

- **Voorschotbedragen overheid**
  Art. 52a BBV

  In de toelichting op de balans wordt per uitkering met een specifiek bestedingsdoel (SiSa) het verloop gedurende het jaar van de ontvangen voorschotbedragen weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand per 1-1-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terug-betalingen	Stand per 31-12-2022
Europese overheidslichamen	0	0	0	0
Het Rijk	1.168	2.242	2.052	1.358
Overige Nederlandse overheidslichamen	65	0	0	65
Totaal	**1.233**	**2.242**	**2.052**	**1.422**

- **Waardeverminderingen**
  Art. 52b BBV

  Bij de debiteuren wordt, indien van toepassing, een waardevermindering toegepast voor dubieuze debiteuren. Voor 2022 zijn geen dubieuze debiteuren voorzien.

  Bij de overlopende activa (nog te ontvangen bedragen) wordt in verband met het voorzichtigheidsprincipe een waardevermindering toegepast voor oude openstaande vorderingen. Het

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

merendeel is in 2022 afgewikkeld. Het restant van de nog te ontvangen bedragen en deze voorziening wordt in 2023 afgewikkeld.

Bedragen x € 1.000

	31-12-2022	31-12-2021
Voorziening waardering overlopende activa per 1-1	50	0
Dotatie voorziening	0	50
Voorziening waardevermindering per 31-12	**50**	**50**

De (overige) overlopende activa wordt hierdoor gewaardeerd op € 813k -/- € 50k is € 763k.

- **'s Rijks Schatkist**
  Art 52c BBV

Sinds de invoering van het schatkistbankieren zijn gemeenten verplicht om overtollige liquide middelen onder te brengen in 's Rijks schatkist. Het woord "overtollig" verwijst naar alle middelen die de decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. De mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak blijft dus mogelijk. Schatkistbankieren draagt bij aan een lager EMU-saldo van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden) en een vermindering van de beleggingsrisico's bij decentrale overheden. Het betalingsverkeer blijft wel via de reguliere huisbank (BNG) lopen. Er is een drempel vastgesteld van 0,75% van het begrotingstotaal, echter met een minimum van € 1,0 miljoen en een maximum van € 2,5 miljoen. De drempel van de gemeente Mook en Middelaar is vastgesteld op € 1 miljoen. Dit houdt in dat overtollige liquide middelen tot € 1 miljoen niet hoeven te worden ondergebracht bij de Schatkist. Dit bedrag wordt gebruikt voor de dagelijkse ontvangsten en betalingen. Zodra het banksaldo boven het drempelbedrag komt, wordt dit automatisch afgeroomd naar 's Rijks Schatkist De gemeente Mook en Middelaar heeft het automatisch afromen echter gesteld op € 500k. In 2022 zijn er geen overschrijdingen geweest van het drempelbedrag van € 1 miljoen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1000**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**193**	**219**	**221**	**194**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	807	781	779	806
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	17.636			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	17.636			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	17.339	19.962	20.328	17.876
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	193	219	221	194

- **Bouwgronden in exploitatie**
  Art. 52d BBV

  Op de balans staan geen voorraden ‘Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie’. Er is ook geen sprake van een proces van gronden aankopen, bouw- en woonrijp maken en weer verkopen. Dit onderdeel is dan ook niet van toepassing voor Mook en Middelaar.

- **Financiële verplichtingen**
  Art. 53 BBV

  De gemeente Mook en Middelaar heeft een leasecontract voor ICT investeringen. De huurperiode heeft een duur van 48 maanden, met ingangsdatum 1 november 2021 voor een bedrag van € 2k per maand. De leaseverplichting per 31-12-2022 bedraagt 34 maanden. De leaseverplichting wordt de komende jaren afgebouwd.

- **Reserves**
  Art. 54 BBV

  De uitgangspunten voor het te voeren financiële beleid op het gebied van reserves is vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen 2015 die door de raad is vastgesteld op 21 mei 2015. Deze nota is in 2020 herzien. De nieuwe nota reserves en voorzieningen geldt vanaf 2021.

  Naar aard kunnen reserves onderscheiden worden in algemene reserves en in bestemmingsreserves.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Algemene reserves

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Algemene reserve	Financiële buffer voor het opvangen van tegenvallers (dekking risico's)	Geen
Vrij Besteedbare Reserve (VBR)	Financiering voor nader te benoemen investeringen en lasten	Met name dekking budgetten vanuit collegeprogramma. Daarnaast wordt meestal het rekeningresultaat toegevoegd of onttrokken aan de VBR. In 2022 betrof dit een toevoeging van € 1.175k (m.b.t. resultaat 2021, na budgetoverheveling). Verder twee onttrekkingen ter dekking van kosten (conform raadsbesluiten).

Bestemmingsreserves

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Verkoop aandelen Attero	Algemene dekking ter compensatie van vervallen dividend na verkoop aandelen Attero	Onttrekking ter dekking van compensatie vervallen dividend (€ 5k)
Wijkontwikkeling	Financiering van voorzieningen waarvan het belang boven de belangen van een wijk uitstijgen	Geen
Stimulering woningbouw	Projecten en activiteiten ter bevordering van de ver- en nieuwbouw in het algemeen en het realiseren van betaalbare woningen in het bijzonder	Onttrekking ter dekking van kapitaallasten (€ 12k)
Vluchtelingen en statushouders	Middels een integratie-uitkering ontvangen bedrag bestemmen voor de jaren 2018 t/m 2020 t.b.v. vluchtelingen en statushouders	Op grond van de nota Reserves en Voorzieningen moet de reserve opgeheven worden. Gezien de ontwikkelingen in de wereld (oorlog Oekraïne) en de opvang van vluchtelingen wordt voorgesteld de reserve te handhaven
Budgetoverheveling	Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft voor dat noodzakelijke budgetten die niet in het jaar besteed worden, middels resultaatbestemming in een bestemmingsreserve worden opgenomen. Deze post dient enkel en alleen voor het overhevelen van budgetten tussen twee boekjaren	Toevoeging n.a.v. resultaatbestemming 2021 (€ 662k) en onttrekking ter dekking van diverse budgetten (overheveling vanuit 2021) (€ 662k). Daarnaast middels Eindejaarrapportage een toevoeging geraamd van maximaal € 690k. Omdat er kosten gemuteerd zijn, betreft de feitelijke overheveling naar 2023 € 653k
Kapitaallasten nieuwbouw brandweer/werkplaats	Gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten als gevolg van de nieuwbouw van de brandweerkazerne / gemeentewerf aan de Veldweg	Dekking (deel) kapitaallasten (€ 35k)
Centrumplan Mook aankoop panden	Dekking van kapitaallasten van aangekochte gronden/panden in kader van centrumplan Mook. Inmiddels is het pand gesloopt. Bij de Zomerrapportage 2023 volgt een voorstel met betrekking tot deze bestemmingsreserve	Dekking (deel) kapitaallasten pand Groesbeekseweg (€ 5k).
Afschrijvingen investeringsplan 2013-2016	Bij raadsbesluit van 7 november 2013 is opgenomen dat een aantal investeringen in de jaren 2013-2016 via uitname uit de VBR in deze bestemmingsreserve zijn ondergebracht (ter dekking van kapitaallasten)	Dekking (deel) kapitaallasten investeringen 2013-2016 (met name Hart van Mook) (€ 59k)

Hieronder (op de volgende pagina) is het verloopoverzicht per reserve vermeld.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Bedragen x € 1.000

Reserves	Boek-waarde 1-1-2022	Resultaat vorig boekjaar	Toevoe-ging	Onttrek-king	Dekking afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2022
Algemene reserves						
- Algemene reserve	2.000	0	0	0	0	2.000
- Vrij Besteedbare Reserve	1.032	1.175	0	30	0	2.177
Subtotaal algemene reserves	3.032	1.175	0	30	0	4.177
Bestemmingsreserves						
- Verkoop aandelen Attero	100	0	0	5	0	95
- Wijkontwikkeling	46	0	0	0	0	46
- Stimulering woningbouw	53	0	0	0	12	41
- Vluchtelingen en statushouders	0	0	0	0	0	0
- Budgetoverheveling	0	662	653	662	0	653
- Kapitaallasten nieuwbouw brandweer/werkplaats *)	513	0	0	0	35	478
- Centrumplan Mook aankoop panden *)	18	0	0	0	5	13
- Afschrijvingen investeringsplan 2013-2016 *)	1.433	0	0	0	59	1.374
- Kapitaallasten (investeringen uit reserves) *)	0	0	0	0	0	0
Subtotaal bestemmingsreserves	2.163	662	653	667	110	2.701
Totaal reserves	**5.195**	**1.837**	**653**	**697**	**110**	**6.878**

**) Deze bestemmingsreserves worden alleen gebruikt voor dekking van kapitaallasten.*

Gerealiseerde resultaat
Het voordelig resultaat over 2022 bedraagt € 1,7 miljoen. Hiervan wordt voorgesteld om € 0,3 miljoen over te hevelen naar 2023 en € 1,4 miljoen toe te voegen aan de Vrij Besteedbare Reserve. Geraamd was een overschot van € 0,3 miljoen. Dit betreft een voordeliger netto resultaat van € 1,1 miljoen.

Voor het verschil tussen de raming van € 0,3 miljoen en de realisatie van € 1,7 miljoen, zijnde een verschil van € 1,4 miljoen, verwijzen wij u naar de verschillenanalyse in onderdeel 2.2.5.

- **Voorzieningen**
  Art. 55 BBV

De uitgangspunten voor het te voeren financiële beleid op het gebied van de voorzieningen is vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen 2021 die door de raad is vastgesteld op 16 december 2020.

Naar aard kunnen voorzieningen onderscheiden worden in voorzieningen voor:
- verplichtingen en verliezen (waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten);
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt (mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren);
- bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b BBV);
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b BBV).

Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Pensioenvoorziening (gewezen) wethouders	Fondsvorming ten behoeve van lopende en toekomstige pensioenverplichtingen naar (ex-) wethouders	Op basis van actuariële berekeningen een vrijval (€ 104k), wegens een hogere rekenrente. Daarnaast uitbetaling lopende pensioenen (€ 38k)
Wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders	Fondsvorming ten behoeve van toekomstige wachtgeldverplichtingen (vanaf 2023) voor gewezen wethouders.	Dotatie (€ 210k) conform totale maximale verplichting.

Voorzieningen voor risico's

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
-		

Voorzieningen voor kostenegalisatie

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Rationeel wegbeheer	Egalisatie van kosten m.b.t. groot onderhoud wegen	Dotatie conform begroting (€ 155k) en aanwending voor onderhoud (€ 126k)
Groot onderhoud bruggen	Egalisatie van kosten m.b.t. groot onderhoud kunstwerken (bruggen)	Dotatie conform begroting (€ 23k)
Groot onderhoud gebouwenbeheer	Egalisatie van kosten m.b.t. groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	Dotatie conform begroting (€ 76k) en aanwending voor onderhoud (€ 75k)

Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Egalisatie afvalstoffen	Kosten-/tariefegalisatie m.b.t. taakveld Afval (inzameling en verwerking van afval i.c.m. opbrengst afvalstoffenheffing	Dotatie en vrijval t.b.v. egalisatie reinigingsheffingen.
Rioolbeheer	Kosten-/tariefegalisatie m.b.t. taakveld Riool (kosten onderhoud riool o.b.v. GRP i.c.m. opbrengst rioolheffing	Dotatie t.b.v. kostendekkendheid van 100%.

Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Herontwikkeling De Bisselt	Ter versterking bestaande groenstructuur (n.a.v. raadsbesluit febr. 2010, Structuurvisie De Bisselt)	Aanwending voor werkzaamheden komingang Groesbeekseweg (€ 30k) en ontwerp buitenruimte (€ 3k)
Financiële compensatie bomenplan	Herplanten bomen (n.a.v. bomenkap m.b.t. dijkverzwaring Maaskade)	Geen

Hieronder (op de volgende pagina) is het verloopoverzicht per voorziening vermeld.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Boek-waarde 1-1-2022	Toevoeging	Vrijval	Aan-wending	Boek-waarde 31-12-2022
Voor verplichtingen, verliezen en risico's					
- Pensioenen (gewezen) wethouders	1.092	0	104	38	951
- Wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders	0	210	0	0	210
Subtotaal	1.092	210	104	38	1.161
Ter egalisering van kosten					
- Rationeel wegbeheer	417	155	0	126	446
- Groot onderhoud bruggen	39	23	0	0	62
- Groot onderhoud gebouwenbeheer	1.119	76	0	75	1.120
Subtotaal	1.574	254	0	201	1.628
Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven					
- Egalisatie afvalstoffen	0	13	13	0	0
- Egalisatie rioolbeheer	4.305	25	0	0	4.331
Subtotaal	4.305	38	13	0	4.331
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
- Herontwikkeling De Bisselt	57	0	0	33	24
- Financiële compensatie bomenplan	1	0	0	0	1
Subtotaal	58	0	0	33	25
Totaal voorzieningen	**7.030**	**502**	**117**	**272**	**7.144**

In 2022 is de rekenrente voor de actuariële berekening van de pensioenvoorziening gestegen naar 2,472% op peildatum 31-12-2022 (31-12-2021: 0,528%). Als gevolg hiervan is de voorziening vrijvallen ter grootte van € 104k.

- **Rentelast vaste schulden**
  Art. 56 BBV

Mook en Middelaar heeft één lening o/g (schuld) bij de BNG met een doorlooptijd tot en met 2025. De lening is vastrentend tegen 5,58% en kan niet vervroegd worden afgelost. De rentelast met betrekking tot deze langlopende geldlening bedraagt over 2022 € 32k. Door het jaarlijks aflossen van de lening, neemt ook de rentelast af met zo'n € 10k per jaar. Het verloop van de lening is als volgt:

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Stand per 1 januari	726	908
Bij: Aangetrokken geldleningen	0	0
Af: Aflossingen boekjaar	-/- 182	-/- 182
Stand per 31 december	**545**	**726**

- **Borg- en garantstellingen**
  Art. 57 BBV

Aard borgstelling	Oorspronkelijk bedrag lening	% borgstelling	Garantstelling per 31-12-2022	Garantstelling per 31-12-2021
Lening (relatie met programma Samenleven en zorgen)	3.267	50%	919	1.021
Lening (relatie met programma Wonen)	17.421	50%	10.655	11.351
Subtotaal leningen [1)]	14.355		11.574	12.372
Hypotheekgaranties	195	100%	27	41
Totaal	**20.883**		**11.701**	**12.413**

1) Betreft bij de WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) gewaarborgde geldleningen. Wij fungeren hierbij als achtervang (3e buffer). Mook en Middelaar heeft een generieke achtervangovereenkomst voor alle leningen van Destion met betrekking tot sociale woningbouw.

- **Gebeurtenissen na balansdatum**
  Art. 58 BBV

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum opgetreden met een financieel effect van materieel belang voor de waardering van de balansposten.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.2.5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Toelichting

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bevat op grond van art. 28 BBV ten minste:

- per programma, een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie;
- een overzicht van de aanwending voor het bedrag voor onvoorzien;
- een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma (waarbij de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten middels een totaalbedrag worden opgenomen);
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- informatie met betrekking tot Wet Normering Topinkomens.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Analyse op programmaniveau

Wettelijk kader
art. 28, letter a BBV.

Analyse
Hieronder vindt u de analyse op programmaniveau van de belangrijkste verschillen tussen raming en realisatie over 2022 (voor zover groter dan € 10k).
In voorkomende gevallen kunnen budgetten overgeheveld worden naar 2023, voor zover dat nog niet is aangegeven in de Eindejaarsrapportage. Nagekomen budgetoverhevelingen zijn een vorm van resultaatbestemming en worden ter besluitvorming voorgelegd aan de raad middels een raadsvoorstel en een concept raadsbesluit met betrekking tot het vaststellen van deze Jaarstukken 2022.
In beginsel zijn alle verschillen incidenteel van aard, omdat bij structurele afwijkingen in de exploitatie de budgetten worden bijgesteld in de Programmabegroting en in de Zomerrapportage.

Programma Besturen

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	1.555	1.684	-128
Baten	-221	-308	86
Subtotaal	*1.334*	*1.376*	*-42*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-42	-17	-25
Totaal	**1.292**	**1.359**	**-67**

Verschil lasten

• Dotatie voorziening wachtgeldverplichtingen	N	210
• Afwaardering perceel (van bouwgrond naar openbare grond)	N	92
• Wachtgeld (niet geraamd)	N	65
• Extra werkzaamheden accountant Jaarstukken 2021 (vorig jaar)	N	17
• Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren (afwikkelingsverschillen is een gesaldeerde post van baten en lasten en staat aan de lastenzijde, ook als er per saldo meer baten zijn):		
◦ Meeropbrengsten omgevingsvergunningen 2020	V	64
◦ Meeropbrengsten omgevingsvergunningen 2021	V	50
◦ Afwikkeling transitorische posten	V	42
◦ Meeropbrengsten pachten 2018-2021	V	30
• Minder extra kosten / minder inkomstenderving Corona	V	41
• Lagere dotatie wethouderspensioen (gestegen rekenrente)	V	30
• Lagere kosten budget dubbele oriëntatie (dekking VBR)	V	25
• Lagere kosten secretarieleges (minder afdracht aan rijk en lagere aanschaf formulieren)	V	13
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo	N	39
Totaal	**N**	**128**

Verschil baten

• Vrijval pensioenvoorziening gewezen wethouders (in verband met hogere wettelijke rekenrente	V	104
• Incidentele opbrengst grondverkopen/grondruil	V	37
• Stelpost extra belasting (dekkingsplan voorgaande jaren)	N	50
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo	N	5
Totaal	**V**	**86**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Verschil onttrekking reserves

• Lagere onttrekking budget dubbele oriëntatie (zijn ook geen kosten geweest, zie bij lasten)	N	25
Totaal	**N**	**25**

Programma Beschermen

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	805	799	6
Baten	-83	-157	74
Subtotaal	*722*	643	*79*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**722**	**643**	**79**

Verschil baten

• Doorberekende kosten Uitvoeringsprogramma VTH (niet geraamd):	V	61
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	13
Totaal	**V**	**74**

Programma Verplaatsen

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	781	759	22
Baten	-24	-98	74
Subtotaal	*758*	*662*	*96*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-9	-2	-8
Totaal	**749**	**660**	**88**

Verschil lasten

• Per saldo onderuitputting diverse budgetten m.b.t. wegen, pleinen en fietspaden	V	43
• Kosten stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen (niet geraamd, zie ook bij baten)	N	32
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo	V	11
Totaal	**V**	**22**

Verschil baten

• Niet geraamde specifieke uitkering Rijk (zie ook bij lasten)	V	60
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	14
Totaal	**V**	**74**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Programma Werken

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	185	166	19
Baten	-70	-66	-4
Subtotaal	*115*	*100*	*15*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-6	-5	-1
Totaal	**109**	**95**	**14**

Verschil lasten

• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	19
Totaal	**V**	**19**

Programma Leren

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	404	410	-6
Baten	-67	-151	85
Subtotaal	*338*	*259*	*78*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**338**	**259**	**78**

Verschil baten

• Niet geraamde bijdrage Rijk SiSa D14 Onderwijsvertraging	V	63
• Lager geraamde bijdrage Rijk SiSa D8 Onderwijsachterstandenbeleid	V	22
Totaal	**V**	**85**

Programma Recreëren

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	928	825	103
Baten	-18	-48	30
Subtotaal	*910*	*777*	*133*
Toevoeging reserves	40	40	0
Onttrekking reserves	-72	-22	-50
Totaal	**878**	**795**	**83**

Verschil lasten

• Onderuitputting budget uitwerken burgerinitiatieven omtrent speelvoorzieningen (dekking via VBR)	V	50
• Onderuitputting afschrijvingskosten in verband met uitgestelde investeringen (Maasheggen)	V	21
• Niet geraamde kosten specifieke uitkeringen sport, lokale sport- en preventie-akkoord (zie ook bij baten)	N	21
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	53
Totaal	**V**	**103**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Verschil baten

• Niet geraamde baten specifieke uitkeringen sport en preventie-akkoord (zie ook bij lasten)	V	29
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	1
Totaal	**V**	**30**

Verschil onttrekking reserves

• Onderuitputting dekking budget uitwerken burgerinitiatieven omtrent speelvoorzieningen (zie ook bij lasten)	N	50
Totaal	**N**	**50**

Programma Samenleven en zorgen

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	7.036	7.117	-81
Baten	-1.496	-1.892	396
Subtotaal	*5.540*	*5.225*	*315*
Toevoeging reserves	100	75	25
Onttrekking reserves	-38	-38	0
Totaal	**5.602**	**5.262**	**340**

Verschil lasten

• Onderuitputting budgetten Vluchtelingen en statushouders, onder andere incidentele budgetten inburgering (zie ook bij de baten)	V	128
• Onderuitputting budgetten Geëscaleerde zorg	V	121
• Geen verstrekt bedrijfskrediet BBZ (zie ook bij de baten)	V	50
• Onderuitputting budgetten Maatwerkdienstverlening	V	37
• Lagere subsidie wijkteams en lokale toegang	V	28
• Afrekening subsidies 2021 Minimabeleid	V	20
• Lagere subsidies participatie	V	14
• Hogere kosten energietoeslag	N	190
• Niet geraamde lasten Tozo (zie ook bij de baten)	N	134
• Eenmalige financiële ondersteuning (armoedebeleid)	N	56
• Hogere afdracht aan MGR (Participatiewet/Werkbedrijf), inclusief afrekening 2021 (zie ook baten Participatiewet)	N	48
• Geëscaleerde zorg Jeugd	N	27
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	24
Totaal	**N**	**81**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Verschil baten

• Niet geraamd nog te ontvangen normbedrag opvang ontheemden Oekraïne	V	270
• Niet geraamde bijdrage Tozo (zie ook bij de lasten)	V	140
• Niet geraamde bijdrage verhaal uitkering Participatiewet/BBZ	V	48
• Niet geraamde afrekening Tozo 2021	V	20
• Meer ontvangen eigen bijdragen maatwerkdienstverlening	V	16
• Niet geraamde bijdrage verhaal Bijzondere bijstand	V	15
• Minder ontvangen uitkering i.v.m. niet verstrekt bedrijfskrediet (zie ook bij de lasten)	N	50
• Minder ontvangen uitkering i.v.m. lagere kosten wet inburgering (zie ook bij de lasten)	N	41
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	22
Totaal	**V**	**396**

Verschil toevoeging reserves

• Bijstelling budgetoverheveling Vluchtelingen Oekraïne (meer kosten gemaakt dan ingeschat bij de Eindejaarsrapportage, vandaar een lagere budgetoverheveling dan eerder geraamd	V	25
Totaal	**V**	**25**

Programma Gezond leven

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	1.483	1.819	-335
Baten	-1.431	-1.604	173
Subtotaal	*52*	*214*	*-162*
Toevoeging reserves	300	288	12
Onttrekking reserves	-199	-199	0
Totaal	**153**	**303**	**-151**

Verschil lasten

• Hogere inzamel- en verwerkingskosten reinigingsheffingen	N	149
• Niet geraamde kosten specifieke uitkering Regeling reductie energiegebruik (RRE) (zie ook bij baten):	N	122
• Hogere kosten rioolaansluitingen t.o.v. geraamd bedrag (zie ook bij baten)	N	65
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	1
Totaal	**N**	**335**

Verschil baten

• Niet geraamde baten specifieke uitkering Regeling reductie energiegebruik (RRE) (zie ook bij lasten)	V	122
• Hogere bijdragen rioolaansluitingen t.o.v. geraamd bedrag (zie ook bij lasten)	V	74
• Lagere baten afvalstoffenheffing	N	21
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	2
Totaal	**V**	**173**

Verschil toevoeging reserves

• Bijstelling budgetoverheveling Regionale Energie Strategie (zie ook bij lasten)	V	12
Totaal	**V**	**12**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Programma Wonen

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	478	473	5
Baten	-114	-134	20
Subtotaal	*364*	*339*	*25*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-147	-70	-76
Totaal	**217**	**268**	**-51**

Verschil baten

• Hogere incidentele baten omgevingsvergunningen	V	30
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	10
Totaal	**V**	**20**

Verschil onttrekking reserves

• Lagere onttrekking uit bestemmingsreserve kapitaallasten als gevolg van lagere kosten kapitaallasten (en iets te hoog geraamd). Vanaf 2023 is de onttrekking aangepast. Een lagere onttrekking leidt tot een (incidenteel) nadeel	N	68
• Lagere onttrekking uit bestemmingsreserves als gevolg van lagere kosten voor opstellen Woonvisie en Gebiedsvisie Molenhoek Zuid. Een lagere onttrekking leidt tot een (incidenteel) nadeel:	N	8
Totaal	**N**	**76**

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	32	32	0
Baten	-14.846	-15.596	751
Subtotaal	*-14.814*	*-15.564*	*751*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**-14.814**	**-15.564**	**751**

Verschil baten

• Incidenteel hogere uitkering gemeentefonds n.a.v. de september- en decembercirculaire 2022. De raming was op basis van de meicirculaire 2022:	V	640
• Hogere baten dividend:	V	96
• Hogere baten toeristenbelasting:	V	31
• Lagere rentebaten dan geraamd:	N	22
Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	6
Totaal	**V**	**751**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Overhead

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	4.838	4.412	426
Baten	-7	-35	28
Subtotaal	*4.831*	*4.377*	454
Toevoeging reserves	250	250	0
Onttrekking reserves	-625	-453	-172
Totaal	**4.456**	**4.174**	**282**

Verschil lasten

• Onderuitputting budgetten afdelingen		
• Incidenteel verhaalde salarissen (vergoeding inzet personeel elders)	V	104
• Nog niet besteed budget voor implementatie omgevingswet (zie ook bij onttrekking reserves)	V	100
• Vrijval transitorische post verhoging cao	V	90
• Nog niet besteed werkbudget in het kader van rechtmatigheidsverantwoording.	V	50
• Overige verschillen :	V	16
• Onderuitputting budget Zero Based Budgeting	V	75
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	9
Totaal	**V**	**426**

Verschil baten

• Niet geraamde bijdragen van derden	V	20
• ·Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	8
Totaal	**V**	**28**

Verschil onttrekking reserves

• Betreft lagere onttrekking reserves wegens lagere kosten en niet bestede budgetten (o.a. € 100k implementatie omgevingswet)	N	172
Totaal	**N**	**172**

Vennootschapsbelasting

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	0	0	0
Baten	0	0	0
Subtotaal	*0*	*0*	*0*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**

Verschil

• Bij de Vennootschapsbelasting zijn geen verschillen, alle bedragen zijn € 0k:	V	0
Totaal	**V**	**0**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Onvoorzien

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	5	0	5
Baten	0	0	0
Subtotaal	*5*	*0*	*5*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**5**	**0**	**5**

Verschil lasten

• Overige voor- en nadelen < € 10k (onderuitputting budget voor onvoorzien):	V	5
Totaal	**V**	**5**

Totaal-generaal

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	18.531	18.496	35
Baten	-18.377	-20.089	1.712
Subtotaal	*154*	*-1.593*	*1.747*
Toevoeging reserves	690	653	37
Onttrekking reserves	-1.138	-807	-331
Totaal	**-294**	**-1.746**	**1.452**

Onvoorziene uitgaven

Wettelijk kader
art. 28, letter b BBV.

De post voor onvoorziene uitgaven is in de begroting 2021 structureel geraamd op € 5k. Deze post is in 2021 niet benut.

Incidentele baten en lasten

Wettelijk kader
art. 28, letter c BBV.

In onderstaande tabel worden incidentele baten en lasten vermeld conform artikel 28.c BBV. Hierbij is aansluiting gezocht bij de ‘Notitie incidentele en structurele baten en lasten’ van de commissie BBV. Toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij gedurende minimaal 3 jaar (structureel) lasten worden gedekt.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

In onderstaand overzicht zijn de incidentele baten en lasten weergegeven zoals vermeld in de programmabegroting en de realisatie hiervan (> € 10.000).

Bedragen x € 1.000

	B2022	W2022
Incidentele lasten		
Besturen: Coronacompensatie	14	0
Besturen: Groene Metropoolregio / Project Verbonden regio	17	0
Werken: Actieprogramma vrijetijdseconomie	10	18
Recreëren: Kosten project MOVE	10	2
Samenleven en zorgen: Kosten Tozo	13	5
Overhead: Uitvoeringsbudget ZBB (t.l.v. VBR)	75	0
Subtotaal incidentele lasten	***140***	***26***
Incidentele baten		
Alg. dekkingsmiddelen: Baatbelasting (t/m 2023)	-17	-17
Samenleven en zorgen: Verhaal Tozo	-10	0
Overhead: Onttrekking uit VBR dekking uitvoeringsbudget ZBB	-75	0
Subtotaal incidentele baten	**-102**	**-17**
Saldo incidentele baten en lasten	**37**	**9**

Toelichting
De grootste incidentele last wordt gedekt door een onttrekking uit de VBR. Deze post was voorzien in 2020 voor 2021 en 2022, maar is in 2022 niet nodig gebleken. Voorgesteld wordt om deze post ook niet meer over te hevelen, waardoor de claim op de VBR komt te vervallen. De overige posten betreffen veelal kleinere posten (tot max. € 20k), waarbij ook deels kosten zijn gemaakt. Voor wat betreft Tozo zijn er geen baten geweest wegens verhaal, maar zijn wel kosten vergoed door het rijk. In 2023 wordt de afrekening van Tozo verwacht.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Wettelijk kader
art. 28, letter d BBV.

Overzicht structurele toevoegingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

Programma	Reserve	Begroting	Realisatie
-	-	0	0
Totaal		**0**	**0**

Er zijn geen structurele toevoegingen aan reserves.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Overzicht structurele onttrekkingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

Programma	Reserve	Begroting	Realisatie
1	Dekking kapitaallasten nieuwbouw brandweerkazerne / gemeentewerf	35	35
4	Verkoop aandelen Attero	5	5
8	Dekking afschrijvingskosten investeringsplan 2013-2016 (Hart van Mook)	127	59
Totaal		**166**	**99**

De structurele onttrekkingen betreffen met name onttrekkingen ter dekking van kapitaallasten. Deze onttrekkingen worden in de loop der jaren afgebouwd. De geraamde onttrekking van € 127k is te hoog geraamd en is vanaf 2023 al bijgesteld naar € 57k.

Wet Normering Topinkomens

Wettelijk kader
art. 28, letter e BBV.

Op grond van de Wet Normering Topinkomens worden enkele inkomensgegevens van bepaalde functionarissen openbaar gemaakt. Voor de gemeente Mook en Middelaar betreffen dit de functies van de raadsgriffier en de gemeentesecretaris. Bij beiden valt de bezoldiging onder het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum.

WNT-verantwoording 2022 Gemeente Mook en Middelaar

De WNT is van toepassing op Gemeente Mook en Middelaar. Het voor Gemeente Mook en Middelaar toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 (vallend onder het Algemeen Bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Gegevens 2022 **bedragen x € 1**	**W. Mariman**	**M.A.M. van Arensbergen**	**J.M.G. Smits-de Kinkelder**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/02 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/01
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	0,889	0.667
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	91.123	71.457	6.861
Beloningen betaalbaar op termijn	16.562	12.124	1.016
Subtotaal	*107.684*	*83.581*	*7.877*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	197.655	192.000	12.230
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	107.684	83.581	7.877
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021 **bedragen x € 1**	**M.A.M. van Arensbergen**	**J.M.G. Smits-de Kinkelder**
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,889	1,000
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	68.423	98.754
Beloningen betaalbaar op termijn	12.269	19.035
Subtotaal	*80.693*	*117.789*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	169.999	209.000
Bezoldiging	80.693	117.789

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

N.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Kasstroomoverzicht

Jaarstukken worden opgesteld volgens het baten en lastenstelsel. Met ingang van begrotingsjaar 2017 is het verplicht om ook een kasstroomoverzicht op te nemen volgens het stelsel van inkomsten en uitgaven. Dit betreft fysieke geldstromen. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de zogenaamde indirecte methode (afgeleid van balansmutaties). Het verschil is gelijk aan de mutatie in de liquide middelen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		
OPERATIONELE KASSTROOM		
Bedrijfsresultaat (voor mutaties reserves en voor belastingen)	1.593	
Af: Belasting over bedrijfsresultaat	0	
Afschrijving (kosten, geen uitgaven)	564	
Dotatie aan voorzieningen (kosten, geen uitgaven)	502	
Vrijval voorzieningen (baten, geen inkomsten)	-117	
Aanwending voorzieningen (uitgaven, geen kosten)	-272	
Kasstroom op winstbasis		**2.270**
Mutatie werkkapitaal		
Mutaties Voorraden (grondstoffen en eindproduct)	0	
Mutaties Debiteuren / kortlopende vorderingen (excl. vz. dub. deb.)	-721	
Mutaties Crediteuren / kortlopende schulden	24	
Mutaties Overlopende activa / overlopende passiva	-275	
Saldo mutatie werkkapitaal		-971
Kasstroom op operatiebasis		**1.299**
Investeringskasstroom		
Saldo investeringen / desinvesteringen	-887	
Bijdragen van derden	389	
Saldo mutatie investeringskasstroom		-497
Totaal vrije kasstroom		**802**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

FINANCIERINGSKASSTROOM		
Aflossingen activa (leningen u/g)	10	
Aflossingen passiva (leningen o/g)	-182	
Totaal financieringskasstroom		**-171**
Vrije kasstroom + Financieringskasstroom = Mutatie liquide middelen		**630**
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN (INCL. SKB)		
Mutatie saldo Schatkistbankieren	628	
Mutatie saldo kas/bank	3	
Totaal mutatie liquide middelen (toename)		**630**
Verschil		**0**

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Overig

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.2.6. Single information Single audit (SiSa)

Met ingang van het rekeningjaar 2006 is Single information en Single audit (SiSa) ingevoerd voor een groot aantal specifieke uitkeringen. Met de invoering zijn aparte verantwoordingen, controleprotocollen en accountantscontroles voor deze specifieke uitkeringen vervallen. In plaats hiervan moet in de jaarrekening een SiSa-overzicht worden opgenomen met daarin de verantwoordingsinformatie over de voor de gemeente van toepassing zijnde specifieke uitkeringen.

Voor Mook en Middelaar is voor 2022 het voorgaande van toepassing op de uitkeringen die volgen uit de volgende wetten of regelingen:

1. A13 : Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen;
2. A16 : Bekostigingsregeling opvang ontheemde Oekraïne;
3. B2 : Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek;
4. C32 : Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen;
5. C43 : Regeling reductie energiegebruik woningen (RRE-W);
6. C55 : Aanpak energiearmoede;
7. C62 : Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire;
8. C75B : Regiodeals 3e tranche;
9. D8 : Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB);
10. D14 : Regeling specifieke uitkering inhalen Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen;
11. E20 : Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021;
12. E27B : Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden);
13. E84 : Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023;
14. G2 : Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2022;
15. G3 : Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2022 / Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz);
16. G4 : Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2022;
17. G10 : Wet inburgering 2021 gemeentedeel 2022;
18. G12 : Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagenaffaire gemeentedeel;
19. G13 : Onderwijsroute 2022 deel gemeente;
20. H4 : Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK Sport);
21. H8 : Regeling Sportakkoord 2020-2022;
22. H12 : Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 9-3-2023								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
Je nV	**A13**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) *Aard controle R Indicator: A13/01*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02*	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R Indicator: A13/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023 *Aard controle R Indicator: A13/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05*	
			€ 7.609	Ja	€ 0	€ 7.609	Ja	
Je nV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne**	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) -	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: A16/01*	oktober 2022 (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/03*	*Aard controle R* *Indicator: A16/04*	*Aard controle R* *Indicator: A16/05*	*Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 194.800	€ 64.740	€ 0	€ 0	€ 0	€ 17.405
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/11*	
			€ 0	€ 10.290	€ 287.235	€ 287.235	Nee	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			0	4	0	0	Ja	Ja

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/09*					
			Nee									
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			€ 0	€ 0			€ 0	€ 0				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

			€ 0	€ 1.520	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*	
			€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 0	
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-2-03051075	€ 0	€ 0	Nee	Het project is niet uitgevoerd. Er is een verzoek ingediend tot intrekking.	Ja
		2						
		50						
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

			Aard controle n.v.t. *Indicator: C32/07*	*Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-2-03051075	Nee	Het project is niet uitgevoerd. Er is een verzoek ingediend tot intrekking.			
		2						
		50						
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten	Beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/03*	Aantal bereikte woningen *Aard controle D1* *Indicator: C43/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*
			RREW2020-00451047	€ 122.054	€ 122.054	1.384	Voucher- en warmtescanactie volledig uitverkocht. In buurtactie en VVE zit wat uitwisseling	Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen *Aard controle D1* *Indicator: C43/07*	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/08*				
			700	Ja				

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			0	€ 0	€ 0			

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			0	0	0	0	0	0
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*				
			€ 0	Ja				
BZK	**C75B**	**Regiodeals 3e tranche** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.*	Kenmerk/ beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.*	Betreft pijler Een pijler per regel *Aard controle n.v.t.*	Besteding per pijler (jaar T) *Aard controle R*	Cofinanciering per pijler (jaar T) *Aard controle R*	

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

			Indicator: C75B/01	*Indicator: C75B/02*	*Indicator: C75B/03*	*Indicator: C75B/04*	*Indicator: C75B/05*	
		1	060983 Gemeente Venlo	181378	Project Landschap Maasvallei - Maasheggen	€ 19.754	€ 9.877	
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: C75B/06	*Indicator: C75B/07*	*Indicator: C75B/08*	*Indicator: C75B/09*		
		1	*060983 Gemeente Venlo*	€ 19.754	€ 9.877			
		2						
		100						
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: C75B/10	*Indicator: C75B/11*	*Indicator: C75B/12*			
			€ 19.754	€ 4.149	Nee			

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: D8/01	*Indicator: D8/02*	*Indicator: D8/03*	*Indicator: D8/04*	*Indicator: D8/05*	
			€ 85.640	€ 0	€ 0	€ 0	€ 71.974	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode **Bedrag**	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: D8/06	*Indicator: D8/07*	*Indicator: D8/08*	*Indicator: D8/09*	*Indicator: D8/10*	
		1	060944 Gemeente Mook En Middelaar		060944 Gemeente Mook En Middelaar		€ 32.000	
		2						
		100						

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 59.449	€ 0	€ 3.245	€ 0	€ 79.130	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1	060944 Gemeente Mook En Middelaar		060944 Gemeente Mook En Middelaar			
		2						
		10						
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

		Provincies en Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: E20/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	*Aard controle R* *Indicator: E20/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*	
			€ 170.469	€ 178.719	€ 115.084	Nee	
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*	
		1	104 Uitvoeren van gesloten verharding van fietsstroken en –paden | aantal in dagen	Ja	1	800 m fietspaden.	
		2	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Ja	3		
		3	111 Aanleg van een voetgangersoversteekplaats | aantal in st	Ja	1		
		4	116 Aanleg van rijbaanscheiding door rammelstrook op asmarkering | aantal in meters	Ja	200		
		5	120 Aanleg van een snelheidsremmende plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een	Ja	1		

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

			kruispunt | aantal in st			
		6	123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) | aantal in st	Nee	0	
		7	207 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg | aantal in meters	Nee	0	
		8	208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Nee	0	
		9	209 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Ja	2	
		10	217 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur | aantal in meters	Nee	0	
		11	218 Aanleg van een veilige voetgangersoverste	Nee	0	

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

			ekplaats | aantal in st					
		12	222 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Nee	0			
		13	223 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) | aantal in st	Nee	0			
		100						
Ien W	**E27 B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
		1	2017-17482	€ 0	€ 0			
		2						
		100						

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
		1	2017-17482	€ 0	€ 0		Nee	
		2						
		100						
Ien W	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.*		

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

			Indicator: E84/05	*Indicator: E84/06*	*Indicator: E84/07*	*Indicator: E84/08*		
		1	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Nee	0			
		2						
		50						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 1.118.048	€ 36.248	€ 79.412	€ 0	€ 20.840	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 65.810	€ 8.724	€ 0	€ 93.607	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Bob Gemeente	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

		opgericht op grond van de Wgr.	*Aard controle R* *Indicator: G3/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 8.375	€ 3.090	€ 1.486	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekking en BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekking en BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			Aard controle R *Indicator: G3/07*	*Aard controle R* *Indicator: G3/08*	*Aard controle R* *Indicator: G3/09*	*Aard controle R* *Indicator: G3/10*		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen,	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R*

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

		enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		*Indicator: G4/01*	*Indicator: G4/02*	*Indicator: G4/03*	*Indicator: G4/04*	*Indicator: G4/05*	*Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 10.157	€ 129
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 513	€ 12
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.429	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.777	€ 945	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 3.206	€ 11.615	€ 141
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0			

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
	Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/11*	*Aard controle R* *Indicator: G4/12*	*Aard controle R* *Indicator: G4/13*	*Aard controle R* *Indicator: G4/14*	*Aard controle R* *Indicator: G4/15*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslag affaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffaire
		Gemeente	Gemeente	Gemeente
	Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/16*	*Aard controle R* *Indicator: G4/17*	*Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	*Aard controle R* *Indicator: G4/19*

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Totaal	0	0	0	
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			€ 5.070	€ 0	Ja		
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel**	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R* *Indicator: G12/01*	*Aard controle R* *Indicator: G12/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/04*				
			€ 0	€ 0	Ja				
SZW	**G13**	**Onderwijsroute 2022_ deel gemeente** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*					
			€ 20.379	€ 8.394					

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken**	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken**	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten**	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. *Indicator: H4/03*	*Aard controle R* *Indicator: H4/04*	*Aard controle R* *Indicator: H4/05*	*Aard controle R* *Indicator: H4/06*	*Aard controle R* *Indicator: H4/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 8.394	€ 8.394	€ 0	€ 0	
		2						
		100						
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd**	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd**
			Aard controle n.v.t. *Indicator: H8/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	*Aard controle R* *Indicator: H8/03*	*Aard controle R* *Indicator: H8/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1042259	€ 10.000	€ 0	€ 9.216	€ 0	€ 9.216
		2	1042259	€ 8.858	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	1041600	€ 20.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 30.000
		4	1034687	€ 22.571	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.608
			Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. *Indicator: H8/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1042259	Nee				
		2	1042259	Nee				

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

		3	1041600	Ja		
		4	1034687	Nee		
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	
			€ 11.446	Ja	Ja	

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2.2.7. Overzicht van baten en lasten per taakveld

Op basis van het BBV worden budgetten verdeeld over programma's. Daarnaast is er wettelijk sprake van algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vennootschapsbelasting en onvoorzien. Mutaties in reserves kunnen per programma toegerekend worden.
Op basis van de wettelijke 'Uitvoeringsinformatie' (IV3) vindt er echter een andere indeling plaats, namelijk in wettelijke taakvelden. Hieronder treft u deze tabel in taakvelden aan, waarbij is aangegeven onder welk programma deze taakvelden vallen. Dit zijn andere programma's dan door de raad vastgesteld. De algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vennootschapsbelasting, onvoorzien en mutaties reserves worden hierbij integraal ondergebracht in programma 'Bestuur en ondersteuning' omdat deze categorieën niet afzonderlijk bestaan in de Uitvoeringsinformatie / IV3. Het voordelig resultaat van € 1.746k valt onder taakveld 0.11 en staat ook in Programma 'Bestuur en ondersteuning'

*Bedragen * € 1.000*

TV	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0.	**Bestuur en ondersteuning**	**8.528**	**16.611**	**-8.083**
0.1	Bestuur	1.179	104	1.075
0.2	Burgerzaken	322	97	225
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	186	37	149
0.4	Overhead	4.412	35	4.377
0.5	Treasury	39	418	-379
0.61	OZB woningen	1	1.793	-1.792
0.62	OZB niet-woningen	1	381	-380
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0
0.64	Belastingen overig	170	108	62
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	2	12.830	-12.828
0.8	Overige baten en lasten	-183	0	-183
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	653	807	-154
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.746	0	1.746
1.	**Veiligheid**	**799**	**157**	**643**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	540	83	457
1.2	Openbare orde en veiligheid	259	74	186
2.	**Verkeer, vervoer en waterstaat**	**759**	**98**	**662**
2.1	Verkeer en vervoer	745	96	649
2.2	Parkeren	3	0	3
2.3	Recreatieve havens	0	1	-1
2.4	Economische havens en waterwegen	3	0	3
2.5	Openbaar vervoer	9	0	9
3.	**Economie**	**166**	**201**	**-36**
3.1	Economische ontwikkeling	17	0	17

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	36	66	-29
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5	0	5
3.4	Economische promotie	107	135	-29
4.	**Onderwijs**	**410**	**151**	**259**
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	120	0	120
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	290	151	139
5.	**Sport, cultuur en recreatie**	**825**	**48**	**777**
5.1	Sportbeleid en activering	38	31	7
5.2	Sportaccommodaties	118	14	104
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	115	0	115
5.4	Musea	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	25	0	25
5.6	Media	25	0	25
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	504	3	501
6.	**Sociaal domein**	**7.117**	**1.892**	**5.225**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	484	282	202
6.2	Wijkteams	83	0	83
6.3	Inkomensregelingen	2.310	1.547	763
6.4	Begeleide participatie	569	0	569
6.5	Arbeidsparticipatie	186	0	186
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	310	2	308
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.355	62	1.292
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	1.557	0	1.557
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	16	0	16
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	247	0	247
7.	**Volksgezondheid en milieu**	**1.819**	**1.604**	**214**
7.1	Volksgezondheid	252	0	252
7.2	Riolering	446	586	-139
7.3	Afval	767	896	-130
7.4	Milieubeheer	343	122	221
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	11	0	11
8.	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**	**473**	**134**	**339**
8.1	Ruimtelijke ordening	252	3	249
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	220	131	90

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Totaal-generaal	**20.896**	**20.896**	**0**

Verdelingsprincipe van taakvelden over programma's

Programma	**Toegewezen taakvelden**
Besturen	0.1 t/m 0.3, 0.5 (deels), 0.64 (deels), 0.7 (deels/kosten)
Beschermen	1.1 t/m 1.2
Verplaatsen	2.1 t/m 2.5
Werken	3.1 t/m 3.4
Leren	4.1 t/m 4.3
Recreëren	5.1 t/m 5.7
Samenleven en zorgen	6.1 t/m 6.82
Gezond leven	7.1 t/m 7.5
Wonen	8.1 t/m 8.3
Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschaps-belasting en Onvoorzien	0.4, 0.5 (deels), 0.61 t/m 0.63, 0.64 (deels), 0.7 (deels/ en 0.9
Mutaties reserves	0.10 *)
Resultaat	0.11

*) Mutaties in reserves worden zo veel mogelijk functioneel verdeeld over alle programma's, zodat per programma de mutaties in de reserves bekend zijn. Voor de Uitvoeringsinformatie voor derden worden deze mutaties ondergebracht in taakveld 0.10.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

VASTSTELLINGSBESLUIT

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

3.1. Vaststellingsbesluit

In de onderhavige Jaarstukken 2022 hebben wij verantwoording afgelegd over de realisatie van het door uw raad vastgesteld beleid. Wij danken u voor het in het college gestelde vertrouwen.

Mook, 16 mei 2022

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris, De burgemeester,

drs. W. Mariman mr. drs. W. Gradisen

Aldus vastgesteld door de raad van de Gemeente Mook en Middelaar in zijn openbare vergadering van 13 juli 2023.

De raad voornoemd,

De griffier, De voorzitter,

mw. M. van Arensbergen mr. drs. W. Gradisen

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

BIJLAGEN

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

4.1. Bijlage Algemene Uitkering

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven			
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Gewicht / %**	**Uitkering**
1c Waarde niet-woningen eigenaren	630.000	-0,163111	-102.760
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	570.500	-0,131452	-74.993
1a Waarde woningen eigenaren	10.180.000	-0,083763	-852.707
Subtotaal			**-1.030.461**

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is			
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Gewicht**	**Bedrag in basis**
1e OZB waarde niet-woningen	63	380,05	23.943
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	86	2.173,29	186.903
3a Eén-ouder-huishoudens	215	1.040,35	223.675
2 Inwoners	7.989	162,68	1.299.651
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	2.196	101,03	221.862
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	763	26,49	20.212
7 Lage inkomens	853	30,96	26.409
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	478	1.041,54	497.752
12 Minderheden	125	327,99	40.999
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	381	87,11	33.189
3b Huishoudens	3.717	90,82	337.578
3c Eenpersoonshuishoudens	1.137	92,42	105.082
8b Loonkostensubsidie	5	1.972,65	9.863
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	1.263	878,77	1.109.887
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	96	323,53	31.055
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	3.097	-164,92	-510.683
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	502	-645,23	-323.802
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	40	4.760,61	190.190
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	78	1.684,75	131.411
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	19	868,53	16.792
8d Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	14	2.300,33	32.971
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	295	1.360,82	401.442
11c-2 Wajong (wajongeren)	78	869,52	67.823
3i-2 Medicijngebruik met drempel	1.372	379,63	520.722
8e Re-integratie klassiek	0,112	367.155,38	41.121
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	5.793	4,25	24.620
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	1.197	0,19	227
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	236	0,19	45
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	232	16,50	3.828
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	218	65,89	14.364
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	132	115,38	15.230
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	93	129,39	11.985
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	66	517,19	34.001
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	24	903,82	21.303
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	223	118,18	26.411
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	159	472,79	74.993
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	57	827,35	47.051
3j Bedden	9.855	0,86	8.475
13 Klantenpotentieel lokaal	5.990	46,15	276.439
14 Klantenpotentieel regionaal	910	40,31	36.682
15e Leerlingen VO	170	370,50	62.837
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	1	-2.152,32	-2.152
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	9	-3.377,61	-30.398
38 Bedrijfsvestigingen	1.065	75,76	80.684
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0,00004203	6.087.306,96	256
31b ISV (b) herstructurering	0,00005999	3.736.019,31	224
36 Kernen	4	9.113,30	36.453

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

37 Kernen * bodemfactor buitengebied	4	14.878,30	59.513
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	60.292,49	60.292
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	261	11,72	3.059
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	1.109	5,82	6.452
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.632	64,88	105.864
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	9	1.525,03	13.725
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	47	3.089,49	145.206
21 Oppervlakte bebouwing	56	588,37	32.949
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	9	1.921,87	17.297
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	47	2.284,96	107.393
19 Oppervlakte binnenwater	142	38,04	5.402
16 Oppervlakte land	1.739	41,11	71.490
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	1.739	26,89	46.762
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	3.751	57,21	214.595
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	3.751	50,79	190.513
39 Vast bedrag	1	297.627,30	297.627
Subtotaal			**6.857.740**

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)	
Uitkeringsfactor	1,8230
Subtotaal (B x C (=uf))	**12.501.660**

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	8.425	8.425
Subtotaal		**8.425**

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	26.081	26.081
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	41.833	41.833
103 Gezond in de stad (DU)	8.636	8.636
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	13.856	13.856
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	16.945	16.945
266 Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU)	11.850	11.850
290 Vergoeding raadsleden kleine gemeenten (IU)	124.605	124.605
383 Inburgering (IU)	29.869	29.869
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	2.000	2.000
406 Handhaving quarantaine (DU)	136	136
409 Einde lening inburgeringsplichtig (DU)	518	518
411 Inkomstenderving gemeenten 2020 (covid-19) (DU)	32.000	32.000
419 Gemeenteraadsverkiezingen (DU)	16.851	16.851
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	29.814	29.814
424 Uitvoeringskosten klimaatakkoord (DU)	131.314	131.314
427 Invoeringskosten Omgevingswet (DU)	126.456	126.456
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	20.740	20.740
431 Leerlingenvervoer Oekraïne (DU)	5.754	5.754
438 Meerkosten Oekraïne sociaal domein (DU)	5.344	5.344
439 Versterken sociale basis (DU)	6.852	6.852
Subtotaal		**651.454**

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
260 Participatie (IU)	469.245	469.245
261 Voogdij/18+ (IU)	246.494	246.494

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Subtotaal	**715.739**

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker		
Aanvullingen van de gebruiker	**Opgave**	**Uitkering**
Subtotaal		**0**

Totaal uitkering 2022:	**12.846.817**

Door afronding van het ministerie van BZK op de maatstaf eigen inkomsten is de werkelijke ontvangst over 2022 € 12.846.420,03 (€ 12.846k).

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

4.2. Bijlage Beleidsindicatoren

Hieronder treft u een nadere toelichting aan op de diverse beleidsindicatoren zoals vermeld in de programma's. Deze gegevens zijn afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl.

Besturen

Betreft eigen indicatoren en staan niet op waarstaatjegemeente.nl

Beschermen

1	*Verwijzingen Halt* Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar feit plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	Stichting Halt 2013-2021
2	*Misdrijven - Winkeldiefstallen* Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	CBS Diefstallen 2010-2022 (waarde 0,0)
3	*Misdrijven - Geweldsmisdrijven* Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	CBS Criminaliteit 2012-2022
4	*Misdrijven - Diefstallen uit woning.* Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.	CBS Diefstallen 2010-2022

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

5	*Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen* Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder de dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	CBS Criminaliteit 2010-2022

Verplaatsen		
	Geen beleidsindicator vermeld	

Werken		
1	*Functiemenging* De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	CBS BAG/LISA 2010-2021
2	*Vestigingen (van bedrijven)* Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	LISA 2010-2021

Leren		
1	*Absoluut verzuim*	DUO / Ingrado 2014-2017,2019, 2021

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.

2	*Relatief verzuim* Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.	DUO / Ingrado 2014-2021

3	*Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie:* *% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs* Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren.	DUO / Ingrado 2010-2021

Recreëren

1	*Niet-sporters* Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Gezondheidsmonitor GGD/ CBS/ RIVM 2012, 2016, 2020

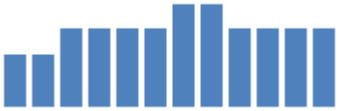
Samenleven en zorgen

1	*Banen* Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA 2010-2021

2	*Jongeren met een delict voor de rechter*	CBS Jeugd

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS. (voor Mook en Middelaar te lage populatie, dus n.v.t.)	2010-2015
3	*Kinderen in uitkeringsgezin* Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	CBS Jeugd 2010-2021
4	*Netto arbeidsparticipatie* Het percentage van de werkzame beroepsbevolking.	CBS 2010-2022
5	*Werkloze jongeren* Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	CBS Jeugd 2010-2015, 2019-2020
6	*Personen met een bijstandsuitkering* Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	CBS 2015-2021

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

7	*Lopende re-integratievoorzieningen* Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	CBS 2015-2020
8	*Jongeren met jeugdhulp* Het percentage jongeren van 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.	CBS 2015-2019, 2021
9	*Jongeren met jeugdbescherming* Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.	CBS 2016-2017, 2019, 2021-2022
10	*Jongeren met jeugdreclassering* Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren	CBS 2015-2019 Gegevens niet beschikbaar

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

	vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.	

11	*Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo* Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende Gemeenten.	CBS 2017-2022

Gezond leven		
1	*Omvang huishoudelijk restafval* Niet-gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	CBS 2010-2020
2	*Hernieuwbare elektriciteit* -	RWS 2010-2011, 2013-2020

Wonen		
1	*Gemiddelde WOZ-waarde* De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	CBS 2010-2022

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

2	*Nieuw gebouwde woningen* Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	BAG 2012-2021
3	*Demografische druk* De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	CBS 2010-2022
4	*Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden* Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO 2014-2022
5	*Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden* Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO 2014-2022

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

4.3. Bijlage Begrippenlijst

Onderstaande begrippenlijst kan gebruikt worden ter verduidelijking van begrippen die in de diverse boekwerken van de p&c-cyclus worden gebruikt. Deze lijst is niet alleen specifiek van toepassing op de Jaarstukken, maar kan ook gebruikt worden voor bijvoorbeeld de Programmabegroting. Het is mogelijk dat niet alle begrippen in deze jaarstukken vermeld zijn.

Achterstallig onderhoud	Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Achterstallig onderhoud kan leiden tot schade en/of onveilige situaties, hetgeen vaak leidt tot hogere herstelkosten.
Activa-posten	De activa maken onderdeel uit van de balans (zie aldaar) en worden, kort gezegd, gevormd door de (in geldwaarde uitgedrukte) bezittingen, zoals gebouwen, goederen, vorderingen en geldtegoeden. De activa-posten worden meestal onderverdeeld in twee categorieën: - vaste activa, zijnde activa-posten die langer dan een jaar meegaan zoals gebouwen, machines en inventaris en; - vlottende activa, zijnde activa-posten die maximaal één jaar meegaan, zoals voorraden, vorderingen en geldtegoeden. De tegenhanger van de activa-posten zijn de passiva-posten.
Algemene reserve	Reserves kunnen worden omschreven als eigen vermogensbestanddelen (op de balans) en zijn in principe vrij om te besteden. Een algemene reserve is een reserve waaraan de raad geen specifieke bestemming heeft gegeven, zoals bij een bestemmingsreserve het geval is. Mook en Middelaar heeft twee algemene reserves: - een (min of meer geblokkeerde) algemene reserve die als ondergrens wordt aangehouden voor het afdekken van risico's, zijnde de 'Algemene reserve' en; - een volledig vrij te besteden algemene reserve, zijnde de Vrij Besteedbare Reserve (VBR).
Balans	De balans bestaat uit twee gedeelten die met elkaar in evenwicht zijn: de activa en de passiva (zie aldaar). De term 'balans' doelt op dit evenwicht. De activa worden, kort gezegd, gevormd door de bezittingen en de passiva bestaan uit het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Als de beide delen naast elkaar gepresenteerd worden, staan de activa aan de linkerzijde (debetkant) en de passiva aan de rechterzijde (creditkant). Er is echter niets op tegen om ze onder elkaar te zetten.
Bestuurlijk belang	Betreft zeggenschap in/bij een verbonden partij. Een gemeente kan een bestuurlijk belang hebben in een verbonden partij, doordat zij in het bestuur is vertegenwoordigd. De gemeente kan het ook hebben doordat zij stemrecht heeft in de verbonden partij.
BBV	Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) beschrijft de regels waaraan onder andere de begroting van een gemeente moet voldoen.
Belastingcapaciteit	De belastingcapaciteit maakt duidelijk hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Door de manier waarop dit financiële kengetal wordt berekend, is dit cijfer in het jaarverslag altijd hetzelfde als in de begroting.
Bestemmingsreserve	Reserves kunnen worden omschreven als eigen vermogensbestanddelen (op de balans) en zijn in principe vrij om te besteden. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad echter een specifieke bestemming heeft gegeven. De raad is bevoegd om de bestemming te wijzigen of ongedaan te maken.
Bestemmingsreserve kapitaallasten	Bestemmingsreserve voor het dekken van kapitaallasten (afschrijving en rente) van reeds gerealiseerde of nog te realiseren investeringen. De kapitaallasten van nieuwe investeringen worden zoveel mogelijk opgenomen in de begroting, zodat deze bestemmingsreserve op termijn niet meer nodig is.
Bezuinigingsmaatregelen	Lastenverlagende maatregelen om een begrotingstekort weg te werken. Een bezuiniging is iets wat al rechtstreeks op de lasten van de begroting wordt verwerkt. In de begroting zijn deze bezuinigingen op programmaniveau verwerkt.
Budgetrecht	De bevoegdheid om financiële middelen beschikbaar te stellen. Door de begroting vast te stellen geeft de raad het college toestemming om geld uit te geven aan de afgesproken activiteiten.
Deelneming	Participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.
Dekkingsmiddelen	Middelen die worden gegenereerd dan wel aangewend om de lasten in de begroting op te vangen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen algemene dekkingsmiddelen en specifieke dekkingsmiddelen.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

	Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij te besteden (zoals uitkeringen gemeentefonds), terwijl specifieke dekkingsmiddelen gebonden zijn aan bepaalde uitgaven binnen een programma (zoals een provinciale subsidie, de afvalstoffenheffing of leges voor de aanvraag van een paspoort).
Dividend	Een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders (= deelneming).
EMU-referentiewaarde	Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar betreft een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De Wet Hof bepaalt dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van de individuele overheden, naast het eigen aandeel, ook het aandeel in het EMU-saldo van gemeenschappelijke regelingen betreft waar de individuele overheid deel van uitmaakt.
EMU-saldo	Het geraamde of het gerealiseerde saldo van de ontvangsten en uitgaven op kasbasis van een gemeente. Dit in tegenstelling tot het begrotings- of rekeningresultaat op basis van het baten- en lastenstelsel. Het EMU-saldo wordt berekend volgens Europese voorschriften.
Financieel belang.	Een bedrag dat aan een verbonden partij ter beschikking is gesteld en niet verhaald kan worden als de verbonden partij failliet zou gaan. Het kan ook het bedrag zijn waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
Financiële kengetallen	Getallen waarmee inzicht verkregen kan worden in de financiële positie van een gemeente. Deze zijn vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Geïnventariseerde risico's	In kaart gebrachte kansen op gevaar of schade met financieel gevolg van substantiële omvang.
Gekwantificeerde risico's	Het totaal van de financiële gevolgen van de kansen op gevaar of schade.
Gemeenschappelijke regeling	Een samenwerkingsverband tussen overheidslichamen (zoals bijvoorbeeld gemeenten) dat op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is opgericht.
Groot onderhoud	Uitvoering van correctieve maatregelen, als gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik, om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het object.
Incidentele baten en lasten	De aard van de begrotingspost is altijd leidend voor het al dan niet incidentele karakter ervan. Een hulpmiddel bij het bepalen van het karakter van de begrotingspost is de tijdsduur. Incidentele baten en lasten zijn posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Baten en lasten die zich in drie jaar of minder voordoen, kunnen worden gekwantificeerd als incidenteel, maar kunnen ook structureel van aard zijn. Baten die zich vier jaar of langer voordoen zijn in beginsel structureel van aard.
Investeringen met economisch nut	Investeringen die verhandelbaar zijn (bijvoorbeeld gebouwen of vervoermiddelen) en kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
Investeringen met maatschappelijk nut	Investeringen die in principe niet verhandelbaar zijn (bijvoorbeeld wegen). Voor sommige investeringen met maatschappelijk nut worden de kosten verhaald middels een heffing (bijvoorbeeld riolering).
Klein onderhoud	Preventieve maatregelen en dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede, werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau.
Kwaliteitsniveau van het onderhoud	Een maat (norm) voor de staat van onderhoud waarop een kapitaalgoed zich moet bevinden.
Kwijtschelding	Inwoners die gemeentelijke belastingen (lokale heffingen) niet kunnen betalen, kunnen de gemeente om kwijtschelding vragen. Het is afhankelijk van het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid wie daarvoor wel of niet in aanmerking komt en voor welke belasting.
Lokale heffingen	Retributies en eigen belastingen die de gemeente ontvangt op basis van publiekrechtelijke regels, zoals onroerende zaakbelastingen, leges, rioolheffing en afvalstoffenheffing.
Materiële vast activa	Investeringen met een meerjarig economisch of maatschappelijk nut.
Omgevingsadressen-dichtheid	De omgevingsadressendichtheid of OAD is een maat voor stedelijkheid. Ze wordt in Nederland door het Centraal Bureau voor de Statistiek gebruikt. De omgevingsadressendichtheid van een adres is het aantal adressen binnen een cirkel van één kilometer rond dat adres. Per blok van 500 bij 500 meter wordt de OAD uitgerekend voor een (mogelijk fictief) adres in het midden van dat blok en vervolgens toegekend aan alle adressen in dat hele blok. Er zijn volgens deze definitie vijf graden van stedelijkheid:

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

	Stedelijkheid / **Aantal adressen per km²** zeer sterk stedelijk / meer dan 2.500 sterk stedelijk / 1.500 - 2.500 matig stedelijk / 1.000 - 1.500 weinig stedelijk / 500 - 1.000 niet stedelijk / minder dan 500
Onderhoud kapitaalgoederen	Het systematisch aan de hand van beheerplannen onderhouden van in de gemeente aanwezige kapitaalgoederen (zoals wegen, groen, water, gebouwen).
Opschuiven sluitend meerjarenperspectief	In de Gemeentewet is bepaald dat een meerjarenraming voor (ten minste) de drie jaren volgend op het begrotingsjaar wordt opgesteld. Als het begrotingsjaar geen structureel en reëel evenwicht laat zien, moet aannemelijk worden gemaakt dat het evenwicht uiterlijk in het derde jaar van de meerjarenraming door de gemeente tot stand kan worden gebracht. Het is daarom in beginsel voor de toezichthouder niet acceptabel als ieder jaar opnieuw een meerjarenraming wordt opgesteld waarbij er uitsluitend in het derde jaar van de meerjarenraming weer evenwicht is.
Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces (zoals algemene personeelskosten, kosten van ICT, huisvestingskosten, kosten managementteam).
Passiva-posten	De passiva maken onderdeel uit van de balans en worden, kort gezegd, gevormd door het (in geldwaarde uitgedrukte) eigen vermogen en vreemd vermogen (schulden en verplichtingen). De passiva-posten worden meestal onderverdeeld in drie categorieën: - eigen vermogen, zijnde het verschil tussen alle bezittingen (activa) en het vreemd vermogen (schulden); - vaste passiva, zijnde passiva-posten die langer dan een jaar meegaan zoals voorzieningen en langlopende opgenomen geldleningen en; - vlottende passiva, zijnde passiva-posten die maximaal één jaar meegaan, zoals schulden aan leveranciers of 'rood staan' bij een bank.
Preventief toezicht	Wanneer de begroting niet aan de wettelijke criteria voor structureel en reëel evenwicht voldoet, is er sprake van preventief toezicht. In dat geval behoeven de begroting en de daarop volgende begrotingswijzigingen vooraf de goedkeuring van de toezichthouder (Gedeputeerde Staten).
Programma	Een samenhangend geheel van activiteiten in de gemeentebegroting. De programma's worden door de raad vastgesteld (en blijven in principe gedurende een raadsperiode gelijk).
Reëel evenwicht	Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn.
Repressief toezicht	Wanneer de begroting aan de wettelijke criteria voor structureel en reëel evenwicht voldoet, is er sprake van repressief toezicht. Dit is de standaardvorm van toezicht en houdt in dat de begroting en de daarop volgende begrotingswijzigingen direct uitgevoerd kunnen worden (rechtskracht krijgen), zonder afhankelijk te zijn van een voorafgaande goedkeuring van de toezichthouder (Gedeputeerde Staten).
Risico-inventarisatie	Een overzicht van de kansen van een positieve of een negatieve gebeurtenis van materieel belang.
Risicomanagement	Risicomanagement is een hulpmiddel om op een gestructureerde manier risico's in kaart te brengen, te evalueren en - door er proactief mee om te gaan - beter te beheersen. Risicomanagement is gebaseerd op het maken van risicoanalyses en maakt veelal gebruik van risicomodellen.
Saldo van de financieringsfunctie	Het saldo van de financieringsfunctie is het verschil tussen de toegerekende rekenrente aan de producten en de werkelijk betaalde rente over de lang- en kortlopende leningen. Dit wordt ook wel het renteresultaat genoemd.
Solvabiliteitsratio	Dit financiële kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.
Stelpost	Begrotingspost waarvan de concretisering nog moet worden uitgewerkt.
Stelsel van baten en lasten	Gemeenten werken met een stelsel van baten en lasten. Dat betekent dat inkomsten en uitgaven moeten worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Bij een kasstelsel, dat de Rijksoverheid bijvoorbeeld hanteert, worden inkomsten en uitgaven toegerekend aan het jaar waarin de betalingen zijn gedaan. Het omrekenen van het resultaat volgens het stelsel van baten en lasten naar een resultaat volgens het kasstelsel, gebeurt via het berekenen van het EMU-saldo.
Structureel en reëel evenwicht	Deze situatie is aan de orde als, uitgaande van het bestaande beleid en inclusief nieuw aanvaard beleid,

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

	- alle structurele lasten tenminste worden gedekt door structurele baten en - incidentele lasten worden gedekt door incidentele baten (waaronder onttrekkingen aan de VBR).
Taakstelling	Opdracht tot bezuinigingen, terwijl (nog) geen concrete maatregelen zijn genomen. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.
Voorziening	Voorzieningen kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als vreemd vermogen zijn aan te merken, omdat deze gelden niet vrij beschikbaar zijn. Er staat namelijk altijd een verplichting of een kwantificeerbaar risico tegenover. De raad stelt voorzieningen in voor een specifiek doel. Ter onderbouwing moet een (beheers)plan opgesteld worden. De voorziening kan alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor zij is ingesteld.
Vrij Besteedbare Reserve (VBR)	De Vrij Besteedbare Reserve is een vorm van een algemene reserve, maakt onderdeel uit van het eigen vermogen op de balans en is vrij te besteden.
Weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken dan wel middelen heeft vrijgemaakt om niet begrote financiële tegenvallers op te vangen, zonder ingrijpende beleidswijzigingen. Het weerstandsvermogen bestaat uit twee onderdelen, namelijk de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding tussen deze twee onderdelen aan.
Weerstandscapaciteit, incidenteel	Het vermogen om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau.
Weerstandscapaciteit, structureel	Het vermogen om onverwachte tegenvallers structureel in de lopende begroting op te kunnen vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

4.4. Bijlage Controleverklaring

De controleverklaring van de accountant wordt separaat toegevoegd.

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 264 96 10
www.crowe-foederer.nl

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	**MM**
Onderwerp	**Zomerrapportage 2023**
Datum raadsvergadering	**13 juli 2023**
Raadscommissie	Begroting & Rekening
Datum raadscommissie	6 juli 2023
Programma	Algemeen Bestuur
Portefeuillehouder	A.F. Herings

Zomerrapportage 2023

Inleiding

Het college van burgemeester en wethouders informeert uw raad over de voortgang en realisatie van het lopende begrotingsjaar middels een tussentijdse rapportage, zijnde de Zomerrapportage 2023. De Zomerrapportage 2023 bevat de stand van zaken t/m april 2023.
Daarnaast bevat deze rapportage een voorstel tot financiële bijstelling van diverse budgetten middels een begrotingswijziging (mutaties hoofdstuk 4) voor het lopende begrotingsjaar 2023.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de Zomerrapportage 2023;
2. De exploitatiebegroting 2023 te wijzigen conform de mutaties in onderdeel 4.2 en 4.3 van de Zomerrapportage 2023;
3. Instemmen met het aantal zoeklocaties voor de ruimtelijke verkenning voor huisvesting Oekraïense ontheemden naar een tweetal locaties terugbrengen.
4. In te stemmen met het verlengen van de geldigheid van het huidige Beleidsplan Financiele Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022) met twee jaar (tot en met 2024)

Beoogd effect

Met het kennisnemen van de Zomerrapportage 2023 heeft u inzicht in de stand van zaken over de periode januari tot en met april 2023. Daarnaast wordt voldaan aan artikel 192 Gemeentewet waarin de raad bevoegd is tot het wijzigen van de lopende begroting.

Raadsvoorstel

Argumenten

1.1 Kennisnemen van de Zomerrapportage 2023
De Zomerrapportage 2023 bevat per programma de voortgang op de vraag ‘Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?’, zoals deze is vermeld in de Programmabegroting 2023. Tevens is de stand van zaken vermeld van de exploitatie, kredieten, reserves en voorzieningen.

2.1 Vaststellen begrotingswijziging
De raad is het bevoegde gremium om de begroting te wijzigen op grond van artikel 192 Gemeentewet. Na analyse van de huidige begroting en de verwachte baten en lasten over 2023 zijn hiertoe in onderdeel 4.2 en 4.3 van de Zomerrapportage 2023 diverse mutaties voorgesteld. Na vaststelling door uw raad van deze mutaties wordt de begroting geactualiseerd voor 2023.

3.1 Het aantal zoeklocaties voor de ruimtelijke verkenning voor huisvesting Oekraïense ontheemden
Het aantal zoeklocaties voor de ruimtelijke verkenning voor huisvesting Oekraïense ontheemden wordt teruggebracht naar een tweetal locaties. De locaties Groene Kruisgebouw in Mook, de Chinees aan de Rijksweg en het terrein aan de Broekweg in Plasmolen zijn niet langer in beeld.

4.1 Verlengen van de geldigheid van het Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening 2 jaar
Naar aanleiding van het raadsbesluit wordt in 2024 een nieuwe Nota Minimabeleid opgesteld. Het gedeelte Financiele Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening, waar tot nu toe iedere 4 jaar een apart plan voor werd opgesteld, wordt hiermee samen gevoegd. Zo ontstaat er één integraal plan. Om dit te kunnen uitvoeren is het noodzakelijk dat de looptijd van de huidige Beleidsnota Financiele Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening met 2 jaar wordt verlengd, omdat deze beleidsnota de door de raad vastgesteld maximale geldigheidsduur van 4 jaar heeft bereikt. Inhoudelijk is er geen aanleiding om op dit moment een nieuwe nota vast te stellen, wij kunnen op dit moment nog voldoende uit de voeten met de huidige uitgangspunten.

Kanttekeningen

Geen

Duurzaamheid

Uitgangspunt is een duurzaam sluitende en reële begroting.

Financiën

De verwachting op basis van "trap op trap af” systematiek van financiering van het Rijk aan het gemeentefonds en de extra 300 miljoen euro van het Rijk is de uitkering van het gemeentefonds aan de gemeente Mook en Middelaar hoger dan begroot. In verband met de afronding van de Jaarstukken 2022 en de late aanlevering van de meicirculaire (pas in juni ontvangen en verwerkt in Pauw) worden de financiële effecten later geactualiseerd.

Communicatie

De vastgestelde Zomerrapportage 2023 wordt op de gemeentelijke website geplaatst en wordt verstrekt aan de Provincie en aan onze accountant.

Uitvoering

Do 15 juni	:	Verzenden Zomerrapportage 2023 naar de raads- en commissieleden (via de griffier);
Wo 28 juni	:	Ontvangen vragen raad
Di 4 juli	:	Beantwoording antwoorden in B&W en verzenden antwoorden naar fracties;
Do 6 juli	:	Commissie Begroting en Rekening (technische vragen);
Do 13 juli	:	Raadsvergadering (besluitvorming).

Bijlage(n)

Bijlage 1: Zomerrapportage 2023;
Bijlage 2: Format technische vragen fracties;
Bijlage 3: Concept raadsbesluit.

Mook, 13 juli 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

VRAGEN ZOMERRAPPORTAGE 2023

FRACTIE	

De vragenlijst graag uiterlijk donderdag 28 juni 2023 om 13.00 uur per e-mail alleen naar de griffier sturen: griffier@mookenmiddelaar.nl

Aandachtpunten:

- Graag ook het paginanummer binnen de Zomerrapportage invullen waarop de vraag betrekking heeft;
- De vragen worden letterlijk overgenomen. Eventuele taal- of typefouten worden niet gecorrigeerd;
- Meer vragen nodig per onderdeel? Ga in de laatste cel van een tabel staan en druk op de ‘Tab-toets’ op het toetsenbord. Er wordt dan een nieuwe regel toegevoegd.

De vragen worden zo veel mogelijk schriftelijk beantwoord, in uitzonderingsgevallen worden vragen mondeling beantwoord.

1. ALGEMEEN (pagina's 3 t/m 7)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fractie
1		
2		
3		

2. PROGRAMMAVERANTWOORDING (pagina's 8 t/m 16)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

3. STAND VAN ZAKEN (pagina's 17 t/m 29)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fractie
1		
2		
3		

4. FINANCIËLE BIJSTELLINGEN (pagina's 30 t/m 43)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fractie
1		
2		
3		

Raadsbesluit

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer **MM**
Onderwerp **Zomerrapportage 2023**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 12 juni 2023,

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 6 juli 2023,

Besluit:

1. Kennis te nemen van de Zomerrapportage 2023;
2. De exploitatiebegroting 2023 te wijzigen conform de mutaties in onderdeel 4.2 en 4.3 van de Zomerrapportage 2023;
3. Instemmen met het aantal zoeklocaties voor de ruimtelijke verkenning voor huisvesting Oekraïense ontheemden naar een tweetal locaties terugbrengen.
4. In te stemmen met het verlengen van de geldigheid van het huidige Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022) met twee jaar (tot en met 2024).

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 13 juli 2023

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

Gemeente Mook en Middelaar

ZOMERRAPPORTAGE 2023

Tussentijdse rapportage januari t/m april

13 juli 2023

Raadhuisplein 6 - Postbus 200 - 6585 ZK MOOK
gemeente@mookenmiddelaar.nl - (024) 69 69 111 - www.mookenmiddelaar.nl

Gemeente Mook en Middelaar

ZOMERRAPPORTAGE 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

1. Algemeen 3

1.1. Inleiding 4
1.2. Leeswijzer 6
1.3. Afkortingen 7

2. Programmaverantwoording 8

2.1. Programma Sociale leefomgeving 9
2.2. Programma Sociaal Domein 11
2.3. Programma Fysieke leefomgeving 13
2.4. Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid 15
2.5. Programma Bestuur en organisatie 16

3. Stand van zaken 17

3.1. Exploitatie 2023 18
3.2. Lopende kredieten 2023 20
3.3. Stand en verloop reserves 24
3.4. Stand en verloop voorzieningen 27
3.5. Bedrijfsvoering 29

4. Financiële bijstellingen 30

4.1. Samenvatting 31
4.2. Detailmutaties 32
4.3. Kredieten 42

1. Algemeen

1.1. Inleiding

Algemeen
Deze Zomerrapportage 2023 betreft een tussentijdse rapportage over de eerste vier maanden van 2023 en bevat:
1. de (beleidsmatige) stand van zaken met betrekking tot de onderwerpen, zoals bij de diverse programma's vermeld in de Programmabegroting 2023;
2. de actuele financiële stand van zaken na besluitvorming gedurende de eerste vier maanden;
3. een voorstel van de bij te stellen budgetten en kredieten.

Financiële samenvatting
Onderstaand zijn de huidige begrotingssaldi opgenomen per eind april 2023. Dit zijn de saldi vóór het opstellen van de Zomerrapportage 2023 en sluiten aan bij de vastgestelde Programmabegroting 2023, gecorrigeerd met nagekomen begrotingswijzigingen.

Tabel Begrotingssaldo 2023

Verloop begrotingssaldo lopende begroting	
	2023
Vastgestelde Programmabegroting 2023	-37
Nagekomen begrotingswijzigingen	22
Totaal huidige begroting	**-15**
	V

Tabel Begrotingssaldo 2023

Huidig begrotingssaldo voor verwerking	
	2023
Lasten	14.818
Baten	-3.850
Subtotaal programma's	**10.968**
Algemene dekkingsmiddelen	-15.514
Kosten van overhead	5.317
Vennootschapsbelasting	20
Bedrag voor onvoorzien	0
Subtotaal admo	**-10.177**
Toevoeging aan reserves	0
Onttrekking uit reserves	-806
Subtotaal reserves	**-806**
Totaal-generaal huidige begroting	**-15**
	V

In onderstaande tabel is het begrotingssaldo opgenomen zoals deze zou zijn, ná het ongewijzigd vaststellen van de voorliggende Zomerrapportage 2023. De effecten van de meicirculaire (uitkeringen gemeentefonds) zijn hierin nog niet verwerkt.

Tabel Begrotingssaldo 2023

Begrotingssaldo verwerking Zomerrapportage	Voor	Na	Verschil
Lasten	14.818	15.067	249
Baten	-3.850	-3.691	159
Subtotaal programma's	**10.968**	**11.376**	**408**
Algemene dekkingsmiddelen	-15.514	-15.614	-100
Kosten van overhead	5.317	5.359	42
Vennootschapsbelasting	20	20	0
Bedrag voor onvoorzien	0	0	0
Subtotaal admo	**-10.177**	**-10.235**	**-58**
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-806	-806	0
Subtotaal reserves	**-806**	**-806**	**0**
Saldi	**-15**	**335**	**350**
	V	N	N

Toelichting

Bovenstaand schema laat voor 2023 vooralsnog een tekort zien van € 335k na verwerking van de gevraagde wijzigingen voor de baten en lasten van de programma's en overhead. In totaal wordt voor alle programma's tezamen een bedrag ad € 408k extra gevraagd. Het houdt in dat met de verwerking van de voorgestelde wijzigingen in de Zomerrapportage het begrotingssaldo van € 15k V gaat naar € 335k N. Dit houdt een uitzetting in van de lasten voor de programma's en admo in van € 350k.

Effecten meicirculaire 2023
In het bovenstaande saldo van € 335k N zijn de effecten van de meicirculaire 2023 nog niet verwerkt. De extra baten vanuit de meicirculaire worden geraamd op (afgerond) € 310k (netto, na aftrek van zogenaamde taakmutaties). Met het meerekenen van de verwachte extra baten uit de meicirculaire en de voorgestelde wijzigingen uit de Zomerrapportage wordt netto € 40k extra gevraagd. Per saldo resulteert dit in een nadelig begrotingssaldo van € 25k, aangezien bij de Programmabegroting 2023 met een saldo van € 15k V rekening werd gehouden. De reden dat de meicirculaire niet verwerkt is in bovenstaand schema is dat het betrekking heeft op het tweede trimester en de cijfers uit het schema betrekking hebben op het eerste trimester.

1.2. Leeswijzer

Zomerrapportage

De zomerrapportage bestaat uit vier hoofdstukken.

Algemeen
Hier vindt u de inleiding, deze leeswijzer en de afkortingen.

Programmaverantwoording
Hier is per programma de stand van zaken vermeld met betrekking tot de onderwerpen zoals deze zijn vermeld in de Programmabegroting 2023. Het betreft de voortgang t/m april 2023. Voor het weergeven van de voortgang is gebruik gemaakt van een zogenaamd 'stoplichtmodel'. Groen betekent dat het proces of de activiteit op schema ligt qua planning, financiën en kwaliteit. Oranje betekent dat we iets achter lopen, maar wel kunnen inhalen in het huidige jaar. Rood betekent dat de activiteit niet op tijd, niet binnen de financiële ruimte en/of niet de gewenste kwaliteit heeft en deze op korte termijn ook niet gerealiseerd kan worden. De statussen oranje en rood worden altijd toegelicht.

Stand van zaken
Dit hoofdstuk bevat de huidige stand van zaken t/m eind april 2023. Dit betreft de onderdelen exploitatie (baten en lasten), kredieten (investeringen), de reserves en de voorzieningen.

Financiële bijstellingen
Dit onderdeel bevat de financiële kant van deze Zomerrapportage, te weten de voorgestelde mutaties op programmaniveau voor het boekjaar 2023. De mutaties boven de € 20k zijn toegelicht.

Bedragen

Weergave
Bedragen worden als volgt weergegeven:

Bedragen worden vermeld in duizendtallen, zijnde 'x € 1.000' of aangeduid met de letter 'k'.
Lasten worden positief weergegeven, eventueel aangevuld met de letter 'N' van 'Nadeel'.
Baten worden negatief weergegeven (-/-), eventueel aangevuld met de letter 'V' van 'Voordeel'.

Afrondingsverschillen
Omdat de bedragen in deze Zomerrapportage in duizenden euro's worden gepresenteerd, is het mogelijk dat in de tellingen schijnbaar afrondingsverschillen ontstaan. Dit komt omdat zowel de afzonderlijke bedragen als een eindtelling onafhankelijk van elkaar worden afgerond.
Voorbeeld: € 1.300 + € 1.400 = € 2.700, dit wordt dan € 1k + € 1k = € 3k.

1.3. Afkortingen

Afkorting	Voluit
Admo	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (incl. overhead en Vpb)
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
IKB	Individueel Keuze Budget
INC	Incidenteel
MGR	Modulaire Gemeenschappelijk regeling (Werkbedrijf en iRvN)
MT	Managementteam
RI&E	Risico Inventarisatie en Evaluatie
SiSa	Single information, Single audit
STR	Structureel
VBR	Vrij Besteedbare Reserve
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Vpb	Vennootschapsbelasting
VWS	(Ministerie van) Volksgezondheid, welzijn en sport
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning

2. Programmaverantwoording

2.1. Programma Sociale leefomgeving

De sociale leefbaarheid in onze kernen moet de komende bestuursperiode op niveau blijven. We hebben het dan over onderwerpen als welzijn, volksgezondheid, onderwijs, sport, cultuur, verenigingen, veiligheid en openbare orde.

Een gevoel van veiligheid is een belangrijke voorwaarde voor leefbaarheid. We zullen inwoners zo goed mogelijk beschermen door inzet van toezicht en handhaving en een zo optimaal mogelijk functionerende veiligheidsketen. Voor sport, jeugd en verenigingen zetten we als gemeente daar waar mogelijk in op ondersteuning en wijzen we inwoners actief op mogelijkheden. Hierbij vinden we het belangrijk om onze jeugd zoveel mogelijk aan het sporten te houden en te krijgen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Een veilige gemeente creëren door versterkte ketenregie
In de praktijk komt de gemeente steeds vaker in aanraking met personen met onbegrepen gedrag. De gemeente werkt aan versterking met netwerkpartners door een goede samenwerking met bijzondere zorg (wijk GGD) en politie (wijkagent). Per casus wordt afgewogen in welk Veiligheidshuis dit besproken kan worden.
Richting geven aan de inzet van de politie
Per 1 april is er een nieuwe wijkagent in de gemeente Mook en Middelaar werkzaam. Dusver zijn de eerste, voorzichtige resultaten positief.
Het naleefgedrag vergroten
Geen bijzonderheden.
Deelnemen aan de veiligheidsregio
Vanuit de Veiligheidsregio Limburg-Noord is een wijziging ontvangen op de vastgestelde begroting van 2023. In deze wijziging is af te lezen dat de gemeentelijke bijdrage voor dit jaar verhoogd zal worden. Deze begrotingswijziging komt door een structurele loonkostenstijging en materiële kostenstijgingen. Hierover is op 15 juni jl. een raadsvoorstel voorgelegd en een zienswijze ingediend. In deze Zomerrapportage wordt het budget voor de Veiligheidsregio bijgesteld om zo een tekort te voorkomen. Het gevaar voor onbeheersbare natuurbrand neemt ernstig toe door klimaatverandering. Doel is deelname aan het project natuurbrandmanagementplan (NBMP) voort te zetten en de beschikbare kennis te vertalen naar de praktijk en daarmee het risico op onbeheersbare natuurbranden te verkleinen. De kosten voor deelname aan dit project bedragen € 34.050 in totaal, evenredig verdeeld over drie jaren (€ 11.350), 2023, 2024 en 2025.
Samenwerken met het RIEC
Geen bijzonderheden.
Gebruik maken van het ACT! Interventieteam
Geen bijzonderheden.
De aanpak ondermijning professionaliseren
Er is een nieuwe start gemaakt met het project ‘Veilig Buitengebied’ wat onder de ‘Regio Deal Noord-Limburg’ valt. In deze nieuwe start is een enquête verstuurd naar de adressen in het buitengebied en daarnaast wordt een projectgroep geformeerd.
Verenigingen en organisaties (financieel) ondersteunen
De tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties is in februari door de raad vastgesteld. Het college heeft hierover de raad middels een memo geïnformeerd.

MOVE en Lokaal Sportakkoord uitvoeren	
In het eerste kwartaal van 2023 is voor alle gemeenten een brede specifieke uitkering (SPUK) verleent. Binnen deze brede specifieke uitkering (SPUK) zijn het Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA), het Sportakkoord II, het Preventieakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) ondergebracht. De regeling bestaat uit vijftien verschillende onderdelen, zoals Kansrijke Start, Mentale gezondheid, Valpreventie en Mantelzorg. In het tweede kwartaal van 2023 wordt de start gemaakt van een integraal plan van aanpak voor de gemeente voor de brede specifieke uitkering voor de jaren 2023 t/m 2026. Daarnaast wordt de herijking van het Lokaal Sportakkoord opgepakt.	
Onderwijsachterstanden voorkomen en bestrijden	
Geen bijzonderheden.	
Inzicht creëren in de huisvestingsopgaven voor het onderwijs	
In samenwerking met de gemeenten Bergen en Gennep wordt dit proces regionaal aangepakt in overleg met de betrokken schoolbesturen. Hiertoe hebben enkele bestuurlijke en ambtelijke bijeenkomsten plaatsgevonden. Het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan waarin de huisvestingsopgaven zichtbaar gemaakt worden zal naar verwachting medio het tweede kwartaal in 2024 voor de 3 samenwerkende gemeenten gereed zijn.	

2.2. Programma Sociaal Domein

De noodzaak om te zien naar onze inwoners die minder te besteden hebben, is meer dan ooit aanwezig. Iedereen moet kunnen meedoen in onze gemeente. Jeugd en jongeren krijgen de mogelijkheden om zich te ontwikkelen tot verantwoordelijke en zelfstandige burgers. We gaan door op de ingezette koers en zorgen ervoor dat iedereen met recht op zorg en ondersteuning de juiste hulp krijgt, door vroegtijdige signalering van problemen en het inzetten van passende maatregelen. Om deze aanpak te ondersteunen zetten wij in op preventie en betere samenwerking in het hele netwerk van lokale en regionale voorzieningen en op goede communicatie over voorzieningen.

Met betrekking tot de opvang van ontheemden zal in de komende periode een groot beroep worden gedaan op de gemeenten. Wij nemen hierin onze verantwoordelijkheid, passend bij de draagkracht van onze gemeenschap en de gemeentelijke organisatie.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Individuele ondersteuning bieden	
Geen bijzonderheden.	
Inwoners informeren over de mogelijkheden voor hulp en ondersteuning	
Geen bijzonderheden.	
Preventieve voorzieningen aanbieden	
Geen bijzonderheden.	
Ontheemden opvangen	
Wij hebben jaarlijks een taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Voor de tweede helft van 2023 is de taakstelling verhoogd en komt op 21. We zijn goed op schema om de taakstelling voor 2023 te realiseren. De inburgering van statushouders in het kader van de Nieuwe Wet Inburgering (NWI) is in 2022 stroef gestart. In het eerste kwartaal van 2023 is de organisatie gestart met het maken van een inhaalslag. De subsidie(s) voor de onderwijsroute bij HAN, RU en ROC worden binnenkort toegekend. Hiermee is de volledige basis voor het integraal inburgeringstraject in het kader van de NWI gereed. Inburgeringsplichtigen die nu in onze gemeente komen wonen, krijgen snel een intake en starten na enkele weken met het inburgeringstraject. In 2022 heeft de gemeente woningen gehuurd voor Oekraïense ontheemden. Dit is verlengd in 2023, waarmee we de 10 beschikbare plekken continueren. Daarnaast is in de loop van 2023 nog een extra woning gehuurd voor 4 personen. Medio 2022 heeft uw raad ingestemd met het onderzoeken van een vijftal locaties in een ruimtelijke verkenning. Op basis van inzicht uit de haalbaarheidsanalyse om de locaties technisch en in uitvoerende zin tijdig gereed te krijgen, wordt voorgesteld het aantal locaties te beperken. De locaties Groesbeekseweg te Mook en het voormalig Chinese restaurant in Plasmolen zijn redelijkerwijs niet tijdig beschikbaar voor deze opgave en daarmee niet langer in beeld als locatie voor de opvang van Oekraïense ontheemden. De Broekweg is in eerder stadium als locatie afgevallen. De raming voor het ombouwen van de ruimte boven de sacristie te Molenhoek voor huisvesting van 6 personen is voorgelegd aan het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het ministerie heeft inmiddels akkoord gegeven, waardoor de gemeente de beschikbare plekken hiermee uitbreiden. Tevens zijn we in de voorbereidende fase van de opvang van 100 Oekraïense vluchtelingen op een passagiersschip. De in gang gezette aanbesteding met kortste doorlooptijd, op basis van aankondiging van vrijwillige transparantie, moest omgezet worden naar een Europese aanbesteding die beduidend meer tijd vergt. Ten tijde van het opstellen van de ZORAP zijn we in afwachting van de aanbesteding van het schip.	

Bestrijden armoede	
In het eerste kwartaal in 2023 zijn de beleidskaders door de raad vastgesteld in de nota minimabeleid. Deze wordt in 2023 en 2024 uitgevoerd.	
Direct er-op-af bij dreigende schulden	
We intensiveren de vroeg signalering van schulden. Dit wordt vanaf mei 2023 uitgerold. Voor het overige voeren wij de acties met betrekking tot het voorkomen en aanpakken van (dreigende) schulden uit zoals opgenomen in de door de raad vastgesteld Beleidsnota Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022). In 2024 zal deze nota worden geactualiseerd en opgenomen in de integrale Nota Minimabeleid.	
Voorbereidingen treffen decentralisatie Beschermd Wonen	
De voorbereidingen op de decentralisatie van Beschermd Wonen lopen lokaal en regionaal zijn in volle gang. Helaas blijkt er echter opnieuw onduidelijkheid te zijn over de doorvoering van de decentralisatie en het nieuwe verdeelmodel voor financiële middelen over afzonderlijke gemeenten en centrumgemeenten. Mogelijk wordt dit opnieuw uitgesteld en ook per 2024 niet verwezenlijkt.	
Praktijkondersteuner GGZ Jeugd inzetten	
Geen bijzonderheden.	
Pilot Wijk GGD uitvoeren	
Geen bijzonderheden.	

2.3. Programma Fysieke leefomgeving

De leefbaarheid in de kernen staat centraal en wordt de komende periode waar mogelijk versterkt. Dat gebeurt vanuit het programma sociale leefomgeving, maar wordt tevens meegenomen in de fysieke leefomgeving. Beide zijn componenten voor het ervaren van een betere leefomgeving.

Wij bouwen woningen voor alle doelgroepen waardoor de woningnood in de regio en tevens voor eigen inwoners wordt verminderd. Daarvoor worden enkele grotere locaties ingevuld, maar ook kleinere initiatieven blijven mogelijk. Bereikbaarheid, duurzaamheid en verkeersveiligheid zijn belangrijke thema's bij het vormgeven van de fysieke leefomgeving. Voor een optimale inrichting van de openbare ruimte moet de balans tussen alle thema's worden gevonden. Dat geldt zowel voor de bestaande situatie als voor nieuw in te richten locaties.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

(Mee)werken aan bouw- en infrastructurele projecten
Geen bijzonderheden.
Realiseren van (betaalbare) woningen
In de woondeal Arnhem Nijmegen zijn afspraken gemaakt over de betaalbaarheid. Bij de lopende plannen wordt hier rekening mee gehouden. Voor nieuwe bouwplannen zijn de uitgangspunten neergelegd in de prestatieafspraken met provincie en het Rijk.
Invoeren Omgevingswet
De invoeringsdatum van de Omgevingswet is opnieuw verplaatst, nu naar 1 januari 2024. Voor 2023 is een omissie in het budget waargenomen. Van belang is dat het budget voldoende wordt aangevuld om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen uitvoeren.
Opstellen omgevingsvisie
Voor 2023 is een omissie in het budget waargenomen. Van belang is dat het budget voldoende wordt aangevuld om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen uitvoeren.
Molenhoek Zuid
Het bestemmingsplan Molenhoek Zuid is vastgesteld. Het plan wordt in samenwerking met de ontwikkelende partijen uitgewerkt. Daaraan gerelateerd is de verplaatsing van het Volkstuinencomplex opgepakt. De bestemmingsplanprocedure hiervan loopt. Het is de bedoeling dat per 1-1-2024 de Volkstuinen op de nieuwe locatie aan de Cuijksesteeg / Startsedijk liggen.
Werken aan herinrichting
Geen bijzonderheden.
Verbeteren bereikbaarheid en verkeersveiligheid
Het resultaat van het verkeersonderzoek 'Lokaal verkeersonderzoek naar doorgaand verkeer A73-Groesbeek in de kernen Mook en Molenhoek' door adviesbureau Sweco is op 16 maart 2023 behandeld in de gemeenteraad. In navolging van het raadsbesluit is er gestart met het overleg met de regio over het resultaat van het verkeersonderzoek en de mogelijke oplossingen van de verkeersproblematiek.
Openbare ruimte op orde houden
Op verzoek en in samenwerking met de bewoners, worden als pilot in Molenhoek twee 'stenige' pleintjes vergroent. Hierbij is er zoveel mogelijk bestrating vervangen door groen (beplanting) en wordt er een ontmoetingsplek gerealiseerd. Na afronding van de herinrichting verzorgen de bewoners het onderhoud aan het groen. Hierover worden afspraken gemaakt. Dit zijn goede voorbeelden van klimaatadaptatie en het versterken van biodiversiteit. Thema's die een plaats moeten krijgen in het Duurzaamheidsbeleid, zo ook de financiële middelen hiervoor. Voor nu wordt voorgesteld om voor dit jaar het beheerbudget voor 'Onderhoud wegen' te verhogen om de kosten

van de aanpak van de pleintjes te dekken. De verhoging is beperkt en in de toekomst is hierdoor minderonderhoud te verwachten.

Het duurzaamheidsbeleid, wat nu wordt opgesteld, kan van invloed zijn op het beheer van de openbare ruimte. Dit kan leiden tot het aanpassen van het beheer, of onderdelen daarvan. Daarom wordt met renovatie van een aantal groenstroken en actualiseren van een uitvoeringsprogramma gewacht op de uitkomsten van dit beleid.

Het verzorgen van toezicht en handhaving	
Geen bijzonderheden bij milieu- en bouwtoezicht.	

2.4. Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid

Wij willen toerisme en recreatie kwalitatief naar een hoger niveau tillen in regionale samenwerking en met onze eigen ondernemers. Bewoners en ondernemers hebben hierin een gemeenschappelijk belang en respecteren overige belangen van elkaar. Initiatieven voor kunst en cultuur worden waar mogelijk ondersteund.

Gestreefd wordt naar een optimale leefomgeving op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid. Op het gebied van duurzaamheid wordt een realistische planning gemaakt om uiteindelijk als gemeente energie-neutraal te kunnen zijn. De daadwerkelijk te zetten stappen zijn afhankelijk van beschikbare subsidies en budgetten.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Intensiveren samenwerking gemeente en ondernemers
Dit jaar zijn een aantal initiatieven vanuit gezamenlijke ondernemers ondersteund vanuit de economische agenda, waaronder de actie ‘Reken je Rijk’ en de door toeristisch/horecaondernemers geïnitieerde opstart van ‘Visit Mookerheide’.
Plasmolen aantrekkelijker maken
Voor het project Plan Plasmolen moet voor 9 oktober 2023 een ontwerp met kostenraming worden aangeleverd aan de provincie. Ondanks de door de Provincie Limburg gehanteerde strakke planning, blijft er aandacht voor inwonersparticipatie doordat het platform is uitgenodigd om feedback te geven op de conceptontwerpen en door een inloopavond te organiseren voor inwoners en ondernemers. De ontwerpen, met daarbij de voorkeur vanuit het participatieproject, worden in de zomer ter besluitvorming aan het college voorgelegd.
Realiseren Toeristisch Overstap Punt (TOP)
Geen bijzonderheden.
De herdenking van 450 jaar Slag op de Mookerheide voorbereiden
Het college heeft ervoor gekozen om 2024 in te richten als themajaar Slag op de Mookerheide. In 2023 worden de voorbereidingen hiervoor getroffen. Dit wordt in samenwerking met ondernemers en verenigingen opgepakt. Op 14 april 2024 is het precies 450 jaar geleden dat de Slag op de Mookerheide in onze gemeente plaatsvond. We zijn van plan het themajaar in het weekend van 13 en 14 april met een officieel moment te openen. Daarnaast wordt voor deze aangelegenheid een kunstwerk in de openbare ruimte gerealiseerd.
Kunst en cultuur ondersteunen
Geen bijzonderheden.
Herstel van iconische Maasheggen
Voor 2023 is een omissie in het budget waargenomen. Van belang is dat het budget voldoende wordt aangevuld om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen uitvoeren.
Effectief werken aan duurzaamheid
Het project rondom energiearmoede heeft een langere looptijd gekregen van het Rijk. Dat maakt het mogelijk meer tijd te nemen voor effectievere maatregelen, gericht op energiebesparing in plaats van een witgoedregeling. Het effect zal daarmee groter zijn.
Nieuw systeem voor afvalinzameling (uitvoering grondstoffenplan)
Geen bijzonderheden.

2.5. Programma Bestuur en organisatie

Door verschillende probleemsituaties (energie, corona, ontheemden, arbeidsmarkt enzovoorts) is de druk op de gemeentelijke organisatie erg hoog. Het ZBB-traject (Zero based budgeting) uit 2021 leerde dat er nauwelijks vlees op de botten van de organisatie zit en dat we keuzes moeten maken. Bovendien hebben we te maken met een krappe arbeidsmarkt. Desondanks staat de verbetering van de dienstverlening niet stil. We investeren in medewerkers om de inwoners van Mook en Middelaar zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn. Om inwoners beter te betrekken bij (veranderingen in) hun leefomgeving gaan we inwonerparticipatie een belangrijkere plek geven. Hierbij horen heldere kaders, ook voor burgerinitiatieven.

Gemeenteraad
We willen samen bouwen om het vertrouwen van onze inwoners waar te maken. Samen bouwen op grond van bereikte resultaten, participatie, integriteit en een samenwerking tussen bestuur en inwoners die is gebaseerd op ieders verantwoordelijkheden en mogelijkheden. Om in het besluitvormingsproces van de raad de inwoners meer te betrekken, de kwaliteit van het debat te verbeteren en het raadswerk beheersbaar te houden, gaan we in 2023 aan de slag met het nieuwe ‘Mooks vergadermodel’. Ook wordt een onafhankelijke rekenkamer verplicht voor alle gemeenten. Deze ondersteunt de controlerende en kaderstellende taken van de gemeenteraad. In 2023 onderzoeken we het instellen van een onafhankelijke rekenkamer, waarvoor een raadsvoorstel aan uw raad wordt voorgelegd.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren aanpak inwonerparticipatie	
In het begin van 2023 is de online participatiemodule op MaasBuren.nl gelanceerd: een platform waar inwoners online kunnen meepraten over gemeentelijke plannen.	
Samenwerking	
In verband met de dubbele oriëntatie op Noord-Limburg en Rijk van Nijmegen wordt momenteel onderzocht of het mogelijk is om ondersteuning vanuit rijk/provincie te krijgen. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft een ‘Regio Deal’ gesloten met het Rijk. Projecten worden nu nader uitgewerkt.	
Mooks vergadermodel	
De gemeenteraad werkt met ingang van 2023 met een nieuw vergadermodel; hiertoe is het reglement van orde aangepast in de raad van 2 februari 2023. Het nieuwe vergadermodel wordt gemonitord aan de hand van evaluaties na elke raadscyclus. Na een jaar vindt een eindevaluatie plaats.	
Verplichte onafhankelijke rekenkamer	
Via de auditcommissie wordt het instellen van een rekenkamer onderzocht, passend bij de schaal van Mook en Middelaar. De planning is om eind 2023 een voorstel aan de raad voor te leggen.	

3. Stand van zaken

3.1. Exploitatie 2023

Begroot : heel 2023

Realisatie : januari t/m april

Exploitatie 2023									
Omschrijving	**Lasten 2023**			**Baten 2023**			**Saldo 2023**		
	Begroot	**Realisatie**	**Restant**	**Begroot**	**Realisatie**	**Restant**	**Begroot**	**Realisatie**	**Restant**
Programma Sociale leefomgeving	2.648	643	2.005	288	223	65	2.360	420	1.940
Programma Sociaal domein	6.525	2.152	4.373	1.628	557	1.071	4.897	1.595	3.302
Programma Fysieke leefomgeving	2.165	458	1.707	770	605	165	1.395	-147	1.542
Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid	2.088	365	1.722	1.094	17	1.078	993	349	645
Programma Bestuur en organisatie	1.392	363	1.028	70	52	18	1.322	312	1.010
Subtotaal programma's	**14.818**	**3.982**	**10.836**	**3.850**	**1.453**	**2.397**	**10.968**	**2.528**	**8.439**
Algemene dekkingsmiddelen	12	0	12	15.526	6.996	8.530	-15.514	-6.996	-8.518
Kosten van overhead	5.317	2.480	2.837	0	14	-14	5.317	2.466	2.851
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag voor onvoorzien	20	0	20	0	0	0	20	0	20
Subtotaal admo	**5.349**	**2.480**	**2.869**	**15.526**	**7.010**	**8.516**	**-10.177**	**-4.530**	**-5.647**
Subtotaal voor mutaties reserves	**20.166**	**6.461**	**13.705**	**19.376**	**8.463**	**10.913**	**791**	**-2.002**	**2.792**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	0	0	0	806	0	806	-806	0	-806
Subtotaal reserves	**0**	**0**	**0**	**806**	**0**	**806**	**-806**	**0**	**-806**
Totaal-generaal	**20.166**	**6.461**	**13.705**	**20.182**	**8.463**	**11.719**	**-15**	**-2.002**	**1.986**

Toelichting

Bovenstaand overzicht betreffen de ramingen over heel 2023 en de realisaties t/m april (eerste vier maanden). Niet alle baten en lasten worden gelijkmatig gedurende het jaar gerealiseerd. Op basis van bovenstaand overzicht lopen de gerealiseerde lasten iets achter ten opzichte van het gemiddelde. Dit komt onder andere doordat de kapitaallasten (afschrijving + rente) over eerste vier maanden nog niet verwerkt zijn. De verwerking van de kapitaallasten geschiedt immers eens per jaar.

Op realisatiebasis worden bij de jaarrekening 2023 de kosten van overhead verdeeld over de programma's. Deze overboeking betreft de salariskosten die toe te schrijven zijn aan het desbetreffende programma. In 2023 zijn dusver de salariskosten nog geboekt op overhead. Vanaf begrotingsjaar 2024 worden de salarislasten zowel geraamd als verantwoord op programmaniveau. Daarnaast heeft december een hogere kostenpost in verband met uitbetaling IKB.

De gerealiseerde baten liggen t/m april iets hoger dan het gemiddelde, omdat een deel van de belastingopbrengsten in de eerste vier maanden worden gerealiseerd (o.a. OZB opbrengsten). De overige baten, met name de uitkeringen uit het gemeentefonds, wordt gelijkmatig per maand ontvangen.

3.2. Lopende kredieten 2023

Hieronder treft u het overzicht van de lopende kredieten t/m april 2023. De beginstand van ieder krediet is de eindstand per 31 december 2022 conform de Jaarstukken 2022. Er zijn voor 2023 nieuwe kredieten geraamd volgens de Programmabegroting 2023. Een aantal kredieten worden medio 2023 afgewikkeld. Dit wordt verwerkt in de Jaarstukken 2023 (besluitvorming juni 2024).

Realisatie : januari t/m april

Lopende kredieten 2023						
Omschrijving	**Raadsbesluit**	**Restant krediet per 31-12 -2022**	**Kredieten 2023**	**Realisatie 2023**	**Restant per eind april**	**Toelichting / Status**
Revitalisering raadzaal	03-11-2016	54	0	0	54	
Revitalisering De Lier	03-11-2016	49	0	0	49	
Sleutelproject Pleisterplaats N271 Plasmolen	14-12-2017	94	0	0	94	Afwikkeling project naar verwachting medio 2024
Bijdrage provincie Sleutelproject Pleisterplaats N271 Plasmolen	14-12-2017	-60	0	0	-60	
Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek	08-03-2018	270	0	0	270	Uitvoering project is gelieerd aan de elektrificatie van de Maaslijn
Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek gemeentedeel	08-03-2018	35	0	0	35	
Bijdrage provincie Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek	08-03-2018	-122	0	0	-122	
Herinrichting N271 bij Plasmolen	25-10-2012	67	0	0	67	Afwikkeling project naar verwachting medio 2023
Bijdrage provincie herinrichting N271 bij Plasmolen	13-09-2018	-5	0	0	-5	
Vervanging riool 2019 (60 jaar)	08-11-2018	282	0	0	282	Wordt in 2023 afgewikkeld
Riool milieumaatregelen 2019 (60 jaar)	08-11-2018	147	0	0	147	

Kerkplein Middelaar	14-12-2017	141	0	0	141	Project wordt naar verwachting medio 2024 uitgevoerd
Herinrichting N271 Hart van Mook	25-10-2013	4	0	0	4	Afwikkeling project naar verwachting medio 2023
Centruminrichting Mook - Herinrichting openbare ruimte	08-11-2018	4	0	2	2	Afwikkeling project naar verwachting medio 2023
Bijdrage provincie Centruminrichting Mook	08-11-2018	0	0	0	0	
Bijdrage derden Centruminrichting Mook	08-11-2018	-13	0	0	-13	
2020: Nieuw-/verbouw gemeentehuis	7-11-2019 / 11-11-2020	2.000	0	0	2.000	De investering is uitgesteld naar 2024
2020: Zonnepanelen	12-03-2020	10	0	0	10	Wordt in 2023 afgewikkeld
2020: Er zit muziek in Mook en Middelaar	07-01-2019	220	0	0	220	Betreft een verzamelkrediet voor diverse projecten
2020: Openbare verlichting Masten	07-11-2019	7	0	0	7	Wordt in 2023 afgewikkeld
2020: Openbare verlichting Armaturen	07-11-2019	10	0	0	10	Wordt in 2023 afgewikkeld
2020: Mobiliteitsplan 2020	07-01-2019	54	0	0	54	Wordt in 2023 afgewikkeld
2020: Vervanging riool (20 jaar)	08-12-2016	17	0	0	17	Wordt in 2023 afgewikkeld
2020: Vervanging riool (60 jaar)	08-12-2016	102	0	0	102	Wordt in 2023 afgewikkeld
2020: Proef Plasmolen	07-11-2019	1.704	0	4	1.700	Besluitvorming medio 2023 en uitvoering in 2024
Bijdrage derden Proef Plasmolen	07-11-2019	0	0	0	0	
2020: Implementatie Squit 20/20	16-09-2020	16	0	0	16	Afwikkeling project naar verwachting medio 2023
2021: Mobiliteitsplan 2021	11-11-2020	45	0	0	45	Wordt in 2023 afgewikkeld

2021: Openbare verlichting Masten	07-11-2019	19	0	0	19	Wordt in 2023 afgewikkeld
2021: Openbare verlichting Armaturen	07-11-2019	18	0	0	18	Wordt in 2023 afgewikkeld
2021: Economische agenda 2021-2024	04-03-2021	80	0	4	75	
2021: Nieuwbouw/verbouw Kandinsky	11-11-2020	4.000	0	0	4.000	De investering is uitgesteld naar 2025
2022: Ventilatie Adalbertschool	16-06-2022	160	0	0	160	
Bijdrage Ventilatie Adalbertschool door Lijn 83 en Rijksoverheid	16-06-2022	-74	0	0	-74	
2021: Vervanging riool	08-12-2016	31	0	0	31	Wordt in 2023 afgewikkeld
2021: Riool milieumaatregelen	08-12-2016	-21	0	0	-21	Wordt in 2023 afgewikkeld
Bijdrage derden riool milieumaatregelen	08-12-2016	12	0	0	12	Wordt in 2023 afgewikkeld
2021: Lob van Gennep	08-04-2021	0	0	0	0	Project wordt naar verwachting medio 2024 uitgevoerd
2022: Openbare verlichting Masten	10-11-2021	18	0	0	18	
2022: Openbare verlichting Armaturen	10-11-2021	19	0	0	19	
2022: Speelvoorzieningen	12-09-2019	10	0	0	10	
2022: Vervanging riool	16-11-2021	329	0	6	323	
2022: Lichtinstallatie Astrantia (korfbalveld)	29-09-2022	23	0	0	23	Wordt in 2023 afgewikkeld
2023: Vrachtauto (va 395)(K)	10-11-2023	0	240	0	240	Aanschaf zal naar verwachting eind 2023 plaatsvinden
2023: Openbare verlichting Masten	10-11-2023	0	20	0	20	

2023: Openbare verlichting Armaturen	10-11-2023	0	20	0	20	
2022: Project Maasheggen I	30-09-2021	613	0	0	613	Project wordt medio 2023 uitgevoerd
Bijdrage provincie Maasheggen I	30-09-2021	-318	0	-318	0	
2022: Investeringen speeltoestellen	10-03-2022	43	0	15	27	
Bijdrage derden Investering speeltoestellen	10-03-2022	-43	0	0	-43	
2022: Ecozone Molenhoek	18-11-2020	47	0	0	47	
2023: Grondstoffenplan	10-11-2023	0	365	0	365	Project wordt medio 2023 uitgevoerd
2023: Project Maasheggen II	10-11-2023	0	234	98	136	
2023: Riool milieumaatregelen	16-11-2021	0	0	1	-1	
2023: Vervanging riool	16-11-2021	0	649	1	648	
Totaal-generaal		**10.098**	**1.528**	**-186**	**11.812**	

Toelichting

De twee grootste kredieten zijn doorgeschoven naar de toekomst. Dit betreffen € 2 miljoen naar 2024 ten behoeve van nieuw-/verbouw van het gemeentehuis en € 4 miljoen naar 2025 ten behoeve van nieuw-/verbouw van het Kandinskycollege. Daarnaast zal het krediet ad € 649k ten behoeve van '2023: Vervanging riool' worden verdeeld over meerdere gerelateerde kredieten. Van de resterende kredieten wordt een deel naar verwachting afgewikkeld in 2023. De andere kredieten zullen naar verwachting gebruikt worden in 2024 en verder.

Op grond van vraag 18 met betrekking tot de ingediende vragen bij de Jaarstukken 2022 dient voor krediet '2022: Lichtinstallatie Astrantia (korfbalveld)' vermeld te worden dat de kosten hiervoor in 2022 per abuis ten laste zijn gebracht van de voorziening ‘Groot onderhoud gebouwenvoorziening’. Deze kosten worden administratief overgeboekt en ten laste gebracht van het betreffende krediet. Daarmee wordt dit krediet in 2023 afgewikkeld.

3.3. Stand en verloop reserves

Hiernavolgend treft u het overzicht aan van de reserves t/m april 2023. Het uitgangspunt is de stand per 31 december 2022 conform de Jaarstukken 2022. Er zijn volgens de Programmabegroting 2023 geen toevoegingen geraamd. De werkelijke onttrekkingen kunnen pas definitief verwerkt worden zodra de Jaarstukken 2023 zijn vastgesteld door de raad. Alle geraamde mutaties in reserves vinden alleen plaats op basis van raadsbesluiten.

Overzicht reserves 2023									
	Begroot				Realisatie				
Omschrijving reserve	Stand per 31-12-2022	Toevoeging aan reserve	Onttrekking uit reserve	Geraamd saldo o.b.v. begroting [1]	Bestemming resultaat 2022 [2]	Toevoeging aan reserve	Onttrekking uit reserve	Onttrekking t.b.v. dekking kap.lasten	Voorlopig saldo per eind april
Algemene reserves									
Algemene reserve	2.000	0	0	2.000	0	0	0	0	2.000
Vrij Besteedbare reserve	2.177	0	-20	2.157	1.261	0	0	0	3.438
Subtotaal algemene reserves	**4.177**	**0**	**-20**	**4.157**	**1.261**	**0**	**0**	**0**	**5.438**
Bestemmingsreserves									
Verkoop aandelen Attero	95	0	-5	90	0	0	0	0	95
Wijkontwikkeling	46	0	0	46	0	0	0	0	46
Stimulering Woningbouw	41	0	0	41	0	0	0	0	41
Vluchtelingen en statushouders	0	0	0	0	45	0	0	0	45
Budgetoverheveling [3]	653	0	-690	-37	260	0	0	0	913
Kap.lasten brw.kaz./gem.werf	478	0	-34	444	0	0	0	0	478
Centrumplan Mook aankoop panden	13	0	0	13	0	0	0	0	13
Afschr. investeringsplan 2013-2016	1.374	0	-57	1.317	0	0	0	0	1.374
Subtotaal bestemmingsreserves	**2.701**	**0**	**-786**	**1.915**	**305**	**0**	**0**	**0**	**3.006**
Totaal-generaal	**6.878**	**0**	**-806**	**6.072**	**1.566**	**0**	**0**	**0**	**8.444**

1) Geraamd saldo is op basis van realisatie per 31 december 2022 plus geraamde toevoegingen en onttrekking op basis van begroting na wijzigingen, maar exclusief de bestemming van het rekeningresultaat 2022.

2) Conform voorstel besluitvorming 15 juni 2023 (VBR: € 1.261k betreft toevoeging € 1.441k en onttrekking € 180k)

3) Conform Eindejaarsrapportage voorlopige onttrekking € 690k. Middels Jaarstukken meer kosten gemaakt en lagere toevoeging. Na besluitvorming Jaarstukken 2022 wordt de raming aangepast.

Toelichting overzicht reserves

De afgelopen jaren zijn al diverse bestemmingsreserves opgeheven en worden bedragen zo veel mogelijk geraamd in de exploitatie. Uitgangspunt is dat met name bestemmingsreserves met betrekking tot dekking kapitaallasten worden afgebouwd, maar alleen als de financiële ruimte in de exploitatie dat toelaat.

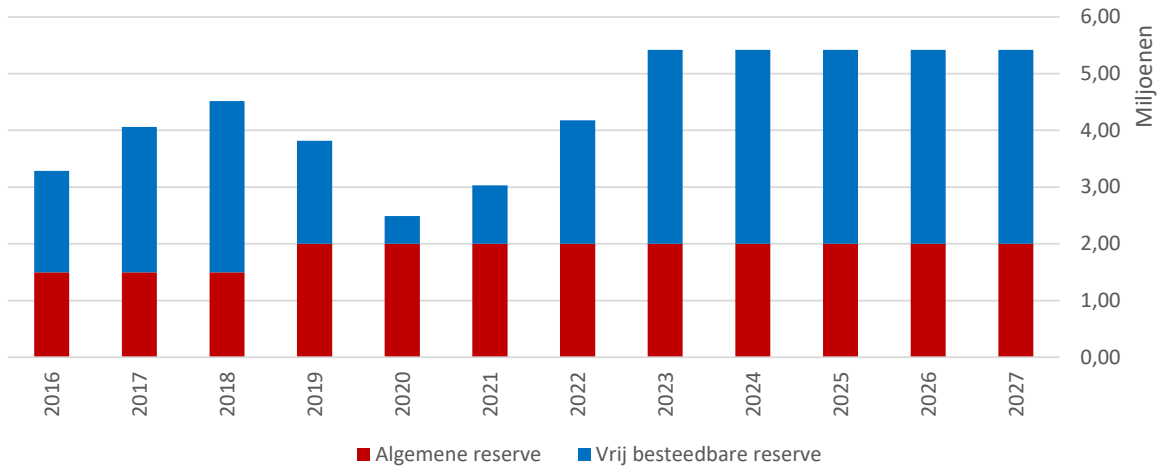
Verloop Vrij Besteedbare Reserve

Onderstaande tabel laat het verloop van de Vrij Besteedbare Reserve (VBR) zien van vier jaar vóór en vier jaar ná het lopende begrotingsjaar. De saldi tot en met 2022 betreffen de werkelijke saldi op basis van de jaarrekeningen. Vanaf 2023 betreft dit geraamde saldi.

Jaar	Saldo einde jaar	Index (2015=100)
2019	1.817	99%
2020	487	27%
2021	1.032	56%
2022	2.177	119%
2023	**3.418**	**187%**
2024	3.418	187%
2025	3.418	187%
2026	3.418	187%
2027	3.418	187%

Algemene reserves

Onderstaande grafiek betreft de eindsaldi van de twee algemene reserves, zijnde de Vrij Besteedbare Reserve en de Algemene reserve (ter afdekking van risico's). Tot en met 2022 zijn dit gerealiseerde bedragen. Vanaf 2023 zijn dit ramingen. De voorgesteld resultaatbestemming over 2022 is verwerkt in de raming van 2023.

3.4. Stand en verloop voorzieningen

Hiernavolgend treft u het overzicht aan van de voorzieningen t/m april 2023. Uitgangspunt is de stand per 31 december 2022 conform de Jaarstukken 2022. De geraamde dotaties zijn conform de Programmabegroting 2023. De geraamde aanwending van de egalisatievoorzieningen zijn conform de beheerplannen. Dotaties vinden veelal plaats op 1 januari. De aanwending vindt veelal gedurende het jaar plaats.

De gerealiseerde dotaties van de voorzieningen zijn of worden gelijk gesteld aan de geraamde dotaties aan voorzieningen. De aanwending vindt plaats gedurende het jaar of op het einde van het jaar.

Overzicht voorzieningen 2023

Omschrijving voorziening	Begroot				Realisatie			
	Stand per 31-12-2022	Dotatie aan voorziening	Aanwending voorziening	Geraamd saldo o.b.v. begroting	Dotatie aan voorziening	Aanwending voorziening	Vrijval voorziening	Voorlopig saldo per eind april
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen								
Pensioenen (gewezen) wethouders	951	30	-27	954	0	0	0	951
Wachtgeldverplichting	210	0	-67	143	0	0	0	210
Subtotaal	**1.161**	**30**	**-94**	**1.096**	**0**	**0**	**0**	**1.161**
Voorzieningen voor risico's	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening egalisatievoorzieningen								
Rationeel wegbeheer	446	155	-275	325	155	0	0	601
Groot onderhoud bruggen	62	23	0	85	23	0	0	85
Groot onderhoud gebouwenbeheer	1.120	76	-133	1.063	76	-29		1.167
Subtotaal	**1.628**	**254**	**-408**	**1.473**	**254**	**-29**	**0**	**1.852**
Voorzieningen bijdragen vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven								
Egalisatie afvalstoffenheffing	0	0	0	0	0	0	0	0
Rioolbeheer	4.331	0	0	4.331	0	0	0	4.331
Subtotaal	**4.331**	**0**	**0**	**4.331**	**0**	**0**	**0**	**4.331**
Voorziening bijdragen van derden								
Herontwikkeling De Bisselt	24	0	0	24	0	-3	0	21
Financiële compensatie bomenplan	1	0	0	1	0	0	0	1
Subtotaal	**25**	**0**	**0**	**25**	**0**	**-3**	**0**	**22**
Totaal-generaal	**7.144**	**284**	**-502**	**6.925**	**254**	**-32**	**0**	**7.366**

3.5. Bedrijfsvoering

Personeel
De wijziging in de organisatiestructuur van medio 2022, waarbij we van 2 naar 3 afdelingen zijn gegaan, levert het gewenste effect op. Alle teams zijn rechtstreeks vertegenwoordigd in het managementteam en er is een betere verdeling ontstaan in de span of control van de afdelingshoofden.

We hebben extra geïnvesteerd in de structurele formatie. Dat zorgt ervoor dat de organisatie beter bemenst is op de plekken waar dat noodzakelijk is. De krapte op de arbeidsmarkt blijft nog altijd een uitdaging. Werving van een vacatures vraagt extra aandacht. Waar nodig maken we gebruik van de flexibele schil, maar we streven naar zoveel mogelijk structurele inzet.

Om de voorbereiding en uitvoering van de opvang van Oekraïense ontheemden mogelijk te maken is een tijdelijke projectorganisatie opgezet, die wordt aangestuurd door de gemeentesecretaris.

Het belang van aantrekkelijk werkgeverschap ligt landelijk onder een vergrootglas. Dat vraagt in deze tijd extra aandacht, ook voor het behoud van onze medewerkers. Wij zetten meer in op ‘binden en boeien’ van onze medewerkers. In het najaar van 2023 wordt een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) gehouden en wordt de RI&E uitgevoerd, met een onderzoek naar psychosociale arbeidsbelasting (PSA). De uitkomsten van deze onderzoeken geven meer inzicht in de gewenste en noodzakelijke aanpassingen aan de organisatie om zo de werkomstandigheden te optimaliseren.

ICT-budget
Software leveranciers hebben op alle fronten te maken gehad met fors stijgende kosten. Dat vertaalt zich in het doorvoeren van hogere indexeringen. Systemen moeten het hoofd bieden aan toenemende cyber-dreigingen en dit vraagt stevige aanpassingen bij de softwareleveranciers en iRvN. Tegelijkertijd is het pad naar 'software as a service' (afgekort SaaS) definitief ingeslagen. Software wordt zo als dienst geleverd, via internet. Dit levert kwalitatieve voordelen op, maar vertaalt zich ook in stijging van kosten aangezien de leverancier meer levert. Uitvoering geven aan de Woo (Wet Open Overheid waarbij we actief – geanonimiseerd - moeten gaan publiceren) en werken aan toegankelijkheid van informatie voor de buitenwereld zal ook zijn weg moeten vinden naar systemen en dus kostenstijging in de hand werken. Het streven blijft om zoveel mogelijk te doen met bestaande middelen.

4. Financiële bijstellingen

4.1. Samenvatting

Mutaties Zomerrapportage 2023

De tabel hieronder bevat de mutaties van de Zomerrapportage per programma. Positieve bedragen zijn nadelen (debet), negatieve bedragen zijn voordelen (credit). Onderstaand schema laat voor 2023 een uitzetting van de lasten voor de programma's en admo zien van in totaal € 350k na verwerking van de gevraagde wijzigingen voor de baten en lasten van de programma's en overhead. Echter zijn de effecten van de meicirculaire nog niet verwerkt. De reden hiervoor is dat deze Zomerrapportage betrekking heeft op de eerste vier maanden van 2023 en de meicirculaire pas in de vijfde maand beschikbaar is.

Mutaties Zomerrapportage	
1 Sociale leefomgeving	95
2 Sociaal Domein	407
3 Fysieke leefomgeving	350
4 Toerisme, natuur en duurzaamheid	102
5 Bestuur en organisatie	-69
Subtotaal programma's	**885**
Correctie Sociale leefomgeving	-48
Correctie Sociaal Domein	-203
Correctie Fysieke leefomgeving	-175
Correctie Toerisme, natuur en duurzaamheid	-51
Correctie Bestuur en organisatie	0
Subtotaal correcties programma's	**-477**
Algemene dekkingsmiddelen	-100
Kosten van overhead	42
Vennootschapsbelasting	0
Bedrag voor onvoorzien	0
Subtotaal admo	**-58**
Toevoegingen aan reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Subtotaal reserves	**0**
Totaal mutaties	**350**
	N

Toelichting

In totaal wordt voor alle programma's tezamen een bedrag ad € 885k extra gevraagd. De voorgaande jaren laten ieder jaar een onder uitputting zien. Op basis van deze data is het voorstel om 50% van de gevraagde bijstellingen te honoreren per programma. Dit is in bovenstaande schema zichtbaar gemaakt door een correctie per programma op te nemen. Bij het programma Bestuur en organisatie is geen correctie toegepast omdat bij dit programma de baten groter zijn dan de lasten. Rekening houdend met deze correctie komt de uitzetting van de lasten voor de programma's en admo in totaal op een bedrag van € 350k.

4.2. Detailmutaties

Programma Sociale leefomgeving

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2023
1.01	Fysieke veiligheid	476	Bijramen bijdrage Veiligheidsregio Limburg-Noord	STR	38
1.02	Inburgering	0	Hogere baten	INC	-66
			Hogere kosten	INC	66
1.03	Onderwijsachterstanden	0	Hogere baten	INC	-64
			Hogere kosten	INC	64
1.04	Opvang Oekraïense ontheemden passagiersschip	0	Hogere baten	INC	-1.693
			Hogere kosten	INC	1.693
1.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	INC	57
	Totaal				**95**

Toelichting

1.01	Fysieke veiligheid	:	Betreft een bijstelling als gevolg van een wijziging van de begroting van de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Hiermee wordt ingespeeld op de verwachte toename van de eigen bijdrage.
1.02	Inburgering	:	Voor ‘inburgering’ wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal.
1.03	Onderwijsachterstanden	:	Voor ‘onderwijsachterstanden’ wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal.
1.04	Opvang Oekraïners schip	:	Voor ‘Opvang Oekraïense ontheemden passagiersschip’ wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal.
1.99	Divers	:	Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma Sociaal domein

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2023
2.01	Uitkering participatiewet	-1.429	Bijstelling kosten op basis van voorlopige beschikking Rijk	INC	-301
			Bijstelling ontvangsten op basis van voorlopige beschikking Rijk	INC	294
2.02	Geëscaleerde zorg 18+	111	Aframen budget in verband met niet doorgaan van taakstelling	STR	-100
2.03	Armoedebeleid minimabeleid	189	Verdeling budget naar verschillende onderdelen op basis van nota minimabeleid	STR	-50
2.04	Wijkteams en lokale toegang	99	Aframen budget in verband met herijking subsidieverlening	STR	-2
2.05	Maatwerkvoorzieningen Wmo	153	Bijstelling in verband met verwachte hogere kosten in 2023	INC	65
2.06	Maatwerkdienstverlening 18-	1.318	Bijstelling in verband met verwachte hogere kosten in 2023 en aanpassing tarief in opvolgende jaren	STR	477
2.07	Maatwerkdienstverlening 18+	1.261	Ontvangsten centrumgemeentemiddelen	STR	-132
			Bijstelling in verband met verwachte hogere kosten in 2023 en opvolgende jaren	STR	131
2.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	STR	25
	Totaal				**407**

Toelichting

2.01	Uitkering participatiewet	:	De extra lasten betreffen een bijstelling op basis van de voorlopige beschikking 2023 van het Rijk. De ontwikkeling van het uitkeringsbestand en een prognoseberekening op basis van de gemiddelde kosten van de afgelopen drie jaar laat een fors tekort zien dat voor rekening komt van de gemeente. De vangnetregeling is hierbij niet van toepassing omdat niet voldaan wordt aan de voorwaarde van een gecumuleerd tekort over 2020, 2021 en 2022. Doordat budgetneutraal begroot wordt bij een specifieke uitkering, betreffen de extra baten een bijstelling van de ontvangsten van het Rijk voor de UPW-middelen op basis van de voorlopige beschikking voor 2023. De baten is een bedrag voor de uitkeringen en verstrekking van loonkostensubsidies.
2.02	Geëscaleerde zorg 18+	:	Vanwege het niet doorgaan van de taakstelling voogdij 18+ is het opgevoerde werkbudget in 2022 niet meer nodig en daardoor wordt dit bedrag bijgesteld.
2.03	Armoedebeleid minimabeleid	:	In de begroting 2023 is 50k beschikbaar gesteld vanwege verruiming van het minimabeleid. Dit bedrag wordt nu op basis van de nota minimabeleid verdeeld over de verschillende onderdelen. Deze post verloopt budget-neutraal.
2.04	Wijkteams en lokale toegang	:	Er wordt extra budget vrijgemaakt voor buurtgezinnen en vanuit het Rijk worden extra middelen ter beschikking ontvangen voor versterking en ondersteuning van wijkteams. Van deze middelen wordt onder andere een gedragswetenschapper gefinancierd. De subsidie aan Synthese is verlaagd omdat Synthese geen gezinscoaches meer faciliteert aan de wijkteams. Deze werkzaamheden zijn overgenomen door de jeugdconsulenten. Hierdoor kan deze post naar beneden worden bijgesteld.
2.05	Maatwerkvoorzieningen Wmo	:	Op basis van de prognoses 2023 vallen de te verwachten kosten in 2023 hoger uit, waardoor een bijstelling van het budget noodzakelijk is. Onder andere is een indicatie afgegeven voor het realiseren van een zorg(woon)unit.
2.06	Maatwerkdienstverlening 18-	:	Deze post betreft een bijstelling van zowel de baten als lasten. Onder aan de streep is echter een fors tekort waar te nemen, waardoor diverse structurele en incidentele bijstellingen noodzakelijk zijn. Verder betreft deze post meerdere openeinderegelingen, wat het juist inschatten bemoeilijkt. Deze noodzakelijke wijzigingen zijn oorzakelijk aan een structurele tariefverhoging van de dienstverlener en het meer gebruikmaken van dure voorzieningen door jeugdigen.
2.07	Maatwerkdienstverlening 18+	:	De extra baten betreffen een bijstelling vanwege ontvangsten centrumgemeentemiddelen 2023. Deze middelen worden ontvangen van de gemeente Nijmegen, waarmee projecten worden gefinancierd in het kader van o.a. GGD bijzondere zorg, en GGD Wmo Toezicht. Daarnaast vallen op basis van de prognoses 2023 de te verwachten kosten voor 2023 hoger uit, waardoor een bijstelling van het budget noodzakelijk is.
2.99	Divers	:	Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma Fysieke leefomgeving

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2023
3.01	Wegen, pleinen en fietspaden	350	Bijstelling in verband met extra projecten	INC	56
3.02	Openbare verlichting	80	Bijstelling in verband met fors gestegen energiekosten	INC	60
3.03	Riolering	410	Bijstelling kosten rioolinspectie	STR	26
		p.m.	Vrijval voorziening in verband met bijstelling budgetten riolering	INC	-29
3.04	Omgevingswet	0	Bijstelling in verband met implementatie van de Omgevingswet	INC	100
3.05	Onverharde wegen	0	Bijstelling in verband met vaststelling nieuw onderhoudsplan onverharde wegen	INC	112
3.06	OV-ambassadeursprojecten	0	Hogere baten	INC	-25
			Hogere kosten	INC	25
3.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	STR	25
	Totaal				**350**

Toelichting

3.01	Wegen, pleinen en fietspaden	:	Incidenteel is extra budget benodigd in verband met het realiseren van een tweetal burgerinitiatieven. Daarnaast zijn extra verkeersveiligheidsmaatregelen genomen met betrekking tot de herinrichting Stationsstraat, hetgeen niet is begroot.
3.02	Openbare verlichting	:	Bijstelling budget openbare verlichting is noodzakelijk in verband met de fors gestegen energiekosten.
3.03	Riolering	:	Voor de rioolinspectie, en het beoordelen en opstellen van een maatregelenplan is jaarlijks extra budget benodigd. Dit is oorzakelijk aan het feit dat drie jaar geleden de inspectienormen zijn veranderd, waardoor het huidige budget ontoereikend is. Doordat meerdere budgetten ten behoeve van de riolering zijn bijgesteld, dienen de meerkosten ten laste gebracht te worden van de voorziening riolering, aangezien in het lopende jaar de rioolheffing niet meer verhoogd kan worden.
3.04	Omgevingswet	:	In verband met de implementatie van de Omgevingswet is in 2023 extra budget benodigd om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen realiseren.
3.05	Onverharde wegen	:	Conform het nieuwe onderhoudsplan ten behoeve van het herstel en onderhoud van onverharde wegen is het van belang om de uitgaven structureel te waarborgen. Aangezien in de voorziening wegen geen rekening is gehouden met investeringen in en onderhoud van onverharde wegen, is nieuw budget benodigd. Het genoemde bedrag is overeenkomend met het nieuwe onderhoudsplan en betreft een incidentele investering. Voor de jaren 2024 t/m 2027 betreft het een structurele investering ad € 30k voor het onderhoud.
3.06	OV-ambassadeursprojecten	:	Voor OV-ambassadeursprojecten wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal.
3.99	Divers	:	Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2023
4.01	Economische promotie en toerisme	48	Bijstelling budget in verband met actieprogramma vrijetijdseconomie 2023	INC	35
4.02	Evenementen en overige recreatieve voorzieningen	3	Bijstelling budget in verband met aankomende activiteiten herdenking 450 jaar Slag op de Mookerheide	INC	30
4.03	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	0	Hogere baten	INC	-562
			Hogere kosten	INC	562
4.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	STR	37
	Totaal				**102**

Toelichting

4.01 Economische promotie en toerisme : Voor de uitvoering van het actieprogramma vrijetijdseconomie is afgesproken om per gemeente een vast bedrag te reserveren voor de uitvoering van het programma.

4.02 Evenementen en overige recreatieve voorzieningen : In verband met de herdenking 450 jaar Slag op de Mookerheide worden meerdere initiatieven verwacht. Om deze initiatieven concreter te kunnen maken is extra budget benodigd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de doelstellingen, zoals geformuleerd in de programmabegroting 2023.

4.03 Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) : Voor de CDOKE wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal.

4.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma Bestuur en organisatie

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2023
5.01	College van burgemeester en wethouders	455	Vervallen standaard dotatie rekenrente pensioenvoorziening gewezen wethouders	INC	-30
5.02	Budget incidenteel	58	Vrijval budget incidenteel	INC	-48
5.03	Overige baten en lasten	p.m.	Administratieve overheveling naar Overhead verzekeringen	STR	50
			Afname buffer voor kapitaallasten	STR	-50
5.99	Divers	p.m.	Diverse kleinere bijstellingen < € 20k	STR	9
	Totaal				**-69**

Toelichting

5.01 College van burgemeester en wethouders : De omvang van de pensioenvoorziening voor gewezen wethouders is met name afhankelijk van de rekenrente. De standaard dotatie vooraf kan hierdoor vervallen. Dit voorkomt ook onnodige boekingen bij een toename van de rekenrente. Dit leidt tot een jaarlijks voordeel.

5.02 Budget incidenteel : Vanwege de diverse incidentele lasten zijn, kan het gehele budget incidenteel vrijvallen.

5.03 Overige baten en lasten : Deze post betreft een administratieve overheveling middels doorbelastingen van baten naar negatieve kosten. Om de baten en lasten niet onnodig te verhogen, vinden de doorbelastingen alleen aan de lastenzijde plaats. De baten worden op € 0 gesteld en de lasten op € 50k.

5.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma Admo

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2023
9.01	Uitkeringen Gemeentefonds	-12.800	Bijstelling Gemeentefonds naar aanleiding van meicirculaire 2023	p.m.	p.m.
9.02	Overhead personeel algemeen	19	Bijstelling in verband met premiestijging aansprakelijkstelling	STR	21
9.03	Overhead communicatie	11	Bijstelling in verband met inwonersparticipatie en bestuursstijl	INC	25
9.04	Dividend	-346	Bijstelling dividenduitkering Enexis	INC	-100
9.99	Divers	p.m.	Diverse kleinere bijstellingen < € 20k	STR	-4
	Totaal				**-58**

Toelichting

9.01 Uitkeringen Gemeentefonds : Betreft de reguliere bijstelling van uitkeringen gemeentefonds naar aanleiding van de meicirculaire.

9.02 Overhead personeel algemeen : De premie van de Meerkeuzepolis aansprakelijkstelling is aanzienlijk gestegen waardoor een bijstelling van het begrote bedrag noodzakelijk is.

9.03 Overhead communicatie : Besloten is om incidenteel extra budget beschikbaar te stellen voor participatieaanpak Inwonersparticipatie en bestuursstijl.

9.04 Dividend : De dividenduitkering met betrekking tot Enexis is fors hoger uitgevallen dan ingeschat. Per saldo wordt 100k meer ontvangen.

9.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Mutaties reserves

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen STR/INC	Voorgestelde wijzigingen 2023
R.1			Geen mutaties reserves		0
	Totaal				**0**

4.3. Kredieten

Naast de bijstelling van de exploitatiebudgetten is het mogelijk dat ook wordt voorgesteld om (aanvullende) kredieten te voteren. Voor 2023 betreffen dit de volgende mutaties:

Mutaties kredieten

ID	Krediet	Primitieve begroting	Voorgestelde mutatie	Nieuwe begroting
K.01	Project Maasheggen I	633	491	1.124
K.02	Project Maasheggen II	234	254	488
K.03	Project Lob van Gennep	0	270	270
K.04	2020: Proef Plasmolen	1.704	0	1.704
K.05	Hart van Mook Herinrichting N271	4	26	30
K.06	2023: Vrachtauto buitendienst	240	55	295
K.07	2023: Vervanging riool	649	-425	224
K.08	2023: Riool milieumaatregelen	0	590	590
	Totaal	**3.464**	**1.261**	**4.725**

Toelichting

K.01 Project Maasheggen I	:	In de administratie moet het totale bedrag inclusief provinciale bijdrage aan investering worden opgenomen. Vanwege een omissie in de besluitvorming is alleen deels de gemeentelijke bijdrage geboekt en deels de provinciale bijdrage. Door deze post te bruteren worden zowel de gemeentelijke bijdrage als de provinciale bijdrage juist geboekt en zijn de geraamde bedragen conform projectplan. Hiertoe moet het totale budget voor project Maasheggen I met € 491k worden verhoogd, waarvan € 266k de gemeentelijke bijdrage en € 225k de provinciale bijdrage betreft.
K.02 Project Maasheggen II	:	In de administratie moet het totale bedrag inclusief provinciale bijdrage aan investering worden opgenomen. Vanwege een omissie in de besluitvorming is alleen deels de gemeentelijke bijdrage geboekt en deels de provinciale bijdrage. Door deze post te bruteren worden zowel de gemeentelijke bijdrage als de provinciale bijdrage juist geboekt en zijn de geraamde bedragen conform projectplan. Hiertoe moet het totale budget voor project Maasheggen II met € 254k worden verhoogd, waarvan € 10k de gemeentelijke bijdrage en € 244k de provinciale bijdrage betreft.
K.03 Project Lob van Gennep	:	Op 08-04-2021 heeft de Raad besloten om een bedrag van € 130k euro te reserveren voor het project Lob van Gennep. Daarna is middels een raadsbesluit op 30-09-2021 besloten dit bedrag ad € 130k niet in te zetten voor het project Lob van Gennep maar het budget te gebruiken voor het Project Maasheggen I. Echter wordt het project Lob van Gennep toch doorgezet, waardoor nu opnieuw budget nodig is om het project te kunnen voortzetten. Voor het project Lob van Gennep is in totaal een bedrag van € 270k nodig. Voorgesteld wordt om het krediet te verhogen met € 270k.
K.04 2022: Proef Plasmolen	:	Bij het vaststellen van het dekkingsplan 2021 ten behoeve van Proef Plasmolen is het volledige krediet gevoteerd door de raad, echter is de bijdrage van derden niet meegenomen bij de definitieve besluitvorming. Met het toevoegen van de bijdragen derden ad 1.000k wordt invulling gegeven aan het dekkingsplan. Resumé verloopt deze kredietwijziging begrotingsneutraal.
K.05 Hart van Mook Herinrichting N271	:	Voor de afronding van de projecten Hart van Mook en Centruminrichting Mook is extra budget benodigd voor het aanleggen van een parkje. De aanleg van het parkje is conform het projectplan, maar door enkele financiële tegenvallers is hier onvoldoende budget voor.
K.06 2023: Vrachtauto buitendienst	:	De vrachtauto van de buitendienst moet worden vervangen. Hiervoor is een krediet in de begroting 2023 opgenomen van € 240k. Voor de Europese aanbesteding zijn marktconforme offertes opgevraagd. Hieruit blijkt dat de verwachte kosten € 55k hoger zullen uitvallen. Het totale krediet inclusief aanvulling komt hiermee uit op € 295k.
K.07 2023: Vervanging riool	:	Betreft het bijstellen van het krediet op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Deze aframing wordt bijgeboekt bij 2023: Riool Milieumaatregelen.
K.08 2023: Riool milieumaatregelen	:	Bijstellen van het krediet vervanging riool op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en een geaccordeerd college- en raadsbesluit.

ANTWOORDEN OP VRAGEN FRACTIES ZOMERRAPPORTAGE 2023

*** Afdeling (ambtelijk)**
BV : afdeling Bedrijfsvoering
SOC : afdeling Sociaal
RUI : afdeling Ruimte

**** Portefeuillehouder (bestuurlijk)**
WG : burgemeester Willem Gradisen
TH : wethouder Ton Herings
HR : wethouder Holger Rodoe
FD : wethouder Frank Dillerop

Algemeen (pagina's 1 t/m 7)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w	Afd *	Portefeuille houder **
1		**Raadsbesluit blz. 1 Punt 4** Instemmen met het verlengen van de financieel nota zelfredzaamheid met 1 jaar. Waarom wordt hier alleen over de nota zelfredzaamheid gesproken en over een termijn van 1 jaar en niet zoals in het raadsvoorstel staat over het verlengen van de geldigheid van het huidige Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022) met twee jaar (tot en met 2024)?	DGP1	Dit is een verschrijving. Hier had inderdaad moeten staan 'Instemmen met het verlengen van de geldigheid van het huidige Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022) met twee jaar (tot en met 2024)'.	SOC	FD
2		**Algemene vraag m.b.t. Inclusieagenda**: Is er iets gedaan met de inclusieagenda? Er zou geen geld zijn om nieuwe dingen te doen, maar er zouden zoveel mogelijk aanpassingen bij bestaande situaties gebeuren. Een goed voorbeeld hiervan is de nieuwe bestrating bij de kerk in Molenhoek. Hier ontbreekt nu een geleidelijn, terwijl dit heel gemakkelijk gerealiseerd had kunnen worden.	DGP2	Onderdelen van de inclusieagenda zijn opgepakt, maar de nota is door personele krapte nog niet integraal uitgevoerd. Wij verwachten hier in het derde kwartaal aan toe te komen. In dit bewuste geval is niet gekozen voor een geleidelijn omdat een geleidelijn een route aangeeft. Om zomaar ergens in een weg deze lijn aan te leggen is niet verstandig. Hij geeft dan geen route aan, maar enkel losse punten.	SOC	FD

3		Er komen een aantal posten/cq onderwerpen naar voren waar bij de budgettering een omissie is geconstateerd. Hoe komt dit?	VVD1	Dat komt door voortschrijdend inzicht, bijvoorbeeld omdat in de loop van het jaar zicht is gekomen op de hoogte van beschikbare budgetten. Ook zijn enkele omissies uit het verleden inzichtelijk geworden, die worden in deze rapportage hersteld. De omissies aangaande de Omgevingswet en Omgevingsvisie hadden, met de kennis van nu, in een eerder stadium waargenomen kunnen worden en zodoende bij de Programmabegroting 2023 meegenomen kunnen worden. De omissie aangaande project Maasheggen is oorzakelijk aan het voorleggen van het netto-krediet in plaats van het bruto-krediet bij de besluitvorming.	BV	TH

Programmaverantwoording (pagina's 8 t/m 17)

NeeVraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w	Afd *	Portefeuille houder **
4	9	Deelnemen aan de veiligheidsregio: wat houdt het project onbeheersbare natuurbranden in? Wat wordt er van de bewoners verwacht?	DGP1	Uw raad is tijdens de raadsinformatieavond op 13 april 2023 geïnformeerd over het project. In het Risicobeheerplan 2021-2025 Natuur- en Bosbrand Mook en Middelaar zijn de risico's voor bewoners en bezoekers in beeld gebracht. Op basis van dit inzicht is een gebiedsproces op gang gebracht waarin brandweer, terreinbeheerders en gemeente gezamenlijk een maatregelenpakket voor de korte en lange termijn hebben opgesteld om de risico's op onbeheersbare bos- en natuurbranden te verkleinen. Hiervoor is een risicobeheerplan opgesteld. Om het huidige project en samenwerking verder voort te zetten, wordt er een nieuwe subsidie aangevraagd bij INTERREG VI Natuur- en bosbrandbeheersing. Bewoners kunnen aan dit project bijdragen door bijvoorbeeld het regelmatig vegen van de schoorsteen, het installeren van een vonkenvanger, het bladvrij houden van de dakgoten, het zichtbaar maken van het huisnummer, het zorgen voor een buitenaansluiting met lange tuinslang en het kort houden van het gazon.	BV	WG
5	9	Programma Sociale leefomgeving Een veilige leefomgeving creëren door versterkte ketenregie Laatste zin: wordt hiermee bedoeld dat per casus gekeken wordt naar zowel het Veiligheidshuis van Limburg als van Gelderland?	GL1	Enkele jaren geleden zijn convenanten opgemaakt om de samenwerking tussen Mook en Middelaar en beide Zorg- en Veiligheidshuizen vast te leggen. Daarnaast is er een overleg met de bestuurlijke portefeuillehouders veiligheid en zorg, de betreffende ambtelijke medewerkers en de wijkagent (politie) om dit lokaal eveneens af te stemmen. Daarbij wordt bezien, indien van toepassing, binnen welk Zorg- en Veiligheidshuis een bepaalde casus wordt ingebracht.	SOC	WG

6	9	Programma Sociale leefomgeving Richting geven aan de inzet van politie Er wordt vermeld dat de nieuwe wijkagent aan de slag is gegaan. Wie was hiervoor verantwoordelijk: de gemeente of de politie?	GL2	De politie, dus ook een wijkagent, heeft als werkgever de Nationale Politie. Over de inzet van een politiemedewerker als wijkagent vindt door de politiechef van het basisteam vooraf afstemming plaats met de burgemeester. De verantwoordelijkheid blijft liggen bij de politie als beheerder en werkgever.	BV	WG
7	10	Punt: Inzicht creëren in de huisvestingsopgaven voor het onderwijs. Dit proces wordt regionaal aangepakt in overleg met de betrokken schoolbesturen. Geldt dit ook voor het Kandinsky College?	DGP2	Ja, het betreft alle scholen binnen onze gemeente. Wij werken samen met de gemeenten Bergen en Gennep in het laten opstellen van het Integraal Huisvestingsplan.	SOC	FD
8	10	Programma Sociale leefomgeving Inzicht creëren in de huisvestingsopgaven voor het onderwijs Betreft dit alleen PO of ook VO?	GL3	Zie antwoord op vraag 7.	SOC	FD
9	11	Punt: Ontheemden opvangen. Wat houdt dat inburgerstraject in m.b.t. onze gemeente? Worden de verenigingen, naast Vluchtelingenwerk, hierbij betrokken? Bijvoorbeeld Eendracht, scouting, harmonie enz. En zo ja, gebeurt dat dan ook?	DGP3	Het inburgeringstraject is beschreven de regionale beleidsnota Nieuwe Wet Inburgering 2021. Vluchtelingenwerk Mook biedt de maatschappelijke begeleiding tijdens het inburgeringstraject. Verenigingen worden hierin niet specifiek betrokken, maar naar behoefte van de inburgeraar.	SOC	FD
10	11	Programma Sociaal Domein MOVE en Lokaal Sportakkoord uitvoeren Er wordt hier gesproken over de start van een integraal plan van aanpak voor 2023-2026. Wanneer is dit plan gereed? Wordt dit inderdaad al in 2023 tot uitvoer gebracht?	GL4	Het integrale plan van aanpak is in september 2023 gereed. Op onderdelen vindt de uitvoering in 2023 al plaats.	SOC	FD

11	11	Programma Sociaal Domein Voorbereidingen treffen decentralisatie Beschermd Wonen Er is onduidelijkheid over de doorvoering van de decentralisatie en het nieuwe verdeelmodel voor financiële middelen. Uitstel wordt niet uitgesloten. Wat zijn de consequenties hiervan, financieel en beleidsmatig?	GL5	Inmiddels is bekend dat de decentralisatie opnieuw is uitgesteld. Deze staat nu gepland per 2025. De financiële gevolgen zijn dat we de middelen nu niet op de eigen begroting ontvangen, maar dat centrumgemeente Nijmegen deze blijft ontvangen. We hebben met gemeente Nijmegen afspraken gemaakt over een aantal projecten die we uitvoeren, voorbereidend op de decentralisatie, en dat de bekostiging hiervan via gemeente Nijmegen loopt. Dit betreft onder andere de bekostiging van de wijk GGD en een communicatiecampagne die we later dit jaar starten.	SOC	FD
12	11	Oekraïense vluchtelingen. Locatie tegenover sportpark Maasvallei wordt niet genoemd. Vervalt die locatie tegenover Eendracht?	PvdA1	De locatie aan de Bovensteweg vervalt niet en is dus nog in beeld voor de realisatie van flexwoningen.	RUI	TH
13	11	Bij het onderdeel ‘Ontheemden opvangen’ staat het volgende: “We zijn goed op schema om de taakstelling te realiseren." Hoe goed zijn we op schema? Met andere woorden, kan dit concreter worden uitgelegd?	VVD1	De gemeente heeft voor het eerste half jaar 2023 een taakstelling om 10 statushouders te vestigen. Eind april 2023 zijn er 8 gehuisvest.	RUI	TH
14	11	Bij het onderdeel ‘Ontheemden opvangen’ is geschreven dat een aantal locaties niet meer onderzocht wordt bij de ruimtelijke verkenning. Zijn er andere plannen of mogelijkheden met/voor deze locaties die in dit kader zijn komen te vervallen?	VVD2	De reden dat deze locaties afgevallen zijn, is dat het redelijkerwijs niet mogelijk blijkt daar flexwoningen te realiseren. Op deze locaties is onvoldoende ruimte. Daarnaast kunnen de locaties nu verder worden ontwikkeld/ingevuld.	RUI	TH
15	12	Programma Sociaal Domein Ontheemden opvangen Bij het af laten vallen van de locaties wordt gesproken dat ze niet “redelijkerwijs tijdig beschikbaar” kunnen zijn. Is er sprake van een tijdspad waarin de opvang moet worden gerealiseerd? Zouden de locaties nog wel in beeld zijn als er wel genoeg middelen waren gekomen en de plannen niet stil waren gelegd?	GL6	Het is de bedoeling om de ontheemden na het eindigen van de opvangperiode op het schip elders te kunnen opvangen. Hierbij is geen sprake van een dergelijk tijdspad. Nee, deze locaties zouden niet meer in beeld zijn.	RUI	TH

16	12	Punt: Voorbereidingen treffen decentralisatie Beschermd Wonen. Welke organisaties in onze gemeente hebben daarmee te maken? Wat zijn dan de veranderingen?	DGP4	Er zijn geen directe gevolgen voor organisaties in onze gemeente. Wel betekent het dat we een aantal voorliggende voorzieningen hebben opgericht, zoals de themabijeenkomsten voor iemand met psychische kwetsbaarheid, welke opgezet en uitgevoerd worden door Ixta Noa. Daarnaast organiseren we op een aantal momenten bewustwordings-/ activeringsactiviteiten. Denk aan de week van de psychiatrie die we onlangs hadden, maar ook aan de 'dag van de mentale gezondheid' op 10 oktober aanstaande. Daarnaast volgt later dit jaar een communicatiecampagne over inclusie van deze doelgroep in de wijken.	SOC	FD
17	12	Direct erop af bij dreigende schulden. In mei is de start geweest. Hoe is de stand van zaken nu ?	PvdA2	Een nieuwe medewerker start voor het zomerreces met uitvoering van dit plan.	SOC	FD
18	12	De decentralisatie Beschermd Wonen is uitgesteld. Welke (mogelijke) risico's of (mogelijke) problemen brengt dit voor onze gemeente met zich mee?	VVD3	Het uitstel brengt geen risico's of problemen met zich mee. We hebben goede afspraken met centrumgemeente Nijmegen, zie ook het antwoord op vraag 11. De samenwerkingsconstructie met gemeente Nijmegen blijft doorlopen; en dit staat sowieso ook gepland voor de eerste jaren na de decentralisatie. Wat dat betreft zullen we geen verschil merken met de afgelopen jaren.	SOC	FD
19	13	Invoeren Omgevingswet; Wat is de reden van de omissie? Hoeveel is ervoor gereserveerd en hoeveel moet er extra bij en waarvoor?	DGP5	Bij de Programmabegroting 2023 is met de kennis van nu onvoldoende rekening gehouden met de volledigheid van het budget voor de Omgevingswet. Naar verwachting is in 2023 in totaal € 200k nodig. Na vaststelling van de Jaarstukken 2022 wordt € 100k overgeheveld naar 2023. Hierdoor is in 2023 naar verwachting nog een tekort van € 100k. Uw raad wordt in de RIA van 28 september 2023 nader hierover geïnformeerd.	RUI	TH

20	13	Opstellen OmgevingsVisie; Wat is de reden van de omissie? Hoeveel is ervoor gereserveerd en hoeveel moet er extra bij en waarvoor?	DGP6	Bij de Programmabegroting 2023 is met de kennis van nu onvoldoende rekening gehouden met de volledigheid van het budget voor de Omgevingsvisie. Er is voor gekozen om eerst in kaart te brengen om welke lasten het exact gaat, alvorens extra budget aan te vragen. Naar verwachting zijn deze lasten in kaart gebracht bij de Programmabegroting 2024.	RUI	TH
21	13	Punt: Openbare ruimte op orde houden. Om wat voor een bedragen gaat dit? Hoe wordt dit naar andere inwoners bekend gemaakt om dat ook toe te passen bij andere stenige pleintjes?	DGP7	Het totaal van de (jaar)budgetten van het beheer (groen, weg, het gemeentelijk Rioleringsplan, onderhoud bruggen, etc.) en de personeelskosten vormen de bedragen voor het op orde houden. Het omvormen van stenige pleintjes is gedaan op initiatief van de bewoners, waarbij zij ook werkzaamheden hebben gedaan. De aanpak (werkwijze) ervan moet gezien worden als pilot. Het idee is om de mogelijkheid tot 'omvormen' op te nemen in het aanstaande Duurzaamheidsbeleid - klimaatadaptatie.	RUI	HR
22	13	Programma Fysieke leefomgeving Realiseren van (betaalbare) woningen In de Programmabegroting 2022 zijn in deze paragraaf ook de plannen voor woningen voor Oekraïense ontheemden opgenomen. Daarover lezen we hier niets terug. Waarom is hiervoor gekozen? En wat is de stand van zaken mbt het onderzoek naar woningen voor deze doelgroep?	GL7	Het onderzoek naar de (financiële) haalbaarheid van de flexwoningen loopt nog. Zodra dit onderzoek resultaten/conclusies heeft opgeleverd, zullen we dit tijdig met u communiceren.	RUI	TH
23	13	Programma Fysieke leefomgeving Invoeren Omgevingswet Wat wordt hier bedoeld met ‘omissie’ en wie is daarvoor verantwoordelijk?	GL8	Bij de Programmabegroting 2023 is met de kennis van nu onvoldoende rekening gehouden met de volledigheid van het budget voor de Omgevingswet.	RUI	TH
24	13	Invoeren Omgevingswet en bij Opstellen Omgevingsvisie een omissie waargenomen. Wat betekent omissie hier? Gewoon vergeten?	PvdA3	Bij de Programmabegroting 2023 is met de kennis van nu onvoldoende rekening gehouden met de volledigheid van het budget voor de Omgevingsvisie.	RUI	TH

25	13	Molenhoek Zuid. Wordt de planning v.d. verplaatsing Volkstuinen gehaald? Wat is de stand van zaken?	PvdA4	Ja. Op 13 juli 2023 ligt het bestemmingsplan ter vaststelling voor aan uw raad.	RUI	TH
26	13	Openbare ruimte op orde houden. Mooie initiatieven, uitvoering ziet er goed uit. Waar zijn die pleintjes in Molenhoek? De verhoging van het budget is beperkt! Om welk bedrag gaat het dan?	PvdA5	Op initiatief van, en met inzet door de bewoners zelf, zijn er pleintjes aangepakt in Begijnenhof en de Hazelaar. De verhoging betreft incidenteel € 25k in 2023 en heeft betrekking op het totaalbudget voor onder andere onderhoud van groen.	RUI	HR
27	13	Openbare ruimte op orde houden: Het is een mooi initiatief dat met bewoners van twee pleintjes in Molenhoek afspraken zijn gemaakt dat zij het groen op deze pleintjes gaan onderhouden. Hoe is deze afspraak voor de toekomst geborgd als bewoners verhuizen en nieuwe bewoners komen of bewoners vanwege leeftijd niet meer in staat zijn de pleintjes te onderhouden.	VVD4	Het nakomen en continueren van de afspraken met de bewoners is een punt van aandacht. Mocht er om welke reden dan ook aanleiding zijn om hier op terug te komen, zal hierover overleg worden gevoerd met de bewoners.	RUI	HR
28	14	Programma Fysieke leefomgeving Invoeren Omgevingswet Wie moet het budget aanvullen? En wat is de consequentie als dat niet of onvoldoende gebeurt?	GL9	Het aanvullen van het budget is een raadsbevoegdheid. Het implementeren van de Omgevingswet is een wettelijke verplichting.	RUI	TH
29	15	De herdenking van 450 jaar Slag op de Mookerheide voorbereiden; goed bezig! Wie heeft het voortouw in de organisatie? Wie krijgt de opdracht het kunstwerk te maken? Welk budget is hiervoor?	DGP8	De gemeente neemt het voortouw in de organisatie van het themajaar. Hiervoor wordt een externe projectleider ingehuurd. Deze zal met verschillende organisaties binnen onze gemeente samenwerken in de organisatie van de herdenking. De opdracht voor het kunstwerk is reeds aan de kunstenaar verstrekt. De kosten voor het kunstwerk bedragen € 33k.	SOC	FD

30	15	Maasheggen; Wat is de reden van de omissie? Hoeveel is ervoor gereserveerd en hoeveel moet er extra bij?	DGP9	De omissie aangaande project Maasheggen is oorzakelijk aan het voorleggen van het netto-krediet in plaats van het bruto-krediet bij de besluitvorming. Voorgesteld wordt om het gemeentelijk aandeel te verhogen van € 633k naar € 806k. Dit is grotendeels overeenkomend met het oorspronkelijke raadsvoorstel (d.d. 30-09-2021). Zie voor een nadere toelichting het antwoord op vraag 56.	BV	TH
31	15	Programma Fysieke leefomgeving Opstellen omgevingsvisie Er is een omissie voor het budget voor 2023. Wat betekent deze omissie en wie is daarvoor verantwoordelijk?	GL10	De omissie aangaande project Maasheggen is oorzakelijk aan het voorleggen van het netto-krediet in plaats van het bruto-krediet bij de besluitvorming. Zie voor een nadere toelichting het antwoord op vraag 56.	BV	TH
32	15	Programma Fysieke leefomgeving Opstellen omgevingsvisie Wat gebeurt er als het budget niet wordt aangevuld, stellen we dan geen omgevingsvisie op? En wat is de stand van zaken van deze omgevingsvisie?	GL11	Het opstellen van een gemeentebrede omgevingsvisie is een wettelijke verplichting. De opdracht voor het opstellen van de omgevingsvergunning is verleend. Uw raad wordt in de RIA van 28 september 2023 nader hierover geïnformeerd.	RUI	TH
33	15	Programma Fysieke leefomgeving Openbare ruimte op orde houden In de Programmabegroting 2023 wordt gesproken over het Groenbeheersplan, in de Zomerrapportage 2023 lezen we daar niets over terug. Wat is de stand van zaken van dit plan?	GL12	Het onderhoud aan het groen is op basis van het geactualiseerde groen-areaal. Van een herzien of nieuw plan is geen sprake.	RUI	HR
34	15	Kunst en cultuur ondersteuning. Groen-gekleurd. Wat loopt hier dan in de pas?	PvdA6	Het proces om te komen tot een kerkenvisie loopt, dit gebeurt in samenwerking met gemeente Gennep en gemeente Bergen. De lancering van de Kunstroute vindt plaats op 6 juli 2023.	SOC	FD
35	15	Herstel van Maasheggen. bij herstel Maasheggen ook sprake van een omissie. Wat betekent dat hier?	PvdA7	De omissie aangaande project Maasheggen is oorzakelijk aan het voorleggen van het netto-krediet in plaats van het bruto-krediet bij de besluitvorming. Zie voor een nadere toelichting het antwoord op vraag 56.	BV	TH

36	16	Uitvoeren aanpak inwonersparticipatie: In het begin van 2023 is de online participatiemodule op MaasBuren.nl gelanceerd: een platform waar inwoners online kunnen meepraten over gemeentelijke plannen. Is dit bij alle bewoners kenbaar gemaakt, er zijn ook mensen die niet op Maasburen kijken, kunnen deze inwoners op een andere manier toch hierover meepraten (de gemeentelijk plannen)?	DGP10	De lancering van de module is via verschillende kanalen bekend gemaakt, onder meer via Ter Sprake en de social media. Aanvullend daarop kunnen inwoners vanzelfsprekend ook meepraten via de reeds bestaande kanalen, zoals inspraakavonden.	BV	HR
37	16	Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid Herstel van iconische Maasheggen Wat wordt hier bedoeld met ‘omissie’ en wie is daarvoor verantwoordelijk?	GL13	De omissie aangaande project Maasheggen is oorzakelijk aan het voorleggen van het netto-krediet in plaats van het bruto-krediet bij de besluitvorming. Zie voor een nadere toelichting het antwoord op vraag 56.	BV	TH
38	16	Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid Waarom zijn er geen bijzonderheden te vermelden over het afvalinzamelingsbeleid?	GL14	De uitvoering van het grondstoffenplan verloopt conform planning. Er zijn daarom momenteel geen bijzonderheden te melden.	RUI	HR
39	16	Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid Waarom is onder dit programma niets opgenomen over het duurzaamheidsbeleid dat momenteel opgesteld wordt?	GL15	Het vernieuwen van het duurzaamheidsbeleid verloopt conform planning. Er zijn daarom momenteel geen bijzonderheden te melden.	RUI	HR

Stand van zaken (pagina's 18 t/m 30)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w	Afd *	Portefeuille houder **
40	20	Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek gemeentedeel Wat is hierbij het verschil? Waarom moet dat apart staan?	DGP1	Conform het raadsbesluit d.d. 08-03-2018 heeft de provincie Limburg het aanbod gedaan om tegen meerkosten van € 270k een aparte fiets- en voetgangersstrook aan te leggen bij de vervanging van de huidige brug. Naast de kosten specifiek voor de bouw van de brug moet er rekening worden gehouden met het in- en begeleiden van de voetgangers en fietsers aan weerszijde van de brug. De raming hiervoor bedraagt € 35k. Hiermee komen de totaalkosten voor de gemeente uit op € 305k. Hiervan is een bedrag van 40% subsidiabel, bedrag groot € 122k. De 'netto' bijdrage komt hiermee uit op € 183k. De twee kredieten hebben ieder een ander doeleinde. Om het risico op kruisbestedingen te beperken is in 2018 ervoor gekozen om twee afzonderlijke kredieten in de administratie te verwerken. Dit vergemakkelijkt de ex post verantwoording van de provinciale subsidie. Deze administratieve scheiding heeft geen invloed op de praktische uitvoering.	RUI	HR
41	20	Vervanging riool 2019 (60 jaar) Wordt in 2023 afgewikkeld Riool milieumaatregelen 2019 (60 jaar) Aan wat voor een milieumaatregelen moeten we dan denken? Gebeurt dat ook nog in 2023 bij het vervangen van het riool?	DGP2	Dit zijn de jaarlijkse kredieten die op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) zijn vastgelegd. Feitelijk zijn dit de kredieten waarop bedragen begroot worden die ten laste gebracht worden van de voorziening Rioolbeheer. De begrote bedragen op deze jaarkredieten worden besteed aan de rioleringsprojecten die voor dat jaar op de rol staan conform datzelfde GRP. Het krediet Riool milieumaatregelen betreft voornamelijk de projecten rondom het afkoppelen van regenwater op het riool. Ook voor 2023 worden dergelijke projecten uitgevoerd.	RUI	HR

42	20-21	Bij de punten vervanging riool worden er verschillende jaren genoemd, is dit vervangen algemeen waar nodig omdat het niet functioneert of wordt er gericht in de kernen vervangen omdat het na een bepaald aantal jaren vervangen moet worden?	DGP3	Zie het antwoord op vraag 41.	RUI	HR
43	21	Kerkplein Middelaar wordt in 2024 uitgevoerd (is op de eerste regel van de tabel te lezen). Wordt dit project in 2024 daadwerkelijk uitgevoerd, of wordt dit in 2024 opgestart?	VVD1	Het bouwrijp maken wordt in 2024 opgestart.	RUI	TH
44	25	Afschrijving investeringsplan 2013-2016; graag een uitleg wat dit inhoudt en waarom dat dit nu bij de reserves staat.	DGP4	Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2013 is besloten om een deel van de Vrij Besteedbare Reserve om te zetten in een bestemmingsreserve ter dekking van de afschrijvingskosten van het investeringsplan 2013-2016.	BV	TH
45	29	Komt het resultaat van het medewerkerstevredenheids-onderzoek en de risico inventarisatie evaluatie ter beschikking van de raad?	PvdA1	Bedrijfsvoering is sinds de invoering van het dualisme in 2002 een verantwoordelijkheid van het college en niet van de gemeenteraad. Het is dus niet gebruikelijk dat uitkomsten van interne onderzoeken zoals deze ter beschikking worden gesteld aan de gemeenteraad. Desgewenst kan de gemeentesecretaris u te zijner tijd in een technische toelichting informeren over de staat van de organisatie en daarbij uitkomsten van het medewerkerstevredenheidsonderzoek meenemen.	BV	WG
46	29	In 2023 wordt een medewerkerstevredenheids-onderzoek uitgevoerd. Door wie wordt dit uitgevoerd, wat is het concrete doel van het onderzoek en wat gaat er met de resultaten gedaan worden?	VVD2	Door een daartoe gespecialiseerd bedrijf, BOL training en advies. Het doel van deze onderzoeken is de tevredenheid en betrokkenheid van medewerkers meten. De uitkomsten stellen het managementteam in staat om HR-beleid aan te passen en te verbeteren, wat kan leiden tot een hogere werktevredenheid en betere prestaties.	BV	WG

Financiële bijstellingen (pagina's 31 t/m 44)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w	Afd *	Portefeuille houder **
47	31	4.1 Samenvatting Toelichting: de voorgaande jaren laten steeds een onderuitputting zien. Dit hadden wij ook al geconstateerd. Hoe kan dit verklaard worden?	GL1	Het beeld van de voorgaande jaren is dat bij de zomerrapportage verschillende bijstellingen plaatsvinden door onder andere diverse verhogingen van budgetten en kredieten. Dit wordt gedaan ter voorkoming van verwachte tekorten. Aan het einde van het jaar blijkt dat het jaar wordt afgesloten met een groot positief resultaat. In de afgelopen jaren is dit jaarlijkse overschot voornamelijk te wijten aan enerzijds onverwachte en/of incidentele extra baten en anderzijds onderbesteding. Deze onderbesteding wordt voor het merendeel veroorzaakt door interne personele krapte, personeelswijzigingen, nasleep van Corona en grote tekorten aan grondstoffen.	BV	TH
48	31	4.1 Samenvatting Vanwege consequente onderuitputting de afgelopen jaren wordt gekozen voor halvering van de bevraagde bijstellingen per programma. Welk risico lopen we hiermee en hoe hoog schat men dit risico in?	GL2	Het beeld dat bij het antwoord op vraag 47 is geschetst willen we graag doorbreken. Om dit te bewerkstelligen is het werken met gecalculeerde risico's. Door in de zomerrapportage de helft van het totaalbedrag van de bijstellingen te honoreren, is het uitgangspunt dat er voldoende ruimte in de begroting op organisatieniveau zit om (een deel van) de mogelijke tekorten op te vangen. Tevens zullen de grote overschotten, zoals voorgaande jaren te zien waren, naar verwachting worden beperkt. Het beeld van de afgelopen jaren wordt hiermee naar verwachting doorbroken. Daarnaast wordt hiermee de rechtmatigheid op programmaniveau beoordeeld. Gezien het verloop van de afgelopen jaren is het de verwachting dat er voldoende ruimte in de begroting zit om een dergelijk gecalculeerd risico te nemen. Naast het lage risico, worden alle budgetten structureel gemonitord en worden indien nodig bij de Eindejaarsrapportage 2023 bijgesteld zodat rechtmatigheid geborgd blijft.	BV	TH

49	35	2.06; Maatwerkdienstverlening 18-; Wat zijn voorbeelden van dure voorzieningen?	DGP1	Voorbeelden van dure voorzieningen binnen het budget voor Maatwerkdienstverlening 18- zijn specialistische GGZ, specialistische begeleiding, en pleeg- en residentiële jeugdzorg.	SOC	FD
50	35	4.1 Samenvatting Tabel Programma Sociaal Domein Maatwerkdienstverlening 18- Hoe wordt dit verwachte tekort verklaard? En hoe verhoud zich dit tot de inzet van POH-jeugd?	GL3	Het tekort wordt veroorzaakt door enerzijds een algemene stijging van de kosten voor 2023 en anderzijds is de verwachting dat het aantal cliënten, voor met name de post Geestelijke Gezondheidszorg Jeugd (Jeugd-GGZ), zal stijgen. De post Maatwerkdienstverlening 18- omvat veel verschillende vormen van jeugdzorg. De POH Jeugd kan niet al deze vormen van Jeugdzorg voorkomen. Ook hebben we te maken met een sterke maatschappelijke trend, waarbij steeds meer jeugdigen met name Jeugd-GGZ nodig hebben. De pilot POH jeugd loopt nog te kort om hier op dit moment wat over te melden.	SOC	FD
51	35	Uitkering participatiestelsel. 2.01 Graag uitleg/verklaring van de laatste zin.	PvdA1	Laatste zin 1e alinea: De vangnetuitkering biedt gemeenten financiële compensatie voor grote(re) tekorten op het budget mochten er tekorten ontstaan binnen de uitvoering van de Participatiewet. Echter zijn de tekorten van 2020, 2021 en 2022 tezamen te laag om voor een compensatie in aanmerking te komen. Laatste zin 2e alinea: Gemeenten hebben de taak om werkgevers te stimuleren arbeidsgehandicapten in dienst te nemen. Met de uitkering van het Rijk worden zowel de uitkeringen binnen de Participatiewet betaald alsmede de bijdrage aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) voor het verschil tussen de loonwaarde en het minimumloon (= loonkostensubsidie).	SOC	FD

52	38	Toelichting bij 4.01 Economische promotie en toerisme. In welk verband is dat per gemeente afgesproken en door wie?	PvdA2	In de raadsmemo (d.d. 15-05-2023) is uw raad geïnformeerd over de Vaststelling Herijking Actieprogramma Toerisme en Recreatie Noord-Limburg. Het Regionaal Actieprogramma Toerisme en Recreatie is eind 2017/begin 2018 vastgesteld door alle acht gemeenten in Noord-Limburg.	RUI	FD
53	39	Tabel Programma Bestuur en organisatie In de tabel staat onder ID 5.01 een andere uitleg dan in de toelichting gegeven wordt. Welke is de juiste?	GL4	Dank voor uw scherpte. Dit betreft een tekstuele fout in de tabel. De tekst bij de toelichting is juist. De tekst in de tabel kan derhalve genegeerd worden.	BV	TH
54	39	Bij 5.01 lopen de omschrijving mutatie en de toelichting sterk uiteen. Graag iets meer uitleg.	PvdA3	Zie het antwoord op vraag 53.	BV	TH
55	40	Tabel Programma Admo Toelichting: waarvoor wordt het extra budget t.b.v. inwonersparticipatie ingezet?	GL5	Conform het raadsbesluit (d.d. 15-12-2022) wordt het budget ingezet voor informatie, training en instrumentarium, zoals een digitaal participatieplein.	BV	HR
56	42	Maasheggen hebben 491k + 254k =745k€ extra nodig, waarvoor?	DGP2	Er wordt inderdaad voorgesteld om € 745k voor project Maasheggen deel I en II bij te ramen, echter beslaat dit niet volledig de gemeentelijke bijdrage. Met de provincie Limburg is een cofinanciering van 50/50 afgesproken. Conform het raadsbesluit (d.d. 30-09-2021) draagt de gemeente eenzelfde bedragen bij als de provincie Limburg. Rekening werd gehouden met € 800k eigen bijdrage. Ten tijde van het raadsbesluit kon direct al een bedrag ad € 633k vrijgemaakt worden. Aangezien uw raad toestemming moet verlenen aan het bruto-krediet, lijkt het alsof er in totaal € 745k extra wordt gevraagd. Dit houdt echter niet een eenzelfde toename in van de eigen bijdrage. In het raadsvoorstel (d.d. 30-09-2021) bent u geïnformeerd over de waarschijnlijke eigen bijdrage ad € 800k. Deze eigen bijdrage stijgt met dit voorstel naar € 806k. Zie voor een nadere toelichting het antwoord op vraag 57.	BV	TH

57	42	Forse bijstellingen. Waar komt het geld vandaan?	PvdA4	Zoals al bij het antwoord op vraag 56 is beschreven lijken de bijstellingen fors, echter betreft het bruteren van het krediet grotendeels een administratieve wijziging. Uw raad heeft immers ingestemd met een 50/50 cofinanciering met de provincie Limburg en u bent reeds geïnformeerd over de verwachte kosten ad € 800k. Conform het raadsvoorstel (30-09-2021) is € 633k reeds vrijgemaakt uit bestaande budgetten, waardoor voor dat deel geen extra kapitaallasten begroot hoeven te worden. Het resterende deel ad € 173k (= € 806k - € 633k) wordt in 25 jaar afgeschreven, waardoor de toename van de kapitaallasten beperkt blijft. Deze kapitaallasten kunnen binnen de huidige begroting worden opgevangen.	BV	TH
58	43	De uitleg bij K.01 en K.02 graag wat uitgebreider/duidelijker. Moet er extra dekking gevonden worden?	PvdA5	Zie het antwoord op vragen 56 en 57.	BV	TH
59	43	K.05 Aanleg parkje. Is dat op het stukje gras waar Groene-Kruisgebouw stond, hoek Groesbeekseweg/Julianastraat? Wat zijn de financiële tegenvallers in deze waardoor er extra budget moet komen?	PvdA6	Ja, het betreft de locatie van het voormalige Groene Kruisgebouw (Groesbeekseweg 12/Kon. Julianastraat 1 te Mook). Op last van de accountant heeft een doorbelasting van personeelskosten plaatsgevonden naar dit krediet. Daarnaast zijn de prijzen fors gestegen voor de aanleg van het parkje.	RUI	HR

60	43	De uitleg bij K.01, K.02 en K.03 begrijpen wij niet. Kunnen deze onderdelen op een andere manier worden uitgelegd?	VVD1	Voor K.01 en K.02 zie de antwoorden op vragen 56 en 57. K.03 betreft het krediet Lob van Gennep. Ten tijde van de totstandkoming van het krediet van Maasheggen I was de veronderstelling dat de aanplant van de Maasheggen in de Lob van Gennep verrekend kon worden binnen het project Maasheggen. Daardoor is middels een raadsbesluit (d.d. 30-09-2021) besloten om het krediet Lob van Gennep te laten vervallen en toe te schrijven aan het budget voor project Maasheggen I. De veronderstelde verrekening bleek niet uitvoerbaar. De totale gemeentelijke bijdrage aan de Lob van Gennep voor de ruimtelijke kwaliteit is immers breder dan enkel de Maasheggen en kan derhalve niet verrekend worden.	BV	TH

Mook, d.d. 4 juli 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,

drs. W. Mariman

De burgemeester,

mr. drs. W. Gradisen

Raadsbesluit

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer
Onderwerp **Correctie raadsbesluit *Verordening tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties d.d. 2 februari 2023***

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 2 februari 2023;

Overwegende dat

- Dit voorstel als hamerstuk is besloten in de raad van 2 februari 2023
- In het raadsvoorstel stond opgenomen:
  1. In te stemmen met de 'Verordening tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties gemeente Mook en Middelaar 2023
  2. Een bedrag van €50.000 beschikbaar te stellen voor deze subsidieverordening en deze ten laste brengen van de vrij besteedbare reserve.

- Ambtelijk is geconstateerd, na het opstellen van de Zomerrapportage, dat er geen expliciet besluit is genomen met betrekking tot beslispunt 2 in het raadsvoorstel. Het concept-raadsbesluit luidde namelijk.
  1. vast te stellen de volgende 'Verordening tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties gemeente Mook en Middelaar 2023'

- Om rechtmatigheidsproblemen voor 2023 te voorkomen, wordt voorgesteld beslispunt 2 alsnog expliciet te besluiten.

Besluit:

Als aanvullend besluit bij raadsbesluit d.d. 2 februari 2023

2. Een bedrag van €50.000 beschikbaar te stellen voor deze subsidieverordening en deze ten laste brengen van de vrij besteedbare reserve.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 13 juli 2023

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

Amendement

Gemeente Mook en Middelaar

Afval: uitstellen besluitvorming aanwijzen proefgebied

De raad van de gemeente Mook en Middelaar in vergadering bijeen op 13 juli 2023

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 juli 2023 inzake Zomerrapportage 2023

waarbij het volgende wordt voorgesteld :

1. Kennis te nemen van de Zomerrapportage 2023;
2. De exploitatiebegroting 2023 te wijzigen conform de mutaties in onderdeel 4.2 en 4.3 van de Zomerrapportage 2023;
3. Instemmen met het aantal zoeklocaties voor de ruimtelijke verkenning voor huisvesting Oekraïense ontheemden naar een tweetal locaties terugbrengen.
4. In te stemmen met het verlengen van de geldigheid van het huidige Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022) met twee jaar (tot en met 2024).

Gehoord de beraadslagingen in de Combinatie vergadering Algemene commissie en Begroting & Rekening d.d. 6 juli 2023.

Overwegende,

- De gemeenteraad heeft op 30 september 2021 ingestemd met optie 4 uit het Grondstoffenplan en daarmee besloten gefaseerd over te gaan tot invoeren van omgekeerd inzamelen. Daarbij is aangegeven dat dit proces enkele jaren in beslag kan nemen en dat daarbij ‘stimulerende pilots’ worden uitgevoerd.
- Het college heeft in haar raadsmemo van 19 oktober 2022 aan de gemeenteraad medegedeeld dat per 2023 het laag frequent inzamelen in combinatie met overloopcontainers conform optie 4 van het Grondstoffenplan wordt uitgevoerd. Tevens is de raad geïnformeerd over beoogde besluitvorming voor een proefgebied met omgekeerd inzamelen per 2024 in het 3e/4e kwartaal van 2023 wanneer de resultaten van een halfjaar laagfrequent inzamelen beschikbaar zijn.
- Bij de herijking van de landelijke VANG doelstelling in 2022 is het mantra van 30 kg restafval per inwoner per jaar losgelaten en is de focus verplaatst naar 2025 met als doelstelling te voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen waarin is ‘vereist dat in 2025 minimaal 55% van het stedelijk afval gerecycled wordt’. Dit doel dient te worden bereikt door beter scheiden van het huishoudelijk restafval en het verbeteren van de kwaliteit van de verschillende afval-deelstromen.

- Blijkens raadsmemo van 20 juni 2023 heeft het laagfrequent inzamelen in het eerste kwartaal volgens het college ‘bemoedigende’ resultaten opgeleverd waarbij de hoeveelheid restafval in de eerste maanden van 2023 ‘flink is verminderd’. Tegelijkertijd zijn de hoeveelheden grondstoffen bij andere deelstromen toegenomen waardoor een verbetering van de scheiding en kwaliteit van de deelstroom zichtbaar wordt. Uiteraard wordt de winstwaarschuwing gegeven dat deze cijfers slechts de eerste maanden van 2023 inzichtelijk maken, maar zoals het college zelf ook al aangeeft is voor meer betrouwbare informatie een langere periode benodigd. Derhalve is het ons inziens ook te voorbarig om op basis van de resultaten over een halfjaar al in het 3e/4e kwartaal van dit jaar een besluit te nemen over aanwijzen van een proefgebied, laat staan überhaupt de meerwaarde van omgekeerd inzamelen te beoordelen.
- In de gemeentelijke communicatie is al uitvoerig aandacht besteed aan de mogelijke komst van een proefgebied en er zijn volgens onze informatie al gesprekken gevoerd met de wijk- en dorpsraden, maar vooralsnog staan inwoners nog niet te springen om hun wijk of buurt als proefgebied aan te wijzen. Uitstellen van deze besluitvorming zou daarom ook meer ruimte kunnen bieden voor een zorgvuldige afweging en communicatie voor een mogelijk proefgebied zonder daarbij inwoners met alweer een nieuwe vorm van inzamelen te overvallen.
- De beoogde kosten voor volledig overstappen op omgekeerd inzamelen werden in het Grondstoffenplan bij optie 4 begroot op 365.000 euro voor de ondergrondse containers. Deze kosten zijn wellicht overbodig wanneer we enerzijds al met de laagfrequente inzameling minder restafval per inwoner hebben en dus dichterbij de doelstellingen uit het Grondstoffenplan komen en anderzijds wanneer we deze resultaten naast de nieuwe VANG doelstellingen zetten en het loslaten van de theoretische benadering van 30 kg in 2030.

Besluit

Het voorgelegde concept raadsbesluit te amenderen en als beslispunt 5 toe te voegen:

5. De voor het 3e/4e kwartaal van dit jaar aangekondigde besluitvorming voor aanwijzen van een proefgebied met ‘andersom inzamelen’ door te schuiven naar het voorjaar 2024 wanneer de resultaten bekend zijn van één volledig jaar werken met ‘laag frequent inzamelen in combinatie met overloopcontainers’ en tot deze besluitvorming geen uitgaven te doen voor plaatsing van verdere ondergrondse containers voor restafval.

Naam en ondertekening:

Fractievoorzitter VVD,

Mevrouw C.A.M. van den Bergh – Visser

Fractievoorzitter PvdA,

De heer A.J.W.M. Broekmans

Behandeld in de raadsvergadering van …..

Stemverhouding

		DGP	PvdA	GroenLinks	VVD
Voor:					
Tegen:					

Dit amendement is:

☐ Aangenomen

☐ Verworpen

☐ Ingetrokken

De raad voornoemd,

De griffier,
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter,
mr. drs. W. Gradisen

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	MM
Onderwerp	**Kaderbrief 2024**
Datum raadsvergadering	**13 juli 2023**
Raadscommissie	Begroting & Rekening
Datum raadscommissie	6 juli 2023
Programma	n.v.t.
Portefeuillehouder	A.F. Herings

Kaderbrief 2023

Inleiding
Op grond artikel 4, lid 1 van de Financiële verordening bieden wij u een nota aan met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders ten behoeve van de programmabegroting. De bij dit voorstel behorende 'Kaderbrief 2024' bevat deze kaders voor het opstellen van de Programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.

Voorstel
1. De Kaderbrief 2024 vast te stellen.

Beoogd effect
Uw raad de mogelijkheid bieden om uitgangspunten mee te geven voor het opstellen van de Programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.

Argumenten

1.1 Vaststellen Kaderbrief 2024
De raad is het bevoegde gremium om de Kaderbrief (al dan niet gewijzigd) vast te stellen. Dit op grond van artikel 4, lid 1 van de Financiële verordening. Wij verzoeken u uw suggesties voor de Kaderbrief mee te geven; dat kan bijvoorbeeld door het houden van algemene beschouwingen.

Kanttekeningen

niet van toepassing

Duurzaamheid

De Kaderbrief 2024 wordt alleen digitaal beschikbaar gesteld en niet op papier.
De financiële kaders zijn primair gericht op het opstellen van een heldere, transparante en duurzaam sluitende begroting.

Participatie

Niet van toepassing.

Financiën

Niet van toepassing. De baten en lasten en een eventueel dekkingsplan maken onderdeel uit van de Programmabegroting 2024 (inclusief de meerjarenraming 2025-2027).

Communicatie

De Kaderbrief wordt na besluitvorming vermeld op de gemeentelijke website en wordt intern gebruikt voor het opstellen van de Programmabegroting 2024.

Uitvoering

woensdag 28 juni	:	Indienen vragen bij de griffier (voor 13.00 uur)
donderdag 6 juli 2023	:	Commissie Begroting en Rekening (behandeling technische vragen)
donderdag 13 juli 2023	:	Raadsvergadering (behandeling en besluitvorming)

Na besluitvorming over de Kaderbrief 2024, worden de kaders meegenomen bij het opstellen van de Programmabegroting 2024. Besluitvorming hierover vindt plaats op donderdag 2 november 2023.

Bijlage(n)

1. Kaderbrief 2024;
2. Raadsbesluit Kaderbrief 2024;
3. Format vragen.

Raadsvoorstel

Mook, 20 juni 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

Gemeente Mook en Middelaar

KADERBRIEF 2024

kaderstelling voor programmabegroting

Wij maken ons klaar voor de toekomst

Versie raad 13 juli 2023

Colofon

Bezoekadres:
Gemeentehuis
Raadhuisplein 6
6585 AP MOOK

Correspondentieadres:
Gemeente Mook en Middelaar
Postbus 200
6585 ZK MOOK

internet : www.mookenmiddelaar.nl
e-mail : gemeente@mookenmiddelaar.nl
telefoon : (024) 696 9111

Oplage
Papier : Geen
Digitaal : Gemeentelijke website

Foto voorzijde
Hoog water bij de Maas in Mook (winnaar fotowedstrijd 'Thuis in mijn gemeente')

Gemeente Mook en Middelaar

KADERBRIEF 2024

t.b.v. programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027

Inhoudsopgave

1. Uitgangspunten ten behoeve van Programmabegroting 2024 5

1.1. Algemene uitgangspunten 6
1.2. Beleidsmatige uitgangspunten 7
1.3. Financiële uitgangspunten en doorkijk 9
1.4. Voorgesteld nieuw beleid 11
1.5. Overige ontwikkelingen 12

2. Bijlagen 13

2.1. Bijlage 1: Taakvelden per programma 13

1. Uitgangspunten ten behoeve van Programmabegroting 2024

1.1. Algemene uitgangspunten

Algemeen
Deze Kaderbrief 2024 beschrijft de beleidsmatige en financiële uitgangspunten die gebruikt worden voor het opstellen van de Programmabegroting 2024, inclusief de meerjarenraming 2025-2027.

De opzet is zo compact een eenvoudig mogelijk gehouden door een opsomming te geven van alle uitgangspunten.

Plaats in de p&c-cyclus
De kaderbrief is de start van de nieuwe p&c-cyclus 2024.

P&C-cyclus	Kaderbrief [1)]	Programma-begroting [2)]	Zomer-rapportage [3)]	Eindejaars-rapportage [4)]	Jaarstukken [5)]
2023	*14 juli 2022*	*10 nov. 2022*	13 juli 2023	14 dec. 2023	juni 2024
2024	**13 juli 2023**	2 nov. 2023	juli 2024	dec. 2024	juni 2025

1) Kaderstellend / richtinggevend: uitgangspunten t.b.v. programmabegroting;
2) Beleidsmatig / financieel: wat willen we bereiken (maatschappelijk effect) en wat mag het kosten;
3) Tussentijdse voortgangsrapportage: eventuele bijstelling beleid en/of budgetten;
4) Primair: rechtmatigheidsrapportage om budgetoverschrijdingen op programmaniveau te voorkomen dan wel te verminderen. Secundair: bijstelling baten en lasten t.b.v. voorlopig rekeningresultaat.
5) Verantwoording over gevoerde beleid en financiën.

Algemene uitgangspunten
- De basis van het nieuw beleid zijn het Coalitieakkoord en het beleidsprogramma 22-26 ‘Samen bouwen aan Mook en Middelaar’. Dit wordt verwerkt in de Programmabegroting 2024;
- De basis van de financiële budgetten is de stand van de Zomerrapportage 2023 (vanaf jaarschijf 2024);
- Nagekomen ontwikkelingen (tussen de vaststelling van de Zomerrapportage 2023 en het opstellen van de Programmabegroting 2024) worden afzonderlijk vermeld in de Programmabegroting 2024.

1.2. Beleidsmatige uitgangspunten

Wet- en regelgeving

Extern
- Gemeentewet (aanbieden ontwerpbegroting en vaststelling door raad);
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (opbouw/indeling begroting);
- Notities commissie BBV (stellige uitspraken);
  De commissie BBV brengt geregeld diverse notities en nota's uit. Hierin zijn stellige uitspraken en aanbevelingen opgenomen. Gemeenten worden geacht zich hieraan te houden, met name aan de stellige uitspraken. De notities kunt u terugvinden op www.commissiebbv.nl;
- Begrotingsbrief Provincie Limburg (aandachtspunten beoordeling door toezichthouder), zie afzonderlijk onderdeel;
- www.waarstaatjegemeente.nl (wettelijke beleidsindicatoren).

Intern
- Financiële verordening Mook en Middelaar 2023 (aanvullende gegevens);
- Coalitieakkoord 2022
- Beleidsprogramma 22-26 ‘Samen bouwen aan Mook en Middelaar’.

Programma's

De raad stelt bij aanvang van iedere raadsperiode een programma-indeling voor die raadsperiode vast. Voor de raadsperiode 2022-2026 (vanaf begrotingsjaar 2023) zijn de volgende programma’s voorgesteld:

- Sociale leefomgeving (welzijn, onderwijs en werken, sport, kunst en cultuur, volksgezondheid);
- Sociaal domein (Wmo-jeugd-participatie);
- Fysieke leefomgeving (verplaatsen, bouwen en wonen);
- Toerisme, natuur en duurzaamheid;
- Bestuur en organisatie.

Een programma in de Programmabegroting 2024 bestaat uit de volgende (wettelijk verplichte) onderdelen:
- De doelstelling(en) voor het begrotingsjaar: 'Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?';
- Een overzicht van de meest recente beleidsindicatoren;
- De relatie met de verbonden partijen (via een afzonderlijke bijlage);
- Een financieel overzicht met de vraag 'Wat mag het kosten?'.

Paragrafen

Een paragraaf betreft een dwarsdoorsnede van de begroting met betrekking tot een bepaald onderwerp. In onderstaande tabel staan de paragrafen die verplicht zijn conform het BBV en de aanvullingen op grond van de Financiële verordening.

Wettelijk te vermelden paragraaf op grond van het BBV	Aanvullende informatie op grond van de financiële verordening
Paragraaf lokale heffing	*geen*
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	*geen*
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	voortgang geplande onderhoud en omvang (eventueel) achterstallig onderhoud
Paragraaf financiering	liquiditeitenplanning en financieringsbehoefte
Paragraaf bedrijfsvoering	budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer(commissie) en de accountant
Paragraaf verbonden partijen	*geen*
Paragraaf grondbeleid	*geen*

Naast bovengenoemde verplichte paragrafen worden deze raadsperiode één extra paragraaf opgenomen in de programmabegroting, te weten:

- Paragraaf Informatieveiligheid: conform de VNG-resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente'. In deze paragraaf wordt verantwoording afgelegd over ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).
- Vanaf de begroting 2024: Openbaarheidsparagraaf (zie bij Begrotingsbrief Provincie).

Begrotingsbrief Provincie

Ieder jaar ontvangen wij relevante en actuele informatie over de wijze waarop de Provincie de (meerjaren)begroting beoordeelt vanuit hun wettelijke taak, het financieel toezicht. Deze informatie wordt betrokken bij de kaderstelling voor de begroting (zie agendapunt ingekomen post). Onderstaande onderwerpen komen aan bod in de begrotingsbrief 2024:

Maatschappelijke ontwikkelingen

- Oorlog in Oekraïne en de hieruit voortvloeiende vluchtelingenstroom.

Financiële ontwikkelingen

- Nieuwe financieringssystematiek rijk;
- Inflatie/prijsstijgingen;
- Opschalingskorting;
- Herverdeling gemeentefonds;
- Sociaal domein / Jeugd;
- Eigen bijdrage huishoudelijke hulp.

Ontwikkelingen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

- Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (het BBV wordt aangepast dat deze paragraaf verplicht wordt);
- Actualisering notities.

Specifieke onderwerpen

- Omgevingswet;
- Investeringsbudgetten;
- Wet digitale overheid.

Overig/algemeen

- Dividend Enexis en BNG.

1.3. Financiële uitgangspunten en doorkijk

Algemeen financiële uitgangspunten:

- Het begrotingsjaar 2024 is reëel en sluitend (art. 189, lid 2 Gw);
- De basis van de ramingen is de stand van de Zomerrapportage 2023 (vanaf jaarschijf 2024);
- De raming voor de zorgbudgetten van Wmo/Jeugd gebeurt op basis van het voortschrijdende gemiddelde van de werkelijke kosten van de afgelopen drie jaren;
- De uitkering gemeentefonds wordt gewaardeerd tegen constante prijzen (exclusief inflatie in de meerjarenraming). Hiertegenover staat dat de lasten meerjarig niet automatisch worden geïndexeerd;
- De loonsom wordt geraamd op basis van de werkelijke lasten over 2023, gecorrigeerd met de voorziene fte-mutaties en de cao-ontwikkelingen;
- Investeringen worden lineair afgeschreven;
- De tarieven voor belastingen indexeren met correctie voor loon- en prijsontwikkeling (25% prijsontwikkeling en 75% loonontwikkeling), zijnde 3,43%;
- De belastingtarieven primair bepalen door de geraamde opbrengst te delen door de meeste recente grondslag zoals aangegeven door de BsGW;
- Een wijziging van de grondslag van meer dan 10% muteren in de opbrengst;
- Geen stelpost opnemen voor een eventuele ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds (BCF);
- Incidentele voordelen per programma inzetten voor incidentele nadelen per programma.
- De Algemene reserve handhaven op € 2 miljoen, behoudens een structurele overschrijding van de ratio van 3 (tussen vermogen en risico's);
- De pensioenvoorziening voor (gewezen) wethouders actuarieel berekenen (en de dotatie of vrijval verwerken in de eindejaarsrapportage van het begrotingsjaar);

Dekkingsplan

We gaan:

- Een reëel dekkingsplan voorleggen in de begroting 2024, als blijkt dat (na behandeling van de Zomerrapportage 2023) de (structurele) lasten hoger zijn dan de (structurele) baten.

Financiële doorkijk

Op basis van de Zomerrapportage 2023 en de meicirculaire 2023 ziet het financiële plaatje er vanaf 2024 als volgt uit:

Voorlopig begrotingssaldo 2024-2027				
	2024	**2025**	**2026**	**2027**
Lasten	14.570	14.331	14.405	14.395
Baten	-3.774	-3.741	-3.744	-3.744
Subtotaal programma's	***10.796***	***10.590***	***10.661***	***10.651***
Algemene dekkingsmiddelen	-16.613	-16.683	-15.403	-15.293
Kosten van overhead	5.045	5.072	5.072	5.122
Bedrag voor onvoorzien	20	20	20	20
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Subtotaal admo	***-11.548***	***-11.590***	***-10.310***	***-10.150***
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-96	-96	-96	-96
Subtotaal reserves	***-96***	***-96***	***-96***	***-96***
Nieuw saldo na Zomerrapportage	**-848**	**-1.096**	**254**	**405**
	V	V	N	N

In voorgaande tabel is rekening gehouden met de structurele doorwerking vanuit de Zomerrapportage 2023. Hierbij is vanaf 2024 geen rekening gehouden met een correctie van 50% op mogelijke onderuitputting, omdat dit jaarlijks wordt beoordeeld na afloop van een kalenderjaar. Ook de eerste inschatting van de effecten van de meicirculaire 2023 zijn hierin verwerkt. Hieruit blijkt dat vanaf het zogenaamde ‘ravijnjaar’ 2026 er nog steeds een tekort resulteert. Door met name een hogere uitkering gemeentefonds sluiten de jaren 2024 en 2025 vooralsnog met een voordelig resultaat. De definitieve saldi worden vermeld in de Programmabegroting 2024.

1.4. Voornemens nieuw beleid

Op verzoek van de Auditcommissie geven we ter informatie welke intenties er zijn qua nieuw beleid in 2024. Dit zijn inzichten die de komende periode nader worden uitgewerkt, maar niet per definitie worden opgenomen in begroting 2024. Deze inzichten kunnen tot aan de vaststelling van de Programma-begroting 2024 verder worden bijgesteld. Ook kunnen andere op dit moment nog niet bekend zijnde voorstellen worden toegevoegd in de Programmabegroting 2024. Deze paragraaf is ter informatie over mogelijke voornemens en niet bedoeld voor besluitvorming. Besluitvorming over nieuw beleid en de financiële impact daarvan vindt plaats bij de behandeling en vaststelling van de Programmabegroting 2024 in november 2023.

Programma Sociale leefomgeving
Preventieplan
Zwaardere inzet op preventie is een van de doelen van het collegeakkoord. In 2023 wordt een preventieplan opgesteld in het kader van de Brede SPUK (specifieke uitkering). In dit plan zullen activiteiten worden opgenomen die bijdragen aan een verbeterde mentale, fysieke en sociaal-economische weerbaarheid van onze inwoners. Voor de uitvoering van dit plan is de SPUK naar verwachting niet toereikend..

Programma Sociaal domein
Wijk GGD
Door de inzet van de Wijk GGD bij mensen met onbegrepen gedrag wordt escalatie van problematiek en eventuele hiermee gepaard gaande overlast voorkomen.

Buurtgezinnen
Door de inzet van Buurtgezinnen wordt de behoefte aan jeugdzorg bij de vraaggezinnen voorkomen of verminderd.

Programma Fysieke leefomgeving
Omgevingsvisie
Eind 2024 wordt de omgevingsvisie vastgesteld. Onderdeel van de omgevingsvisie kan in de vorm van een programma worden vastgesteld. Of dat gebeurt, is nog niet zeker. Wel is het voorstelbaar dat er een woonprogramma komt met de mogelijkheden van woningbouw in de toekomst. Het opstellen van (het beleid van) de omgevingsvisie is voornamelijk een incidentele kostenpost.

Welstandsnota
Opstellen welstandsbeleid in combinatie met de erfgoedverordening, het monumentenbeleid (inclusief subsidiemogelijkheden eigenaren monumenten) en de leegstandverordening. Geraamde lasten op dit moment onbekend.

VHT beleid
Herijken VTH-beleid (vergunningverlening, toezicht en handhaving) in combinatie met de Omgevingswet.

Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid
Duurzaamheidsbeleid
In het najaar van 2023 wordt een nieuw plan voor duurzaamheidsbeleid aangeboden aan de raad. Dit plan bevat onder andere de volgende aspecten: klimaatadaptatie, circulariteit, energie-opwek en biodiversiteit. De uitvoering en monitoring van de diverse onderdelen vindt plaats vanaf 2024.

Programma Bestuur en organisatie
Geen nieuw beleid voorzien

1.5. Overige ontwikkelingen

Nieuwe financieringssystematiek uitkering gemeentefonds
Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volume-ontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. In de meicirculaire 2023 is een beschrijving van de hoofdlijnen van een nieuwe financieringssystematiek opgenomen. De andere manier van bekostiging van het rijk leidt (ondanks € 1 miljard extra in 2026) tot een afname van het gemeentefonds vanaf 2026. We spreken dan ook voor het jaar 2026 van een 'ravijnjaar'.
De nieuwe financieringssystematiek houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Hiervoor is in de Voorjaarsnota 2023 een budget gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028. In de meicirculaire 2023 is de nieuwe financieringssystematiek nog niet verwerkt.

Omgevingswet
De Omgevingswet bundelt 26 wetten en tal van regels en voorschriften over onze fysieke leefomgeving in één wet. Procedures worden gestroomlijnd, regelgeving geharmoniseerd en in veel gevallen worden beslistermijnen versneld. De wet regelt verder een digitaal stelsel en een digitaal loket. Het digitaal stelsel helpt bij het inzichtelijk maken welke regels er in een bepaald gebied gelden en biedt een loket waar vergunningen kunnen worden aangevraagd.

2. Bijlagen

2.1. Bijlage 1: Taakvelden per programma

Programma	Toegewezen taakvelden
Sociale leefomgeving	0.2, 0.64, 1.1 t/m 1.2, 4.1 t/m 4.3, 5.1, 5.6, 6.1 t/m 6.3 en 7.1
Sociaal domein	6.4 t/m 6.82b
Fysieke leefomgeving	0.3, 0.63, 2.1 t/m 2.2, 2.4 t/m 2.5, 3.1 t/m 3.3, 5.2, 7.2, 7.5, 8.1 t/m 8.3
Toerisme, natuur en duurzaamheid	2.3, 3.4, 5.3 t/m 5.5, 5.7, 7,3 t/m 7.4
Bestuur en organisatie	0.1 en 0.8
Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschaps-belasting en Onvoorzien	0.4, 0.5, 0.61 t/m 0.62, 0.7 en 0.9
Mutaties reserves	0.10 *)
Resultaat	0.11

*) Mutaties in reserves worden zo veel mogelijk functioneel verdeeld over alle programma's, zodat per programma de mutaties in de reserves bekend zijn. Voor de Uitvoeringsinformatie voor derden worden deze mutaties ondergebracht in taakveld 0.10.

Raadsbesluit

Documentnummer MM
Onderwerp **Kaderbrief 2024**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 20 juni 2023,

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 6 juli 2023,

Besluit:

1. De Kaderbrief 2024 vast te stellen.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 13 juli 2023

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

TECHNISCHE VRAGEN KADERBRIEF 2024

FRACTIE:	

De vragenlijst graag uiterlijk woensdag 28 juni 2023 om 13.00 uur per e-mail alleen naar de griffier sturen: griffier@mookenmiddelaar.nl

Aandachtpunten:

- Graag het paginanummer binnen de Kaderbrief invullen waarop de vraag betrekking heeft;
- De vragen worden letterlijk overgenomen. Eventuele taal- of typefouten worden niet gecorrigeerd;
- Meer vragen nodig per onderdeel? Ga in de laatste cel van een tabel staan en druk op de 'Tab-toets' op het toetsenbord. Er wordt dan een nieuwe regel toegevoegd.

De vragen worden zo veel mogelijk schriftelijk beantwoord, in uitzonderingsgevallen worden vragen mondeling beantwoord.

1. ALGEMEEN / UITGANGSPUNTEN (pagina's 1 t/m 12)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fractie
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

2. BIJLAGEN (pagina 13)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vragen fracties
1		
2		
3		

ANTWOORDEN OP VRAGEN FRACTIES KADERBRIEF 2024

*** Afdeling (ambtelijk)**
BV : afdeling Bedrijfsvoering
RUI : afdeling Ruimte
SOC : afdeling Sociaal

**** Portefeuillehouder (bestuurlijk)**
WG : burgemeester Willem Gradisen
TH : wethouder Ton Herings
HR : wethouder Holger Rodoe
FD : wethouder Frank Dillerop

Algemeen en uitgangspunten (pagina's 1 t/m 12)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w	Afd *	Portefeuille houder **
1	9	Bij bullet 4 staat dat de lasten meerjarig niet automatisch worden geïndexeerd, waarom is dit?	VVD/1	Dit betreft vigerend beleid. De lasten (en de baten) voor het nieuwe begrotingsjaar 2024 worden zo reëel mogelijk geraamd. In de meerjarenramingen 2025 t/m 2027 worden deze lasten niet standaard verhoogd met een inflatiecorrectie omdat bij de baten er ook geen inflatiecorrectie wordt toegepast in de meerjarenraming. Als blijkt dat op reële gronden een bijstelling van de lasten (of baten) noodzakelijk is, dan wordt deze bijstelling uiteraard verwerkt in de meerjarenraming.	BV	TH
2	9	Bij bullet 10 staat dat er geen stelpost wordt opgenomen voor een eventuele ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds. Waarom wordt dit niet gedaan?	VVD/2	Dit wordt niet gedaan op grond van het voorzichtigheidsprincipe. Dit principe houdt in dat je lasten al neemt als die voorzien worden en dat je baten pas neemt als ze gerealiseerd zijn (of waarvan je zeker weet dat deze gerealiseerd gaan worden). Dit laatste is hier niet het geval. Een eventuele ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds wordt uiteindelijk verrekend met de uitkeringen uit het gemeente-fonds.	BV	TH
3	9	Bullet 12; Kunt u uitleggen wat er wordt bedoeld met “behoudens een	VVD/3	In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt jaarlijks de omvang van de risico's berekend. Deze wordt afgezet tegen	BV	TH

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w	Afd *	Portefeuille houder **
		structurele overschrijding van de ratio van 3 (tussen vermogen en risico's)?		de weerstandscapaciteit (zijnde de Algemene reserve en het budget voor onvoorzien). Deze verhouding heet 'Ratio weerstandsvermogen'. Als deze ratio drie achtereenvolgende jaren hoger dan 3 is, dan wordt de omvang van de Algemene reserve aangepast.		
4	11	Wat wil het college meer doen dan nodig is voor de SPUK-uitkering vergoed?	DGP/1	Het college kijkt hierbij naar de mogelijkheid om de rol van de beweegcoach uit te breiden, hierin voorziet de SPUK niet. Daarnaast is extra activiteitenbudget wenselijk waarmee (inwoners)initiatieven op het gebied van sport, bewegen, gezondheid en preventie kunnen worden uitgevoerd.	SOC	FD
5	-	Deze vraag heeft niet per se betrekking op een specifieke pagina, maar zou eventueel onder 'nieuw beleid' kunnen vallen. Wij weten dat de wethouder heeft toegezegd om met een aantal vertegenwoordigers van de Heikantseweg in Middelaar in gesprek te gaan na afronding van de werkzaamheden van de N271. De Heikantseweg, en een heel groot deel van de rest van Middelaar, is onderdeel van een 30km zone. Echter is de inrichting niet als 30km zone, waardoor handhaving op snelheid bijna onmogelijk is gebleken. Is in het onderhoudsplan voor wegen (of een ander plan wat hieraan ten grondslag kan liggen) een herinrichting van de Heikantseweg meegenomen of staat dit op de planning om meegenomen te gaan worden in de nabije toekomst?	VVD/4	Nee. Op basis van de recente weginspectie en onderhoudsplan is er ook geen (groot) onderhoud nodig aan de rijbaan van de Heikantseweg.	RUI	HR

Bijlagen (pagina 13)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w	Afd *	Portefeuille houder **
		Geen vragen gesteld				

Mook, 4 juli 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,

drs. W. Mariman

De burgemeester,

mr. drs. W. Gradisen

ANTWOORDEN OP VRAGEN FRACTIES KADERBRIEF 2024

*** Afdeling (ambtelijk)**
BV : afdeling Bedrijfsvoering
RUI : afdeling Ruimte
SOC : afdeling Sociaal

**** Portefeuillehouder (bestuurlijk)**
WG : burgemeester Willem Gradisen
TH : wethouder Ton Herings
HR : wethouder Holger Rodoe
FD : wethouder Frank Dillerop

Algemeen en uitgangspunten (pagina's 1 t/m 12)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w	Afd *	Portefeuille houder **
1	9	Bij bullet 4 staat dat de lasten meerjarig niet automatisch worden geïndexeerd, waarom is dit?	VVD/1	Dit betreft vigerend beleid. De lasten (en de baten) voor het nieuwe begrotingsjaar 2024 worden zo reëel mogelijk geraamd. In de meerjarenramingen 2025 t/m 2027 worden deze lasten niet standaard verhoogd met een inflatiecorrectie omdat bij de baten er ook geen inflatiecorrectie wordt toegepast in de meerjarenraming. Als blijkt dat op reële gronden een bijstelling van de lasten (of baten) noodzakelijk is, dan wordt deze bijstelling uiteraard verwerkt in de meerjarenraming.	BV	TH
2	9	Bij bullet 10 staat dat er geen stelpost wordt opgenomen voor een eventuele ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds. Waarom wordt dit niet gedaan?	VVD/2	Dit wordt niet gedaan op grond van het voorzichtigheidsprincipe. Dit principe houdt in dat je lasten al neemt als die voorzien worden en dat je baten pas neemt als ze gerealiseerd zijn (of waarvan je zeker weet dat deze gerealiseerd gaan worden). Dit laatste is hier niet het geval. Een eventuele ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds wordt uiteindelijk verrekend met de uitkeringen uit het gemeente-fonds.	BV	TH
3	9	Bullet 12; Kunt u uitleggen wat er wordt bedoeld met “behoudens een	VVD/3	In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt jaarlijks de omvang van de risico's berekend. Deze wordt afgezet tegen	BV	TH

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w	Afd *	Portefeuille houder **
		structurele overschrijding van de ratio van 3 (tussen vermogen en risico's)?		de weerstandscapaciteit (zijnde de Algemene reserve en het budget voor onvoorzien). Deze verhouding heet 'Ratio weerstandsvermogen'. Als deze ratio drie achtereenvolgende jaren hoger dan 3 is, dan wordt de omvang van de Algemene reserve aangepast.		
4	11	Wat wil het college meer doen dan nodig is voor de SPUK-uitkering vergoed?	DGP/1	Het college kijkt hierbij naar de mogelijkheid om de rol van de beweegcoach uit te breiden, hierin voorziet de SPUK niet. Daarnaast is extra activiteitenbudget wenselijk waarmee (inwoners)initiatieven op het gebied van sport, bewegen, gezondheid en preventie kunnen worden uitgevoerd.	SOC	FD
5	-	Deze vraag heeft niet per se betrekking op een specifieke pagina, maar zou eventueel onder 'nieuw beleid' kunnen vallen. Wij weten dat de wethouder heeft toegezegd om met een aantal vertegenwoordigers van de Heikantseweg in Middelaar in gesprek te gaan na afronding van de werkzaamheden van de N271. De Heikantseweg, en een heel groot deel van de rest van Middelaar, is onderdeel van een 30km zone. Echter is de inrichting niet als 30km zone, waardoor handhaving op snelheid bijna onmogelijk is gebleken. Is in het onderhoudsplan voor wegen (of een ander plan wat hieraan ten grondslag kan liggen) een herinrichting van de Heikantseweg meegenomen of staat dit op de planning om meegenomen te gaan worden in de nabije toekomst?	VVD/4	Nee. Op basis van de recente weginspectie en onderhoudsplan is er ook geen (groot) onderhoud nodig aan de rijbaan van de Heikantseweg.	RUI	HR

Bijlagen (pagina 13)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w	Afd *	Portefeuille houder **
		Geen vragen gesteld				

Mook, 4 juli 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,

drs. W. Mariman

De burgemeester,

mr. drs. W. Gradisen

Motie

Gemeente Mook en Middelaar

Heikantseweg

De raad van de gemeente Mook en Middelaar in vergadering bijeen op 13 juli 2023

Gehoord de beraadslaging over Kaderbrief 2024

Overwegende dat:

- Er nu geen plannen liggen om deze weg te verbeteren
- Tal van bewoners van de Heikantseweg de afgelopen maanden bij de gemeente en de raad aan de bel hebben getrokken over de zorgen die er leven rondom veiligheid, rijgedrag en inrichting van de weg; waarbij volgens bebording sprake zou zijn van een 30km/u weg maar de feitelijke situatie hogere snelheden kent;
- De Heikantseweg de afgelopen decennia door toenemende woningbouw in combinatie met aangrenzende functies zoals het sportterrein en de ontsluiting richting de Mookerplas en daarmee ook de waterscouting steeds meer van een gebiedsontsluitingsweg is gewijzigd naar een woonstraat;
- De inrichting van de weg weliswaar twee snelheidsremmende maatregelen kent en dat er tijdelijk een display hangt waarmee automobilisten worden geattendeerd op de snelheid, maar dat dit voor een structurele aanpak van het probleem ontoereikend is;
- De politie blijkbaar slechts beperkte handhavingsmogelijkheden heeft wanneer een weg niet is ingericht in lijn met de standaarden voor een 30km/u-zone;
- Een grootschalige aanpak van de Heikantseweg de komende jaren niet is voorzien en niet past binnen de financiële ruimte van de gemeente, maar dat er wel noodzaak is voor aanvullende snelheidsremmende maatregelen.

Verzoekt het college om:

- Richting de begroting 2024 inzichtelijk te maken welke aanvullende snelheidsremmende maatregelen mogelijk zijn op de bestaande weg en daarvoor extra financiële middelen op te nemen in de begroting voor het gemeentelijk mobiliteitsplan;

En roept het college op:

- Om, conform eerdere toezegging door de wethouder, over de te treffen snelheidsremmende maatregelen in gesprek te gaan met omwonenden;

en gaat over tot de orde van de dag.

Naam en ondertekening:

Fractievoorzitter VVD,
C.A.M. van den Bergh-Visser

Fractievoorzitter DGP,
De heer L.G. van der Linden

Behandeld in de raadsvergadering van ……..

De raad voornoemd,

De Griffier, De voorzitter,

☐ Aangenomen ☐ Verworpen

Stemverhouding:
Tegen: *(fracties)*
Voor*: (fracties)*

Motie

Gemeente Mook en Middelaar

De raad van de gemeente Mook en Middelaar in vergadering bijeen op
13 Juli 2023

We hebben kennis genomen van het antwoord op de vraag over de besteding van de SPUK gelden. Er wordt in de kaderbrief aangegeven dat het ter beschikking gestelde budget ontoereikend zal zijn. Een onderbouwing daarvoor ontbreekt echter.

Overwegende dat:

- het uitgangspunt moet zijn dat inkomsten en uitgaven met elkaar in balans moeten zijn en er geen redenen zijn om daar ten aanzien van de SPUK gelden van af te wijken,

---

Draagt het college op om bij de opstelling van de begroting 2024 het budget te beperken tot de vergoedingen die wij daarvoor van het Rijk ontvangen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Naam en ondertekening:

Fractievoorzitter DGP,
De heer L.G. van der Linden

Behandeld in de raadsvergadering van ……..

De raad voornoemd,

De Griffier, De voorzitter,

☐ Aangenomen ☐ Verworpen

Stemverhouding:
Tegen: *(fracties)*
Voor*: (fracties)*

Motie

Gemeente Mook en Middelaar

De raad van de gemeente Mook en Middelaar in vergadering bijeen op
13 Juli 2023

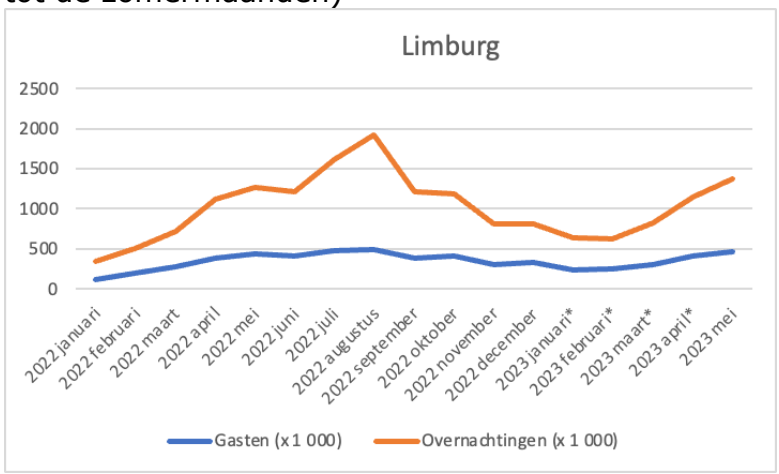
Motie verhoging toeristenbelasting

De fractie van de PvdA verzoekt de gemeenteraad van de gemeente Mook en Middelaar, in vergadering bijeen op 13 juli 2023 in te stemmen met het verhogen van de toeristenbelasting per 01 januari 2024

Overwegende dat:

- Gemeenten zelf mogen bepalen of zij toeristenbelasting heffen en welk tarief zij berekenen
- Elke gemeente de hoogte van de toeristenbelasting regelt in een eigen verordening
- Gemeenten een vast bedrag per overnachting mogen vragen of een percentage per overnachtingsprijs
- De gemeente Mook en Middelaar een regeling kent ten aanzien van toeristen die langere tijd in onze gemeente verblijven (seizoensplaatsen)
- Steeds meer exploitanten het seizoen opknippen in meerdere delen
- De toeristenbelasting ten goede komt aan de algemene middelen (geen doelbelasting)

Constaterende

- Dat (op basis van cijfers van het CBS):
    - Er een duidelijke toename in het **aantal** gasten is
    - Waarbij de tendens is dat de **verblijfsduur** toeneemt
    - De toename is **gespreid** over het gehele jaar (en blijft niet beperkt tot de zomermaanden)
    -

- Dat het gemiddelde belastingtarief in de provincie Limburg € 1,87 p.p.p.n. bedraagt, waarbij alleen de gemeenten Nederweert en Peel en Maas minder in rekening brengen dan de gemeente Mook en Middelaar
- De gemeente het niveau van specifieke voorzieningen voor toeristen op een aanzienlijk hoger peil gebracht heeft

- Een hogere toeristenbelasting niet onze eigen inwoners opzadelt met extra kosten, maar dat de gemeente zo wel structureel meer inkomsten kan genereren (uitgaande van ongeveer 100.000 overnachtingen is de meeropbrengst ruim 65.000 Euro/jaar)

- Er afspraken gemaakt zijn om de toeristenbelasting te verhogen in de 'Programmabegroting 2022' en de 'Meerjarenraming 2023 t/m 2025', zoals door de raad vastgesteld op 10 november 2021

Verzoekt het college om:

1. ln navolging van (Limburgse) buurgemeenten gemeenten de toeristenbelasting voor zowel land- als watertoerisme met ingang van 01 januari 2024 te verhogen naar €1,75 per persoon per nacht[1] [2]en deze belasting jaarlijks te indexeren;

2. De forfaitaire regeling in vaststellingsovereenkomsten voor 2024 te herijken in verband met het onder 1 gestelde tarief en de toename in de verblijfsduur en het opknippen in meerdere seizoenen van de exploitanten.

3. De exploitanten z.s.m. te informeren over deze tariefswijziging.

en gaat over tot de orde van de dag.

Naam en ondertekening:

Ondertekening

PvdA Ton Broekmans fractievoorzitter

---

[1] Dit is hetzelfde bedrag als de gemeente Gennep in rekening brengt

[2] En dit tarief voor zowel landtoerisme alsook watertoerisme te laten gelden

Behandeld in de raadsvergadering van ……..

De raad voornoemd,

De Griffier, De voorzitter,

☐ Aangenomen ☐ Verworpen

Stemverhouding:
Tegen: *(fracties)*
Voor*: (fracties)*

Motie

Gemeente Mook en Middelaar

Middelen voor een extra Boa

De raad van de gemeente Mook en Middelaar in *(digitale)* vergadering bijeen op 13 juli 2023

Gehoord de beraadslaging over Kaderbrief 2024

Overwegende dat:

- Mook en Middelaar slechts 1 boa heeft;
- Deze een aanstelling heeft voor 0,78 FTE;
- Mook en Middelaar 1 wijkagent heeft op 8000 inwoners;
- De landelijke norm in principe uitgaat van 1 wijkagent op 5000 inwoners;
- De gemeente geen invloed heeft op de inzet van agenten aangezien dit een taak van de politie is, maar wel op de aanstelling en inzet van boa's;
- Onze boa onvoldoende zichtbaar kan zijn in de dorpen en daarmee onvoldoende de ogen en oren van de gemeente is;
- De boa in verband met zijn eigen veiligheid niet op alle meldingen kan reageren;
- De wijkagent in zijn taken steun ondervindt van de inzet van boa's.

Van oordeel dat:

- De veiligheid van onze inwoners vergroot moet worden;
- Inwoners van Mook en Middelaar zich veilig moeten kunnen voelen in de gemeente;
- Er bij uitbreiding van de Boa-capaciteit gewerkt kan worden op basis van een uitvoeringsplan met vooraf gestelde prioriteiten;
- Boa's wanneer zij samen optrekken beter kunnen acteren op meldingen waarop de veiligheid voor een enkele boa onvoldoende gegarandeerd is;
- We de veiligheid en het naleefgedrag in onze gemeente moeten verhogen;
- Dit het welbevinden van alle inwoners ten goede komt;

Verzoekt het college om:

- In de begroting 2024, bovenop de bestaande capaciteit, middelen te reserveren voor het aantrekken van een extra boa van minimaal 0,5 FTE.

en gaat over tot de orde van de dag.

Naam en ondertekening:

Hanneke Roozendaal
GroenLinks

Ton Broekmans
Partij van de Arbeid

Behandeld in de raadsvergadering van ……..

De raad voornoemd,

De Griffier, De voorzitter,

☐ Aangenomen ☐ Verworpen

Stemverhouding:
Tegen: *(fracties)*
Voor*: (fracties)*

Algemene Beschouwingen 2023 van de VVD

13 juli 2023

Geachte voorzitter, geachte leden van de gemeenteraad,

Allereerst wil ik eerst even staan bij waar we vandaan komen sinds de verkiezingen in 2022 en waar we naar toe gaan het komende jaar. Terugkijkend, zoals we dat ook al bij de jaarrekening hebben gedaan, zien we al veel veranderingen sinds het aantreden van de coalitie met DGP, VVD en PvdA. Tal van onderwerpen zijn nieuw opgepakt of in de versnelling gekomen. Op enkele voorbeelden zoals inwonerparticipatie en Molenhoek-Zuid zal ik zo meteen nog even nader ingaan. Als we echter vooruitkijken dan wil ik me toch ook even richten tot de burgemeester. Onlangs hebben wij de aankondiging van het afscheid in de Ter Sprake mogen lezen en natuurlijk is het een openbaar geheim dat de voorbereidingen zijn gestart voor de keuze van een opvolger. Dat neemt niet weg dat het komende jaar, of eigenlijk de komende 10 maanden, een bijzondere tijd worden en vanuit de VVD fractie wilde ik op dit moment ook vooral aan de burgemeester meegeven dat wij hem veel plezier wensen in deze periode die wellicht dubbel zal voelen maar waarin hij vast wel tal van mooie momenten met onze inwoners als burgervader mag beleven.

Dan wat betreft de inhoud. Want, met veel genoegen staan wij vandaag hier om de Algemene Beschouwingen van 2023 te presenteren namens de VVD. Eigenlijk zou ik nu een hele lijst van 21 onderwerpen bespreken, die voor ons als VVD als een soort checklist dienen voor deze raadsperiode. Maar het is wellicht onmogelijk om ze gezien de beperkte tijd allemaal uitgebreid te behandelen. Voor de VVD fractie is wel belangrijk dat we nu en richting de begroting de juiste koers blijven volgen zodat we in 2024 en 2025 alle speerpunten uit het coalitieakkoord op de rit hebben en uitgevoerd krijgen.

Inwonerparticipatie staat hoog op de VVD agenda. We hadden immers in het verleden ook flink kritiek op slechte betrokkenheid van burgers. Het nieuwe vergadermodel van de raad is er en, hoewel het even wennen was voor iedereen, deze verandering heeft geleid tot meer ruimte voor Raadsinformatieavonden en extra avonden voor burgers. Uitgangspunt voor de VVD blijft om burgers meer te betrekken bij onderwerpen die hen direct raken. We zijn dan ook verheugd over de grote stappen die we dit jaar hebben kunnen zetten op het gebied van burgerparticipatie, zoals bij de onderwerpen afval, MH-zuid en duurzaamheid. We streven ernaar om deze betrokkenheid ook bij de omgevingsvisie te realiseren. Wij horen graag hoe het college dit gaat oppakken.

Wat betreft bouwen zijn we blij dat het project MH-zuid op stapel staat. Dit zal een positieve impuls geven aan de woningmarkt in onze gemeente. Tegelijkertijd roepen we op om verder te kijken naar mogelijke bouwlocaties. Ga bij de omgevingsvisie zoeklocaties aanwijzen in onze gemeente die de komende jaren in aanmerking moeten komen voor nieuwe woningen. Daarmee maken we onze woningbouwopgave ook voor de toekomst concreet.
Aandachtspunt bij het selecteren van deze locaties is wel behoud van de dorpscultuur en -architectuur. Dus kijk bijvoorbeeld naar het transformeren van kleine bedrijventerreinen tot woningbouwgebieden als mogelijke inbreidingslocaties. Daarnaast vragen wij met oog op

woningbouw aan de Cuijksesteeg ook aandacht voor een goede verbinding met de omliggende natuur en specifiek water als we kijken naar verplichtingen rondom waterberging. Een link met hoogwatermaatregelen en toerisme kan unieke kansen bieden voor onze gemeente. Kan het college toezeggen om richting de omgevingsvisie aan de slag te gaan met zoeklocaties voor woningbouw?

Een actueel onderwerp is de opvang van Oekraïense vluchtelingen op het schip aan de Mookse Maaskade. Wij willen wethouder Herings en de ambtelijke organisatie complimenteren met de manier waarop omwonenden zijn betrokken bij de uitwerking van deze plannen en hopen dat deze succesvolle samenwerking met de buurt ook in toekomst wordt voortgezet wanneer het schip er ligt en we de eerste vluchtelingen uit dit oorlogsgebied hebben kunnen verwelkomen. Onze dank gaat uit naar de burgers die hierin hun verantwoordelijkheid hebben genomen en de komende 1,5 jaar zullen nemen.

Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp dat tijdens de raadsinformatieavond uitgebreid aan bod is gekomen. Er zijn tal van ideeën naar voren gebracht, waarvan we nu keuzes moeten maken en prioriteiten moeten stellen. We realiseren ons dat burgers hier veel tijd en energie in hebben gestoken, en daarom verdienen zij een tijdige en duidelijke terugkoppeling. Er zijn verschillende punten die snel kunnen worden opgepakt en waar we concrete stappen kunnen zetten. Wel moeten we ervoor waken dat we allerlei utopische grootstedelijke plannen gaan opzetten, zo moet de focus weg van grootschalige opwek van energie en moeten we primair inzetten op isolatie van woningen, stimuleren van inwoners om zelf hun woning te verduurzamen en werk maken van een klimaatadaptieve en biodiverse inrichting van onze openbare ruimte. Is de portefeuillehouder het met de VVD eens dat hier de focus op moet komen te liggen?

De regionale positie van onze gemeente is het laatste cruciale onderwerp dat ik vanavond wil benoemen. Voor de VVD is en blijft helder: de zelfstandigheid van onze gemeente is een waardevol goed. Na de verkiezingen van 2010 hebben we als VVD ervoor gezorgd dat de voorgenomen fusie werd teruggedraaid. Hoewel er aanvankelijk veel oppositie was, hebben we inmiddels veel waardering voor onze zelfstandigheid. Door middel van goed financieel beheer, met sluitende begrotingen en het uitstellen van taken die momenteel niet uitvoerbaar zijn, hebben we ervoor gezorgd dat onze gemeente zelfstandig kan blijven bestaan. Nu is het wel zaak om verder te kijken. We kunnen niet stil blijven staan bij onze huidige dubbele oriëntatie, maar moeten in het belang van onze gemeenschap aan de slag. Wij roepen het college op om in 2024 in beeld te brengen op welke onderdelen een verdere samenwerking met de Groene Metropoolregio zinvol is, zonder daarbij onze binding met het zuiden te verliezen. De VVD ziet kansen op inhoudelijke punten zoals toerisme en recreatie, maar ook in het kader van integraliteit om onder fatsoenlijke prijsafspraken helemaal lid te worden van de Metropoolregio. Is het college beschikbaar om ons bij deze afweging van alle nodige informatie, alle voor- en nadelen te voorzien, zodat wij hierin een politiek besluit kunnen nemen als raad?

Tot slot nog gauw enkele losse onderwerpen:

- Als we kijken naar het sociaal domein dan blijven wij ons zorgen maken over enerzijds open einde regelingen en anderzijds structurele onderuitputtingen die we jaarlijks in de jaarrekeningen zien. Dat geeft weinig vertrouwen in het in-controle zijn op dit domein. Hoe ziet de portefeuillehouder sociaal domein dit en op welke wijze denkt hij hier meer sturing te kunnen bieden aan de raad? Wij zien dat andere gemeenten werken met dashboards die ook voor raadsleden inzicht bieden in lange termijn ontwikkelingen. Daar zijn wij wel voorstander van.
- Qua verkeersveiligheid heeft de VVD in haar verkiezingsprogramma al gepleit voor aandacht rondom Heikantseweg en Dorpsstraat in Middelaar. Wij zien dat er allerlei investeringen komen in Plasmolen, daar zijn we blij mee. Maar het mag niet zo zijn dat we daardoor Middelaar uit het oog verliezen. Op langetermijn wil de VVD dat er in de omgevingsvisie een beeld wordt geschetst van een uniek dorp omgeven door natuur zoals de Maasheggen en nabij de Maas en een nieuwe nevengeul voor hoogwater. Dat vraagt dan ook om aanpak van de twee genoemde straten. Voor de korte termijn willen we vooral de veiligheid met snelheidsremmende maatregelen verbeteren, vandaar dat we daarvoor vanavond een motie indienen.
- En dan echt tot slot: onderwijs. We zien dat de gemeente samen met Gennep en Bergen werk gaat maken van een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. De VVD verwacht van dit plan dat inzichtelijk wordt gemaakt hoe we onze basisscholen in alle dorpen kunnen behouden, hoe we zorgen voor goede huisvesting en welke kosten de komende jaren voor rekening van de gemeente en de schoolbesturen komen. Voor wat betreft het Kandinsky eisen wij van het college in 2024 simpelweg duidelijkheid. Al veel te lang hangt de vraag van de toekomst van het Kandinsky in de lucht. Kan de portefeuillehouder aangeven wat daar de stand van zaken is en kan hij toezeggen uiterlijk in 2024 met een besluit te komen waarin duidelijkheid wordt geboden?

Voorzitter, een hele lange beschouwing en mogelijk ook te lang voor de gebruikelijke spreektijd, maar zoals aan het begin van mijn inbreng al aangegeven: dit is het moment om als raad onze koers voor de resterende tijd van deze periode te bepalen. De VVD-fractie is benieuwd hoe het college zal reageren op onze aandachtspunten, voorstellen en vragen!

Betoog DGP m.b.t. de Kaderbrief 2024

Voorzitter, leden van de raad, college en toehoorders,

En ineens is het weer juli 2023 en staan we vlak voor de zomervakantie.
Voor ons ligt de Kaderbrief met daarin de beleidsmatige en financiële uitgangspunten die gebruikt worden voor het opstellen van de Programmabegroting 2024, inclusief de meerjarenraming 2025-2027.
Het eerste jaar van deze raad en dit college is verstreken en we gaan ons opmaken voor een volgend jaar. Gelukkig blijkt deze raad stabieler dan ons kabinet, dat afgelopen week is gevallen.

Als we kijken naar het coalitieprogramma, is het college volgens ons goed op weg. Er wordt al veel gedaan, maar toch hebben wij ook onze zorgen.

Zoals in het coalitieakkoord wordt aangegeven wordt er aandacht besteed aan een sluitende begroting, maar de kaderbrief bevestigt een somber perspectief vanaf 2026, door een andere bekostigingssystematiek. Het budget dat is opgenomen in de voorjaarsnota ligt een ton onder de geraamde tekorten. De dividenduitkeringen laten nu een meevaller van een ton zien, maar die kun je niet doortrekken naar 2026 en verder. Stelt het college maatregelen voor om de pijn te verzachten?

Op het gebied van de sociale leefomgeving wordt ingezet op preventie. Er wordt een preventieplan opgesteld in het kader van de Brede Speciale Uitkering ook wel SPUK genoemd. In dit plan zullen activiteiten worden opgenomen die bijdragen aan een verbeterde mentale, fysieke en sociaal-economische weerbaarheid van onze inwoners. Dat klinkt heel goed. Maar er wordt al meteen aangegeven dat dit SPUK-budget niet toereikend is. Waarop is dit gebaseerd? En moet er dan niet kritisch gekeken worden naar de extra uitgaven? Als DGP vinden wij dat hier niet meer aan kan worden uitgegeven dan dat de SPUK hiervoor beschikbaar stelt.

Hier willen wij aansluitend een motie over indienen.
Ook al is het nu zomer, daar trekt armoede zich niets van aan. Voor de inwoners op bijstandsniveau zijn er gelukkig de nodige voorzieningen waar gebruikt van kan worden gemaakt en dit is ook nodig. Maar wij maken ons nog steeds ook zorgen over die groep inwoners die net tussen de wal en het schip vallen. Die aan de onderkant van de middeninkomens zitten. De inflatie en de onzekerheid van de energieprijzen kunnen deze inwoners een nekslag geven. Ze hebben het altijd gered, maar nu gaat het niet meer. We doen niet aan inkomenspolitiek, maar durven we als gemeente hier creatief mee om te gaan? Wat gebeurt er voor deze inwoners bij buurgemeentes? We hoeven niet altijd zelf het wiel uit vinden. Wat kan onze gemeente concreet voor hen doen?

Onze gemeente is, zoals al vaker gezegd, goed op weg m.b.t. bouwen, maar de roep om kleinere wooneenheden blijft. Wij zouden het college willen vragen of er onderzoeken bekend zijn waaruit blijkt hoeveel inwoners er echt interesse hebben in Tiny Houses en met de uitkomsten hiervan iets te doen. Nu wordt er vaak geroepen dat Tiny Houses een oplossing zijn, maar is dat wel zo?
Kan het college in de Regionale Woonvisie specifiek aandacht besteden aan de woonbehoefte van jongeren?

We weten dat de gemeente reeds actief aan participatie doet. Toch krijgen wij van onze inwoners terug dat zij niet gehoord worden. Dit doet zich met name voor bij situaties waarbij de initiatiefnemers verantwoordelijk zijn voor de participatie. We vragen het college hier meer aandacht aan te besteden.

Wat betreft het verminderen van restafval zijn we als gemeente goed bezig en er is cijfermatig ook echt vooruitgang te zien. Verandering vereist ook altijd een tijd van gewenning. Deze tijd moet je zeker ook nemen. Mochten de uitkomsten positiever zijn dan we hadden verwacht, dan zou het afvalstoffenplan eventueel aangepast kunnen worden. Het is goed om een plan als leidraad te hebben, maar het is beter om uiteindelijk de realiteit te volgen. De samenspraak met de focusgroep en de dorps- en wijkraden blijft hierbij belangrijk. Tot nu toe verloopt de participatie voorspoedig. Wij gaan ervan uit dat dit zo blijft en blijven deze ontwikkeling met interesse volgen.

Soms wil je iets sneller realiseren dan mogelijk is en ben je afhankelijk van externe partijen. Wat betreft project Energielandgoed Wells Meer in Bergen wil onze gemeente graag deelnemen, maar moeten we de vaststelling van het bestemmingsplan in Bergen afwachten.

Is er ondertussen geen mogelijkheid om toch al wat meer stappen te zetten in onze gemeente m.b.t. duurzaamheid?
Besparing van energie is de simpelste vorm om mee te beginnen. De inzet van de energiecoach is hiervoor een goede stap. Voor inwoners die in aanmerking kwamen voor de energietoeslag is hier zelfs een extra arrangement voor met materialen en oplossingen die meteen geregeld en bekostigd worden. Het zou mooi zijn als meer inwoners de weg naar het energiecafé en coaches weten te vinden.

Al bijna anderhalf jaar geleden viel Rusland Oekraïne binnen en is het oorlog. De oproep om Oekraïense vluchtelingen te huisvesten klinkt nog steeds. Onze gemeente was van goede wil en had de plannen klaar om hiermee aan de slag te gaan. De realisatie duurt door externe omstandigheden langer dan verwacht. We hebben nu wel alle tijd om ons goed voor te bereiden op hun komst. Ook hierbij is het overleg met de buren heel belangrijk.
1 maart 2025 is de datum dat het schip weer weggaat van onze kade. Het is belangrijk dat het college nu al nadenkt over hoe ze de Oekraïense vluchtelingen dan opvangt. Het realiseren van flexwoningen zal hierbij een belangrijke oplossing kunnen zijn.

Afsluitend wil de DGP het college en de betrokken ambtenaren bedanken voor de duidelijke kaderbrief en succes wensen bij de vertaling naar de Begroting 2024.

De fractie van de DGP,

Luc van der Linden (fractievoorzitter)

Joseth Mulders

Ricardo Eeren

Yvonne Janssen Groesbeek-Cremers

PvdA Mook en Middelaar

Beschouwing op Kaderbrief 2023

Na de in maart jl. gehouden verkiezingen hebben onderhandelingen snel kunnen leiden tot de vorming van een nieuwe coalitie waarbij PvdA en DGP in de VVD een nieuwe coalitiepartner vonden. Het nieuwe college kon dan ook snel aan het werk met een omvangrijk introductieprogramma. Zo ook onze raad met voor het eerst in de historie een minderheid aan mannen. College en raad gingen dus met fris elan aan de slag.

GroenLinks koos er zelf voor om niet mee te doen in een mogelijk raadsbreed programma. Wij als PvdA vonden dat jammer. In Den Haag zijn PvdA en GL blijkbaar al verliefder op elkaar dan hier in onze gemeente. Maar goed dat terzijde! Voortbordurend op wat het vorige college had neergezet en bereikt gingen de debuterende wethouders van start. Na 3 maanden ligt nu de zomerrapportage en kaderbrief op tafel. En wat ons met name opvalt, en waar we ons grote zorgen over maken, is de enorme financiële onzekerheid die de Kaderbrief weergeeft. Gelukkig ziet het college deze onzekerheid, waarmee we als gemeente door Den Haag worden opgezadeld, ook.

Die negatieve resultaten van die onzekerheid zullen we met name terug kunnen gaan zien in het sociaal domein. De 10% van onze inwoners die het toch al niet breed hebben ... krijgen het nu vandaag de dag nog veel meer voor hun kiezen. Energiearmoede is een nieuw fenomeen …. waartoe ook de zogenaamde middenklasse zomaar mee geconfronteerd kan worden. Benzine, gas en elektriciteit … alles is fors in prijs gestegen. Maar ook huren en levensmiddelen zijn soms tot tientallen percentages duurder geworden. We maken ons dus grote zorgen voor de mensen die het gaat treffen maar ook onze verenigingen en clubs zullen dit gaan merken. Hoe gaan we hen daarbij ondersteunen is een vraag waarmee we ons bezig moeten houden.

Want er komen een flink aantal vragen op ons af. Hoe krijgen we als gemeente de nieuwe probleemgevallen in beeld. Want zelf melden is er niet zomaar bij … schaamte speelt hierbij een grote rol. Als je in de bijstand of andere uitkeringssituatie zit dan ben je bekend bij de gemeente …maar heb je een baan en toch kun je nauwelijks of niet rond komen van je salaris wat dan …. ook dan is schaamte aan de orde.

En de belangrijkste vraag is dan ook… Hoe krijgen we deze gevallen in beeld en wat kunnen we als gemeente voor ze betekenen? We zullen voor de aanpak van deze problematiek ook creatief moeten zijn. We moeten nog alerter zijn met vroeg signalering, betaalachterstanden, huurachterstanden in beeld krijgen. Zijn er nog andere instrumenten die we daarvoor extra kunnen inzetten ? Er komen ook nog goede berichten uit Den Haag. Minister Schouten voor Armoedebestrijding, Participatie en Pensioenen komt met een nieuwe overkoepelende aanpak voor armoede en schulden. Haar aanpak bevat 47 actiepunten. Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering. Gebruik maken als gemeente van dit aanbod zou ik zeggen.

Wij zijn als PvdA dan ook heel blij dat in de coalitie-afspraken is opgenomen dat alle inwoners kunnen blijven rekenen op ondersteuning op minimaal het huidige niveau. Ondanks alle kanttekeningen zie ik, ziet de PvdA, met de veranderende bestuurs- en vergadervormen en met een grotere rol ook voor participatie en inspraak van onze inwoners, in het verschiet, de toekomst met vertrouwen tegemoet.

PvdA Mook en Middelaar

Ton Broekmans (fractievoorzitter)

Algemene beschouwingen

Beste voorzitter, leden van de raad, collegeleden en belangstellenden op de publieke tribune,

Vandaag bespreken we de kadernota en wij zijn blij dat er dit jaar voor het eerst ook beleidsmatige vooruitzichten en kaders worden geschetst. Daardoor kunnen wij als raad nu een inhoudelijke reactie geven en in onze eigen voorstellen beter aansluiten bij de plannen van het college.

Wij kijken met interesse uit naar het preventieplan en de inzet van de wijk GGD. Dat het college nog meer samen wil werken met Buurtgezinnen juichen wij toe. En we zijn blij dat we nu bijna de vluchtelingen uit Oekraine kunnen verwelkomen. De voortvarende en vasthoudende wijze waarop het college hieraan heeft gewerkt laat zien dat Mook en Middelaar een groot hart heeft.

Maar voordat ik hier verder op in ga, wil ik jullie eerst meenemen naar mijn laatste vakantie, naar Mull om precies te zijn.

Mull is een eiland aan de Schotse westkust en de enige manier om het te bereiken is door de veerboot te nemen vanaf het vaste land. Maar die veerboot vaart steeds minder vaak. Vorig jaar hebben ze midden in het hoogseizoen de grote boot vervangen door een kleinere en als het zo uitkomt, vervangen ze rustig de sterke motor voor een zwakkere waardoor de vaartijd een stuk langer wordt. Eilandbewoners die nu een afspraak hebben in het ziekenhuis mogen hopen dat ze nog een plekje op de boot kunnen reserveren.

Dan een ander eiland, hier duizenden kilometers vandaan. Tuvalu is een eilandstaat in de Stille Oceaan en de afgelopen jaren zijn ze twee van hun negen eilanden verloren. Die zijn gezonken omdat door de verandering van het klimaat de zeespiegel in dat deel van de wereld al flink is gestegen.

Mook en Middelaar is geen eiland, maar we moeten wel ons best doen om te voorkomen dat we geen spreekwoordelijk eiland worden. Dat onze omgeving geen bedreiging wordt zoals voor Tuvalu en dat we de verbinding met de ons omringende wereld niet verliezen, waar Mull steeds meer onder lijdt.

Want wat Tuvalu overkomt kan ons ook overkomen als we niet volop inzetten op duurzaamheid en bescherming van de natuur. We liggen ingeklemd tussen bossen, heide en Maas, de parels van onze gemeente. Maar als we niet voor het meest ambitieuze duurzaamheidsbeleid gaan worden parels bedreigingen, met regelmatige bosbranden aan onze linkerhand en overstromingen op rechts. Net als Tuvalu worden wij wel degelijk bedreigd door klimaatverandering.

Toch houden wij het vertrouwen dat we de ergste voorspellingen nog voor kunnen zijn. Nog eventjes. Met de duurzaamheidsvisie waar door het college, ambtenaren, maar ook

inwoners hard aan wordt gewerkt zetten we stappen in de goede richting. Uit de participatieavonden zijn ambitieuze doelen en concrete plannen voor de verbetering van biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulariteit, warme en elektriciteit gekomen. We weten echter ook dat papier geduldig is en dat een goed plan niet betekent dat er ook daadwerkelijk iets verandert.

Daarom horen we graag van de portefeuillehouder hoe hij denkt straks uitvoering te gaan geven aan de duurzaamheidsvisie. En kan de portefeuillehouder toezeggen dat er voldoende middelen gereserveerd worden in de begroting om van doelen concrete plannen te kunnen maken die uitgevoerd kunnen worden?

Deze duurzaamheidsvisie en de concrete opgaven die daaruit voort zullen komen, zijn de bescherming die we nodig hebben tegen bosbranden aan onze linkerhand en overstromingen op rechts.

Het afgelopen jaar is de armoede onder onze inwoners toegenomen. Door de enorme inflatie en de energiecrisis is een te grote groep mensen in nood geraakt. Je zou kunnen zeggen: zij waren het contact met het vaste land verloren. Gelukkig hebben we hen kunnen helpen. Maar al dalen de energieprijzen nu weer iets, deze mensen zijn zeker nog niet uit de zorgen. En nu de tijdelijke koopkrachtregelingen van het Rijk aflopen, komen mensen met een kleine beurs volgens onderzoek 100 tot 500 euro per maand te kort. Vooral gezinnen met kinderen zitten dan in de knel. Deze problemen voorkomen is in de eerste plaats een taak van het Rijk, maar nu het kabinet gevallen is moeten wij als gemeente zorgen dat we paraat staan voor onze eigen inwoners zodat ze niet overspoeld worden door grote golven stress en schulden. Wij zouden graag zien dat onze duurzaamheidsplannen samen gaan met onze sociale beleid.

Deelt de wethouder onze zorg over de groeiende groep mensen die waarschijnlijk in de financiele problemen gaat komen en zo ja, kan hij ons meer vertellen over de maatregelen die hij denkt te gaan nemen om dit te voorkomen?

Bij de jaarrekening en bij de zomerrapportage hebben we al een financiele duiding gegeven. Die gaan we hier niet herhalen. Voor 2024 hebben we er echter één belangrijke les uit getrokken: we moeten investeren in onze ambtenaren. Zowel bij de jaarrekening als in de Zomerrapportage werd duidelijk dat de onderuitputting voor een belangrijk deel veroorzaakt wordt door capaciteitsproblemen. Laten we niet vergeten dat college en raad de ambities en plannen formuleren, maar dat het ambtelijk apparaat deze uit moeten voeren. Zonder hen kunnen wij niet de kwaliteit leveren voor onze inwoners die we willen leveren.

Wij pleiten er dan ook voor dat het college met de gemeentesecretaris gaat werken aan bovengemiddeld goede arbeidsvoorwaarden zodat ambtenaren graag naar Mook en Middelaar komen en er ook willen blijven. Kan de portefeuillehouder ons meenemen in de plannen om het capaciteitsprobleem op te lossen? Wij weten dat de raad niet gaat over het ambtelijk apparaat, toch denken we hier nu wel toe op te mogen roepen omdat onze beleidsvoornemens niets meer zijn dan dromen zonder de inzet van voldoende goede ambtenaren.

Nog niet zo lang geleden hebben we het bestemmingsplan voor Molenhoek Zuid vastgesteld en kan de bouw van 250 woningen beginnen. Toch kunnen we niet achterover leunen. In Mook en Middelaar hebben we namelijk een te klein aanbod aan sociale huurwoningen. Gelukkig heeft het college de nieuwe Woondeal medeondertekend en heeft ze zich daarmee gecommitteerd aan een het percentage van 30% sociale huurwoningen. Helaas lezen we in hier in de kaderbrief niets over terug.

We horen dan ook graag welke stappen het college in 2024 denkt te gaan zetten om toe te werken naar een groter aanbod van sociale huurwoningen.

Onze gemeente is een prettige gemeente om in te wonen en mensen voelen zich hier meestal veilig. Desondanks mogen we niet verslappen. De politie is door landelijk beleid stelselmatig onderbemand. Gelukkig hebben we weer een wijkagent maar ook hij kan maar op één plek tegelijk zijn. En de boa is zowel kwantitatief als kwalitatief maar beperkt inzetbaar.

Dat is niet onze eigen analyse. Wij hebben goed geluisterd naar de politie tijdens de raadsinformatieavond over veiligheid, we hebben het afgelopen jaar de burgemeester meerdere keren horen vertellen over het probleem van ondermijning en de beantwoording op onze artikel 44 vragen was helder. Het aanstellen van de tweede boa zou het werk van de huidige boa versterken, zij zijn samen beter inzetbaarbaar, ook in situaties waarin de boa voor zijn eigen veiligheid nu niet op kan treden. En de politie krijgt de extra ogen en oren in de gemeenschap die ze nodig hebben om adequaat in te kunnen grijpen.

Straks horen wij graag de reactie van het college op onze motie.

Voorzitter, ik ga afronden. Met deze kaderbrief in handen kijken wij met vertrouwen uit naar de begroting van 2024. Al is het nog voorzichtig, de groene en sociale ambities waar wij naar op zoek zijn staan er in. GroenLinks zal het college er scherp op houden dat de plannen ambitieus blijven en we geen spreekwoordelijk eiland worden.

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	**MM**
Onderwerp	**Controleprotocol en Normenkader 2023**
Datum raadsvergadering	**13 juli 2023**
Raadscommissie	Begroting & Rekening
Datum raadscommissie	6 juli 2023
Programma	n.v.t.
Portefeuillehouder	A.F. Herings

Controleprotocol en Normenkader 2023

Inleiding

Met de invoering vanaf 2023 van de rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders, is het wenselijk om het controleprotocol en het normenkader vast te laten stellen door uw raad. Hierbij ontvangt u een voorstel voor het vaststellen van het Controleprotocol 2023-2026 en het Normenkader 2023. Met het controleprotocol kan uw raad nadere regels geven en de rapporteringsgrenzen vaststellen. Het Normenkader betreft een overzicht van relevante wet- en regelgeving voor zover het financiële beheershandelingen betreft en wordt zowel intern als door de accountant gebruikt voor de controlewerkzaamheden voor het boekjaar 2023.

Voorstel

1. Het Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026 vast te stellen;
2. Het Normenkader Mook en Middelaar 2023 vast te stellen.

Beoogd effect

Met het vaststellen van het controleprotocol kan uw raad nadere regels meegeven voor de accountantscontrole. Met het vaststellen van het normenkader kan zowel intern als extern getoetst worden of we voldoen aan de vastgestelde wet- en regelgeving.

Argumenten

1.1 Controleprotocol 2023-2026

Met de invoering vanaf 2023 van de rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders (b&w), is het wenselijk om het controleprotocol vast te laten stellen door uw raad. Zonder controleprotocol gelden wettelijke percentages voor de rapporteringstoleranties die de accountant gebruikt voor de controleverklaring. Met het vaststellen van het controleprotocol kan uw raad nadere regels geven en bijvoorbeeld rapporteringsgrenzen vaststellen. Het controleprotocol wijzigt normaliter minder vaak en kan meerjarig worden vastgesteld, bijvoorbeeld gedurende een raadsperiode.

1.2 Normenkader 2023

Het normenkader is een overzicht met (relevante) wet- en regelgeving voor zover het financiële beheershandelingen betreft en voor zover het gevolgen kan hebben voor de (financiële) rechtmatigheid. Tot en met 2022 werd het normenkader door het college van b&w vastgesteld. Met de invoering vanaf 2023 van de rechtmatigheidsverantwoording door het college van b&w is het wenselijk dat uw raad het normenkader vaststelt. Het normenkader wordt zowel voor de interne als voor de externe controlewerkzaamheden gebruikt, waarbij wordt getoetst of de wet- en regelgeving wordt nageleefd. Omdat de wet- en regelgeving (zoals verordening) jaarlijks wijzigt, zal het normenkader ook jaarlijks ter vaststelling aan uw raad worden aangeboden.

Kanttekeningen

Geen

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Participatie

Niet van toepassing

Financiën

Niet van toepassing

Communicatie

Na vaststelling van het controleprotocol en normenkader worden deze twee documenten intern gebruikt en verstrekt aan onze accountant Crowe-Foederer ten behoeve van de controlewerkzaamheden over 2023.

Uitvoering

Niet van toepassing

Bijlage(n)

1. Controleprotocol 2023-2026;
2. Normenkader 2023.

Mook, 27 juni 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

Raadsbesluit

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer **MM**
Onderwerp **Controleprotocol en Normenkader 2023**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 27 juni 2023

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 6 juli 2023

Besluit:

1. Het Controleprotocol Mook en Middelaar 2023 vast te stellen;
2. Het Normenkader Mook en Middelaar 2023 vast te stellen.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 13 juli 2023

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

Gemeente Mook en Middelaar

Controleprotocol 2023-2026

Mook en Middelaar

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Algemene uitgangspunten voor de controle 3
3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties 4
4. Begrip rechtmatigheid 4
5. Rapportering accountant 4
6. Inwerkingtreding en citeertitel 5

1. Inleiding

De Gemeentewet, artikel 213, schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393, eerste lid, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.
Om deze controle mogelijk te maken heeft de gemeenteraad een Controleverordening artikel 213 Gemeentewet vastgesteld, welke bepalingen eveneens voor de accountantscontrole van toepassing zijn. De Controleverordening 2023 is vastgesteld door de gemeenteraad op 20 april 2023.
Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole op de jaarrekening, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

Door vaststelling van het normenkader wordt aangegeven welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer relevant zijn voor de rechtmatigheid. Het normenkader wordt jaarlijks vastgesteld door de gemeenteraad.

Rol auditcommissie
Er vindt periodiek overleg plaats tussen de accountant, de auditcommissie en de aan de auditcommissie toegevoegde functionarissen. De aan de auditcommissie toegevoegde functionarissen zijn tenminste een vertegenwoordiger van de griffie, een vertegenwoordiger van de controlefunctie en de portefeuillehouder Financiën.
Voor aanvang van de controlewerkzaamheden kan een gesprek plaatsvinden tussen de auditcommissie en de accountant. Tijdens deze pre-auditvergadering kan de auditcommissie gewenste prioriteiten in de controlewerkzaamheden aangeven.
Na afloop van de interim- en jaarrekeningcontrole wordt het verslag van bevindingen tussen de accountant en de auditcommissie besproken.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening worden uitgevoerd door de door de gemeenteraad benoemde accountant en gericht zijn op het geven van een oordeel over:

- De getrouwe weergaven van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten;
- De grootte en samenstelling van het vermogen;
- De getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording;
- Het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de of bij krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- De inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- De verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet alsmede de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Goedkeuringstoleranties
In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De minimumeisen zijn:

	Strekking accountantsverklaring			
	Goedkeurend	**Beperking**	**Oordeel-onthouding**	**Afkeurend**
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% en < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden	≤ 3%	> 30% en < 10%	≥ 10%	-

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren.
Ter indicatie betekent bovenstaande voor onze gemeente op basis van de begroting 2023, dat de 1%-norm (fouten) ongeveer € 195k bedraagt en de 3%-norm (onzekerheden) ongeveer € 585k.
Onder fouten en/of onzekerheden wordt verstaan fouten en/of onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening en/of rechtmatigheid van de aan de jaarrekening ten grondslag liggende beheershandelingen.
De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van de fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruiker wordt beïnvloed.

Rapporteringstolerantie
Naast de bovenstaande goedkeuringstoleranties is er sprake van de rapporteringstolerantie. De rapporteringstolerantie is het kwantitatieve criterium voor het al dan niet rapporteren door de accountant van de bevindingen in het verslag van bevindingen. De gemeente Mook en Middelaar hanteert zoals vastgelegd in de Financiële Verordening 2023 (besloten d.d. 21 april 2023) een rapporteringstolerantie van € 50k . Elke afwijking groter dan dit bedrag wordt toegelicht in het verslag van bevindingen.

4. Begrip rechtmatigheid

Onder rechtmatigheid wordt verstaan dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen en gemeentelijke interne regelgeving”. Met gemeentelijke interne regelgeving wordt bedoeld door de gemeenteraad vastgestelde interne regels. Interne regels vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders vallen hier buiten.

5. Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

Verslag van bevindingen bij de jaarrekening
In overeenstemming met de gemeentewet wordt over de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de gemeenteraad. Het verslag van bevindingen wordt voor verzending aan de gemeenteraad door de accountant voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders met de mogelijkheid om op dit verslag te kunnen reageren. Indien nodig worden hierin ook essentiële ontwikkelingen en aanbevelingen opgenomen die tijdens de tussentijdse controle naar voren zijn gekomen. Het verslag van bevindingen wordt opgeleverd vóór 15 juli in het jaar na afloop van het controlejaar. Het verslag van bevindingen wordt besproken tussen de accountant en de auditcommissie.

Accountantsverklaring
In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven ten aanzien van de getrouwheid. Deze accountantsverklaring is bestemd voor de gemeenteraad zodat deze de jaarrekening kan vaststellen. De accountantsverklaring wordt opgeleverd vóór 15 juli in het jaar na afloop van het controlejaar.

6. Inwerkingtreding en citeertitel

Dit protocol treedt in werking met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023.
Dit protocol kan aangehaald worden als ‘Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026’.

Normenkader Mook en Middelaar 2023

behorende bij raadsvoorstel ‘Controleprotocol en Normenkader 2023’, raadsvergadering 13 juli 2023

Omschrijving	Jaar wet / Datum RB	Regelgeving
Aanbestedingsrichtlijn 2014/24/EU	2014	Europees
Aanbestedingsbesluit	2013	Landelijk
Aanbestedingsreglement Werken 2016 (AWR)	2016	Landelijk
Aanbestedingswet 2012	2012	Landelijk
Alcoholwet	2021	Landelijk
Algemene wet bestuursrecht (Awb)	1992	Landelijk
Ambtenarenwet	1929	Landelijk
Archiefwet 1995	1995	Landelijk
Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO)	2003	Landelijk
Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)	1990	Landelijk
Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)	2003	Landelijk
Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen 2004 (BBZ)	2004	Landelijk
Besluit Markt en Overheid	2012	Landelijk
Besluit ruimtelijke ordening	2006	Landelijk
Binnenvaartwet	2007	Landelijk
Boswet	1961	Landelijk
Burgerlijk Wetboek (BW)	divers	Landelijk
Cao Gemeenten	2023	Landelijk
Drinkwaterwet	2009	Landelijk
Financiële verhoudingswet	1996	Landelijk
Flora- en Faunawet	1998	Landelijk
Gemeentewet	1992	Landelijk
Grondwet	1815	Landelijk
Gids proportionaliteit 3e herziening 1 januari 2022 (beleid bij de Aanbestedingswet 2012)	2022	Landelijk
Invorderingswet 1990	1990	Landelijk

Omschrijving	Jaar wet / Datum RB	Regelgeving
Jeugdwet	2015	Landelijk
Mededingingswet	1997	Landelijk
Monumentenwet 1988	1988	Landelijk
Natuurbeschermingswet 1998	1998	Landelijk
Participatiewet	2003	Landelijk
Paspoortwet	1991	Landelijk
Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden	1994	Landelijk
Rechtspositiebesluit wethouders	1994	Landelijk
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden	2000	Landelijk
Sociale verzekeringswetten	divers	Landelijk
Telecommunicatiewet	1998	Landelijk
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers	2020	Landelijk
Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden	2000	Landelijk
Vreemdelingenwet 2000	2000	Landelijk
Waterwet	2009	Landelijk
Wegenverkeerswet 1994	1994	Landelijk
Werkkostenregeling	2010	Landelijk
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	2008	Landelijk
Wet arbeidsmarkt in balans	2019	Landelijk
Wet basisregistratie personen	2023	Landelijk
Wet belastingen op milieugrondslag	1994	Landelijk
Wet bescherming persoonsgegevens	2000	Landelijk
Wet bodembescherming	1986	Landelijk
Wet educatie en beroepsonderwijs	1995	Landelijk
Wet financiering decentrale overheden	2000	Landelijk
Wet gemeenschappelijke regelingen	1984	Landelijk
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	2012	Landelijk
Wet geurhinder en veehouderij	2006	Landelijk
Wet inburgering	2006	Landelijk

Omschrijving	Jaar wet / Datum RB	Regelgeving
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	1987	Landelijk
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1986	Landelijk
Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen	2004	Landelijk
Wet langdurige zorg	2014	Landelijk
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo)	2014	Landelijk
Wet milieubeheer	1979	Landelijk
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	2012	Landelijk
Wet op de kansspelen	1964	Landelijk
Wet op de lijkbezorging	1991	Landelijk
Wet op de loonbelasting 1964	1964	Landelijk
Wet op de omzetbelasting 1968	1968	Landelijk
Wet op het BTW-compensatiefonds	2002	Landelijk
Wet op het primair onderwijs	1981	Landelijk
Wet op het specifiek cultuurbeleid	1993	Landelijk
Wet op het voortgezet onderwijs	1963	Landelijk
Wet rechten burgerlijke stand	1879	Landelijk
Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	1997	Landelijk
Wet veiligheidsregio's	2010	Landelijk
Wet waardering onroerende zaken (woz)	1994	Landelijk
Wijzigingswet Algemene wet bestuursrecht en enkele andere wetten (nieuwe omgevingsrecht en nadeelcompensatierecht)	2021	Landelijk
Winkeltijdenwet	1996	Landelijk
Woningwet	1991	Landelijk
Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Mook en Middelaar 2015 (incl. wijzigingsverordening)	14-06-2018	Lokaal
Algemene Plaatselijke Verordening 2021	30-09-2021	Lokaal
Algemene Subsidieverordening Mook en Middelaar 2022	10-03-2022	Lokaal
Algemene verordening ondergrondse infrastructuren Mook en Middelaar 2019	24-01-2019	Lokaal
Archiefverordening gemeente Mook en Middelaar 2020	30-01-2020	Lokaal
Beheersverordening Natuurgebieden	06-12-2012	Lokaal
Bomenverordening Mook en Middelaar 2020	11-06-2020	Lokaal

Omschrijving	Jaar wet / Datum RB	Regelgeving
Bouwverordening gemeente Mook en Middelaar, 14e serie wijzigingen	12-09-2013	Lokaal
Controleverordening Mook en Middelaar 2023	20-04-2023	Lokaal
Deelsubsidieverordening Leefomgeving Mook en Middelaar 2017	11-05-2017	Lokaal
Erfgoedverordening 2021 gemeente Mook en Middelaar	24-05-2012	Lokaal
Financiële verordening Mook en Middelaar 2023	20-04-2023	Lokaal
Gedragscode integriteit politieke ambtsdragers Mook en Middelaar 2020	30-01-2020	Lokaal
Geurverordening Mook en Middelaar	28-09-2011	Lokaal
Handhavingsverordening IOAW en IOAZ gemeente Mook en Middelaar 2010	28-10-2010	Lokaal
Inspraakverordening gemeente Mook en Middelaar	01-06-2006	Lokaal
Legesverordening 2023	15-12-2022	Lokaal
Organisatieverordening Mook en Middelaar 2023	20-04-2023	Lokaal
Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade 2009	12-03-2009	Lokaal
Programmabegroting 2023	10-11-2022	Lokaal
Referendumverordening Mook & Middelaar 2015	09-04-2015	Lokaal
Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Mook en Middelaar 2023	02-02-2023	Lokaal
Speelautomaten-verordening 2001	26-04-2001	Lokaal
Verordening auditcommissie gemeente Mook en Middelaar 2013	24-01-2013	Lokaal
Verordening Baatbelasting Korendal (t/m 2023)	28-04-1993	Lokaal
Verordening burgerinitiatief gemeente Mook en Middelaar 2003	18-09-2003	Lokaal
Verordening cliëntenparticipatie sociaal domein gemeente Mook en Middelaar 2016	28-01-2016	Lokaal
Verordening commissie bezwaarschriften Mook en Middelaar 2021	08-04-2021	Lokaal
Verordening forensenbelasting Mook en Middelaar 2023	15-12-2022	Lokaal
Verordening Functioneringsgesprekken Burgemeester van de gemeente Mook en Middelaar 2012	25-10-2012	Lokaal
Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen Mook en Middelaar 2019	12-12-2019	Lokaal
Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie	15-12-2005	Lokaal
Verordening hondenbelasting Mook en Middelaar 2023	15-12-2022	Lokaal
Verordening implementatie Wet elektronische bekendmaking 2013	12-09-2013	Lokaal
Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Mook en Middelaar 2015	26-02-2015	Lokaal
Verordening leerlingenvervoer gemeente Mook en Middelaar 2022	03-02-2022	Lokaal

Omschrijving	Jaar wet / Datum RB	Regelgeving
Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Mook en Middelaar 2023	02-02-2023	Lokaal
Verordening naamgeving en nummering (adressen) gemeente Mook en Middelaar 2008	18-12-2008	Lokaal
Verordening onroerende-zaakbelastingen Mook en Middelaar 2023	15-12-2022	Lokaal
Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning gemeente Mook en Middelaar 2013	30-05-2013	Lokaal
Verordening op de Organisatie en het Werkgeverschap van de Griffie gemeente Mook en Middelaar 2015	22-01-2015	Lokaal
Verordening persoonsgebonden budget / begeleid werken Wsw gemeente Mook en Middelaar	28-08-2008	Lokaal
Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Mook en Middelaar 2019	06-06-2019	Lokaal
Verordening reinigingsheffingen Mook en Middelaar 2023	15-12-2022	Lokaal
Verordening Rioolaansluiting 2017 gemeente Mook en Middelaar	23-02-2017	Lokaal
Verordening rioolheffing Mook en Middelaar 2023	15-12-2022	Lokaal
Verordening Starterslening gemeente Mook en Middelaar 2022	15-12-2022	Lokaal
Verordening tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties gemeente Mook en Middelaar 2023 (t/m 2023)	02-02-2023	Lokaal
Verordening tegenprestatie Gemeente Mook en Middelaar 2016	19-05-2016	Lokaal
Verordening toeristenbelasting Mook en Middelaar 2023	15-12-2022	Lokaal
Verordening Vertrouwenscommissie benoemingsprocedure burgemeester van de gemeente Mook en Middelaar	10-11-2011	Lokaal
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Mook en Middelaar 2021	10-11-2021	Lokaal
Verordening watertoeristenbelasting Mook en Middelaar 2023	15-12-2022	Lokaal
Verordening winkeltijden Mook en Middelaar 2014	23-01-2014	Lokaal
Wegsleepverordening gemeente Mook en Middelaar 2008 (t/m 21-06-2023)	18-05-2008	Lokaal
Wegsleepverordening gemeente Mook en Middelaar 2023 (vanaf 22-06-2023)	15-06-2023	Lokaal

Erratum Bijlage 1 Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026 (versie gecombineerde commissie 6 juli 2023)

In het controleprotocol is helaas een typefout geslopen.
Onderstaand erratum is verwerkt in een geactualiseerd versie het controleprotocol ten behoeve van de raad voor de raadsvergadering van 13 juli 2023.

Blz.	Is vermeld	Moet zijn
4	3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties Onzekerheden / Beperking: > **30%** en < 10%	 > **3%** en < 10%

Gemeente Mook en Middelaar

Controleprotocol 2023-2026

Mook en Middelaar

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Algemene uitgangspunten voor de controle 3
3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties 4
4. Begrip rechtmatigheid 4
5. Rapportering accountant 4
6. Inwerkingtreding en citeertitel 5

1. Inleiding

De Gemeentewet, artikel 213, schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393, eerste lid, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.
Om deze controle mogelijk te maken heeft de gemeenteraad een Controleverordening artikel 213 Gemeentewet vastgesteld, welke bepalingen eveneens voor de accountantscontrole van toepassing zijn. De Controleverordening 2023 is vastgesteld door de gemeenteraad op 20 april 2023.
Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole op de jaarrekening, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

Door vaststelling van het normenkader wordt aangegeven welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer relevant zijn voor de rechtmatigheid. Het normenkader wordt jaarlijks vastgesteld door de gemeenteraad.

Rol auditcommissie
Er vindt periodiek overleg plaats tussen de accountant, de auditcommissie en de aan de auditcommissie toegevoegde functionarissen. De aan de auditcommissie toegevoegde functionarissen zijn tenminste een vertegenwoordiger van de griffie, een vertegenwoordiger van de controlefunctie en de portefeuillehouder Financiën.
Voor aanvang van de controlewerkzaamheden kan een gesprek plaatsvinden tussen de auditcommissie en de accountant. Tijdens deze pre-auditvergadering kan de auditcommissie gewenste prioriteiten in de controlewerkzaamheden aangeven.
Na afloop van de interim- en jaarrekeningcontrole wordt het verslag van bevindingen tussen de accountant en de auditcommissie besproken.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening worden uitgevoerd door de door de gemeenteraad benoemde accountant en gericht zijn op het geven van een oordeel over:

- De getrouwe weergaven van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten;
- De grootte en samenstelling van het vermogen;
- De getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording;
- Het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de of bij krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- De inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- De verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet alsmede de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Goedkeuringstoleranties
In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De minimumeisen zijn:

	Strekking accountantsverklaring			
	Goedkeurend	**Beperking**	**Oordeel-onthouding**	**Afkeurend**
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% en < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden	≤ 3%	> 3% en < 10%	≥ 10%	-

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren.
Ter indicatie betekent bovenstaande voor onze gemeente op basis van de begroting 2023, dat de 1%-norm (fouten) ongeveer € 195k bedraagt en de 3%-norm (onzekerheden) ongeveer € 585k.
Onder fouten en/of onzekerheden wordt verstaan fouten en/of onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening en/of rechtmatigheid van de aan de jaarrekening ten grondslag liggende beheershandelingen.
De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van de fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruiker wordt beïnvloed.

Rapporteringstolerantie
Naast de bovenstaande goedkeuringstoleranties is er sprake van de rapporteringstolerantie. De rapporteringstolerantie is het kwantitatieve criterium voor het al dan niet rapporteren door de accountant van de bevindingen in het verslag van bevindingen. De gemeente Mook en Middelaar hanteert zoals vastgelegd in de Financiële Verordening 2023 (besloten d.d. 21 april 2023) een rapporteringstolerantie van € 50k . Elke afwijking groter dan dit bedrag wordt toegelicht in het verslag van bevindingen.

4. Begrip rechtmatigheid

Onder rechtmatigheid wordt verstaan dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen en gemeentelijke interne regelgeving”. Met gemeentelijke interne regelgeving wordt bedoeld door de gemeenteraad vastgestelde interne regels. Interne regels vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders vallen hier buiten.

5. Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

Verslag van bevindingen bij de jaarrekening
In overeenstemming met de gemeentewet wordt over de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de gemeenteraad. Het verslag van bevindingen wordt voor verzending aan de gemeenteraad door de accountant voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders met de mogelijkheid om op dit verslag te kunnen reageren. Indien nodig worden hierin ook essentiële ontwikkelingen en aanbevelingen opgenomen die tijdens de tussentijdse controle naar voren zijn gekomen. Het verslag van bevindingen wordt opgeleverd vóór 15 juli in het jaar na afloop van het controlejaar. Het verslag van bevindingen wordt besproken tussen de accountant en de auditcommissie.

Accountantsverklaring
In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven ten aanzien van de getrouwheid. Deze accountantsverklaring is bestemd voor de gemeenteraad zodat deze de jaarrekening kan vaststellen. De accountantsverklaring wordt opgeleverd vóór 15 juli in het jaar na afloop van het controlejaar.

6. Inwerkingtreding en citeertitel

Dit protocol treedt in werking met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023.
Dit protocol kan aangehaald worden als ‘Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026’.

Motie

Gemeente Mook en Middelaar

Vreemd aan de orde van de dag

Standpunt raad MGR zelfreflectie in relatie tot de wijziging van de gemeenschappelijke regeling

De raad van de gemeente Mook en Middelaar in vergadering bijeen op 13 juli 2023

Gelezen de brief van de agendacommissie MGR, ingekomen stuk ID 3177.

Overwegende:

- In de brief wordt de raad geadviseerd voor de MGR de uitgangspuntennotitie opgesteld naar aanleiding van de werkbijeenkomst van de raden op 27 maart jl. over te nemen. Dit heeft in ieder geval betrekking op:
    - *Het instellen van een regionale adviescommissie*

- In de bijeenkomst van 27 maart is de wens uitgesproken voor de MGR een regionale adviescommissie in te stellen. Een regionale adviescommissie is een zwaarder instrument dan de werkwijze van de regionale agendacommissie, niet alleen procesmatig, maar ook inhoudelijk.
- Om een regionale adviescommissie MGR in te stellen, moeten de raden unaniem instemmen.
- Daarom heeft de voorzitter van de agendacommissie MGR gevraagd deze brief te bespreken in de raad.

Gelet op:

- In de raadsvergadering van 16 maart 2023 heeft de raad van Mook en Middelaar aangegeven voorstander te zijn van de huidige werkwijze van de agendacommissie en delegatieleden om rol van de raad/raden te borgen in regionale politieke besluitvormingsprocessen en de kwaliteit van de informatievoorziening te bewaken.

Spreekt uit dat

de raad van Mook en Middelaar, gelet op enerzijds het standpunt van de raad, ingenomen in de raadsvergadering van 16 maart j.l. en anderzijds de wens van de agendacommissie MGR om een regionale adviescommissie in te stellen, zich aansluit bij het standpunt van de meerderheid van de deelnemende raden met betrekking tot het instellen van een regionale adviescommissie.

en gaat over tot de orde van de dag.

Bijlage:
Brief advies regionale adviescommissie MGR, zie ook ID 3177

Naam en ondertekening:

Ton Broekmans (PvdA)
Delegatielid agendacommissie MGR

Behandeld in de raadsvergadering van ……..

De raad voornoemd,

De Griffier, De voorzitter,

☐ Aangenomen ☐ Verworpen

Stemverhouding:
Tegen: *(fracties)*
Voor*: (fracties)*

REGIO
RIJK VAN
NIJMEGEN

Gemeenteraden Rijk van Nijmegen

Contactpersoon
N. Collombon, secretaris AC MGR
agendacommissieMGR@nijmegen.nl

Bijlagen: 1

Datum: 22 juni 2023
Onderwerp: Advies Regionale Adviescommissie

Geachte leden van de gemeenteraden regio Rijk van Nijmegen,

Bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) is een agendacommissie (AC) ingesteld. De taken zijn o.a. de logistieke voorbereiding en planning van de politieke besluitvorming voor de raden Rijk van Nijmegen aan de MGR Rijk van Nijmegen en hun kaderstellende en controlerende rol, het gevraagd en ongevraagd adviseren van het Dagelijks Bestuur (DB) MGR over de kwaliteit van de informatievoorziening van en door de MGR, en het meedenken over de inrichting van de regeling MGR.

In 2022 heeft de AC een zelfreflectie uitgevoerd en geconcludeerd dat het bestaansrecht en de taakstelling van de AC onverkort geld. Binnen de taakstelling behoeft de werkwijze, eigen rol en dialoog met het DB verbetering. Er zijn 2 spanningsvelden daarbij. Eén spanningsveld over wat verwacht mag worden van een delegatielid en de verbinding met de gevoelen vanuit de raad. Een ander spanningsveld is de dialoog tussen AC en DB over de interpretatie van kaderstellende en controlerende rol en de grens tussen inhoud versus proces, en het mandaat dat delegatieleden wel of niet menen te hebben van hun eigen raden. Aan de raden is gevraagd om op de zelfreflectie te reageren.

Op 1 juli 2022 is de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden, met als doel de versterking van de positie van gemeenteraden. Een van de instrumenten is het instellen van een regionale adviescommissie of agendacommissie. Het DB stelt een dergelijke commissie in, op verzoek van de raden. Alle raden moeten instemmen met het instellen van de commissie en als de raden instemmen, dan is dit een verplichting voor het Algemeen Bestuur (AB). De raden kiezen de leden en een raad kan ervoor kiezen geen raadslid aan te wijzen. Alleen raadsleden kunnen lid zijn.

De doelstelling van een regionale adviescommissie is om raden met elkaar te laten overleggen, bijvoorbeeld over gezamenlijke zienswijzen, zelf aandacht te vragen voor een onderwerp, gezamenlijke standpunten voor te bereiden en daarover te adviseren aan de raden en AB. Een dergelijke commissie is nadrukkelijk niet bedoeld om de rol van de raden over te nemen of tot besluitvorming te komen. Besluitvorming en sturing blijft bij de individuele raden. Ook kan deze commissie een voorbereidende rol hebben in de beleidscyclus bij een samenwerkingsverband als de MGR. Zij bereiden immers

verschillende beleidsafwegingen voor die inzichtelijk te maken zijn voor college én raad, die leiden tot een formeel raadsbesluit (bijv. kaderbrief, begroting, verordening) waar het van belang is raden vroegtijdig te betrekken vanuit hun kaderstellende rol.

Een regionale adviescommissie kan daarom naar onze mening een belangrijke schakel vormen in de vroegtijdige betrokkenheid van de raden bij de beleidscyclus. Ook biedt dit instrument de mogelijkheid aan de raden om hun kaderstellende rol beter op te pakken.

Wij adviseren daarom – zoals verwoord in de toegevoegde uitgangspuntennotitie opgesteld naar aanleiding van de werkbijeenkomst van de raden op 27 maart jl. - de volgende punten in de komende ontwerpregeling voor de MGR op te nemen:

1. **Het instellen van een regionale adviescommissie.** Wij adviseren nadrukkelijk een regionale adviescommissie voor de MGR in te stellen, waarbij de rol van de adviescommissie is het bewaken van de kwaliteit van de informatievoorziening. Wij kiezen niet voor een regionale agendacommissie MGR vanwege de ervaren werking van de rol en werkwijze van onze huidige agendacommissie. Dit vanwege de discussie over wat wel en wat niet door de agendacommissie te bespreken is en de discussie over de interpretatie van de begrippen inhoud en proces.
2. **Zienswijze over specifieke besluiten van het bestuur.** Een zienswijze verzekert dat de raad vooraf kan aangeven hoe de raad betrokken wil zijn bij de samenwerking. Naast het voorleggen voor zienswijzen van de begroting, de kaderbrief en voorlopige jaarrekening MGR, adviseren wij stukken met een aanzienlijk politiek gevoelig en bestuurlijk belang én stukken met een aanzienlijk financieel belang voor te leggen voor een zienswijze. Juist de besluiten die na het treffen van een regeling genomen worden, kunnen (budgettaire) gevolgen hebben voor de deelnemende gemeenten. Het past bij de kaderstellende en controlerende rol van de raad om een uitspraak te kunnen doen over dergelijke besluiten voordat deze genomen worden. Wat een aanzienlijk politiek gevoelig en bestuurlijk belang of een aanzienlijk financieel belang is, is nader te specificeren. Bijvoorbeeld door een concreet bedrag te noemen of een lijst op te stellen van de trajecten waarbij aanzienlijke beleidsmatige keuzes (grote, majeure besluiten) aan de orde zijn. Een andere mogelijkheid is om de invulling wat een politiek/bestuurlijk belang is voor te bespreken in de nog te vormen regionale raadsadviescommissie.
3. **Evaluatie.** Op verzoek van de meerderheid van de raden kan een evaluatie gestart kan worden of dat het algemeen bestuur beslist over het wel of niet en over de onderzoeksopdracht. Wij vinden het niet wenselijk dat het AB beslist over of een evaluatie wel of niet wordt uitgevoerd. Het initiatief tot het starten van de evaluatie kan naar onze mening zowel uitgaan van één van de deelnemende gemeenten als van het AB. Het initiatief tot een evaluatie is bij de MGR ook recent genomen door de MGR, zowel voor de WBRN als voor de IRvN-evaluatie. Dat initiatief is door ons als positief beoordeeld.
   Een vaste cyclus van bijvoorbeeld eenmaal in de 4 jaar vinden wij minder wenselijk. Ook omdat dit tot gevolg kan hebben dat te veel evaluaties in dezelfde periode aan de raden gezonden worden, die ook allemaal in ongeveer dezelfde periode beoordeeld en besproken moeten worden.
4. **Participatie:** Onder de voorwaarde dat een regionale adviescommissie ingesteld wordt voor de MGR, kan het AB besluiten (al dan niet na een zienswijze) wanneer en op welke onderwerpen een bijeenkomst voor ingezetenen en belanghebbenden wordt gehouden.
5. Wat betreft de **Informatieplicht AB / DB en de uittreding** merken wij op dat de werkwijze zoals geregeld in ons huidige informatieprotocol goed werkt. Wij zouden deze graag zoveel mogelijk in het nieuwe protocol willen continueren en de bestaande uittredingsregeling qua uitgangspunten en inhoud laten bestaan.

Om een regionale adviescommissie MGR in te stellen, moeten u als raden unaniem instemmen. De ontwerpregelingen worden momenteel voorbereid. Aan u het verzoek om ons advies vóor oktober 2023 in uw raden voor bespreking te agenderen.

Met vriendelijke groeten,
Ayse Terzi

Voorzitter Agendacommissie MGR

REGIO
RIJK VAN
NIJMEGEN